

VI MOŽETE RAZUMJETI BIBLIJU!

***Pavlovo pismo problematičnoj Crkvi:
1. i 2. Poslanica Korinćanima***

DR. BOB UTLEY
UMIROVLJENI PROFESOR HERMENEUTIKE
(TUMAČENJE BIBLIJE)

BIBLE LESSONS INTERNATIONAL
MARSHALL, TEXAS
2012.

www.BibleLessonsIntl.com
www.freebiblecommentary.org

Copyright ©2013. od [Bible Lessons International](http://www.BibleLessonsIntl.com). Sva su prava pridržana. Nijedna prijepiska ili nijedan dio ove građe ne smije biti učinjen dostupnim ni na koji način. Za takve prijepiske mora biti zatražena dozvola od dr. Bob Utleyja i mora uključivati reference na www.freebiblecommentaries.org

Osnovni biblijski tekst korišten u ovome komentaru je: *New American Standard Bible* (Ažuriran, 1995.) Copyright ©1960, 1962, 1963, 1968, 1971, 1972, 1973, 1975, 1977, 1995 od *The Lockman Foundation*, P. O. Box 2279, La Habra, CA 90632-2279

SADRŽAJ

SKRAĆENICE KORIŠTENE U OVOME KOMENTARU.....	i
Riječ autora: Kako Vam ovo tumačenje može pomoći?	iv
Vodič dobroga biblijskog čitanja: Osobno traganje za dokazljivom istinom	vi

Komentari

UVOD U PRVU POSLANICU KORINĆANIMA.....	1
POSLANICA KORINĆANIMA 1.....	9
1. POSLANICA KORINĆANIMA 2.....	111
1. POSLANICA KORINĆANIMA 3.....	136
1. POSLANICA KORINĆANIMA 4.....	152
1. POSLANICA KORINĆANIMA 5.....	163
1. POSLANICA KORINĆANIMA 6.....	179
1. POSLANICA KORINĆANIMA 7.....	202
1. POSLANICA KORINĆANIMA 8.....	229
1. POSLANICA KORINĆANIMA 9.....	239
1. POSLANICA KORINĆANIMA 10.....	261
1. POSLANICA KORINĆANIMA 11.....	279
1. POSLANICA KORINĆANIMA 12.....	303
1. POSLANICA KORINĆANIMA 13.....	320
1. POSLANICA KORINĆANIMA 14.....	329
1. POSLANICA KORINĆANIMA 15.....	344
1. POSLANICA KORINĆANIMA 16.....	374

PAVLOVO PISMO PROBLEMATIČNOJ CRKVI:

1. POSLANICA KORINĆANIMA

POPIS SADRŽAJA POSEBNIH TEMA

Istočnjačka književnost (biblijski paradoksi), Uvod, D	1
Pozvan, 1:1	10
Slati (<i>apostellō</i>), iz čega dolazi “apostol”, 1:1	11
Nadahnuće (inspiracija), 1:1	12
Prosvjetljenje (iluminacija), 1:1	12
Kanon, 1:1	13
Mesija, 1:1	14
Gospodin (<i>kurios</i>), 1:1	15
Imena za Božanstvo, 1:1	15
Volja (<i>thelēma</i>) Božja, 1:1	18
Crkva (<i>ekklesia</i>), 1:2	19
YHWH-in vječni iskupiteljski naum, 1:2	19
Zašto obećanja prema SZ-nome Savezu izgledaju tako različito od obećanja prema NZ-nome Savezu, 1:2	21
Tajna, 1:2	25
Skori povratak, 1:2	26
Zakašnjeli Drugi dolazak (skorašnji Kristov povratak nasuprot zakašnjeljoj <i>parusiji</i>), 1:2	26
NZ-na svetost /posvećenje, 1:2	27
Tekstualni kriticizam, 1:2	28
Sveti (<i>hagios</i>), 1:2	31
Svet, 1:2	31
Svetac, 1:2	33
Što znači “Primiti”, “Vjerovati”, “Ispovjediti se /Priznati” i “Pozvati se”?, 1:2	33
Grčka glagolska vremena upotrijebljena za opis spasenja, 1:2	35
Pokajanje u Starome zavjetu, 1:2	36
Pokajanje u Novome zavjetu, 1:2	37
Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje (<i>pistis</i> [imenica], <i>pisteuō</i> , [glagol], <i>pistos</i> [pridjev] u NZ-u), 1:2	37
Ustrajnost, 1:2	38
Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu, 1:2	40
Ispovijed /Priznanje, 1:2	42
“Milost, milosrđe, i mir” kod Pavla (iz 1. Timoteju poslanice 1), 1:3	43
Ljubaznost /blagost /dobrota (<i>hesed</i>), 1:3	44
Mir (<i>eirēnē</i>) (NZ), 1:3	45
Mir (<i>shalom</i>) (SZ), 1:3	45
Krist Isus kao Gospodin (iz 2. Korinćanima 4:5), 1:3	46
Očinstvo Boga, 1:3	46
Zahvaljivanje, 1:4	48
NZ-ni pojmovi za Kristov povratak, 1:7	52
Kraljevstvo Božje, 1:7	54

Ovo i dolazeće Doba, 1:7	54
Savez, 1:8	55
Kršćaninova sigurnost, 1:8	56
Osobine Boga Izraelova (SZ), 1:8	57
Osobine Boga Izraelova [NZ] - iz 1. Timoteju poslanice, 1:8	58
Monoteizam, 1:8	59
Slava [<i>kabod</i>] (SZ), 1:8	60
Zauvijek (<i>olam</i>), 1:8	62
Trojstvo, 1:8	64
Apostazija [otpadništvo] (<i>aphistēmi</i>), 1:8	65
Anđeo Gospodnji, 1:8	67
Besprijeekornost, nevinost, nedužnost, bez prigovora, 1:8	67
Dan Gospodinov, 1:8	69
Izbor, 1:9	70
Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom, 1:9	70
Predestinacija [kalvinizam] nasuprot ljudske slobodne volje [arminijanizam], 1:9	71
<i>Koinōnia</i> (zajedništvo), 1:9	74
Sin Božji, 1:9	75
“Sinovi od ...” [SZ], 1:9	76
Anđeli i demoni, 1:9	77
Utjeha, 1:10	78
Paraclete [<i>paraklōtos</i>], (iz Evandjelja po Ivanu 14:16: “Drugi Pomagač”), 1:10	79
Isus i Duh, 1:10	80
Ime Gospodinovo (NZ), 1:10	80
Gnosticizam (od grčke riječi <i>gnosis</i> , što znači “znanje”, usp. 1. Tim 6:20), 1:12	82
Kršćenje kućanstva /ukućana, 1:14	83
Kršćenje, 1:17	84
Budalasto /glupavo, 1:18	86
Evandjelje, 1:18	88
<i>Kerygma</i> , 1:18	88
Hebrejska poezija, 1:19	89
Mudrosna književnost, 1:19	91
Uništenje (<i>apollumi</i>), 1:19	94
Pavlova uporaba pojma <i>kosmos</i> (svijet), 1:20	96
Biblija (njena jedinstvenost i nadahnutost), 1:21	96
Vjera, povjerenje, ili pouzdanje, 1:21	97
Znak (SZ), 1:22	99
Meso (<i>sarx</i>), 1:26	101
Bezvrijedno /ništavno i nevažee (<i>katargeō</i>), 1:28	103
Hvalisanje, 1:29	104
Pravednost, 1:30	105
Otkupnina /iskupljenje, 1:30	107
Pavlova uporaba <i>huper</i> složenica, 2:1	112
Tajna, 2:1	113
Slabost (<i>astheneō</i>), 2:3	115
Duh (<i>pneuma</i>) u Novome zavjetu, 2:4	116
Pad (Post 3; vidjeti egzegetske bilješke <i>online</i> u komentarima Knjige Postanka) u NZ-u, 2:6	117
Anđeoski stupnjevi u Pavlovim pisanjima, 2:6	118

Slava [<i>doxa</i>] (NZ), 2:7.....	120
Grčki gramatički pojmovi, 2:8	120
Srce, 2:9.....	128
Osobnost Duha, 2:10	129
Duh u Bibliji, 2:11-12	130
Dah, vjetar, duh (SZ), 2:11-12.....	131
Služeće vodstvo, 3:5.....	139
Stupnjevi nagrada i kazne, 3:8.....	141
Kršćanstvo je skupno, 3:9	143
Vatra (BDB 77, KB 92), 3:13.....	144
Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja, 3:13	145
Bog preispituje Svoj narod (SZ), 3:13.....	146
Znati (slikovito pokazano iz Ponovljenoga zakona), 3:13	146
<i>Koinōnia</i> (zajedništvo), 3:13	147
Savjest (<i>suneidēsis</i>), 4:4	154
Pojmovi za Drugi dolazak, 4:5	154
Timotej, 4:17	159
Osobno zlo, 5:5.....	166
Lucifer (iz Knjige proroka Izaije 14:12), 5:5	168
Pad Sotone i njegovih anđela (iz Knjige Otkrivenja 12:4), 5:5.....	169
Sotona, 5:5.....	169
Dan (<i>yom</i> , BDB 398, KB 399), 5:5	171
Apokaliptička književnost (iz Uvida u Knjigu Otkrivenja), 5:5	172
Kvasac, 5:6	174
“Istina” u Pavlovim pisanjima, 5:8.....	175
Mane i vrline u NZ-u, 5:9.....	176
Sud u NZ-u, 6:2	181
Sramota (nekoliko hebrejskih i grčkih riječi) u teološkome smislu, 6:5.....	183
Baština vjernika (iz 1. Petrove poslanice 1), 6:9	184
Ljudska seksualnost, 6:9.....	185
Homoseksualnost, 6:9	187
Pranje za obnovu (iz Poslanicu Titu 3:5), 6:11	189
Vlast (<i>exousia</i>), 6:12.....	191
Ništavno i nevažee – bezvrijedno (<i>katargeō</i>), 6:13.....	194
Uskrsnuće, 6:14.....	195
Isusov povratak svakoga trenutka nasuprot ne-još povratak (NZ-ni paradoks), 6:14	197
Štovanje plodnosti u Drevnome Bliskom Istoku, 6:15.....	198
Žene u Bibliji, 7:5.....	205
Muško vodstvo (iz bilježaka komentara Poslanice Efežanima 5:23), 7:5.....	207
Post, 7:5	208
Celibat i brak (iz 1. Poslanice Korinćanima 7), 7:7	209
Potvrda o razvodu, 7:11.....	212
Pavlovo gledište o Mojsijevskome Zakonu, 7:19	217
Mojsijevski Zakon i kršćanin, 7:19	217
Pavlova upozorenja robovima, 7:21	218
Nevolja (<i>thlipsis</i>), 7:28.....	220
Bogatstvo, 7:30.....	221
Stav (<i>histēmi</i>), 7:37.....	226

Izgrađivati, 8:1	231
Prazno, uzaludno, krivo, ništavnost (BDB 996), 8:4.....	232
Kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti (iz Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13), 8:7	233
Starozavjetni zakoni o hrani, 8:8.....	235
Obilovati (<i>periseuō</i>), 8:8	235
Pečat, 9:2	241
Žene koje su putovale s Isusom i Njegovim učenicima, 9:5	242
Đakonica (iz 1. Timoteju poslanice 3), 9:5	243
Barnaba, 9:6.....	244
Tehnike rabinske hermeneutike, 9:9.....	246
Egzegetski postupci za tumačenje “neoprostivog grijeha”, 9:22	255
Nehotimični grijesi (SZ), 9:22.....	255
Smrtni grijeh, 9:22.....	256
Krune za vjernike u NZ-u, 9:25.....	258
Tijelo i duh, 9:27	259
Crveno more (BDB 410 GRAĐA BDB 693 I), 10:1	263
Vode, 10:1	264
Mana, 10:3.....	265
Ugaoni /zaglavni kamen (“kamen” [BDB 6, KB 7] i “ugaoni kamen” [BDB 819, KB 944]), 10:4..	265
Tipologija, 10:4	267
Oblik (<i>tupos</i>), 10:6	268
Zašto kršćane trpe?, 10:13.....	271
Pasha (redoslijed službe), 10:16.....	272
<i>Koinōnia</i> (zajedništvo), 10:16	273
Osuđivanje (smiju li kršćani suditi jedan drugoga?), 10:29	276
Glava (<i>kephalē</i>), 11:3	282
Proročanstvo Novoga zavjeta, 11:5.....	284
Proročanstvo Staroga zavjeta, 11:5	285
“sinovi Božji” u Knjizi Postanka 6, 11:10	291
Biblijski stavovi prema alkoholu i zloporaba alkohola, 11:21	296
Gospodnja večera u Evandelju po Ivanu 6, 11:24.....	298
Govor u jezicima, 12:3	305
Prokletstvo (<i>anathema</i>), 12:3	307
Iscjeljenje, 12:9	311
Krštenje Duhom, 12:13	313
Đakoni (iz Poslanice Filipljanima 1:1), 12:28.....	316
Nada (<i>elpis</i> , kod Pavla), 13:7	324
Dovršetak i potpunost (<i>telos</i>) u Poslanici Hebrejima, 13:10.....	326
Amen, 14:16	334
Pokornost (<i>hupotassō</i>), 14:32.....	338
Pavlova uporaba žena u službi, 14:34	340
Teorije što se odnose na “žene neka šute”, 14:34	340
Primiti (iz 1. Poslanice Solunjanima 2:13), 15:1.....	347
Biblija (njena jedinstvenost i nadahnutost), 15:3	350
Isusova ukazanja nakon uskrsnuća, 15:5.....	351
Petar, čovjek, 15:5	352
Broj dvanaest, 15:5.....	354

Simbolički brojevi u Pismu, 15:5	354
Jakov, Isusov polu-brat, 15:7	356
<i>Archē</i> , 15:24	360
Stupnjevi anđela u Pavlovim pisanjima, 15:24	361
Uništiti, upropastiti, pokvariti (<i>phtheirō</i>), 15:33	364
Uznesenje (iz 1. Poslanice Solunjanima 4:17), 15:52	368
Tisućljeće, 15:52	368
Rogovi korišteni kod Izraela, 15:52	370
Pavlova molitva, veličanje, i zahvaljivanje Bogu, 15:57	371
Krist Isus kao Gospodin (iz 2. Poslanice Korinćanima 4:5), 15:57	372
Milostinja, 16:1	376
Desetina, 16:2	378
Desetine u Mojsijevskome zakonodavstvu, 16:2	378
Blagdani Izraela, 16:8.....	380
Pasha, 16:8.....	381
Sabat /Subota (SZ), 16:8	383
Štovanje Mjeseca, 16:8.....	383
“Vrata” u NZ-u, 16:9.....	384
Budite jaki, 16:13	386
Maranatha, 16:22.....	389

Dodaci

Kratke odredbe grčkih gramatičkih pojmova	392
Tekstualni kriticizam – vidjeti u 1. Poslanici Korinćanima 1:2	392
Rječnik.....	401
Bobova doktrinarna izjava.....	409

SKRAĆENICE KORIŠTENE U OVOME KOMENTARU

- AB *Anchor Bible Commentaries*, izdao William Foxwell Albright i David Noel Freedman
- ABD *Anchor Bible Dictionary*, (6 tomova), izdao David Noel Freedman
- ABPS *American Baptist Publication Society* [Američko baptističko izdavačko društvo]
- AKOT *Analytical Key to the Old Testament*, John Joseph Owens
- ANE Drevni Bliski Istok
- ANET *Ancient Near Eastern Texts* [Drevni blisko-istočni tekstovi], James B. Pritchard
- ASV Američka standardna verzija
- AV Autorizirana verzija
- BAGD Grčko-engleski leksikon Novoga zavjeta i rano-kršćanske literature, Walter Bauer, 2. Izdanje, F. W. Gingrich i Fredrick Danker
- BDB *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament* [Hebrejski i engleski leksikon Staroga zavjeta], F. Brown, S. R. Driver i C. A. Briggs
- BHS *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, GBS, 1997.
- DSS Svitci s Mrtvoga mora
- EJ *Encyclopedia Judaica* [Enciklopedija Judaica]
- IDB *The Interpreter's Dictionary of the Bible* (4 toma), izdao George A. Buttrick
- ISBE *International Standard Bible Encyclopedia* [Internacionalna standardna biblijska enciklopedija], (5 tomova), izdao James Orr
- JB *Jerusalem Bible* [Jeruzalemska Biblija]
- JPSOA *The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation* (The Jewish Publication Society of America [Židovsko izdavačko društvo Amerike])
- KB *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* [Hebrejski i aramejski leksikon Staroga zavjeta], Ludwig Koehler i Walter Baumgartner

- KJV *King James Version* [Verzija kralja Jamesa]
- LAM *The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts* [Sveta Biblija iz drevnih istočnjačkih rukopisa] (Pešita), Georg M. Lamsa
- LXX *Septuagint* ([Septuaginta], grčko-engleska) od Zondervana, 1970.
- MOF *A New Translation of the Bible* [Novi prijevod Biblije] od Jamesa Moffatta
- MT *Masoretic Hebrew Text* [Msoretski hebrejski tekst]
- NAB *New American Bible Text* [Novi američki biblijski tekst]
- NASB *New American Standard Bible* [Nova američka standardna Biblija]
- NCV *New Century Version* [Verzija novoga vijeka], Thomas Nelson, izdao HarperCollins Christian Publishing, 2005.
- NEB *New English Bible* [Nova Engleska Biblija]
- NET *NET Bible: New English Translation* [NET Biblija: Novi engleski prijevod], drugo Beta izdanje
- NIDNTT *New International Dictionary of New Testament Theology* [Novi internacionalni rječnik novozavjetne teologije], (4 toma), Colin Brown
- NIDOTTE *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis* [Novi internacionalni rječnik starozavjetne teologije i egzegeze], (5 tomova), izdao Willem A. VanGemeren
- NIV *New International Version* [Nova internacionalna verzija]
- NJB *New Jerusalem Bible* [Nova Jeruzalemska Biblija]
- NKJV *New King James Version* [Nova verzija kralja Jamesa]
- NRSV *New Revised Standard Bible* [Nova revidirana standardna Biblija]
- OTPG *Old Testament Passing Guide* [Vodič za prolazak kroz Stari zavjet], Todd S. Beall, William A. Banks i Colin Smith
- REB *Revised English Bible* [Revidirana Engleska Biblija]
- RSV *Revised Standard Version* [Revidirana standardna verzija]
- SEPT *The Septuagint* [Septuaginta] (grčko-engleska), Zondervan, 1970.
- TCNT *The Twentieth Century New Testament* [Novi zavjet dvadesetoga stoljeća]
- TEV *Today's English Version* [Današnja engleska verzija] od *United Bible Societies*

- UBS⁴ *United Bible Societies' The Greek New Testament* [Grčki Novi zavjet od *United Bible Societies*], četvrto revidirano izdanje
- YLT *Young's Literal Translation of the Holy Bible* [Youngov doslovan prijevod Svete Biblije], Robert Young
- ZPBE *Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia* [Zondervanova Ilustrirana biblijska enciklopedija], izdao Merrill C. Tenney

Riječ autora:

Kako Vam ovo tumačenje može pomoći?

Biblijsko tumačenje jeste razumski (umni) i duhovni postupak koji nastoji shvatiti drevnoga nadahnutog pisca na takav način da Božja poruka može biti razumljiva i primjenjiva u našem vremenu.

Duhovni postupak od presudne je važnosti ali teško ga je odrediti. On obuhvaća podatljivost i otvorenost prema Bogu. Mora postojati glad: (1) za Njim, (2) za spoznajom Njega, i (3) za služenje Njemu. Ovaj postupak uključuje molitvu, ispovijed i voljnost za promjenom načina života. U postupku tumačenja od presudne je važnosti Duh, ali tajna je zašto iskreni, bogobožni kršćani različito shvaćaju Bibliju.

Razumski postupak lakše je opisati. Moramo biti dosljedni i nepristrani prema tekstu i ne biti pod utjecajem osobnih, kulturoloških ili denominacijskih predrasuda. Svi smo mi povijesno uvjetovani. Nitko od nas nije objektivan, neutralan tumač. Ovaj komentar nudi pomni razumski postupak obuhvaćajući tri načela tumačenja ustrojena tako da nam pomognu nadvladati naše predrasude.

Prvo načelo

Prvo načelo jeste ustanoviti povijesnu pozadinu u kojoj je biblijska Knjiga napisana i posebno povijesne prilike za njeno autorstvo (ili kad je uređena). Izvorni je pisac morao navijestiti svrhu i poruku. Tekst ne može značiti nešto nama što nije nikad značio izvornome, drevnome, nadahnutom piscu. Njegova nakana – ne naša povijesna, emocionalna, kulturološka, osobna ili denominacijska potreba – jeste ključ. Primjena je sastavni sudionik tumačenja, ali primjeni uvijek mora prethoditi ispravno tumačenje. Neprestano mora biti ponavljano da svaki biblijski tekst ima jedno i samo jedno značenje. To značenje je ono što je izvorni biblijski pisac namjeravao kroz vodstvo Duha navijestiti svome vremenu. To jedno značenje može imati više mogućih primjena na različite kulture i okolnosti. Sve te primjene moraju biti povezane sa središnjom istinom izvornoga pisca. Zbog toga razloga, ovaj vodič za tumačenje osmišljen je tako da omogućiti kratak uvod u svaku Knjigu Biblije.

Drugo načelo

Drugo načelo jeste odrediti književne jedinice. Svaka biblijska Knjiga je jedinstveni spis. Tumači nemaju pravo izdvojiti jedan vid istine isključujući druge. Stoga, prije negoli tumačimo pojedinačne književne jedinice moramo stremiti razumjeti svrhu čitave biblijske Knjige. Pojedinačni dijelovi – poglavlja, odlomci, ili stihovi – ne mogu značiti ono što čitava jedinica ne znači. Tumačenje se mora pomaknuti s deduktivnoga pristupa cjelini na induktivni pristup pojedinim dijelovima. Stoga, ovaj vodič za tumačenje napravljen je da pomogne svakome učeniku raščlaniti građu svake književne jedinice podjelom na odlomke. Odlomak, kao i poglavlje, to jest podjele nisu nadahnuti, ali oni nam pomažu u prepoznavanju kroz jedinice.

Tumačenje na razini poglavlja – ne na razini rečenice, članova, izričaja ili riječi – jeste ključ za slijeđenje nakane biblijskoga pisca. Odlomci su temeljeni na jedinstvenome predmetu, često nazvanome tema ili tematska rečenica. Svaka riječ, izričaj, član i rečenica u odlomku povezani su nekako s tom jedinstvenom temom. Oni je ograničavaju, proširuju je, objašnjavaju, i/ili preispituju. Stvarni ključ za pravilno tumačenje je slijeđenje izvorne piščeve misli od-odlomka-do-odlomka temeljeno na pojedinačnim književnim jedinicama koje čine biblijsku Knjigu. Ovaj vodič za tumačenje osmišljen je da pomogne učeniku to napraviti usporedbom suvremenih engleskih prijevoda. Ovi su prijevodi izabrani jer koriste različite teorije prevođenja:

1. Grčki tekst od *The United Bible Society* revidirano je četvrto izdanje (UBS⁴). Ovaj tekst bio je podijeljen u odlomke od suvremenih tekstualnih znanstvenika.
2. *The New King James Version* (NKJV) je riječ-po-riječ doslovno prevođenje temeljeno na tradicionalnome grčkom rukopisu (manuskriptu) poznatome kao *Textus Receptus*. Njihove podjele na odlomke su dulje nego kod drugih prijevoda. Takve dulje jedinice pomažu učenicima uočiti jedinstvenost glavnih tema.
3. *The New Revised Standard Version* (NRSV) izmijenjeni je prijevod riječ-za-riječ. On oblikuje središnju misao između narednih dviju suvremenih verzija. Njegove podjele na odlomke od velike su pomoći u utvrđivanju subjekata.
4. *The Today's English Version* (TEV) dinamički je ekvivalent prijevodu izdanome od *United Bible Society*. On nastoji prevesti Bibliju na takav način da suvremeni engleski čitatelj ili govornik može razumjeti značenje izvornoga teksta.

5. *The Jerusalem Bible* (JB) - dinamički je ekvivalent prijevoda temeljenog na Francuskome katoličkom prijevodu. S europskoga gledišta on je velika pomoć kod usporedbe podjele na odlomke.
6. Tiskani tekst ažuriran 1995. je *New American Standard Bible* (NASB), koji je prijevod riječ-za-riječ. Stih po stih komentari slijede ovu podjelu na odlomke.

Treće načelo

Treće načelo jeste čitanje Biblije u različitim prijevodima kako bi se dohvatio najširi mogući smisao (semantičko polje) kojeg mogu imati biblijske riječi ili izričaji. Često se izričaj ili riječ može razumjeti na nekoliko načina. Takvi različiti prijevodi iznose ove mogućnosti te pomažu ustanoviti i objasniti rukopisne razlike. Oni ne utječu na doktrinu, ali pomažu nam da se pokušamo vratiti na izvorni tekst zapisan od nadahnutoga drevnog pisca.

Ovaj komentar nudi učenicima brz način provjere njihovih tumačenja. On nije osmišljen kao konačan, nego prije kao obavijestan i onaj koji navodi na razmišljanje. Često, druga moguća tumačenja pomažu nam da ne budemo tako ograničeni, dogmatski, i denominacijski nastrojeni. Tumači trebaju imati širi raspon mogućnosti tumačenja da prepoznaju kako drevni tekst može biti višeznačan. Zapanjujuće je kako ima malo suglasja među kršćanima koji Bibliju proglašavaju svojim izvorom istine.

Ova načela pomogla su mi nadvladati mnoge moje povijesne uvjetovanosti tjerajući me boriti se s drevnim tekstom. Nadam se da će i vama to biti blagoslov.

Bob Utley
27. lipanj 1996. god.

Vodič dobroga biblijskog čitanja: Osobno traganje za dokazivom istinom

Možemo li znati istinu? Gdje je pronaći? Možemo li je logički dokazati? Postoji li konačan autoritet? Postoje li apsoluti [bezuvjetnosti] koji mogu voditi naše živote, naš svijet? Je li tamo smisao života? Zašto smo ovdje? Kuda idemo? Ta pitanja – pitanja o kojima svi razumni ljudi promišljaju – proganjala su ljudski um od početka vremena (Prop 1:13-18; 3:9-11). Mogu se sjetiti vlastite potrage za središnjom poveznicom moga života. Vjernikom u Krista postao sam u mladoj dobi, prvenstveno temeljem svjedoka istaknutih članova obitelji. Kako sam rastao do zrele dobi, tako su rasla i pitanja o meni samome i mome svijetu. Jednostavni kulturološki i religijski obrasci nisu me doveli do iskustava o kojima sam čitao ili bio suočen. Bilo je to vrijeme zbunjenosti, traganja, čežnje, i često osjećaja beznađa u dodiru s bezosjećajnošću, tvrdim svijetom u kojem sam živio.

Mnogi su tvrdili da imaju odgovore na ova konačna pitanja, ali nakon proučavanja i razmatranja otkrio sam da su njihovi odgovori temeljeni na: (1) osobnim filozofijama, (2) drevnim mitovima, (3) osobnim iskustvima, ili (4) psihološkim projekcijama. Trebao sam neki stupanj potvrde, neki dokaz, neku razumnost na kojoj ću temeljiti svoj pogled na svijet, moju središnju poveznicu, moj razlog za život.

To sam pronašao u svome proučavanju Biblije. Započeo sam tražiti dokaz za njenu pouzdanost, što sam pronašao u: (1) povijesnoj oslonjivosti Biblije kao potvrđene arheologijom, (2) u točnosti proročanstava Starog zavjeta, (3) jedinstvenosti biblijske poruke pisane više od tisuću šesto godina, i (4) osobnih svjedočanstava ljudi čiji su životi bili trajno promijenjeni kroz dodir s Biblijom. Kršćanstvo, kao jedinstven sustav vjere i vjerovanja, ima sposobnost baviti se sa složenim pitanjima ljudskoga života. Ne samo da mi je ono dalo razumsku okosnicu, nego mi je iskustveni vid biblijske vjere donio emocionalnu radost i stabilnosti.

Mislio sam da sam pronašao središnju poveznicu za svoj život – Krista, kao što sam razumio kroz Pismo. To je bilo opojno iskustvo, jedno emocionalno oslobođenje. Međutim, još se uvijek mogu prisjetiti zapanjenosti i bola kad mi je počelo svitati kako je zagovarano mnogo različitih tumačenja te Knjige, ponekad čak i unutar istih crkava i škola za proučavanje. Utvrđivanje nadahnutosti i pouzdanosti Biblije nije bio kraj, već samo početak. Kako da dokažem ili osporim raznovrsna i sukobljena tumačenja mnogih teških odlomaka u Pismu od onih koji su svojatali njegov autoritet i pouzdanost?

Taj je zadatak postao moj životni cilj i put kroz život vjere. Znao sam da mi je moja vjera u Krista: (1) donijela velik mir i radost. Moj je um čežnuo za nekim apsolutima u okružju relativnosti moje kulture (postmodernizam); (2) dogmatizam sukobljenih religijskih sustava (svjetske religije); i (3) denominacijsku oholost. U mome traganju za ispravnim pristupima tumačenja drevne književnosti, bio sam iznenađen otkrićem vlastitih povijesnih, kulturoloških, denominacijskih i iskustvenih predrasuda. Često sam čitao Bibliju jednostavno zato da učvrstim svoja vlastita gledišta. Koristio sam je kao izvor dogme da napadnem druge u vrijeme potvrđivanja svoje vlastite nesigurnosti i nedoraslosti. Kako je bolna za mene bila ta spoznaja!

Iako ne mogu nikada biti potpuno nepristran, mogu postati boljim čitateljem Biblije. Svoje predrasude mogu ograničiti prepoznajući ih i spoznajući njihovu prisutnost. Još nisam slobodan od njih, ali sukobio sam se s vlastitim slabostima. Tumač je često najgori neprijatelj dobroga čitanja Biblije!

Dozvolite mi dati vam popis pretpostavki koje sam unio u svoje proučavanje Biblije kako biste ih vi, čitatelji, mogli preispitati zajedno sa mnom.

I. Pretpostavke

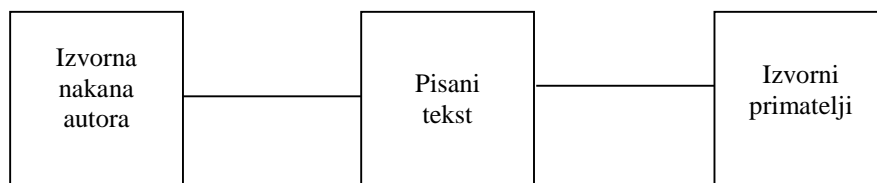
1. Vjerujem da je Biblija nadahnutu isključivo samo-otkrivenjem jednoga istinskog Boga. Prema tome, ona mora biti tumačena u svjetlu nakane izvornoga Božanskog Autora (Duha) posredstvom ljudskoga pisca u osobitoj povijesnoj pozadini.
2. Vjerujem da je Biblija pisana za običnu osobu – za sve ljude! Bog je prilagodio Sâm Sebe kako bi nama jasno govorio unutar povijesnoga i kulturološkog okvira. Bog nije skrio istinu – On želi da je mi razumijemo! Stoga, ona mora biti tumačena u svjetlu toga vremena, a ne našega. Biblija nam ne bi smjela značiti ono što nikad nije značila onima koji su je prvi čitali ili čuli. Ona je razumljiva prosječnome ljudskome umu i koristi uobičajene ljudske komunikacijske oblike i tehnike.

3. Vjerujem da Biblija ima jedinstvenu poruku i svrhu. Ne proturječi sama sebi, iako sadržava teške i paradoksalne odlomke. Tako, najbolji tumač Biblije jeste Biblija sama sebi.
4. Vjerujem da svako poglavlje (isključujući proročanstva) ima jedno i samo jedno značenje, temeljeno na nakani izvornoga, nadahnutog autora. Premda ne možemo nikad biti potpuno sigurni, mi znamo izvornu piščevu nakanu, mnogi pokazatelji ukazuju u njenome smjeru:
 - a. žanr (književna vrsta) odabran kako bi izrazio poruku
 - b. povijesna pozadina i/ili određena okolnost objelodanjena spisom
 - c. književni okvir čitave Knjige kao i svake književne jedinice
 - d. tekstualni dizajn (u osnovnim crtama) književnih jedinica kao što se one odnose prema čitavoj poruci
 - e. posebne gramatičke značajke uporabljene za naviještanje poruke
 - f. riječi odabrane za predstavljanje poruke

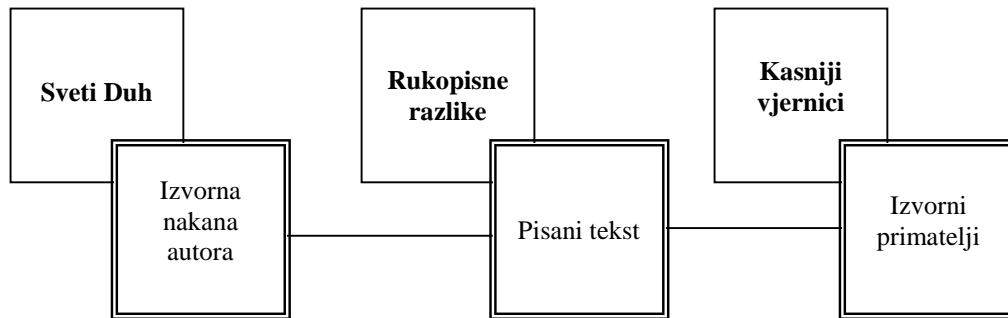
Proučavanje svakoga tog područja postaje predmetom našeg proučavanja poglavlja. Prije negoli objasnim svoju metodologiju dobrog čitanja Biblije, dopustite mi u glavnim crtama opisati neke od neprimjerenih metoda korištenih danas koje uzrokuju tako mnogo različitosti u tumačenju, i čijih se posljedica valja kloniti:

II. Neprimjerene metode

1. Zanimarivanje književnoga okvira biblijske Knjige i uporaba svake rečenice, rečeničnoga dijela, ili čak pojedinačne riječi kao izjave istine koje se ne odnose na piščevu nakanu ili širi okvir. To se često naziva “proof-texting” [dokaz – od riječi do riječi – op.prev].
2. Zanimarivanje povijesne pozadine Knjige zamjenjivanjem pretpostavljene povijesne pozadine koja ima malo ili nema potporu od samoga teksta.
3. Zanimarivanje povijesne pozadine Knjige i njeno čitanje kao jutarnjih gradskih novina pisane prvenstveno za suvremenoga pojedinačnog kršćanina.
4. Zanimarivanje povijesne pozadine Knjige alegoriziranjem teksta pretvarajući ga u filozofijsko/teološku poruku u potpunosti nepovezanu s prvim slušateljima i s izvornom autorovom nakanom.
5. Zanimarivanje izvorne poruke zamjenjivanjem jednim vlastitim teološkim sustavom, omiljenom doktrinom, ili suvremenim rješenjem koje nema veze s izvornom autorovom nakanom i iznesenom porukom. Ova pojava često prati početno čitanje Biblije kao sredstvo uspostavljanja govornikovog autoriteta. To je često određeno kao “odaziv čitatelja” (“što-tekst-znači-meni” tumačenje). Najmanje tri pripadajuće komponente mogu biti nađene u svakome ljudskom pisanom priopćenju:

U prošlosti, različite tehnike čitanja bile su usredotočene na jednu od tri komponente, ali za istinsku potvrdu jedinstvene nadahnutosti Biblije, prikladniji je promijenjeni dijagram:

U postupak tumačenja zapravo moraju biti uključene sve tri komponente. U svrhu potvrde, moje se tumačenje usredotočuje na prve dvije komponente: izvorni autor i tekst. Ja vjerojatno reagiram na zlorabe koje sam opazio: (1) alegoriziranje ili produhovljavanje teksta i (2) “odaziv čitatelja” tumačenja (što-to-znači-meni). Zloraba se može dogoditi na svakoj razini. Uvijek moramo provjeriti naše pobude, predrasude, tehnike, i primjene. Ali kako ih provjeriti kad ne postoje granice tumačenja, nema ograničenja, nema mjerila? Tu mi autorova nakana i tekstualna građa osigurava neko mjerilo za ograničavanje dosega mogućih valjanih tumačenja.

U svjetlu tih neprimjerenih tehnika čitanja, koji su neki mogući pristupi dobrog čitanja i tumačenja Biblije što nude stupanj potvrde i dosljednosti?

III. Mogući pristupi dobrom čitanju Biblije

Na ovoj točki ne raspravljam o jedinstvenim tehnikama tumačenja posebne književne vrste nego o općim načelima hermeneutike što vrijede za sve vrste biblijskih tekstova. Dobra knjiga za posebne pristupe književnoj vrsti je *How to read The Bible For All Its Worth*, od Gordona Feeja i Douglasa Stuarta, izdavač Zondervan.

Moja metodologija usredotočuje se početno na čitatelja dopuštajući Svetome Duhu osvijetliti Bibliju kroz četiri kruga osobnoga čitanja. To čini Duh, tekst i čitatelj prvenstveno, ne drugotno. Ovo također štiti čitatelja da bude neopravdano pod utjecajem tumača. Čuo sam da je rečeno: “Biblija baca mnogo svjetla na komentare.” To ne znači da je to podcjenjujući komentar o pomagalima za proučavanje, nego radije molba za primjereno vrijeme njihove uporabe.

Moramo biti sposobni podržati naša tumačenja iz sâmog teksta. Pet područja osigurava barem ograničenu potvrdu:

1. povijesna pozadina
2. književni okvir
3. gramatičke građe (sintaksa)
4. suvremena uporaba riječi
5. odgovarajućih usporednih odlomaka
6. žanra

Iza naših tumačenja moramo biti sposobni osigurati razloge i logiku. Biblija je naš jedini izvor vjere i primjene. Nažalost, kršćani se često ne slažu s onim što ona uči ili tvrdi. Četiri kruga čitanja osmišljena su za osiguravanje sljedećih uvida u tumačenje:

1. Prvi krug čitanja:

- a. čitajte Knjigu odjednom. Pročitajte je ponovno u drukčijem prijevodu, po mogućnosti iz različitih teorija prijevoda:
 - (1) riječ-za-riječ (NKJV, NASB, NRSV)
 - (2) dinamički ekvivalent (TEB, JB)
 - (3) parafrazirani (Suvremena Biblija, Proširena Biblija)
- b. tražite središnju svrhu cjelokupnoga pisanja. Odredite njegovu temu
- c. izdvojite (ako je moguće) književnu jedinicu, poglavlje, odlomak ili rečenicu što jasno izražava ovu središnju svrhu ili temu

- d. odredite prevladavajuću književnu vrstu:
- (1) Starog zavjeta
 - a) hebrejska pripovijetka
 - b) hebrejska poezija (mudrosna književnost, psalam)
 - c) hebrejsko proročanstvo (proza, poezija)
 - d) kôdeks Zakona
 - (2) Novoga zavjeta:
 - a) pripovijesti (Evandjelja, Djela apostolska)
 - b) parabole (Evandjelja)
 - c) pisma/poslanice
 - d) apokaliptička književnost.
2. **Drugi krug čitanja:**
- a. čitajte ponovno čitavu Knjigu, tražeći odredbu glavnih tema ili subjekata
 - b. skicirajte glavne teme i u jednostavnome obrazloženju kratko objasnite njihove sadržaje
 - c. provjerite vaše obrazloženje i proširite skicu s pomagalima za proučavanje.
3. **Treći krug čitanja:**
- a. čitajte ponovno čitavu Knjigu, iz same biblijske Knjige tražite odredbu povijesne pozadine i posebne okolnosti za pisanje
 - b. popišite povijesne pojedinosti spomenute u biblijskoj Knjizi:
 - (1) autora
 - (2) nadnevak
 - (3) primatelje
 - (4) posebne razloge za pisanje
 - (5) vidove kulturološke pozadine povezanih sa svrhom pisanja
 - (6) reference na povijesne ljude i događaje
 - c. proširite svoj kratki pregled na razinu odlomka za onaj dio biblijske Knjige što tumačite. Uvijek odredite i skicirajte književnu jedinicu. To može biti nekoliko poglavlja ili odlomaka. To vam pomaže slijediti izvornu autorovu logiku i tekstualnu osmišljenost
 - d. provjerite svoju povijesnu pozadinu uporabom pomagala za proučavanje.
4. **Četvrti krug čitanja:**
- a. čitajte ponovno određenu književnu jedinicu u nekoliko prijevoda:
 - (1) riječ-za-riječ (NKJV, NASB, NRSV)
 - (2) dinamički ekvivalent (TEB, JB)
 - (3) parafrazirani (Suvremena Biblija, Proširena Biblija)
 - b. tražite književnu ili gramatičku građu:
 - (1) ponovljeni izričaji, Poslanica Efežanima 1:6.12.13
 - (2) ponovljena gramatička građa, Poslanica Rimljanima 8:31
 - (3) oprečne zamisli
 - c. popišite sljedeće pojedinosti:
 - (1) značajni pojmovi
 - (2) neuobičajeni pojmovi
 - (3) važne gramatičke građe
 - (4) posebno teške riječi, rečenični dijelovi, i rečenice
 - d. tražite odgovarajuća usporedna poglavlja:
 - (1) potražite najjasniji odlomak za proučavanje vašega subjekta što koristite: a) knjige “sustavne teologije”; b) biblijske reference; c) konkordance
 - (2) tražite moguće paradoksalni par između svojih subjekata. Mnoge biblijske istine predstavljene su u dijalektičkim parovima; mnogi denominacijski sukobi dolaze iz polovičnoga dokazivanja “proof-textinga” biblijske napetosti. Sve je u Bibliji nadahnuto, i

- mi moramo istražiti njenu potpunu poruku radi osiguravanja ravnoteže Svetoga pisma za naše tumačenje
- (3) tražite usporednice unutar iste Knjige, istoga autora, ili iste književne vrste; Biblija je svoj najbolji tumač jer ima jednoga Autora, Duha
- e. koristite pomagala za proučavanje kako biste provjerili svoja zapažanja o povijesnoj pozadini ili okolnosti:
- (1) biblijsku studiju
 - (2) biblijske enciklopedije, priručnike i rječnike
 - (3) biblijske uvode
 - (4) biblijske komentare (na ovoj točki vašega proučavanja, dopustite vjerujućoj zajednici, prošloj i sadašnjoj, da pomogne i ispravi vaše osobno proučavanje).

IV. Primjena tumačenja Biblije

Na toj se točki okrećemo primjeni. Morate uzeti vremena kako biste razumjeli tekst u njegovoj izvornoj pozadini; sad ga morate primijeniti na vaš život, vašu kulturu. Ja biblijski autoritet određujem kao “razumijevanje što je izvorni biblijski autor rekao u svoje vrijeme i primjenjivanje te istine na naše vrijeme.”

Primjena mora slijediti tumačenje izvorne autorove nakane i u vremenu i u logici. Ne možemo primijeniti poglavlje Biblije na naše vrijeme dok ne znamo što je bilo rečeno za ondašnje vrijeme! Biblijsko poglavlje ne može značiti ono što nikad nije značilo!

Vaša detaljna skica, na razini odlomka (treći krug čitanja #3), bit će vaš vodič. Primjena bi morala biti napravljena na razini odlomka, ne na razini riječi. Riječi imaju značenje samo u okviru; kratke rečenice imaju značenje samo u okviru; rečenice imaju značenje samo u okviru. Jedina nadahnuta osoba uključena u postupak tumačenja jeste izvorni autor. Mi samo slijedimo njegovo vodstvo prosvjetljenjem Svetoga Duha. Ali prosvjetljenje nije nadahnuće. Za reći “tako je rekao Gospodin”, moramo ostati u izvornoj autorovoj nakani. Primjena se mora odnositi posebno na opću nakanu čitavoga pisanja, na posebnu književnu jedinicu i razinu odlomka misaonog razvoja.

Nemojte dozvoliti da današnje prilike tumače Bibliju; dozvolite Bibliji neka govori! To od nas može zahtijevati izvlačenje načela iz teksta. To je valjano ako tekst podupire načelo. Nažalost, često su naša načela samo to, “naša” načela – ne načela teksta.

U primjenjivanju Biblije, važno je podsjetiti se da je (osim u proročanstvu) valjano jedno i samo jedno značenje za određeni biblijski tekst. To je značenje vezano na nakanu izvornoga autora kako je on naslovio krizu ili potrebu njegovog vremena. Iz toga jednoga značenja mogu biti izvedene mnoge moguće primjene. Primjena će biti temeljena na potrebama primatelja, ali ona mora biti povezana s izvornim autorovim značenjem.

V. Duhovni vid tumačenja

Dosad sam razmatrao logički postupak uključen u tumačenje i primjenu. Sad mi dozvolite kratko razmotriti duhovni vid tumačenja. Od pomoći bio mi je sljedeći popis provjere:

1. Molitva za pomoć Duha (usp. I. Kor 1:26 - 2:16).
2. Molitva za osobno oprostjenje i očišćenje od znanoga grijeha (usp. 1. Iv 1:9).
3. Molitva za većom čežnjom za spoznajom Boga (usp. Ps 19:7-14; 42:1 i dalje; 119:1 i dalje).
4. Trenutačna primjena na svoj vlastiti život svake nove spoznaje.
5. Ostati ponizan i poučljiv.

Tako je teško održati ravnotežu između logičkoga postupka i duhovnoga vodstva Svetoga Duha. Uravnotežiti to dvoje pomogli su mi sljedeći navodi:

1. od Jamesa W. Sireja, *Scripture Twisting*, str. 17-18:
“Prosvjetljenje dolazi do umova ljudi Božjih – ne samo do duhovne elite. U biblijskome kršćanstvu ne postoji razred gurua, niti prosvijetljeni, ni ljudi preko kojih mora doći svo mjerodavno tumačenje. I tako, dok Sveti Duh daje posebne darove mudrosti, znanja i sposobnosti duhovnoga razumijevanja, On neće dati tim darovitim kršćanima da budu jedini autoritativni tumači Njegove Riječi. Do svakoga je pojedinoga Njegovog čovjeka da uči, sudi i raspoznaje pozivajući se na Bibliju koja stoji kao autoritet čak i onima kojima je Bog dao posebne sposobnosti. Sažeto, drskost što činim kroz cijelu knjigu je

ta da je Biblija Božje istinsko otkrivenje čitavome čovječanstvu, da je ona naš konačan autoritet o svim stvarima o kojima govori, i nije potpuna tajna nego može biti dovoljno razumljiva običnim ljudima u svakoj kulturi.”

2. od Kierkegaarda, nađeno u *Protestant Biblical Interpretation*, str. 75, od Bernarda Ramma:
Prema Kierkegaardu gramatičko, leksičko, povijesno proučavanje Biblije bilo je neophodno ali i pripremno za istinsko čitanje Biblije. “Onaj tko čita Bibliju *kao Božju riječ* mora ju čitati sa srcem u svojim ustima, od korice do korice, s gorljivim očekivanjem, u razgovoru s Bogom. Čitanje Biblije bezbrižno ili nemarno ili akademski ili profesionalno nije čitanje Biblije kao Riječi Božje. Kad ju netko čita kao što se čita ljubavno pismo, onda ju taj čita kao Riječ Božju.”
3. H. H. Rowley u *The Relevance of the Bible*, str. 19:
“Ne tek umno razumijevanje Biblije, koliko god ono bilo potpuno, može posjedovati sva njena bogatstva. Ne prezire se takvo razumijevanje, jer je ono bitno za potpuno razumijevanje. Ali ono mora biti vođeno duhovnim razumijevanjem duhovnih bogatstava te Knjige ako želi biti potpuno. A za takvo duhovno razumijevanje potrebno je nešto više od umnoga opreza. Duhovne stvari duhovno su raspoznatljive, i učenici Biblije trebaju stav duhovnoga shvaćanja, gorljivost za pronalaženje Boga koju će potpuno pokoriti Njemu, ako je prešao iznad svoje znanstvene studije prema bogatijoj baštini te najveće od svih Knjiga.”

VI. Metoda ovog komentara

Vodič *Study Guide Commentary* osmišljen je kao pomoć vašem načinu tumačenja na sljedeće načine:

1. Kratki povijesni pregled uvodi svaku Knjigu. Nakon što ste proveli “treći krug čitanja #3” provjerite tu zabilješku.
2. Na početku svakoga poglavlja napravljeni su tekstualni uvodi. Oni vam pomažu vidjeti postavljenu građu književne jedinice.
3. Na početku svakoga poglavlja ili glavne književne jedinice podijeljenoga odlomka i njihovih opisnih naslova dano je nekoliko suvremenih prijevoda:
 - a. grčki tekst od *The United Bible Society*, četvrto revidirano izdanje (UBS⁴)
 - b. *The New American Standard Bible*, ažurirano 1995. (NASB)
 - c. *The New King James Version* (NKJV)
 - d. *The New Revised Standard Version* (NRSV)
 - e. *Today's English Version* (TEV)
 - f. *The New Jerusalem Bible* (NJB).Podjele na odlomke nisu nadahnute. One moraju biti utvrđene iz okvira. Usporedbom nekoliko suvremenih prijevoda iz različitih teorija prevođenja i teološkoga stajališta, sposobni smo raščlaniti pretpostavljenu građu izvorne autorove misli. Svaki odlomak ima jednu glavnu istinu. To je nazvano “glavna rečenica” ili “središnja zamisao teksta”. Ta jedinstvena misao je ključ valjanoga povijesnog, gramatičkog tumačenja. Nitko ne bi smio nikad tumačiti, propovijedati ili učiti na manje od odlomka! Također nemojte zaboraviti da je svaki odlomak vezan na okolne odlomke. Zbog toga je pregled čitave Knjige na razini odlomka toliko važan. Moramo biti sposobni slijediti logički tijek subjekta kojeg je odredio izvorni nadahnuti autor.
4. Bobove bilješke slijede stih-po-stih pristup tumačenju. Ovo nas prisiljava slijediti izvornu autorovu misao. Zabilješke osiguravaju izvješća iz nekoliko područja:
 - a. književnog okvira
 - b. povijesnih, kulturoloških uvida
 - c. gramatičke obavijesti
 - d. proučavanja riječi
 - e. odgovarajućih usporednih odlomaka.

5. U određenim točkama komentara, tiskani tekst *New American Standard Version* (ažuriran 1995.) bit će dopunjen prijevodima nekoliko drugih suvremenih verzija:
 - a. *The New King James Version* (NKJV), što slijedi tekstualne manuskripte od “Textus Receptus”
 - b. *The New Revised Standard Version* (NRSV), što je riječ-za-riječ revizija od *National Council of Churches of the Revised Standard Version*
 - c. *The Today’s English Version* (TEV), što je dinamički ekvivalent prijevoda od *American Bible Society*
 - d. *The New Jerusalem Bible* (NJB), koja je engleski prijevod temeljen na Francuskome katoličkome dinamičkom ekvivalentnome prijevodu.

6. Za one koji ne čitaju grčki jezik, može pomoći uspoređivanje engleskih prijevoda kako bi se utvrdile poteškoće u tekstu:
 - a. rukopisne razlike
 - b. moguća značenja riječi
 - c. gramatički teški tekstovi i građa
 - d. višeznačni tekstovi. Iako engleski prijevodi ne mogu riješiti ove poteškoće, oni ih označuju kao na mjesta za dublje i temeljitije proučavanje
 - e. na kraju svakog poglavlja osigurana su odgovarajuća pitanja za raspru što nastoje ciljati glavne poteškoće za tumačenje toga poglavlja.

UVOD U PRVU POSLANICU KORINĆANIMA

(PRAKTIČAN SAVJET PROBLEMATIČNOJ CRKVI)

I. JEDINSTVENOST 1. POSLANICE KORINĆANIMA

- A. Navođena je češće i ranije od očeva Rane crkve negoli ikoja druga Pavlova pisanja što pokazuje njenu važnost i korisnost.
- B. U Muratorijevu fragmentu, što je bio popis kanonskih knjiga iz Rima (godine 180. – 200.), ona je popisana kao prva od Pavlovih pisanja što također pokazuje njenu važnost.
- C. Pavao čini razliku u ovome praktičnom pismu između njegovih osobnih mišljenja i Gospodinovih zapovijedi. Međutim, to je temeljeno na njegovome poznavanju Isusovih učenja o ikojoj datoj temi. Ako je mogao on je prosuđivao prema Isusovim riječima.
Ako nije znao što je Isus rekao o nekoj temi, dao je svoje mišljenje. Vjerovao je kako su njegova mišljenja bila također nadahnuta i autoritativna (usp. 1. Kor 7:25.40).
- D. Pavlovo vodeće paradoksalno načelo za crkveno vodstvo bilo je sloboda pojedinačnih vjernika nasuprot njihovoj razmjernoj skupnoj odgovornosti što nije temeljena na Zakonu, nego na ljubavi. Zdravlje i rast čitave crkve istiskuje ikoje osobno davanje prednosti ili povlastice (usp. 1. Kor 12:7).
[Vidjeti Posebnu temu dolje: Istočnjačka književnost \(biblijski paradoksi\).](#)

POSEBNA TEMA: ISTOČNJAČKA KNJIŽEVNOST (biblijski paradoksi)

Velika slika – biblijski paradoksi

1. Ovaj uvid bio mi je osobno od velike pomoći kao nekome koji ljubi i vjeruje Bibliji kao Riječi Božjoj. U pokušaju uzimanja Biblije ozbiljno postaje očitim kako različiti tekstovi otkrivaju istinu na odabrane, ne sustavne načine. Jedan nadahnuti tekst ne može poništiti ili podcijeniti drugi nadahnuti tekst! Istina dolazi u poznavanju čitavoga Pisma (čitavo je Pismo, ne samo neko, nadahnuto, usp. 2. Tim 3:16-17), ne navođenju pojedinačnog odlomka (*proof-texting*: [vidjeti Dodatak: Rječnik](#))!
2. Većina biblijskih istina (istočnjačka književnost) predstavljena je u dijalektalnim ili paradoksalnim parovima (zapamtite da su autori NZ-a, osim Luke, hebrejski mislioci, pisali na uobičajenom grčkom). Mudrosna književnost i poetska književnost predstavljaju istinu u usporednim redcima. Oprečan paralelizam djeluje kao paradoks. (Ovaj sintetički paralelizam djeluje kao usporedni odlomci.) Nekako su oboje istiniti! Ti su paradoksi teški /bolni za naše njegovane, pojednostavljene predaje!:
 - a. predestinacija nasuprot ljudskoj slobodnoj volji
 - b. sigurnost vjernika nasuprot potrebi za ustrajnošću ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Ustrajnost](#))
 - c. izvorni grijeh nasuprot voljnome grijehu
 - d. Isus kao Bog nasuprot Isusu kao čovjeku
 - e. Isus kao jednak Ocu nasuprot Isusu kao podložnome Ocu
 - f. Biblija kao Riječ Božja nasuprot ljudskome autorstvu
 - g. bezgriješnost (perfekcionizam, usp. Rim 6) nasuprot grijehenu manje
 - h. početno trenutačno opravdanje i posvećenje nasuprot napredujućem posvećenju ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:9: NZ-na svetost /posvećenje](#))
 - i. opravdanje vjerom (Rim 4) nasuprot opravdanju potvrđenome djelima (usp. Jak 2:14-26)
 - j. kršćaninova sloboda (usp. Rim 14:1-23; 1. Kor 8:1-13; 10:23-33) nasuprot kršćaninove odgovornosti (usp. Gal 5:16-21; Ef 4:1)

- k. Božja transcendentnost nasuprot Njegovoj imanentnosti
 - l. Bog kao konačno nepoznatljiv nasuprot spoznatljivosti u Pismu i Kristu
 - m. Pavlove brojne metafore za spasenje:
 - (1) posinjenje
 - (2) posvećenje
 - (3) opravdanje
 - (4) iskupljenje
 - (5) proslavljenje
 - (6) predestinacija
 - (7) izmirenje
 - n. Božje kraljevstvo kao sadašnjost nasuprot budućem dovršenju
 - o. pokajanje kao dar Božji nasuprot pokajanju kao naredbenome odazivu za spasenje (usp. Mk 1:15; Djela 20:21)
 - p. SZ je trajan nasuprot SZ-u koji je prošao te je bez vrijednosti (usp. Mt 3:17-19 nasuprot 5:21-48; Rim 7 nasuprot Gal 3)
 - q. vjernici su sluge /robovi ili djeca /nasljednici.
- E. Ovo pismo (zajedno s 2. Kor) daje nam rani uvid u novozavjetnu Crkvu, njen ustroj, metode, i poruku. Međutim, mora se isto tako zapamtiti kako je ova crkva bila problematična, ne-tipična, Pavlovska kongregacija.

II. GRAD KORINT

- A. Zimski brodski putovi oko najjužnijega dijela Grčke (tj. Cape Maleasa) bili su vrlo opasni. Stoga, ključna je bila najkraća moguća duljina kopnene rute. Zemljopisni položaj Korinta na četverokutnome tjesnacu između Korinskoga zaljeva (tj. Jonsko more) i Saronškoga zaljeva (tj. Egejsko more) činio je grad glavnim za trgovačke brodove, trgovinu (specijaliziranu za posebne vrste keramike i posebne vrste mjedi), i vojničkim središtem. U Pavlovu vremenu ovo je doslovno bilo mjesto gdje su se susretale kulture Istoka i Zapada.
- B. Korint je bio i glavno kulturološko središte grčko-rimskoga svijeta jer je bio domaćin dvogodišnjih Isthmianskih igara što su započele 581. g.pr.Kr. (u Posejdonovu hramu). Samo su im Olimpijske igre u Ateni, što su se održavale svake četiri godine, bile suparnici u veličini i važnosti (Tukidid, *Hist.* 1.13.5).
- C. Godine 146. pr.Kr., Korint je bio uključen u pobunu (tj. Akaanska liga) protiv Rima i bio je uništen od rimskoga vojskovođe Lucija Mumija a grčko je stanovništvo bilo raspršeno u ropstvo. Zbog svoje ekonomske i vojne važnosti grad je ponovno izgradio Julije Cezar ili 46. g.pr.Kr. ili 48. g.pr.Kr. Grad je postao rimska kolonija gdje su bili rimski umirovljenici. Oponašao je Rim u arhitekturi i kulturi i bio upravno središte rimske provincije (tj. senatorske) Ahaje godine 27. pr.Kr. Carska provincija postao je godine 15.
- D. Akropola Staroga Korinta, što se uzdizala više od 1800 stopa iznad ravnice, bila je mjesto hrama Afrodite. Tome je hramu bilo privrženo 1.000 prostitutki (Strabon, *Geography*, 8.6.20-22). Biti nazvan "Korinćaninom" (tj. *Korinthiazesthai*, izraz što je iskovao Aristofan [450. – 385. g.pr.Kr.]) bilo je istoznačnica za nemoralan, raskalašen život. Ovaj hram, kao i većina grada, bio je uništen u zemljotresu oko 150 godina prije negoli je došao Pavao, i potom opetovano godine 77. Neizvjesno je ako se kult plodnosti nastavio u Pavlovo vrijeme. Budući su Rimljani, godine 146. pr.Kr., uništili grad i poubijali ili porobili sve njegove građane, grčki okus grada bio je zamijenjen rimskim kolonijalnim statusom (Pauzanija, II.3.7). Ovaj rimski kulturološki okvir umjesto grčke kulture, čini važnu razliku u tumačenju 1. Poslanice Korinćanima.
- E. Knjiga što mi je bila vrlo korisna u pokušavanju shvaćanja pisama upućenima Korinćanima bila je od Brucea W. Wintera, *After Paul Left Corinth: The Influence of Secular Ethics and Social Change*.

III. AUTOR

- A. U ovaj grad apostol Pavao došao je na svome drugome misijskom putovanju; izvješće je nađeno u Djelima apostolskim 18:1-21. Kroz viđenje Isus je otkrio Pavlu kako će mnogi povjerovati i tamo neće biti uspješnoga oprečja njegovoj službi (usp. Djela 18:9-10).
- B. Pavlova očita misijska strategija bila je zasadi crkvu u glavnim gradovima njegova vremena, znajući kako će preobraćeni posjetitelji, putujući trgovci, i mornari širiti Evanđelje kad odu. Mjesna crkva morala je preuzeti odgovornost za evangelizaciju i učenje u svome području (tj. Mt 28:16-20; Lk 24:46-47; Djela 1:8).
- C. Pavao je našao Akvilu i Priscilu, također vjerujuće židovske izrađivače šatora ili kožare, u Korintu. Oni su bili prisiljeni iseljeni iz Rima godine 49. Klaudijevim proglasom (Orozije, *Hist.* 7:6:15-16) koji je bio protiv ikonih židovskih običaja ili obreda (usp. Djela 18:2). Pavao je u Korint došao sâm. I Sila i Timotej bili su na zadacima u Makedoniji (usp. Djela 18:5). On je bio vrlo obeshrabren (usp. Djela 18:9-19; 1. Kor 2:3). Međutim, ustrajao je i ostao u Korintu osamnaest mjeseci (usp. Djela 18:11).
- D. Pavlovo autorstvo ove Poslanice ovjerio je Klement Rimski, koji je napisao pismo Korintu godine 95. /96 (*I. Clement* 37:5; 47:1-3; 49:5). U Pavlovo autorstvo ove Poslanice nikad se nije dvojilo, čak niti od suvremenih kritičkih znanstvenika.

IV. NADNEVAK

- A. Nadnevak Pavlova posjeta Korintu potvrđen je natpisom cara Klaudija nađenome u Delfima, što datira Galiona kao prokonzula na početak od srpnja godine 51. do srpnja godine 52. (usp. Djela 18:12-17), što bi odredilo nadnevak Pavlova dolaska oko godine 49. - 50.
- B. Nadnevak Pavlova pisma bio bi onda negdje sredinom 50-ih. Napisao ga je iz Efeza gdje je služio između dvije godine (usp. Djela 19:10) i tri godine (usp. Djela 20:31).
- C. Moguća kronologija Pavlovih pisanja slijedi F. F. Brucea i Murryja Harrisa s malim prilagodbama:

	<u>Poslanica</u>	<u>nadnevak</u>	<u>mjesto pisanja</u>	<u>odnos prema Djelima apostolskim</u>
1.	Galaćanima	48	Antiohija sirijska	Djela 14:28; 15:2
2.	1. Solunjanima	50	Korint	Djela 18:5
3.	2. Solunjanima	50	Korint	
4.	1. Korinćanima	55	Efez	Djela 19:20
5.	2. Korinćanima	56	Makedonija	Djela 20:2
6.	Rimljanima	57	Korint	Djela 20:3
7-10.	pisma iz zatvora:			
	Kološanima	rane 60.	Rim	
	Efežanima	rane 60.	Rim	
	Filemonu	rane 60.	Rim	
	Filipljanima	kasno 62.-63.	Rim	Djela 28:30-31
11-13.	četvrto misijsko putovanje:			
	1. Timoteju	63. (ili kasnije,	Makedonija	
	Titu	63. ali prije 68.)	Efez (?)	
	2. Timoteju	64.	Rim	

V. PRIMATELJI PISMA

- A. Primatelj ovoga pisma bila je mlada crkva sastavljena uglavnom od pogana. Žiteljstvo Korinta bilo je rasno i kulturološki miješano. Iz arheologije i Pisma (usp. Djela 18:4-8) znamo da je u Korintu postojala sinagoga.
- B. Rimski vojnici bili su umirovljeni tamo nakon što su odslužili dvadeset godina vojne službe. Korint je bio slobodan grad, rimska kolonija, glavni grad rimske provincije Ahaje.
- 1. C. Pismo izgleda odražava nekoliko skupina u crkvi:
 - 1. umne Grke koji su još uvijek bili vrlo ponosni zbog svojih filozofijskih tradicija i pokušavali su obratiti kršćansko otkrivenje ovima starim običajima i intelektualnim predajama
 - 2. rimske patrone i društvenu elitu
 - 3. vjerujući židovski kontingent sastavljen uglavnom od “bogobojaznih” pogana, koji su posjećivali sinagogu
 - 4. veći broj preobraćenih robova.

VI. SVRHA PISMA

- A. Pavao je čuo o problemima što su se razvili u Korintu iz četiri izvora:
 - 1. Klojinih ljudi, 1. Poslanica Korinćanima 1:11
 - 2. pisma iz crkve koja postavlja pitanja, 1. Poslanica Korinćanima 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12
 - 3. osobne posjete Stefana, Fortunata, i Ahajika, 1. Poslanica Korinćanima 16:17.

Moguće su to pismo (#2) donijeli ovi ljudi (#3).

Zanimljivo je da Murry Harris ima kratak pregled 1. Poslanice Korinćanima temeljen na Pavlovoj primljenoj obavijesti o crkvi:

- 1. usmeno izvješće od članova Klojina kućanstva, što je ishodilo u Pavlovu pisanju 1. Korinćanima 1 - 4
 - 2. usmeno izvješće od crkvenih predstavnika (tj. Stefan, Fortunata, i Ahajika), što je ishodilo u pisanju 1. Korinćanima 5 - 6
 - 3. pisana pitanja od crkve, što je ishodilo u pisanju 1. Korinćanima 7 – 16.
- B. Crkva je postala stranačka, zagovarajući različite vođe: Pavla, Apolona, Petra, i moguće Kristova stranka (usp. 1. Kor 1:12). Ne samo da je crkva bila podijeljena oko vrste vodstva, nego i oko nekoliko moralnih pitanja i uporabe duhovnih darova. Glavni naglasak sukoba bio je Pavlov apostolski autoritet (posebice 2. Kor)!

VII. PAVLOVI KONTAKTI S KORINTSKOM CRKVOU – PRETPOSTAVLJENI PRIJEDLOG

- A. Koliko je pisama Pavao napisao Korintu?:
 - 1. samo dva, 1. i 2. Poslanica Korinćanima
 - 2. tri, s jednim pismom što je izgubljeno
 - 3. četiri, s dva pisma što su izgubljena
 - 4. neki suvremeni znanstvenici nalaze dijelove od dva izgubljena pisma u 2. Poslanici Korinćanima:
 - a. prijašnje pismo (1. Kor 5:9) u 2. Poslanici Korinćanima 6:14 - 17:1
 - b. oštro pismo (2. Kor 2:3-4.9; 7:8-12) u 2. Poslanici Korinćanima 10 - 13
 - 5. pet, s 2. Korinćanima 10 – 13 što bi bila peto pismo, poslano nakon Titova izvješća vezana na daljnje loše vijesti.

- B. Teorija #3 čini se najbolje odgovara:
1. prijašnje pismo, izgubljeno (1. Kor 5:9)
 2. 1. Poslanica Korinćanima
 3. oštro pismo, izgubljeno (moguće dio od kojeg je zapisano u 2. Kor 2:1-11; 7:8-12)
 4. 2. Poslanica Korinćanima.
- C. Predložena rekonstrukcija:

NADNEVAK	POSJETA	PISMO
50-52.g. Pavlovo drugo Misijsko putovanje	a. na Pavlovu drugome misijskome putovanje (usp. Djela 18:1-11)	
52.g. Galion je bio prokonzul od g. 51. (usp. Djela 18:12-17)		a. 1. Kor 5:9-11 izgleda upućuje na pismo o nemoralnoj situaciji u crkvi. Ovo je pismo nepoznato osim: (1) kao što neki misle, da je 2. Kor 6:14-7:1 dio njega ili (2) da su 2. Kor 2:3.4.9 epistolarni aoristi i upućuju na 2. Kor
56.g. (proljeće)	b. Pavao čuje o problemima u crkvi dok je u Efezu iz dva izvora: (1) Klotini ljudi, 1. Kor 1:11 i (2) Stefan, Fortunata, i Ahajika, 1. Kor 16:17. Oni su očito donijeli pismo od korintskih kućnih crkava što je sadržalo pitanja.	
56.g. (zima) ili 57.g. (zima)		b. Pavao odgovara na ova pitanja (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.2) pisanjem 1. Kor. Timotej (usp. 1. Kor 4:17) uzima odgovor iz Efeza (usp. 1. Kor 16:8) u Korint. Timotej nije bio kadar riješiti probleme u crkvi.
	c. Pavao poduzima žurnu, bolnu posjetu u Korint (nije zapisano u Djelima, usp. 2. Kor 2:1). To nije bilo uspješno, ali obećao je da će se vratiti.	
		c. Pavao je napisao oštro pismo (usp. 2. Kor 2:3-4:9; 7:8-12) korintskim kućnim crkvama kojeg je odnio Tit (usp. 2. Kor 2:13; 7:13-15). To je pismo nepoznato, osim ako je, kao što neki misle, dio njega u 2. Kor 10 - 13.

d. Pavao je planirao sresti se s Titom u Troadi, ali Tit nije došao, tako je Pavao otišao u Makedoniju (usp. 2. Kor 2:13; 7:5.13), možda u Filipe (usp. MSS B^c, K, L, P).

d. On je našao Tita i čuo da je crkva odgovorila na njegovo vodstvo i onda je napisao 2. Kor u velikoj zahvalnosti (usp. 7:11-16). Odnio ga je Tit.

57.-58.g. (zima)

e. Na Pavlovu zadnju zabilježenu posjetu Korintu izgleda kako se upućuje u Djelima 20:2-3. Iako se Korint ne spominje po imenu, to je pretpostavljeno. On je ostao tamo tijekom zimskih mjeseci.

e. Označenu promjenu raspoloženja između poglavlja 1 - 9 i 10 - 13 neki znanstvenici objašnjavaju kao još više loših vijesti (moguće revitalizacija starih oponenta i dodavanje novih oponenta) od korinških kućnih crkava nakon što su bila napisana poglavlja 1 - 9 (F. F. Bruce).

VIII. ZAKLJUČAK

- A. U 1. Poslanici Korinćanima mi vidimo Pavla, pastora, kako se bavi s problemom crkve. U ovome Pismu i u Poslanici Galaćanima, vidimo ga kako primjenjuje sveopću istinu Evanđelja na različite načine, temeljeno na potrebi crkve: sloboda za galacijske crkve /ograničenja na korinšku crkvu.
- B. Ova Poslanica su ili nizovi "kulturnih dinosaura" ili bogata načelna istina primijenjena na određenu povijesnu /kulturološku okolnost. Moramo biti pozorni da ne pobrkamo istinu i kulturološke primjene te istine. Za dobru raspru o ovome vrlo važnome hermeneutičkom pitanju vidjeti Gordon D. Fee i Douglas Stuart, *How To Read the Bible for All Its Worth*, str. 65-76 Gordon Fee, *Gospel and Spirit*.
- C. Ova Poslanica gurnut će vas do granice vaše duhovne sposobnosti tumačenja Biblije. Prisilit će vas da ponovno promislite o vidovima svoje teologije. Otvorit će vam prozor za Božju volju za naše vrijeme, praktički rečeno, kao i nekoliko drugih biblijskih spisa.

IX. KRATKI PREGLED 1. POSLANICE KORINĆANIMA

- A. Uvod, 1. Poslanica Korinćanima 1:1-9:
 - 1. pozdrav, 1. Poslanica Korinćanima 1:1-3
 - 2. zahvaljivanje, 1. Poslanica Korinćanima 1:4-9.
- B. Problemi u Korintu o kojima je bilo izvješteno, 1. Poslanica Korinćanima 1:10-6:20:
 - 1. frakcije unutar crkve zbog krivoga razumijevanja pobuda i poruke kršćanskoga vodstva (tj. Pavao, Apolon, Petar), 1. Poslanica Korinćanima 1:10-4:12
 - 2. šokantna nemoralnost, 1. Poslanica Korinćanima 5:1-13
 - 3. parnice među kršćanima, 1. Poslanica Korinćanima 6:1-11
 - 4. sloboda kršćana ograničena odgovornošću, 1. Poslanica Korinćanima 6:12-20.

- C. Pismo iz Korinta postavlja gundava pitanja, 1. Poslanica Korinćanima 7:1-1-16:4:
 - 1. ljudska seksualnost, 1. Poslanica Korinćanima 7:1-40
 - 2. odnos prema idolopokloničkoj kulturi i kršćanskoj slobodi, 1. Poslanica Korinćanima 8:1-11:1
 - 3. kršćansko štovanje i duhovnost, 1. Poslanica Korinćanima 11:2-14:40
 - 4. uvidi u eshatologiju, posebice uskrsnuće, 1. Poslanica Korinćanima 15:1-58
 - 5. doprinos za majku Crkvu u Jeruzalemu, 1. Poslanica Korinćanima 16:1-4.
- D. Zaključne napomene:
 - 1. Pavlovi (i od njegovih drugova služitelja) naumi putovanja, 1. Poslanica Korinćanima 16:5-12
 - 2. zadnji poticaj i pozdravi, 1. Poslanica Korinćanima 16:13-24.

X. PREDLOŽENA ČITANJA O PAVLOVOJ MISLI

- A. *The Mind of St. Paul*, William Barclay, objavio Harper & Row
- B. *Paul, Apostle of the Heart Set Free*, F. F. Bruce, objavio Eerdmans
- C. *The Origins of Paul's Religion*, J. Gresham Machen, objavio Eerdmans
- D. *Paul, An Outline of His Theology*, Herman Ridderbos (preveo John De Witt), objavio Eerdmans
- E. *Epochs in the Life of Paul*, A. T. Robertson, objavio Baker
- F. *A Man In Christ*, James S. Stewart, objavio Harper & Row
- G. *Dictionary of Paul and His Letters*, objavio IVP
- H. *Paul in the Roman World, The Conflict at Corinth*, Robert M. Grant, objavio Westminster, John Knox Press
- I. *Philo and Paul Among the Sophists*, Bruce W. Winter, objavio Eerdmans
- J. *After Paul Left Corinth*, Bruce W. Winter

ČITANJE KRUGA JEDAN (iz [Vodiča dobroga biblijskog čitanja](#))
SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte. Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Tema čitave Knjige
2. Vrsta književnosti (žanr).

ČITANJE KRUGA DVA (iz [Vodiča dobroga biblijskog čitanja](#))
SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte. Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Subjekt prve književne jedinice
2. Subjekt druge književne jedinice
3. Subjekt treće književne jedinice
4. Subjekt četvrte književne jedinice
5. Itd.

POSLANICA KORINĆANIMA 1

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA*

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
pozdravi i zahvaljivanje	pozdrav	pozdrav	pozdravi	oslovljavanje i pozdravi
1:1-3	1:1-3	1:1-3	1:1 1:2 1:3	1:1-3
	duhovni darovi u Korintu	zahvaljivanje	blagoslovi u Kristu	zahvaljivanje
1:4-9	1:4-9	1:4-9	1:4-9	1:4-9
podjele u Crkvi	sektaštvo je grijeh	podjele u Korintu	podjele u Crkvi	nesloga među vjernima
1:10-17	1:10-17	1:10-17	1:10-13 1:14-17	1:10-16 prava mudrost i lažna
Krist Sila i Mudrost Božja	Krist Sila i Mudrost Božja	Krist razapet (1:18 - 2:5)	Krist Sila i Mudrost Božja	(1:17 - 3:4)
1:18-25 (19)	1:18-25 (19)	1:18-25 (19)	1:18-20 (19) 1:21-25	1:17-25
1:26-31	1:26-31	1:26-31	1:26-31	1:26-31

*Premda nije nadahnuta, podjela odlomaka ključ je za razumijevanje i praćenje izvorne autorove nakane. Svaki suvremeni prijevod podijelio je i sažeo podjele na odlomke kako ih je razumio. Svaki odlomak ima jednu glavnu temu, istinu ili misao. Svaka izvedba izdvaja određenu temu na svoj vlastiti način. Dok čitate tekst, upitajte se koji prijevod bolje odgovara vašem razumijevanju teme i podjeli stihova.

U svakom poglavlju prvo moramo čitati Bibliju i probati utvrditi njegovu temu (odlomci), zatim usporediti svoje razumijevanje sa suvremenim izvedbama. Tek kada razumijemo izvornu autorovu nakanu slijedeći njegovu logiku i predstavljanje na stupnju odlomka uistinu možemo razumjeti Bibliju. Samo je izvorni autor bio nadahnut — čitatelji nemaju pravo mijenjati ili preinačiti poruku. Čitatelji Biblije imaju odgovornost primjenjivanja nadahnute istine u svome vremenu i svojim životima.

Zabilježite da su svi tehnički izrazi i kratice objašnjeni u DODACIMA: [Kratke odredbe grčke gramatičke građe](#), [Tekstualni kriticizam](#) i [Rječnik](#).

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora dodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:1

¹Pavao, pozvan apostolom od Isusa Krista voljom Božjom, i Sosten naš brat,

1:1 “Pavao” Većina Židova Pavlova vremena koji su živjeli van Palestine imali su dva prva imena, jedno židovsko i jedno rimsko (usp. Djela 13:9). Pavlovo židovsko ime bilo je Savao. On, kao i drevni Kralj Izraela, bio je iz plemena Benjamina (usp. Rim 11:1; Fil 3:5). Njegovo rimsko ili grčko ime, Pavao, znači “mali”. Ovo je upućivalo ili na:

1. njegovu fizičku visinu, na što se smjera u ne-kanonskoj knjizi drugoga stoljeća, *The Acts of Paul*, u poglavlju što se odnosi na Solun nazvano “Pavao i Tekla”
2. njegov osobni osjećaj bivanja najmanjim od svetih jer je on prvotno progonio Crkvu (usp. 1. Kor 15:9; Ef 3:8; 1. Tim 1:15)
3. jednostavno na ime što su mu dali njegovi roditelji kod rođenja.

▣ “pozvan” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Pozvan.](#)

POSEBNA TEMA: POZVAN

Bog uvijek poduzima prvi korak u pozivanju, izboru, i vabljenju vjernika k Sebi (usp. Iv 6:44.65; 15:16; 1. Kor 1:1-2; Ef 1:4-5.11). Pojam “pozivanje /poziv” korišten je u nekoliko teoloških značenja:

- A. u SZ-u “pozvati se na Ime” bilo je uvijek u okviru štovanja (usp. Post 4:26; 12:8; 21:33; 26:25; Izl 34:5)
- B. grješnici su pozvani na spasenje milošću Božjom (tj. Izl 34:6-7) kroz dovršeno Kristovo djelo i uvjeravanjem Duha u grijeh (tj. *klētos*, usp. Rim 1:6-7; 9:24, što je teološki slično 1. Kor 1:1-2 i 2. Tim 1:9; 2. Pt 1:10)
- C. grješnici se pozivaju na Gospodinovo Ime kako bi bili spašeni (tj. *epikaleō*, usp. Djela 2:21; 22:16; Rim 10:9-13). Ova izjava je židovski idiom štovanja
- D. vjernici se pozivaju na Njegovo Ime u vremenima kriza i stresa (tj. Djela 7:59)
- E. vjernici su pozvani živjeti Kristo-slične živote (tj. *klēsis*, usp. 1. Kor 1:26; 7:20; Ef 4:1; Fil 3:14; 2. Sol 1:11; 2. Tim 1:9)
- F. vjernici su pozvani na zadatke službe (usp. Djela 13:2; 1. Kor 12:4-7; Ef 4:1).

▣ “apostolom” Ovo je uobičajena grčka riječ za “slati” (tj. *apostellō*). Taj pojam ima nekoliko teoloških uporaba:

Rabini su ga koristili za nekoga tko je pozvan i poslan kao službeni predstavnik drugoga, nešto slično kao “ambasador /veleposlanik” (usp. 2. Kor 5:20).

Evandjelja često koriste ovaj pojam o Isusu koji biva poslan od Oca (usp. Mt 10:40; 15:24; Mk 9:37; Lk 9:48). U Evandelju po Ivanu pojam uzima Mesijanski prizvuk (usp. Iv 4:34; 5:24.30.36.37.38; 6:29.38.39.40.57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3.8.18.21.23.25; 20:21). Korišten je od Isusu za slanje vjernika (usp. Iv 17:18; 20:21).

NZ koristi ga za učenike:

- a. izvorna Dvanaestorica koji su bili nutarnji krug učenika (usp. Lk 6:13; Djela 1:21-22)
- b. posebna skupina pomagača apostola i suradnika:
 - (1) Barnaba (usp. Djela 14:4,14)
 - (2) Andronik i Junije (KJV, Junija, usp. Rim 16:7)
 - (3) Apolon (usp. 1. Kor 4:6-9)
 - (4) Jakov, Gospodinov polu-brat (usp. Gal 1:19)

(5) Silvan i Timotej (usp. 1. Sol 2:6)

(6) moguće Tit (usp. 2. Kor 8:23)

(7) moguće Epafrodit (usp. Fil 2:25).

c. neprekinuti dar u crkvi (usp. 1. Kor 12:28-29; Ef 4:11)

Pavao koristi ovaj naslov za sebe u većini svojih pisama kao način potvrđivanja svoga Bogom-danog poziva i autoriteta kao Kristovog predstavnika (usp. Rim 1:1; 1. Kor 1:1; 2. Kor 1:1; Gal 1:1; Ef 1:1; Kol 1:1; 1. Tim 1:1; 2. Tim 1:1; Tit 1:1).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Slati \(*apostellō*\), iz čega dolazi “apostol”.](#)

POSEBNA TEMA: SLATI (*APOSTELLŌ*), IZ ČEGA DOLAZI “APOSTOL”

To je uobičajena grčka riječ za “slati” (tj. *apostellō*). Ovaj pojam ima nekoliko teoloških uporaba:

1. u klasičnome grčkome i u rabinskome ovaj je pojam korišten za onog koji je pozvan i poslan kao službeni predstavnik drugoga, nešto kao “ambasador /veleposlanik” (usp. 2. Kor 5:20)
2. Evanđelja često koriste ovaj GLAGOL o Isusu kao Onome koji biva poslan od Oca. U Ivanu pojam ima Mesijanski prizvuk (Mt 10:40; 15:24; Mk 9:37; Lk 9:48 i posebice Ivan 5:36.38; 6:29.57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3.8.18.21.23.25; 20:21 [i “apostol” i njegova istoznačnica *pempō* upotrijebljena u stihu 21]). Korišten je za Isusovo slanje vjernika (usp. Iv 17:18; 20:21 [i *apostellō* i njegova istoznačnica *pempō* u Iv 20:21])
3. NZ koristio je IMENICU “apostol” za učenike:
 - a. prvotnih dvanaest unutar kruga učenika (npr. Mk 6:30; Lk 6:13; Djela 1:2.26)
 - b. posebna skupina apostolskih pomagača i suradnika:
 - (1) Barnaba (usp. Djela 14:4.14)
 - (2) Andronik i Junije (KJV, Junija, usp. Rim 16:7)
 - (3) Apolon (usp. 1. Kor 4:6-9)
 - (4) Jakov Gospodinov brat (usp. Gal 1:19)
 - (5) Silvan i Timotej (usp. 1. Sol 2:6)
 - (6) moguće Tit (usp. 2. Kor 8:23)
 - (7) moguće Epafrodit (usp. Fil 2:25)
 - c. dar u Crkvi koji traje (usp. 1. Kor 12:28-29; Ef 4:11)
4. Pavao koristi ovaj naslov za sebe u većini svojih pisama kao način potvrđivanja njegove Bogom-dane ovlasti kao Kristova predstavnika (usp. Rim 1:1; 1. Kor 1:1; 2. Kor 1:1; Gal 1:1; Ef 1:1; Kol 1:1; 1. Tim 1:1; 2. Tim 1:1; Tit 1:1)
5. poteškoća s kojom se suočavamo mi kao suvremeni vjernici jeste da NZ nikad ne određuje što taj neprekidni dar uključuje ili kako se on identificira u vjernicima. Očito se netko mora razlikovati između izvorne Dvanaestorice (#3a) i kasnije uporabe (#3b). [Vidjeti Posebne teme dolje: Nadahnuće \(inspiracija\); i: Prosvjetljenje \(iluminacija\)](#). Ako suvremeni “apostoli” nisu nadahnuti napisati više Pisma (tj. kanon je zatvoren, usp. Juda 3; [vidjeti Posebnu temu dolje: Kanon](#)), onda što oni čine što je drukčije od NZ-nih proroka ili evanđelista (usp. Ef 4:11)? Ovdje su moje mogućnosti:
 - a. početnici misionarske crkve u ne-evangeliziranim područjima (korišteno kao u Didahe)
 - b. vođe pastora u datom području ili denominaciji
 - c. ?

Ja dajem prednost #1.

POSEBNA TEMA: NADAHNUĆE (INSPIRACIJA)

Ovo je tvrdnja vjere da je Bog bio djelatno uključen Svojim Duhom u objavljivanju Svojih djela, obećanja, i volje za čovječanstvo. To je “to” Božansko samo-objavljenje! Ovo samo-objavljenje nazvano je “otkrivenje”. Njegovo objavljivanje za buduće naraštaje nazvano je “nadahnuće”.

Jedina uporaba riječi “nadahnuće” u Bibliji je u 2. Timoteju poslanici 3:16 i doslovno znači “Bog je izdahnuo /izdisao”. Zabilježite “Pismo” u NZ-u uvijek upućuje na SZ (tj. 2. Tim 2:15 upućuje na Timotejev židovski odgoj). Zabilježite svrha Pisma je dvostruka:

1. mudrost što vodi k spasenju, 2. Timoteju poslanica 2:15
2. vježbanje u pravednosti, 2. Timoteju poslanica 2:16.

Zabilježite kako Evanđelje po Ivanu 5:39; 1. Poslanica Korinćanima 15:3-4; i 1. Petrova poslanica 1:10-12 vide SZ kao usmjeravanje prema Kristu. Osobno Isus potvrđuje to u Evanđelju po Luki 24:25-27! Duh je vodio SZ-ne pisce (usp. 2. Pt 1:20-21). Crkva je prihvatila kanon ([vidjeti Posebnu temu dolje: Kanon](#)) SZ-a. Oni su ga vidjeli kao potpuno nadahnutoga (usp. Mt 5:17-19). Međutim, oni su također shvatili kako je NZ, što sadrži Isusove riječi i djela, bio konačno otkrivenje (usp. Mt 5:21-48; Heb 1:1-2). Isus je puno, konačno, i dovršeno otkrivenje YHWH (usp. Iv 1:1-5.14; Kol 1:15-16). On ispunjava SZ-na obećanja o Mesiji (tj. Mt 26:31.56; 14:27.49; Lk 20:17; Iv 12:14-16; 13:18; 15:25; 17:12; 19:24-36; Djela 1:16; 3:18.21-26; 4:25-28).

Duh mora otvoriti um i srce prije negoli netko može razumjeti (usp. Djela 8:34-35; 13:27). Duh je vodio biblijske pisce da u ljudskim riječima, idiomima, i slikovitim prikazima izraze istine Božje samo-objave u Isusu (usp. Iv 14:26; 15:26-27; 1. Kor 2:10-11.13-16).

Dobra kratka raspra je u *Christian Theology*, 2. izdanje, str. 224-245 od Millarda J. Ericksona.

Također dobra raspra o književnome postupku “usmeno” utemeljenoga društva prema pisanim spisima nalazi se u *The Lost World of Scripture* (2013) od Johna H. Waltona i D. Brent Sandya.

POSEBNA TEMA: PROSVJETLJENJE (ILUMINACIJA)

Bog je djelovao u prošlosti kako bi jasno otkrio Sebe čovječanstvu (tj. stvaranje, Potop, poziv patrijarsima, Izlazak, osvajanje, itd.). U teologiji je to nazvano “otkrivenje”. On je izdvojio određene ljude kako bi objavio i objasnio ovo samo-otkrivenje (npr. Iv 14:26; 16:12-15). U teologiji je to nazvano “nadahnuće”. On je poslao Svoga Duha da pomogne čitateljima razumjeti Njega i Njegova obećanja i opskrbe, posebice Dolazak Mesije. U teologiji se ovo naziva “prosvjetljenje” (iluminacija). Poteškoća izniče, ako je Duh uključen u razumijevanje Boga – zašto dakle postoji toliko mnogo tumačenja Njega te Njegove volje i načina?

Dio ove poteškoće leži u čitateljevom pred-razumijevanju ili osobnim iskustvima. Često je osobni djelokrug rada određen uporabom Biblije u *proof-textingu* ili atomističkome [sitničavome – op.prev.] načinu [*proof-texting*; [vidjeti Dodatak: Rječnik](#)]. Često je teološka mreža nametnuta iznad Biblije dozvoljavajući joj govoriti samo u izvjesnim područjima i na odabrane načine. Prosvjetljenje jednostavno ne može biti izjednačeno s nadahnućem premda je Sveti Duh uključen u svako. Nadahnuće ([vidjeti Posebnu temu gore: Nadahnuće \[inspiracija\]](#)) bilo je završeno s NZ-om (tj. Juda stihovi 3.20). Većina NZ-nih tekstova što se odnose na prosvjetljenje upućuju na spoznaju o Evanđelju i Kristo-sličnome životu (tj. Rim 8:12-17; 1. Kor 2:10-13; Ef 1:17-19; Fil 1:9-11; Kol 1:9-13; 1. Iv 2:20-27). Ovo je, ustvari, jedno od obećanja “Novoga saveza” (usp. Jer 31:31-34, posebice stih 34).

Najbolji pristup dozvoljavanja Svetome Duhu da pomogne vjernicima u razumijevanju otkrivenja može biti pokušaj traženja središnje zamisli odlomka, a ne tumačenje svake pojedinosti teksta. Glavna misao je ona koja izražava izvornu autorovu središnju istinu. Izradba glavnih crta Knjige ili književne jedinice pomaže u slijeđenju nakane izvornoga nadahnutog autora. Nijedan tumač nije nadahnut. Mi ne možemo ponovno stvoriti metodu tumačenja biblijskoga pisca (tj. nadahnuće). Mi možemo i moramo nastojati razumjeti što su oni govorili svome vremenu i potom prenijeti tu istinu u naše vlastito vrijeme. Postoje dijelovi Biblije koji su višeznačni ili skriveni (do određenoga vremena ili razdoblja). Postojat će

također neslaganja o nekim tekstovima i subjektima ali mi moramo jasno izjaviti središnje istine i dozvoliti slobodu za pojedinačna tumačenja vjernika unutar granica izvorne autorove nakane. Tumači moraju hodati u svjetlu kojeg imaju, uvijek bivajući otvorenima za više svjetla od Biblije i Duha. Bog će nas suditi temeljem stupnja našeg razumijevanja i kako živimo to što razumijemo.

POSEBNA TEMA: KANON

- A. Protestantski kanon sadrži sve nadahnute Knjige – Kanon je zaključen! (Juda stih 3):
1. prihvaćen SZ od Židova
 2. dvadeset i sedam Knjiga u NZ-u (napredujući povijesni proces).
- B. Autori Novoga zavjeta povezani s Isusom ili apostoli (napredujući povijesni proces):
1. Jakov i Juda s Isusom (Njegova polu-braća)
 2. Marko s Petrom (preokrenuo je njegove propovijedi u Rimu u Evanđelje)
 3. Luka s Pavlom
 4. tradicionalni Židovi s Pavlom.
- C. Teološko jedinstvo s apostolskim učenjem (kasnije “pravilo vjere”):
1. zbog pojavka hereze (tj. adopcionizam, gnosticizam, marcionizam, i montanizam)
 2. zbog odgođenoga Drugog dolaska
 3. zbog smrti dvanaest apostola.
- D. Stalno i moralno promijenjeni životi slušatelja.
- E. Opća suglasnost ranih crkava, kroz suglasnost širega zemljopisnog i različitoga kulturološkog okvira, prije negoli su glavni crkveni koncili mogli biti viđeni u ranim popisima kanonskih Knjiga:
1. Origen (185.-254.) tvrdi kako su postojala četiri Evanđelja i Poslanice apostola
 2. Muratorijev fragment datiran između godine 180.-200. iz Rima (jedina preslika danas dostupna oštećena je, kasni latinski tekst). On popisuje istih 27 Knjiga protestantskoga NZ-a (ali dodaje Petrovu Apokalipsu i Pastir Herme)
 3. Euzebije Cezarejski (265.-340.) uveo je trostruku oznaku (kao što je učinio i Origen) za opis kršćanskih spisa: (1) “primljeno” te time prihvaćeno; (2) “osporavano” te time razlike među crkvama; i (3) “lažno” te time neprihvatljivo i ne smije biti čitano u crkvama. One u osporavanim skupinama bile su: Jakovljeva poslanica, Judina, 2. Petrova, i 2. i 3. Ivanova poslanica
 4. Cheltenhamov popis (na latinskome) iz Sjeverne Afrike (godine 360.) ima istih 27 Knjiga (osim Poslanice Hebrejima, Jakovljeve, i Judine [Hebrejima poslanica nije posebice spomenuta, ali može biti uključena u Pavlova pisma]), kao protestantski NZ, ali u neobičnome poretku
 5. Atanazijevo *Uskršnje pismo* iz godine 367. prvo je što popisuje istih 27 Knjiga kao protestantski NZ bez dodataka
 6. zamisao i sadržaji autoritativnoga popisa o jedinstvenosti Knjiga bio je povijesni i teološki napredak.
- F. Predloženo za čitanje:
1. *The Canon of the New Testament* od Bruca Metzgera, izdavač *Oxford Press*
 2. Članci o Kanonu u *Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia*, tom 1. str. 709-745
 3. *Introduction to the Bible* od Williama E. Nixa i Normana Geislera, izdavač *Moody Press*, 1968. (posebice karta na str. 22)
 4. *Holy Writings - Sacred Text: The Canon in Early Christianity* od Johna Bartona, izdavač *Westminster John Knox Press*, 1997.

- G. Stari i Novi zavjet jedine su književne produkcije Drevnoga Bliskog Istoka što su bile kanonizirane kao posebni Dolazak i otkrivenje Božanskih svrha. Ne postoje nikakvi drugi religijski popisi što se razlikuju između kanonskih (tj. autoritativnih) nasuprot ne-kanonskih religijskih pisanja.

Kako, zašto, i kad su se ti povijesni procesi dogodili?:

1. Je li to bilo odlukama crkvenih koncila trećega i četvrtoga stoljeća naše ere?
2. Je li to bilo uporabom kršćanskih pisaca drugoga stoljeća?
3. Je li to bilo od crkava kasnoga prvog - do četvrtoga stoljeća?

Ova pitanja ne mogu biti konačni odgovori. Katolički i pravoslavni vjernici odabiru #1, dok protestanti odabiru # 3.

▣ **“Isusa Krista”** Ovi pojmovi dio su punijega naslova, “Gospodina Isusa Krista” (usp. 1. Kor 1:2.3.7.8.9.10). Sva ova tri naslova imaju pojedinačnu teološku važnost:

1. “Isus” je ime što je anđeo dao djetetu u Betlehemu (usp. Mt 1:21). Sastavljeno je od dvije hebrejske imenice: “YHWH”, zavjetnoga Imena za Božanstvo, i “spasenje” (tj. Hošea). To je aramejski oblik od hebrejskoga imena Jošua. Kad se koristi samo često poistovjećuje čovjeka, Isusa iz Nazareta, sina od Marije (npr. Mt 1:16.25; 2:1; 3:13.15.16)
2. “Krist” je grčki prijevod hebrejskoga *Messiah* (tj. Pomazanik). To potvrđuje Isusov SZ-ni naslov kao YHWH-inog Obećanoga poslanoga za uspostavu Novoga doba pravednosti
3. “Gospodin” (upotrijebljeno u 1. Kor 1:1 u KJV) jeste prijevod hebrejskoga pojma *adon*, što znači “vlasnik, suprug, gospodar, ili gospodin”. Židovi su postajali uplašeni kod izgovaranja svetoga Imena YHWH kako ga ne bi koristili uzalud i prekršili jednu od Deset zapovijedi. Kadgod su čitali Pisma, oni su zamijenili *Adon* umjesto YHWH. To je razlog zašto naši engleski prijevodi koriste sva velika slova GOSPODIN za YHWH-u u SZ-u. Prenošenjem ovoga naslova (*kurios* u grčkome) na Isusa, NZ-ni autori potvrđuju Njegovo Božanstvo i jednakost s Ocem.

[Vidjeti Posebne teme dolje: Mesija i Gospodin \(*kurios*\).](#)

POSEBNA TEMA: MESIJA

Ovo je uzeto iz moje komentatorske bilješke o **Knjizi proroka Daniela 9:6**. Poteškoća u tumačenju ovoga stiha je zbog mogućnosti u značenju povezanosti s Mesijom ili Pomazanikom (BDB 603):

1. bilo je korišteno za židovske kraljeve (npr. 1. Sam 2:10; 12:3)
2. bilo je korišteno za židovske svećenike (npr. Lev 4:3.5)
3. bilo je korišteno za Kira (usp. Iz 45:1)
4. #1 i #2 kombinirane su u Psalmu 110 i Knjizi proroka Zaharije 4
5. bilo je korišteno za Božji poseban Dolazak, Davidovskog Kralja da u Novo doba donese pravednost:
 - a. plemenu Jude (usp. Post 49:10)
 - b. kući Jišajevoj (usp. 2. Sam 7)
 - c. sveopću kraljevsku vladavinu (usp. Ps 2; Iz 9:6; 11:1-5; Mih 5:1-4 i dalje).

Osobno sam privučen poistovjećivanjem “pomazanika” s Isusom iz Nazareta zbog:

1. uvođenja Vječnoga kraljevstva u Knjizi proroka Daniela 2 tijekom Četvrtoga carstva
2. uvođenja “Sina Čovječjega” u Knjizi proroka Daniela 7:13 kojem je dano Vječno kraljevstvo
3. kratke rečenice o iskupljenju iz Knjige proroka Daniela 9:24, što vode prema vrhuncu povijesti paloga svijeta
4. Isusove uporabe Knjige proroka Daniela u NZ-u (usp. Mt 24:15; Mk 13:14).

Mora biti dopušteno da je ovo rijedak naslov u SZ-u, moguće jedino u Knjizi proroka Daniela 9:25. Mora se također znati da Isus ne odgovara SZ-nome općem opisu Mesije:

1. nije vođa u Izraelu
2. nije službeno pomazan od svećenika

3. nije Spasitelj jedino Izraela
4. nije samo "sin čovječji", nego šokantno "Sin Božji".

POSEBNA TEMA: GOSPODIN (*kurios*)

Grčki pojam "Gospodin" (*kurios*) može biti korišten u općem smislu ili u razvijenoj teološkoj smislu. Može značiti "gospodin /mister", "gospodin /sir", "gospodar", "vlasnik", "suprug /muž" (usp. Iv 4:11) ili "potpuni Bogo-čovjek" (usp. Iv 9:36.38).

SZ-na (hebrejski, *adon*, BDB 10, KB 12) uporaba ovoga pojma došla je od kasnijega židovskog ustezanja od izricanja zavjetnoga Imena za Boga, YHWH, što je bio oblik hebrejskoga GLAGOLA "biti" (usp. Izl 3:14; [vidjeti Posebnu temu dolje: Imena za Božanstvo](#)). Oni su se bojali kršenja Zapovijedi što kaže: "ne uzimaj Ime Gospodinovo uzalud" (usp. Izl 20:7; Pnz 5:11). Stoga, oni su mislili da ako ga ne izgovaraju, neće ga uzimati uzalud. Tako kad su čitali Pismo, oni su ga nadomjestili s hebrejskom riječju *adon*, što ima slično značenje kao grčka riječ *kurios* (Gospodin).

NZ-ni autori koristili su ovaj pojam za označavanje punoga Kristova Božanstva (usp. Djela 2:36; 10:36; 11:20; 2. Kor 4:5; Kol 2:6). Izričaj "Isus je Gospodin" bila je javna ispovijed vjere i formula krštenja u razdoblju Rane crkve (usp. Rim 10:9-13; 1. Kor 12:3; Fil 2:11).

POSEBNA TEMA: IMENA ZA BOŽANSTVO

- A. *El* (BDB 42, KB 48)
 1. Izvorno značenje općenitoga drevnog pojma za božanstvo je neizvjesno, iako mnogi znanstvenici vjeruju da dolazi od akadskoga korijena, "biti jak" ili "biti moćan" (usp. Post 17:1; Br 23:19; Pnz 7:21; Ps 50:1).
 2. U kanaanskom panteonu najviši bog je *El* (tekstovi iz Ras Šamre).
 3. U Bibliji *El* je uobičajeno složenica s drugim pojmovima. Ove su složenice postale način davanja osobina za Boga:
 - a. *El-Elyon* ("Bog Previšnji", BDB 42 i 751 II), Knjiga Postanka 14:18-22; Ponovljeni zakon 32:8; Knjiga proroka Izaije 14:14
 - b. *El-Roi* ("Bog koji vidi" ili "Bog koji otkriva Sâm Sebe", BDB 42 i 909), Knjiga Postanka 16:13
 - c. *El-Shaddai* (*El Šadaj*) ("Bog Svemogući" ili "Bog svakoga milosrđa" ili "Bog planine", BDB 42 i 994), Knjiga Postanka 17:1; 35:11; 43:14; 49:25; Izlazak 6:3
 - d. *El-Olam* ("Vječan Bog", BDB 42 i 761), Knjiga Postanka 21:33. Ovaj je pojam teološki povezan na Božje obećanje Davidu, 2. Knjiga o Samuelu 7:13.16
 - e. *El-Berit* ("Bog Saveza", BDB 42 i 136), Knjiga o Sucima 9:46.
 4. *El* je istovjetno s:
 - a. YHWH u Psalmu 85:8; Knjizi proroka Izaije 42:5
 - b. *Elohim* u Knjizi Postanka 46:3; Jobu 5:8, "Ja Jesam *El, Elohim* vašeg Oca"
 - c. *Shaddai* (*Šadaj*) u Knjizi Postanka 49:25
 - d. "ljubomoran" u Knjizi Izlaska 34:14; Ponovljenome zakonu 4:24; 5:9; 6:15
 - e. "milosrdan" u Ponovljenome zakonu 4:31; Knjizi Nehemije 9:31
 - f. "velik i strašan" u Ponovljenome zakonu 7:21; 10:17; Knjizi Nehemije 1:5; 9:32; Knjizi proroka Daniela 9:4
 - g. "spoznaja /znanje" u 1. Knjizi o Samuelu 2:3
 - h. "moje jako utočište" u 2. Knjizi o Samuelu 22:33
 - i. "moj osvetnik" u 2. Knjizi o Samuelu 22:48

- j. “svet” u Knjizi proroka Izaije 5:16
 - k. “moćan” u Knjizi proroka Izaije 10:21
 - l. “moje spasenje” u Knjizi proroka Izaije 12:2
 - m. “velik i silan” u Knjizi proroka Jeremije 32:18
 - n. “odmazda” u Knjizi proroka Jeremije 51:56.
5. Složenice svih glavnih SZ-nih imena za Boga nađene su u Knjizi o Jošui 22:22 (*El, Elohim, YHWH*, ponavljano).
- B. Elyon** (BDB 751, KB 832)
- 1. Osnovno značenje je “visok”, “uzvišen” ili “uzdignut” (usp. Post 40:17; 1. Kr 9:8; 2. Kr 18:17; Neh 3:25; Jer 20:2; 36:10; Ps 18:13).
 - 2. Korišteno je u usporednome smislu za nekoliko drugih imena /naslova Božjih:
 - a. *Elohim* – Psalam 47:1-2; 73:11; 107:11
 - b. *YHWH* – Knjiga Postanka 14:22; 2. Knjiga o Samuelu 22:14
 - c. *El-Shaddai* (*El Šadaj*) – Psalam 91:1.9
 - d. *El* – Knjiga Brojeva 24:16
 - e. *Elah* – korišteno često u Knjizi proroka Daniela 2 - 6 i Knjizi Ezre 4 - 7, povezano s *illair* (aramijski za “Previšnji Bog”) u Knjizi proroka Daniela 3:26; 4:2; 5:18.21.
 - 3. Često je korišten od ne-Izraelaca:
 - a. Melkisedek, Knjiga Postanka 14:18-22
 - b. Balaam, Knjiga Brojeva 24:16
 - c. Mojsije, govoreći o narodima u Ponovljenome zakonu 32:8
 - d. Evanđelje po Luki u NZ-u, pisano za pogane, također koristi grčku istoznačnicu *Hupsistos* (usp. 1:32.35.76; 6:35; 8:28; Djela 7:48; 16:17).
- C. Elohim** (MNOŽINA), *Eloah* (JEDNINA), prvenstveno korišten u poeziji (BDB 43, KB 52)
- 1. Ovaj pojam nije nađen izvan Staroga zavjeta.
 - 2. Ova riječ može označavati Boga Izraelovog ili bogove naroda (usp. Izl 3:6; 20:3). Abrahamova obitelj bila je mnogobožačka (usp. Jš 24:2).
 - 3. Može upućivati na izraelske suce (usp. Izl 21:6; Ps 82:6).
 - 4. Pojam *elohim* korišten je i za druga duhovna bića (anđele, demone) kao u Ponovljenome zakonu 32:8 (LXX); Psalmu 8:5; Knjizi o Jobu 1:6; 38:7.
 - 5. U Bibliji to je prvi naslov /ime za Božanstvo (usp. Post 1:1). Isključivo je korišten do Knjige Postanka 2:4, gdje je složenica s *YHWH*-om. U osnovi (teološki) upućuje na Boga kao Stvoritelja, Održavatelja, i Davatelja svega života na ovoj planeti (usp. Ps 104).
To je istoznačnica s *El* (usp. Pnz 32:15-19). Može se također usporediti *YHWH* kao što je Psalam 14 (*Elohim*, stihovi 1.2.5; *YHWH*, stihovi 2.6; čak *Adon*, stih 4).
 - 6. Iako je MNOŽINA i korištena je za druge bogove, ovaj pojam često označava Boga Izraela, ali uobičajeno ima JEDNINSKI GLAGOL za označavanje jednobožačke uporabe.
 - 7. Neobično je da je uobičajeno ime za monoteističkoga Boga Izraela MNOŽINA! Premda ne postoji izvjesnost, evo teorija:
 - a. hebrejski ima mnogo MNOŽINA, često korištenih za naglašavanje. Usko vezano na ovo je kasniji hebrejski gramatički član nazvan “množina Veličanstva”, gdje je MNOŽINA korištena za veličanje poimanja
 - b. ovo može upućivati na anđeosko Vijeće, s kojim se Bog susreće u Nebu i koje vrši Njegove zapovijedi (usp. 1. Kr 22:19-23; Job 1:6; Ps 82:1; 89:5.7)
 - c. čak je i moguće da ono odražava NZ-no otkrivenje jednoga Boga u tri Osobe. U Knjizi Postanka 1:1 Bog stvara; u Postanku 1:2 Duh lebdi, a iz NZ-a Isus je posrednik Boga Oca u stvaranju (usp. Iv 1:3.10; Rim 11:36; 1. Kor 8:6; Kol 1:15; Heb 1:2; 2:10).
- D. YHWH** (BDB 217, KB 394)
- 1. Ovo je Ime koje odražava Božanstvo kao Boga koji sklapa Savez; Bog kao Spasitelj, Iskupitelj! Ljudi su prekršili Saveze, ali Bog je vjeran Svojoj riječi, obećanju, Savezu (usp. Ps 103).
Ovo je Ime prvi puta spomenuto u složenici s *Elohim* u Postanku 2:4. U Knjizi Postanka 1 – 2, ne postoje dva izvješća, nego dva naglasaka: (1) Bog kao Stvoritelj svemira (fizički) i (2) Bog

kao poseban Stvoritelj čovječanstva. Postanak 2:4 – 3:24 počinje posebnim otkrivenjem o povlaštenome položaju i svrsi čovječanstva, Kao i s poteškoćom grijeha te pobunom povezanom s jedinstvenim položajem.

2. U Knjizi Postanka 4:26 rečeno je “čovjek je počeo zazivati ime GOSPODINOVO” (YHWH). Međutim, Knjiga Izlaska 6:3 daje naslutiti da su rani zavjetni ljudi (patrijarsi i njihove obitelji) poznali Boga jedino kao *El Šadaĳ*. Ime YHWH objašnjeno je samo jednom u Izlasku 3:13-16, posebice u stihu 14. Međutim, Mojsijeva pisanja često tumače riječi narodnom igrom riječi, ne etimološki (usp. Post 17:5; 27:36; 29:13-35). Postoji nekoliko teorija o značenju toga imena (uzeto iz IDB, tom 2, str. 409-411):
 - a. iz arapskog korijena, “pokazati vatrenu ljubav”
 - b. iz arapskog korijena “puhati” (YHWH kao olujni Bog)
 - c. iz ugaritskoga (kanaanskoga) korijena “govoriti”
 - d. slijedeći fenički natpis, UZROČNI PARTICIP znači “Onaj koji održava” ili “Onaj koji uspostavlja”
 - e. iz hebrejskoga *Qal*-oblika “Onaj koji jeste”, ili “Onaj koji je prisutan” (u budućem smislu, “Onaj koji će biti”)
 - f. iz hebrejskoga *Hiphil*-oblika “Onaj koji uzrokuje biti”
 - g. iz hebrejskoga korijena “živjeti” (npr. Post 3:21), što znači “uvijek živi, jedini živi Bog”
 - h. iz okvira Izlaska 3:13-16 igra s oblikom IMPERFEKTA korištenim u smislu PERFEKTA, “Ja ću nastaviti biti što Ja moram biti” ili “Ja ću nastaviti biti što sam uvijek bio” (usp. J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Old Testament*, str. 67). Puno ime YHWH često je izraženo u kraticama ili moguće u izvornome obliku:
 - (1) *Yah* (npr. Hallelu – yah, BDB 219, usp. Izl 15:2; 17:16; Ps 89:8; 104:35)
 - (2) *Yahu* (“iah” završetak imena, npr. Isaiah [Izaija – op.prev.]
 - (3) *Yo* (“Jo” početak imena, npr. Jošua ili Joel).
3. U kasnijem je judaizmu ovo zavjetno Ime postalo tako sveto (četveroslovno) da su ga se Židovi bojali izreći kako ne bi prekršili zapovijed iz Izlaska 20:7; Ponovljenoga zakona 5:11; 6:13. Tako su zamijenili hebrejski oblik za “vlasnik”, “gospodar”, “suprug /muž”, “gospodin” – *adon* ili *adonaj* (moj gospodin). Kad su u svojim čitanjima SZ-nih tekstova došli na YHWH oni su izgovarali “gospodin”. Zato se YHWH u engleskim prijevodima piše GOSPODIN.
4. Kao s *El*, YHWH je često složen s drugim pojmovima kako bi se naglasile određene osobine Izraelovog Boga Saveza. Budući postoji mnogo mogućih složenih pojmova, evo nekih:
 - a. *YHWH – Yireh* (YHWH će providjeti, BDB 217 i 906), Knjiga Postanka 22:14
 - b. *YHWH – Rophekha* (YHWH je tvoj iscjelitelj, BDB 217 i 950, *Qal* PARTICIP), Knjiga Izlaska 15:26
 - c. *YHWH – Nissi* (YHWH je moj stijeg, BDB 217 i 651), Knjiga Izlaska 17:15
 - d. *YHWH – Meqaddishkem* (YHWH Onaj koji te posvećuje, BDB 217 i 872, *Piel* PARTICIP), Knjiga Izlaska 31:13
 - e. *YHWH – Šalom [Šalom]* (YHWH je Mir, BDB 217 i 1022), Knjiga o Sucima 6:24
 - f. *YHWH – Sabbaoth [Sabaot]* (YHWH Nebeskih vojska, BDB 217 i 878), 1. Knjiga o Samuelu 1:3.11; 4:4; 15:2; često u Prorocima
 - g. *YHWH – Ro’I* (YHWH je moj pastir, BDB 217 i 944, *Qal* PARTICIP), Psalam 23:1
 - h. *YHWH – Sidqenu* (YHWH je naša pravednost, BDB 217 i 841), Knjiga proroka Jeremije 23:6
 - i. *YHWH – Šammah* (YHWH je tamo, BDB 217 i 1027), Knjiga proroka Ezekielia 48:35.

▣ **“voljom Božjom”** Ovo je prva od nekoliko snažnih izjava u ovome uvodu što se odnosi na Pavlov autoritet (tj. “pozvan apostolom”, 1. Kor 1:1, “voljom Božjom”, 1. Kor 1:1, i “imenom našega Gospodina Isusa Krista”, 1. Kor 1:10). Pavlov apostolski autoritet glavni je teološki problem u pismima Korinćanima, posebice u 2. Poslanici Korinćanima.

Ovaj isti uvodni izričaj upotrijebljen je u Poslanici Kološanima 1:1; 1. Korinćanima 1:1; 2. Korinćanima 1:1; i 2. Timoteju poslanici 1:1. Pavao je bio uvjeren kako ga je Bog odabrao da bude apostol. Ovaj poseban značaj poziva započeo je kod njegova obraćenja na cesti za Damask (usp. Djela 9:22.26).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Volja \(*thelēma*\) Božja.](#)

POSEBNA TEMA: VOLJA (*thelēma*) BOŽJA

“Volja” Božja uključuje nekoliko skupina.

EVANĐELJE PO IVANU

- Isus je došao činiti Očevu volju (usp. Iv 4:34; 5:30; 6:38)
- uskrisiti zadnjega dana sve koje je Otac dao Sinu (usp. Iv 6:39)
- da svi vjeruju u Sina (usp. Iv 6:29.40)
- odgovorena molitva povezana s vršenjem Božje volje (usp. Iv 9:31 i 1. Iv 5:14).

SINOPTIČKA EVANĐELJA

- vršenje Božje volje je ključno (usp. Mt 7:21)
- vršenje Božje volje čini jedno brata i sestru s Isusom (usp. Mt 12:50; Mk 3:35)
- nije Božja volja da itko propadne (usp. Mt 18:14; 1. Tim 2:4; 2. Pt 3:9)
- Golgota je bila Očeva volja za Isusa (usp. Mt 26:42; Lk 22:42).

PAVLOVA PISMA

- zrelost i služba svih vjernika (usp. Rim 12:1-2)
- vjernici su bili oslobođeni od ovoga Doba zla (usp. Gal 1:4)
- Božja volja bila je Njegov iskupiteljski naum (usp. Ef 1:5.9.11)
- vjernici iskusišu i žive Duhom ispunjen život (usp. Ef 5:17-18)
- vjernici su ispunjeni spoznajom o Bogu (usp. Kol 1:9)
- vjernici su učinjeni savršenima i potpunima (usp. Kol 4:12)
- vjernici su posvećeni (usp. 1. Sol 4:3)
- vjernici zahvaljuju u svemu (usp. 1. Sol 5:18).

PETROVA PISMA

- vjernici čine ispravno (tj. podlažu se građanskim vlastima) i, time stišavaju lude ljude, tako osiguravajući mogućnost za evangelizaciju (usp. 1. Pt 2:15)
- vjernici trpe (usp. 1. Pt 3:17; 4:19)
- vjernici ne žive živote usmjerene sa sebe (usp. 1. Pt 4:2).

IVANOVA PISMA

- vjernici ostaju zauvijek (usp. 1. Iv 2:17)
- vjernici se oslanjaju na odgovorenu molitvu (usp. 1. Iv 5:14).

▣ **“Sosten”** Ovo je moguće bio židovski vođa spomenut u Djelima apostolskim 18:17, kojeg je istukla svjetina i možda je kasnije postao vjernik i vođa mjesne crkve. Moguće je kako je on bio Pavlov:

1. pomagač
2. pisar
3. izvor obavijesti o crkvi ili
4. netko dobro poznat crkvi.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:2

²Crkvi Božjoj koja je u Korintu, onima koji su posvećeni u Kristu Isusu, sveti po pozivu, sa svima koji u svakome mjestu zazivaju ime našega Gospodina Isusa Krista, njihovoga *Gospodina* i našega:

1:2 “Crkvi” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Crkva \(ekkllesia\).](#)

POSEBNA TEMA: CRKVA (*ekkllesia*)

Ovaj je grčki pojam, *ekkllesia*, sastavljen iz dvije riječi, “iz” i “pozvan”. Ta riječ ima sekularnu /svjetovnu uporabu (tj. građani pozvani na susret, usp. Djela 19:32.39.41) i zbog uporabe u Septuaginti ovoga pojma za “kongregacija /skupština” Izraela (*Qahal*, BDB 874, KB 1078, usp. Br 16:3; 20:4; Pnz 31:30), ima religijsku uporabu. Rana crkva vidjela je sebe kao nastavak SZ-noga naroda Božjeg. Oni su bili novi Izrael (usp. Rim 2:28-29; Gal 3:29; 6:16; 1. Pt 2:5.9; Otk 1:6), ispunjenje Božje misije diljem svijeta (usp. Post 3:15; 12:3; Izl 19:5-6; Mt 28:18-20; Lk 24:47; Djela 1:8; [vidjeti Posebnu temu dolje: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)).

Ovaj je pojam korišten u nekoliko značenja u Evanđeljima i Djelima apostolskim:

1. svjetovno gradsko okupljanje, Djela apostolska 19:32.39.41
2. sveopći narod Božji u Kristu, Evanđelje po Mateju 16:18 i Poslanica Efežanima
3. mjesna kongregacija vjernika u Kristu, Evanđelje po Mateju 18:17; Djela apostolska 5:11 (u ovim stihovima, crkva u Jeruzalemu); Djela apostolska 13:1; Poslanica Rimljanima 16:5; 1. Korinćanima 16:19; Kološanima 4:15; Filemonu stih 2
4. narod Izraela skupno, Djela apostolska 7:38, u Stjepanovu govoru
5. narod Božji u regiji, Djela apostolska 8:3; Poslanica Galaćanima 1:2 (Judeja ili Palestina).

Crkva su okupljeni ljudi, ne zgrada. Nisu postojale crkvene zgrade stotinama godina. U Jakovljevoj poslanici (jedna od najranijih kršćanskih Knjiga) na Crkvu se upućuje pojmom *synagōgē* (skupština /zajednica). Taj se pojam za Crkvu pojavljuje samo u Jakovljevoj poslanici (usp. Jak 2:2; 5:14).

POSEBNA TEMA: YHWH-in VJEČNI ISKUPITELJSKI NAUM

Moram priznati tebi čitatelju da sam pristran u ovome trenutku. Moja sustavna teologija nije kalvinizam ili dispenzacionalizam, nego je to Veliko poslanje evangelizacije (usp. Mt 28:18-20; Lk 24:46-47; Djela 1:8). Vjerujem da Bog ima vječni naum za iskupljenje čitavoga čovječanstva (npr. Post 3:15; 12:3; Izl 19:5-6; Jer 31:31-34; Ez 18; 36:22-39; Djela 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Rim 3:9-18.19-20.21-31), svih onih stvorenih u Njegovoj slici i sličnost (usp. Post 1:26-27). Savezi su ujedinjeni u Kristu (usp. Gal 3:28-29; Kol 3:11). Isus je Božja tajna, skrivena ali sad otkrivena (usp. Ef 2:11 - 3:13)! Evanđelje NZ-a, ne Izrael, ključ je Pisma.

Ovo pred-razumijevanje daje boju svima mojim tumačenjima Pisma. Ja čitam sve tekstove skroz! To je zasigurno pristranost (svi ih tumači imaju!), ali to je Pisamsko-obavještajna pretpostavka.

Žarište Knjige Postanka 1 - 2 je YHWH-ino stvaranje mjesta gdje On i Njegovo najviše stvorenje, čovječanstvo, mogu imati zajedništvo (usp. Post 1:26.27; 3:8). Fizičko Stvorenje je pozornica za ovaj međuljudski Božanski raspored.

1. Sv. Augustin obilježio je to kao Božanski-oblikovanu cjelinu u svakoj osobi koja može biti ispunjena jedino od Sâmoga Boga.
2. C. S. Lewis nazvao je ovu planetu "dodirnutu planeta" (tj. pripremljena od Boga za ljude).

SZ ima mnoge nagovještaje ovoga Božanskog rasporeda.

1. Knjiga Postanka 3:15 prvo je obećanje da YHWH neće ostaviti čovječanstvo u strahovitome neredu grijeha i pobune. To ne upućuje na Izrael zato jer ni Izraela, niti zavjetnoga naroda nema, sve do poziva upućenog Abrahamu u Postanku 12.
2. Knjiga Postanka 12:1-3 je YHWH-in prvotni poziv i otkrivenje Abrahamu koji će postati zavjetni narod, Izrael. Ali čak i u tome prvotnom pozivu, Bog je imao oči na čitavome svijetu. Zabilježite stih 3!
3. U Knjizi Izlaska 20 (Pnz 5) YHWH daje Svoj Zakon Mojsiju za vođenje Svoga posebnog naroda. Zabilježite da u Izlasku 19:5-6 YHWH otkriva Mojsiju jedinstveni odnos što će Izrael imati. Ali isto tako zabilježite da su oni bili odabrani, kao Abraham, da blagoslove svijet (usp. Izl 19:5, "jer sva je zemlja Moja"). Izrael je morao biti mehanizam za narode da spoznaju YHWH-u i budu privučeni k Njemu. Tragično je to što su oni zakazali (usp. Ez 36:27-38).
4. U 1. Knjizi o Kraljevima 8 Salomon posvećuje Hram - dakle svi mogu doći YHWH-i (usp. 1. Kr 8:43.60).
5. U Psalmima: 22:27-28; 66:4; 86:9 (Otk 15:4).
6. Kroz proroke YHWH je nastavljao otkrivati Svoje sveopće iskupiteljske naume:
 - a. Izaiju - 2:2-4; 12:4-5; 25:6-9; 42:6.10-12; 45:22; 49:5-6; 51:4-5; 56:6-8; 60:1-3; 66:18.23
 - b. Jeremiju - 3:27; 4:2; 12:15-16; 16:19
 - c. Miheja - 4:1-3
 - d. Malahiju 1:11.

Ovaj je sveopći naglasak omogućen nužnošću "Novoga saveza" (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38) što se usredotočuje na YHWH-ino milosrđe, ne na izvedbu palih ljudi. Postoji "novo srce", "novi um", i "novi duh". Poslušnost je ključna ali ona je nutarnji, a ne jedino vječni kôd (usp. Rim 3:21-31).

NZ jasno na nekoliko načina pojačava sveopći iskupiteljski naum:

1. Veliko poslanje - Evanđelje po Mateju 28:18-20; Luka 24:46-47; Djela apostolska 1:8
2. Božji vječni naum (tj. predodređeni) – Evanđelje po Luki 22:22; Djela apostolska 2:23; 3:18; 4:28; 13:29
3. Bog želi da svi ljudi budu spašeni - Evanđelje po Ivanu 3:16; 4:42; Djela apostolska 10:34-35; 1. Timoteju poslanica 2:4-6; Titu 2:11; 2. Petrova 3:9; 1. Ivanova 2:2; 4:14
4. Krist ujedinjuje SZ i NZ - Poslanica Galaćanima 3:28-29; Efežanima 2:11 - 3:13; Kološanima 3:11. Sve ljudske prepreke i razlike uklonjene su u Kristu. Isus je "Tajna Božja", skrivena ali sad otkrivena (Ef 2:11 - 3:13).

NZ usredotočuje se na Krista, ne na Izraela. Evanđelje, a ne nacionalna ili zemljopisna regija, jeste središte. Izrael je bio prvo otkrivenje ali Isus je konačno otkrivenje (usp. Mt 5:17-48).

Nadam se da ćete uzeti vremena za pročitati [Posebnu temu dolje: Zašto obećanja prema SZ-nome Savezu izgledaju tako različito od obećanja prema NZ-nome Savezu.](#)

POSEBNA TEMA: ZAŠTO OBEĆANJA PREMA SZ-nome SAVEZU IZGLEDAJU TAKO RAZLIČITO OD OBEĆANJA PREMA NZ-nome SAVEZU

Kroz godine moga proučavanja eshatologije naučio sam da većina kršćana nema ili ne želi razvijenu, sustavnu, kronologiju kraja vremena. Postoje neki kršćani koji se usredotočuju ili većinom na ovo područje kršćanstva iz teoloških, psiholoških, ili denominacijskih razloga. Takvi kršćani izgleda postaju opsjednuti time kako će se sve završiti, i nekako promašuju nužnost Evanđelja! Vjernici ne mogu utjecati na Božji eshatološki (kraj vremena) raspored, ali mogu sudjelovati u opunomoćenju Evanđelja (usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8). Većina vjernika potvrđuje Drugi Kristov dolazak i dovršetak Božjih obećanja na kraju vremena. Poteškoće tumačenja izniču iz toga kako razumijeti ovaj vremenski dovršetak što proizlazi iz nekoliko biblijskih paradoksa ([vidjeti Posebnu temu u Uvodu, D: Istočnjačka književnost \[biblijski paradoksi\]](#)):

1. napetost između proročkih uzoraka Saveza SZ-a i apostolskih uzoraka Saveza NZ-a
2. napetost između biblijskoga monoteizma (jedan Bog za sve) i izbor Izraela (poseban narod)
3. napetost između uvjetovanoga vida biblijskih Saveza i obećanja ("ako ... onda") te neuvjetovane Božje vjernosti za iskupljenje paloga čovječanstva
4. napetost između književnih vrsta Bliskoga Istoka i suvremenih zapadnjačkih književnih obrazaca
5. napetost između Kraljevstva Božjega kao sadašnjost, a ipak budućnost
6. napetost između vjerovanja u skorašnji Kristov povratak i vjerovanja da se prvo moraju dogoditi neki događaji.

Raspravimo ove napetosti jednu po jednu.

PRVA NAPETOST (SZ-ne rasne, nacionalne, i zemljopisne grupacije nasuprot svim vjernicima svijeta)

SZ-ni proroci predskazuju obnovu židovskoga kraljevstva u Palestini sa središtem u Jeruzalemu gdje se skupljaju svi narodi Zemlje kako bi slavili i služili Davidovskoga vladara, ali niti Isus ni NZ-ni apostoli nisu se nikad usredotočili na taj raspored. Nije li SZ nadahnut (usp. Mt 5:17-19)? Kako NZ-ni autori izostavljaju ključne događaje na kraju vremena? Postoji nekoliko izvora obavijesti o kraju svijeta:

1. SZ-ni proroci (Izaija, Mihej, Malahija)
2. SZ-ni apokaliptički pisci (usp. Ez 37 - 39; Dn 7 - 12; Zah)
3. međuzavjetni, nekanonski židovski apokaliptički pisci (kao 1. Henokova, na koju se poziva u Judinoj poslanici)
4. Sâm Isus (usp. Mt 24; Mk 13; Lk 21)
5. Pavlova pisanja (usp. 1. Kor 15; 2. Kor 5; 1. Sol 4 - 5; 2. Sol 2)
6. Ivanova pisanja (1. Ivanova poslanica i Otkrivenje).

Uče li svi ovi jasno o rasporedu kraja vremena (događaji, kronologija, osobe)? Ako ne, zašto? Nisu li svi nadahnuti (osim židovskih međuzavjetnih spisa)?

Duh otkriva istine SZ-nim piscima u pojmovima i grupacijama što oni mogu razumjeti. Međutim, kroz napredujuće otkrivenje Duh je proširio ove SZ-ne eshatološke zamisli na sveopći opseg ("tajna Krista", usp. Ef 2:11 - 3:13; [vidjeti Posebnu dolje: Tajna](#)). Evo nekih mjerodavnih primjera:

1. grad Jeruzalem u SZ-u bio je korišten kao metafora naroda Božjega (Sion), ali prenesen je u NZ kao pojam izražavanja Božje prihvaćenosti svih pokajnika, vjerujućih ljudi (novi Jeruzalem u Knjizi Otkrivenja 21 - 22). Teološko proširenje doslovnoga, fizičkog grada u novi Božji narod (vjerujući Židovi i pogani) bilo je pretkazano u Božjem obećanju o iskupljenju paloga čovječanstva u Knjizi Postanka 3:15, prije nego su čak postojali ikovi Židovi ili židovski glavni grad. Čak je poziv Abrahamu (usp. Post 12:1-3) uključivao pogane (usp. Post 12:3; Izl 19:5), [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)
2. u SZ-u neprijatelji Božjega naroda su okolni narodi Drevnoga Bliskog Istoka, ali u NZ-u oni su bili prošireni a sve nevjerujuće, protu-Božje, sotonističke ljude. Bitka se pomakla od zemljopisnoga, područnoga sukoba na sukob širom svijeta, kozmički sukob (usp. Kol)
3. obećanje zemlje koja je tako cjelovita u SZ-u (patrijarhalna obećanja Postanka, usp. Post 12:7; 13:15; 15:7.15; 17:8) postalo je sada čitava Zemlja. Novi Jeruzalem silazi kako bi ponovno oblikovao Zemlju, ne samo ili isključivo Bliski Istok (usp. Otk 21 - 22)

4. neki ostali primjeri SZ-nih proročkih zamisli što su bila proširena jesu:
 - a. Abrahamovo potomstvo sad je duhovno obrezano (usp. Rim 2:28-29)
 - b. narod po Savezu sad uključuje pogane (usp. Hoš 1:10; 2:23, navedeno u Rim 9:24-26; također Lev 26:12; Izl 29:45, navedeno u 2. Kor 6:16-18 i Izl 19:5; Pnz 14:2, navedeno u Tit 2:14)
 - c. Hram je sad Isus (usp. Mt 26:61; 27:40; Iv 2:19-21) i kroz Njega mjesna crkva (usp. 1. Kor 3:16) ili pojedinačni vjernik (usp. 1. Kor 6:19)
 - d. čak Izrael i njegovi posebni opisni SZ-ni izričaji sad upućuju na čitav Božji narod (tj. "Izrael", usp. Rim 9:6; Gal 6:16, tj. "kraljevstvo svećeništva", usp. 1. Pt 2:5.9-10; Otk 1:6).

Proročki uzorak bio je ispunjen, proširen, i sad je više uključujući. Isus i pisci apostoli ne predstavljaju kraj vremena na isti način kao SZ-ni proroci (usp. Martin Wyngaarden, *The Future of The Kingdom in Prophecy and Fulfillment*). Suvremeni tumači koji pokušavaju SZ-ni obrazac učiniti doslovnim ili mjerodavnim uvijaju Otkrivenje u čistu židovsku knjigu te sile značenje u atomizirane, višeznačne Isusove i Pavlove izričaje! NZ-ni pisci ne niječu SZ-ne proroke, nego pokazuju njihov konačan sveopći suzvuk. Nema uređenoga, logičkog sustava za Isusovu ili Pavlovu eshatologiju. Njihova svrha prvenstveno je iskupiteljska ili pastoralna.

Međutim, čak unutar NZ-a postoji napetost. Ne postoji jasna sustavnost eshatoloških događaja. Na mnogo načina Otkrivenje začuđujuće koristi SZ-na smjerenja u opisivanju kraja umjesto Isusovih učenja (usp. Mt 24; Mk 13)! Ono slijedi književnu vrstu započetu Ezekielom, Danielom, i Zaharijom, ali razvijenu tijekom međuzavjetnoga razdoblja (židovska apokaliptička književnost). Ovo je mogao biti Ivanov način povezivanja Staroga i Novoga saveza. To pokazuje stari uzorak ljudske pobune i Božje predanosti iskupljenju! Ali mora biti rečeno da iako Otkrivenje koristi SZ-ni jezik, osobe, i događaje, ono ih ponovno objašnjava u svjetlu prvoga stoljeća Rima (usp. Otk 1:7).

DRUGA NAPETOST (monoteizam nasuprot izabranome narodu)

Biblijski naglasak je na jednome osobnom, duhovnom, stvoritelju-iskupitelju, Bogu (usp. Izl 8:10; Iz 44:24; 45:5-7.14.18.21-22; 46:9; Jer 10:6-7). SZ-na jedinstvenost njegovih vlastitih dana bila je monoteizam ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#)). Svi okolni narodi bili su politeisti. Božje jedinstvo je srce SZ-nog otkrivenja (usp. Pnz 6:4). Stvorenje je pozornica sa svrhom zajedništva između Boga i čovječanstva, stvorenog u Njegovoj slici i sličnosti (usp. Post 1:26-27). Međutim, čovječanstvo se pobunilo, griješi protiv Božje ljubavi, vodstva, i svrhe (usp. Post 3). Božja ljubav i svrha bili su tako snažni i sigurni da je On obećao iskupiti palo čovječanstvo (usp. Post 3:15)!

Napetost izrasta kad Bog odabire uporabiti jednoga čovjeka, jednu obitelj, jedan narod kako bi dosegnuo ostatak čovječanstva. Božji izbor Abrahama i Židova kao kraljevstvo svećeništva (usp. Izl 19:4-6) prouzročilo je ponos umjesto služenja, isključivost umjesto uključivosti. Božji poziv Abrahamu uključio je namjeravan blagoslov čitavoga čovječanstva (usp. Post 12:3). Mora biti zapamćeno i naglašeno da je SZ-ni izbor bio za služenje, ne za spasenje. Čitav Izrael nikad nije bio u ispravnome odnosu s Bogom, nikad vječno spašen temeljeno isključivo na njegovu pravu prvorodstva (usp. Iv 8:31-59; Mt 3:9), nego osobnom vjerom i poslušnosti (usp. Post 15:6, navedeno u Rim 4). Izrael je izgubio svoje poslanje (sad je Crkva kraljevstvo svećenstva, usp. 1:6; 2. Pt 2:5.9), preokrenuta naredba u povlasticu, služenje u poseban stav! Bog odabire jednog kako bi odabrao sve!

TREĆA NAPETOST (uvjetovani Savezi nasuprot neuvjetovanih Saveza)

Postoji teološka napetost ili paradoks između uvjetovanih i neuvjetovanih Saveza. Zasigurno je istinito da je Božja iskupljujuća svrha /naum neuvjetovana (usp. Post 15:12-21). Međutim, naredeni ljudski odaziv uvijek je uvjetovan!

Ovaj "ako ... onda" uzorak pojavljuje se i u SZ-u i NZ-u. Bog je vjeran; čovječanstvo je nevjerno. Ova je napetost prouzročila mnogo zbrke. Tumači su stremili usredotočiti se na samo jedan "rog dvojbe", Božju potpunu vjernost ili ljudski napor, Božju suverenost ili slobodnu volju čovječanstva. Oboje je biblijski i neophodno. [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:9: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom.](#)

Ovo se odnosi na eshatologiju, na Božja SZ-na obećanja Izraelu. Ako to Bog obeća, to i odredi! Bog je vezan Svojim obećanjima; uključen je Njegov ugled (usp. Ez 36:22-38). Neuvjetovani i uvjetovani Savezi susreću se u Kristu (usp. Iz 53), ne u Izraelu! Božje konačno ispunjenje vjernosti leži u iskupljenju svih koji će se pokajati i uzvjerovati, ne u tome tko je bio njihov otac /majka! Krist, ne Izrael, jeste ključ za sve Božje Saveze i obećanja. Postoji li teološka parenteza u Bibliji, to nije Crkva, nego Izrael (usp. Djela 7 i Gal 3).

Poslanje navješćivanja Evandjelja svijetu prešlo je na Crkvu (usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8). To je ipak uvjetovani Savez! Ovo ne podrazumijeva da je Bog potpuno odbacio Židove (usp. Rim 9 – 11). Moraju postojati mjesta i svrhe za kraj vremena, za vjerujući Izrael (usp. Zah 12:10).

ČETVRTA NAPETOST (književni obrasci Bliskoga Istoka nasuprot zapadnjačkim obrascima)

Žanr je kritički dio u ispravnome tumačenju Biblije. Crkva se razvijala u zapadnjačkoj (Grčka) kulturološkoj okolnosti. Istočnjačka književnost više je slikovita, metaforička, i simbolička negoli suvremeni, zapadnjački kulturološki književni obrasci ([vidjeti Posebnu temu u Uvodu, D: Istočnjačka književnost \[biblijski paradoksi\]](#)). Usredotočuje se na ljude, sukobe, te događaje više nego na sažete izrečene istine. Kršćani snose krivnju za uporabu svojih povijesnih i književnih obrazaca u tumačenju biblijskoga proročanstva (i SZ-noga i NZ-noga). Svaki naraštaj i zemljopisna zasebna jedinica koristila je svoju kulturu, povijest, i književnost za tumačenje Otkrivenja. Svaki od njih bio je u krivu! Osiono je misliti da je suvremena zapadnjačka kultura žarište biblijskoga proročanstva!

Žanr u kojem je izvorni, nadahnuti autor odabrao pisati jeste književni ugovor s čitateljem. Knjiga Otkrivenja nije povijesna pripovijetka. Ona je složenica pisma (poglavlja 1 – 3), proročanstva, i uglavnom apokaliptičke književnosti. Pogriješno je činiti tako da Biblija kaže više negoli je bila nakana izvornoga autora kao i to da kaže manje negoli je on namjeravao! Drskost i dogmatizam tumača čak su još više neprimjereni u knjizi kao što je Otkrivenje.

Crkva se nije nikad složila o primjerenome tumačenju Otkrivenja. Moja briga je slušati i baviti se čitavom Biblijom, ne samo izdvojenim dijelom (dijelovima). Biblijski istočnjački način razmišljanja predstavlja istinu u parovima punima napetosti. Naše zapadnjačko stremljenje prema izrečenoj istini nije neispravno, nego neuravnoteženo! Mislim da je moguće pomaknuti barem neku mrtvu točku u tumačenju Otkrivenja ne mijenjajući ništa u nakani za naredne naraštaje vjernika. Većini je tumača očito da Otkrivenje mora biti tumačeno u svjetlu njegovih vlastitih dana i njegova žanra. Povijesni pristup Otkrivenju mora se baviti onime što su prvi čitatelji mogli, ili morali, razumjeti. Na mnogo su načina suvremeni tumači izgubili značenje mnogih simbola Knjige. Početni glavni potisak Otkrivenja bio je ohrabivanje progonjenih vjernika. Ono je pokazalo Božji nadzor povijesti (kao što su učinili SZ-ni proroci); ono potvrđuje da se povijest kreće prema imenovanoj krajnjoj točki, osudi ili blagoslovu (kao što su činili SZ-ni proroci). Ono je potvrdilo u prvome stoljeću židovske apokaliptičke pojmove Božje ljubavi, prisutnosti, snage, i suverenosti!

Ono djeluje na ovaj isti teološki način za svaki naraštaj vjernika. Opisuje kozmičku borbu dobra i zla. Pojedini prvoga stoljeća mogu biti izgubljene za nas, ali ne snažne, ohrabrujuće istine. Kad suvremeni, zapadnjački tumači pokušavaju siliti pojedini Otkrivenja u njihovu suvremenu povijest, nastavlja se uzorak krivih tumačenja!

Vrlo je moguće da pojedini Knjige mogu postati doslovno neobične ponovno (kao što je bio SZ u vezi s Kristovim rođenjem, životom, i smrću) za posljednji naraštaj vjernika kad se suoče s napadom protu-Božjega vođe (usp. 2. Sol 2) i kulturom. Nitko ne može znati ovo doslovno ispunjenje Otkrivenja sve dok Kristove riječi (usp. Mt 24; Mk13; i Lk 21) i Pavlove (usp. 1. Kor 15; 1. Sol 4 - 5; i 2. Sol 2) također ne postanu povijesni dokaz. Pretpostavljanje, nagađanje, i dogmatizam svi su neprikladni. Apokaliptička književnost dozvoljava ovu fleksibilnost. Hvala Bogu za slike i simbole što nadmašuju povijesnu pripovijest! Bog je u nadzoru; On kraljuje; On dolazi!

Većina suvremenih komentatora promašuje svrhu žanra! Suvremeni zapadnjački tumači često traže jasan, logički teološki sustav radije negoli bivanjem otvorenima s višeznačnim, simboličkim, dramatskim žanrom židovske apokaliptičke književnosti. Ova je istina dobro izražena od Ralpa P. Martina u njegovu članku, "Approaches to New Testament Exegesis" ["Pristupi egzegezi Novoga zavjeta" – slobodan prijevod - op.prev.], u knjizi *New Testament Interpretation*, izdanoj od Howarda Marshalla:

"Ukoliko ne prepoznavamo dramatsku kakvoću ovog pisanja te opozovemo način na koji je korišten jezik kao pomoćno sredstvo za izražavanje religijske istine, strašno ćemo pogriješiti u našem razumijevanju Apokalipse, te ogrješno pokušavati tumačiti njena viđenja kao da je to bila knjiga književne proze i pobrinula se opisati događaje što je iskusila te odredila vrijeme povijesti. Poduzeti drugi pravac znači uletjeti u sve vrste poteškoća tumačenja. Mnogo ozbiljnije to vodi iskrivljavanju sržnoga značenja apokaliptičkoga i tako promašuje ogromnu vrijednost ovoga dijela Novoga zavjeta kao dramatsku tvrdnju u mitsko-poetskome jeziku Božje suverenosti u Kristu i paradoks njegova pravila koji skladno uklapa moć i ljubav (usp. 5:5.6; Lav je Janje)" (str. 235).

W. Randolph Tate u svojoj je knjizi *Biblical Interpretations* rekao:

"Ni jedan drugi žanr Biblije nije bio čitan tako vatreno s toliko ishoda potištenosti kao apokalipsa, posebice knjige Daniela i Otkrivenje. Ovaj je žanr pretrpio od pogubne povijesti pogriješnoga tumačenja zbog temeljnoga nerazumijevanja njegovih književnih oblika, građe, i svrhe. Zbog njegova jasnoga traženja da otkrije što se uskoro mora dogoditi, apokalipsa je bila viđena kao karta ceste u i nacrt budućnosti. Tragična mana u ovome pogledu jeste pretpostavka da je okvir uputa knjige čitateljevo današnje doba radije negoli autorovo. Ovaj pristup apokalipsi što je posljedica pogriješnoga upućivanja (naročito Otkrivenju) razmatra djelo kao da je bilo kriptogram [šifrom pisani tekst – op.prev.] kojim današnji događaji mogu biti korišteni za tumačenje simbola teksta ... Prvo, tumač mora prepoznati da apokaliptik navješćuje svoje poruke putem simbolizma. Tumačiti simbol doslovno kad je on metaforički jednostavno je pogriješno tumačenje. Pitanje nije jesu li događaji u apokalipsi povijesni. Događaji mogu biti povijesni; oni su se uistinu dogodili, ili mogli dogoditi, ali autor predstavlja događaje i navješćuje značenje putem slika i prototipova" (str. 137).

Iz *Dictionary of Biblical Imagery*, izdano od Rykena, Wilhosta i Longmana III:

“Današnji čitatelji često su smeteni i zbunjeni ovim žanrom. Neočekivani slikoviti prikaz i iskustva van-ovoga-svijeta izgledaju čudno i van sklada s većinom Pisma. Shvaćanje ove književnosti doslovno ostavlja mnoge čitatelje u koprcanju određivanja ‘što će se dogoditi kad’, čime promašuju nakanu apokaliptičke poruke” (str. 35).

PETA NAPETOST (Kraljevstvo Božje kao sadašnjost a ipak budućnost)

Kraljevstvo Božje je sadašnjost, a ipak budućnost. Ovaj teološki paradoks postaje usmjeren na glavnu točku eshatologije. Očekuje li netko doslovno ispunjenje svih SZ-nih proročanstava za Izraela onda Kraljevstvo postaje uglavnom obnova Izraela na zemljopisno određite i teološka nadmoćnost! To bi moglo iziskivati da Crkva bude potajice uznesena u poglavlju 5 i da se preostala poglavlja odnose na Izraela (ali promotrite Otk 22:16).

Međutim, ako je žarište na bivanju Kraljevstva ustoličenim od strane obećanoga SZ-nog Mesije, onda je ono sadašnjost s Kristovim prvim dolaskom, i tada žarište postaje Kristovo utjelovljenje, život, učenja, smrt i uskrsnuće. Teološki naglasak je na trenutačnome spasenju. Kraljevstvo je došlo, SZ se ispunio u Kristovoj ponudi spasenja za sve, ne u Njegovome Tisućgodišnjem kraljevstvu za neke!

Zasigurno je istina da Biblija govori o oba Kristova dolaska, ali gdje mora biti stavljen naglasak? Meni izgleda da se većina SZ-nih proročanstava usredotočuje na Prvi dolazak, ustanovljenje Mesijanskoga kraljevstva (usp. Dn 2). Ovo je na mnogo načina slično Božjoj vječnoj vladavini (usp. Dn 7). U SZ-u žarište je na Božjoj vječnoj vladavini, ali mehanizam za to očitovanje vladavine je služba Mesije (usp. 1. Kor 15:26-27). Nije pitanje što je istinito; oboje je istinito, ali gdje je naglasak? Mora biti rečeno da su neki tumači postali toliko usredotočeni na Tisućgodišnje kraljevstvo Mesije (usp. Otk 20) da su promašili biblijsko žarište na Očevoj vječnoj vladavini. Kristova vladavina je uvodni događaj. Kao što Kristova dva Dolaska nisu bila očita u SZ-u, tako nije niti privremena vladavina Mesije!

Ključ Kristova propovijedanja i učenja jeste Božje kraljevstvo. Oboje je sadašnjost (u spasenju i služenju), i budućnost (u ispunjenju i snazi). Otkrivenje, ako se usredotočuje na tisućljetnu vladavinu Mesije (usp. Otk 20), ona je privremena, ne konačna (usp. Otk 21 – 22). Iz SZ-a nije očito da je privremena vladavina neophodnost; ustvari, Mesijanska vladavina iz Knjige Daniela 7 je vječna, ne tisućgodišnja.

ŠESTA NAPETOST (predstojeći Kristov povratak nasuprot odgođenoj *Parusiji*)

Većina vjernika bila je učena da je Isusov dolazak skori, iznenadan, i neočekivan (usp. Mt 10:23; 24:27.34.44; Mk 9:1; 13:30; Otk 1:1.3; 2:16; 3:11; 22:7.10.12.20; [vidjeti Posebnu temu dolje: Skori povratak](#)). Ali svaki očekujući naraštaj vjernika toliko je bio u krivu! Skorost (neposrednost) Isusova povratka snažno je obećana nada svakoga naraštaja, ali stvarnost za samo jedan (i taj jedan je onaj progonjen). Vjernici moraju živjeti kao da će Njegov dolazak biti sutra, ali predviđati i vršiti Veliko poslanje (usp. Mt 28:19-20) ako On odugovlači.

Neki odlomci u Evanđeljima (usp. Mk 13:10; Lk 17:2; 18:8) te 1. i 2. Poslanica Solunjanima temeljeni su na odgođenome Drugome dolasku (*Parusiji*). Postoje neki povijesni događaji što se moraju dogoditi prvo:

1. evangelizacija širom svijeta (usp. Mt 24:14; Mk 13:10)
2. otkrivenje “Čovjeka grijeha” (usp. Mt 24:15; 2. Sol 2; Otk 13)
3. veliki progon (usp. Mt 24:21.24; Otk 13).

Postoji namjeravana višeznačnost (usp. Mt 24:42-51; Mk 13:32-36)! Živjeti svaki dan kao da vam je zadnji ali predviđati i obučavati se za buduću službu!

DOSLJEDNOST I RAVNOTEŽA

Mora biti rečeno kako različite škole suvremenoga eshatološkog tumačenja sve sadržavaju pola istina. One objašnjavaju i tumače dobro neke tekstove. Poteškoća leži u dosljednosti i ravnoteži. Često postoji skup pretpostavki što koriste biblijski tekst kako bi ispunile pred-skup teološkoga kostura. Biblija ne otkriva logičnu, kronološku, sustavnu eshatologiju. Ona je kao obiteljski album. Slike su istinite, ali ne uvijek po redu, u okviru, u logičnome redosljedju. Neke su slike ispale iz albuma i kasniji naraštaji članova obitelji ne znaju kako ih staviti natrag. Ključ primjerenoga tumačenja Otkrivenja jeste nakana izvornoga autora kao što je otkrivena u njegovu odabiru književnoga žanra. Većina tumača pokušava prenijeti svoje egzegetske alatke i procedure iz drugih žanrova NZ-a u svoja tumačenja Otkrivenja. Oni se usredotočuju na SZ umjesto da dopuste neka naučavanja Isusa i Pavla postave teološku građu i da Otkrivenje djeluje kao objašnjenje.

Moram priznati kako ovome osvrtu o Knjizi Otkrivenja pristupam s nekim strahom i drhtavicom, ne zbog prokletstva Otkrivenja 22:18-19, nego zbog stupnja spornoga tumačenja ove Knjige što je bio prouzročen i nastavlja biti uzrokom među Božjim narodom. Ja volim Božje otkrivenje. Istina je da su svi ljudi lašci (usp. Rim 3:4)! Molim vas koristite ovaj komentar kao nakanu da bude izazov za promišljanje a ne konačan, kao znak na putokazu a ne mapa za cestu, kao “što ako”, ne “tako

kaže Gospodin”. Suočio sam se sa svojom vlastitim nedoraslostima, predrasudama, i teološkim rasporedom. Vidio sam komentare i drugih tumača. Gotovo se čini da ljudi pronalaze u Otkrivenju ono što očekuju da će naći. Žanr je sam po sebi pogodan za zlorabu! Međutim, u Bibliji je sa svrhom. Postavljanje Otkrivenja kao zaključne “riječi” nije slučajno. Ono ima poruku od Boga Njegovoj djeci od svakoga i za svaki naraštaj. Bog želi da razumijemo! Pružimo si ruke, nemojmo stvarati tabore; hajdemo potvrditi ono što je jasno i središnje, a ne sve što bi bilo, moglo biti, trebalo biti istinito. Bog nam pomogao svima!!

POSEBNA TEMA: TAJNA

I. U STAROME ZAVJETU

Ova aramejska riječ (BDB 1112, KB 1980), *raz*, znači “skriti”, “čuvati tajnu”. Upotrijebljena je nekoliko puta u Knjizi proroka Daniela (usp. Dn 2:18.19.27.28.29.30.47; 4:9). Ona postaje središnja tema u apokaliptičkoj književnosti i često je spomenuta u Svicima s Mrtvoga mora. Bog otkriva Svoga skrivenog zastupnika Svojim prorocima (usp. Post 18:17; Jer 23:18; Dn 9:22; Am 3:7).

Zajednici u Svitku s Mrtvoga mora Božje je otkrivenje bilo posredovano kroz: (1) poruku SZ-nih proroka (*raz*), ali i kroz (2) tumačenje (*peshar*) o “učitelju pravednosti”. Ovaj dvostruki uzorak otkrivenja i tumačenja osobina je apokaliptičke književnosti.

II. U SINOPTIČKIM EVANĐELJIMA “tajna” je korištena o duhovnim uvidima skupljenima iz Isusovih parabola:

1. Evanđelje po Marku 4:11
2. Evanđelje po Mateju 13:11
3. Evanđelje po Luki 8:10.

III. PAVAO je koristi na nekoliko različitih načina:

1. djelomično otvrdnuće Izraela da se dopusti poganima biti uključenima. Ovaj dotok pogana djelovat će kao mehanizam za Židove da prihvate Isusa kao Krista proročanstva (usp. Rim 11:25-32)
2. Evanđelje je bilo obznanjeno narodima, kazujući im da su oni svi uključeni u Krista i kroz Krista (usp. Rim 16:25-27; Kol 2:2)
3. nova tijela vjernika pri Drugome dolasku (usp. 1. Kor 15:5-57; 1. Sol 4:13-18)
4. sažimanje svega u Kristu (usp. Ef 1:8-11)
5. pogani i Židovi kao su-nasljednici (usp. Ef 2:11 - 3:13)
6. prisnost odnosa između Krista i Crkve opisana u pojmovima braka (usp. Ef 5:22-33)
7. pogani uključeni u zavjetni narod i ispunjeni Duhom Kristovim kako bi se stvorila Kristo-slična zrelost, to jest, obnovila iskvarena slika Božja u čovjeku (usp. Post 1:26-27; 5:1; 6:5.11-13; 8:21; 9:6; Kol 1:26-28)
8. kraj vremena Antikrista (usp. 2. Sol 2:1-11).

IV. HIMNA rane Crkve ili katekizam o tajni Evanđelja nađena je u 1. Timoteju poslanici 3:16.

V. U IVANOVOJ KNJIZI OTKRIVENJA ona je korištena u značenju Ivanovih apokaliptičkih simbola:

1. Otkrivenje 1:20
2. Otkrivenje 10:7
3. Otkrivenje 17:5.6.

VI. Ovo su istine što ljudi ne mogu otkriti; one moraju biti otkrivene od Boga.

VII. [Vidjeti Posebnu temu gore: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.](#)

POSEBNA TEMA: SKORI POVRATAK

Za zamisao "uskoro će se dogoditi" usporediti Otkrivenje 1:3; 2:16; 3:11; 22:7.10.12.20. To može biti SZ-no smjerenje na Knjigu proroka Daniela 2:28.29, i 45. U Knjizi Otkrivenja, Ivan nikad nije naveo SZ nego je smjerao na njega. Od 404 stiha, moguće njih 275 ima SZ-nu pozadinu. Prevoditelji su bili podijeljeni u tumačenju ovoga izričaja zbog svojih teoloških predrasuda o svrsi Knjige Otkrivenja:

1. iznenada
2. jednom kad je započelo dogoditi će se brzo
3. ubrzo će početi
4. jamačno će se dogoditi
5. neminovno.

Uporaba ovoga pojma u Otkrivenju 22:7.12.20 pokazuje da je Ivan očekivao da će se ovi događaji zbiti brzo tijekom njegovog života (vidjeti punu bilješku u Otk 10:6; 22:3). Budući postoji 2000 godina razmaka između pisanja te Knjige i našega vremena, mnogi kažu kako je Ivan bio u krivu. Međutim, uporaba skorašnjega vremenskog okvira čini se kako je tipična za proročku književnost iz Staroga zavjeta koji je koristio slike tekućih događaja za naviještanje događaja na kraju vremena:

1. Ivan je koristio prvo stoljeće Rima kako bi naznačio buduće događaje (zadnja vremena)
2. Izaija i Ezekiel koristili su obnovljenu (nakon izganstva) Judu
3. Daniel je koristio Antioha IV. Epifana.

Dolazak Novoga doba pravednosti nada je i ohrabrenje za svaki naraštaj vjernika, ali iskustvo za samo jedan, onaj zadnji.

Nitko ne može objasniti zašto Isusov povratak traje toliko dugo kad je bio očekivan vrlo skoro (Mt 10:23; 16:28; 23:36; 24:34). Postoji napetost u NZ-u između Isusova povratka svakoga trenutka i zakašnjele *parusije* ([vidjeti Posebnu temu dolje: Zakašnjeli Drugi dolazak \[skorašnji Kristov povratak nasuprot zakašnjeljoj parusiji\]](#)). Također vidjeti od D. Brenta Sandyja, *Plowshares and Pruning Hooks*, str. 101-102, za pojam kao proročki simbol točnosti i neočekivanosti, str. 173-175.

POSEBNA TEMA: ZAKAŠNJELI DRUGI DOLAZAK [skorašnji kristov povratak nasuprot zakašnjeljoj parusiji]

Mnogi su vjernici mislili da Isus dolazi skoro, iznenada, i neočekivano (usp. Mt 10:23; 24:34; Mk 9:1; 13:30; Otk 1:1.3; 2:16; 3:11; 22:7.10.12.20; [vidjeti Posebnu temu gore: Skori povratak](#)). Ali svaki naraštaj vjernika dosad koji je tako očekivao bio je u krivu! Skorost (neposrednost) Isusova povratka snažna je obećana nada svakoga naraštaja, ali stvarnost za samo jedan (i taj jedan jeste onaj koji će biti progonjen).

Vjernici moraju živjeti kao da će On doći sutra, ali planirati i ostvariti Veliko poslanje (usp. Mt 28:19-20) ako On kasni.

Neki odlomci u Evanđeljima (usp. Mt 24:45-51; 25:5.19; Mk 13:10; Lk 17:2; 18:8; 19:11-27) te 1. i 2. Poslanica Solunjanima temeljeni su na zakašnjelome Drugom dolasku (*parusija*). Postoje neki povijesni događaji što se moraju prvo dogoditi:

1. evangelizacija širom svijeta (usp. Mt 24:14; Mk 13:10)
2. veliki otpad (usp. 2. Sol 2:3)
3. otkrivenje "čovjeka grijeha" (usp. Mt 24:15; 2. Sol 2:3.8-12; Otk 13)
4. veliko progonstvo (usp. Mt 24:21.24; Otk 13).

Postoji nakanjena višeznačnost (usp. Mt 24:42-51; Mk 13:32-36)! Živjeti svaki dan kao da vam je zadnji ali planirati i obučavati se za buduću službu!

▣ "Božjoj koja je u Korintu" Ovaj izričaj izražava dva različita smisla o "crkvi":

1. to je mjesno tijelo nanovo-rođenih, krštenih vjernika. Većina mjesta u NZ-u što koriste riječ *ekklesia* odražavaju ovaj mjesni smisao

2. to je i sveopći izražaj Tijela Kristova:
 - a. Evanđelje po Mateju 16:18 (tj. prva rijetka uporaba ovoga pojma od Isusa, usp. Mt 18:17 [dvaput])
 - b. Djela apostolska 9:31 koriste jedninu “crkva” za sve mjesne zajednice u Judeji, Galileji, i Samariji
 - c. uporaba ovoga pojma u Poslanici Efežanima, što je okružno pismo crkvama Male Azije (usp. Ef 1:22; 3:10.21; 5:23-32).

Postoji samo jedno veliko Tijelo Kristovo sastavljeno od svih vjernika (od nekih koji su sad mrtvi, a neki živi), i postoje mjesni izričaji toga sveopćega Tijela.

▣ **“onima koji su posvećeni”** Ovo je PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA što znači da su bili i nastavljaju biti proglašeni svetima djelom Isusa kroz posredništvo Duha (usp. 1. Kor 6:11). Ovaj pojam (*hagiazō*) odnosi se na riječ “svet” (*hagios*) i “sveti” (tj. “svetac”, *hagioi*). Govori o našoj odvojenosti za Boga zbog služenja. Ovdje upućuje na naš položaj u Njemu kao što čini i 1. Poslanica Korinćanima 1:3, ali vjernici na drugim mjestima u NZ-u moraju stremiti prema “svetosti” (npr. Mt 5:48). To je položaj kojeg se mora imati. Pavao ohrabruje ovu frakcijsku, ponosnu crkvu nazivajući ih “svetima” čak i usred pogriješaka i grijeha!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: NZ-na svetost /posvećenje.](#)

POSEBNA TEMA: NZ-na SVETOST /POSVEĆENJE

NZ tvrdi da kad se grješnici okrenu k Isusu u pokajanju i vjeri (usp. Mk 1:15; Djela 3:16.19; 20:21), oni su trenutačno opravdani i posvećeni. To je njihov novi položaj u Kristu. Bila im je pripisana Njegova pravednost (usp. Post 15:6; Rim 4). Oni su proglašeni pravednima i svetima (Božje forenzičko djelo).

Ali NZ bodri /poziva vjernike na svetost ili posvećenje. Oboje je teološki položaj u dovršenome djelu Isusa Krista te poziv bivanjem Kristo-sličnim u stavu i djelovanjima u svakodnevnome životu. Kao što je spasenje besplatni dar a košta svega u načinu života, tako je također, posvećenje.

početni odaziv

- Djela apostolska 26:18
- Rimljanima 15:16
- 1. Korinćanima 1:2-3; 6:11
- 2. Solunjanima 2:13
- Hebrejima 2:11; 10:10,14; 13:12
- 2. Petrova 1:2

napredujuća Kristo-sličnost

- Rimljanima 6:19
- 2. Korinćanima 7:1
- Efežanima 1:4; 2 2:10
- 1. Solunjanima 3:13; 4:3-4.7; 5:2
- 1. Timoteju 2:15
- 2. Timoteju 2:21
- 1. Petrova 1:15-16
- Hebrejima 12:14

▣ **“u Kristu Isusu”** Ovaj gramatički oblik označen je kao LOKATIV SFERE. Vjernike je posvetio Otac (tj. izvor, usp. Iv 17:7; 1. Sol 5:23) kroz Isusa (tj. osnove, usp. 1. Kor 1:2; Ef 5:26). Oba vida idu zajedno u Poslanici Hebrejima 2:11. Obično je Sveti Duh onaj kome se to pripisuje (tj. posrednik, usp. Rim 15:16; 2. Sol 2:13).

Ovo je Pavlov omiljen način označavanja vjernika. Dobar primjer ovoga je Poslanica Efežanima 1:3.4.7.9.10.12.13. Vidjeti William Barclay, *The Mind of St. Paul*, str. 121-132. To znači životno, osobno jedinstvo s Isusom (usp. Djela 17:28).

Zanimljivo je zabilježiti kako pisari ponekad imaju:

1. “u Kristu Isusu” – MSS P⁴⁶, B, D, F, G
2. “u Isusu Kristu” – MSS κ , A.

Ova vrsta varijacija često se pojavljuje u tijeku čitanja i prijepisa. One ne utječu na značenje, ali pokazuju kako su rani pisari bili zabrinutiji glede temeljnoga značenja teksta a ne krutom doslovnosti.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Tekstualni kriticizam.](#)

POSEBNA TEMA: TEKSTUALNI KRITICIZAM

Ovaj će se predmet baviti time kako objasniti tekstualne bilješke nađene u ovome osvrtu. Bit će korišteni sljedeći opći pregledi:

- I. Tekstualni izvori naše engleske Biblije
 - A. Stari zavjet
 - B. Novi zavjet
- II. Kratko objašnjenje poteškoća “niže kritike” nazvane također “tekstualna kritika”.
- III. Predloženi izvori za daljnje čitanje.

I. TEKSTUALNI IZVORI NAŠE ENGESKE BIBLIJE

A. Stari zavjet

1. Masoretski tekst (MT) – Hebrejski suglasnički tekst bio je postavljen od strane Rabbi Aquiba godine 100-te. Mjesta samoglasnika, naglasci, rubne zabilješke, umetanje samoglasnika i pomoćne točke počele su biti dodavane u šestome stoljeću i bile dovršene u devetome stoljeću. To je bilo učinjeno od strane obitelji židovskih znanstvenika znanih kao Masoreti. Oblik teksta što su koristili bio je isti kao onaj u Mišni, Talmudu, Targumu, Pešiti, i Vulgati.
2. Septuaginta (LXX) – Predaja kaže da je Septuagintu napravilo 70 židovskih znanstvenika u 70 dana za Aleksandrijsku knjižnicu pod pokroviteljstvom kralja Ptolomejevića II. (285.-246. g.pr.Kr.). Prijevod je vjerojatno zatražen od židovskih vođa koji su živjeli u Aleksandriji. Ova predaja dolazi od “Aristejevog pisma”. LXX je često bila temeljena na različitoj tekstualnoj predaji iz teksta Rabbi Aquiba (MT).
3. Svici s Mrtvoga mora (DSS) – Svici s Mrtvoga mora bili su pisani u razdoblju Rimljana prije Krista (200. g.pr.Kr. do 70. g.p.Kr.) od izdvojene židovske sekte nazvane “eseni”. Hebrejski rukopisi, pronađeni u nekoliko gradova u okolici Mrtvoga mora, pokazuju neku razliku hebrejske tekstualne obitelji u pozadini oba i MT i LXX.
4. Neki posebni primjeri o tome kako je usporedba ovih tekstova:
 - a. LXX je pomogla prevoditeljima i znanstvenicima razumjeti MT
 - (1) LXX u Izaiji 52:14: “Kao što će mnogi biti začuđeni nad **nijim**”.
 - (2) MT u Izaiji 52:14: “Kao što su mnogi bili zapanjeni nad **tobom**”.
 - (3) u Izaiji 52:15 razlike zamjenice u LSS potvrđena je:
 - (a) LXX: “tako će se mnogi narodi diviti nad njim”
 - (b) MT: “tako on poškropi mnoge narode”.
 - b. DSS pomogli su prevoditeljima i znanstvenicima razumjeti MT
 - (1) DSS u Izaiji 21:8: “tada vidioc viknu, Gore na stražarskoj kuli ja stojim...”
 - (2) MT u Izaiji 21:8: “a ja viknuh kao lav! Moj Gospodine, ja uvijek danju stojim na stražarskoj kuli. . .”
 - c. Oba i LXX i DSS pomogli su pojasniti Izaiju 53:11:
 - (1) LXX i DSS: “nakon muka njegove duše neće vidjeti svjetlo, on će biti zadovoljan”
 - (2) MT: “on će vidjeti. . .u mucu njegove duše, On će biti zadovoljan”.

B. Novi zavjet

1. Postoji više od 5.300 rukopisa čitavoga ili dijelova grčkoga Novog zavjeta. Njih oko 85 pisano je na papirusima i 268 rukopisa koji su svi pisani velikim slovima (uncijali). Poslije, oko devetoga stoljeća, bilo je razvijeno pismo s malim slovima (minuskula). Ima oko 2.700 grčkih rukopisa u pisanome obliku. Imamo također i oko 2.100 prepiska listova teksta Pisma korištenih za štovanje koje nazivamo zbirka odlomaka iz Biblije.
2. Oko 85 grčkih rukopisa koji sadržavaju dijelove Novoga zavjeta pisanih na papirusima pohranjeno je u muzejima. Neki su datirani iz drugoga stoljeća, ali većina ih je iz trećega i četvrtoga stoljeća. Ni jedan od ovih MSS ne sadržava čitavi Novi zavjet. Samo zato jer su ovo najstarije prepiske Novoga

- zavjeta samo po sebi ne znači da sadržavaju manje inačica. Mnogi su se od njih brzo prepisivali za uporabu u nekome mjestu. U tome se postupku nisu njegovali. Stoga, oni sadržavaju mnogo inačica.
3. *Codex Sinaiticus*, poznat iz hebrejskoga pisma א (*aleph*) ili (01), našao je Tischendorf u samostanu Sv. Katarine na brdu Sinaj. Datiran je iz četvrtoga stoljeća i sadržava oboje i LXX SZ-a i grčki NZ. On je vrsta “Aleksandrijskoga teksta”.
 4. *Codex Alexandrinus*, poznat kao “A” ili (02), grčki je rukopis petoga stoljeća nađen u Aleksandriji u Egiptu.
 5. *Codex Vaticanus*, poznat kao “B” ili (03), nađen je u rimskoj knjižnici Vatikana i datiran je iz sredine četvrtoga stoljeća. Sadrži oboje i LXX SZ-a i grčki Novi zavjet. On je vrsta “Aleksandrijskoga teksta”.
 6. *Codex Ephraemi*, poznat kao “C” ili (04), grčki rukopis iz petoga stoljeća koji je bio djelomično uništen.
 7. *Codex Bezae*, poznat kao “D” ili (05), grčki je rukopis petoga ili šestoga stoljeća. On je glavni predstavnik onoga što se naziva “Zapadni tekst”. Sadržava mnogo dopuna i bio je glavno grčko svjedočanstvo za prijevod kralja Jamesa (King James).
 8. NZ MSS može biti grupiran u tri, moguće četiri, obitelji koje dijele određene osobine.
 - a. Aleksandrijski tekst iz Egipta
 - (1) P⁷⁵, P⁶⁶ (oko godine 200.-te), koji bilježi Evanđelja
 - (2) P⁴⁶ (oko godine 225.), koji bilježi Pavlova pisma
 - (3) P⁷² (oko godine 225.-250.), koji bilježi Petrova i Judina pisma
 - (4) *Codex B, Vaticanus* [Vatikanski] (oko godine 325.), koji uključuje čitavi SZ i NZ
 - (5) Origenovi navodi iz ovih vrsta tekstova
 - (6) ostali MSS koji pokazuju ove vrste tekstova su א, C, L, W, 33
 - b. Zapadni tekst iz sjeverne Afrike
 - (1) navodi iz crkvenih otaca sjeverne Afrike, Tertulijana, Ciprijana, staro-latinskoga prijevoda
 - (2) navodi iz Ireneja
 - (3) navodi iz Tacijana i staro-sirijskoga prijevoda
 - (4) Kodeks D “Bezae” slijedi ove vrste tekstova
 - c. Istočni Bizantinski tekst iz Konstantinopola
 - (1) ova vrsta teksta izražena je u više od 80% od 5.300 MSS
 - (2) navedeni su crkveni oci iz Antiohije sirijske, Kapadocena, Krisostoma, i Terodoreta
 - (3) Kodeks A, samo u Evanđeljima
 - (4) Kodeks E (osmo stoljeće) za čitavi NZ
 - d. četvrta moguća vrsta je “Cezarejski” iz Palestine
 - (1) prvenstveno je viđen samo u Marku
 - (2) neka svjedočanstva za njega su P⁴⁵ i W.

II. POTEŠKOĆE I TEORIJE “NIŽE KRITIKE” ILI “TEKSTUALNE KRITIKE”

- A. Kako su se pojavile varijante
 1. nenamjerno ili slučajno (velika većina pojavaka)
 - a. previd prepisivača koji čita drugu pojavu sličnih riječi i pritom ispušta sve riječi u sredini (homoioteleuton):
 - (1) previd u ispuštanju dvostruke riječi pisma ili izričaja (haplografija)
 - (2) previd uma u ponavljanju izričaja ili reda grčkoga teksta (ditografija)
 - b. previd u uhu prepisivača kod usmenoga kazivanja u pero kad se događa pogrješno pisanje (itacizam). Pogrješno pisanje često miješa ili slova grčke riječi koje zvuče slično
 - c. najraniji grčki tekstovi nemaju podjele na poglavlje ili stih, malo ili ništa interpunkcija i nema razmaka između riječi. Moguće je podijeliti pisma na različitim mjestima oblikujući različite riječi.

2. namjerno
 - a. promjene su bile napravljene kako bi se poboljšao gramatički oblik prepisanog teksta
 - b. promjene su bile napravljene kako bi uskladile tekst s ostalima biblijskim tekstovima (usklađivanje usporednica)
 - c. promjene su bile napravljene spajanjem dva ili više različitih štiva u jedan dugi usklađen tekst (konflacija)
 - d. promjene su bile napravljene kako bi ispravile uočenu poteškoću u tekstu (usp. 1. Kor 1:27 i 1. Iv 5:7-8)
 - e. neke dodatne obavijesti o povijesnoj okolnosti ili primjerenome tumačenju teksta jedan je prepisivač stavio na marginu a drugi u tekst (usp. Iv 5:4).

B. Temeljna načela tekstualne kritike (logičan vodič za određivanje izvornoga štiva teksta kad postoje inačice):

1. najmučniji ili gramatički najneobičniji tekst vjerojatno je izvornik
2. najkraći tekst je vjerojatno izvornik
3. stariji tekst daje veću težinu zbog njegove povijesne bliskosti s izvornikom, sve drugo je podjednako
4. MSS koji je zemljopisno različit obično ima izvorno štivo
5. doktrinarno slabijim tekstovima, posebice onima koji se odnose na glavne teološke rasprave o razdoblju rukopisnih promjena, kao o Trojstvu u 1. Ivanovoj 5:7-8, mora se dati prednost
6. tekst koji najbolje može objasniti izvornik ostalih inačica
7. dva navoda koji pomažu pokazati ravnotežu u ovim inačicama koje stvaraju poteškoće:
 - a. knjiga J. Harolda Greenleeja, *Introduction to New Testament Textual Criticism*, str. 68: “Ni jedna kršćanska doktrina ne visi iznad spornoga teksta; i znanstvenici NZ-a moraju se čuvati želje da njihov tekst bude ortodoksniji ili doktrinarno jači od nadahnutog izvornika.”
 - b. W. A. Criswell rekao je Gregu Garrisonu u *The Birmingham News* da on (Criswell) ne vjeruje da je svaka riječ u Bibliji nadahnuta: “u najmanju ruku ne svaka riječ koja je dana suvremenoj javnosti kroz stoljeća prevođenja.” Criswell je rekao: “Ja sam veliki pobornik kritike teksta. Kao takav, mslim, posljednja je polovica 16.-toga poglavlja Marka hereza: nije nadahnuta, jednostavno je izmišljena ... Kad usporedite ove rukopise vrativši se na ondašnje, ne postoje takve stvari kao što je zaključak Markove knjige. To je netko dodao”

Patrijarh SBC-a nepogrješivo je također tvrdio da je “interpolacija” [umetnuta riječ, rečenica ili tekst – op.prev.] također vidljiva u Ivanu 5, Isusova izjava na rubnjaku Bethesda. I on se osvrće na dva različita izvješća o samoubojstvu Jude (usp. Mt 27 i Djela 1): “To je jednostavno različit prikaz samoubojstva”, rekao je Criswell. “Ako je u Bibliji, za to postoji objašnjenje. A dva izvješća o samoubojstvu Jude jesu u Bibliji.” Criswell je dodao: “Tekstualna kritika je predivna znanost sama po sebi. Nije kratkotrajna, nije nevezana na predmet. Ona je dinamička i središnja...”

III. POTEŠKOĆE S RUKOPISOM (TEKSTUALNA KRITIKA)

A. Za daljnje čitanje predlažem izvore:

1. *Biblical Criticism: Historical, Literary and Textual*, R.H. Harrison
2. *The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption and Restoration*, Bruce M. Metzger
3. *Introduction to New Testament Textual Criticism*, J. H Greenlee

▣ **“po pozivu”** Ovo je PREZENT SREDNJEGA PARTICIPA. Kao što je Pavao bio nazvan apostolom, tako su također, korinćani bili nazvani svetima (usp. Rim 1:7). Zabilježite težak naglasak na doktrini o izboru u ovome poglavlju u 1. Poslanici Korinćanima 1:9.24.26.27.28. Ova građa upućuje na početni čin Božjega pozivanja njih i njihovo naknadno pozivanje na Isusa u molitvi za spasenje, što ishodi u neprekidnoj molitvi, štovanju, i poslušnosti. Spasenje je oboje, i početni odaziv u vjeri /pokajanju i neprekidni odaziv u vjeri /pokajanju.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Korinćanima 1:1: Pozvan.](#)

▣ “sveti” “Sveti” (*hagioi*) teološki se odnosi na SZ-ni pojam “svet” (*kadosh*) što znači “odvojen za Božju službu” (usp. 1. Kor 1:2; 2. Kor 1:1; Rim 1:1; Fil 1:1; Kol 1:2). To je MNOŽINA u NZ-u osim jedanput u Poslanici Filipljanima (4:21), ali čak i tamo, upotrijebljen je u skupnome smislu. Biti spašen jeste biti dijelom zavjetne zajednice vjere, obitelji vjernika, Tijela Kristova.

Božji je narod svet jer mu je pripisana Isusova pravednost (usp. Rim 4; 2. Kor 5:21; Gal 3). Božja je volja da žive svete živote (usp. 1. Kor 1:4; 4:1; 5:27; Kol 1:22; 3:12). Vjernici su i obznanjeni svetima (položajno posvećenje) i pozvani na način života svetosti (napredujuće posvećenje). Opravdanje i posvećenje moraju biti potvrđeni zajedno!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Sveti \(*hagios*\).](#)

POSEBNA TEMA: SVETI (*hagios*)

Ovo je grčki ekvivalent hebrejskoga *kadosh* (IMENICA, BDB 871; GLAGOL, BDB 872, KB 1066-1067; [vidjeti Posebnu temu dolje: Svet](#)), što ima temeljno značenje smjestiti nekoga, neku stvar, ili neko mjesto odvojeno za YHWH-inu ekskluzivnu uporabu. On označava englesku zamisao “sveto”. Izrael je bio YHWH-in “sveti narod” (usp. 1. Pt 2:9, što je navod iz Izl 19:6). YHWH je odvojen od ljudstva Svojom naravi (vječna, ne-stvorena Svetost) i Svojom prirodom (moralno savršenstvo). On je mjerilo po kojem je sve ostalo mjereno i suđeno. On je transcendentan, Sveti Bog, Sveti Drukčiji.

Bog je stvorio ljude za zajedništvo, ali Pad je (Post 3) prouzročio odnosnu i moralnu granicu između Svetoga Boga i grješnoga ljudstva. Bog je odabrao obnoviti Svoje svjesno Stvorenje; prema tome, On poziva Svoj narod da bude “svet” (usp. Lev 11:44; 19:2; 20:7.26; 21:8). Odnosom vjere s YHWH-om Njegov narod postaje svet svojim zavjetnim položajem u Njemu, ali narod Božji isto je tako pozvan živjeti svete živote ([vidjeti Posebnu temu gore: NZ-na svetost /posvećenje](#), usp. Mt 5:48; Ef 4:1.17; 5:2-3.15; 1. Pt 1:15).

Ovo sveto življenje moguće je jer su vjernici potpuno prihvaćeni i oprosteno im je kroz: (1) Isusov život i (2) djelo i prisutnost Svetoga Duha u njihovim umovima i srcima. To učvršćuje paradoksalno stanje vjernika:

1. bivanje svetim zbog Kristove pripisane pravednosti (tj. Rim 4)
2. pozvani živjeti sveto zbog prisutnosti Duha ([vidjeti Posebnu temu gore: NZ-na svetost /Posvećenje](#)).

Vjernici su “sveci /sveti” (*hagioi*) zbog:

1. volje Svetoga Boga (Oca, usp. Iv 6:29.40; 1. Pt 1:15-16)
2. djela Svetoga Sina (Isusa, usp. 2. Kor 5:21; 1. Pt 1:18-21)
3. prebivajuće prisutnosti Svetoga Duha (usp. Rim 8:9-11.27).

NZ uvijek upućuje na svete kao MNOŽINU (osim jednom u Fil 4:21, ali čak onda okvir to čini MNOŽINOM). Biti spašen znači biti dijelom obitelji, tijela, građevine! Biblijska vjera započinje s osobnim primanjem, ali ishodi u skupnome zajedništvu. Mi smo svi obdareni (usp. 1. Kor 12:11) za zdravlje, rast, i dobrobit u Tijelu Kristovu - Crkvi (usp. 1. Kor 12:7). Mi smo spašeni kako bismo služili! Svetost je obiteljska osobina!

To je postalo naslovom za vjernike (usp. Djela 9:13.32.41; 26:10; Rim 1:7; 1. Kor 1:2; 2. Kor 1:1; Ef 1:1; Fil 1:1; Kol 1:2) i način označavanja služenja drugima (usp. Rim 12:13; 16:2; Ef 1:15; Kol 1:4; 1. Tim 5:10; Heb 6:10). Pavao je uzeo jednokratni prinos od ne-židovskih crkava za siromašne u majci Crkvi u Jeruzalemu (usp. Rim 15:25-26; 1. Kor 16:1; 2. Kor 8:4; 9:1).

POSEBNA TEMA: SVET

I. UPORABA U STAROME ZAVJETU (opisano većinom iz Knjige proroka Izaije)

- A. Etimologija pojma *kadosh* (BDB 872, KB 1072) je neizvjesna, moguće kanaanska (tj. ugaritska). Moguće da dio korijena (tj. *kd*) znači “podijeliti”. Ovo je izvor popularne odredbe “odvojen (iz kanaanske kulture, usp. Pnz 7:6; 14:2.21; 26:19) za Božju uporabu”.
- B. Odnosi se na kultne stvari, mjesta, vremena, i osobe. Uobičajen u Knjizi Izlaska, Levitskome zakoniku, i Brojevima.
- C. U proročkoj književnosti (posebice Izaija i Hošea) osobni dio prethodno prisutan, ali nenaglašen, dolazi naprijed ([vidjeti Posebnu temu dolje: Svetac](#)). To postaje načinom označavanja Božje biti (usp. Iz 6:3). Bog

je svet. Njegovo Ime koje predstavlja Njegovu narav je Svet. Njegov narod koji je otkrio Njegovu narav jadnome svijetu je svet (ako su poslušni Savezu u vjeri).

1. PRIDJEV, BDB 872 שֶׁדֶק, “svet”, “dragocjen /svet” korišten o:
 - a. Bogu, Knjiga proroka Izaije 5:16; 6:3 (tri puta); [vidjeti Posebnu temu dolje: Svetac](#)
 - b. Njegovo Ime, Knjiga proroka Izaije 40:25; 49:7; 57:15
 - c. Njegovo prebivalište, Knjiga proroka Izaije 57:15
 - d. Njegov Sabat /subota, Knjiga proroka Izaije 58:13.
2. GLAGOL, BDB 872 שֶׁדֶק, “biti odvojen”, “posvećen”:
 - a. Božja narav, Knjiga proroka Izaije 5:16; 29:23
 - b. Bog, Knjiga proroka Izaije 8:13; 65:5
 - c. Božji anđeli, Knjiga proroka Izaije 13:3
 - d. Božje Ime, Knjiga proroka Izaije 29:23
 - e. blagdan, Knjiga proroka Izaije 30:29
 - f. posvećeni ljudi, Knjiga proroka Izaije 66:17.
3. IMENICA, BDB 871 שֶׁדֶק, “odvojenost”, “svetost”:
 - a. sveto sjeme, Knjiga proroka Izaije 6:13
 - b. sveta planina, Knjiga proroka Izaije 11:9; 27:13; 56:7; 57:13; 65:11.25; 66:20
 - c. rastaviti, Knjiga proroka Izaije 23:18
 - d. sveti put, Knjiga proroka Izaije 35:8
 - e. svetište, Knjiga proroka Izaije 43:28; 62:9; 64:11
 - f. sveti grad, Knjiga proroka Izaije 48:2; 52:1
 - g. Svetac, Knjiga proroka Izaije 49:7 ([vidjeti Posebnu temu dolje: Svetac](#))
 - h. sveta ruka /mišica, Knjiga proroka Izaije 52:10
 - i. Sveti dan, Knjiga proroka Izaije 58:13
 - j. svet narod, Knjiga proroka Izaije 62:12
 - k. Sveti Duh, Knjiga proroka Izaije 63:10.11
 - l. Božje prijestolje, Knjiga proroka Izaije 63:15
 - m. sveto mjesto, Knjiga proroka Izaije 63:18
 - n. sveti gradovi, Knjiga proroka Izaije 64:10.

D. Božje milosrđe i ljubav neodvojivi su od teoloških zamisli zavjetne, pravedne, i sržne naravi. U tome je napetost u Bogu prema nesvetome, palome, pobunjenom čovječanstvu. U *Synonyms of the Old Testament*, str. 112-113 od Roberta B. Girdlestone, postoji zanimljiv članak o odnosu između Boga kao “milosrdnoga” i Boga kao “svetoga”.

II. NOVI ZAVJET

- A. Pisci NZ-a (osim Luke) su hebrejski mislitelji, ali bili su pod utjecajem *koine* grčkog (tj. Septuaginte). NZ-na Crkva koristila je grčki prijevod SZ-a, Septuagintu. Grčki prijevod SZ-a, a ne klasična grčka književnost, umovanje, ili religija jeste onaj što je nadzirao njihov rječnik.
- B. Isus je svet zato jer On od Boga i On je kao Bog (usp. Lk 1:35; 4:34; Djela 3:14; 4:27.30; Otk 3:7). On je Svetac i Pravednik (usp. Djela 3:14; 22:14). Isus je svet jer je On bezgrješan (usp. Iv 8:46; 2. Kor 5:21; Heb 4:15; 7:26; 1. Pt 1:19; 2:22; 1. Iv 3:5).
- C. Zato jer je Bog svet (usp. Iv 17:11; 1. Pt 1:156-16; Otk 4:8; 6:10), Njegova djeca moraju biti sveti (usp. Lev 11:44-45; 19:2; 20:7.26; Mt 5:48; 1. Pt 1:16). Zato jer je Isus svet, Njegovi sljedbenici moraju biti sveti (usp. Rim 8:28-29; 2 Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 1. Sol 3:13; 4:3; 1. Pt 1:15). Kršćani su spašeni kako bi služili u Kristo-sličnosti (svetost).

POSEBNA TEMA: SVETAC

I. “Svetac Izraelov” omiljeni je naslov za Božanstvo u Knjizi proroka Izaije (usp. Iz 1:4; 5:19; 10:17.20; 12:6; 17:7; 29:19.23; 30:11.12.15; 31:1; 37:23; 40:25; 41:14.16.20; 43:3.14.15; 45:11; 47:4; 48:17; 49:7; 54:5; 55:5; 60:9.14). Zato jer je On “svet”, Njegov narod mora biti svet (usp. Lev 19:2; Mt 5:48; 1. Pt 1:16).

Ovaj naslov, u stanovite smislu, izražava nemoguću napetost da grješni, pali ljudi budu u skladu s mjerilom svetosti. Mojsijevski Savez nije bilo moguće održati (usp. Jš 24:19; Djela 15; Gal 3; Heb). Stari zavjet bio je način pokazivanja nemogućnosti ljudi da se prilagode Božjem mjerilu (Gal 3), ipak On je bio s njima, za njih, pripremajući ih za Svoj odgovor njihovu palome stanju (tj. “Novi savez u Isusu”). On ne spušta Svoje mjerilo, nego ga osigurava kroz Svoga Mesiju. Novi savez (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38) jeste Savez vjere i pokajanja, a ne ljudskog vršenja, što ishodi u Kristo-sličnosti (usp. Jak 2:14-26). Bog želi ljude koji odražavaju Njegovu narav narodima (usp. Mt 5:48).

II. “Svetac” može upućivati na:

1. Boga Oca (usp. brojne SZ-ne odlomke o “Svecu Izraelovu”)
2. Boga Sina (usp. Mk 1:24; Lk 4:34; Iv 6:69; Djela 3:14; 1. Iv 2:20)
3. Boga Duha (Njegov naslov, “Sveti Duh”, usp. Iv 1:33; 14:26; 20:22).

Djela apostolska 10:38 ona su gdje su sve tri Osobe Boga uključene u pomazanje. Isus je bio pomazan (usp. Lk 4:18; Djela 4:27; 10:38). Zamisao je proširena na uključivanje svih vjernika (usp. 1. Iv 2:27). Pomazanik je postao pomazani! Ovo može biti usporedno s Antikristom ili antikristima (usp. 1. Iv 2:18). SZ-ni simbolički čin fizičkoga pomazanja s uljem (usp. Izl 29:7; 30:25; 37:29) odnosi se na one koji su bili pozvani i opremljeni od Boga za poseban zadatak (tj. proroci, svećenici, i kraljevi). Riječ “Krist” jeste prijevod hebrejskoga pojma “pomazanik” ili Mesija.

▣ **“sa svima koji u svakome mjestu”** Pavao koristi ovaj izričaj kako bi podsjetio korinške vjernike da su dio veće crkvene obitelji. Oni nemaju pravo na jedinstven ili poseban tretman. Moraju se prilagoditi čitavome Tijelu Kristovu u doktrini i praksi (usp. 1. Kor 4:17; 7:17; 11:16; 14:33).

▣ **“zazivaju ime našega Gospodina”** Ovo upućuje na postajanje kršćaninom (usp. Djela 2:21; 22:16; Rim 10:9-13), ali i neprekidno štovanje (tj. SZ-na uporaba Imena, usp. Post 4:26; 12:8; 26:25). Ovdje je PREZENT SREDNJEGA PARTICIPA, što opisuje odnos vjere s Kristom iz trenutka-u-trenutak (tj. teološki slično Pavlovu “u Kristu”) i naglasak na htijenje pojedinca.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Što znači “Primiti”, “Vjerovati”, “Ispovjediti se /Priznati” i “Pozvati se”?](#)

POSEBNA TEMA: ŠTO ZNAČI “PRIMITI”, “VJEROVATI”, “ISPOVJEDITI SE /PRIZNATI”, I “POZVATI SE”?

Kao evanđeoski Veliki nalog uskrsloga Gospodina, Evanđelje po Mateju 28:18-20 ima za mene prvenstvenu važnost. Moje protestantstvo zahtijeva osobni susret s Bogom kroz Krista. Uvijek sam razmišljao što “učiniti učenicima” znači. Obično one kršćanske skupine koje naglašavaju model početnoga osobnog susreta govore o:

1. “primanju” – Evanđelje po Ivanu 1:12
2. “vjerovanju” – Evanđelje po Marku 1:15; Ivanu 3:16.18.36; 6:40; 11:25-26; Djela apostolska 10:43
3. “ispovjediti se” /“priznati” – Evanđelje po Mateju 10:32; Luki 12:8; Ivanu 9:22; 12:42; 1. Timoteju poslanica 6:12; 1. Ivanova 2:23; 4:15
4. “pozvati se” – Poslanica Rimljanima 10:9-13

ali Veliki nalog koristi “učiniti učenicima” i “učiti ih vršiti sve što sam Ja učio vas”. Isusova raspra o vratima (početni osobni susret) i uskome putu (dnevno pobožno življenje) u Evanđelju po Mateju 7:13-14; Luki 13:24 dala mi je ključnu teološku zamisao – spasenje je proces ([vidjeti Posebnu temu dolje: Grčka glagolska vremena upotrijebljena za opis spasenja](#)). Ono započinje s mehanizmom “susreta” ali nije točno jasno kako je to učinjeno! Zasigurno to je početno vabljenje Duha (Iv 6:44.65) i osjećaj osobnoga grijeha i duhovne potrebe, sastavljeno od voljnosti za pokajanjem i vjerovanjem (usp. Mk 1:15; Djela 2:38; 3:16.19; 20:21; 26:20). Ovaj početni susret (aha trenutak) mora potom ishoditi u Kristo-sličnome životu (usp. Rim 8:28-30; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 2:10; 4:13; 1. Sol 3:13; 4:3; 5:23; 2. Sol 2:13; Tit 2:14; 1. Pt 1:15). Opravdanje i posvećenje ne

moju, ne smiju, biti odvojeni! Došao sam do uvjerenja da zrelo spasenje mora uključivati:

1. pokajanje, početno i stalno ([vidjeti Posebne teme dolje: Pokajanje u Starome zavjetu](#); i: [Pokajanje u Novome zavjetu](#))
2. vjeru /pouzdanje /uvjerenje, početno i stalno ([vidjeti Posebnu temu dolje: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(pistis \[imena\], pisteuō, \[glagol\], pistos \[pridjev\] u NZ-u\)](#))
3. ustrajnost kroz život ([vidjeti Posebnu temu dolje: Ustrajnost](#)).

Kao što to ja vidim, postoje dvije opasnosti:

1. prenaglašeno početno spasenje što vidi spasenje kao kartu za Nebo na kraju života ili policu osiguranja nepovezanu s odabirima dnevnoga načina života
2. prenaglašeni put kao proces gdje pitanje postaje “hoće li moja dobra djela prevagnuti moja loša djela?” (oblik djela pravednosti).

Spasenje je:

1. osoba kojoj se daje dobrodošlica (Isus)
2. istine o toj osobi kojima se mora vjerovati (Biblija)
3. život kao što živi ta osoba (Kristo-sličnost).

Spasenje je besplatni dar (Rim 3:24; 6:23) Božjega milostivoga, Kristom dovršenoga djela, i vodstvo Duha. Kršćanski život također je dar milosti koji mora biti priman dnevno. Ovdje je teološko pitanje: “Kako netko prima /vjeruje /poziva se /ispovijeda se ili priznaje?”. Molim vas pogledajte sljedeće bilješke i Posebne teme:

1. primiti – [vidjeti bilješku u Evanđelju po Ivanu 1:12](#)
2. vjerovati – [vidjeti Posebnu temu dolje: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#)
3. ispovijed /priznanje – [vidjeti Posebnu temu dolje: Ispovijed /Priznanje](#)
4. pozvati se – [vidjeti bilješke u Poslanici Rimljanima 10:9-13](#).

Spasenje su “vrata” (početni osobni susret) i put (dnevno pobožno življenje). Ovo ne može biti odvojeno ili okrenuto u vremenu! Uobičajen ishod spasenja je:

1. Kristo-sličnost (usp. Rim 7:1; 8:28-30; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 2:10; 4:13; 1. Sol 3:13; 4:3; 5:23; 2. Sol 2:15; 1. Pt 1:15)
2. služenje (usp. Mt 25:31-46).

“Samo vjeruj, samo vjeruj” ili “čini bolje” su neprimjerene izjave.

Pretpostavljam kako je razlog za ovu Posebnu temu moj sukob u evangeliziranju među pravoslavnom ili katoličkom populacijom. Susreo sam toliko mnogo ljudi koji očito poznaju i ljube Isusa ali ne odgovaraju na “moja pitanja” na način za koji osjećam da je zadovoljavajući. Ali mislim kako je poteškoća s mojim predajama. Tvrditi kako netko mora moliti “molitvu grješnika”, kad to nije naglasak u NZ-u, pokazuje teološku predrasudu. Ja vjerujem u neophodnost mehanizma susreta, ali moram proširiti svoje vlastito razumijevanje što to uključuje. Izjava osobe o vjeri i plodu načina života uzima prednost nad izvjesnom metodologijom ili teološkom građom.

Samo teološka strana o “plodu”. Moje razumijevanje toga dolazi od Isusova dva odlomka:

1. Propovijedi na gori – Evanđelje po Mateju 7:13-23
2. usporedbi o tlima – Evanđelje po Mateju 13:1-24; Marku 4:1-20; Luki 8:4-15.

“Plod” nije način da se bude spašen nego dokaz istinskoga preobraćenja (usp. Jak 2:14-26). Nema ploda, nema korijena! Vječni život ima vidljive osobine!

Još jedna teološka strana nekih od neprimjerenih *proof-text* ([vidjeti Dodatak: Rječnik – op.prev.](#)) metoda korištenih od evangelizatora:

1. korištenje Knjige Otkrivenja 3:20 kao poziva na početno spasenje kad je to dio pisama sedmerim crkvama (Otk 2 - 3)
2. korištenje “rimske ceste” kao “toga” puta da se bude spašen. Prva tri stiha:
 - a. Poslanica Rimljanima 3:23
 - b. Poslanica Rimljanima 6:23
 - c. Poslanica Rimljanima 5:8

sažimaju poruku Evanđelja, ali ne postoji stih o “susretu” u književnoj jedinici Poslanice Rimljanima, poglavljima 1 – 8, tako da skačemo na sljedeću književnu jedinicu o “zašto Izrael nije povjerovao Evanđelju?” (Rim 9 - 11) i navodima u Rimljanima 10:9-13 kao zaključnome činu u “tome” naumu spasenja.

Neki čak tvrde da zbog Rimljanima 10:9-13, to mora biti izgovorena molitva (tj. Rim 10:9).

3. ili kao što sam spomenuo u ovoj Posebnoj temi, mi činimo “molitvu grješnika” (što vjerojatno dolazi iz usporedbe o farizeju i grješniku, usp. Lk 18:9-14) “tim” modelom za spasenje svih.

Ponovno, ja želim potvrditi neophodnost mehanizma “susreta” ali mislim da postoje mnogi načini:

1. poseban trenutak otkrivenja (tj. navođenje vjerovanja)
2. poseban trenutak štovanja (tj. slušanje svjedočanstva ili pjevanje himne)
3. životne krize
4. susret u snu
5. jamačno je molitva pravovaljani način
6. i mnogu drugi načini.

Bog gleda na najmanji odaziv kako bi nas preplavio Svojom milošću i spasenjem!

Spasenje je volja Božja za sve ljude (usp. Iv 1:12; 3:16; 1. Tim 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:2; 4:14) stvorene u Njegovoj slici za zajedništvo ([vidjeti Posebnu temu gore: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)). Isusov život, učenja, i smrt platili su kaznu za ljudski grijeh i pobunu (usp. Rim 1 - 3). Sad “čija god želja, “itko tko”, “svi”, “koliko god” postaje otvoreni poziv! Vabljenje Duha dozvoljava palim ljudima shvatiti njihovu potrebu, shvatiti Božju opskrbu u Isusu, a to isto tako zahtijeva: (1) osobnu, konačnu odluku (tj. dragovoljni odabir) i (2) promjenu načina života.

Evanđelje nije teško, zamršeno, ili zbunjujuće nego dostupno, razumljivo, i otvoreno za sve! Učenici su oni koji:

1. slušaju
2. razumiju
3. odazivaju se
4. poslušaju
5. nastavljaju ([vidjeti Posebnu temu dolje: Ustrajnost](#)).

Neka bi Bog oprostio denominacijskoj oholosti i ograničenjima što su stvorili ljudi, ali isto tako neka bude “ekskluzivistički skandal” Evanđelja po Ivanu 10:1-8; 14:6; Djela apostolskih 4:12; 1. Timoteju poslanice 2:5 naviješten svima! Svi mogu doći i oni mogu doći na različite načine, ali oni svi moraju doći kroz Isusa i živjeti za Njega (tj. biti promijenjeni, usp. Mt 28:20)! Postoje samo jedna vrata ali ona su širom otvorena (usp. Djela 14:27; Kol 4:3; Otk 3:7-8) – “koliko god”, “čija god želja”, “svi koji” žele ući!

POSEBNA TEMA: GRČKA GLAGOLSKA VREMENA UPOTRIJEBLJENA ZA OPIS SPASENJA

Spasenje nije proizvod, već međusobni odnos. Nije završeno kad netko povjeruje Kristu; ono je tek počelo! To nije policaj za osiguranje protiv požara, niti karta za Nebo, već život rastuće Kristo-sličnosti.

SPASENJE JE DOVRŠENO DJELOVANJE (AORIST)

- Djela apostolska 15:11
- Poslanica Rimljanima 8:24
- 2. Timoteju poslanica 1:9
- Titu poslanica 3:5
- Poslanica Rimljanima 13:11 (spaja AORIST s FUTUROM /BUDUĆIM USMJERENJEM)

SPASENJE KAO STANJE POSTOJANJA (PERFEKT)

- Poslanica Efežanima 2:5.8

SPASENJE KAO STALNI TIJEK (PREZENT)

- 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 15:2
- 2. Poslanica Korinćanima 2:15

SPASENJE KAO BUDUĆE DOKONČANJE (FUTUR u GLAGOLSKOME VREMENU ILI OKVIRU)

- Poslanica Rimljanima 5:9.10; 10:9.13 (podrazumijevano u Mt 10:22; 24:13; Mk 13:13)
- 1. Poslanica Korinćanima 3:15; 5:5
- Poslanica Filipljanima 1:28
- 1. Poslanica Solunjanima 5:8-9
- Poslanica Hebrejima 1:14; 9:28
- 1. Petrova poslanica 1:5.9

Prema tome, spasenje započinje s početnom odlukom vjere (usp. Iv 1:12; 3:16; Rim 10:9-13), ali ono mora proizlaziti u tijeku načina života vjere (usp. Rim 8:29; Gal 4:19; Ef 1:4; 2:10), koje će jednog dana biti vidljivo dovršeno (usp. I. Iv 3:2). Ovo konačno stanje nazvano je proslavljenje. Može ga se prikazati kao:

1. početno spasenje - opravdanje (spašeni od kazne grijeha)
2. napredujuće spasenje - posvećenje (spašeni od sile grijeha)
3. konačno spasenje - proslavljenje (spašeni od prisutnosti grijeha).

POSEBNA TEMA: POKAJANJE U STAROME ZAVJETU

Ova je zamisao ključna ali teška za odredbu. Većina od nas ima odredbu što proizlazi iz naše denominacijske pripadnosti. Međutim, uobičajeno je “postavljena” teološka odredba nametnuta od nekoliko hebrejskih (i grčkih) riječi koje ne podrazumijevaju posebno ovu “postavku” odredbe. Mora biti zapamćeno da su NZ-ni autori (osim Luke) bili hebrejski mislioci koji su koristili pojmove *koine* grčkog, tako da su mjesto za početak hebrejski pojmovi sami za sebe, od kojih prvenstveno postoje dva:

1. *nhm* (נחם, BDB 636, KB 688)
2. *swb* (שוב, BDB 996, KB 1427).

Prvi, *nhm*, koji je izgleda izvorno morao značiti duboko udahnuti, bio je korišten u nekoliko značenja:

- a. “odmor” ili “udobnost” (npr. Post 5:29; 24:67; 27:42; 37:35; 38:12; 50:12; često korišteno u imenima, usp. 2. Kr 15:14; 1. Ljet 4:19; Neh 1:1; 7:7; Nah 1:1)
- b. “žaliti” (npr. Post 6:6.7)
- c. “promijenjeno mišljenje” (npr. Izl 13:17; 32:12.14; Br 23:19)
- d. “sućut” (npr. Pnz 32:36).

Zabilježite da sve od ovoga uključuje dubok osjećaj! Ovo je ključ: duboki osjećaji što vode djelovanju. Ova promjena djelovanja često je usmjerena na druge osobe, ali i prema Bogu. To je ona promjena stava i djelovanja prema Bogu što natapa ovaj pojam s toliko teološke znakovitosti. Ali ovdje se mora biti pozoran. Bog je rekao da se treba “pokajati” (usp. Post 6:6.7; Izl 32:14; Suci 2:18; 1. Sam 15:11.35; Ps 106:45), ali to ne ishodi iz žalosti nad grijehom ili zabludom, nego je to doslovan način pokazivanja Božje sućuti i brige (usp. Br 23:19; 1. Sam 15:29; Ps 110:4; Jer 4:27-28; Ez 24:14). Dug kazne za grijeh i pobunu je oprosteno ako se grješnik istinski okrene od njegova /njena /njihovih grijeha i okrene se k Bogu.

Ovaj pojam ima široko semantičko polje. Okvir je ključan u određivanju njegova namjeravanog značenja.

Drugi pojam, *swb*, znači “okrenuti se” (okrenuti se od, okrenuti se natrag, okrenuti se prema /k). Ako je istinito da su dva zahtjeva Saveza “pokajanje” i “vjera” (npr. Mt 3:2; 4:17; Mk 1:4.15; 2:17; Lk 3:3.8; 5:32; 13:3.5; 15:7; 17:3), onda *nhm* upućuje na jake osjećaje prepoznavanja nečijeg grijeha i okretanje od grijeha, dok bi *swb* mogao upućivati na okretanje od grijeha do okretanja k Bogu (jedan primjer ova dva duhovna djelovanja je Knjiga proroka Amosa 4:6-11: “niste se okrenuli Meni” [pet puta] te Amos 5:4.6.14: “tražite Me ... tražite Gospodina ... tražite dobro a ne zlo”).

Prvi veliki primjer snage pokajanja je Davidov grijeh s Bat-Šebom (usp. 2. Sam 12; Ps 32; 51). Bilo je neprekidnih posljedica za Davida, njegovu obitelj, i Izraela, ali David je bio obnovljen za zajedništvo s Bogom! Čak se je grješan Manaše mogao pokajati i bilo mu je oprosteno (usp. 2. Ljet 33:12-13).

Oba od ovih pojmova korištena su usporedno u Psalmu 90:13. Mora biti prepoznavanje grijeha i namjeravano, osobno okretanje od njega, kao i čežnja za traženjem Boga i Njegove pravednosti (usp. Iz 1:16-20). Pokajanje ima spoznajni vid, osobni vid, i moralni vid. Sva su tri zahtijevana, i započeti novi odnos s Bogom i nastaviti novi odnos. Dubok osjećaj žaljenja okreće se u trajnu privrženost Bogu i za Boga!

POSEBNA TEMA: POKAJANJE U NOVOME ZAVJETU

Pokajanje (zajedno s vjerom) zavjetni je zahtjev oba i Staroga zavjeta (*Nacham*, BDB 636, npr. Joel 2:13-14; *Shuv*, BDB 996, npr. 1. Kr 8:47.48; Ez 14:6; 18:30; Joel 2:12-14; Zah 1:3-4) i Novoga zavjeta:

1. Ivan Krstitelj (Mt 3:2; Mk 1:4; Lk 3:3.8)
2. Isus (Mt 4:17; Mk 1:15; Lk 5:32; 13:3.5; 15:7; 17:3)
3. Petar (Djela 2:38; 3:19; 8:22; 11:18; 2. Pt 3:9)
4. Pavao (Djela 13:24; 17:30; 20:21; 26:20; Rim 2:4).

Ali što je pokajanje? Je li to tuga? Je li to prestanak grijeha? Najbolje poglavlje u NZ-u za razumijevanje različitih suzvučja ove zamisli jeste 2. Poslanica Korinćanima 7:8-11, gdje su upotrijebljena tri povezana, ali različita, grčka pojma:

1. “tuga” (*lupē*, usp. stihove 8 [dva puta].9 [tri puta].10 [dva puta].11). To znači žalovanje ili jad i ima teološki neutralni suzvuk
2. “pokajanje” (*metanoēō*, usp. stihove 9.10). To je složenica od “nakon /poslije” i “um”, što podrazumijeva novi um, novi način razmišljanja, novi stav prema životu i Bogu. To je istinsko pokajanje
3. “žaljenje” (*metamelomai*, usp. stihove 8 [dva puta].10). To je složenica od “nakon /poslije” i “briga /skrb”. Upotrijebljena je za Judu u Evanđelju po Mateju 27:3 i Ezava u Poslanici Hebrejima 12:16-17. Podrazumijeva žaljenje nad posljedicama, ne nad djelovanjima.

Pokajanje i vjera zahtijevana su zavjetna djelovanja (usp. Mk 1:15; Djela 2:38.41; 3:16.19; 20:21). Postoje neki tekstovi što podrazumijevaju kako Bog daje pokajanje (usp. Djela 5:31; 11:18; 2. Tim 2:25). Ali većina tekstova vidi ovo kao neophodnost ljudskoga zavjetnoga odaziva Božjoj ponudi besplatnoga spasenja.

Odredbe i hebrejskoga i grčkoga pojma zahtijevaju shvaćanje punoga značenja pokajanja. Hebrejski zahtijeva “promjenu djelovanja”, dok grčki zahtijeva “promjenu uma”. Spašena osoba prima novi um i srce. Ona misli drukčije i živi drukčije. Umjesto: “Što je u tome za mene?” pitanje je sad: “Što je Božja volja?” Pokajanje nije emocija što se gubi ili potpuna bezgrješnost, nego novi odnos sa Svetim Bogom koji mijenja vjernika napredujuće u svetoga.

POSEBNA TEMA: VJERA, POVJERENJE, ILI POUZDANJE (*Pistis* [IMENICA], *Pisteuō*, [GLAGOL], *Pistos* [PRIDJEV] U NZ-u

- A. To je veoma važan pojam u Bibliji (usp. Heb 11:1.6). Bio je subjekt Isusova ranoga propovijedanja (usp. Mk 1:15). Postoje najmanje dva zahtjeva Novoga saveza: pokajanje i vjera (usp. Mk 1:15; Djela 3:16.19; 20:21).
- B. Njegova etimologija
 1. Pojam “vjera” u SZ-u znači odanost, vjernost, ili pouzdanost i bio je opis Božje naravi, ne naše.
 2. Dolazi iz hebrejskoga pojma (*emun*, *emunah*, BDB 53, tj. Hab 2:4), što znači “biti siguran ili trajan”. Spasavajuća vjera je:
 - a. osoba kojoj se daje dobrodošlica (tj. osobno pouzdanje, vjera, usp. E.1., dolje)
 - b. istine koje se vjeruju o toj osobi (tj. Pismo, usp. E.5., dolje)
 - c. življenje života kao ta osoba (tj. Kristo-sličnost).
- C. Njegova SZ-na uporaba
Mora biti naglašeno da Abrahamova vjera nije bila u budućega Mesiju, nego u Božje obećanje da će imati dijete i potomstvo (usp. Post 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14; Rim 4:1-5). Abraham se odazvao tome obećanju pouzdavajući se u Boga ([vidjeti Posebnu temu dolje: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#)) i u Njegovu riječ. On je ipak imao sumnje i poteškoće s ovim obećanjem, koje je uzelo trinaest godina da bude ispunjeno. Njegova je nesavršena vjera, međutim, bila prihvaćena od Boga.

Bog je voljan raditi s neispravnima ljudskim bićima koji se odazivlju Njemu i Njegovim obećanjima u vjeri, čak iako je ta vjera veličine gorušičinog sjemena (usp. Mt 17:20) ili mješovita vjera (usp. Mk 9:22-24).

D. Njegova NZ-na uporaba

Pojam “povjerova” iz grčkoga je pojma (*pisteuō*) koji također može biti preveden “povjerenje”, “vjera”, ili “pouzdanje”. Primjerice, IMENICA se ne pojavljuje u Evanđelju po Ivanu, ali GLAGOL je korišten često. U Evanđelju po Ivanu 2:23-25 postoji neizvjesnost o iskrenosti predanosti mnoštva Isusu iz Nazareta kao Mesiji. Ostali primjeri ove površne uporabe pojma “povjerenje” su u Ivanu 8:31-59 te Djelima apostolskim 8:13.18-24. Istinska biblijska vjera više je od početnoga odaziva. Ona mora biti slijeđena tijekom učenja (usp. Mt 13:20-22.31-32; 28:19-20).

E. Njegova uporaba s PRIJEDLOGOM

1. *eis* znači “u”. Ova jedinstvena građa naglašava da vjernici stavljaju svoje pouzdanje/vjeru u Isusa:
 - a. u Njegovo Ime (Iv 1:12; 2:23; 3:18; 1. Iv 5:13)
 - b. u Njega (Iv 2:11; 3:15.18; 4:39; 6:40; 7:5.31.39.48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45.48; 17:37.42; Mt 18:6; Djela 10:43; Fil 1:29; 1. Pt 1:8)
 - c. u Mene (Iv 6:35; 7:38; 11:25.26; 12:44.46; 14:1.12; 16:9; 17:20)
 - d. u Sina (Iv 3:36; 9:35; 1. Iv 5:10)
 - e. u Isusa (Iv 12:11; Djela 19:4; Gal 2:16)
 - f. u Svjetlo (Iv 12:36)
 - g. u Boga (Iv 14:1)
2. *en* znači “u” kao u Ivanu 3:15; Marku 1:15; Djelima apostolskim 5:14
3. *epi* znači “u” ili na, kao u Mateju 27:42; Djelima apostolskim 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Poslanici Rimljanima 4:5.24; 9:33; 10:11; 1. Timoteju poslanici 1:16; 1. Petrovoj 2:6
4. PADEŽ DATIV bez PRIJEDLOGA kao u Poslanici Galaćanima 3:6; Djelima apostolskim 18:8; 27:25; 1. Ivanovoj poslanici 3:23; 5:10
5. *hoti*, što znači “povjerovati da”, daje sadržaj u što povjerovati:
 - a. Isus je Svetac Božji (Iv 6:69)
 - b. Isus je Ja Jesam (Iv 8:24)
 - c. Isus je u Ocu i Otac je u Njemu (Iv 10:38)
 - d. Isus je Mesija (Iv 11:27; 20:31)
 - e. Isus je Božji Sin (Iv 11:27; 20:31)
 - f. Isus je bio poslan od Oca (Iv 11:42; 17:8.21)
 - g. Isus je jedno s Ocem (Iv 14:10-11)
 - h. Isus je došao od Oca (Iv 16:27.30)
 - i. Isus je Sebe poistovjetio u Očevu zavjetnome Imenu, “Ja Jesam” (Iv 8:24; 13:19)
 - j. mi ćemo živjeti s Njim (Rim 6:8)
 - k. Isus je umro i ponovo bio uzdignut (1. Sol 4:14).

POSEBNA TEMA: USTRAJNOST

Teško je objasniti odnos biblijske doktrine prema životu kršćanina zato jer su iznesene u tipičnim istočnjačkim dijalektalnim parovima ([vidjeti Posebnu temu u Uvodu, D: Istočnjačka književnost \[biblijski paradoksi\]](#)). Ovi parovi izgledaju oprečni, iako su oba pola biblijska. Zapadnjački kršćani imaju stremljenje odabiru jedne istine i zanemarivanju ili podcjenjivanju oprečne istine. Neki primjeri:

1. Je li spasenje početna odluka o pouzdanju u Isusa ili doživotna obaveza za učenje?
2. Je li spasenje izbor pomoću milosti suverenoga Boga ili vjerujućeg čovječanstva i opetovani odgovor na Božansku ponudu?
3. Je li spasenje, jednom primljeno, nemoguće izgubiti, ili postoji potreba za neprekidnom pozornošću?

Pitanje o ustrajnosti bilo je prijeporno kroz crkvenu povijest. Poteškoća započinje s prividno sukobljavajućim odlomcima u NZ-u.

1. tekstovi o jamstvu:
 - a. Isusove izjave u Evanđelju po Ivanu (Iv 6:37; 10:28-29)
 - b. Pavlove izjave (Rim 8:35-39; Ef 1:13; 2:5.8-9; Fil 1:6; 2:13; 2. Sol 3:3; 2. Tim 1:12; 4:18)
 - c. Petrove izjave (1. Pt 1:4-5)
2. tekstovi o potrebi ustrajnosti:
 - a. Isusove izjave u sinoptičkim Evanđeljima (Mt 10:22; 13:1-9.24-30; 24:13; Mk 13:13)
 - b. Isusove izjave u Evanđelju po Ivanu (Iv 8:31; 15:4-10)
 - c. Pavlove izjave (Rim 11:22; 1. Kor 15:2; 2. Kor 13:5; Gal 1:6; 3:4; 5:4; 6:9; Fil 2:12; 3:18-20; Kol 1:23; 2. Tim 3:2)
 - d. izjave autora Poslanice Hebrejima (2:1; 3:6.14; 4:14; 6:11)
 - e. Ivanove izjave (1. Iv 2:6; 2. Iv 9; Otk 2:7.17.20; 3:5.12.21; 21:7).

Biblijsko spasenje proizlazi iz ljubavi, milosrđa, i milosti suverenoga Trojedinog Boga. Nijedan čovjek ne može biti spašen bez početnoga podstreka Duha (usp. Iv 6:44.65). Božanstvo dolazi prvo i postavlja raspored, ali zahtijeva ljudski odaziv u vjeri i pokajanju, oboje i početno i neprekidno. Bog radi s čovječanstvom u zavjetnom odnosu. Postoje povlastice i odgovornosti!

Spasenje je ponuđeno svim ljudima. Isusova smrt bavi se s poteškoćom grijeha paloga Stvorenja! Bog je osigurao način i želi sve ovo učiniti prema Svojoj slici kako bi se odgovorilo na Njegovu ljubav i opskrbu u Isusu.

Želite li više čitati o tome predmetu vidjeti:

1. Dale Moody, *The Word of Truth*, Eerdmans, 1981. (str. 348-365)
2. Howard Marshall, *Kept by the Power of God*, Bethany Fellowship, 1969.
3. Robert Shank, *Life in the Son*, Westcott, 1961.

U ovome području Biblija naslovljava dvije različite poteškoće: (1) uzimanje jamstva kao dozvolu da se živi besplodan, sebičan život i (2) ohrabivanje onih koji se bore sa službom i osobnim grijehom. Poteškoća je ta što kri ve skupine uzimaju krivu poruku i grade teološke sustave na ograničenim biblijskim odlomcima. Neki kršćani očajnički trebaju poruku o jamstvu, dok drugi trebaju stroga upozorenja o ustrajnosti! U kojoj ste vi skupini?

Postoji povijesna teološka borba mišljenja što uključuje Augustina nasuprot Pelagija te Calvina nasuprot Arminija (semi-pelagijanizam). Predmet uključuje pitanje spasenja: ako je netko uistinu spašen, mora li on ustrajati u vjeri i plodnosti?

Kalvinisti se postavljaju iza onih biblijskih tekstova koji potvrđuju Božju suverenost i držanje-moći (Iv 10:27-30; Rim 8:31-39; 1. Iv 5:13.18; 1. Pt 1:3-5) i GLAGOLSKIH VREMENA poput PERFEKTA PASIVNIH PARTICIPA Poslanice Efežanima 2:5.8.

Arminijanisti se postavljaju iza biblijskih tekstova koji upozoravaju vjernike na “izdržati”, “odoljeti”, ili “nastaviti” (Mt 10:22; 24:9-13; Mk 13:13; Iv 15:4-6; 1. Kor 15:2; Gal 6:9; Otk 2:7.11.17.26; 3:5.12.21; 21:7). Ja osobno ne vjerujem kako je Poslanica Hebrejima 6 i 10 primjenjiva, ali mnogi je arminijanisti koriste kao upozorenje protiv otpada [apostazija – op.prev.]. Parabola o sijaču u Evanđelju po Mateju 13 i Marku 4 naslovljava pitanje prividnoga uvjerenja, kao što čini Evanđelje po Ivanu 8:31-59. Kao što kalvinisti navode GLAGOLE u PERFEKT GLAGOLSKOME VREMENU koristeći ih za opis spasenja, arminijanisti navode odlomke u PREZENT GLAGOLSKOME VREMENU kao 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 15:2; 2. Korinćanima 2:15.

Ovo je savršen primjer kako teološki sustavi zlorabe proof-texting metodu tumačenja. Uobičajeno je vodeće načelo ili glavni tekst korišten za gradnju teološke mreže kroz koju su viđeni svi ostali tekstovi. Budite pozorni od mreža iz ikojeg izvora. One dolaze iz zapadnjačke logike, ne otkrivenja. Biblija je istočnjačka Knjiga. Ona predstavlja istinu u napetošću-ispunjenim, naizgled paradoksalnim parovima. Kršćanima je namijenjeno potvrđivanje obojeg i življenje unutar napetosti. NZ predstavlja oboje i sigurnost vjernika i zahtjev za nastavljajućom vjerom i pobožnošću. Kršćanstvo je početni odaziv pokajanja i vjere slijeđen neprekidnim odazivom u pokajanju i vjeri. Spasenje nije proizvod (ulaznica za Nebo ili polica osiguranja protiv požara), nego odnos. Ono je odluka i učenje. U NZ-u to je opisano u svim GLAGOLSKIM VREMENIMA:

AORISTU (dovršeno djelovanje), Djela apostolska 15:11; Poslanica Rimljanima 8:24; 2. Timoteju 1:9; Titu 3:5
 PERFEKTU (dovršeno djelovanje s nastavljajućim ishodom), Poslanica Efežanima 2:5.8
 PREZENTU (neprekinuto djelovanje), 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 15:2; 2. Korinćanima 2:15
 FUTURU (budući događaji ili izvjesni događaji), Poslanica Rimljanima 5:8.10; 10:9; 1. Poslanica Korinćanima 3:15; Poslanica Filipljanima 1:28; 1. Solunjanima 5:8-9; Hebrejima 1:14; 9:28.

POSEBNA TEMA: POVJERENJE, POUZDANJE, VJERA, I VJERNOST U STAROME ZAVJETU

I. UVODNE IZJAVE

Treba biti izjavljeno da uporaba ove teološke zamisli, tako ključne za NZ, nije jasno određena u SZ-u. Ona je zasigurno tamo, ali prikazana u ključu izabranih odlomaka i osoba.

SZ spaja:

- A. pojedinca i zajednicu
- B. osobni susret i poslušnost Savezu.

Vjera je oboje i osobni susret i svakodnevni način života! Lakše ju je opisati u osobi nego u leksičkom obliku (tj. proučavanje riječi). Ovaj osobni vid najbolje je slikovito opisan u:

- A. Abrahamu i njegovu potomstvu
- B. Davidu i Izraelu.

Ovi ljudi susreli su Boga i njihovi životi bili su trajno promijenjeni (ne savršeni životi, već neprekidna vjera). Kušnja je otkrila slabost i snagu njihove vjere u susretu s Bogom, ali prislan, odnos pouzdanja nastavio se kroz vrijeme! Bila je iskušana i pročišćena, ali je nastavljena kao svjedočenje njihove pobožnosti i načina života.

II. UPORABA GLAVNOG KORIJENA

A. אָמֵן (BDB 52)

1. GLAGOL

- a. *Qal* osnova – poduprijeti, ojačati (tj. 2. Kr 10:1.5; Est 2:7, ne teološka uporaba)
- b. *Niphal* osnova – učiniti sigurnim ili čvrstim, ustanoviti, potvrditi, biti vjeran ili pouzdan:
 - (1) o čovjeku, Knjiga proroka Izaije 8:2; 53:1; Jeremija 40:14
 - (2) o stvari, Knjiga proroka Izaije 22:23
 - (3) o Bogu, Ponovljeni zakon 7:9; Knjiga proroka Izaije 49:7; Jeremija 42:5
- c. *Hiphil* osnova – stajati čvrsto, vjerovati, pouzdati se:
 - (1) vjerova Abraham Bogu, Knjiga Postanka 15:6
 - (2) Izraelci u Egiptu su vjerovali, Knjiga Izlaska 4:31; 14:31 (nije kano u Pnz 1:32)
 - (3) Izraelci su vjerovali YHWH-i koji je govorio kroz Mojsija, Knjiga Izlaska 19:9; Psalam 106:12.24
 - (4) Ahaz nije vjerovao u Boga, Knjiga proroka Izaije 7:9
 - (5) tkogod vjeruje u to /njega, Knjiga proroka Izaije 28:16
 - (6) vjerovati istine o Bogu, Knjiga proroka Izaije 43:10-12.
- 2. IMENICA (MUŠKI ROD) – vjernost (tj. Pnz 32:20; Iz 25:1; 26:2).
- 3. PRILOG – zaista, uistinu, slažem se, moglo bi biti tako (usp. Pnz 27:15-26; 1. Kr 1:36; 1. Ljet 16:36; Iz 65:16; Jer 11:5; 28:6). Ovo je obredno korištenje “amen” u SZ-u i NZ-u.

B. אֱמֶת (BDB 54) IMENICA ŽENSKOG RODA, nepokolebljivost, odanost, istina:

- 1. o čovjeku, Knjiga proroka Izaije 10:20; 42:3; 48:1
- 2. o Bogu, Knjiga Izlaska 34:6; Psalam 117:2; Knjiga proroka Izaije 38:18.19; 61:8
- 3. o istini, Ponovljeni zakon 32:4; 1. Knjiga o Kraljevima 22:16; Psalam 33:4; 98:3; 100:5; 119:30; Knjiga proroka Jeremije 9:5; Zaharija 8:16.

C. אֱמוּנָה (BDB 53), nepokolebljivost, postojanost, čestitost:

- 1. o rukama, Knjiga Izlaska 17:12
- 2. o vremenima, Knjiga proroka Izaije 33:6
- 3. o ljudima, Knjiga proroka Jeremije 5:3; 7:28; 9:2
- 4. o Bogu, Psalam 40:11; 88:12; 89:1.2.5.8; 119:138.

III. PAVLOVA UPORABA OVE SZ-ne ZAMISLI

- A. Pavao temelji svoje novo razumijevanje YHWH i SZ-a na svome osobnom susretu s Isusom na putu za Damask (usp. Djela 9; 22; 26).
- B. Pronašao je SZ-nu potporu za svoje novo razumijevanje u dva ključna SZ-na odlomka što koriste korijen (קמח):
1. Knjiga Postanka 15:6 – Abramov osobni susret potaknut od Boga (Post 12) ishodio je u poslušnome životu vjere (Post 12 - 22). Pavao na ovo cilja u Poslanici Rimljanima 4 i Galaćanima 3.
 2. Knjiga proroka Izaije 28:16 – onima koji vjeruju u to (tj. Božji prokušani i čvrsto postavljeni ugaoni kamen) nikad neće biti:
 - a. Poslanica Rimljanima 9:33, “posramljeni” ili “razočarani”
 - b. Poslanica Rimljanima 10:11, isto kao gore.
 3. Knjiga proroka Habakuka 2:4 – oni koji poznaju vjernog Boga trebali bi živjeti vjerne živote (usp. Jer 7:28). Pavao je koristio ovaj tekst u Poslanici Rimljanima 1:17 i Galaćanima 3:11 (također zabilježite Heb 10:38).

IV. PETROVA UPORABA SZ-ne ZAMISLI

- A. Petar usklađuje:
1. Knjiga proroka Izaije 8:14 – 1. Petrova poslanica 2:8 (kamen spoticanja)
 2. Knjiga proroka Izaije 28:16 – 1. Petrova poslanica 2:6 (ugaoni kamen)
 3. Psalam 118:22 – 1. Petrova poslanica 2:7 (odbačeni kamen).
- B. On okreće jedinstven jezik što opisuje Izraela, “izabrani rod, kraljevstvo svećeništva, sveti narod, narod za Božju vlastitu svojinu” iz:
1. Ponovljenog zakona 10:15; Knjige proroka Izaije 43:21
 2. Knjige proroka Izaije 61:6; 66:21
 3. Knjige Izlaska 19:6; Ponovljenog zakona 7:6
- i sada to upotrebljava za vjeru Crkve u Krista.

V. Ivanova uporaba zamisli

- A. Njena NZ-na uporaba
- Pojam “povjerova” dolazi od grčkog pojma (*pisteuō*) koji se može prevesti i “povjerovati”, “vjera”, ili “pouzdanje”. Na primjer, IMENICA se ne pojavljuje u Evanđelju po Ivanu, ali je česta uporaba GLAGOLA. U Ivanu 2:23-25 postoji neizvjesnost o iskrenoj predanosti mnoštva Isusu iz Nazareta kao Mesiji. Ostali primjeri površne uporabe ovog pojma “povjerovati” nalaze se u Ivanu 8:31-59 i Djelima apostolskim 8:13.18-24. Prava biblijska vjera više je od početnoga odaziva. Ona mora biti slijeđena postupkom učenja (usp. Mt 13:20-22.31-32).
- B. Njena uporaba s PRIJEDLOZIMA
1. *eis* znači “u”. Ova jedinstvena građa naglašava vjernikovo stavljanje njihova pouzdanja /vjere u Isusa:
 - a. u Njegovo Ime (Iv 1:12; 2:23; 3:18; 1. Iv 5:13)
 - b. u Njega (Iv 2:11; 3:15.18; 4:39; 6:40; 7:5.31.39.48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45.48; 12:37.42; Mt 18:6; Djela 10:43; Fil 1:29; 1. Pt 1:8)
 - c. u Mene (Iv 6:35; 7:38; 11:25.26; 12:44.46; 14:1.12; 16:9; 17:20)
 - d. u Sina (Iv 3:36; 9:35; 1. Iv 5:10)
 - e. u Isusa (Iv 12:11; Djela 19:4; Gal 2:16)
 - f. u Svjetlo (Iv 12:36)
 - g. u Boga (Iv 14:1)
 2. *ev* znači “u” kao u Evanđelju po Ivanu 3:15; Marku 1:15; Djelima apostolskim 5:14
 3. *epi* znači “u” ili “iznad /nad”, kao u Evanđelju po Mateju 27:42; Djelima apostolskim 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Poslanici Rimljanima 4:5.24; 9:33; 10:11; 1. Timoteju poslanici 1:16; 1. Petrovoj poslanici 2:6
 4. DATIV bez PRIJEDLOGA kao u Poslanici Galaćanima 3:6; Djelima apostolskim 18:8; 27:25; 1. Ivanovoj poslanici 3:23; 5:10

5. *hoti*, što znači “vjerovati da”, daje sadržaj kako što vjerovati:
 - a. Isus je Svetac Božji (Iv 6:69)
 - b. Isus je Ja Jesam (Iv 8:24)
 - c. Isus je u Ocu i Otac je u Njemu (Iv 10:38)
 - d. Isus je Mesija (Iv 11:27; 20:31)
 - e. Isus je Sin Božji (Iv 11:27; 20:31)
 - f. Isus je bio poslan od Oca (Iv 11:42; 17:8.21)
 - g. Isus je jedno s Ocem (Iv 14:10-11)
 - h. Isus dolazi od Oca (Iv 16:27.30)
 - i. Isus poistovjećuje Sebe u zavjetnom imenu Oca, “Ja Jesam” (Iv 8:24; 13:19)
 - j. mi ćemo živjeti s Njim (Rim 6:8)
 - k. Isus je umro i ponovo ustao (1. Sol 4:14).

VI. ZAKLJUČAK

- A. Biblijska vjera je čovjekov odaziv na Božansku riječ /obećanje. Bog uvijek započinje (tj. Iv 6:44.65), ali dio ovoga Božanskog naviještanja je potreba čovjekova odaziva (tj. [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Savez](#)):
 1. pokajanje ([vidjeti Posebne teme u 1. Kor 1:2: Pokajanje u Starome zavjetu](#); i: [Pokajanje u Novome zavjetu](#))
 2. vjera /pouzdanje ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:21: Vjera, povjerenje, ili pouzdanje](#))
 3. poslušnost
 4. ustrajnost ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Ustrajnost](#))

B. Biblijska vjera je:

1. osobni odnos (početna vjera)
2. potvrda biblijske istine (vjera u Božje otkrivenje)
3. prikladan odgovor u poslušnosti (svakodnevna vjera).

Biblijska vjera nije karta za Nebo ili policica osiguranja. To je osobni odnos. To je svrha stvaranja i ljudi stvorenih na sliku i sličnost Boga (usp. Post 1:26-27). Ishod je “prisnost”. Bog zahtijeva zajedništvo, a ne određeno teološko stajalište! Ali zajedništvo sa svetim Bogom zahtijeva da djeca pokazuju “obiteljske” osobine (tj. svetost, usp. Lev 19:2; Mt 5:48; 1. Pt 1:15-16). Pad (usp. Post 3) povrijedio je našu sposobnost ispravnoga odaziva. Stoga, Bog je djelovao za naše dobro (usp. Ez 36:27-38), dajući nam “novo srce” i “novog duha”, koji nam kroz vjeru i pokajanje omogućava zajedništvo s Njim i poslušnost Njemu!

Sve troje je ključno. Svo troje mora se držati. Cilj je upoznati Boga (hebrejski i grčki smisao) i odražavati Njegovu narav u svojim životima. Cilj vjere nije Nebo jednoga dana, nego Kristo-sličnost svakoga dana!

- C. Čovjekova vjernost je ishod (NZ), ne temelj (SZ) odnosa s Bogom: čovjekova vjera u Njegovu vjernost; čovjekovo pouzdanje u Njegovu pouzdanost. Srce NZ-nog gledišta na spasenje jeste da se ljudi moraju početno i neprekidno odazivati na početnu Božju milost i milosrđe pokazanu u Kristu. On je ljubio, On je poslao, On je providio; mi moramo odgovoriti u vjeri i vjernosti (usp. Ef 2:8-9 i 10)!

Vjeran Bog želi vjerne ljude kako bi otkrio Sâm Sebe nevjernome svijetu i dovede ga u osobnu vjeru u Njega.

POSEBNA TEMA: ISPOVIJED /PRIZNANJE

- A. Postoje dva oblika istoga grčkog korijena upotrijebljenog za ispovijed ili priznanje, *homolegeō* i *exomologō*. Složeni pojam što koristi Jakov je iz *homo*, isto; *legeō*, govoriti; i *ex*, iz. Temeljno značenje je reći isto, složiti se s(a). *Ex* je dodan zamisli javnog očitovanja.

B. Engleski prijevodi ove skupine riječi su:

1. veličati
2. slagati se
3. proglasiti (usp. Mt 7:23)
4. priznati
5. ispovjediti (usp. Heb 4:14; 10:23).

C. Ova skupina riječi imala je naizgled dvije oprečne uporabe:

1. veličati (Boga)
2. priznati grijeh.

Možda se ovo razvilo od osjećaja čovječanstva o Božjoj svetosti i vlastite grješnosti čovječanstva. Spoznati jednu istinu jeste spoznati obje.

D. NZ-ne uporabe skupine riječi su:

1. obećati (usp. Mt 14:7; Djela 7:17)
2. složiti se ili pristati na nešto (usp. Iv 1:20; Lk 22:6; Djela 24:14; Heb 11:13)
3. veličati (usp. Mt 11:25; Lk 10:21; Rim 14:11; 15:9)
4. prihvatiti:
 - a. osobu (usp. Mt 10:32; Lk 12:8; Iv 9:22; 12:42; Rim 10:9; Fil 2:11; 1. Iv 2:23; Otk 3:5)
 - b. istinu (usp. Djela 23:8; 2. Kor 11:13; 1. Iv 4:2)
5. javno očitovati (legalan osjećaj razvijen u religijsku potvrdu, usp. Djela 24:14; 1. Tim 6:13):
 - a. bez priznanja krivnje (usp. 1. Tim 6:12; Heb 10:23)
 - b. s priznanjem krivnje (usp. Mt 3:6; Djela 19:18; Heb 4:14; Jak 5:16; 1. Iv 1:9).

▣ **“njihovoga Gospodina i našega”** Ovo je još jedan izričaj što podrazumijeva jedinstvo svih vjernika i crkava. Isus je Gospodin svih kršćanskih zajednica, što uključuje i Korint. U ovome izričaju Pavao poistovjećuje sebe i Sostena s vjernicima u Korintu. Njih se mora podsjetiti da:

1. oni su jedna od mnogih zajednica
2. Pavao je jedan od njih i za njih!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:3

³Milost vam i mir od Boga našega Oca i Gospodina Isusa Krista.

1:3 “Milost” Pavao je promijenio obično grčko pismo uvodnim pojmom “pozdravi”, *charein*, na jedinstveno kršćansko što zvuči slično, *charis* (usp. Rim 1:7; 2. Kor 1:2; Gal 1:3; Ef 1:2; Fil 1:2; 2. Sol 1:2; Flm 1:3).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: “Milost, milosrđe, i mir” kod Pavla \(iz 1. Timoteju poslanice 1\).](#)

POSEBNA TEMA: “MILOST, MILOSRĐE, I MIR” kod Pavla (iz 1. Timoteju poslanice 1)

Zabilježite istovjetnost i različitosti kod Pavlovih uvodnih pozdrava:

1. “Milost vam i mir od Boga našega Oca i Gospodina Isusa Krista” (usp. Rim 1:7; 1. Kor 1:3; 2. Kor 1:2; Gal 1:3; Ef 1:2; Fil 1:2; 1. Sol 1:2; Flm 1:3)
2. “Milost vam i mir od Boga našega Oca” (usp. Kol 1:2)
3. “Milost vam i mir” (usp. 1. Sol 1:1)
4. “Milost, milosrđe i mir od Boga Oca i Krista Isusa našega Gospodina” (usp. 1. Tim 1:2; 2. Tim 1:2)
5. “Milost i mir od Boga Oca i Krista Isusa našega Spasitelja” (usp. Tit 1:4).

Zabilježite kako postoje različnosti, ali neki elementi su standardni:

1. “Milost” započinje sve pozdrave. To je kršćanski oblik pozdrava što se usredotočuje na Božju narav
2. “Mir” je ishod pouzdanja ljudi u vjerodostojnost Boga
3. “Milosrđe” je još jedan način opisivanja Božje naravi i i jedinstveno je u Pavlovim pisanjima, upotrijebljeno samo u 1. I 2. Timoteju poslanici. Ovaj pojam bio je korišten u Septuaginti za prijevod hebrejskoga pojma *hesed* (tj. zavjetna odanost; [vidjeti Posebnu temu dolje: Ljubaznost /blagost /dobrota \[hesed\]](#)). Bog je milostiv i vjerodostojan
4. Otac i Sin su spomenuti u svakome pozdravu (u 1. Sol spomenuti su u prijašnjem izričaju). Oni su uvijek gramatički povezani. Ovo je bio jedan način NZ-nih pisaca potvrđivanja punoga Božanstva Isusa iz Nazareta. To je također tako i za uporabu SZ-nih naslova za YHWH-u što su se primjenjivala na Isusa (tj. Gospodin i Spasitelj).

POSEBNA TEMA: LJUBAZNOST /BLAGOST /DOBROTA (*hesed*)

Ovaj pojam(BDB 338 I, KB 336 II) ima široko semantičko polje.

- A. Korišten u vezi s ljudskim bićima:
1. dobrota prema prijateljima (npr. 1. Sam 20:14; 2. Sam 16:17; 2. Ljet 24:22; Job 6:14; Ps 141:5; Izr 19:22; 20:6)
 2. dobrota prema siromašnima i potrebitima (npr. Mih 6:8)
 3. naklonost Izraela prema YHWH-i (usp. Jer 2:2; Hoš 6:4)
 4. privremena ljepota divljega cvijeta (usp. Iz 40:6).
- B. Korišten u vezi s Bogom:
1. zavjetna odanost i ljubav:
 - a. “u iskupljenju od neprijatelja i nevolja” (npr. Post 19:19; 39:21; Izl 15:13; Ps 31:16; 32:10; 33:18.22; 36:7.10; 42:8; 44:26; 66:20; 85:7; 90:14; 94:18; 107:8.15.21.31; 109:21-22; 143:8.12; Jer 31:3; Ezr 7:28; 9:9)
 - b. “u čuvanju života od smrti” (npr. Job 10:12; Ps 6:4-5; 86:13)
 - c. “u oživljavanju duhovnoga života” (npr. Ps 119:41.76.88.124.149.159)
 - d. “u iskupljenju od grijeha” (usp. Ps 25:7; 51:1)
 - e. “u održavanju Saveza [množina – op.prev.]” (npr. Pnz 7:9.12; 2. Ljet 6:14; Neh 1:5; 9:32; Dn 9:4; Mih 7:20)
 2. opisuje Božansku odliku (npr. Izl 34:6; Ps 86:15; 103:8; Neh 9:17; Joel 2:13; Jona 4:2; Mih 7:20)
 3. Božja dobrota:
 - a. “obilna” (npr. Br 14:18; Neh 9:17; Ps 86:5; 103:8; 145:8; Joel 2:13; Jer. 4:2)
 - b. “u velikoj mjeri” (npr. Izl 20:6; Pnz 5:10; 7:9)
 - c. “vječita” (npr. 1. Ljet 16:34.41; 2. Ljet 5:13; 7:3.6; 20:21; Ezr 3:11; Ps 100:5; 106:1; 107:1; 118:1.2.3.4.29; 136:1-26; 138:8; Jer 33:11)
 - d. kao utvrda (npr. Ps 59:17)
 - e. odnosi se na Božju silu /snagu (npr. Ps 62:11c-12a)
 4. djela ljubavi /dobrote (npr. 2. Ljet 6:42; Ps 89:2; Iz 55:3; 63:7; Tuž 3:22).

Ova je riječ prevedena na mnogo načina u engleskim prijevodima. Ja mislim kako bi najbolja sažeta odredba bila: “Božja nesputana /nevezana ičim zavjetna odanost”. Riječ je usporedna s NZ-nim pojmom “ljubav” (*agapaō*). Bog je vjeran i ljubeći zbog toga tko On jeste!

▣ “mir” Moguće je da kao što je milost odražavala tipičan grčki pozdrav isto je tako “mir” odražavao hebrejski pojam, *shalom*. Pojam *shalom* je i hebrejski pozdrav i oproštajni pozdrav. On podrazumijeva ne samo odsutnost problema, nego i odsutnost dobrote i dobrobiti. Naprosto je moguće kako Pavlov standardni pozdrav dolazi iz Knjige Brojeva 6:25-26, gdje se pojavljuju i milost i mir. Teološki milost uvijek prethodi miru, ali oboje je nađeno samo u odnosu vjere s Kristom (tj. oboje i skupno i pojedinačno).

[Vidjeti Posebne teme dolje: Mir \(*eirēnē*\) \(NZ\); i: \[Mir \\(*shalom*\\) \\(SZ\\).\]\(#\)](#)

POSEBNA TEMA: MIR (*eirēnē*) [NZ]

Ovaj grčki pojam upućivao je na odsutnost sukoba, ali u LXX-i, postao je pojam što označava nutrašnji mir s Bogom i s nekim suradnikom (tj. Lk 2:14; 10:6). NZ, kao i SZ, koristi to kao pozdrav, “Mir vama” (tj. Lk 10:5; Iv 20:19.21.26; Rim 1:7; Gal 1:3) ili “zbogom, idi u miru” (usp. Mk 5:34; Lk 2:29; 7:50; 8:48; Jak 2:16).

Ovaj grčki pojam korišten je za “spajanje zajedno odnosa što su bili prekinuti” (tj. Rim 5:10-11). Postoje tri teološka načina kako NZ govori o miru:

1. objektivni vid, naš mir s Bogom kroz Krista (usp. Rim 5:1; Kol 1:20)
2. subjektivni vid, naše bivanje pravednima s Bogom (usp. Iv 14:27; 16:33; Fil 4:7)
3. da je Bog ujedinio u jedno novo tijelo, kroz Krista, i vjerujućeg Židova i poganina (usp. Ef 2:14-17; Kol 3:15). Jednom kad imamo mir s Bogom, to mora ishoditi u miru s drugima! Vertikala mora postati horizontala.

Newman i Nida, *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans*, str. 92, imaju dobar komentar o “miru”:

“I u Starome zavjetu i u Novome zavjetu pojam mir ima široki opseg značenja. U osnovi opisuje bivanje nečijeg života u potpunome dobru /blagostanju; čak je bio usvojen među Židovima kao formula pozdrava (*šalom*). Ovaj pojam ima toliko dubinsko značenje da može biti korišten i od Židova kao opis Mesijanskoga spasenja. Zbog ove činjenice, postoje vremena kad je korišten gotovo istoznačno s pojmom ‘biti u ispravnome odnosu s Bogom’. Ovdje se pojam pojavljuje kao uporaba za opis skladnoga odnosa učvršćenog između čovjeka i Boga na temelju toga što je Bog stavio čovjeka u ispravan odnos sa Sobom” (str. 92).

POSEBNA TEMA: MIR (*shalom*) [SZ]

Hebrejski pojam *shalom* (BDB 1022, KB 1532) uobičajen je u semitskima srodnim jezicima:

- A. akadski:
1. biti neozlijeđen
 2. ostati dobro
 3. biti u dobrome stanju
- B. ugaritski (kanaanski):
1. biti neozlijeđen
 2. biti zdrav
- C. arapski:
1. biti zdrav
 2. biti u sretnome stanju
- D. aramejski:
1. biti potpun
 2. doći do kraja /do potpunosti
 3. zaključiti mir
 4. ostati neozlijeđen
- E. hebrejski suzvuci:
1. potpunost
 2. glasnost
 3. blagostanje
 4. mir.

Danas je pojam *shalom* u hebrejskome pozdrav i izjava dobrodošlice. Ipak označava odsutnost zla i prisutnost dobra (tj. zadovoljstvo životom). Označava mentalno stanje sigurnosti i zadovoljstva. Zabilježite kako SZ govori o “zavjetnome miru” (usp. Br 25:12; Ez 34:25; 37:26; također zabilježite Post 26:29.31; Jš 9:15). To se mora slijediti (usp. Ps 34:14; Rim 14:19). AB, tom 5, str. 206, kaže: “Mir”, “istina”, i “pravda” usporedni su s hebrejskim zamislima (usp. Zah 8:16-19). YHWH je nazvan “Gospodin mira” (usp. Suci 6:24; Rim 16:20; 2. Kor 13:11; Fil 4:9; 1. Sol 5:23). Mesija će biti nazvan “Knezom mira” (usp. Iz 9:5). Novi dan kad će mir, istina, i pravda biti stvarnost u ljudskome postojanju (usp. Iz 60:17; 66:12.22). Onaj “vrlo dobro” iz Knjige Postanka 1:31 ponovna je mogućnost, o da, toga obećanja (tj. “novo Nebo i nova Zemlja”).

▣ **“od Boga našega Oca i Gospodina Isusa Krista”** I “milost” i “mir” dolaze od Oca i Sina. Otac i Isus su povezani gramatički kao jedinica (tj. jedan PRIJEDLOG, ali dva OBJEKTA). Ovo je uobičajen način NZ-nih autora potvrđivanja Isusova Božanstva (usp. 1. Sol 1:1; 3:11; 2. Sol 1:2.12; 2:16). Uporaba SZ-nih naslova za Boga primijenjena na Isusa još je jedan način potvrđivanja iste istine (tj. GOSPODIN); isto se tako SZ-ni događaj “Dan našega Gospodina”, sad pripisuje Isusu (“dan našega Gospodin Isusa Krista”, usp. 1. Kor 1:8).

Za naslov “Gospodin Isus Krist” [vidjeti Posebne teme dolje: Krist Isus kao Gospodin \(iz 2. Korinćanima 4:5\)](#); i: [Očinstvo Boga](#).

POSEBNA TEMA: KRIST ISUS KAO GOSPODIN (iz 2. Korinćanima 4:5)

Ovaj izričaj bio je ispovijed vjere Rane crkve kod krštenja (usp. Rim 10:9-13; 1. Kor 12:3; Fil 2:9-11). Sva tri glavna pojma korištena u NZ-u za opis Obećanoga, Patećeg Sluge, upotrijebljena su u ovome izričaju:

1. Krist – ovo je grčki ekvivalent hebrejskoga pojma *messiah*, što znači “pomazanik” ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Mesija](#)). To podrazumijeva “netko pozvan i opremljen od Boga za poseban zadatak”. U SZ-u su tri skupine vođa (svećenici, kraljevi, i proroci) bili pomazani. Isus je ispunjava sve tri ove pomazane službe (usp. Heb 1:2-3).
2. Isus – ovo aramejsko ime znači “YHWH spašava” ili “YHWH donosi spasenje”. Anđeo ga je otkrio Njegovim roditeljima (usp. Mt 1:21). “Isus” je povučeno iz hebrejske riječi za “spasenje”, *hosea*, sufiks kratice zavjetnoga Imena za Boga, “YHWH”. To je isto kao hebrejsko ime Jošua ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Imena za Božanstvo](#)).
3. Gospodin – Pojam “gospodin” (*kurios*) može biti korišten u općemu smislu ili u posebnome teološkom smislu. Može značiti: (1) “gospodin”, “*sir*”, “gospodar”, “vlasnik”, “suprug”, ili (2) “puni Bogo-čovjek”. SZ-na uporaba ovoga pojma (*adon*) došla je od židovskoga ustezanja izgovaranja zavjetnoga Imena za Boga, YHWH, što je bilo od hebrejskoga GLAGOLA “biti” (usp. Izl 3:14). Oni su se bojali kršenja zapovijedi što kaže: “Ne uzimaj ime Gospodina svoga Boga uzalud” (usp. Izl 20:7; Pnz 5:11). Mislili su da ako ga ne izreknu, neće ga uzimati uzaludno. Tako, zamijenili su ga hebrejskom riječju, *Adonai* (“moj Gospodin”), što je imala slično značenje kao grčka riječ, *Kurios* (tj. značenje #1, usp. Iv 4:11). NZ-ni autori koristili su ovaj pojam za opis punoga Kristova Božanstva.

Postoji nekoliko ispovijednih izričaja korištenih o Isusu:

- a. Isus je Mesija /Krist – Djela apostolska 5:42; 9:22; 17:3; 18:5.28; 1. Poslanica Korinćanima 1:23
- b. Isus je Sin Božji – Djela apostolska 9:20; Poslanica Rimljanima 1:3-4; Hebrejima 4:14
- c. Isus je Gospodin – Djela apostolska 2:36; 10:36; 11:20; Poslanica Rimljanima 10:9; 2. Korinćanima 4:5; Filipljanima 2:11; Kološanima 2:6.

U određenome smislu ovi izričaji sažimlju ranocrkveno razumijevanje Isusa iz Nazareta.

POSEBNA TEMA: OČINSTVO BOGA

I. STARI ZAVJET

- A. Postoji smisao da Bog jeste otac putem stvaranja:
 1. Knjiga Postanka 1:26-27

2. Knjiga proroka Malahije 2:10
3. Djela apostolska 17:28.

B. Otac je analogija korištena u nekoliko smislova:

1. otac Izraela (pomoću izbora):
 - a. "Sin" – Knjiga Izlaska 4:22; Ponovljeni zakon 14:1; Knjiga proroka Izaije 1:2; 63:16; 64:8; Jeremija 3:19; 31:9.20; Hošea 1:10; 11:1; Malahija 1:6
 - b. "prvorodenac" – Knjiga proroka Jeremije 31:9
2. otac kralja Izraela (Mesijanski):
 - a. 2. Knjiga o Samuelu 7:11-16
 - b. Psalam 2:7; Djela apostolska 13:33; Poslanica Hebrejima 1:5; 5:5
 - c. Knjiga proroka Hošee 11:1; Evanđelje po Mateju 2:15
3. analogija o ljubećem roditelju:
 - a. otac (metafora):
 - (1) zbrinjava svoga sina – Ponovljeni zakon 1:31
 - (2) disciplinira – Ponovljeni zakon 8:5; Izreke 3:12
 - (3) osigurava (tj. Izlazak) – Ponovljeni zakon 32:6.10
 - (4) nikad neće napustiti – Psalam 27:10
 - (5) ljubi – Psalam 103:13
 - (6) prijatelj /vodič – Knjiga proroka Jeremije 3:4
 - (7) ozdravitelj /onaj koji oprašta – Knjiga proroka Jeremije 3:22
 - (8) davatelj milosrđa – Knjiga proroka Jeremije 31:20
 - (9) onaj koji obučava – Knjiga proroka Hošee 11:1-4
 - (10) poseban sin – Knjiga proroka Malahije 3:17
 - b. majka (metafora):
 - (1) nikad neće napustiti – Psalam 27:10
 - (2) ljubav njegujuće majke – Knjiga proroka Izaije 49:15; 66:9-13 i Hošee 11:4 (s predloženim tekstulanim popravkom "jaram" u "djetešce").

II. NOVI ZAVJET

A. Trojstvo (tekstovi gdje su sva Trojica spomenuta):

1. Evanđelja:
 - a. Matej 3:16-17; 28:19
 - b. Ivan 14:26
2. Pavao:
 - a. Poslanica Rimljanima 1:4-5; 5:1.5; 8:1-4.8-10
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 2:8-10; 12:4-6
 - c. 2. Poslanica Korinćanima 1:21-22; 13:14
 - d. Poslanica Galaćanima 4:4-6
 - e. Poslanica Efežanima 1:3-14.17; 2:18; 3:14-17; 4:4
 - f. 1. Poslanica Solunjanima 1:2-5
 - g. 2. Poslanica Solunjanima 2:13
 - h. Titu poslanica 3:4-6
3. Petar – 1. Petrova poslanica 1:2
4. Juda – stihovi 20-21.

B. Isus:

1. Isus kao "jedinorođeni" – Evanđelje po Ivanu 1:18; 3:16,18; 1. Ivanova poslanica 4:9
2. Isus kao "Sin Božji" – Evanđelje po Mateju 4:3; 14:33; 16:16; Luka 1:32.35; Ivanu 1:34.49; 6:69; 11:27
3. Isus kao Ljubljeni Sin – Evanđelje po Mateju 3:17; 17:5

4. Isusova uporaba *abba* za Boga – Evanđelje po Marku 14:36
 5. Isusova uporaba ZAMJENICA kako bi pokazale i Njegov i naš odnos s Bogom:
 - a. “Moj Otac”, npr. Evanđelje po Ivanu 5:18; 10:30.33; 19:7; 20:17
 - b. “vaš Otac”, npr. Evanđelje po Mateju 5:16.45.48; 6:1.4.6.8.14.15.18.26.32; 7:11; 10:20.29; 18:14
 - c. “naš Otac”, npr. Evanđelje po Mateju 6:9.14.26.
- C. Jedna od mnogih metafora za opis prsnoga odnosa između Boga i ljudstva:
1. Bog kao Otac
 2. vjernici kao:
 - a. sinovi Božji
 - b. djeca
 - c. rođeni od Boga
 - d. ponovno rođeni
 - e. posvojeni
 - f. rođeni
 - g. obitelj Božja.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:4-9

⁴Zahvaljujem svome Bogu uvijek glede vas za milost Božju što vam je bila dana u Kristu Isusu, ⁵da ste u svemu bogati u Njemu, u svakome govoru i znanju, ⁶čak kao što je svjedočanstvo glede Krista bilo potvrđeno u vama, ⁷tako da ne oskudijevate ni u kojem daru, čekate željno otkrivenje našega Gospodina Isusa Krista, ⁸koji će i vas potvrditi do kraja, besprijeleznima u dan našega Gospodina Isusa Krista. ⁹Bog je vjeran, po kojem ste pozvani u zajedništvo s Njegovim Sinom, Isusom Kristom našim Gospodinom.

1:4 “Zahvaljujem svome Bogu uvijek glede vas” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA, što izražava neprekidno djelovanje. Stihovi 4-9 su proširenje onoga za što Pavao zahvaljuje Bogu u životu ove problematične crkve. Uvodno zahvaljivanje bio je kulturološki očekivani element u prvome stoljeću. Nema zahvaljivanja u Uvodu u 2. Poslanicu Korinćanima (niti u Gal).

Postoje dva drevna grčka manuskripta (tj. κ^* i B) što izostavljaju ZAMJENICU “svome”. Međutim, grčki rukopisi P⁶¹, κ^2 , A, C, D, F, G, kao i Vulgata, Sirijski, Koptski, i Armenijski prijevodi uključuju je. UBS⁴ grčkome tekstu daje za uključivanje ocjenu “A” (tj. izvjesno).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Zahvaljivanje.](#)

POSEBNA TEMA: ZAHVALJIVANJE

I. UVOD

- A. Ovo je primjeren stav vjernika prema Bogu:
1. to je izvor naše zahvale Bogu kroz Krista:
 - a. 2. Poslanica Korinćanima 2:14
 - b. 2. Poslanica Korinćanima 9:15
 - c. Poslanica Kološanima 3:17
 2. to je primjeren poriv za službu, 1. Poslanica Korinćanima 1:4
 3. to je neprekidna tema Neba:
 - a. Otkrivenje 4:9
 - b. Otkrivenje 7:12
 - c. Otkrivenje 11:17
 4. to je neprekidna tema vjernika:
 - a. Poslanica Kološanima 2:7
 - b. Poslanica Kološanima 3:17
 - c. Poslanica Kološanima 4:2.

II. BIBLIJSKA GRAĐA

A. Stari zavjet

1. Dvije temeljne riječi:
 - a. *yadah* (BDB 392, KB 398), što znači hvaliti /zahvaljivati /veličati
 - b. *todah* (BDB 392, KB 1695), što znači zahvaljivanje. Uobičajeno je korišteno o ponuđenim žrtvama (usp. 2. Ljet 29:31; 33:16)
2. David je imenovao posebne levite da slave i hvale Boga. To je nastavio Salamon, Ezekija, i Nehemija:
 - a. 1. Knjiga Ljetopisa 16:4.7.41
 - b. 1. Knjiga Ljetopisa 23:30
 - c. 1. Knjiga Ljetopisa 25:3
 - d. 2. Knjiga Ljetopisa 5:13
 - e. 2. Knjiga Ljetopisa 7:6
 - f. 2. Knjiga Ljetopisa 31:2
 - g. Knjiga Nehemije 11:12
 - h. Knjiga Nehemije 12:24.27.31.38.46
3. Psaltir je zbirka Izraelova slavljenja i hvaljenja:
 - a. zahvaljivanje YHWH-i za Njegovu vjernost Savezu:
 - (1) Psalam 107:8
 - (2) Psalam 103:1 i dalje
 - (3) Psalam 138:2
 - b. zahvaljivanje je bilo dio procesije u Hram:
 - (1) Psalam 95:2
 - (2) Psalam 100:4
 - c. zahvaljivanje je pratilo žrtve:
 - (1) Psalam 26:7
 - (2) Psalam 122:4
 - d. zahvaljivanje dato za djelovanja YHWH:
 - (1) oslobođenje od neprijatelja:
 - (a) Psalam 7:17
 - (b) Psalam 18:49
 - (c) Psalam 28:7
 - (d) Psalam 35:18
 - (e) Psalam 44:8
 - (f) Psalam 54:6
 - (g) Psalam 79:13
 - (h) Psalam 118:1.21.29
 - (i) Psalam 138:1
 - (2) oslobođenje od zatočeništva (metafora), Psalam 142:7
 - (3) oslobođenje od smrti:
 - (a) Psalam 30:4.12
 - (b) Psalam 86:12-13
 - (c) Knjiga proroka Izaije 38:18-19
 - (4) On obara bezbožnike i uzvisuje pravednike:
 - (a) Psalam 52:9
 - (b) Psalam 75:1
 - (c) Psalam 92:1
 - (d) Psalam 140:13
 - (5) On oprašta:
 - (a) Psalam 30:4
 - (b) Knjiga proroka Izaije 12:1

- (6) On osigurava za Svoj narod:
 - (a) Psalam 106:1 i dalje
 - (b) Psalam 111:1
 - (c) Psalam 136:1,26
 - (d) Psalam 145:10
 - (e) Knjiga proroka Jeremije 33:11.

B. Novi zavjet

1. Glavna riječ korištena za zahvale i zahvaljivanje (neke reference):
 - a. *eucharisteō* (usp. 1. Kor 1:4.14; 10:30; 11:24; 14:17.18; Kol 1:3.12; 3:17)
 - b. euharistija (*eucharistos*) (usp. Kol 3:15)
 - c. *eucharistia* (usp. 1. Kor 14:16; 2. Kor 4:15; 9:11.12; Kol 2:7; 4:2)
 - d. *charis* (usp. 1. Kor 15:57; 2. Kor 2:14; 8:16; 9:15; 1. Pt 2:19)
2. Isusov primjer:
 - a. On je bio zahvalan za hranu:
 - (1) Evanđelje po Luki 22:17.19 (1. Kor 11:24)
 - (2) Evanđelje po Ivanu 6:11.23
 - b. On je bio zahvalan za odgovorenu molitvu, Evanđelje po Ivanu 11:41
3. drugi primjeri zahvalnosti:
 - a. za Božji dar Krista, 2. Poslanica Korinćanima 9:15
 - b. za hranu:
 - (1) Djela apostolska 27:35
 - (2) Poslanica Rimljanima 14:6
 - (3) 1. Poslanica Korinćanima 10:30; 11:24
 - (4) 1. Timoteju poslanica 4:3-4
 - c. za iscjeljenje, Evanđelje po Luki 17:16
 - d. za mir, Djela apostolska 24:2-3
 - e. za oslobođenje od opasnosti:
 - (1) Djela apostolska 27:35
 - (2) Djela apostolska 28:15
 - f. za sve okolnosti, Poslanica Filipljanima 4:6
 - g. za sve ljude, posebice vođe, 1. Timoteju poslanica 2:1-2
4. drugi vidovi zahvalnosti:
 - a. to je Božja volja za sve vjernike, 1. Poslanica Solunjanima 5:18
 - b. to je dokaz Duhom ispunjenoga života, Poslanica Efežanima 5:20
 - c. zanemariti to je grijeh:
 - (1) Evanđelje po Luki 17:16-17
 - (2) Poslanica Rimljanima 1:21
 - d. to je protuotrov za grijeh, Poslanica Efežanima 5:4
5. Pavlova zahvalnost:
 - a. njegovi blagoslovi za crkvu:
 - (1) za naviještanje Evanđelja:
 - (a) Poslanica Rimljanima 1:8
 - (b) Poslanica Kološanima 1:3-4
 - (c) Poslanica Efežanima 1:15-16
 - (d) 1. Poslanica Solunjanima 1:2
 - (2) za dodijeljenu milost:
 - (a) 1. Poslanica Korinćanima 1:4
 - (b) 2. Poslanica Korinćanima 1:11; 4:15
 - (3) za prihvaćanje Evanđelja, 1. Poslanica Solunjanima 2:13
 - (4) za zajedništvo u širenju Evanđelja, Poslanica Filipljanima 1:3-5

- (5) za rast u milosti, 2. Poslanica Solunjanima 1:3
 - (6) za znanje o izboru, 2. Poslanica Solunjanima 2:13
 - (7) za duhovne blagoslove, Poslanica Kološanima 1:12; 3:15
 - (8) za plemenitost u davanju, 2. Poslanica Korinćanima 9:11-12
 - (9) za radost nad novim vjernicima, 1. Poslanica Solunjanima 3:9
- b. njegovo osobno zahvaljivanje:
- (1) za bivanje vjernikom, Poslanica Kološanima 1:12
 - (2) za oslobođenje od ropstva grijehu, Poslanica Rimljanima 7:25; 2. Korinćanima 2:14
 - (3) za požrtvovni rad drugih vjernika, Poslanica Rimljanima 16:4; 2. Korinćanima 8:16
 - (4) za neka djela što se nisu dogodila, 1. Poslanica Korinćanima 1:14
 - (5) za osoban duhovni dar, 1. Poslanica Korinćanima 14:18
 - (6) za duhovni rad prijatelja, Filemonu poslanica 4-5
 - (7) za fizičku snagu za službu, 1. Timoteju poslanica 1:12.

III. ZAKLJUČAK

- A. Zahvaljivanje je naš središnji odaziv Bogu jednom kad smo spašeni. To ne ishodi samo u pristanku izrečenome riječima, nego u načinu života zahvalnosti.
- B. Zahvaljivanje u svemu je cilj zreloga života o Božjoj skrbi (usp. 1. Sol 5:13-18).
- C. Zahvaljivanje je ponavljana tema i Staroga i Novoga zavjeta. Je li to i vaša tema?

▣ (1:4) “za milost Božju što vam je bila dana u Kristu Isusu” Pavao naglašava da su njihov položaj i darovi bili po Božjoj milosti kroz dovršeno djelo Isusa Krista a ne po njihovoj osobnoj zaslugi (tj. AORIST PASIVNOGA PARTICIPA, usp. Ef 2:8-9). Ovo je bilo žarište potrebno za grananje njihova duhovnog ponosa u:

- 1. njihovim darovitim vođama
- 2. njihovim pojedinačnim duhovnim darovima
- 3. njihovoj intelektualnoj pozadini (tj. grčka kultura)
- 4. njihovu društvenome položaju (tj. rimska kultura).

1:5 “u svemu u čemu ste bogati u Njemu” Ovaj AORIST PASIVNOGA INDIKATIVA odgovara teološkome naglasku 1. Poslanice Korinćanima 1:4 (tj. Božja milost dana u Kristu). U svima PASIVNIM GLAGOLIMA u 1. Korinćanima 1:4-9 podrazumijevani posrednik je Bog. Trojedini Bog osigurao je vjernicima sve što trebaju (tj. sve duhovne darove, usp. 1. Kor 1:7).

Zabilježite Pavlovu uporabu u ovome stihu triju *pas* (tj. “svi” ili “svemu”). Bog je potpuni davatelj. On ne treba domišljatost, um, ili društveni položaj od ljudskih bića.

NASB

“u svakome govoru i znanju”

NKJV, Pešita

“svakom izražavanju i svemu znanju

NRSV

“u govoru i znanju svake vrste”

TEV

“u svemu uključujući sav govor i sve znanje”

NJB

“u svakoj vrsti izražavanja i znanja”

REB

“Vi posjedujete puno znanje i možete mu dati puni izričaj”

Phillipsov prijevod ima “od riječi na vašim usnama do razumijevanja u vašim srcima”. Ovo su bila dva vida grčko-usmjerenoga (tj. kasnije gnostičkog) duhovnog ponosa što se razvijao u korintskoj crkvi (usp. 1. Kor 13:1-3). Oni su bili veličani u svojim darovima i izvedbi umjesto u Kristu. Bog je bio Onaj koji im je dao ove posebne darove. Nije postojalo /nema prostora za ljudski ponos (usp. Ef 2:9).

Na znanje na koje Pavao smjera nije teorijsko znanje, niti akademsko znanje, nego kršćanska istina i kako je primijeniti na život (usp. 1. Kor 1:8-10; Rim 14:1 - 15:13). Ljudsko se znanje razvija, ali Božje znanje poučava i vodi k miru i skladu u kršćanskom zajedništvu. O, koliko trebamo Božji dar znanja u crkvi danas!

1:6 “čak kao što je svjedočanstvo glede Krista” Apostolovo propovijedanje Evanđelja, osnaženo Duhom, obogatilo je ove vjernike u duhovnoj darovitosti. Kao i svi Božji blagoslovi i darovi, ovi teku kroz Krista potrebitim, osjetljivim ljudskim srcima.

NASB, NKJV, Pešita, REB

“bilo potvrđeno u vama”

NRSV

“bilo ojačano među vama”

TEV

“postalo je čvrsto ustaljeno u vama”

NJB

“uzelo korijen u vama”

Ovo je grčki pojam *bebaios*, što ima tri suzvuka:

1. ono što je sigurno, izvjesno, ili kadro da se može osloniti na to (usp. Rim 4:16; 2. Kor 1:7; Heb 2:20; 3:6.14; 6:19; 2. Pt 1:10.19)
2. proces kojim je nečija vjerodostojnost pokazana ili učvršćena (usp. Rim 15:8; Heb 2:2, usp. Louw i Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament*, tom 1, str. 340,377,670)
3. u prvome je stoljeću *koine* papirus što je bio nađen u Egiptu postao tehnički pojam za pravno jamstvo (usp. Moulton i Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament*, str. 107-8).

Ovdje to upućuje na Božju silu očitovanu među njima (tj. duhovni darovi). To može upućivati na druga očitovanja Duha, jer to je još jedan AORIST PASIVNOGA INDIKATIVA uspoređan s 1. Poslanicom Korinćanima 1:5 (i također AORIST PASIVNOGA PARTICIPA u 1. Kor 1:4), što također može upućivati na Božja djelovanja kroz Svetoga Duha u njihovim razgovorima.

1:7

NASB, NJB

“tako da ne oskudijevate ni u kojem daru”

NKJV

“tako vam ne nedostaje ikoji duhovni dar”

NRSV

“tako da niste prikraćeni ni u kojem duhovnom daru”

TEV

“tako da niste propustili primiti niti jedan blagoslov”

Pešita

“i niste prikraćeni ni za jedan od njegovih darova”

Pojam “dar” je *charisma*. Ova se riječ odnosi na pojam “milost”, *charis*, što naglašava da su duhovni darovi dati od Boga za zajedničko dobro (usp. 1. Kor 12:7.11). Oni su morali veličati Krista, ne Duha **ili** pojedinca kršćanina (usp. poglavlja 12 - 14). Svi potrebni darovi bili su prisutni u korinškoj crkvi kao što su i u svakoj crkvi (usp. 1. Kor 1:5). Bog je obilato opskrbio (tj. jaka DVOSTRUKA NEGACIJA povezana s “nedostaje”) Svoj narod tijekom međuvremena između Kristova dva Dolaska kroz službu Svetoga Duha.

▣ **“čekate željno”** Ovaj grčki pojam može značiti:

1. strpljivo čekanje na očekivani budući događaj (usp. Heb 10:13; 1. Pt 3:20)
2. željno očekivanje budućega događaja (usp. Rim 8:19.23.25; Fil 3:20; Heb 9:28).

NKJV, NASB, i NIV prijevodi slijede #2, dok NRSV, TEV, i NJB prijevodi slijede #1.

▣ **“otkrivenje našega Gospodina Isusa Krista”** Ovo je grčki pojam *apocalupsis*. Često je bio preveden riječju “otkrivenje”. Pojam u osnovi znači povući zavjesu natrag kako bi se nešto otkrilo. To je naslov posljednje Knjige NZ-a. Ovdje upućuje na Kristov povratak (usp. 1. Kor 1:8).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: NZ-ni pojmovi za Kristov povratak.](#)

POSEBNA TEMA: NZ-ni POJMOVI ZA KRISTOV POVRATAK

Eshatološki naglasak o posebnome dolazećem danu kad će ljudi susresti Isusa (kao Spasitelja i Suca) ide kroz nekoliko oznaka:

1. “dan našega Gospodina Isusa Krista” (usp. 1. Kor 1:8)
2. “dan Gospodina” (usp. 1. Kor 5:5; 1. Sol 5:2; 2. Sol 2:2)
3. “dan Gospodina Isusa” (usp. 2. Kor 1:14; MS 8 ima to u 1. Kor 5:5)
4. “dan Isusa Krista” (usp. Fil 1:6)
5. “dan Krista” (usp. Fil 1:10; 2:16)
6. “Njegov dan (Sina Čovječjega)” (usp. Lk 17:24)

7. “dan kad će Sin Čovječji biti otkriven” (usp. Lk 17:30)
8. “otkrivenje našega Gospodina Isusa Krista” (usp. 1. Kor 1:7)
9. “kad će Gospodin Isus biti otkriven s neba” (usp. 2. Sol 1:7)
10. “u prisutnosti Gospodina Isusa kod Njegova dolaska” (usp. 1. Sol 2:19).

Postoji najmanje četiri načina u kojima NZ-ni autori upućuju na Isusov povratak:

1. *epiphaneia*, što upućuje na zasljepljuću sjajnost što je teološki (iako ne i etimološki) srodno sa “slava”. U 2. Timoteju poslanici 1:10; Titu 2:11 i 3:4 to upućuje na Isusov prvi dolazak (tj. utjelovljenje) i na Njegov drugi dolazak. Pojam je upotrijebljen u 2. Solunjanima 2:8 što uključuje sva tri glavna pojma za Drugi dolazak: 1. Timoteju 6:14; 2. Timoteju 4:1.8; Titu 2:13
2. *parousia*, što podrazumijeva prisutnost i izvorno upućuje na kraljevski posjet. To je najšire korišten pojam (usp. Mt 24:3.27.37.39; 1. Kor 15:23; 1. Sol 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2. Sol 2:1.8; Jak 5:7.8; 2. Pt 1:16; 3:4.12; 1. Iv 2:28)
3. *apokalupsis* (ili *apocalypsis*), što znači skidanje za svrhu otkrivenja. To je ime zadnje Knjige u NZ-u (usp. Lk 17:30; 1. Kor 1:7; 2. Sol 1:7; 1. Pt 1:7; 4:13)
4. *phaneroō*, što znači donijeti na svjetlo ili jasno otkriti ili očitovati. Pojam je često korišten u NZ-u za mnoge vidove Božjega otkrivenja. On, kao i *epiphaneia*, može upućivati na Kristov prvi dolazak (usp. 1. Pt 1:20; 1. Iv 1:2; 3:5.8; 4:9) i Njegov drugi dolazak (usp. Mt 24:30; Kol 3:4; 1. Pt 5:4; 1. Iv 2:28; 3:2)
5. vrlo uobičajen pojam za “dolazak”, *erchomai*, također se koristi povremeno za Kristov povratak (usp. Mt 16:27-28; 23:39; 24:30; 25:31; Djela 1:10-11; 1. Kor 11:26; Otk 1:7.8)
6. također se koristi s izričajem “dan Gospodina” (usp. 1. Sol 5:2), što je SZ-ni naslov za Božji dan blagoslova (uskrsnuće) i osude.

NZ je kao cjelina pisan unutar SZ-noga viđenja svijeta, što je tvrdio:

- a. sadašnje zlo, Doba pobune
- b. dolazak novoga Doba pravednosti
- c. Doba ostvareno posredstvom Duha kroz djelo Mesije (Pomazanik).

Teološka pretpostavka napredujućeg otkrivenja zahtijevana je zbog toga jer NZ-ni autori lagano mijenjaju Izraelovo očekivanje. Umjesto vojnoga, nacionalnog (Izrael) dolaska Mesije, postoje dva Dolaska. Prvi dolazak je utjelovljenje Božanstva u predodžbi i rođenje Isusa iz Narazeta. On je došao kao ne-vojni, ne-sudski “Pateći Sluga” iz Knjige proroka Izaije 53; također i kao nježan jahač na mladome magarcu (ne na ratnome konju ili kraljevskoj muli), iz Knjige proroka Zaharije 9:9. Prvi dolazak ustoličio je Novo Mesijansko doba, Kraljevstvo Božje na Zemlji ([vidjeti Posebnu temu dolje: Kraljevstvo Božje](#)). U jednome smislu Kraljevstvo je ovdje, ali naravno, u drugome je još uvijek daleko. To je ta napetost između dva Dolaska Mesije ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Mesija](#)) što je, u smislu, preklapanje dva židovska Doba ([vidjeti Posebnu temu dolje: Ovo i dolazeće Doba](#)) što se nije vidjelo, ili je u najmanju ruku bilo nejasno, u /iz SZ-a. U stvari, ovaj dvojni Dolazak naglašava YHWH-inu predanost iskupljenju čitavoga ljudstva (usp. Post 3:15; 12:3; Izl 19:5 i propovijedanje proroka, posebice Izaije i Jone).

Crkva ne čeka na ispunjenje SZ-noga proročanstva jer većina proročanstava upućuje na Prvi dolazak (usp. *How to Read the Bible For All Its Worth*, str. 165-166). Ono što vjernici usvajaju jeste slavan /veličanstven Dolazak uskrsloga Kralja Kraljeva i Gospodara Gospodara, očekivano povijesno ispunjenje Novoga doba pravednosti na Zemlji kao što je u Nebu (usp. Mt 6:10). SZ-na predstavljanja nisu bila netočna, nego nepotpuna ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Zašto obećanja prema SZ-nome Savezu izgledaju tako različito od obećanja prema NZ-nome Savezu](#)). On će doći ponovno upravo tako kao što su proroci navijestili, u sili i vlasti YHWH.

Drugi dolazak nije biblijski pojam, ali zamisao je svjetonazor i okosnica čitavoga NZ-a. Bog će postaviti sve ispravnim. Zajedništvo između Boga i čovječanstva stvorenog u Njegovoj slici bit će obnovljeno. Zlo će biti osuđeno i uklonjeno. Božje svrhe neće, ne mogu, podbaciti!

Rana crkva štovala je i u subotu i prvoga dana sedmice (tj. nedjelja, dan uskrsnuća). Sinagoga se na rastući kršćanski pokret obraćala tako da je od svojih članova zahtijevala odbacivanje Isusa kao Mesije (tj. Osamnaest blagoslova). U današnjem vremenu (tj. od godine 70.) kršćani se sastaju isključivo u nedjelju.

POSEBNA TEMA: KRALJEVSTVO BOŽJE

U SZ-u mislilo se o YHWH-i kao o Kralju Izraela (usp. 1. Sam 8:7; Ps 10:16; 24:7-9; 29:10; 44:4; 89:18; 95:3; Iz 43:15; 44:6) i o Mesiji kao o savršenome Kralju (usp. Ps 2:6; Iz 9:6-7; 11:1-5). Rođenjem Isusa u Betlehemu (6.-4. g.pr.Kr.) Kraljevstvo je Božje prodrlo u ljudsku povijest s novom snagom i otkupljenjem (Novi savez, usp. Jer 31:31-34; Ez 36:27-36).

1. Ivan Krstitelj naviještao je blizinu Kraljevstva (usp. Mt 3:2; Mk 1:15).
2. Isus je jasno učio da je Kraljevstvo prisutno u Njemu Sâmome i Njegovim učenjima (usp. Mt 4:17.23; 9:35; 10:7; 11:11-12; 12:28; 16:19; Mk 12:34; Lk 10:9.11; 11:20; 12:31-32; 16:16; 17:21). Ipak Kraljevstvo je i budućnost (usp. Mt 16:28; 24:14; 26:29; Mk 9:1; Lk 21:31; 22:16.18).

U usporednicama u sinoptičkim Evanđeljima po Marku i Luki nalazimo izričaj, “Kraljevstvo Božje”. Ta uobičajena tema Isusovih učenja uključuje prisutnost Božje vladavine u ljudskim srcima, koja će jednoga dana biti dovršena nad čitavom Zemljom. To je odraženo u Isusovoj molitvi u Mateju 6:10. Matej, pišući Židovima, prvenstveno se izražavao izričajem ne koristeći Ime Božje (Kraljevstvo nebesko), dok su Marko i Luka, pišući ne-Židovima, upotrebljavali uobičajenu oznaku, koristeći Božansko Ime.

To je kao ključni izričaj sinoptičkih Evanđelja. Prva i zadnja Isusova propovijed, a najviše Njegove parabole, bave se ovom temom. Izričaj se odnosi na vladavinu Božju u ljudskim srcima sada! Začudujuće je da Ivan taj izričaj koristi samo dva puta (i nikad u Isusovim parabolama). U Evanđelju po Ivanu ključna metafora je “vječni život”.

Napetosti s ovim izričajem bile su uzrokovane s dva Kristova dolaska. SZ usredotočen je na jedan dolazak Božjega Mesije – vojni, pravosudni, veličanstveni dolazak – ali NZ pokazuje da je On prvi puta došao kao Pateći Sluga iz Knjige proroka Izaije 53 i kao ponizan Kralj iz Knjige proroka Zaharije 9:9 ([vidjeti Posebnu temu dolje: Ovo i dolazeće Doba](#)). Dva se židovska doba, Doba grješnosti i Novo doba pravednosti, preklapaju. Isus trenutačno vlada u srcima vjernika, ali jednoga će dana vladati nad čitavim Stvorenjem. On će doći kao što je predvidio SZ (usp. Otk 19)! Vjernici žive u “već” nasuprot “ali ne još” Kraljevstvu Božjem (usp. Gordon D. Fee i Douglas Stuart u *How to Read The Bible For All Its Worth*, str. 131-134).

POSEBNA TEMA: OVO I DOLAZEĆE DOBA

SZ-ni proroci vidjeli su budućnost kao proširenje sadašnjosti. Za njih će budućnost biti obnova zemljopisnog Izraela. Međutim, čak su i oni to vidjeli kao Novi dan (usp. Iz 65:17; 66:22). Neprestanim voljnim odbijanjem YHWH od Abrahamovih potomaka (čak nakon progonstva) u židovskoj se međuzavjetnoj apokaliptičkoj književnosti razvio nov obrazac (tj. 1. Henokova, 4. Ezrina, 2. Baruhova). Ova su pisanja počela činiti razliku između dva Doba: sadašnje Zlo doba pod vlašću Sotone te dolazeće Doba pravednosti pod vlašću Duha i ustoličeno od strane Mesije (često energičan ratnik).

U ovome području teologije (eshatologija) postoji očit razvoj. Teolozi to nazivaju “napredujuće otkrivenje”. NZ potvrđuje ovu novu kozmičku stvarnost dva Doba (tj. vremenski dualizam).

<u>Isus</u>	<u>Pavao</u>	<u>Hebrejima</u>
Matej 12:32	Rimljanima 12:2	1:2
Matej 13:22 i 29	1. Korinćanima 1:20; 2:6.8; 3:18	6:5
Marko 10:30	2. Korinćanima 4:4	11:3
Luka 16:8	Galaćanima 1:4	
Luka 18:30	Efežanima 1:21; 2:1.7; 6:12	
Luka 20:34-35	1. Timoteju 6:17	
	2. Timoteju 4:10	
	Titu 2:12	

U NZ-noj teologiji ova su se dva židovska doba preklapala zbog neočekivanoga i previđenog pretkazanja dva Dolaska Mesije. Isusovo utjelovljenje ispunilo je SZ-na proročanstva o ustoličenju Novoga doba (Dn 2:44-45). Doduše, SZ također je

vidio Njegov Dolazak kao Suca i Osvajača [Pobjednika], ipak On je prvo došao kao Pateći Sluga (usp. Iz 53; Zah 12:10), ponizan i krotak (usp. Zah 9:9). On će se vratiti u sili kao što je SZ pretkazao (usp. Otk 19). Ovo dvo-stupanjsko ispunjenje uzrokovalo je da Kraljevstvo bude sadašnje (ustoličeno), ali buduće (ne dovršeno u potpunosti). To je NZ-na napetost gotovo, ali ne još!

1:8

NASB, NKJV

“koji će i vas potvrditi do kraja”

NRSV, Pešita

“On će vas i ojačati do kraja”

TEV

“On će vas održati čvrstima do kraja”

NJB

“on će nastaviti davati vam snagu sve do samoga kraja”

Kroz 1. Poslanicu Korinćanima 1:4-9 djelatan posrednik PASIVNIH GLAGOLA je Bog. Međutim, 1. Korinćanima 1:8 je višeznačna. Neki komentatori misle kako je prvi puta u ovome odjeljku Krist na kojeg upućuje “koji”. Okvirno bolje izgleda pretpostaviti da je Bog Otac još uvijek djelatan posrednik koji održava vjernike i učvršćuje njihovu prihvaćenost.

Pojam “potvrditi” bio je upotrijebljen u 1. Korinćanima 1:6. Ova crkva trebala je biti stabilizirana, biti stalna i nepokolebljiva. Ovo je jedna od glavnih svrha Pavlovih pisama njima. Kristovo Evanđelje bilo je potvrđeno (tj. 1. Kor 1:6) i oni će biti potvrđeni Božjom pomoći (tj. 1. Kor 1:8). U 2. Korinćanima 2:8 Pavao želi da njihova ljubav za njega bude potvrđena.

Biblija naizgled ima dvije paradoksalne istine o odnosu vjernika s Bogom:

1. on je zavjetni po naravi; prema tome, uključuje početnu i stalan odaziv u vjeri i pokajanju. Moramo biti marni kako bismo održali naš odnos
2. on je sigurnost u Božju vjernost (usp. Juda, stih 24). Nitko ne može ukrasti naš odnos od nas (usp. Iv 6:37.39; 10:28; Rim 8:38-39). I sigurnost i ustrajnost su biblijski (usp. Ef 2:8-9.10 i Fil 2:12-13). Oni su dva neophodna vida “Saveza”.

[Vidjeti Posebne teme dolje: Savez](#); i: [Kršćaninova sigurnost](#); i: [Ustrajnost](#).

POSEBNA TEMA: SAVEZ

SZ-ni pojam *berith* (BDB 136, KB 157), savez, nije lako odrediti. Ne postoji odgovarajući GLAGOL u hebrejskome. Svi pokušaji izvođenja etimološke odredbe dokazali su se neuvjerljivima. Međutim, očito središte zamisli prisiljavalo je znanstvenike na preispitivanje uporabe riječi kako bi se pokušalo odrediti njezino djelatno značenje.

Savez je sredstvo kojim se jedan pravi Bog ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#)) bavi Svojim ljudskim Stvorenjem. Zamisao Saveza, dogovorno, ili sporazuma ključna je za razumijevanje biblijskoga otkrivenja. Napetost između Božje suverenosti te ljudske slobodne volje jasno je vidljiva u zamisli Saveza. Neki su Savezi temeljeni isključivo na Božjoj naravi i djelovanjima:

1. sâmo stvaranje (usp. Post 1 - 2)
2. zaštita i obećanje Noi (usp. Post 6 – 9)
3. poziv Abrahama (usp. Post 12)
4. Savez s Abrahamom (usp. Post 15)

Međutim, posebna narav Saveza zahtijeva odaziv:

1. vjerom Adam mora poslušati Boga i ne jesti sa stabla usred Edena
2. vjerom Abraham mora ostaviti svoju obitelj, slijediti Boga, i vjerovati u buduće potomstvo
3. vjerom Noa mora izgraditi veliku lađu daleko od vode i skupiti životinje
4. vjerom Mojsije mora izvesti Izraelce iz Egipta na goru Sinaj te primiti posebne smjernice za religijski i društveni život s obećanjima blagoslova i prokletstava (usp. Pnz 27 - 28).

Ova ista napetost što uključuje Božji odnos prema ljudstvu naslovljena je u “Novome savezu” (usp. Jer 31:31-34; Heb 7:22; 8:6.8.13; 9:15; 12:24). Napetost može biti jasno vidljiva u usporedbi Knjige Ezekielia 18 s Ezekielom 36:27-37 (djelovanje JHWH). Je li Savez temeljen na Božjim milosrdnim djelima ili naredenome ljudskom odazivu? Ovo je goruće pitanje Staroga saveza i Novoga. Ciljevi oba su isti:

1. obnova zajedništva izgubljenog u Postanku 3
2. ustroj pravednog naroda koji odražava Božju narav.

Novi savez u Jeremiji 31:31-34 rješava napetost uklanjanjem ljudskoga vršenja kao sredstva dobivanja prihvaćanja. Božji Zakon postaje unutarnja žudnja umjesto vanjskoga zakonskoga kôda. Cilj pobožnoga, pravednog naroda ostaje isti, ali mijenja se način. Palo čovječanstvo dokazalo je sebe neprikladnim biti Božjom odražavajućom slikom. Poteškoća nije bila Božji Savez, nego ljudska grješnost i slabost (usp. Post 3; Rim 7; Gal 3).

Ista napetost između SZ-nih neuvjetovanih i uvjetovanih Saveza ostaje u NZ-u. Spasenje je potpuno besplatno u dovršenome djelu Isusa Krista, ali ono zahtijeva pokajanje i vjeru (oboje i početno i neprekidno, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(pistis \[imena\], pisteuō, \[glagol\], pistos \[pridjev\] u NZ-u\)](#)). Isus naziva Svoj novi odnos s vjernicima "Novi savez" (usp. Mt 26:28; Mk 14:24; Lk 22:20; 1. Kor 11:25). To je zakonsko proglašenje (sudsko) i poziv na Kristo-sličnost (usp. Mt 5:48; Rim 8:29-30; 2. Kor 3:18; 7:1; Gal 4:19; Ef 1:4; 4:13; 1. Sol 3:13; 4:3.7; 5:23; 1. Pt 1:15), izrična izjava o prihvaćenosti (Rim 4), te imperativni poziv na svetost (Mt 5:48)! Vjernici nisu spašeni zbog svoga vršenja, nego zbog poslušnosti (usp. Ef 2:8-10; 2. Kor 3:5-6). Pobožno življenje postaje dokaz spasenja, ne sredstvo spasenja (tj. Jak i 1. Iv). Međutim, vječni život ima vidljive osobine! Ova je napetost jasno vidljiva u upozorenjima u NZ-u ([vidjeti Posebnu temu dolje: Apostazija /otpadništvo \[aphistēmi\]](#)).

POSEBNA TEMA: KRŠĆANINOVA SIGURNOST

Sigurnost je: (1) biblijska istina, (2) iskustvo vjernikove vjere, i (3) način života.

A. Biblijski temelj za sigurnost je:

1. narav Boga Oca i svrha:
 - a. Knjiga Izlaska 34:6-7 ([vidjeti Posebnu temu dolje: Osobine Boga Izraelova \[SZ\], i: Osobine Boga Izraelova \[NZ\] - iz 1. Timoteju poslanice](#))
 - b. Knjiga Nehemije 9:17
 - c. Evanđelje po Ivanu 3:16; 10:28-29 ([vidjeti Posebnu temu u 1 Kor 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#))
 - d. Poslanica Rimljanima 8:38-39
 - e. Poslanica Efežanima 1:3-14; 2:5.8-9
 - f. Poslanica Filipljanima 1:6
 - g. 2. Timoteju poslanica 1:12
 - h. 1. Petrova poslanica 1:3-5
2. djelo Boga Sina:
 - a. Njegova svećenička molitva, Evanđelje po Ivanu 17:9-24, posebno stih 12; Poslanica Hebrejima 7 - 9
 - b. Njegova nadomjesna žrtva (usp. Iz 52:13 - 53:12)
 - 1) Evanđelje po Marku 10:45
 - 2) 2. Poslanica Korinćanima 5:21
 - 3) 1. Ivanova poslanica 2:2; 4:9-10
 - c. Njegovo neprekidno posredovanje:
 - 1) Poslanica Rimljanima 8:34
 - 2) Poslanica Hebrejima 7:25
 - 3) 1. Ivanova poslanica 2:1
3. osposobljavanje Boga Duha:
 - a. Njegov poziv, Evanđelje po 6:44.65
 - b. Njegovo pečaćenje:
 - 1) 2. Poslanica Korinćanima 1:22; 5:5
 - 2) Poslanica Efežanima 1:13-14; 4:30
 - c. Njegovo osobno jamstvo:
 - 1) Poslanica Rimljanima 8:16-17
 - 2) 1. Ivanova poslanica 5:7-13.

- B. Neophodnost vjernikova zavjetnog odaziva ([vidjeti Posebnu temu gore: Savez](#)):
1. početno i stalno pokajanje i vjera ([vidjeti Posebnu temu u 1 Kor 1:2: Što znači "Primiti", „Vjerovati”, “Ispovjediti se /Priznati”, i “Pozvati se”?](#))
 - a. Evandjelje po Marku 1:15
 - b. Evandjelje po Ivanu 1:12
 - c. Djela apostolska 3:16; 20:21
 - d. Poslanica Rimljanima 10:9-13
 2. zapamtiti da je cilj spasenja Kristo-sličnost:
 - a. Poslanica Rimljanima 8:28-29
 - b. 2. Poslanica Korinćanima 3:18
 - c. Poslanica Galaćanima 4:19
 - d. Poslanica Efežanima 1:4; 2:10; 4:13
 - e. 1. Poslanica Solunjanima
 - f. 2. Poslanica Solunjanima 3:13; 4:3; 5:23
 - g. Poslanica Titu 2:14
 - h. 1. Petrova poslanica 1:15
 3. zapamtiti da je sigurnost potvrđena načinom života:
 - a. Jakov
 - b. 1. Ivanova poslanica
 4. zapamtiti da je sigurnost potvrđena djelatnom vjerom i ustrajnošću ([vidjeti Posebnu temu u 1 Kor 1:2: Ustrajnost](#)):
 - a. Evandjelje po Marku 13:13
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 15:2
 - c. Poslanica Hebrejima 3:14; 4:14
 - d. 2. Petrova poslanica 1:10
 - e. Juda 20-21.

POSEBNA TEMA: OSOBINE IZRAELOVA BOGA (SZ)

1. Milosrdan (BDB 933, KB 1216) - Knjiga Izlaska 34:6; Ponovljeni zakon 4:31; 2. Ljetopisa 30:9; Psalam 86:15; 103:8; 111:4; Nehemija 9:17.31; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2
2. Veličanstven (BDB 337, KB 333) - Knjiga Izlaska 34:6; 2. Ljetopisa 30:9; Psalam 86:15; 103:8; 111:4; Nehemija:17.31; Knjiga proroka Joel 2:13; Jona 4:2
3. Spor na gnjev (BDB 74 GRAĐA BDB 60):
 - Knjiga Izlaska 34:6; Psalam 86:15; 103:8; Nehemija 9:17; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2
4. Obilan u postojanoj ljubavi (BDB 912 I. GRAĐA BDB 338):
 - Knjiga Izlaska 34:6-7; Psalam 86:15; 103:8; Nehemija 9:17; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2
5. Vjeran (ili "istina") (BDB 54, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#))
 - Knjiga Izlaska 34:6; Ponovljeni zakon 7:9; Psalam 86:15; Knjiga proroka Izaije 49:7; Jeremija 42:5
6. Bogat opraštanjem (BDB 699, KB 757):
 - Knjiga Nehemije 9:17
7. Nije ih napustio (BDB 736 I, KB 806):
 - Knjiga Nehemije 9:17.31
8. Tuguje zbog zla (BDB 636, KB 688, *Niphal* PARTICIP + BDB 948):
 - Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2

9. Veliki Bog (BDB 42, 152): Knjiga Nehemije 1:5; 9:32
10. Velik i strašan (BDB 152, 431):
- Knjiga Nehemije 1:5; 4:14; 9:32
11. Drži Savez (BDB 1036, 136):
- Knjiga Nehemije 1:5; 9:32
12. Postojana ljubav (BDB 338):
- Knjiga Nehemije 1:5; 9:32 ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:3: Ljubaznost /blagost /dobrota \[hesed\]](#)).

Ovo sve opisuje Božje osjećaje prema Njegovu narodu, Izraelu. Njegova narav se ne mijenja (usp. Mal 3:6), stoga, ovo se primjenjuje na sve vjerne sljedbenike (tj. 2. Kor 1:3).

POSEBNA TEMA: OSOBINE BOGA IZRAELOVA (NZ) - iz 1. Timoteju poslanice 1:17

- A. “Kralj” – ova doksologija slična je 1. Timoteju poslanici 6:15-16, što može odražavati Ponovljeni zakon 10:17. Ona odražava jezik kasnije sinagoge (“Kralj svemira”, usp. Otk 15:3) i Židova u dijaspori. Vrlo je moguće da Pavao navodi kredo ili himnu rane Crkve kao što čini u 1. Timoteju poslanici 3:16; 6:15-16 i 2. Timoteju poslanici 2:11-13.
- B. “Vječni” – ovo je prvi od četiri snažna PRIDJEVA, što je isti kao onaj uporabljen u izričaju “vječni život” u 1. Timoteju poslanici 1:16 ali ovdje za opis Boga. To je doslovno “doba” (*aiōnion*), što može biti metafora vječnosti ili referenca na židovsku zamisao o dva Doba:
 1. sadašnje Doba zla okarakterizirano neovisnošću i pobunom (anđela i ljudi)
 2. dolazeće obećano Doba pravednosti uvedeno Duhom i provedeno Mesijom ([vidjeti Posebnu temu u 1 Kor 1:7: Ovo doba i dolazeće doba](#)).
- C. “besmrtn” – ovo je doslovno “neuništiv”. To upućuje metaforički na uvijek živućega, jedino živućega Boga (YHWH iz hebrejskoga GLAGOLA “biti”, usp. Izl 3:14, [vidjeti Posebnu temu u 1 Kor 1:1: Imena za Božanstvo](#)). Jedino Bog ima život u Sebi Sâmome (usp. Rim 1:23; 1. Tim 1:17; 6:16). Sav ostali život izveden je i dan na upravljanje. On dolazi jedino kroz milost Oca, djelo Krista (usp. 2. Tim 1:10), i službu Duha.
- D. “nevidljiv” – ovo je upotrijebljeno u smislu duhovne kraljevine (usp. Kol 1:15) ili moguće YHWH kao nevidljivoga Boga (tj. nema slika, usp. Izl 33:20; Pnz 4:15; 1. Tim 6:16). Bog je **taj** vječni Duh prisutan u svemu Stvorenju!
- E. “jedini Bog” – ovo upućuje na židovski monoteizam ([vidjeti Posebnu temu dolje: Monoteizam](#)). Taj okvir odražava Izraelovo jedinstveno stajalište. Biblija predstavlja čovječanstvo sa stajališta vjere van pet osjetila:
 1. postoji jedan i samo jedan Bog (usp. Post 1:1; Izl 8:10; 9:14; Pnz 4:35-39; 1. Sam 2:2; 2. Sam 7:22; 22:32; 1. Kr 8:23; Ps 86:8,10; Iz 43:11; 44:6,8; 45:6-7,14,18,21-22; 46:5,9; Jer. 2:11; 5:7; 10:6; 16:20)
 2. On je osobni (osoba), Stvoritelj, Iskupitelj Bog (usp. Post 1 - 2; 3:15; Ps 103 - 104)
 3. On daje obećanja nade i obnove putem Mesije (usp. Iz 53)
 4. vjera u Mesiju popravljiva lom prouzročen pobunom (Evangelje)
 5. tko god vjeruje u Mesiju može imati vječni život (Evangelje).

Textus Receptus, slijedeći grčke uncijalne rukopise κ^c , D^c , K, L, i P, dodaje “mudar” (NKJV, “Bogu koji je jedini mudar”). Ovaj dodatak nedostaje u grčkim rukopisima κ^* , A, D^* , F, G, i H^* . To može biti pisarski dodatak iz Poslanice Rimljanima 16:27. UBS⁴ daje kraćem tekstu ocjenu “A” (izvjesno).

- F. “*pripada* čast i slava” – ovo je u osnovi značenje SZ-noga pojma *kabod* (usp. 1. Tim 1:11).
Upotrijebljen je nekoliko puta u Knjizi Otkrivenja zajedno s drugima hvalama (usp. Otk 4:9.11; 5:12.13; 7:12).

U SZ-u najčešća hebrejska riječ za “slavu” (*kabod*, [vidjeti Posebnu temu dolje: Slava \[kabod\] \(SZ\)](#)) bila je prvotno trgovački pojam što je upućivao na par mjera što znači “biti težak”. To što je bilo teško bilo je vrijedno ili je imalo pravu vrijednost. Često je zamisao sjajnosti bila dodana riječi kako bi izrazila Božje veličanstvo (usp. Izl 15:16; 24:17; Iz 60:1-2). On je jedini dostojan i častan. On je presjajan da bi Ga palo čovječanstvo moglo vidjeti (usp. Izl 33:17-23; Iz 6:5). Bog može biti jedino istinski spoznat kroz Krista (usp. Jer 1:14; Mt 17:2; Heb 1:3; Jak 2:1).

Pojam “slava” je nekako višeznačan:

1. može biti usporedan s “pravednost Božja”
2. može odražavati “svetost” ili “savršenost” Božju
3. može upućivati na Božju sliku na koju je stvoreno čovječanstvo (usp. Post 1:26-27; 5:1; 9:6), ali koja je kasnije bila pokvarena kroz pobunu (usp. Post 3:1-22; Rim 3:9-18).

Prvi je puta upotrijebljena o YHWH-inoj prisutnosti s Njegovim narodom (usp. Izl 16:7.10; Lev 9:23; Br 14:10).

- G. “zauvijek i uvijek” – ovo je doslovno “vijeke vjekova”, idiom za vječnost (usp. Gal 1:5; Fil 4:20; 2. Tim 4:18). Taj isti pojam upotrijebljen je u 1. Timoteju poslanici 4:16 za “vječni život” i u 2. Timoteju poslanici 4:18 za “vječnoga Kralja”. [Vidjeti Posebnu temu dolje: Zauvijek \(olam\)](#) (grčki idiom).

POSEBNA TEMA: MONOTEIZAM

Čovječanstvo je uvijek osjećalo kako postoji više u stvarnosti nego samo fizičko (tj. pogođeni stvarima van njihova nadzora, kao što su oluje, pomračenja, komet, vrijeme, događaji, smrt, itd.). Antropolozi nam govore kako su u grobovima našli stvari primitivnih humanoida što su očevidno bili namijenjeni za naredni život, što su oni vidjeli kao produžetak ovoga života.

Prva pisana kultura bila je Sumer (južni Tigris, Eufrat), koja je započela oko 10000 – 8000. g.pr.Kr. Oni su pisali epove kako bi izrazili svoje gledište o bogovima i njihovu međusobnome djelovanju. Uz to, više su bili slični ljudima sa svima njihovim slabostima. Njihove su predaje postojale u usmenome obliku daleko prije no što su bile zapisane.

Postojao je teološki razvitak od:

1. animizma do
2. politeizma do
3. visokoga /glavnog boga (ili dualizma).

Zamisao “monoteizma” (jedan i samo jedan osoban, etički Bog bez ženskoga društva), ne samo “visoki /glavni bog” politeizma ili dobar bog iranskoga dualizma (zoroastrijanizam), jedinstven je Izraelu (Abraham i Job, 2000. g.pr.Kr.). Samo je jedna rijetka iznimka nakratko u Egiptu (Amenofis IV., također poznat kao Ehnaton, 1367.-1350. ili 1386.-1361. g.pr.Kr., koji je štovao *Atona* ili *Atena*, boga Sunca, kao jedinoga boga). Vidjeti J. Assmann, *The Mind of Egypt*, str. 216-217.

Ova je zamisao izražena u SZ-u u nekoliko izričaja:

1. “nitko kao YHWH naš *Elohim*”, Knjiga Izlaska 8:10; 9:14; Ponovljeni zakon 33:26; 1. Knjiga o Kraljevima 8:23
2. “nitko drugi osim Njega”, Ponovljeni zakon 4:35.39; 32:39; 1. Knjiga o Samuelu 2:2; 2. Samuelova 22:32; Knjiga proroka Izaije 45:21; 44:6.8; 45:6.21
3. “YHWH je jedan”, Ponovljeni zakon 6:4; Poslanica Rimljanima 3:30; 1. Korinćanima 8:4.6; 1. Timoteju 2:5; Jakovljeva 2:19
4. “nitko sličan Tebi”, 2. Knjiga o Samuelu 7:22; Knjiga proroka Jeremije 10:6
5. “Ti si jedini Bog”, Psalm 86:10; Knjiga proroka Izaije 37:16
6. “Prije Mene nijedan Bog nije bio uobličen, i neće biti nijedan poslije Mene”, Knjiga proroka Izaije 43:10

7. “nema drugoga; osim Mene... nema drugoga”, Knjiga proroka Izaije 45:5.6.22
8. “On je izvor svega”, Knjiga proroka Izaije 45:7 (usp. Am 3:6)
9. “nema drugoga, nema drugoga Boga”, Knjiga proroka Izaije 45:14.18
10. “nema drugoga osim Mene”, Knjiga proroka Izaije 45:21
11. “nema drugoga; ...nitko nije kao Ja”, Knjiga proroka Izaije 46:9.

Mora biti priznato da se ova ključna doktrina otkrivala na napredujuće načine. Rane izjave mogu biti shvaćene kao “henoteizam /jedan bog” ili praktičan monoteizam (postoje drugi bogovi, tj. Jš 24;15; 1. Kr 18:21), ali samo je jedan Bog za nas (usp. Izl 15:11; 20:2-5; Pnz 5:7; 6:4.14; 10:17; 32:12; 1. Kr 8:23; Ps 83:18; 86:8; 136:1-2).

Prvi tekstovi što su počeli označavati jedinstvenost (filozofijski monoteizam) su rani (usp. Izl 8:10; 9:14; 20:2-3; Pnz 4:35.39; 33:26). Pune i potpune potvrde nađene su u Knjizi proroka Izaije 43 – 46 (usp. 43:10-11; 44:6.8; 45:7.14.18.22; 46:5.9).

SZ omalovažava bogove naroda kao:

1. ljudske tvorevine – Ponovljeni zakon 4:28; 2. Knjiga o Kraljevima 19:18; Psalam 115:4-8; 135:15-18; Knjiga proroka Izaije 2:8; 17:8; 37:19; 40:19; 41:7.24.29; 44:10.12; 46:6-7; Jeremija 10:3-5; Otkrivenje 9:10
2. demone – Ponovljeni zakon 32:17; Psalam 106:37; Knjiga proroka Izaije 8:19; 19:3c; 1. Poslanica Korinćanima 10:20; Otkrivenje 9:20
3. ništavnost, ispraznost – Ponovljeni zakon 32:21; 2. Knjiga o Kraljevima 17:15; Psalam 31:6; Knjiga proroka Izaije 2:18; 41:29; Jeremija 2:5; 8:19; 10:8; 14:22;
4. nema bogova – Ponovljeni zakon 32:21; 2. Knjiga Ljetopisa 13:9; Knjiga proroka Izaije 37:19; Jeremija 2:11; 5:7; 1. Poslanica Korinćanima 8:4-5; 10:20; Otkrivenje 9:20.

NZ smjera na Ponovljeni zakon 6:4 u Poslanici Rimljanima 3:30; 1. Korinćanima 8:4.6; Efežanima 4:6; 1. Timoteju 2:5; i Jakovljevoj 2:19. Isus ga navodi kao prvu zapovijed u Evanđelju po Mateju 22:36-37; Marku 12:29-30; Luki 10:27. SZ, kao i NZ, potvrđuju stvarnost drugih duhovnih bića (demoni, anđela), ali samo jednog Stvoritelja /Iskupitelja Boga (YHWH, Post 1:1).

Biblijski monoteizam obilježen je:

1. Bog je jedan i jedinstven (ontologija je pretpostavljena, ne određena)
2. Bog je osoban (usp. Post 1:26-27; 3:8)
3. Bog je etičan (usp. Izl 34:6; Neh 9:17; Ps 103:8-10)
4. Bog je stvorio ljude u Svojoj slici (Post 1:26-27) za zajedništvo (tj. #2). On je ljubomoran Bog (usp. Izl 20:5-6).

Iz Novoga zavjeta:

1. Bog ima tri vječna, osobna očitovanja ([vidjeti Posebnu temu dolje: Trojstvo](#))
2. Bog je savršeno i potpuno otkriven u Isusu (usp. Iv 1:1-14; Kol 1:15-19; Heb 1:2-3)
3. Božji vječni naum za iskupljenje paloga čovječanstva jeste žrtvena ponuda Njegova jedinog Sina (Iz 53; Mk 10:45; 2. Kor 5:21; Fil 2:6-11; Heb).

POSEBNA TEMA: SLAVA (*kabod*) (SZ)

I. NJENO TEMELJNO ZNAČENJE

Postoji više od dvadeset hebrejskih riječi prevedenih kao “slava” (*doxa*) od LXX-e, ali najznakovitija je hebrejska riječ *kabod* (BDB 458-459, KB, 455-458). Njeno temeljno značenje je ono što je teško. To je trgovački pojam korišten u obavljanju kupovina (tj. vaganja). Ona je postala pojam što ima široko semantičko polje gdje se zamisao teškoga razvila u vrijednost, štovanje osoba, mjesta, i stvari.

II. KORIŠTENJA O YHWH-I

- A. Postalo je načinom opisivanja YHWH-ine osobne prisutnosti. Povezuje Njegovu snagu, veličanstvo (tj. transcendentnost) s Njegovom osobnošću i prisutnošću u fizičkoj stvarnosti (imanentnost).
- B. Obilježava YHWH-u u stvaranju, usp. Psalam 19:1; 29:3.9; 104:31.
- C. Bila je korištena o Njegovim teofanijama povezanim s ustrojem Njegova zavjetnog naroda. On je "slava Izraela", usp. 1. Knjiga o Samuelu 15:29:
1. izlazak iz Egipta, usp. Knjiga Brojeva 14:22 (naviješteno u Post 15:12-21)
 2. u posebnome Oblaku Slave koji je vodio i pratio narod, usp. Knjiga Izlaska 16:7.10
 3. davanje Njegova Zakona na gori Sinaj, usp. Knjiga Izlaska 24:16.17
 4. Njegova djela opskrbe i osude tijekom razdoblja lutanja pustinjom:
 - a. početna pobuna povezana s izvješćem dvanaest uhoda, usp. Knjiga Brojeva 14:9-10
 - b. Mojsijevo posredovanje u njihovu korist, usp. Knjiga Brojeva 14:20-21
 - c. Korahova pobuna, usp. Knjiga Brojeva 16:19
 - d. krize kad nije bilo vode, usp. Knjiga Brojeva 26:6.
- D. Mojsijev zahtjev da vidi YHWH-u, usp. Knjiga Izlaska 33:18-23.
- E. Bila je korištena o Sâmom YHWH-i (tj. Njegovoj biti):
1. 1. Knjiga Ljetopisa 29:11
 2. Psalam 106:20; Knjiga proroka Jeremije 2:11; Hošea 4:7; Poslanica Rimljanima 1:23
 3. Knjiga proroka Izaije 42:8; 45:7; 48:11; 58:8; 60:1-2.19 (Otk 21:23; 22:5)
 4. Knjiga proroka Zaharije 2:5.10.
- F. Bila je korištena u vezi s YHWH-inom prisutnošću kod /u:
1. Šatoru sastanka, usp. Knjiga Izlaska 16:7.10; 29:43; 40:34-35; Levitski zakonik 9:6.23
 2. Hramu, usp. 1. Knjiga o Kraljevima 81:1; 2. Ljetopisa 5:14; 7:1-3; Knjiga proroka Izaije 6:3; Hagaj 2:3.9
 3. Kovčegu saveza, usp. 1. Knjiga o Samuelu 4:22; Psalam 63:2; 78:61.
- G. Bila je korištena o YHWH-inu kraljevskome dostojanstvu, usp. 1. Knjiga Ljetopisa 29:12-13; Psalam 24:7-10; 45:3.
- H. Bila je korištena o YHWH-inoj etičkoj naravi (tj. pravednost), usp. Psalam 29:3; 97:6; Knjiga proroka Izaije 42:8; 48:11; 58:8; Habakuk 2:14.

III. KORIŠTENJA O LJUDIMA I NARODIMA

- A. Ljudi:
1. usporedno s "duša" (tj. *nefes*), usp. Knjiga Postanka 49:6; Psalam 16:9; 108:1
 2. bogatstvo, usp. Knjiga Postanka 31:1; Psalam 49:16.17; Knjiga proroka Izaije 10:3; 61:6; 66:11-12
 3. čast, usp. Knjiga Postanka 45:13; Psalam 8:6; Knjiga proroka Hagaja 2:7
 4. ugled, usp. Knjiga o Jobu 19:9; 29:20; Psalam 4:2; 49:17
 5. sjaj, usp. 1. Knjiga Ljetopisa 29:12.28; 2. Ljetopisa 17:5; 18:13; 32:27.
- B. Narodi:
1. Egipat
 2. Efrajim, usp. Knjiga proroka Hošee 9:11
 3. Samarija, usp. Knjiga proroka Hošee 10:5.

- C. Kraljevi:
1. Ahasver, usp. Knjiga o Esteri 1:4
 2. Izrael, usp. Psalam 21:6
 3. Antioh IV. [Epifan – op.prev.], usp. Knjiga proroka Daniela 11:39.

- D. Narodne vojske:
1. Asirija, usp. Knjiga proroka Izaije 8:7
 2. Izrael, usp. Knjiga proroka Izaije 17:4
 3. Kedar, usp. Knjiga proroka Izaije 21:16.

IV. BILA JE KORIŠTENA O OPISU ZADNJIH DANA (eshatologija)

- A. YHWH će se vratiti u Svoj Novi hram, usp. Knjiga proroka Ezekielu 43:2.4.5; 44:4.
- B. YHWH će dovesti svijet k Sebi, usp. Knjiga proroka Izaije 40:5; 59:19; 60:1-3; 66:18-19.
- C. YHWH će dovesti “Novi” Jeruzalem”, usp. Knjiga proroka Izaije 66:10; Zaharija 12:7.

V. SVRHA STVORENJA JE SLAVLJENJE YHWH

- A. Stvoreno za Njegovu slavu, usp. Knjiga proroka Izaije 43:7.
- B. Slava je dužna Njemu, usp. 1. Knjiga Ljetopisa 16:29.
- C. Pjevati /hvaliti Njegovu slavu, usp. Psalam 66:2; 96:8; 115:1.
- D. Sve što činimo mi činimo za Njega, za Njegovu slavu, usp. 1. Poslanica Korinćanima 10:31; 2. Korinćanima 4:15; Efežanima 5:22; 6:5; 1. Petrova 2:12.
- E. Prva izjava u Westminsterškome kraćemu katekizmu.

POSEBNA TEMA: ZAUVIJEK (‘olam)

Etimologija hebrejskoga pojma *’olam*, עולם (BDB 761) je neizvjesna (NIDOTTE, tom 3, str. 345). Korišten je u nekoliko značenja (uobičajeno određenih okvirom). Sljedeće su samo izdvojeni primjeri:

1. drevno:
 - a. ljudi, Knjiga Postanka 6:4; 1. Samuelova 27:8; Knjiga proroka Jeremije 5:15; 28:8
 - b. mjesta, Knjiga proroka Izaije 58:12; 61:4
 - c. Bog, Psalam 93:2; Izreke 8:23; Knjiga proroka Izaije 63:16
 - d. stvari, Knjiga Postanka 49:26; Job 22:15; Psalam 24:7.9; Knjiga proroka Izaije 46:9
 - e. vrijeme, Ponovljeni zakon 32:7; Knjiga proroka Izaije 51:9; 63:9.11
2. buduće vrijeme:
 - a. nečiji život, Knjiga Izlaska 21:6; Ponovljeni zakon 15:17; 1. Samuelova 1:22; 27:12
 - b. hiperbola za kralja, 1. Knjiga o Kraljevima 1:31; Psalam 61:7; Knjiga Nehemije 2:3
 - c. neprekidno postojanje:
 - (1) Zemlja, Psalam 78:69; 104:5; Propovjednik 1:4
 - (2) nebesa, Psalam 148:5
 - d. postojanje Boga:
 - (1) Knjiga Postanka 21:33
 - (2) Knjiga Izlaska 15:18
 - (3) Ponovljeni zakon 32:40
 - (4) Psalam 93:2
 - (5) Knjiga proroka Izaije 40:28
 - (6) Knjiga proroka Jeremije 10:10
 - (7) Knjiga proroka Daniela 12:7
 - e. Savez:

- (1) Knjiga Postanka 9:12.16; 17:7.13.19
 - (2) Knjiga Izlaska 31:16
 - (3) Levitski zakonik 24:8
 - (4) Knjiga Brojeva 18:19
 - (5) 2. Knjiga o Samuelu 23:5
 - (6) Psalam 105:10
 - (7) Knjiga proroka Izaije 24:5; 55:3; 61:8
 - (8) Knjiga proroka Jeremije 32:40; 50:5
- f. poseban Savez s Davidom:
- (1) 2. Knjiga o Samuelu 7:13.16.25.29; 22:51; 23:5
 - (2) 1. Knjiga o Kraljevima 2:33.45; 9:5
 - (3) 2. Knjiga Ljetopisa 13:5
 - (4) Psalam 18:50; 89:4.28.36.37
 - (5) Knjiga proroka Izaije 9:7; 16:5; 37:35; 55:3
- g. Božji Mesija:
- (1) Psalam 45:2; 72:17; 89:35-36; 110:4
 - (2) Knjiga proroka Izaije 9:6
- h. Božji zakoni:
- (1) Knjiga Izlaska 29:28; 30:21
 - (2) Levitski zakonik 6:18.22; 7:34; 10:15; 24:9
 - (3) Knjiga Brojeva 18:8.11.19
 - (4) Psalam 119:89.160
- i. Božja obećanja:
- (1) 2. Knjiga o Samuelu 7:13.16.25; 22:51
 - (2) 1. Knjiga o Kraljevima 9:5
 - (3) Psalam 18:50
 - (4) Knjiga proroka Izaije 40:8
- j. Abrahamovo potomstvo i Obećana zemlja:
- (1) Knjiga Postanka 13:15; 17:19; 48:4
 - (2) Knjiga Izlaska 32:13
 - (3) 1. Knjiga Ljetopisa 16:17
- k. Blagdani prema Savezu:
- (1) Knjiga Izlaska 12:14; 17:24
 - (2) Levitski zakonik 23:14; 21:41
 - (3) Knjiga Brojeva 10:8
- l. vječna vječnost:
- (1) 1. Knjiga o Kraljevima 8:13
 - (2) Psalam 61:7-8; 77:8; 90:2; 103:17; 145:13
 - (3) Knjiga proroka Izaije 26:4; 45:17
 - (4) Knjiga proroka Daniela 9:24
- m. ono što Psalmi kažu vjernici će činiti zauvijek:
- (1) zahvaljivanje, Psalam 30:12; 79:13
 - (2) prebivanje u Njegovoj prisutnosti, Psalam 41:12; 61:4.7
 - (3) pouzdanje u Njegovo milosrđe, Psalam 52:8
 - (4) slavljenje GOSPODINA, Psalam 52:9
 - (5) pjevanje hvala, Psalam 61:8; 89:1
 - (6) izricanje Njegove pravde, Psalam 75:9
 - (7) slavljenje Njegovog Imena, Psalam 86:12; 145:2
 - (8) blagoslivljanje Njegovog Imena, Psalam 145:1

- n. korištena u Knjizi proroka Izaije za opis Novoga doba:
- (1) vječni Savez, Knjiga proroka Izaije 24:5; 55:3; 61:8
 - (2) YHWH vječna Stijena, Knjiga proroka Izaije 26:4
 - (3) vječna radost, Knjiga proroka Izaije 35:10; 51:11; 61:7
 - (4) Vječan Bog, Knjiga proroka Izaije 40:28
 - (5) vječno spasenje, Knjiga proroka Izaije 45:17
 - (6) vječna blagost /ljubavnost (*hesed*), Knjiga proroka Izaije 54:8
 - (7) vječan znak, Knjiga proroka Izaije 55:13
 - (8) vječno Ime, Knjiga proroka Izaije 56:5; 63:12.16
 - (9) vječno svjetlo, Knjiga proroka Izaije 60:19.20
- Negativno usmjerena uporaba što se odnosi na vječnu kaznu grješnih nađenaje u Knjizi proroka Izaije 33:14, “vječna vatra /gorenje”. Izaija često koristi “vatra” za opis Božjega gnjeva (usp. Iz 9:18.19; 10:16; 47:14), ali jedino u Izaiji 33:14 opisana je kao “vječna”.
3. unatrag i unaprijed u vremenu (“od vječnosti do vječnosti”):
- a. Psalam 41:13 (slavljenje Boga)
 - b. Psalam 90:2 (Sâm Bog)
 - c. Psalam 103:17 (dobrota GOSPODINOVA).

Upamtite, okvir određuje širinu značenja pojma. Vječni Savezi i obećanja su uvjetovani (tj. Jer 7, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Savez](#)). Budite pozorni kod čitanja vaših suvremenih gledišta o vremenu ili vašoj NZ-noj sustavnoj teologiji u svakoj SZ-noj uporabi ove vrlo tečne riječi. Upamtite, također, NZ poopćuje SZ-na obećanja ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Zašto obećanja prema SZ-nome Savezu izgledaju tako različito od obećanja prema NZ-nome Savezu](#)).

POSEBNA TEMA: TROJSTVO

Zabilježite djelatnost sve tri Osobe Trojstva u ujedinenim okvirima. Pojam “trojstvo”, prvo skovana od Tertulijana, nije biblijska riječ, nego opće prihvaćena zamisao.

- A. Evanđelja:
 1. Evanđelje po Mateju 3:16-17; 28:19 (i usporednice)
 2. Evanđelje po Ivanu 14:26.
- B. Djela apostolska – Djela 2:32-33.38-39.
- C. Pavao:
 1. Poslanica Rimljanima 1:4-5; 5:1.5; 8:1-4.8-10
 2. 1. Poslanica Korinćanima 2:8-10; 12:4-6
 3. 2. Poslanica Korinćanima 1:21-22; 13:14
 4. Poslanica Galaćanima 4:4-6
 5. Poslanica Efežanima 1:3-14.17; 2:18; 3:14-17; 4:4-6
 6. 1. Poslanica Solunjanima 1:2-5
 7. 2. Poslanica Solunjanima 2:13
 8. Poslanica Titu 3:4-6.
- D. Petar – 1. Petrova poslanica 1:2.
- E. Juda – stihovi 20-21.

Množina u Bogu naviještena je u SZ-u.

- A. Uporaba MNOŽINA za Boga:
 1. Ime *Elohim* je MNOŽINA ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Imena za Božanstvo](#)), ali kad je korištena za Boga uvijek ima JEDNINSKI GLAGOL
 2. “Nas” u Knjizi Postanka 1:26-27; 3:22; 11:7.
- B. “Anđeo Gospodnji” ([vidjeti Posebnu temu dolje: Anđeo Gospodnji](#)) bio je vidljiv predstavnik Božanstva:
 1. Knjiga Postanka 16:7-13; 22:11-15; 31:11.13; 48:15-16
 2. Knjiga Izlaska 3:2.4; 13:21; 14:19
 3. Knjiga o Sucima 2:1; 6:22-23; 13:3-22

4. Knjiga proroka Zaharije 3:1-2.
- C. Bog i Njegov Duh su odvojeni, Knjiga Postanka 1:1-2; Psalam 104:30; Knjiga proroka Izaije 63:9-11; Ezekiel 37:13-14.
- D. Bog (YHWH) i Mesija (*Adon*) su odvojeni, Psalam 45:6-7; 110:1; Knjiga proroka Zaharije 2:8-11; 10:9-12.
- E. Mesija i Duh su odvojeni, Knjiga proroka Zaharije 12:10.
- F. Svi Troje spomenuti su u Knjizi proroka Izaije 48:16; 61:1.

Isusovo Božanstvo i osobnost Duha prouzročili su poteškoće za stroge, monoteističke ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#)), rane vjernike:

1. Tertulijanu – podređenost Sina Ocu
2. Origenu – podređenost Božanske biti Sina i Duha
3. Ariju – poricao je Božanstvo Sinu i Duhu
4. monarhijanizmu – vjerovalo se u postupno očitovanje jednoga Boga kao Oca, Sina, onda Duha.

Trojstvo je povijesno razvijeno sustavno izlaganje uzeto iz biblijske građe:

1. Isusovo puno Božanstvo, jednakovrijedno Ocu, a bilo je potvrđeno godine 325. na Saboru u Niceji (usp. Iv 1:1; Fil 2:6; Tit 2:13)
2. puna Osobnost i Božanstvo Duha jednakovrijedno Ocu i Sinu bilo je potvrđeno na Saboru u Konstantinopolu godine 381.
3. doktrina o Trojstvu potpuno je iznesena u Augustinovome djelu *De Trinitate*.

Ovdje uistinu postoji tajnovitost. Ali izgleda da NZ potvrđuje jednu Božansku bit /esenciju (monoteizam) s tri vječna očitovanja kao Osobe (Otac, Sin, i Duh).

POSEBNA TEMA: APOSTAZIJA [OTPADNIŠTVO] (*aphistēmi*)

Ovaj grčki pojam *aphistēmi* ima široko semantičko polje. Međutim, engleski pojam *apostasy* izveden je od ovoga pojma i svojom uporabom stvara pretpostavke suvremenim čitateljima. Okvir je, kao i uvijek, ključ, a ne sadašnja odredba.

Ovaj pojam je složenica od PRIJEDLOGA *apo*, što znači “iz [od]” ili “daleko od” i *histēmi*, “sjediti”, “stajati”, ili “učvrstiti”. Zabilježite sljedeće (neteološke) uporabe:

1. fizički ukloniti:
 - a. iz Hrama, Evanđelje po Luki 2:37
 - b. iz kuće, Evanđelje po Marku 13:34
 - c. od osobe, Evanđelje po Marku 12:12; 14:50; Djela apostolska 5:38
 - d. od svega, Evanđelje po Mateju 19:27.29
2. politički ukloniti, Djela apostolska 5:37
3. srodnički ukloniti, Djela apostolska 5:38; 15:38; 19:9; 22:29
4. zakonski ukloniti (rastava), Ponovljeni zakon 24:1.3 (LXX) i u NZ-u: Evanđelje po Mateju 5:31; 19:7; Marku 10:4; 1. Poslanica Korinćanima 7:11
5. ukloniti dugovanje, Evanđelje po Mateju 18:24
6. pokazati nebrigu napuštanjem, Evanđelje po Mateju 4:20; 22:27; Ivanu 4:28; 16:32
7. pokazati brigu ne-napuštanjem, Evanđelje po Ivanu 8:29; 14:18
8. dopustiti ili dozvoliti, Evanđelje po Mateju 13:30; 19:14; Marku 14:6; Luki 13:8.

U teološkome smislu GLAGOL također ima široku uporabu:

1. opozvati, oprostiti, ukinuti krivnju grijeha, Knjiga Izlaska 32:32 (LXX); Brojevi 14:19; Job 42:10 i u NZ-u: Evanđelje po Mateju 6:12.14-15; Marku 11:25-26
2. uzdržavati se od grijeha, 2. Timoteju poslanica 2:19

3. zanemarivati okretanjem od:
 - a. Zakona, Evanđelje po Mateju 23:23; Djela apostolska 21:21
 - b. vjere, Knjiga proroka Ezekielu 20:8 (LXX); Evanđelje po Luki 8:13; 2. Poslanica Solunjanima 2:3; 1. Timoteju poslanica 4:1; Poslanica Hebrejima 3:12.

Suvremeni vjernici postavljaju mnoga teološka pitanja o kojima NZ-ni pisci nisu nikad morali razmišljati. Jedno od tih odnosilo bi se na suvremeno stremljenje odvajanja vjere (opravdanje) od vjernosti (posvećenje).

U Bibliji postoje osobe uključene u narod Božji i nešto se dogodilo što je uzrokovalo da odu.

I. STARI ZAVJET

- A. Oni koji su čuli izvješće dvanaest (deset) uhoda, Knjiga Brojeva 14 (usp. Heb 3:16-19).
- B. Korah, Knjiga Brojeva 16.
- C. Elijevi sinovi, 1. Knjiga o Samuelu 2; 4.
- D. Šaul, 1. Knjiga o Samuelu 11 – 31.
- E. Lažni proroci (primjeri):
 1. Ponovljeni zakon 13:1-5; 18:19-22 (način prepoznavanja lažnog proroka)
 2. Knjiga proroka Jeremije 28
 3. Knjiga proroka Ezekielu 13:1-7.
- F. Lažna proročanstva:
 1. Knjiga proroka Ezekielu 13:17
 2. Knjiga Nehemije 6:14.
- G. Zli vođe Izraela (primjeri):
 1. Knjiga proroka Jeremije 5:30-31; 8:1-2; 23:1-4
 2. Knjiga proroka Ezekielu 22:23-31
 3. Knjiga proroka Miheja 3:5-12.

II. NOVI ZAVJET

- A. Ovaj grčki pojam je doslovno *apostasize*. I Stari i Novi zavjet potvrđuju povećanje zla i lažnih učitelja prije Drugoga dolaska (usp. Mt 24:24; Mk 13:22; Djela 20:29.30; 2. Sol 2:9-12; 2. Tim 4:4). Taj grčki pojam može odražavati Isusove riječi u paraboli o tlima nađenoj u Evanđelju po Mateju 13; Marku 4; i Luki 8. Ovi lažni učitelji očitno nisu kršćani, ali došli su od iznutra (usp. Djela 20:29-30; 1. Iv 2:19); međutim, sposobni su zavesti i osvojiti nezrele vjernike (usp. Heb 3:12).
Teološko pitanje je jesu li lažni učitelji uopće bili vjernici? Ovo je teško odgovoriti zato jer je bilo lažnih učitelja u mjesnim crkvama (usp. 1. Iv 2:18-19). Često na ta pitanja odgovaraju naše teološke ili denominacijske predaje bez pozivanja na posebne biblijske tekstove (osim *proof-text* metode navođenja stiha van okvira kako bi se dokazala nečija navodna predrasuda).
- B. Prividna vjera
 1. Juda, Evanđelje po Ivanu 17:12
 2. Šimun Mag, Djela apostolska 8
 3. navedeni u Evanđelje po Mateju 7:13-23
 4. oni što govore o tome u Evanđelje po Mateju 13; Marku 4; Luki 8
 5. Židovi u Evanđelje po Ivanu 8:31-59
 6. Aleksandar i Himenej, 1. Timoteju poslanici 1:19-20
 7. oni iz 1. Timoteju poslanice 6:21
 8. Himenej i Filet, 2. Timoteju poslanici 2:16-18
 9. Dema, 2. Timoteju poslanici 4:10
 10. krivi učitelji, 2. Petrova poslanica 2:19-22; Judina poslanica, stihovi 12-19
 11. antikristi, 1. Ivanova poslanica 2:18-19.
- C. Neplodna vjera
 1. 1. Poslanica Korinćanima 3:10-15
 2. 2. Petrova poslanica 1:8-11.

Mi rijetko razmišljamo o ovim tekstovima jer naše sustavne teologije (kalvinizam, arminijanizam, itd.) diktiraju naredeni odaziv. Molim vas nemojte me unaprijed osuditi jer iznosim ovu temu. Moja briga je primjereni hermeneutički postupak. Mi moramo pustiti Bibliji neka nam govori i ne pokušati ukalupiti je u sadašnju teologiju. Ovo je često bolno i potresno jer je mnogo od naše teologije denominacijsko, kulturološko, ili srodničko (roditelj, prijatelj, pastor), a ne biblijsko ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Što znači “Primiti”, “Vjerovati”, “Ispovjediti se /Priznati”, i “Pozvati se”?](#)). Neki koji su u Narodu Božjem isključeni su da ne budu u Narodu Božjem (npr. Rim 9:6).

POSEBNA TEMA: ANĐEO GOSPODNJI (BDB 521 GRAĐA BDB 217)

Očito da Božanstvo u SZ-u objavljuje Sâmo Sebe fizički u ljudskome obliku. Pitanje do kojeg trinitarijanci dolaze jeste koja Osoba Trojstva ispunjava ovu ulogu. Budući da su Bog Otac (YHWH) i Njegov Duh dosljedno netjelesni, čini se mogućim pretpostaviti kako su ova ljudska očitovanja pred-utjelovljeni Mesija.

Kako bi prikazali poteškoće na koje pojedinac nailazi u pokušaju poistovjećivanja teofanije s anđelima sastavljena je sljedeća lista objašnjenja:

1. Anđeo Gospodnji kao anđeo (često “Njegov Anđeo”, “neki Anđeo”, “taj Anđeo”, “Anđeo Božji”, čak “stup”):
 - a. Knjiga Postanka 24:7.40
 - b. Knjiga Izlaska 23:20-23; 32:34
 - c. Knjiga Brojeva 22:22
 - d. Knjiga o Sucima 5:23
 - e. 2. Knjiga o Samuelu 24:16
 - f. 1. Knjiga Ljetopisa 21:15-30
 - g. Knjiga proroka Zaharije 1:12-13.

2. Anđeo Gospodnji kao teofanija:
 - a. Knjiga Postanka 16:7-13; 18:1 - 19:1; 22:11-15; 31:11.13; 48:15-16
 - b. Knjiga Izlaska 3:2.4; 14:19 (13:21)
 - c. Knjiga o Sucima 2:15; 6:22-24; 13:3-23
 - d. Knjiga proroka Hošee 12:3-4
 - e. Knjiga proroka Zaharije 3:1-5
 - f. Djela apostolska 7:30.35.38.

Samo okvir može razlikovati između dvije osobe!

▣ (1:8) “besprijeornima” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Besprijeornost, nevinost, nedužnost, bez prigovora.](#)

POSEBNA TEMA: BESPRIJEKORNOST, NEVINOST, NEDUŽNOST, BEZ PRIGOVORA

- A. UVODNE IZJAVE
1. Ova zamisao teološki opisuje izvorno stanje čovječanstva (tj. Post 1, Vrt Eden).
 2. Grijeih i pobuna desetkovali su ovu okolnost savršenoga zajedništva (tj. Post 3).
 3. Ljudi (muško i žensko) teže za obnovom zajedništva s Bogom jer su oni stvoreni u Njegovoj slici i sličnosti (tj. Post 1:26-27).
 4. Bog se bavio grješnim čovječanstvom na nekoliko načina:
 - a. pobožnim vođama (tj. Abraham, Mojsije, Izaija)
 - b. žrtvenim sustavom (tj. Lev 1 - 7)
 - c. pobožnim primjerima (tj. Noa, Job).
 5. Konačno Bog je osigurao Mesiju:
 - a. kao puno otkrivenje Sebe Sâmog (usp. Iv 1:1-14; Kol 1:13-17; Heb 1:2-3)
 - b. kao savršenu žrtvu za grijeh (usp. Mk 10:45; 2. Kor 5:21).

6. Kršćani su učinjeni besprije kornima:
 - a. zakonito kroz Kristovu pripisanu pravednost (usp. Rim 4:3.6.8.11.22.23.24; Jak 2:23)
 - b. napredujuće kroz djelo Duha (usp. Iv 6:8-11)
 - c. cilj kršćanstva je Kristo-sličnost (usp. Rim 8:28-30; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 4:13; 1. Sol 3:13; 4:3; 5:23; 2. Sol 2:13; Tit 2:14; 1. Pt 1:15), koja u stvarnosti, jeste obnova Božje slike izgubljene u Padu Adama i Eve.
7. Nebo je obnova savršenoga zajedništva Vrta Eden. Nebo je Novi Jeruzalem što silazi iz Božje prisutnosti (usp. Otk 21:2) kako bi pročistio Zemlju (usp. 2. Pt 3:10). Biblija započinje i završava na istim temama:
 - a. prisno, osobno zajedništvo s Bogom
 - b. u okolnosti Vrta (Post 1 - 2 i Otk 21 - 22)
 - c. proročkom izjavom, prisutnost i društvo životinja (usp. Iz 11:6-9).

B. STARI ZAVJET

1. Postoji toliko mnogo različitih hebrejskih riječi što prenose zamisao savršenstva, besprije kornosti, nevinosti tako da će biti teško imenovati i pokazati sve zamršene odnose.
2. Glavni pojmovi što prenose zamisao savršenstva, nedužnosti, ili nevinosti (prema Robertu B. Girdlestonu, *Synonyms of the Old Testament*, str. 94-99) su:
 - a. *shalom* (BDB 1022, KB 1532)
 - b. *thamam* (BDB 1070, KB 1743)
 - c. *calah* (BDB 478, KB 476).
3. Septuaginta (tj. Biblija Rane crkve) prevodi mnoge od ovih zamisli u *koine* grčkim pojmovima korištenima u NZ-u (vidjeti C dolje).
4. Ključna zamisao povezana je sa žrtvenim sustavom:
 - a. *amōmos* (BDB 1071, usp. Izl 29:1; Lev 1:3.10; 3:1.6; Br 6:14)
 - b. *amiantos* i *aspilus* također imaju suzvučja kulta.

C. NOVI ZAVJET

1. Zakonska zamisao:
 - a. hebrejski zakonski suzvuk kulta preveden je s *amōmos* (usp. BDB 1071, Ef 5:27; Fil 2:15; 1. Pt 1:19)
 - b. grčki zakonski suzvuk (usp. 1. Kor 1:8; Kol 1:22).
2. Krist je Bezgrješan, Besprije koran, Nevin Bog (*amōmos*, usp. Heb 9:14; 1. Pt 1:19).
3. Kristovi sljedbenici moraju oponašati Njega (*amōmos*, usp. Ef 1:4; 5:27; Fil 2:15; Kol 1:22; 2. Pt 3:14; Juda stih 24; Otk 14:5).
4. Ova zamisao također je korištena za crkvene vode:
 - a. *aneglētos*, “bez optužbe” (usp. 1. Tim 3:10; Tit 1:6-7)
 - b. *anepileptos*, “iznad kritičizma” ili “bez mogućnosti prigovora” (usp. 1. Tim 3:2; 5:7; 6:14; Tit 2:8).
5. Zamisao “neokaljan” (*amiantos*) korištena je za:
 - a. Krista Sâmog (usp. Heb 7:26)
 - b. kršćansku baštinu (usp. 1. Pt 1:4).
6. Zamisao “cjelovitosti” ili “ispravnosti” (*holoklēria*) (usp. Djela 3:16; 1. Sol 5:23; Jak 1:4).
7. Zamisao “bez mane”, nedužna nevinost prenesena je s *amemptos* (usp. Lk 1:6; Fil 2:15; 3:6; 1. Sol 2:10; 3:13; 5:23).
8. Zamisao “bez predmeta za ukor” prenesena je s *amōmētos* (usp. 2. Pt 3:14).
9. Zamisao “neokaljan”, “bez ljage” često je korištena u odlomcima što imaju također jedan od gornjih pojmova (usp. 1. Tim 6:14; Jak 1:27; 1. Pt 1:19; 2. Pt 3:14).

- D. Broj riječi u hebrejskome i grčkome što prenose ovu zamisao pokazuje njenu važnost. Bog je osigurao naše potrebe kroz Krista i sad nas poziva da budemo kao On.

Vjernici su položajno, sudski objavljeni “pravima”, “ispravnima”, “besprijeckornima” djelom Krista. Sad vjernici moraju zaposjesti svoj položaj. “Hodati u svjetlu kao što je On u svjetlu” (usp. 1. Iv 1:7). “Hodati dostojno poziva” (usp. Ef 4:1.17; 5:2.15). Isus je obnovio sliku Božju. Priso zajedništvo sad je moguće, ali upamtite Bog želi ljude koji odražavaju Njegovu narav, kao što je učinio Njegov Sin, izgubljenome svijetu (tj. narodima). Mi smo pozvani na ništa manje negoli na svetost (usp. Mt 5:20.48; Ef 1:4; 1. Pt 1:13-16). Božju svetost, ne samo zakonsku (opravdanje), nego živuću (dnevna Kristo-sličnost)!

▣ (1:8) “u dan našega Gospodina Isusa Krista” NZ-ni autori uzeli su SZ-ni “Dan YHWH-in” i primijenili ga na Drugi dolazak Isusa. Isus Krist je YHWH-in zastupnik u stvaranju, iskupljenju, i Sudu.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Dan Gospodinov.](#)

POSEBNA TEMA: DAN GOSPODINOV

Ovo se odnosi na SZ-ni izričaj što upućuje na Boga ili Njegovog Mesiju koji prodire u povijest kako bi uspostavio Novo doba pravednosti (usp. Iz 2:12; Joel 1:15; 2:11.31; Am 5:18; Zah 14). U SZ-u Božji je dolazak bio za blagoslov ili za osudu. Za vjernike to će biti vrhunac spasenja (tj. uskrsnuće) ali za nevjernike dokončanje osude.

Eshatološki naglasak o posebnome Danu dolaska kad će svi ljudi sresti Isusa (kao Spasitelja ili Suca) teče kroz nekoliko oznaka u Pavlovim pisanjima:

1. “dan našega Gospodina Isusa Krista” (usp. 1. Kor 1:8)
2. “dan Gospodina” (usp. 1. Kor 5:5; 1. Sol 5:2; 2. Sol 2:2)
3. “dan Gospodina Isusa” (usp. 2. Kor 1:14)
4. “dan Isusa Krista” (usp. Fil 1:6)
5. “dan Krista” (usp. Fil 1:10; 2:16)
6. “Njegov dan (Sina Čovječjega” (usp. Lk 17:24)
7. “dan kad će Sin Čovječji biti otkriven” (usp. Lk 17:30)
8. “otkrivenje našega Gospodina Isusa Krista” (usp. 1. Kor 1:7)
9. “kad će Gospodin Isus biti otkriven s neba” (usp. 2. Sol 1:7)
10. “u prisutnosti Gospodina Isusa kod Njegovog dolaska” (usp. 1. Sol 2:19).

U SZ-u pisci su vidjeli dva Doba, Doba zla i dolazeće Doba pravednosti, Doba Duha ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:7: Ovo i dolazeće Doba](#)). Bog će se uplesti u povijest kroz Svoga Mesiju ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Mesija](#)) kako bi uspostavio ovo Novo doba. Taj je događaj bio poznat kao “Dan Gospodina”. Zabilježite da NZ-ni pisci to pripisuju Kristu. Njegov prvi dolazak, Utjelovljenje, bilo je naviješteno u mnogim SZ-nim tekstovima. Židovi nisu očekivali Božansku Osobu, nego samo Božansko posredovanje. Dva dolaska Mesije, jedan kao Patećeg Sluge, jedan kao Suca i Gospodina, nisu bila očita SZ-nome narodu.

1:9 “Bog je vjeran” Pojam “vjera” je u SZ-u je metaforičko proširenje stabilnoga ili čvrstog položaja. Postao je pojam metaforičkoga označavanja za ono što je sigurno, vjerodostojno, pouzdano, i vjerno. Ništa od ovoga čak niti ne opisuje iskupljeno palo čovječanstvo. To nije ljudska vjerodostojnost, ili vjernost ili pouzdanost, nego Božja (usp. Pnz 7:9; Ps 36:5; 40:10; 89:1.2.5.8; 92:2; 119:90; Iz 49:7; Rim 3:3; 1. Kor 10:13; 2. Kor 1:18; 1. Sol 5:24; 2. Tim 2:13). Mi se pouzdajemo u Njegova vjerodostojna obećanja, a ne u našu vjerodostojnost! Zavjetna poslušnost teče iz zahvalnosti! Biblijsko žarište uvijek je bilo na Njegovoj vjerodostojnosti, a ne na vjeri vjernika! Vjera ne može spasiti nikoga. Jedino milost spašava, ali ona je primljena po vjeri (usp. Ef 2:8-9). Žarište nikad nije na količini vjere (usp. Mt 17:20), nego na njenu objektu (Isus). Naša nada je u nepromjenjivoj Božjoj naravi koji poziva i obećava (usp. Mal 3:6; 2. Kor 1:20).

Vjera prima Božji besplatni dar u Kristi (usp. Rim 3:22.25; 4:5; 6:23; 9:30; Gal 2:16; 1. Pt 1:5). Čovječanstvo se mora odazvati (tj. početno i neprekidno) Božjoj ponudi milosti i oprosta u Kristu (usp. Iv 1:12; 3:16-17.36; 6:40; 11:25-26; Rim 10:9-13).

Bog se bavi s palim ljudstvom kroz Savez. On uvijek poduzima prvi korak (usp. Iv 6:44. 65) i postavlja raspored i granice (usp. Mk 1:51; Djela 20:21). On dopušta palome čovječanstvo sudjelovanje u njihovu vlastitome spasenju odazivom na Njegovu zavjetnu ponudu. Mandatni odaziv je početna i neprekidna vjera, pokajanje, poslušnost, služenje, štovanje, i ustrajnost.

Michael Magill, *New Testament TransLine*, str. 577, #24, ima izvrstan komentar:

“Zabilježite prošlo glagolsko vrijeme u 1. Poslanici Korinćanima 1:5-6, prezent glagolsko vrijeme u 1. Korinćanima 1:7, futur glagolsko vrijeme u 1. Korinćanima 1:8. Bog je vjeran u sva tri smisla.”

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#); i u: [1. Korinćanima 1:8: Osobine Boga Izraelova \(SZ\)](#).

▣ **“po kojem ste pozvani”** Ovo je neprekidni naglasak na Božjem izboru korinćanskih vjernika (usp. 1. Kor 1:2.9.24.26; Djela 18:9).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Izbor.](#)

POSEBNA TEMA: IZBOR

Izbor je predivna doktrina. Međutim, to nije poziv za favoriziranje /pristranost, nego poziv da ne bude kanalom, alatom ili sredstvom iskupljenja drugih! U Starome zavjetu pojam je prvenstveno bio korišten za služenje; u Novome zavjetu prvenstveno je korišten za spasenje što ishodi u služenju. Biblija nikad ne pomiruje prividnu proturječnost između Božje suverenosti i slobodne volje čovječanstva, ali potvrđuje oboje! Dobar primjer biblijske napetosti bila bi Poslanica Rimljanima 9 o Božjemu suverenom odabiru i Rimljanima 10 o neohodnome odazovu čovječanstva (usp. Rim 10:11.13).

Ključ za ovu teološku napetost može biti nađen u Poslanici Efežanima 1:4. Isus je Božji izabrani čovjek i svi su potencijalno izabrani u Njemu (Karl Barth). Isus je Božje “da” potrebi paloga čovječanstva (Karl Barth). Efežanima 1:4 također pomaže razjasniti ovu poteškoću tvrdnjom kako cilj predestinacije nije Nebo, nego svetost (Kristo-sličnost). ;Mi smo često privučeni dobrobitima Evanđelja a zanemarujemo odgovornosti! Božji poziv (izbor) jeste za ovo vrijeme kao i za vječnost!

Doktrine dolaze u odnos s drugim istinama, ne kao pojedinačne, nepovezane istine. Dobra analogija može biti konstelacija nasuprot pojedinačnoj zvijezdi. Bog predstavlja istinu u istočnjačkim, ne zapadnjačkim, žanrovima. Mi ne smijemo ukloniti napetost prouzročenu dijalektičkim (paradoksalnim) parovima doktrinarnih istina (Bog kao transcendentan nasuprot Bog kao imanentan. Posebno: Sigurnost nasuprot ustrajnosti; Isus kao jednak s Ocem nasuprot Isus kao podložan Ocu; Kršćanska sloboda nasuprot kršćanske odgovornosti zavjetnome sudioniku, itd.).

Teološka zamisao o “Savezu” sjedinjuje suverenost Boga (koji uvijek poduzima prvi korak i postavlja raspored) s naloženim početnim i neprekidnim odazivom u pokajanju, vjeri od čovječanstva (usp. Mk 1:15; Djela 3:16.19; 20:21). Budite pozorni od dokaznoga teksta ([vidjeti u Rječniku: proof-text](#)) s jedne strane paradoksa i podcjenjivanja druge strane paradoksa! Budite pozorni od tvrdnje samo vaše omiljene doktrine ili sustavne teologije!

[Vidjeti ove Posebne teme:](#)

1. [Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom](#) - dolje
2. [Predestinacija \[kalvinizam\] nasuprot ljudske slobodne volje \[arminijanizam\]](#) - dolje
3. [Savez](#) u 1. Poslanici Korinćanima 1:8
4. [Istočnjačka književnost \(biblijski paradoksi\)](#) u 1. Poslanici Korinćanima: Uvod, D.

POSEBNA TEMA: IZBOR /PREDESTINACIJA I POTREBA ZA TEOLOŠKOM RAVNOTEŽOM

Izbor je predivna doktrina, međutim to nije poziv na favoritizam, nego poziv na bivanje kanalom, oruđem ili sredstvom iskupljenja drugih! U Starome zavjetu pojam je prvenstveno korišten za služenje; u Novome zavjetu prvenstveno je korišten za spasenje što proizlazi u služenju. Biblija nikad ne usklađuje prividno oprečje između Božje suverenosti i slobodne volje čovječanstva, nego potvrđuje oboje! Dobar primjer biblijske napetosti o Božjemu suverenom izboru mogao bi biti Poslanica Rimljanima 9 te o potrebi neophodnoga odgovora čovječanstva Rimljanima 10 (usp. Rim 10:11.13).

Ključ ove teološke napetosti može biti nađen u Efežanima 1:4. Isus je Božji izbor čovjeka i svi su moguće izabrani u Njemu (Karl Barth). Isus je Božji “da” potrebi palog čovječanstva (Karl Barth). Efežanima 1:4 također pomaže razjasniti taj problem tvrdnjom kako cilj predestinacije nije Nebo, nego svetost (Kristo-sličnost). Mi smo često privučeni koristima Evanđelja a zanemarujemo odgovornosti! Božji poziv (izbor) jeste za sada kao i za vječnost!

Doktrine dolaze u vezu s drugim istinama, a ne kao pojedinačne, nepovezane istine. Dobra analogija mogla bi biti zvijezde nasuprot pojedinačnoj zvijezdi. Bog predstavlja istinu u istočnjačkoj, a ne u zapadnjačkoj, književnoj vrsti. Ne moramo pomaknuti napetost uzrokovanu dijalektalnim (paradoksalnim) parovima doktrinarnih istina:

1. predestinacija nasuprot ljudskoj slobodnoj volji
2. sigurnost vjernika nasuprot potrebi za ustrajnošću
3. izvorni grijeh nasuprot voljnome grijehu
4. bezgriješnost (perfekcionizam) nasuprot griješenju manje
5. početno trenutačno opravdanje i posvećenje nasuprot napredujućem posvećenju
6. kršćanska sloboda nasuprot kršćanskoj odgovornosti
7. Božja transcendentnost nasuprot Božjoj imanentnosti
8. Bog kao konačno nespoznatljiv nasuprot Bogu kao spoznatljivome u Pismu
9. Kraljevstvo Božje kao prisutnost nasuprot budućem dovršetku
10. pokajanje kao dar od Boga nasuprot pokajanju kao neophodnost ljudskoga zavjetnog odaziva
11. Isus kao Božanski nasuprot Isusu kao čovjeku
12. Isus jednakovrijedan s Ocem nasuprot Isusu kao podređenom Ocu.

Teološki okvir "Saveza" ujedinjuje Božju suverenost (koji uvijek poduzima prvi korak i postavlja raspored) s naredbenim početnim i neprekinutim pokajanjem, odazivom vjere od čovječanstva (usp. Mk 1:15; Djela 3:16.19; 20:21). Budite pozorni u dokazivanju teksta [*proof-texting* – [vidjeti Dodatak: Rječnik](#)] jedne strane paradoksa a zapostavljanju druge strane! Budite pozorni u dokazivanju samo vaše najvažnije doktrine ili sustavne teologije!

POSEBNA TEMA: PREDESTINACIJA (kalvinizam) NASUPROT LJUDSKE SLOBODNE VOLJE (arminijanizam)

Titu poslanica 2:11 je ravnoteža drugim NZ-nim odlomcima o izboru. Ja mislim kako može biti teološki od pomoći vidjeti moje bilješke komentara Poslanice Rimljanima 8:29 i poglavlja 9, kao i Efežanima 1.

I. **Poslanica Rimljanima 8:29** – Pavao korist "predvidi" (*proginōskō*, "znati prije") dva puta, ovdje i u 11:2. U 11:2 to upućuje na Božju zavjetnu ljubav za Izraela prije početka vremena. Zapamtite da se pojam "(spo)znati" u Poslanici Hebrejima odnosi na prisni, osobni odnos, ne na činjenice o nekome (usp. Post 4:1; Jer 1:5). Ovdje je uključen u lanac vječnih događaja (usp. Rim 8:29-30). Ovaj pojam povezan je s predestinacijom. Međutim, mora biti napomenuto da Božje predznanje nije temelj izbora jer kad bi to bilo tako, onda bi izbor bio temeljen na budućem odazivu paloga čovječanstva, što bi bio ljudska izvedba. Ovaj pojam nađen je također u Djelima apostolskim 26:5; 1. Petrovoj poslanici 1:2.20 i 2. Petrovoj 3:17.

A. **"predvidi"** (*proginōskō*, "znati prije")

Oba pojma i "predznanje" i "predestinacija" složenice su s PRIJEDLOGOM "prije" i, stoga, moraju biti prevedena "znati prije", "postaviti granice prije", ili "označiti prije". Presudni odlomci o predestinaciji u NZ-u su Poslanica Rimljanima 8:28-30; Efežanima 1:3-14 i Rimljanima 9. Ovi tekstovi očito naglašavaju da je Bog suveren. On je u potpunome nadzoru svega. Postoji unaprijed postavljen Božanski naum koji je djelovao izvan vremena. Međutim, ovaj naum nije proizvoljan ili odabirajući. Temeljen je, ne samo na Božjoj suverenosti i predznanju, nego na Njegovoj nepromjenjivoj naravi ljubavi, milosrđa i nezasluženoj milosti. [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.](#)

Moramo biti pozorni da zbog našega zapadnjačkog (američkog) individualizma ili naše protestantske revnosti ne obojimo ovu čudesnu istinu. Moramo također stražariti protiv toga da idemo smjerom povijesnih, teoloških sukoba između Augustina nasuprot Pelegija ili kalvinizma nasuprot arminijanizma.

B. **"predodređeni"** (*proorizō*, "postaviti granice prije")

Predestinacija nije doktrina s namjerom ograničavanja Božje ljubavi, milosti, i milosrđa niti isključivanja nekih od njih iz Evanđelja. Ona ima namjeru jačanja vjernika oblikovanjem njihova pogleda na svijet. Bog je za čitavo čovječanstvo (usp. Iv 3:16; 1. Tim 2:4; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:2; 4:14). Bog je u nadzoru

svega. Tko ili što nas može odvojiti od Njega (usp. Rim 8:31- 39)? Bog vidi čitavu povijest kao sadašnjost; ljudi su vremenski ograničeni. Naša točka gledišta i umne sposobnosti su ograničene. Ne postoji suprotnost između Božje suverenosti i slobodne volje čovječanstva. To je ustroj Saveza. To je još jedan primjer biblijske istine date u dijalektalnoj napetosti. Biblijske su doktrine predstavljene iz različitih točki gledišta. Često se pojavljuju paradoksalno. Istina je ravnoteža između prividno oprečnih parova. Ne smijemo pomaknuti napetost izabiranjem jedne od istina. Ne smijemo odvojiti ikoju biblijsku istinu u zaseban odjeljak.

Također je važno dodati da cilj izbora nije samo Nebo kad umremo, nego Kristo-sličnost sada (usp. Rim 8:29-30; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 2:10; 4:13; 1. Sol 3:13; 4:3; 5:23; 2. Sol 2:13; Tit 2:14; 1. Pt 1:15). Odabrali smo biti “sveti i nedužni”. Bog je odabrao promijeniti nas tako da drugi mogu vidjeti promjenu i odazvati se vjerom Bogu u Kristu. Predestinacija nije osobna povlastica nego zavjetna odgovornost. To je glavna istina odlomka. To je cilj kršćanstva. Svetost je Božja volja za svakoga vjernika. Božji izbor je biti Kristo- sličan (usp. Ef 1:4), ne biti posebnoga stava. Božja slika, što je bila data čovjeku u stvaranju (usp. Post 1:26; 5:1.3; 9:6) mora biti obnovljena.

- C. “prema slici Svoga Sina” – Božji konačan cilj jeste obnova slike izgubljene u Padu. Vjernici su unaprijed određeni na Kristo-sličnost (usp. Ef 1:4).

II. Poslanica Rimljanima 9

- A. Poslanica Rimljanima 9 jedan je od najjačih NZ-nih odlomaka o Božjoj suverenosti (drugi je Ef 1:3-14), dok poglavlje 10 navodi kako će ljudska slobodna volja biti jasna i ponovljena (usp. “svatko”, Rim 9:4; “bilo tko”, 9:11.13; “svi”, 9:12 [dva puta]). Pavao nikad ne pokušava pomiriti ovu teološku napetost. Oboje su istina! Većina biblijskih doktrina predstavljena je u paradoksalnim ili dijalektalnim parovima. Većina teoloških sustava je logička polu-istina. Augustinijanizam i kalvinizam nasuprot semi-pelagijanizmu i arminijanizmu imaju elemente istine i pogreške. Biblijska napetost između doktrina daje prednost *proof-textingu*, dogmatskome, razumskom, teološkom sustavu što sili Bibliju u unaprijed zamišljenu rešetku tumačenja.

- B. Ova ista istina (nađena u Rim 9:23) navedena je u Poslanici Rimljanima 8:29-30 i Efežanima 1:4.11. To poglavlje najjači je izražaj Božje suverenosti u NZ-u. Ne može postojati raspra da Bog u potpunosti upravlja Stvorenjem i iskupljenjem. Ova velika istina ne smije nikad biti smekšana ili smanjena. Međutim, mora biti ravnoteže s Božjim zavjetnim odabirom kao sredstvom odnosa s ljudskim Stvorenjem, stvorenim na Njegovu sliku. Zasiurno je istina kako su neki SZ-ni Savezi, kao Knjiga Postanka 15, bezuvjetni i uopće se ne odnose na ljudski odaziv, ali drugi Savezi su uvjetovani ljudskim odazivom (npr. Eden, Noa, Mojsije, David). Bog ima naum iskupljenja za Svoje Stvorenje; niti jedan čovjek ne može utjecati na taj naum. Bog je odabrao dopustiti pojedincima sudjelovati u Njegovim naumima. Ova prilika za sudjelovanjem jeste teološka napetost između suverenosti (Rim 9) i ljudske slobodne volje (Rim 10).

Nije primjereno izdvojiti jedan biblijski naglasak a zanemariti drugi. Postoji napetost između doktrina zbog toga jer istočnjački ljudi predstavljaju istinu u dijalektalnim ili napetošću ispunjenim parovima. Doktrine ne smiju odstupati u odnosu prema drugim doktrinama. Istina je mozaik istina.

III. Poslanica Efežanima 1

- A. Izbor je predivna doktrina. Međutim, to nije poziv na pristranost, nego poziv da se bude kanal, oruđe, ili sredstvo iskupljenja drugih! U SZ-u pojam je bio korišten prvenstveno za služenje; u NZ-u korišten je prvenstveno za spasenje što ishodi u služenju. Biblija nikad ne pomiruje prividnu suprotivost između Božje suverenosti i slobodne volje čovječanstva, nego potvrđuje oboje! Dobar primjer biblijske napetosti bio bi Poslanica Rimljanima 9 o Božjemu suverenome odabiru i Rimljanima 10 o neophodnome odazivu čovječanstva (usp. 10:11.13).

Ključ za ovu teološku napetost može biti nađen u 1:4. Isus je Božji izabrani Čovjek i svi su moguće izabrani u Njemu (Karl Barth). Isus je Božje “da” potrebi paloga čovječanstva (Karl Barth). Poslanica Efežanima 1:4 također pomaže razjasniti pitanje tvrdnjom da cilj predestinacije nije samo Nebo, nego svetost (Kristo-sličnost). Mi smo često privučeni dobrobitima Evanđelja i zanemarujemo odgovornosti! Božji poziv (izbor) je za ovo vrijeme kao i za vječnost!

Doktrine dolaze u vezu s ostalim istinama, ne kao pojedinačne, nepovezane istine. Dobra analogija

bila bi konstelacija nasuprot jednoj zvijezdi. Bog predstavlja istinu u istočnjačkim, ne zapadnjačkim, književnim vrstama. Mi ne smijemo pomaknuti napetost prouzročenu dijalektalnim (paradoksalnim) parovima doktrinarnih istina (Bog kao transcendentan nasuprot Bogu kao imanentnome; sigurnost nasuprot ustrajnosti; Isus je jednak s Ocem nasuprot Isus je podložan Ocu; kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti prema zavjetnome drugu, itd.).

Teološka zamisao "Saveza" ujedinjuje suverenost Boga (koji uvijek poduzima prvi korak i postavlja raspored) s naredbenim čovjekovim početnim i nastavljaćim odazivom pokajničke vjere. Budite pozorni kod *proof-textinga* [vidjeti Dodatak: Rječnik] jedne strane paradoksa i podcjenjivanja drugog! Budite pozorni glede potvrđivanja samo jedne omiljene doktrine ili sustava teologije.

- B. **"On nas odabra"** u Poslanici **Efežanima 1:4** je AORIST SREDNJEGA INDIKATIVA što naglašava subjekt. Ovo se usredotočuje na Očev odabir prije vremena. Božji odabir ne smije biti razumjet u islamskome smislu determinizma, niti u ultra-kalvinističkome smisli kao neki nasuprot drugih, nego u smislu Saveza. Bog je obećao iskusiti palo čovječanstvo (usp. Post 3:15). Bog je pozvao i odabrao Abrahama kako bi odabrao sve ljude (usp. Post 12:3; Izl 19:5-6). Osobno je Bog izabrao sve osobe koje će primijeniti vjeru u Krista. Bog uvijek poduzima prvi korak u spasenju (usp. Iv 6:44.65). Ovaj tekst i Poslanica Rimljanima 9 biblijski su temelji za doktrinu o predestinaciji naglašenu od Augustina i Kalvina.

Bog je odabrao vjernike ne samo za spasenje (opravdanje), nego i za posvećenje (usp. Kol 1:10-12). Ovo se odnosi na: (1) naš položaj u Kristu (usp. 2. Kor 5:21) ili (2) Božju žudnju za ponovno proizvede Svoju narav u Svojoj djeci (usp. Ef 2:10; Rim 8:28-29; Gal 4:19). Božja volja za Njegovu djecu je i Nebo jednoga dana i Kristo-sličnost sada!

"U Njemu" je ključ zamisli Poslanice Efežanima 1:4. Očevi blagoslovi, milost, i spasenje teku kroz Krista (usp. Iv 14:6). Zabilježite ponavljanje ovoga gramatičkog oblika (LOKATIV SFERE) u Efežanima 1:3, "u Kristu"; 1:4, "u Njemu"; 1:7, "u Njemu"; 1:9, "u Njemu"; 1:10, "u Kristu", "u Njemu"; 1:12, "u Kristu" i 1:13, "u Njemu" (dva puta). Isus je Božje "da" palome čovječanstvu (Karl Barth). Isus je izabrani Čovjek i svi su moguće izabrani u Njemu. Svi blagoslovi Boga Oca teku kroz Krista.

Izričaj **"prije utemeljenja svijeta"** također je upotrijebljeno u Evanđelju po Mateju 25:34; Ivanu 17:24; 1. Petrovoj poslanici 1:19-20 i Otkrivenju 13:8. To pokazuje iskupiteljsku djelatnost Trojedinoga Boga čak prije Knjige Postanka 1:1. Ljudi su ograničeni svojim osjećajem vremena; sve je za nas prošlost, sadašnjost, i budućnost, ali nije za Boga.

Cilj predestinacije je svetost, ne povlastica. Božji poziv nije za nekolicinu izabrane Abrahamove djece, nego za sve! To je poziv da se bude onakvim kakvim je Bog odredio da čovječanstvo bude, kao On Sâm (usp. 1. Sol 5:23; 2. Sol 2:13); na Njegovu sliku (usp. Post 1:26-27). Okrenuti predestinaciju u teološko pravilo umjesto u sveti život jeste tragedija. Često naše teologije govore glasnije od biblijskoga teksta.

Pojam "nedužnost /bespriječnost" (*amōmos*) ili "bez mane" upotrijebljena je o:

1. Isusu (usp. Heb 9:14; 1. Pt 1:19)
2. Zahariji i Elizabeti (usp. Lk 1:6)
3. Pavlu (usp. Fil 3:6)
4. svima istinskim kršćanima (usp. Fil 2:15; 1. Sol 3:13; 5:23).

Božja neopoziva volja za svakoga kršćanina nije samo Nebo poslije, nego Kristo-s ličnost sada (usp. Rim 8:29-30; Gal 4:19; 1. Pt 1:2). Vjernici moraju odražavati Božje osobine izgubljenome svijetu za svrhu evangelizacije.

Gramatički izričaj **"u ljubavi"** u Poslanici Titu 2:2 može ići ili s Titom 2:4 ili 5. Međutim, kad je taj izričaj upotrijebljen na drugim mjestima u Poslanici Efežanima on uvijek upućuje na ljudsku ljubav za Boga (usp. Ef 3:17; 4:2.15.16).

- C. U Poslanici **Efežanima 1:5** izričaj **"On nas predodredi"** je AORIST AKTIVNOGA PARTICIPA. Taj grčki pojam složen je od "prije" i "označen". To upućuje na Božji predodređeni iskupiteljski naum (usp. Lk 22:22; Djela 2:23; 4:28; 17:31; Rim 8:29-30). Predestinacija je jedna od nekoliko istina povezanih sa spasenjem čovječanstva. Ona je dio teološkoga uzorka ili nizova povezanih istina. To nikad nije značilo naglašavanje da se bude u odvojenosti! Biblijska je istina dana u nizovima napetošću ispunjenih, paradoksalnih parova. Denominacionalizam je težio pomaknuti biblijsku napetost naglašavanjem jedne od dijalektalnih istina (predestinacija nasuprot ljudske slobodne volje; sigurnost vjernika nasuprot ustrajnosti svetih; izvorni grijeh

nasuprot voljnome grijehu; bezgriješnost nasuprot griješenju manje; trenutačno objavljeno posvećenje nasuprot napredujućemu posvećenju; vjera nasuprot djelima; kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti; transcendentnost nasuprot imanentnosti).

Božji odabir nije temeljen na predznanju ljudske izvedbe, nego na Njegovoj milosrdnoj naravi (usp. Ef 1:7.9.11). On želi da svi (ne samo neki posebni kao gnostici ili suvremeni ultra-kalvinisti) budu spašeni (usp. Ez 18:21-23.32; Iv 3:16-17; 1. Tim 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:2; 4:14). Božja milost (Božja narav) teološki je ključ za ovaj odlomak (usp. Ef 1:6a.7c.9b), kao što je Božje milosrđe ključ za druge odlomke o predestinaciji, Poslanica Rimljanima 9 - 11.

Jedina nada paloga čovječanstva jeste Božja milost i milosrđe (usp. Iz 53:6 i nekoliko drugih SZ-nih tekstova navedenih u Rim 3:9-18). To je ključno u tumačenju ovih prvih teoloških poglavlja kako bi se shvatilo da Pavao naglašava one stvari koje su posve nepovezane s ljudskom izvedbom: predestinacija (Ef 1), milost (Ef 2), i Božji vječni iskupiteljski naum (tajnovitost, Ef 2:11 - 3:13). To je bila protuteža naglasku lažnih učitelja na ljudskoj zaslugi i ponosu.

▣ (1:9) “**zajedništvo s Njegovim Sinom**” Ovo je grčki pojam *koinonia* što znači pridružiti se u sudjelovanju. Bog nas je pozvao da budemo u jedinstvu s Njegovim Sinom i položajno i srodnički. Cilj kršćanstva jeste Kristo-sličnost (usp. Rim 8:29; Gal 4:19; Ef 1:4; 2:10).

Načini života vjernika nakon što susretnu Krista dokazi su njihova spasenja (usp. Jak i 1. Iv). Oni su spašeni po milosti kroz vjeru za djela (usp. Ef 2:8-9.10)! Spašeni su kako bi služili (usp. Rim 6:11)! Vjera bez djela je mrtva, kao što su i djela bez vjere (usp. Mt 7:21-23 i Jak 2:14-26). Cilj Očeva odabira jeste taj da vjernici budu “sveti i besprijeekorni” (usp. Ef 1:4; Mt 5:48).

Pavao je često bio napadan zbog svoga temeljito besplatnoga Evanđelja jer se čini kako to ohrabruje bezbožno življenje. Evanđelje tako prividno nepovezano na moralno vršenje može voditi do zlorabe. Pavlovo Evanđelje bilo je besplatno u Božjom milosti i dovršenome Kristovu djelu te vabljenju Svetoga Duha, ali ono isto tako zahtijeva primjeren odaziv, ne samo početno pokajanje, nego neprekidno pokajanje. Pobožno življenje je ishod, ne bezakonje. Dobra djela nosu mehanizam spasenja, nego ishod. Ovaj paradoks o potpuno besplatnome spasenju i odazivu košta-sve teško je prenijeti, ali ovo dvoje mora biti držano u napetošću-ispunjenju, paradoksalnoj, dijalektičkoj ravnoteži. Nitko se ne smije usuditi odvojiti opravdanje i posvećenje.

[Vidjeti Posebne teme dolje: *Koinōnia* \(zajedništvo\); i u: 1. Poslanici Korinćanima 1:2: NZ-na svetost /posvećenje.](#)

POSEBNA TEMA: KOINŌNIA (zajedništvo)

Pojam “zajedništvo” (*koinōnia*) znači:

1. usko povezano s osobom:
 - a. sa Sinom (usp. 1. Kor 1:9; 1. Iv 1:6)
 - b. s Duhom (usp. 2. Kor 13:14; Fil 2:1)
 - c. s Ocem i Sinom (usp. 1. Iv 1:3)
 - d. s drugom zavjetnom braćom /sestrama (usp. Djela 2:42; 2. Kor 8:23; Gal 2:9; Fil stih 17; 1. Iv 1:3.7)
 - e. ne sa zlom (usp. 2. Kor 6:14)
2. usko povezano sa stvarima ili skupinama:
 - a. s Evanđeljem (usp. Fil 1:5; Flm stih 6)
 - b. s krvlju Krista (usp. 1. Kor 10:16)
 - c. ne s tamom (usp. 2. Kor 6:14)
 - d. s patnjom (usp. 2. Kor 1:7; Fil 3:10; 4:14; 1. Pt 4:13)
3. dar ili doprinos učinjen na velikodušan način (usp. Rim 12:13; 15:26; 2. Kor 8:4; 9:13; Fil 4:15; Heb 13:16)
4. Božji dar milosti kroz Krista, što obnavlja zajedništvo čovječanstva s Njim te s braćom i sestrama.

Ovo potvrđuje horizontalni odnos (čovjek prema čovjeku) što je ostvaren vertikalnim odnosom (čovjek prema Stvoritelju). To također naglašava potrebu za i radost kršćanske zajednice (tj. Heb 10:25).

▣ (1:9) “Njegovim Sinom” Isus kao Sin Božji ponavljana je tema u Pavlovim pisanjima (usp. Rim 1:3.4.9; 5:10; 8:3.29.32; 1. Kor 1:9; 2. Kor 1:19; Gal 1:16; 2:20; 4:4.6; Ef 4:13; Kol 1:13; 1. Sol 1:10). On nije “sin” samo u vremenu, nego “Sin” u vječnosti (usp. Heb 1:2; 3:6; 5:8; 7:28). Nikada nije postojalo vrijeme dok Isus nije bio Sin. Isusovo uzvišenje uskrsnućem i uznesenjem samo obnavlja i veliča Njegovo pred-postojanje, pred-utjelovljenu slavu.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Sin Božji.](#)

POSEBNA TEMA: SIN BOŽJI

Ovo je jedan od glavnih NZ-nih naslova za Isusa. Zasigurno ima Božanska suzvučja. Uključuje Isusa kao “Sin” ili “Moj Sin”, također oslovljava Boga kao “Oca” ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:3: Očinstvo Boga](#)). Pojavljuje se u NZ-u više od 124 puta. Čak Isusova samo-oznaka kao “Sin Čovječji” ima Božanski suzvučje iz Knjige proroka Daniela 7:13-14.

U SZ-u oznaka “sin” može upućivati na četiri posebne skupine ([vidjeti Posebnu temu dolje: “Sinovi od ...” \[SZ\]](#)):

- A. anđele (uobičajeno u MNOŽINI, usp. Post 6:2; Job 1:6; 2:1)
- B. kralj Izraela (usp. 2. Sam 7:14; Ps 2:7; 89:26-27)
- C. narod Izraela kao cjelina (usp. Izl 4:22-23; Pnz 14:1; Hoš 11:1; Mal 2:10)
- D. izraelske suce (usp. Ps 82:6).

To je druga uporaba što je vezana na Isusa. Na ovaj način i “sin Davidov” i “sin Božji” odnose se na 2. Knjigu o Samuelu 7; Psalam 2 i 89. U SZ-u “sin Božji” nikad nije posebice upotrijebljen o Mesiji, osim kao eshatološki Kralj kao jedan od “pomazanih službujućih” Izraela. Međutim, u Svicima s Mrtvoga mora naslov s Mesijanskim suzvučima je uobičajen ([vidjeti posebne reference u Dictionary of Jesus and the Gospels](#), str. 770). Također “Sin Božji” je Mesijanski naslov u dva među-biblijska židovska apokaliptička djela (usp. 2. Ezdre 7:28; 13:32.37.52; 14:9 i 1. Hen 105:2).

Njegova NZ-na pozadina dok upućuje na Isusa najbolje je sažeta u nekoliko skupina:

1. Njegovo pred-postojanje (usp. Iv 1:15-30; 8:56-59; 16:28; 17:5; 2. Kor 8:9; Fil 2:6-7; Kol 1:17; Heb 1:3; 10:5-8)
2. Njegovo jedinstveno (djevičansko) rođenje (usp. Iz 7:14; Mt 1:23; Lk 1:31-35)
3. Njegovo krštenje (usp. Mt 3:17; Mk 1:11; Lk 3:22. Božji glas s Neba ujedinjuje kraljevskoga kralja iz Ps 2 s Patećim slugom iz Iz 53)
4. Njegova sotonska kušnja (usp. Mt 4:1-11; Mk 1:12.13; Lk 4:1-13). On je kušan neka posumnja u Svoje sinovstvo ili u najmanju ruku izvrši svrhe različitim sredstvima od križa)
5. Njegova potvrda od nepoželjnih ispovjednika:
 - a. demona (usp. Mk 1:23-25; Lk 4:31-37.41; Mk 3:11-12; 5:7; [vidjeti Posebnu temu dolje: Anđeli i demoni \[nečisti duhovi\] u NZ-u](#))
 - b. nevjernika (usp. Mt 27:43; Mk 14:61; Iv 19:7)
6. Njegova potvrda od Njegovih učenika:
 - a. Evanđelje po Mateju 14:33; 16:16
 - b. Evanđelje po Ivanu 1:34.49; 6:69; 11:27
7. Njegova samo-potvrda:
 - a. Evanđelje po Mateju 11:25-27
 - b. Evanđelje po Ivanu 10:36
8. Njegova uporaba obiteljske metafore o Bogu kao Ocu:
 - a. Njegova uporaba *abba* za Boga:
 - 1) Evanđelje po Marku 14:36
 - 2) Poslanica Rimljanima 8:15
 - 3) Poslanica Galaćanima 4:6
 - b. Njegova ponavljajuća uporaba Otac (*patēr*) za opis Njegova odnosa s Božanstvom.

U sažetku, naslov “Sin Božji” ima veliko teološko značenje za one koji su poznavali SZ i njegova obećanja i skupine, ali NZ-ni pisci bili su uznemireni o njegovoj uporabi s poganima zbog njihove poganske pozadine o “bogovima” koji uzimaju žene s ishodištem potomaka koji bivaju “titani” ili “giganti”.

POSEBNA TEMA: "SINOVI OD ..." (BDB 119, KB 137)

Pojam "sin" (ili "djeca od ...") često je korišten kako bi okarakterizirao skupinu (ili pojedinca) ili pokazao nečije uključivanje u skupinu.

A. STARI ZAVJET

Hebrejska riječ za "sin" (BDB 119, KB 137) je tečna. Hebrejski *ben* (BDB 119-122) može značiti:

1. sin rođen od oca
2. djeca (čak bratíci, npr. Br 36:11)
3. unuk (npr. Post 31:28.55)
4. član profesionalnoga ceha
5. predak /potomak (rodoslovlja)
6. član plemena /naroda (npr. "sinovi Izraela")
7. obični ljudi (sinovi zemlje)
8. član religije (sin od [ime boga]). Hebrejski kralj, Psalam 2; 2. Knjiga o Samuelu 7:14
9. anđeli (usp. Post 6:2.4; Job 1:6; 2:1)
10. idiom karakterizacije (npr. "sinovi Beliala", "sinovi mudrosti", "sinovi junaka").

U Knjizi o Jošui 21 pojam je upotrijebljen nekoliko puta:

1. o pojedincu – sin Nuna, Jošua 21:1
2. o plemenu /narodnoj skupini – sinovi Izraela, Jošua 21:1.3.8.31
3. o profesionalnome cehu (tj. svećenici /leviti):
 - a. sinovi Arona, Jošua 21:4.10.13.19
 - b. sinovi Levija, Jošua 21:10 (usp. stih 27)
4. o članovima pojedinačnih plemena:
 - a. sinovi Jude, Jošua 21:9
 - b. sinovi Šimuna, Jošua 21:9
5. o članovima obiteljskih skupina:
 - a. sinovi Kehata, Jošua 21:5.20.26
 - b. sinovi Geršona, Jošua 21:6,27
 - c. sinovi Merarija, Jošua 21:34.

Ova vrsta tečnosti čini nemogućim dodati pretke i naći rješenje na nadnevak stvaranja (tj. Ušurovi 4004. g.pr.Kr.). Često, samo su značajni nadnevcí (ili zla ili dobrog ili nečije zapamćeno djelovanje) popisani. Nekoliko naraštaja često je izostavljeno (npr. rodoslovlja Isusa).

B. NOVI ZAVJET

Pojam "sin" (ili "djeca od ...") često je korišten za karakterizaciju skupine (ili pojedinca) ili pokazuje nečije uključivanje u skupinu.

1. Karakterizacija skupine:
 - a. pozitivno:
 - (1) sinovi Kraljevstva, Evanđelje po Mateju 8:12; 13:38
 - (2) sinovi ljudski, Evanđelje po Marku 3:28; Poslanica Efežanima 3:5
 - (3) sinovi svjetla, Evanđelje po Luki 16:8; Ivan 12:36; Poslanica Efežanima 5:8;
 1. Solunjanima 5:5
 - (4) sinovi uskrsnuća, Evanđelje po Luki 20:36
 - (5) sinovi proroka, Djela apostolska 3:25
 - (6) sinovi Saveza, Djela apostolska 3:25
 - (7) djeca Božja, 1. Ivanova poslanica 3:10
 - b. negativno:
 - (1) sinovi Zloga, Evanđelje po Mateju 13:38; Ivan 8:44; 1. Ivanova poslanica 3:10
 - (2) sin Pakla, Evanđelje po Mateju 23:15

- (3) sinovi ovoga Doba, Evanđelje po Luki 16:8; 20:34
 - (4) sinovi đavla, Djela apostolska 13:10; 23:6
 - (5) sinovi neposlušnosti, Poslanica Efežanima 2:2; 5:6.
2. Karakterizacija pojedinca:
- a. pozitivno:
 - (1) sin ohrabrenja (tj. Barnaba), Djela apostolska 4:36
 - (2) sin farizeja (tj. Pavao), Djela apostolska 23:6
 - b. negativno:
 - (1) sinovi groma (tj. Jakov i Ivan), Evanđelje po Marku 3:17
 - (2) sin propasti (tj. Juda Iskariotski), Evanđelje po Ivanu 17:12
 - (3) sin uništenja /propasti (Antikrist), 2. Poslanica Solunjanima 2:3.

POSEBNA TEMA: ANĐELI I DEMONI

- A. Drevni narodi bili su animalisti. Oni su dodavali crte ljudske osobnosti silama prirode, životinja, i prirodnih pojava. Život je bio objašnjen kroz uzajamno djelovanje ovih duhovnih entiteta s čovječanstvom.
- B. Vremenom je ova personifikacija postala politeizam (mnogo bogova – mnogoboštvo). Uobičajeno su demoni (*geniji*) bili niži bogovi ili polubogovi (dobro ili zlo) koji su utjecali na pojedinačne ljudske živote:
- 1. Mezopotamija, kaos i sukob
 - 2. Egipat, red i djelovanje
 - 3. Kanaan, vidjeti od W. F. Albrighta *Archaeology and the Religion of Israel*, peto izdanje, str. 67-92.
- C. SZ ne počiva na niti razvija predmet nižih bogova, anđela, ili demona, vjerojatno zbog svoga strogoga monoteizma ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#), usp. Izl 8:10; 9:14; 15:11; Pnz 4:35.39; 6:4; 33:26; Ps 35:10; 71:19; 86:8; Iz 46:9; Jer 10:6-7; Mih 7:18). On spominje lažne bogove poganskih naroda (*Shedim*, BDB 993, usp. Pnz 32:17; Ps 106:37) i imenuje ih ili personificira neke od njih:
- 1. *Se'im* (satiri ili dlakavi demoni, BDB 972 III, KB 1341 III, usp. Lev 17:7; 2. Ljet 11:15; Iz 13:21; 34:14)
 - 2. *Lilit* (ženski rod, zavodnički noćni demon, BDB 539, KB 528, usp. Iz 34:14)
 - 3. *Mavet* (hebrejski pojam za smrt upotrijebljen za kanaanskoga boga Podzemlja, *Mota*, BDB 560, KB560, usp. Iz 28:15.18; Jer 9:21; i moguće Pnz 28:22)
 - 4. *Resheph* (pomor, vatra, ili tuča, BDB 958, KB 958, usp. Pnz 32:24; Ps 78:48; Hab 3:5)
 - 5. *Dever* (kuga, BDB 184, usp. Ps 91:5-6; Hab 3:5)
 - 6. *Azazel ili Hazazel* (ime neizvjesno, ali moguće pustinjski demon ili ime mjesta, BDB 736, KB 736, usp. Lev 16:8.10.26).
- (Ovi su primjeri uzeti iz *Encyclopaedia Judaica*, tom 5, str. 1523.)
- Međutim, ne postoji dualizam ili anđeoska neovisnost od YHWH u SZ-u. Sotona je YHWH-in sluga (usp. Job 1 - 2; Zah 3), ne neovisan, samo-upravljan neprijatelj (usp. A. B. Davidson, *A Theology of the Old Testament*, str. 300-306).
- D. Judaizam se razvio tijekom babilonskoga izgnanstva (586.-538. g.pr.Kr.). Bio je teološki pod utjecajem perzijskoga personificiranoga dualizma zoroastrijanizma, dobar visoki bog nazvan *Mazda* ili *Ormuzd* i zla imenovanog *Ahriman*. Ovo je omogućilo unutar judaizma nakon izgnanstva personificirani dualizam između YHWH i Njegovih anđela te Sotone i njegovih anđela ili demona.

Judaistička teologija o personificiranome zlu objašnjena je i dobro potkrijepljena spisima u *The Life and Times of Jesus the Messiah*, tom 2, Dodatak XIII (str. 749-863) i XVI (str. 770-776) od Alfreda Edersheima. Judaizam je personificirao zlo na tri načina:

- 1. Satan (Sotona) ili *Samael*
- 2. dobra namjera (*yetzer hara*) unutar čovječanstva
- 3. Anđeo smrti.

Edersheim ovo karakterizira kao:

1. Optužitelj
2. Zavodnik /Napasnik
3. Kažnjavatelj (tom 2, str. 756).

Postoji primjetna teološka razlika između judaizma nakon izgnanstva te NZ-ne predstave i objašnjenja zla.

- E. NZ, posebice Evanđelja, potvrđuju postojanje i protivljenje zlim duhovnim bićima prema ljudstvu i prema YHWH-i (u judaizmu, Sotona je bio neprijatelj čovječanstva, a ne Boga). Oni se protive Božjoj volji, vladavini, i Kraljevstvu.
- Isus se suprotstavljao i istjerivao ova demonska bića, nazvana i: (1) nečisti duhovi (usp. Lk 4:36; 6:18) ili (2) zli duhovi (usp. Lk 7:21; 8:2), iz ljudskih bića. Isus je jasno činio razliku između bolesti (fizičke i mentalne) i demonskoga. On je očitovao Svoju snagu i duhovni uvid prepoznavanjem i egzorcizmom tih zlih duhova. Oni su često prepoznali Njega i pokušali Ga nasloviti, ali Isus je odbacio njihovo svjedočenje, zapovijedajući da utihnu, i istjerao ih. Egzorcizam je znak poraza Sotonova kraljevstva.
- Postoji iznenađujući manjak obavijesti u NZ-nim apostolskim pismima o tome predmetu. Egzorcizam nikad nije naveden kao duhovni dar, niti je metodologija ili postupak za to dato za buduće naraštaje službujućih ili vjernika.
- F. Zlo je stvarno; zlo je osobno; zlo je prisutno. Niti je otkriveno njegovo podrijetlo ni svrha. Biblija potvrđuje njegovu stvarnost i silovito se suprotstavlja njegovu utjecaju. U stvarnosti ne postoji konačan dualizam. Bog je u potpunome nadzoru; zlo je poraženo i osuđeno i bit će uklonjeno iz Stvorenja.
- G. Božji ljudi moraju se oduprijeti zlu (usp. Jak 4:7). Oni ne mogu biti nadzirani od njega (usp. 1. Iv 5:18), ali oni mogu biti kušani i njihovo svjedočenje i utjecaj oštećeno (usp. Ef 6:10-18). Zlo je otkriveni dio kršćanskoga svjetonazora. Suvremeni kršćani nemaju pravo ponovno određivati zlo (demitologiziranje od Rudolfa Baltmanna); depersonalizirati zlo (društvene strukture od Paula Tillicha), niti ga nastojati objasniti u potpunosti u psihološkim pojmovima (Sigmund Freud). Njegov utjecaj je prožimajući, ali poražen. Vjernici moraju hodati u Kristovoj pobjedi!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:10-17

¹⁰Sad ja vas preklinjem, braćo, imenom našega Gospodina Isusa Krista, da se svi slažete i da ne bude podjela među vama, nego da budete cjeloviti u istoj misli i u istoj osudi. ¹¹Jer bio sam obaviješten glede vas, moja braćo, od Klojinih ljudi, kako postoje svade među vama. ¹²Sad mislim ovo, da svaki od vas govori, “ja sam Pavlov”, i “ja sam Apolonov”, i “od Kefe”, i “od Krista”. ¹³Je li Krist podijeljen? Pavao nije bio razapet za vas, bio je? Ili jeste li vi kršteni u ime Pavla? ¹⁴Ja zahvaljujem Bogu da nisam krstio nikoga od vas osim Krispa i Gaja, ¹⁵tako da nitko ne bi rekao da ste bili kršteni u moje ime. ¹⁶Sad ja sam krstio i kućanstvo Stefana; vidite to, ja ne znam jesam li krstio ikoga drugog. ¹⁷Jer Krist me nije poslao krstiti, nego propovijedati Evanđelje, ne u vještome govoru, tako da križ Kristov ne bi bio učinjen nevažnim.

1:10 “Sad” Ovo je ADVERZATIV /SUPROTNO. Pavao počinje s glavnim tijelom pisma.

☐ **“ja vas preklinjem”** Ovaj izričaj je i nježan i grub. Bio je to poziv na primjereno življenje kao i autoritativan izazov. Pavao je često koristio ovaj pojam (usp. 1. Kor 1:10; 4:16; 16:15; 2. Kor 2:8; 5:20; 6:1; 10:1; 12:1.8; 15:30; Ef 4:1; Fil 4:2; 1. Sol 4:10; 1. Tim 1:3; Flm 1:9-10). Vidjeti punu bilješku u 2. Poslanici Korinćanima 1:4-11.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Utjeha.](#)

POSEBNA TEMA: UTJEHA

I. UTJEHA U SZ-u (bilješke iz **Knjige proroka Izaije 40:1**)

Ovaj je pojam (BDB 636, KB 688, *Piel* IMPERATIV, MNOŽINA) upotrijebljen u poglavljima 1 – 39 samo tri puta, ali u poglavljima 40 – 66 upotrijebljen je četrnaest puta (uglavnom u *Pielu*). “Utjeha” može biti naslov za ovaj dio Knjige proroka Izaije. Označava YHWH-inu milosrdnu skrb i brigu (usp. Iz 12:1). Ova se riječ izgleda razvila iz

teškoga dahtanja konja. YHWH je ožalošćen što je On morao kazniti Svoj narod. Osuda je prošla. Nije sigurno je li to zato jer:

- A. oni su se pokajali (tj. Ez 18)
- B. YHWH je odabrao djelovati u njihovu korist čak iako su oni bili nesposobni za istinsko pokajanje (usp. Ez 36:22-38).

Novi dan (tj. Novi savez, usp. Jer 31:31-34) je osvanuo! To je temeljeno na YHWH-inoj naravi, ne na izvedbi Njegova naroda (usp. Rim 3:21-31; Gal 3; Ef 2:8-9); Njegovoj sposobnosti, ne njihovoj; Njegovu vječnome iskupiteljskome naumu čiji su oni sastavni dio.

II. UTJEHA U NZ-u (bilješke iz 2. Poslanice Korinćanima 1:4-11)

Pojam “utjeha”, *paraklēsis*, u svojim različitim oblicima, upotrijebljen je deset puta u 2. Poslanici Korinćanima 1:3-11. To je ključni pojam kroz čitav odlomak i isto tako u 2. Korinćanima 1 - 9, gdje je upotrijebljen dvadeset i pet puta. Riječ znači “pozvati zajedno /uz bok /pored”. Bila je često korištena u sudskome smislu branitelja koji je davao pravnu pomoć, utjehu, i vodstvo.

U ovome okviru upotrijebljen je u smislu ohrabrenja i utjehe. Srodni pojam, *paraklētos*, korišten je o Svetome Duhu u Evanđelju po Ivanu 14:16,26; 15:26; 16:7; i o Isusu u 1. Ivanovoj poslanici 2:1. U ovome okviru korišten je o Ocu (vidjeti [Posebnu temu dolje: Paraclete \[paraklōtos\], iz Evanđelja po Ivanu 14:16: “Drugi Pomagač”](#)).

Oblik GLAGLOLA korišten je u nekoliko smislova:

- A. Septuaginta:
 - 1. preklinjati /zaklinjati, Ponovljeni zakon 3:28
 - 2. utjeha, Knjiga Postanka 24:67; 37:35; Psalam 119:50 (u Mesijanskome smislu u Iz 40:1; 49:13; 51:3; 61:2)
 - 3. imati sućut, Ponovljeni zakon 32:36; Knjiga o Sucima 2:18; Psalam 135:14
 - 4. hrabriti, Knjiga proroka Izaije 35:4
 - 5. pozvati, Knjiga Izlaska 15:13
- B. Pavlova pisanja Korintu:
 - 1. preklinjati /zaklinjati, 1. Poslanica Korinćanima 1:10; 4:16; 14:30-31; 16:15-16; 2. Korinćanima 2:8; 5:20; 6:1; 8:4,6; 10:1
 - 2. utjeha, obradovati se, 2. Poslanica Korinćanima 1:4,6; 2:7; 7:6.7.13; 13:11
 - 3. imati sućut, hrabriti, 1. Poslanica Korinćanima 4:13
 - 4. zaklinjati, preklinjati, moliti, 1. Poslanica Korinćanima 16:12; 2. Korinćanima 9:5; 12:18.

POSEBNA TEMA: PARACLETE [*paraklōtos*] (iz Evanđelja po Ivanu 14:16: “Drugi Pomagač”)

Pojam “drugi” prevodi grčki pojam (*allos*) što znači “drugi od iste vrste”. Svetog Duha G. Campbell Morgan nazvao je “drugi Isus”.

Drugi pojam je grčki pojam *paraklētos*, što je upotrijebljen o Isusu u 1. Ivanovoj poslanici 2:1 (kao zagovornik) te o Svetome Duhu u Evanđelju po Ivanu 14:26 i 16:7-14 ([vidjeti Posebnu temu dolje: Isus i Duh](#)). Njegova etimologija je “netko pozvan uz bok da pomogne”, u pravnome smislu. Prema tome, pojam “Branitelj” ispravno prevodi ovu riječ. Oblik ovoga istoga grčkog korijena, “utjeha” (*parakalēo*, [vidjeti Posebnu temu gore: Utjeha](#)), korišten je o Ocu u 2. Poslanici Korinćanima 1:3-11.

Prijevod IMENICE “branitelj” (*paraklētos*) dolazi od rimskoga pravog sustava. Prijevod “Tješitelj” prvi je upotrijebio Wycliffe i odražava uporabu oblika GLAGOLA (*parakaleō*) u Septuaginti (tj. 2. Sam 10:4; 1. Ljet 19:3; Job 16:2; Ps 69:20; Prop 4:1; Iz 35:4). To može biti ANTONIM za Sotonu (optužitelj).

I Filon i Josip FLavije koristili su riječ u smislu “posrednik” ili “savjetnik”.

POSEBNA TEMA: ISUS I DUH

Postoji tečnost između djela Duha i Sina. G. Campbell Morgan rekao je kako je najbolje ime za Duha “drugi Isus” (međutim, oni su različite, vječne Osobe). Slijedi kratak pregled usporedbe djela i naslova Sina i Duha:

1. Duh je nazvan “Duh Isusa” ili sličnim izričajima (usp. Rim 8:9; 2. Kor 3:17; Gal 4:6; 1. Pt 1:11)
2. obojica su nazvani istim pojmovima:
 - a. “istina”:
 - 1) Isus (Iv 14:6)
 - 2) Duh (Iv 14:17; 16:13)
 - b. “zagovornik”:
 - 1) Isus (1. Iv 2:1)
 - 2) Duh (Iv 14:16.26; 15:26; 16:7)
 - c. “Svet”:
 - 1) Isus (Mk 1:24; Lk 1:35; Djela 3:14; 4:27.30)
 - 2) Duh (Lk 1:35)
3. obojica su uvijek prisutni u vjernicima:
 - a. Isus (Mt 28:20; Iv 14:20.23; 15:4-5; Rim 8:10; 2. Kor 13:5; Gal 2:20; Ef 3:17; Kol 1:27)
 - b. Duh (Iv 14:16-17; Rim 8:9.11; 1. Kor 3:16; 6:19; 2. Tim 1:14)
 - c. Otac (Iv 14:23; 2. Kor 6:16)
4. zadatak Duha je dovesti svjedoke Isusu (usp. Iv 15:29; 16:13-15).

▣ (1:10) “**braćo**” Pavao koristi pojam “braćo” ili “brate” često. Čak premda je Pavao opominjao ovu zajednicu strogim riječima oni su ipak braća i sestre u Kristu.

Pavao često koristi ovaj pojam kako bi naznačio novu temu, ali u ovoj Poslanici on ga također koristi za označavanje jedinstva ove crkve i s Pavlom i s drugim crkvama.

▣ “**imenom našega Gospodina Isusa Krista**” U židovskome životu ime je predstavljalo nečiju narav i autoritet. Ovdje Phillipsov prijevod dohvaća suštinu: “svime onim što vam naš Gospodin Isus Krist znači”.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Ime Gospodinovo \(NZ\).](#)

POSEBNA TEMA: IME GOSPODINOVO (NZ)

Ovo je bio uobičajen izričaj za osobnu prisutnost i djelatnu snagu Trojedinoga Boga u Crkvi. To nije bila magična formula, nego obraćanje na Božju narav kao što je bila vidljiva u Isusu.

Često ovaj izričaj upućuje na Isusa kao Gospodina (usp. Fil 2:11):

1. kod priznavanja nečije vjere u Isusa (usp. Rim 10:9-13; Djela 2:21.38; 8:12.16; 10:48; 19:5; 22:16; 1. Kor 1:13.15; Jak 2:7)
2. kod egzorcizma (usp. Mt 7:22; Mk 9:38; Lk 9:49; 10:17; Djela 19:13)
3. kod iscjeljivanja (usp. Djela 3:6.16; 4:10; 9:34; Jak 5:14)
4. kod čina službe (usp. Mt 10:42; 18:5; Lk 9:48)
5. u vremenu crkvene stege (usp. Mt 18:15-20)
6. tijekom propovijedanja poganima (usp. Lk 24:47; Djela 9:15; 15:17; Rim 1:5)
7. u molitvi (usp. Iv 14:13-14; 15:7.16; 16:23; 1. Kor 1:2)
8. način upućivanja na kršćanstvo (usp. Djela 26:9; 1. Kor 1:10; 2. Tim 2:19; Jak 2:7; 1. Pt 4:14).

Što god mi činili kao navjestitelji, službujući, pomoćnici, iscjelitelji, egzorcisti, itd., mi činimo u Njegovoj naravi, Njegovoj sili, Njegovim odredbama – u Njegovo Ime (tj. Fil 2:9-10)!

▣ **(1:10) “da se svi slažete”** Postoje dva PREZENT AKTIVNA KONJUNKTIVA u Pavlovoj svrsi (tj. *hina*) kratke rečenice:

1. da se ne smiju nastavljati razmirice (PREZENT AKTIVNOGA KONJUNKTIVA)
2. da mogu (PREZENT AKTIVNOGA KONJUNKTIVA) biti združeni zajedno (tj. PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA, što ovo čini PERIFRASTIČKIM).

Ovi KONJUNKTIVI dodaju natuknicu o možebitnosti. Tamo su bile podjele i te stranke nisu bile združene zajedno. Neophodni stavovi i djelovanja za čuvanje jedinstva popisani su u Poslanici Efežanima 4:2-3.

Pavlova žudnja za ovu crkvu odražava Isusovu molitvu u Evanđelju po Ivanu 17:11.21-23, “da oni mogu biti jedno, kao što smo i Mi”. Ovo je potisak i Efežanima Ef 4:1-6. Jedinstvo (ne jednolikost) ključno je za zdravu, rastuću, crkvu Velikoga poslanja (usp. Fil 1:27). Manjak jedinstva ishodi u zasljepljenim umovima (usp. 2. Kor 3:14; 4:4; 11:3).

▣ **“da ne bude podjela među vama”** Ovaj pojam (tj. *schismata*) bio je korišten u *koine* grčkom o nesložnosti političkih stranaka (usp. Djela 14:4; 23:7). Dobivamo englesku riječ, *schism* (raskol), iz ovoga grčkoga pojma. Ovo je bio jedan od glavnih problema u ovoj crkvi (usp. 1. Kor 11:18-19; 12:25). Te su podjele bile temeljene na:

1. osobnim htijenjima vjernika za određene vještine vodstva (tj. retoričke)
2. ponosu i ljubomori vjernika zbog duhovnih darova
3. odobravanju vjernika spram ekonomskih skupina (tj. bogat i siromašan)
4. predrasudama vjernika o društvenome položaju (tj. rob i slobodan)
5. rasnome ponosu /oholosti vjernika (tj. Židov i poganin)
6. ljubomori ili ponosu vjernika zbog bračnoga statusa (tj. oženjen i neoženjen)
7. ponosu vjernika zbog intelektualne snage (tj. obrazovni elitizam prvoga stoljeća, sofisti).

Na mnogo načina ovaj naglasak na oholosti, ponosu, dogmatizmu, i osobnome vršenju opisuje denominacijsku zbrku suvremene crkve. Svaka skupina tvrdi da je broj jedan nakon svojih ljudskih vođa (tj. Luther, Calvin, Arminije, Wesley, itd.). Svaka skupina misli kako isključivo oni odražavaju Božji um. Oh, postoji stalna potreba za poniznošću i podučavanjem. Svi oni koji se pozivaju na Isusovo Ime su Njegova Crkva!

▣ **“nego da budete cjeloviti u istoj misli i u istoj osudi”** Današnja Engleska verzija (TEV) prijevoda ima “potpuno ujedinjeni s jednom mišlju i jednom svrhom”. Ta svrha je Kraljevstvo Božje, Evanđelje, Veliko poslanje, osobna svetost, a ne osobne predrasude, prvenstva, ili rasporedi!

1:11 “Klojinih ljudi” Mi ništa ne znamo o ovoj gospođi osim da je možda bila član crkve u Korintu ili barem su njeni radnici bili članovi. Njeno ime bilo je nadimak za boginju poljoprivrede, Demetru. Njeni slugi bili su jedan izvor Pavlova znanja o problemima što su se razvijali unutar kućnih crkava u Korintu. [Vidjeti Uvod, VI. A.](#)

▣ **“kako postoje svađe među vama”** Ovaj isti pojam (tj. *eris*) popisan je u plodovima tijela u Poslanici Galaćanima 5:20, što su osobine palih, gnjevnih, sebičnih ljudi. Popisan je u nekoliko drugih Pavlovih popisa grijeha (usp. 1. Kor 3:3; 2. Kor 12:20; 1. Tim 6:4). To ne smiju nikad, nikad biti osobine Crkve Isusa Krista!

1:12 Ovo je čini se popis stranaka (tj. Pavlova skupina, Petrova skupina, Isusova skupina). Mnogo je osobina vođa (tj. Pavao = slobodnjačka stranka, što uključuje pogane samo po vjeri; Apolon = filozofijska stranka; Kefa = židovska tradicionalistička ili legalistička stranka, usp. 2. Kor 11:18-33); Krist = oni posebnoga ranga, pozvani, nadareni, ili duhovni, usp. moguće 2. Kor 12:1). Međutim, ne postoji određena obavijest u NZ-u o teologiji ili porivu svake od ovih skupina. Ovi vođe nisu bili frakcionaški. To su bile skupine (moguće kućne crkve) u Korintu što su ih potvrđivale kao svoje prvake koje su bile frakcionaške.

▣ **“Apolonov” [Apolon]** Ovo je bio visoko obrazovani i rječit propovjednik iz Aleksandrije, Egipat. Bio je u Korintu (usp. Djela 18:24 - 19:1), ali odbio se vratiti (usp. 1. Kor 16:12). Bio je upravo vrsta vođe kojem je bila privučena ova crkva.

▣ **“Kefe” [Kefa]** Ovo je aramejska istoznačnica grčkoga imena, Petar. Neizvjesno je ako je Petar ikad bio u Korintu. Ako nije, ovo može odražavati “judaističku” stranku (usp. Gal i moguće 2. Kor).

▣ **“od Krista”** Neizvjesno je ako je ovo Pavlova reakcija na vođe koji su bili frakcijski usmjereni ili je to bila još jedna frakcijska skupina koja je potvrđivala samo Krista kao svoga vođu. Klement Rimski, koji je pisao Korintu godine 95. (tj. 1. Klementova 48) ne spominje Kristovu stranku, iako spominje druge frakcijske skupine. Ovo podupire gledište kako je ovo bilo Pavlov povik. Oni moraju odabrati priznati i pratiti ljudske vođe, ali on se diže i pripada jedino Kristu!

Drugi znanstvenici pretpostavljali su kako je ovo mogla biti skupina koja je tvrdila kako ima posebno znanje o Isusu ili posebno otkrivenje od Isusa ili poseban odnos s Isusom (tj. elita, gnostička vrsta frakcije). Ali opetovano, ovo je neizvjesno i tek je nagađanje. Postoji mnogo toga što ne znamo o crkvi prvoga i drugog stoljeća.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Gnosticizam \(od grčke riječi *gnosis*, što znači “znanje”, usp. 1. Tim 6:20\).](#)

POSEBNA TEMA: GNOSTICIZAM (od grčke riječi *gnosis*, što znači “znanje”, usp. 1. Tim 6:20)

I. POZADINA PRVOGA STOLJEĆA

Rimski svijet prvoga stoljeća bilo je vrijeme eklekticizma između istočnjačkih i zapadnjačkih religija. Bogovi grčkoga i rimskoga panteona bili su na lošem glasu. Misteriozne religije bile su vrlo popularne zbog svoga naglaska na osobnome odnosu s božanstvom i tajnome znanju. Svjetovna grčka filozofija bila je popularna i stopljena s drugim pogledima na svijet. U ovaj svijet eklektičke religije ušla je isključivost kršćanske vjere (Isus je jedini put k Bogu, usp. Iv 14:6). Što god bila točna pozadina hereze, bila je to nakana da se isključivost kršćanstva (tj. Iv 14:6; 1. Iv 5:12) učini prihvatljivom i intelektualno prihvatljivom širem grčko-rimskome slušateljstvu. Moguće je da se gnostička misao začela u graničnim židovskim sektama (tj. jedan primjer: Sekta iz Svitaka s Mrtvoga mora). To može objasniti neke od židovskih elemenata NZ-nih Knjiga povezanih s gnosticizmom.

II. NEKA OD TEMELJNIH NAČELA HEREZE IZ DOKAZA UNUTAR 1. IVANOVA POSLANICE:

- A. nijekanje utjelovljenja Isusa Krista
- B. nijekanje središnjega položaja Isusa Krista u spasenju
- C. manjak primjerenoga kršćanskog načina života
- D. naglasak na znanju (često tajnome)
- E. stremljenje prema ekskluzivizmu i elitizmu.

III. POČETNI GNOSTICIZAM PRVOGA STOLJEĆA

- A. Temeljna učenja početnoga gnosticizma prvoga stoljeća imala su čini se naglasak na ontološkome (vječnom) dualizmu između duha i materije. Duh (visoki bog) bio je smatran dobrim, dok je materija bila u sebi zla. Ta dihotomija slični:
 - 1. platonističkome idealu nasuprot fizičkome
 - 2. nebeskome nasuprot zemaljskome
 - 3. nevidljivome nasuprot vidljivome. Postojao je također poseban naglasak na važnostitajnoga znanja (lozinka ili tajni kodovi što su dopuštali duši proći kroz anđeoske sfere [eoni] do visokoga boga) neophodnoga za spasenje
 - 4. moguće utjecaj zoroastrijanizma.
- B. Postoje dva oblika početnoga gnosticizma što očito mogu biti u pozadini 1. Ivanove poslanice:
 - 1. doketski gnosticizam, što niječe Isusovu pravu ljudskost zato jer je materija zla
 - 2. cerintski gnosticizam [prema Cerintu – op.prev.], što poistovjećuje Krista s jednim od mnogo eona ili anđeoskih stupnjeva između dobrog visokog boga i zle materije. Taj “Kristov Duh” nastanio se u čovjeku Isusu kod njegova krštenja i napustio ga prije njegova raspeća
 - 3. od ovih dviju skupina neke su provodile asketizam (ako tijelo želi to, to je zlo), drugi antinominizam (ako tijelo želi to, napravi to).

- C. Ne postoji pisani dokaz o razvitku sustava gnosticizma u prvome stoljeću. Sve do sredine drugoga stoljeća nije postojao dokumentirani dokaz (vidjeti *Nagi Hammadi Texts*). Za daljnju obavijest o “Gnosticizmu” vidjeti:
1. *The Gnostic Religion* od Hansa Jonasa, izdao Beacon Press
 2. *The Gnostic Gospels* od Elaine Pagelsa, izdao Random House
 3. *The Nag Hammadi Gnostic Texts and the Bible* od Andrewa Helmbolda.

IV. HEREZA DANAS

- A. Duh ove hereze prisutan je s nama danas kad ljudi pokušavaju usložniti kršćansku istinu s drugim sustavima misli.
- B. Duh ove hereze prisutan je s nama danas kad ljudi naglašavaju “ispravnu” doktrinu isključujući osobni odnos i način života vjere.
- C. Duh ove hereze prisutan je s nama danas kad ljudi okreću kršćanstvo u ekskluzivni intelektualni elitizam.
- D. Duh ove hereze prisutan je s nama danas kad se religijski ljudi okreću asketizmu ili antinominizmu kao najboljem načinu za pronalaženje Božje naklonosti.

1:13 Ovaj stih zapisuje Pavlovu prestravljenu reakciju. “Je li Krist bio razrezan?” Ovo je PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA, što podrazumijeva da je Krist bio i ostaje podijeljen po stavovima i djelovanjima ovih frakcija u Korintu. Ako je ovo pitanje, onda je “da” odgovor očekivan.

Manuskript na papirusu što je bio napisan 200-ih godina, ima tekstualnu varijantu, “Krist ne može biti podijeljen” (ali ovaj je papirus bio oštećen i tekst je nesiguran). Većina drevnih i pouzdanih grčkih uncijalnih rukopisa, α , A, B, C, D, F, i G, brišu negaciju i, time, čine ovo:

1. pitanjem
2. povikom
3. izjavom.

UBS⁴ daje kraćem tekstu ocjenu “A” (izvjesno).

▣ **“Pavao nije bio razapet za vas, bio je? Ili jeste li vi kršteni u ime Pavla?”** Ovo su Pavlove snažne izjave o Kristovoj vrhovnoj vlasti (tj. omalovaživši sebe) moguće naslovljene na ove frakcijske skupine ili u najmanju ruku na skupinu koja se nazvala njegovim imenom. Ovo retoričko pitanje očekuje “ne” odgovor.

1:14 “Krispa” [Krisp] Ovo je osoba spomenuta u Djelima apostolskim 18:8 koji je bio vođa sinagoge u Korintu što je prihvatio Krista. Djela apostolska 18:8 također spominju kako je bio kršten zajedno sa svojim kućanstvom (usp. 1. Kor 1:16). Očito je Pavao izveo ovo “kućansko” krštenje. U drevnome svijetu kad se preobratala glava kuće, uobičajeno se preobratio i čitav dom. To bi obično uključivalo djecu i slugu, ako ih je bilo. Za moju punu bilješku vidjeti Djela apostolska 16:15 *online* na www.freebiblecommentary.org.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Krštenje kućanstva /ukućana.](#)

POSEBNA TEMA: KRŠTENJE KUĆANSTVA /UKUĆANA

Postoji nekoliko “krštenja kućanstva /ukućana” u NZ-u:

1. Djela apostolska 10:2, Kornelije
2. Djela apostolska 16:15, Lidija
3. Djela apostolska 16:33, tamničar iz Filipa.

Teološko pitanje što podiže ovaj stih je: “Jesu li djeca bila uključena u ove primjere obraćenja kućanstva u Djelima apostolskim?” Ako je tako, onda postoji biblijski presedan za krštenje male djece /dojenčadi u ovima “obiteljskim spasenjima”.

Oni koji tvrde ovo kao dokaz također naglašavaju SZ-nu praksu uključivanja djece u narod Izraela kao novorođenčad (tj. obrezanje u starosti od osam dana, vidjeti James D. G. Dunn).

Iako je jamačno moguće da vjera u Krista trenutačno utječe na čitavu obitelj (usp. Pnz 5:9 i 7:9) u ovoj društvenoj okolnosti, ostaje pitanje: “Je li to sveopća istina što se mora provoditi u svakoj kulturi?” Ja tvrdim da je NZ otkrivenje o osobnim dragovoljnim odabirima povezanim sa svjesnim osjećajem o krivnji. Netko mora shvatiti svoju potrebu za Spasiteljem. Ovo vodi do daljnijega pitanja: “Jesu li ljudi rođeni grješni u Adamu, ili su grješni kad odaberu ne poslušati Boga?” Judaizam dopušta razdoblje dječje nedužnosti sve do znanja o Zakonu i predanosti o njegovu održavanju; za mušku djecu, 13 godina, za žensku djecu, starost od 12 godina. Rabini ne naglašavaju Knjigu Postanka 3 kao što to čini Crkva.

NZ je Knjiga za odrasle. Ona tvrdi Božju ljubav za djecu, ali njena poruka usmjerena je prema odraslima! Međutim, moramo dopustiti da živimo u demokratskome, na pojedinca usmjerenome društvu, ali kultura Biblije je plemensko, klansko, obiteljsko društvo!

▣ **“Gaja” [Gaj]** Ova osoba može biti ona spomenuta u Poslanici Rimljanima 16:23, u čijoj se kući sastajala kućna crkva. Njegovo puno rimsko ime bilo bi Gaj Tit Just (Gaius Tit Justus).

1:16 “Stefana” Ova je osoba spomenuta u 1. Poslanici Korinćanima 16:15.17. On je bio jedan od trojice članova crkve koji su donijeli pismo od crkve Pavlu u Efez, [vidjeti Uvod, VI. A.](#)

1:17 “Jer Krist me nije poslao krstiti, nego propovijedati” Ovo ne znači omalovažavanje krštenja (usp. Mt 28:19), nego reakciju na frakcionaški duh u crkvi u Korintu koji su podizali određeni vođe. Međutim, ova izjava ukazuje kako krštenje nije bilo viđeno kao “sakramentalni /svetootajstveni” posrednik milosti. Iznenađujuće je što neki tumače Pavlova pisanja u sakramentalnome smislu budući u svima svojim pisanjima on posebice spominje Večeru Gospodnju samo jednom u 1. Poslanici Korinćanima 11 a baptizam dva puta, u Rimljanima 6:1-11 i Kološanima 2:12. Međutim, krštenje jeste volja Božja za svakoga vjernika:

1. ono je Isusov primjer (Mt 3:13-17)
2. ono je zapovijed od Isusa (Mt 28:28-10)
3. ono je očekivan, uobičajen obred za sve vjernike (Rim 6; Djela 2:38).

Ja ne vjerujem kako je ono kanal za primanje milosti od Boga ili od Duha. Bila je to javna prigoda za nove vjernike da izraze svoju vjeru na javan i odlučan način. NZ-ni vjernik pita: “Moram li biti kršten kako bih bio spašen?” Isus je to učinio! Isus je zapovjedio Crkvi neka to čini! Činite to!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Krštenje.](#)

POSEBNA TEMA: KRŠTENJE

I. KRŠTENJE U ŽIDOVSKOME ŽIVOTU

A. Baptizam je bio zajednički obred među Židovima prvoga i drugog stoljeća:

1. priprema za štovanje u Hramu (tj. obred očišćenja)
2. krštenje prozelita

Ako je netko iz poganske pozadine želio postati punopravno dijete Izraela, morao je izvršiti tri zadatka:

- a. obrezanje, ako je bio muško
 - b. krštenje uranjanjem, u prisutnosti tri svjedoka
 - c. prinošenje žrtve u Hramu
3. čin pročišćenja (usp. Lev 15).

U sektaškim skupinama Palestine prvoga stoljeća, takvim kao što su eseni, krštenje je očito bilo zajedničko, ponovljeno iskustvo. Međutim, za glavnu liniju judaizma, Ivanovo krštenje pokajanja za prirodnu djecu Abrahama bilo je ponižavajuće prolaženje kroz poganski obred prihvaćanja.

- B. Neki SZ-ni presedani mogu se navesti iz obrednoga pranja:
1. kao simbol duhovnoga očišćenja (usp. Iz 1:16)
 2. kao redovit obred izveden od svećenika (usp. Izl 19:10; Lev 16).
- Trebalo bi zabilježiti da su sva druga krštenja u prvome stoljeću židovske kulture bila samo-rukovođena. Jedino je poziv Ivana Krstitelja za krštenjem uključivao njega kao procjenitelja (usp. Mt 3:7-12) i upravitelja ovoga čina pokajanja (usp. Mt 3:6).

II. KRŠTENJE U CRKVI

- A. Teološke svrhe:
1. oprostjenje grijeha – Djela apostolska 2:38; 22:16
 2. primanje Svetoga Duha – Djela apostolska 2:38 (Djela 10:44-48)
 3. sjedinjenje s Kristom – Poslanica Galaćanima 3:26-27
 4. članstvo u crkvi – 1. Poslanica Korinćanima 12:13
 5. simbol duhovnoga okretanja – 1. Petrova poslanica 3:20-21
 6. simbol duhovne smrti i uskrsnuća – Poslanica Rimljanima 6:1-5.
- B. Krštenje je bilo ranocrkvena mogućnost za javnu vjeroispovijed neke osobe (ili ispovijed). Ono nije bilo /nije mehanizam za spasenje, nego prigoda potvrde vjere riječima (tj. vjerojatno, "Isus je Gospodin"). Zapamtite, Rana crkva nije imala zgrade i sastajala se u kućama ili često na tajnim mjestima zbog progonstva.
- C. Mnogi komentatori tvrdili su da je 1. Petrova poslanica propovijed na krštenju. Iako je to moguće, nije jedina mogućnost. Istina je da Petar često koristi krštenje kao ključni čin vjere (usp. Djela 2:38.41;10:47). Međutim, ono nije bilo /nije sakramentalni /svetootajstveni događaj, nego događaj vjere, što simbolizira smrt, ukop, i uskrsnuće dok se vjernik poistovjećuje s Kristovim vlastitim iskustvom (usp. Rim 6:7-9; Kol 2:12). Čin je simboličan, ne sakramentalan; taj je čin prigoda za vjeroispovijed, ne mehanizam spasenja.

III. KRŠTENJE I POKAJANJE U DJELIMA APOSTOLSKIM 2:38

Curtis Vaughan, u Djelima apostolskim u fusnoti na str. 28 ima zanimljiv osvrt što se odnosi na Djela 2:38:

"Grčka riječ za 'kršten' je treća osoba imperativa; riječ za 'pokajanje', druga je osoba imperativa. Ova promjena zapovijedi od izravnije druge osobe na manje izravnu treću osobu 'kršten' podrazumijeva da je Petrov temeljni prvenstveni zahtjev pokajanje."

Ovo slijedi naglasak u propovijedi Ivana Krstitelja (usp. Mt 3:2) i Isusa (usp. Mt 4:17). Pokajanje je izgleda moralo biti duhovni ključ a krštenje vanjski izražaj ove duhovne promjene. Novi zavjet nije znao ništa o nekrštenim vjernicima! Za Ranu crkvu krštenje je bilo javno ispovijedanje vjere. To je prigoda za javno ispovijedanje vjere u Krista, a ne mehanizam za spasenje! Treba biti zapamćeno da krštenje nije spomenuto u Petrovoj drugoj propovijedi, iako pokajanje jeste (usp. Djela 3:19; Lk 24:17). Krštenje je bio primjer postavljen od Isusa (usp. Mt 3:13-18). Krštenje je bilo zapovjedbano od Isusa (usp. Mt 28:19). Suvremeno pitanje o neophodnosti krštenja za spasenje nije naslovljeno u Novome zavjetu; od svih se vjernika očekuje da budu kršteni. Međutim, mora se zaštititi od sakramentalnoga /svetootajstvenoga mehanizma! Spasenje je pitanje vjere, a ne pitanje čina na pravome mjestu, s pravim riječima, s pravim obredom!

▣ (1:17)

NASB	"ne u vještome govoru"
NKJV	"ne s mudrim riječima"
NRSV	"ne s rječitom mudrošću"
TEV	"bez uporabe jezika ljudske mudrosti"
NJB	"ne pomoću mudroga jezika"
Pešita	"ne oslanjajući se na mudre riječi"
REB	"bez pribjegavanja retoričkim vještinama"

Pojam *sophia* (tj. vještina ili mudrost) u 1. Poslanici Korinćanima 1:17-24 upotrijebljen je u svome ljudskom usmjerenju (tj. svjetovna mudrost, ljudska mudrost, pala mudrost). Ljudska rječitost i /ili mudrost ne može zauzeti mjesto Božjih dobrih vijesti u Kristovoj zamjenskoj smrti (tj. Iz 53; Mk 10:45; 2. Kor 5:21). Snaga je u poruci, ne u davatelju poruke

(tj. čak niti ne u Pavlu, usp. 2. Kor 10:10; 11:6). Dio ove crkve ponosio se svojim govorničkim vještinama /retorikom (vidjeti Bruce W. Winter, *Philo and Paul Among the Sophists*). Skupina židovsko usmjerenih lažnih učitelja kasnije će doći u Korint i napasti Pavla zbog manjka njegovih govorničkih /retoričkih vještina u 2. Poslanici Korinćanima 10 - 13. Nijedno tijelo neće se slaviti pred Bogom (usp. 1. Kor 1:29; Ef 2:9).

▣ **“tako da križ Kristov ne bi bio učinjen nevažnim”** Ako bi ljudi mogli spasiti sebe kroz svoja djelovanja ili um, onda Kristova smrt ne bi bila neophodna! Ali, oni to ne bi mogli /ne mogu! Sila križa jeste Božja potpuna opskrba kroz Krista. Sve što je bilo potrebno za učiniti da čitav svijet bude spašen dovršeno je, potpuno, i dostupno u životu, naučavanjima, smrti, uskrsnuću, uznesenju, i ponovnome Dolasku Krista, kome se ljudi mogu odazvati /primiti samo vjerom.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:18-25

¹⁸Jer riječ o križu je budalaština za one koji propadaju, ali za nas koji bivamo spašeni on je sila Božja. ¹⁹Jer pisano je:

“JA ĆU UNIŠTITI MUDROST MUDRIH,
I PAMET PAMETNIH JA ĆU UKINUTI.”

²⁰Gdje je mudar čovjek? Gdje je pisar? Gdje je sudionik u raspravi ovoga doba? Nije li Bog učinio ludu mudrost svijeta?

²¹Jer budući u mudrosti Božjoj svijet kroz svoju mudrost nije *došao do* spoznaje Boga, Bog je bio vrlo zadovoljan kroz ludost propovijedane poruke spasiti one koji vjeruju. ²²Jer doista Židovi zahtijevaju znakove a Grci traže mudrost; ²³ali mi propovijedamo Krista razapetog, Židovima kamen spoticanja a poganima ludost, ²⁴ali onima koji su pozvani, i Židovi i Grci, Krista silu Božju i mudrost Božju. ²⁵Zato jer je ludost Božja mudrija od ljudi, i slabost Božja je jača od ljudi.

1:18 “Jer riječ o križu” Ova “riječ” (tj. *logos*) odnosi se na sadržaj Pavlova propovijedanja (usp. 1. Kor 1:17 i 23). Pavao uobičajeno u svome propovijedanju naglašava i Kristovo raspeće i uskrsnuće. Ali u ovome okviru on se usredotočuje na raspeće (usp. Post 3:15; Ps 22; Iz 53; Zah 9 - 14) i ishode raspeća (usp. 1. Kor 1:30).

**NASB, NKJV, NRSV, Pešita
TEV
NJB, REB**

**“budalaština”
“je besmislica”
“ludorija”**

Ova grčka riječ dolazi u engleskome kao “moron /idiot”. To je ključni element u Pavlovu opisu pale ljudske mudrosti (usp. 1. Kor 1:18.21.23.25), također zabilježite 1. Poslanicu Korinćanima 2:14; 3:18-19; 4:10. Evanđelje je otkrivenje (tj. samootkrivenje) od Boga, a ne od ljudskog otkrića!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Budalasto /glupavo.](#)

POSEBNA TEMA: BUDALASTO /GLUPAVO

Ovaj stav /osoba izraženo je s nekoliko SZ-nih pojmova:

1. “budala”, “budalasta osoba” (BDB 17, KB 21) – usp. Knjiga o Jobu 5:2.3; Psalam 107:17; Izreke 1:7 (i mnogi drugi navodi); Knjiga proroka Izaije 19:11; 35:8; Jeremija 4:22; Hošea 9:7
2. “samouvjeren” (BDB 493, KB 489) – usp. Ps 49:10; 92:6; 94:8; Izr 1:22.32 (mnogo više navoda); Knjiga Propovjednika 2:14-16; 5:1.3.4 (mnogo više navoda)
3. “isprazna osoba” (BDB 614, KB 663) – usp. Ponovljeni zakon 32:6.21; 2. Knjiga o Samuelu 3:33; 13:13; Job 2:10; 30:8; Psalam 14:1; 39:8; 53:1; 74:18.22; Izreke 17:7.21; 30:22; Knjiga proroka Jeremije 17:11
4. “tvrdoglav” (BDB 698, KB 754) – usp. Knjiga Postanka 31:28; 1. Samuelova 13:13; 2. Samuelova 15:31; 24:10; 1. Ljetopisa 21:8; 2. Ljetopisa 16:9; Propovjednik 2:19; 10:3.14; Knjiga proroka Izaije 44:25; Jeremija 5:21.

Isus je koristio tri riječi za opis budalastih /ludih ljudi:

1. *aphrōn*, Evanđelje po Luki 11:40; 12:20
2. *anoētos*, Evanđelje po Luki 24:25
3. *mōros*, Evanđelje po Mateju 5:22; 23:17.19.

Najjača Isusova izjava što se tiče uporabe ove karakterizacije jedne osobe od strane druge osobe jeste u Mateju 5:22, gdje *mōros* odražava aramejsku riječ *raca*, što znači nesposobna za život. Taj se odjeljak ne bavi s posebnim naslovima kako netko može ili ne može nazivati drugu osobu, nego s pretpostavljenim vjernikovim stavom prema drugima, posebice zavjetnoj braći.

Grčki pojam, *mōros*, preveden “budala /ludak”, morao je odražavati aramejski pojam *raca*. Međutim, Isusova igra riječi nije bila na grčku riječ *mōros*, nego prvenstveno na hebrejsku riječ *mōreh*, BDB 598, što znači “pobuniti se protiv Boga” (usp. Br 20:10; Pnz 21:18.20; vidjeti F. F. Bruce, *Answers to Questions*, str. 42). Isus je nazivao farizeje tim posebnim pojmom u Mateju 23:17. Ne samo naša djelovanja, nego naši porivi, stavovi, i svrhe određuju grijeh protiv našega ljudskog druga. Ubojstvo, što se tiče Boga, može biti misao! Mržnja našega brata ili sestre jasno pokazuje da ne poznajemo Boga (usp. 1. Iv 2:9-11; 3:15, i 4:20). Društveno govoreći, misao puna mržnje bolja je od smrti, ali zapamtite da ovaj odjeljak Pisma ima cilj slomiti svu samo-pravednost i ponos u nečijoj vlastitoj pobožnosti.

Pavao slijedi SZ i Isusa u uporabi nekoliko pojmova za opis budalastih /ludih ljudi:

1. *aphrōn*, 1. Poslanica Korinćanima 15:36; 2. Korinćanima 11:16.19; 12:6.11
2. *mōros*, 1. Poslanica Korinćanima 3:18; 4:10 i srodan oblik u Rimljanima 1:22.

Ljudi koji tvrde da poznaju Boga, ali misle i djeluju na neprimjerene načine, često su okarakterizirani kao jasni mislitelji! Pavlovi sarkastički osvrti, toliko tečni u 1. i 2. Poslanici Korinćanima, otkrivaju takvu vrstu osobe. Oni su bili toliko uvjereni kako posjeduju znanje da nisu mogli vidjeti niti shvatiti istinsko znanje!

▣ (1:18) “za one koji propadaju, ali za nas koji bivamo spašeni on je sila Božja” Postoje dva PREZENTA PARTICIPA. Prvi je PREZENT SREDNJEGA PARTICIPA a drugi PREZENT PASIVNOGA PARTICIPA. Postoje samo dvije vrste ljudi: oni koji propadaju i oni koji bivaju spašeni (usp. 2. Kor 2:15; 4:3). Pojam “propadaju” ne znači fizičko istrebljenje /anihilacija, nego trajni gubitak zajedništva s Bogom, za koje su bili stvoreni. Suvremeni tumači uzeli su hebrejske eufemizme i literalizirali ih. Dva primjera su:

1. “spavati /san” = smrt, ne nesvjesno stanje sve do uskrsnuća
2. “propasti” = duhovno propadanje, ne anihilacija.

Neki kažu da je anihilacija (tj. prestanak života) ljudskija nego trajan Pakao (usp. Fudge, *The Fire That consumes*). Problem izniče kad se ista riječ što se koristila za opis Pakla upotrijebila o Nebu (tj. “vječno”, usp. Mt 25:46) i kod spominjanja dvostrukoga uskrsnuća kao što je u Knjizi proroka Daniela 12:2; Evanđelju po Ivanu 5:28-20; i Djelima apostolskim 24:15. Ipak nije Bog Onaj koji šalje ljude u Pakao, nego je to njihovo vlastito odbacivanje: (1) svjetla što imaju (tj. Ps 19:1-6; Rim 1-2) ili (2) Evanđelja (tj. neoprostiv grijeh i smrtni grijeh jesu grijeh nevjere). Nevjera u ovome životu utječe na vječnost.

NZ opisuje spasenje kao:

1. prošli odlučujući voljni čin (tj. AORIST GLAGOLSKO VRIJEME, Djela 15:11; Rim 8:24; 2. Tim 1:9; Tit 3:5)
2. proces što se nastavlja kroz život (tj. PREZENT GLAGOLSKO VRIJEME, 1. Kor 1:18; 15:2; 2. Kor 2:15)
3. prošli događaj što postaje stanje bića (tj. PERFECT GLAGOLSKO VRIJEME, Ef 2:5.8)
4. buduće dovršenje (tj. FUTUR GLAGOLSKO VRIJEME, Rim 5:9.10; 10:9; 13:11; 1. Kor 3:15; Fil 1:28; 1. Sol 5:8-9; Heb 1:14; 9:28).

Teološka opasnost jeste izostavljanje ikojega od ovih navedenih točaka kao “tu” esenciju ili sržnost spasenja. Moramo uvijek biti pozorni glede lakoga vjerovanja što naglašava samo početni čin ili perfekcionizam, što naglašava samo ishod. Spasenje je početni, voljni odaziv na Božju besplatnu ponudu u Kristu što ishodi u dnevnoj Kristo-sličnosti. To nije samo osoba koja mora biti dobrodošla, nego poruka o toj osobi što mora biti primljena, i život te osobe koji se mora živjeti. To nije proizvod, neka polica osiguranja, karta za Nebo, nego rastući dnevni odnos s Isusom. NZ ne naglašava donošenje odluke, nego bivanje učenicom (usp. Mt 28:19-20).

Stvarna tajnovitost jeste ta da kad je Evanđelje predstavljeno, neki kažu “da” i spašeni su, ali neki kažu “ne” i njihova je pobuna potvrđena (usp. Lk 2:34; Iv 9:39; 1. Pt 2:7). Ne iznenađuje me što ljudi kažu da, ali iznenađen sam da s:

1. Božjom žudnjom za sve da budu spašeni
2. dovršenim Kristovim djelom
3. vabljenjem Duha
4. osjećajem krivnje ljudstva
5. nesvrhovitosti života s Bogom

ti ljudi kažu: “Ne”! Ovo je misterija izbora (usp. 2. Kor 3:14; 4:4; 11:3).

▣ **“sila Božja”** Evanđelje je sila Božja (usp. 1. Kor 1:24; Rim 1:16). Evanđelje otkriva i kanalizira Božju silu. Ono proizvodi vjeru. Ono proizvodi pokajanje. Ono proizvodi mudrost, pravednost, posvećenje, i iskupljenje (usp. 1. Kor 1:30). Propovijedanje o križu čini sve to. To je Božja sila iza pisane riječi (tj. Biblije), živa riječ (tj. Krist), propovijedana riječ (tj. Evanđelje), i utvrđena riječ (tj. Kristo-sličnost /Kraljevstvo Božje).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Evanđelje.](#)

POSEBNA TEMA: EVANĐELJE

Evanđelje po Marku vjerojatno je prvo pisano Evanđelje; ako je tako, to je prva uporaba pojma *euangelion* (usp. Mk 1:14.15; 8:35; 10:29; 13:10; 14:9) od pisca Evanđelja (Pavlova uporaba u Gal 2:2 i 1. Sol 2:9 bila bi kronološki ranija). Zanimljivo je zabilježiti kako Ivan nikad ne koristi IMENICU, niti to čine Poslanica Hebrejima i Jakovljeva poslanica. To je doslovno “dobre vijesti” ili “dobra poruka”. Ovo očito odražava Knjigu proroka Izaije 61:1 i moguće 40:9 i 52:7 (vidjeti LXX-u). Gramatički oblik Evanđelja može biti razumjet kao:

1. poruka dana od Isusa
2. poruka o Isusu.

Dictionary of Jesus and the Gospels, izdao IVP, kaže: “Genitiv (‘od’) vjerojatno je i subjektivan i objektiv: Isus navješćuje Evanđelje i ono navješćuje Njegovu priču” (str. 285).

Jerome Biblical Commentary kaže: “Markova uporaba riječi ‘Evanđelje’ srodna je onoj kod Pavla, gdje može značiti ili čin navješćivanja ili sadržaj o tome što je navješćivano.”

Pojam “Evanđelje” uključuje nekoliko vidova:

1. početne loše vijesti o grijehu i pobuni čovječanstva
2. Božje milosrdne odredbe da se bavi ljudskim grijehom (tj. smrt Krista)
3. otvoren poziv za bilo koga ili svima neka prihvate Božju odredbu pokajanjem i vjerom.

Za dobar popis teoloških predmeta o kojima su propovijedali rani apostoli, [vidjeti Posebnu temu dolje: Kerygma.](#)

Ove dobre vijesti o Isusu uključuju tri vida:

1. osobu kojoj treba dati dobrodošlicu (tj. Isus)
2. istine o toj osobi kojima se mora vjerovati (tj. NZ)
3. život koji oponaša tu osobu (tj. Kristo-sličan život).

Ako je ikoji od ova tri vida podcijenjen onda je Evanđelje oštećeno!

POSEBNA TEMA: KERYGMA

Postoji mnogo opcija o kršćanstvu. Naše vrijeme je vrijeme religijskoga pluralizma, baš kao i u prvome stoljeću. Osobno, ja u potpunosti uključujem i prihvaćam sve skupine koje tvrde da poznaju i pouzdaju se u Isusa Krista. Svi se ne slažemo oko ovoga ili onoga ali u osnovi kršćanstvo je čitavo o Kristu. Međutim, postoje skupine koje tvrde da su kršćanske što izgledaju “slično kao” ili “dolazak-kicoša-u-posljednja vremena”. Kako neka izrečem razliku?

Dakle, postoje dva načina:

- A. korisna knjiga što govori o tome što suvremene skupine sekta vjeruju (iz njihovih vlastitih tekstova) je *The Kingdom of the Cults* od Waltera Martina
- B. propovijedi Rane crkve, posebice one od apostola Petra i Pavla u Djelima apostolskim, daju nam temeljni pregled o tome kako su nadahnuti autori prvoga stoljeća predstavljali kršćanstvo različitim skupinama. Ova rana “navješćivanja” ili “propovijedi” (od kojih su Djela apostolska sažetak) dolaze od grčke riječi *kerygma*.

Slijede temeljne istine Evanđelja o Isusu u Djelima apostolskim:

1. ispunjava mnoga SZ-na proročanstva – Djela apostolska 2:17-21.30-31.34; 3:18-19.24; 10:43; 13:17-23.27; 33:33-37.40-41; 26: 6-7.22-23
2. poslan od YHWH kao što je obećano – Djela apostolska 2:23; 3:26
3. izvodio je čudesa kako bi potvrdio Svoju poruku i otkrio Božji suosjećaj – Djela apostolska 2:22; 3:16; 10:38

4. predan, nepriznat – Djela apostolska 3:13-14; 4:11
5. razapet – Djela apostolska 2:23; 3:14-15; 4:10; 10:39; 13:28; 26:23
6. uskrsnuo u život – Djela apostolska 2:24.31-32; 3:15.26; 4:10; 10:40; 13:30; 17:31; 26:23
7. uzvišen do Božje desne ruke – Djela apostolska 2:33-36; 3:13.21
8. doći će ponovno – Djela apostolska 3:20-21
9. imenovani Sudac – Djela apostolska 10:42; 17:31
10. poslao je Duha Svetog – Djela apostolska 2:17-18.33.38-39; 10:44-47
11. Spasitelj za sve koji vjeruju – Djela apostolska 13:38-39
12. nitko drugi nije Spasitelj – Djela apostolska 4:12; 10:34-36.

Ovdje su neki načini odaziva na ove stupove apostolske istine:

1. pokajanje – Djela apostolska 2:38; 3:19; 17:30; 26:20
2. vjerovanje – Djela apostolska 2:21; 10:43; 13:38-39
3. biti kršten – Djela apostolska 2:38; 10:47-48
4. primiti Duha – Djela apostolska 2:38; 10:47
5. svi mogu doći – Djela apostolska 2:39; 3:25; 26:23.

Ova shema služila je kao sržno propovijedanje Rane crkve, iako različiti autori Novoga zavjeta mogu ispustiti neki dio ili naglasiti druge pojedinosti u svojim pisanjima. Čitavo Evanđelje po Marku pažljivo slijedi Patrov vid *kerygme*. Marko je tradicionalno viđen kao onaj koji gradi Petrove propovijedi, propovijedane u Rimu, u pisano Evanđelje. I Matej i Luka slijede Markovu osnovnu građu.

1:19 Ovo je navod iz Knjige proroka Izaije 29:14. To je primjer SZ-noga sinonimnoga paralelizma. Naglasak je na ludosti ljudske mudrosti bez Boga (usp. Iz 29:13; Prop 1:12-18; 12:12).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Hebrejska poezija.](#)

POSEBNA TEMA: HEBREJSKA POEZIJA

I. UVOD

- A. Ova vrsta književnosti (ovisi kako je netko definira) čini 1/3 Staroga zavjeta. Ona je posebice uobičajena u “Prorocima” (svi osim Hagaja i Malahije sadrže poeziju) i “Spisima” što su dijelovi Hebrejskoga kanona.
- B. Ona je vrlo različita od engleske poezije. Engleska se poezija razvila iz grčke i latinske poezije, koja je prvenstveno temeljena na zvuku. Hebrejska poezija ima mnogo zajedničkoga s kanaanskom poezijom. U osnovi to je misao temeljena u uravnoteženim, usporednim redcima.
- C. Arheološko otkriće sjevernoga Izraela kod Ugarita (Raš Šamra) pomoglo je znanstvenicima razumjeti SZ-nu poeziju. Ova poezija iz XV. stoljeća prije Krista očito ima književne veze s biblijskom poezijom.

II. OPĆE ZNAČAJKE POEZIJE

- A. Vrlo je zbijena.
- B. Pokušava izraziti istinu, osjećaje ili iskustva u slikama.
- C. Ona je prvenstveno pisana, ne usmena. Visoko je ustrojena. Ovaj je ustroj izražen u:
 1. uravnoteženim nizovima (paralelizam)
 2. igrama riječi
 3. igrama zvukova.

III. USTROJ (R. K. Harrison, *Introduction To The Old Testament*, str. 965-975)

- A. Biskup Robert Lowth u svojoj knjizi, *Lectures on the Sacred Poetry of the Hebrews* (1753.) prvi je obilježio biblijsku poeziju kao uravnoteženi nizovi misli. Većina suvremenih engleskih prijevoda formatirano je kako bi pokazali nizove /redove poezije:
1. istoznačni – redovi izražavaju istu misao različitim riječima:
 - a. Psalam 3:1; 49:1; 83:14; 103:13
 - b. Izreke 19:5; 20:1
 - c. Knjiga proroka Izaije 1:3.10
 - d. Knjiga proroka Amosa 5:24; 8:10
 2. oprečni – redovi izražavaju oprečne misli putem suprotivosti ili izjavljivanja pozitivnoga i negativnoga:
 - a. Psalam 1:6; 90:6
 - b. Izreke 10:1.12; 15:1; 19:4
 3. umjetni /sintetički – naredna dva ili tri retka razvijaju misao: Psalam 19:7-9
 4. *chiasm* – obrazac poezije što izražava poruku u silaznome i uzlaznome redu. Glavna točka nađena je u sredini obrasca (vidjeti III., D; tj. Am 5:4b-6a).
- B. A. Briggs u svojoj knjizi, *General Introduction to the Study of Holy Scripture* (1899.) razvio je naredni stupanj raščlambe hebrejske poezije:
1. simbolički – jedna kratka rečenica doslovna a druga metaforička: Psalam 42:1; 103:3
 2. klimakteričan ili stubičast – kratke rečenice otkrivaju istinu u uzlaznome načinu: Psalam 19:7-14; 29:1-2; 103:20-22
 3. introvertan – nizovi kratkih rečenica, obično najmanje četiri, povezano je nutarnjom građom retka 1 do 4 i 2 do 3: Psalam 30:8-10a (više kao *chiasm*).
- C. G. B. Gray u svojoj knjizi, *The Forms of Hebrew Poetry* (1915.) razvio je zamisao uravnoteženih kratkih rečenica povrh toga:
1. potpuna ravnoteža – gdje je svaka riječ u retku jedan ponovljena ili uravnotežena riječju u retku dva: Psalam 83:14; Knjiga proroka Izaije 1:3
 2. nepotpuna ravnoteža – gdje kratke rečenice nisu iste duljine: Psalam 59:16; 75:6.
- D. Danas je u rastu shvaćanje književnoga ustroja obrasca u hebrejskome nazvanog *chiasm*, što uobičajeno označava broj usporednih redova (a.b,b,a; a,b,c,b,a) oblikujući lik pješčanoga sata, često je/su naglaše(ni) središnji redak /redci.
- E. Vrste zvučnih obrazaca općenito nađenih u poeziji, ali ne često u istočnjačkoj poeziji:
1. igra alfabela (akrostih, usp. Ps 9; 34; 37; 119; Izr 31:10 i dalje; Tuž 1 - 4)
 2. igra suglasnika (aliteracija, usp. Ps 6:8; 27:7; 122:6; Iz 1:18-26)
 3. igra samoglasnika (asonancija, usp. Post 49:17; Izl 14:14; Ez 27:27)
 4. igra ponavljanja slično-zvučnih riječi s različitim značenjima (paronomasija)
 5. igra riječi koje, kad su jasno izražene, zvuče kao biće /stvar koje(u) imenuju (onomatopeja)
 6. posebni uvod i završetak (zaključno).
- F. U Starome zavjetu postoji nekoliko vrsta poezije. Neke su povezane temom a neke oblikom:
1. pjesme posvete – Knjiga Brojeva 21:17-18
 2. radne pjesme – (smjeraju na njih ali nisu zapisane u Sucima 9:27); Knjiga proroka Izaije 16:10; Jeremija 25:30; 48:33
 3. balade – Knjiga Brojeva 21:27-30; Knjiga proroka Izaije 23:16
 4. pjesme pijenja – negativne, Knjiga proroka Izaije 5:11-13; Amos 6:4-7; i pozitivne, Izaija 22:13
 5. ljubavni spjevovi – Pjesma nad pjesmama, svadbena zagonetka – Knjiga o Sucima 14:10-18, svadbena pjesma – Psalam 45

6. tužaljke /naricaljke – (smjeraju na njih ali nisu zapisane u 2. Sam 1:17 i 2. Ljet 35:25) 2. Knjiga o Samuelu 3:33; Psalam 27; 28; Knjiga proroka Jeremije 9:17-22; Tužaljke; Knjiga proroka Ezekiel 19:1-14; 26:17-18; Nahum 3:15-19
7. ratne pjesme – Knjiga Postanka 4:23-24; Izlazak 15:1-18.20; Brojevi 10:35-36; 21:14-15; Jošua 10:13; Suci 5:1-31; 11:34; 1. Samuelova 18:6; 2. Samuelova 1:18; Knjiga proroka Izaije 47:1-15; 37:21
8. posebno blagoslivljanje ili blagoslov vođe – Knjiga Postanka 49; Brojevi 6:24-26; Ponovljeni zakon 32; 2. Samuelova 23:1-7
9. magični tekstovi – Balaam, Knjiga Brojeva 24:3-9
10. sveti spjevovi – Psalmi
11. spjevovi u akrostihu – Psalam 9; 34; 37; 119; Izreke 31:10 i dalje; Tužaljke 1 – 4
12. prokletstva – Knjiga Brojeva 21:22-30
13. spjevovi ruganja – Knjiga proroka Izaije 14:1-22; 47:1-15; Ezekiel 28:1-23
14. Knjiga ratnih spjevova (Jašar) – Knjiga Brojeva 21:14-15; Jošua 10:12-13; 2. Samuelova 1:18.

IV. VODIČ ZA TUMAČENJE HEBREJSKE POEZIJE

- A. Potražiti središnju istinu kitice ili strofe (to je slično odlomku u prozi). RSV je bio prvi suvremeni prijevod za poistovjećivanje poezije kiticama. Usporedite suvremene prijevode zbog korisnih uvida.
- B. Odredite slikovit jezik i izrazite ga u prozi. Upamtite, ova vrsta književnosti vrlo je zbijena, više je ostavljeno čitatelju da je popuni ([vidjeti Posebnu temu dolje: Mudrosna književnost](#)).
- C. Budite sigurni da ste povezali dulje namjensko-usmjerene spjeve s njihovim književnim okvirom (često s čitavom Knjigom) i povijesnom pozadinom. Pokušajte izraziti središnju istinu svojima vlastitim riječima.
- D. Knjige o Sucima 4 i 5 vrlo su korisne u viđenju kako poezija izražava povijest. Knjige o Sucima 4 je proza a Knjiga o Sucima 5 je poezija o istome događaju (također usporediti Izl 14 i 15; i Joel 2:28-32 s Djelima 2:14-24).
- E. Nastojte identificirati uključenu vrstu paralelizma, ili istoznačnoga, proturječnoga, ili umjetnoga. To je veoma važno.

POSEBNA TEMA: MUDROSNA KNJIŽEVNOST

I. ŽANR

- A. Zajednička književna vrsta u Drevnome Bliskom Istoku (R. J. Williams, Mudrost na Bliskome Istoku, Interpreter Dictionary of the Bible, Dopuna):
 1. Mezopotamija (1. Kr 4:30-31; Iz 47:10; Dn 1:20; 2:2):
 - a. Sumer je razvio mudrosnu tradiciju i poslovičnu i epsku (tekstovi iz Nipura)
 - b. babilonska poslovična mudrost bila je povezana sa svećenikom /magom. Ona nije bila moralno usredotočena (W. G. Lambert, *Babylonian Wisdom Literature*). To nije bio razvijeni žanr kao u Izraelu
 - c. Asirija je također imala mudrosnu tradiciju; jedan primjer mogla bi biti učenja Ahiqara. On je bio Sanheribov savjetodavac (704. – 681. g.pr.Kr.)
 2. Egipat (1. Kr 4:30; Post 41:8; Iz 19:11-12):
 - a. Učenje za vezira Ptah-hotepa, pisana oko 2450. g.pr.Kr. Njegova učenja bila su u obliku odlomaka, ne u poslovičnome obliku. Ona su bila građena kao otac svome sinu, isto tako, Učenja za kralja Meri-ka-re, oko 2200. g.pr.Kr. (LaSor, Hubbard, Bush, *Old Testament Survey*, str. 533)

3. b. Mudrost Amen-em-opeta, pisana oko 1200. g.pr.Kr., vrlo je slična Izrekama 22:17-24:12 Fenicija (Ez 27:8-9; 28:3-5):
 - a. otkrića u Ugaritu pokazala su blisku vezu između feničke i hebrejske mudrosti, posebice stope. Mnogi od neuobičajenih oblika i rijetkih riječi u biblijskoj Mudrosnoj književnosti sad su razumljivi iz arheoloških otkrića iz Raš Šamre (Ugarit)
 - b. Pjesma nad pjesmama vrlo je nalik feničkima svadbenim pjesmama nazvanima *wasps* što su pisane oko 600. g.pr.Kr.
4. Kanaan (tj. Edom, usp. Jer 49:7; Obad 8) – Albright je otkrio sličnost između hebrejske i kanaanske mudrosne književnosti, posebice ugaritski tekstovi iz Raš Šamre, pisani oko XV. st.pr.Kr.:
 - a. često se iste riječi pojavljuju kao parovi
 - b. prisutnost *chiazma*
 - c. imaju natpise
 - d. imaju glazbena označavanja
5. biblijska Mudrosna književnost uključuje pisanja nekoliko ne-Izraelaca:
 - a. Job iz Edoma
 - b. Agur iz Mase (Izraelsko kraljevstvo u Saudijskoj Arabiji, usp. Post 25:14 i 1. Ljet 1:30)
 - c. Lemuel iz Mase
6. postoje dvije židovske ne-kanonske Knjige što dijele ovaj oblik žanra:
 - a. Propovjednik (Mudrost Ben Siraha)
 - b. Mudrost Salamona (mudrost).

B. Književne osobine:

1. prvenstveno dvije različite vrste:
 - a. poslovične smjernice za sretan, uspješan život (prvotno usmeno, usp. Izr 1:8; 4:1):
 - (1) kratke
 - (2) lako razumljive kulturološki (zajedničko iskustvo)
 - (3) kroz izazovne – privlačne izjave istine
 - (4) uobičajeno koristi suprotivost
 - (5) općenito istinito ali ne uvijek posebno primjenjivo
 - b. dulje razvijena posebna tema, književni radovi (obično pisani) kao što je Knjiga o Jobu, Propovjednik, i Knjiga proroka Jone:
 - (1) monolozi
 - (2) dijalozi
 - (3) eseji
 - (4) oni se bave životnima glavnim pitanjima i tajnovitostima
 - (5) mudraci su bili skloni promijeniti teološki *status quo*!
 - c. personifikacija mudrosti (uvijek ženskoga spola). Pojam mudrost bio je ŽENSKOGA RODA:
 - (1) često je u Izrekama mudrost opisana kao žena (usp. Izr 1:8 - 9:18):
 - (a) pozitivno:
 - i. Izreke 1:20-33
 - ii. Izreke 4:6-9
 - iii. Izreke 8:1-36
 - iv. Izreke 9:1-6
 - (b) negativno:
 - i. Izreke 7:1-27
 - ii. Izreke 9:13-18
 - (2) u Izrekama 8:22-31 Mudrost je personificirana kao prvorodena od Stvorenja kojom je Bog stvorio sve ostalo (Izr 3:19-20; Ps 104:24; Jer 10:12). Ovo može biti pozadina Ivanove uporabe pojam *Logos* u Evanđelju po Ivanu 1:1 kao upućivanje na Isusa Mesiju
 - (3) ovo je isto tako vidljivo u Propovjedniku 24

2. ova književnost jedinstvena je iz Zakona i Proroka (usp. Jer 18:18) u tome što naslovljava pojedinca, a ne narod. Nisu postojali povijesni ili kulturni nagovještaji. Prvenstveno se usredotočila na dnevno, uspješno, radosno, moralno življenje
3. biblijska Mudrosna književnost u svojoj je građi ali ne i u sastavu slična onoj od okolnih susjeda. Jedini istinski Bog temelj je na kojem je biblijska Mudrosna književnost temeljena (npr. Post 41:38-39; Job 12:13; 28:28; Izr 1:7; 9:10; Ps111:10). U Babilonu to je bio *Apsu, Ea*, ili *Marduk*. U Egiptu to je bio *Tot*
4. hebrejska mudrost bila je vrlo praktična. Bila je temeljena na iskustvu, ne na posebnome otkrivenju. Ona se usredotočila na uspješnost u životu pojedinca (svega živoga: svetoga i svjetovnoga). To je božanski “zajednički smisao”
5. zbog toga što je Mudrosna književnost koristila ljudski razlog, iskustvo, i promatranje ona je bila međunarodna, transkulturalna. To je bio monoteistički religijski svjetonazor koji često nije izrečen, što je Izraelovu mudrost učinilo otkrivajućom.

II. MOGUĆE PODRIJETLO

- A. Mudrosna književnost razvila se u Izraelu kao alternativa ili ravnoteža za druge oblike otkrivenja (Jer 18:18; Ez 7:26):
 1. svećenik - zakon – oblik (skupno)
 2. prorok - usmeno – motiv (skupno)
 3. mudrac - mudrost – praktičan, uspješan dnevni život (pojedinac)
 4. kao što su u Izraelu postojale proročice (Mirjam, Hulda), tako su isto, postojale žene - mudraci (usp. 2. Sam 14:1-21; 20:14-22).
- B. Ova vrsta književnosti izgleda kako se razvila:
 1. kao narodne pripovijetke oko taborskih vatri
 2. kao obiteljske predaje što su bile predavane mladoj djeci
 3. pisane i podržavane od strane kraljevske palače:
 - a. David je povezan s Psalmima
 - b. Salamon je povezan s Izrekama (1. Kr 4:29-34; Ps 72; 127; Izr 1:1; 10:1; 25:1)
 - c. Ezekija je povezan s izdavanjem Mudrosne književnosti (Izr 25:1).

III. SVRHA

- A. U osnovi je to “kako se” usredotočiti na sreću i uspjeh. Prvenstveno je ona pojedinačna u svome žarištu. Temeljena je na:
 1. iskustvu prethodnih naraštaja
 2. uzroku i učinku odnosa u životu
 3. pouzdanje u Boga ima nagrada (usp. Pnz 27 - 29).
- B. To je bio društveni način prenošenja istine i obuke narednome naraštaju vođa i građana.
- C. SZ-na mudrost, iako ne uvijek izrečena, vidi Boga Saveza iza svega života. Za Hebreje nije postojala oštra podjela između svetoga i svjetovnoga. Sve od života bilo je sveto.
- D. To je bio način promjene i ravnoteže tradicionalne teologije. Mudraci su bili slobodni mislioci koji nisu bili vezani istinama priručnika. Oni su se usudili pitati: “Zašto”, “Kako”, “Što ako”?

IV. KLJUČEVI ZA TUMAČENJE

- A. Kratke poslovične izjave:
 1. tražiti uobičajene dijelove života korištenih za izražavanje istine

2. izraziti središnju istinu u jednostavnoj izjavnoj rečenici
3. ako okvir neće pomoći onda tražiti odlomke istoga subjekta.

B. Duži književni dijelovi:

1. biti siguran da se izrazila središnja istina cjeline
2. ne vaditi stihove iz okvira
3. provjeriti povijesnu prigodu ili razlog pisanja.

C. Neka uobičajena pogrešna tumačenja (Fee & Stuart, *How to Read the Bible for All Its Worth*, str. 207):

1. ljudi ne čitaju čitavu Mudrosnu knjigu (kao Knjiga o Jobu i Propovjednik) i traže njenu središnju istinu, ali izvlače dijelove Knjige iz njenoga okvira i primjenjuju je doslovno na suvremeni život
2. ljudi ne razumiju jedinstvenost književnoga žanra. On je vrlo zgusnuta i slikovita književnost Drevnoga Bliskog Istoka
3. Izreke su izjave općenite istine. One su široki dosezi pera ne posebne istine, u svakome slučaju – svakoga vremena, izjave istine.

V. BIBLIJSKI PRIMJERI

A. Stari zavjet:

1. Knjiga o Jobu
2. Psalmi 1; 19; 32; 34; 37 (akrostih); 49; 78; 104; 107; 110; 112 - 119 (akrostih); 127 - 128; 133; 147; 148
3. Izreke
4. Propovjednik
5. Pjesma nad pjesmama
6. Tužaljke (akrostih)
7. Knjiga proroka Jone.

B. Dodatne kanonske:

1. Knjiga Tobije
2. Mudrost Ben Siraha (Propovjednik)
3. Mudrost Salamona (Knjiga mudrosti)
4. 4. Knjiga o Makabejcima.

C. Novi zavjet:

1. Isusova blaženstva (Mt 5)
2. Isusove izreke i parabole
3. Jakovljeva poslanica.

▣ “UNIŠTITI” Ovo je dio SZ-noga navoda (tj. Iz 29:14).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Uništenje \(*apollumi*\).](#)

POSEBNA TEMA: UNIŠTENJE (*apollumi*)

Ovaj pojam ima široko semantičko polje, što je uzrokovalo veliku pomutnju u vezi s teološkim zamislama o vječnoj osudi nasuprot anihilaciji. Temeljno doslovno značenje je od *apo* plus *ollumi*, porušiti, uništiti.

Poteškoća dolazi u slikovitim uporabama ovoga pojma. To se može jasno vidjeti u *Greek-English Lexicon of the New Testament, Based On Semantic Domains*, tom 2, str. 30 od Louwa i Nida. Popisuje nekoliko značenja ovoga pojma:

1. uništiti (npr. Mt 10:28; Lk 5:37; Iv 10:10; 17:12; Djela 5:37; Rim 9:22 iz toma 1, str. 232)
2. ne uspjeti dobiti (npr. Mt 10:42, tom 1, str. 566)

3. izgubiti (npr. Lk 15:8, tom 1, str. 566)
4. nesvjestan položaja (npr. Lk 15:4, tom 1, str. 330)
5. umrijeti (npr. Mt 10:39, tom 1, str. 266).

Gerhard Kittel, *Theological Dictionary of the New Testament*, tom 1, str. 394, pokušava ocrtati različite uporabe popisivanjem četiriju značenja:

1. uništiti ili ubiti (npr. Mt 2:13; 27:20; Mk 3:6; 9:22; Lk 6:9; 1. Kor 1:19)
2. izgubiti ili trpjeti gubitak od (npr. Mk 9:41; Lk 15:4.8)
3. izginuti (npr. Mt 26:52; Mk 4:38; Lk 11:51; 13:3.5.33; 15:17; Iv 6:12.27; 1. Kor 10:9-10)
4. biti izgubljen (npr. Mt 5:29-30; Mk 2:22; Lk 15:4.6.24.32; 21:18; Djela 27:34).

Kittel potom kaže: “općenito možemo reći da #2 i #4 čine podlogu izjavama što se odnose na ovaj svijet kao u Sinoptcima, dok #1 i #3 čine podlogu za one što se odnose na naredni svijet, kao kod Pavla i Ivana” (str. 394).

U tome leži zbrka. Pojam ima toliko široku semantičku uporabu da ga različiti NZ-ni autori koriste na raznolike načine. Meni se dopada od Roberta B. Girdlestona, *Synonyms of the Old Testament*, str. 275-277. On dovodi u vezu pojam s onim ljudima koji su moralno uništeni i čekaju vječno odvojenje od Boga nasuprot onih ljudi koji poznaju Krista i imaju vječni život u Njemu. Posljednja skupina je “spašena”, dok je posljednja skupina “uništena”.

Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, str. 276, naglašava kako postoji nekoliko mjesta gdje ovaj pojam ne može biti preveden anihilacijom, “nego takvom ranom što objekt čini praktički beskorisnim za njegovu izvornu svrhu”:

1. otpad od pomasti, Evanđelje po Mateju 26:8
2. uništenje kožnih mjehova od staroga vina, Evanđelje po Mateju 9:17
3. uništenje kose, Evanđelje po Luki 21:18
4. uništenje hrane, Evanđelje po Ivanu 6:27
5. uništenje zlata, 1. Petrova poslanica 1:7
6. uništenje svijeta, 2. Petrova poslanica 3:6
7. uništenje fizičkoga tijela, Evanđelje po Mateju 2:13; 8:25; 12:14; 21:41; 22:7; 26:52; 27:20; Poslanica Rimljanima 2:12; 14:15; i 1. Korinćanima 8:11.

Ovaj pojam nikad ne upućuje na anihilaciju osobe, nego na kraj tjelesnoga postojanja. Također se uobičajeno koristi u moralnome smislu. “Svi ljudi smatrani su moralno uništenima, tj. oni su promašili namjeru zbog koje je rasa bila pozvana u bivanje” (str. 276). Božji odaziv na taj problem grijeha bio je Isus Krist (usp. Iv 3:15-16 i 2. Pt 3:9). Oni koji odbace Evanđelje sad su predmet daljnjeg uništenja, što uključuje tijelo i duh (usp. 1. Kor 1:18; 2. Kor 2:15; 4:3; 2. Sol 2:10). Za oprečno mišljenje vidjeti Fudge, *The Fire That Consumes*.

Ja osobno (usp. R. B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, str. 276) ne mislim da taj pojam označava anihilaciju (usp. E. Fudge, *The Fire That Consumes*). Pojam “vječno” korišten je i za vječnu osudu i za vječni život u Evanđelju po Mateju 25:46. Podcijeniti jednog znači podcijeniti oba!

1:20 Ovo je popis ljudskih racionalista (tj. židovskih i poganskih). To može biti smjeranje na Knjigu proroka Izaije 33:18 u LXX-i (*Jerome Biblical Commentary*, str. 257). Ljudi ne mogu otkriti Evanđelje. Ono je misterija Božja skrivena od vjekova (usp. Ef 2:11 - 3:13). Božji naum i opskrba izgledaju budalasto jer ljudsku zaslugu i mudrost čine bezvrijednim.

▣ **“ovoga doba ... svijeta”** Ova dva izričaja odražavaju sličnu zamisao u tome da je ovo vremensko razdoblje palo razdoblje. Ovo nije svijet kakvim je Bog nakanio da bude, ali Evanđelje će obnoviti ovo palo Doba u Božje nakanjeno Stvorenje (tj. Post 1 - 2 I Otk 21 - 22).

Pojam “svijeta” u NZ-u korišten je u dva smisla: (1) fizička planeta (usp. Iv 3:16) i (2) palo ljudsko društvo uređeno i djelatno odvojeno od Boga (usp. Jak 1:27; 4:4; 1. Iv 2:15-17). U Pavlovim pisanjima hebrejski pojam *'olam*, bio je preveden u grčkome kao *aion*, i postao je istozačnica s *kosmos* (usp. 1. Kor 1:20; 2:6; 3:19; Ef 2:2).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Ovo i dolazeće Doba](#); i [Posebnu temu dolje: Pavlova uporaba pojma kosmos \(svijet\)](#).

POSEBNA TEMA: PAVLOVA UPORABA POJMA *KOSMOS* (SVIJET)

Pavao koristi pojam *kosmos* na nekoliko načina:

1. čitav stvoreni red (usp. Rim 1:20; Ef 1:4; 1. Kor 3:22; 8:4.5)
2. ovaj planet (usp. 2. Kor 1:12; Ef 1:10; Kol 1:20; 1. Tim 1:15; 3:16; 6:7)
3. ljudi (usp. Rim 3:6.19; 11:15; 1. Kor 1:27-28; 4:9.13; 2. Kor 5:19; Kol 1:6)
4. ljudi uređeni i djelatni odvojeno od Boga (usp. 1. Kor 1:20-21; 2:12; 3:19; 11:32; Gal 4:3; Ef 2:2.12; Fil 2:15; Kol 2:8.20-23). To je vrlo slično Ivanovoj uporabi (tj. 1. Iv 2:15-17)
5. sadašnji svjetski ustroji (usp. 1. Kor 7:29-31; Gal 6:14; slično Fil 3:4-9, gdje Pavao opisuje židovske ustroje).

Na neke načine ove se preklapaju i teško je kategorizirati svaku uporabu. Ovaj pojam, kao toliko mnogo njih u Pavlovoj misli, mora biti određen trenutačnim okvirom a ne pred-napravljenom odredbom. Pavlova je terminologija bila tečna (usp. James Stewartov, *A Man in Christ*). On nije namjeravao postaviti teološki leksikon, nego objaviti Krista.

▣ (1:20) “Nije li Bog učinio ludu mudrost svijeta” Gramatika pokazuje da je Pavao očekivao “da” odgovor.

1:21 “Jer budući u mudrosti Božjoj” Ovo bi moglo biti smjerenje na Izreke 8:22-31, kao što je Evanđelje po Ivanu 1:1-5.9-14. To također upućuje na naum Boga da iskupi palo ljudstvo. Iskupljenje je bilo planirano u Božjem srcu prije stvaranja (usp. Mt 25:34; Djela 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Ef 1:4; 1. Pt 1:19-20; Otk 13:8). Ovaj je naum uključivao:

1. predznanje o Padu čovječanstva
2. nesposobnost čovječanstva da vrši otkrivenu Božju volju (usp. Pnz 31:27-29; Jš 24:19; Gal 3)
3. Božju opskrbu u Kristu (tj. Novi savez, usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-32)
4. pozivanje Židova i poganina vjerom u Krista u obitelj Božju (usp. 1. Kor 1:21; Ef 2:11-3:13).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.](#)

▣ “**nije došao do spoznaje Boga**” Grci nisu vjerovali da je Bog bio spoznatljiv. Njihova su božanstva imala ljudske slabosti i nisu bila uključena u ovaj svijet. Palo ljudstvo ne može otkriti Boga, ali Bog je odabrao otkriti Sebe kroz Krista (tj. Živu Riječ) i kroz Bibliju (tj. pisana Riječ), kao i kroz iskupljenje ljudstva (tj. uspostavljena riječ)!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Biblija \(njena jedinstvenost i nadahnutost\).](#)

POSEBNA TEMA: BIBLIJA (njena jedinstvenost i nadahnutost)

Iako je izjava: “Biblija je jedinstvena i nadahnuti”, pretpostavljena, kao što je i sve ljudsko znanje, to ne znači da ne postoji vjerodostojan podupirajući dokaz. Na ovoj točki hajdemo istražiti nešto od toga dokaza.

- A. Biblija sadrži vrlo točne navještaje (povijesne, ne tipološke [tj. Hoš 11:1] ili apokaliptičke [tj. Zah 9]) o budućim događajima, ne u neodređenim formulacijama, nego u određenim i često šokantnim točnostima. Slijede dva dobra primjera:
1. bilo je naviješteno da će područje Isusove službe biti u Galileji, Knjiga proroka Izaije 9:1. To je bilo vrlo neočekivano od judejskih Židova jer Galileja se nije smatrala baš *košer* /istinski čista zbog svoje fizičke udaljenosti od Hrama. Ipak, većina Isusove službe odvijala se u ovome zemljopisnom području
 2. mjesto Isusova rođenja posebno je zapisano u Knjizi proroka Miheja 5:2. Betlehem je bio vrlo malo selo što je bilo slavno zato jer je obitelj Jišaja živjela tamo. Ipak, 750 godina prije rođenja Isusa Biblija ga posebice naglašava kao mjesto rođenja Mesije. Čak su i rabinski učenjaci na Herodovu dvoru to znali (Mt 2:4-6). Netko može sumnjati da je VIII. st.pr.Kr. bilo nadnevak rođenja i Izaije i Miheja, međutim, zbog Septuaginte (što je grčki prijevod hebrejskoga Pisma, započet oko 250.-200. g.pr.Kr.), čak i s najmanjom mogućnošću ova su proročanstva bila dana više od 200 godina prije svoga ispunjenja.

- B. Drugi dokaz odnosi se na suvremenu znanstvenu disciplinu arheologije. Nekoliko zadnjih desetljeća vidjelo se vrlo mnogo arheoloških otkrića. Prema mome znanju ne postoji niti jedan nalaz što bi odbacio biblijske povijesne točnosti (Nelson Glueck, *Rivers in the Desert*, str. 31: “Nije utvrđeno niti jedno arheološko otkriće što se suproti ili osporava povijesnim izjavama Pisma”), nego upravo suprotno. Arheologija potiče povjerenje u povijesnost Biblije iznova i iznova:
1. jedan primjer je uporaba mezopotamijskih imena na Pločicama iz Nuze i Mare u drugome tisućljeću pr.Kr., što se isto tako pojavljuju u Knjizi Postanka. Sad to nisu isti ljudi, nego ista imena. Imena su karakteristična za određeno vrijeme i mjesto. Imena “Terah” i “Nahor” zajednička su biblijskome zapisu i ovim drevnim pločicama
 2. postojanje uljudbe Hetita u Maloj Aziji još je jedan primjer. Mnogo godina (XIX. st.) svjetovna povijest nema reference na stabilnu, visoko razvijenu kulturu poznatu pod time imenom. Međutim, Knjiga Postanka 10 i povijesne Knjige Biblije spominju ih često (2. Kr 7:6.7; 2. Ljet 1:17). Arheologija je nedugo potvrdila, ne samo njihovo postojanje, nego njihovu dugovječnost i snagu (tj. 1950. g., arheolozi su pronašli kraljevsku knjižnicu s 2.000 *kuneiformnih* /pisanih klinastim pismom pločica gdje je narod nazvan i Anatolija i Hetiti)
 3. postojanje Baltazara, zadnjega babilonskog kralja (Dn 5), često je bilo poricano. Postoji deset popisa babilonskih kraljeva u svjetovnoj povijesti uzetih iz babilonskih dokumenata, ali niti jedan ne sadrži ime Baltazar. S daljnjim arheološkim nalazima postalo je očevidno da je Baltazar bio su-vladar i nadležni dužnosnik tijekom toga razdoblja. Njegov otac, Nabonid, čija je majka bila velika svećenica boginje, *Sin*, toliko je bila uključena u štovanje *Sina* (Nana) da je morala biti sklonjena u Temu (Arabija), njen sveti grad, za vrijeme deseto-godišnje vojne kampanje protiv Egipta. On je ostavio svoga sina, Baltazara, neka vlada u gradu Babilonu u njegovoj odsutnosti.
- C. Daljnji dokaz za nadnaravnost Biblije jeste dosljednost njene poruke. Ovo ne govori kako Biblija ne sadrži neku paradoksalnu građu, ali ona se isto tako ne suproti sama sebi. To je zadivljujuće kad se promatra kako je ona bila pisana u vremenskome razdoblju više od 1600 /1400 godina (ovisi o nadnevku Izlaska, tj. 495., 1290. g.pr.Kr.) od autora radikalno različitoga obrazovanja i kulturoloških pozadina od Mezopotamije do Egipta. Sastavljena je od različitih književnih žanrova i pisana je na tri različita jezika (hebrejski, aramejski, i *koine* grčki). Ipak, čak sa svima ovim varijantama, predstavljena je jedinstvena poruka (tj. shematska crta).
- D. Konačno, jedan od najčudesnijih dokaza za jedinstvenu nadahnost Biblije su trajno moralno promijenjeni životi muškaraca i žena iz različitih kultura, različitih stupnjeva obrazovanja, i različitih društveno-ekonomskih stupnjeva kroz povijest. Bilo da je Biblija prosto samo čitana, događaju se radikalne, trajne promjene načina života. Biblija je svoj nabolji apologet /branitelj.
- E. Vidjeti tri službe proučavanja od dr. Utleyja o ovome *online* na www.freebiblecommentary.org u prvome odlomku početne stranice.

▣ (1:21) “Bog je bio vrlo zadovoljan kroz ludost propovijedane poruke” Nije predstavljanje, nego sadržaj Evanđelja je onaj što je ludost palome umu (usp. 1. Kor 2:14).

▣ “spasiti one koji vjeruju” Ovo je AORIST AKTIVNOGA INFINITIVA slijeđen PREZENTOM AKTIVNOGA PARTICIPA. Ovo je sržnost naviještanja Evanđelja! Pojam “spasiti” bio je korišten u SZ-u za fizičko oslobođenje, ali u NZ-u došao je do uporabe za duhovno oprostjenje i prihvaćanje. Naša prihvaćenost od Boga kroz Krista dovršena je činjenica, ali na nama je nastavljanje zavjetnoga odnosa. Sva bavljenja između Boga i ljudi su zavjetna. Bog uvijek počinje Savez i postavlja njegove zahtjeve, ali On je odabrao da se mi moramo osobno odazvati i nastavljati se odazivati.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Vjera, povjerenje, ili pouzdanje](#); i u [1. Poslanici Korinćanima 1:2: Ustrajnost](#).

POSEBNA TEMA: VJERA, POVJERENJE, ILI POUZDANJE

A. Ovo je vrlo važan pojam u Bibliji (usp. Heb 11:1.6). To je tema Isusova ranoga propovijedanja (usp. Mk 1:15). Postoje najmanje dva zavjetna zahtjeva: pokajanje i vjera (Mk 1:15; Djela 3:16.19; 20:21).

B. ETIMOLOGIJA POJMA

1. Pojam “vjera” u SZ-u znači odanost, vjernost, ili vjerodostojnost i bio je opis Božje naravi, ne naše.
2. Došao je od hebrejskoga pojma (*emun, emunah*, BDB 53, tj. Hab 2:4), što je izvorno značilo “biti siguran ili stabilan”. Spasavajuća vjera je:
 - a. osoba za dobrodošlicu (tj. osobno pouzdanje, vjera, usp. E. 1. dolje)
 - b. vjerujuće istine o toj osobi (tj. Pismo, usp. E. 5. dolje)
 - c. življenje života kao ta osoba (tj. Kristo-sličnost).

C. SZ-na UPORABA POJMA

Mora se naglasiti da Abrahamova vjera nije bila u budućega Mesiju, nego u Božje obećanje da će imati dijete i potomke (usp. Post 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14; Rim 4:1-5). Abraham se odazvao na to obećanje pouzdajući se u Boga ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#)) i Njegovu riječ. On je ipak imao sumnje i brige glede ovoga obećanja, koje je trebalo trinaest godina da bude ispunjeno. Njegova nesavršena vjera, međutim, bila je prihvaćena od Boga. Bog je voljan raditi s manjkavim ljudskim bićima koji se odazivaju Njemu i Njegovim obećanjima u vjeri, čak ako je ona veličine gorušičina sjemena (usp. Mt 17:20) ili miješana vjera (usp. Mk 9:22-24).

D. NZ-na UPORABA POJMA

Pojam “vjerovati” je od grčkoga GLAGOLA *pisteuō* ili IMENICA *pistis*, što je u engleski prevedeno kao “vjerovati”, “vjera”, ili “pouzdanje”. Na primjer, IMENICA se ne pojavljuje u Evanđelju po Ivanu, ali GLAGOL je korišten često. U Ivanu 2:23-25 postoji neizvjesnost o iskrenosti predanosti Isusu iz Nazareta kao Mesiji. Drugi primjeri ove površne uporabe pojma “vjerovati” su u Ivanu 8:31-59 i Djelima apostolskim 8:13-24. Istinska biblijska vjera više je od početnoga odaziva. To mora biti slijeđeno procesom učenja (usp. Mt 13:20-23.31-32; 28:19-20).

E. UPORABA POJMA S PRIJEDLOZIMA

1. *eis* znači “u /unutar /za”. Ova jedinstvena građa naglašava vjernikovo stavljanje pouzdanja /vjere u Isusu:
 - a. u Njegovo Ime (Iv 1:12; 2:23; 3:18; 1. Iv 5:13)
 - b. u Njega (Iv 2:11; 3:15.18; 4:39; 6:40; 7:5.31.39.48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45.48; 12:37.42; Mt 18:6; Djela 10:43; Fil 1:29; 1. Pt 1:8)
 - c. u Mene (Iv 6:35; 7:38; 11:25.26; 12:44.46; 14:1.12; 16:9; 17:20)
 - d. u Sina (Iv 3:36; 9:35; 1. Iv 5:10)
 - e. u Isusa (Iv 12:11; Djela 19:4; Gal 2:16)
 - f. u Svjetlo (Iv 12:36)
 - g. u Boga (Iv 14:1)
2. *ev* znači “u” kao u Evanđelju po Ivanu 3:15; Marku 1:15; Djelima apostolskim 5:14
3. *epi* znači “u” ili “na”, kao u Evanđelju po Mateju 27:42; Djelima apostolskim 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Poslanici Rimljanima 4:5.24; 9:33; 10:11; 1. Timoteju poslanici 1:16; 1. Petrovoj poslanici 2:6
4. DATIV SLUČAJ bez PRIJEDLOGA kao u Evanđelju po Ivanu 4:50; Poslanici Galaćanima 3:6; Djelima apostolskim 18:8; 27:25; 1. Ivanovoj poslanici 3:23; 5:10
5. *hoti*, što znači “vjerovati da”, daje sadržaj što vjerovati:
 - a. Isus je Svetac Božji (Iv 6:69)
 - b. Isus je Ja Jesam (Iv 8:24)
 - c. Isus je u Ocu i Otac je u Njemu (Iv 10:38)
 - d. Isus je Mesija (Iv 11:27; 20:31)
 - e. Isus je Sin Božji (Iv 11:27; 20:31)
 - f. Isus je bio poslan od Oca (Iv 11:42; 17:8.21)
 - g. Isus je jedno s Ocem (Iv 14:10-11)
 - h. Isus dolazi od Oca (Iv 16:27,30)
 - i. Isus je Sebe poistovjetio u zavjetnome Imenu Oca, “Ja Jesam” (Iv 8:24; 13:19)
 - j. mi ćemo živjeti s Njim (Rim 6:8)
 - k. Isus je umro i ponovno ustao (1. Sol 4:14).

1:22 “Židovi zahtijevaju znakove” Ovo odražava Pavlovo znanje o Kristovu životu (usp. Mt 12:38; 16:1.4; Mk 8:11-12; Iv 4:48; 6:30).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Znak \(SZ\).](#)

POSEBNA TEMA: ZNAK (SZ)

I. STARI ZAVJET – BDB 16, KB 26

IMENICA, “znak” (BDB 16, KB 26), korištena je:

1. kao oznaka vremena, Knjiga Postanka 1:14
2. kao oznaka osobe, Knjiga Postanka 4:15
3. kao oznaka Saveza, Knjiga Postanka 9:12,13,17; 17:11
4. kao oznaka o obećanju vjere, Knjiga Izlaska 3:12
5. kao čudo za potvrdu Božjega predstavnika (tj. Mojsije), Knjiga Izlaska 4:8 (dvaput).9.17.28.30; 7:3; 8:23, itd.
6. plemenski standard, Knjiga Brojeva 2:2; Psalam 74:4
7. kao upozorenje, Knjiga Brojeva 16:38; 17:10.

Često je korišten u Knjizi proroka Izaije:

1. posebno rođenje, Izaija 7:14
2. Izaijina djeca, Izaija 8:18
3. oltar i stup u Egiptu, Izaija 19:29
4. Izaijina odjeća, Izaija 20:3
5. žetva, Izaija 37:30
6. pošteta Jeruzalema od Asirije, Izaija 38:7
7. Ezekijino ozdravljenje, Izaija 38:22
8. lažni znakovi, Izaija 44:25
9. ratarski blagoslovi, Izaija 55:13
10. misionari narodima, Izaija 66:19.

II. STARI ZAVJET – BDB 68, KB 559

Pojam “čudo”, “znak”, “predkazanje” (BDB 68, KB 559) istoznačan je (usp. Pnz 4:34; 7:19; 29:2) s pojmom “znak”, “oznaka” (BDB 16, KB 26). Često je korišten u Knjizi Izlaska i Ponovljenome zakonu, ali samo dva puta u Knjizi proroka Izaije (tj. Iz 8:18 i 20:3).

BDB ima glavne dvije uporabe:

1. posebno očitovanje Božje sile (tj. pošasti Izlaska)
2. oznaka budućih događaja ili simbolički činovi što označavaju buduće događaje (usp. Iz 20:3; Ez 12:6-11; 24:24; Zah 3:8).

Ovo pojmovi pokazuju Božje znanje o budućnosti i Njegovu sposobnost postavljanja njihova smjera. On otkriva stvari Svome narodu tako da se pouzdaju i slijede Njega!

▣ **(1:22) “Grci traže mudrost”** “Grci” (*Hellēnes*) upućuje na sve ne-židovske narode. Ovo je jasno vidljivo u uporabi u Djelima apostolskim 18:16-21.32; Poslanici Rimljanima 1:13.

1:23 Ovaj stih započinje s ADVERZATIVOM “ali”. Pavlov odgovor i želji za “znacima” i “mudro(šću)” bio je Evanđelje.

▣ **“razapetog”** Ovo je PERFECT PASIVNOGA PARTICIPA. Isusovo raspeće, ne logika niti čudesa, srce je Pavlova Evanđelja. PERFECT GLAGOLSKO VRIJEME potvrđuje da Isus ostaje “raspet”. Kad vidimo Isusa u Nebu On će imati zadržane oznake Svoga raspeća (usp. Iv 20:25) jer one su postale Njegovi znaci časti i save. Isus je jedini dio Trojstva koji ima fizičko tijelo.

Jamačno je moguće da ovo PERFECT GLAGOLSKO VRIJEME jeste POTENCIJALNI PERFECT što se usredotočuje na dovršenje nekog događaja ili čina, što podrazumijeva ishod (usp. Daner i Mantey, *A Manual Grammar of the Greek New*

Testament, str. 202-203). Raspeti Isus zapečatio je naše spasenje. On je bio ispunjenje Knjige Postanka 3:15; Psalma 22; Knjige proroka Izaije 53; i Zaharije 12:10. Trpeći Mesija bio je teološki šok za Židove!

Zabilježite Mesijanske naslove što su koristili rani navjestitelji /propovjednici i ispovjednici:

1. Isus je Krist (Mesija) – Djela apostolska 5:42; 9:22; 17:3; 18:5.28; 1. Poslanica Korinćanima 1:23
2. Isus je Sin Božji – Djela apostolska 9:20; Poslanica Rimljanima 1:3-4
3. Isus je Gospodin (što odražava GOSPODIN, YHWH) – Djela apostolska 2:36; 10:36; 11:20; Poslanica Rimljanima 10:9; 2. Korinćanima 4:5; Kološanima 2:6.

Ovo su teološki sažeci korišteni za potvrdu kristološke potvrde (vidjeti James D. G. Dunn, *Unity and Diversity in the NT*, str. 34-63).

NASB, NKJV, NRSV, Pešita
TEV, REB
NJB

“kamen spoticanja”
“to je uvredljivo”
“prepreku”

Ovaj grčki pojam (tj. *skandalon*) bio je korišten za okidački mehanizam na zamci za životinje (usp. Gal 5:11). Židovi su odbacili Krista zbog raspeća (usp. Pnz 21:23). Oni su očekivali Mesiju koji će biti osvajački vođa (i On će to biti kad se vrati!). Židovi nisu prepoznali Patećega Mesiju (usp. Post 3:15; Ps 22; Iz 52:13 - 53:12; Zah 12:10) i dvo-stupanjska Dolaska (tj. utjelovljenje i slavan povratak).

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Mesija](#); i u [1:7: Ovo i dolazeće Doba](#).

NASB, NJB
NKJV
NRSV
TEV
Pešita
REB

“a poganima ludost”
“Grcima ludost”
“ludost poganima”
“glupost poganima”
“a ludost za Aramejce”
“ludost poganima”

Grci su odbacili Isusa zbog zamisli o uskrsnuću (tj. jer je za njih fizičko tijelo bilo podrijetlo zla) što nije odgovaralo njihovima unaprijed stvorenim filozofijskim idealima. Ova Pavlova izjava također pokazuje da je tobožnji “umirući i uskrsli iskupitelj” kultova plodnosti i misterijskih religija bio glavno načelo grčke misli i jamačno ne izvor Pavlova stajališta o Isusu.

Budite pozorni da ne prosuđujete Evanđelje prema svojoj vlastitoj kulturi ili nacionalnim kategorijama! NKJV, slijedeći *Textus Receptus*, ima “Grcima”, što slijedi grčke ispravljene uncijalne manuskripte C³ i D^e. Svi drugi grčki rukopisi imaju “poganima” (*ethnesiu*). Pojam “Grcima” pojavljuje se u 1. Poslanici Korinćanima 1:22 i 24. Moguće su drevni pisari promijenili 1. Korinćanima 1:23 kako bi ih sve učinili dosljednima.

1:24 “ali onima koji su pozvani” Otvaranje 1. Poslanice Korinćanima 1 naglašava Božji poziv (tj. izbor) i Božju milost kao jedine temelje za spasenje korinćanske crkve (usp. 1. Kor 1:2.9.26.27; Ef 1 - 2). Iz Evanđelje po Ivanu 6:44.65 učimo kako nitko ne dolazi Ocu osim ako njega /nju ne privuče Duh. Pitanje je: “Poziva li Bog neke ili sve (usp. Iv 3:16; 4:42; 1. Tim 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:2; 4:14)?” Božji poziv ne ukida niti ne umanjuje potrebu za ljudskim odazivom, i početnim i stalnim (tj. Iv 1:12; 3:16; Rim 10:9-13).

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:9: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom](#); i u [Uvodu, D: Istočnjačka književnost \(biblijski paradoksi\)](#).

▣ **“i Židovi i Grci”** Ovo pokazuje kako je svrha Evanđelja ujediniti sve ljude u Kristu. To je Tajna Božja skrivena od vjekova, ali sad je jasno otkrivena (usp. Ef 2:11 - 3:13).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#).

▣ **“Krista silu Božju i mudrost Božju”** Prvi izričaj može se odnositi na uskrsnuće Krista zbog uporabe “silu Božju” u Poslanici Rimljanima 1:4.

Drugi izričaj jedinstveno se odnosi na problem korinćanske crkve koja naglašava znanje. Međutim, to zasigurno može biti referenca na Izreke 8:22-31 (tj. personificirana mudrost /Mudrost u stvaranju, usp. 1. Kor 8:6; Kol 1:15-17; Heb 1:2).

1:25 “ ludost Božja mudrija (je) od ljudi” Ovo je SZ-na tema (usp. Iz 55:8-9). Ponovljena je u 1. Poslanica Korinćanima 1:18.21.23. Ovo je pojam *mōros*. Njega i njegove druge oblike često je koristio Pavao u svojim korinćanskim pismima:

1. *mōros* (ludo /budalasto), 1. Poslanica Korinćanima 1:25.27; 3:18; 4:10
2. *mōria* (ludost /budalaština), 1. Poslanica Korinćanima 1:18.21.23; 2:14; 3:19
3. *mopainō* (učiniti ludim), 1. Poslanica Korinćanima 1:20.

▣ **“slabost Božja je jača od ljudi”** Ovo je temeljno potvrđivanje Božje neusporedive veličine. On je čak slavjen kroz ljudsku slabost (usp. 1. Kor 12:5.7-10). Ovo može upućivati na “prividni” poraz Isusove smrti s čisto ljudske točke gledišta (usp. 2. Kor 13:4), ipak u stvarnosti to je bila pobjeda vječnih posljedica!

Evandjelje, pobjeda, sve je to od Boga a ne od čovječanstva.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:26-31

²⁶Jer promotrite svoj poziv, braćo, da nije bilo mnogo mudrih u odnosu na meso, ne mnogo jakih, ne mnogo plemenitih; ²⁷ali Bog je odabrao lude stvari svijeta kako bi posramio mudre, i Bog je odabrao slabe stvari svijeta kako bi posramio stvari koje su jake, ²⁸i temeljne stvari svijeta i prezrene Bog je odabrao, stvari koje nisu, tako da On može poništiti stvari što jesu, ²⁹tako da se nijedan čovjek ne može hvaliti pred Bogom. ³⁰Ali Njegovim djelovanjem vi ste u Kristu Isusu, koji je postao nama mudrost od Boga, i pravednost i posvećenje, i iskupljenje, ³¹tako da, baš kao što je pisano: “PUSTITE ONOGA KOJI SE HVALI, NEKA SE HVALI U GOSPODINU.”

1:26-31 Ovaj zadnji odlomak poglavlja jedan pokazuje nam u kakvome su odnosu prema Evandjelju napetošću-ispunjen odnos “mudrosti” i “znanja”. U jednu ruku oni su “loši”, u drugu oni su “dobri”. Dopustite mi navesti predivan odlomak iz *Paul, An Outline of His Theology* od Hermana Ridderbosa :

“Da se bude sigurnim, odnos vjere i znanja, *pistis* i *gnosis*, baš kao onaj od vjere i djela, višeznačan je. U jednu ruku znanje stoji na vjeri, to jest, kad, upravo kao dobra djela za Židove, to predstavlja ljudsku volju za samo-iskupljenjem. Budući je ova antiteza bila razvijena u Poslanici Galaćanima i Rimljanima obzirom na djela, ova prijetnja kršćanskoj vjeri od strane *gnosis* razjašnjena je posebice u 1. Poslanici Korinćanima (usp. npr. 1. Kor 1:26-29). I ova opasnost ne postoji samo od strane onoga što Pavao naziva ‘mudrost ovoga svijeta’ (1. Kor 1:21), nego i od određene vrste kršćanskoga *gnosis*. Pavao poznaje samu *gnosis*: mi znamo da svi imamo znanje (1. Kor 8:1). Ali on odmah dodaje ovome: znanje napuhuje, ljubav izgrađuje. Ono što je problem ovdje jeste kriva kršćanska *gnosis*, što izdiže sebe iznad bližnjega, slabijeg; znanje što je uistinu u službi vlastite slobode pojedinca, ali ne i na izgradnju crkve. Ovo *gnosis* jedino promiče oholi individualizam i stoji protiv ljubavi. U tome smislu *gnosis*, čak i kao djela, može se podnijeti protiv ljubavi; kao takvo ono je štetno i bez dobrobiti (1. Kor 13:2.3)”, str. 242.

1:26

NASB, NRSV, NJB, Pešita

NKJV

TEV

REB

“promotrite”

“vidite”

“sjetite se”

“razmislite”

Ovo je ili PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA ili PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA. Moffatt to prevodi kao: “Pogledajte na svoje vlastite redove.” Ovaj odlomak nije značio kako se to mora spustiti na Ranu crkvu i njene vođe, nego je to potvrda Božje ljubavi i sile. To je značilo razbiti ponos ove bahate crkve. Rana crkva bila se sastavljena većinom od “nemaju ništa” društva. Međutim, očito je jedna od frakcija u Korintu bila sastavljena od rimskih patrona i kulturološke elite. Korištenjem ovih koji nemaju svjetovni položaj, Bog slavi Svoju snagu.

▣ **“nije bilo mnogo mudrih u odnosu na meso”** Ovo upućuje na ljudsku mudrost ili svjetovna mjerila (usp. 1. Kor 1:20; 2:6.8; 3:18).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Meso \(sarx\).](#)

POSEBNA TEMA: MESO (sarx)

Ovaj je pojam vrlo često korišten od Pavla u Poslanici Galaćanima a njegov teološki razvoj je u Poslanici Rimljanima. Znanstvenici se ne slažu u tome kako okarakterizirati različita suzvučja pojma. Zsigurno postoji neko preklapanje u

značenjima. Slijedi tek jednostavno nastojanje bilježenja širine semantičkoga polja toga pojma:

- A. ljudsko tijelo, Evanđelje po Ivanu 1:14; Poslanica Rimljanima 2:28; 1. Korinćanima 5:5; 7:28; 2. Korinćanima 4:11; 7:5; 12:7; Galaćanima 1:16; 2:16.20; 4:13; Filipljanima 1:22; Kološanima 1:22.24; 2:5; 1. Timoteju 3:16
- B. ljudsko potomstvo, Evanđelje po Ivanu 3:6; Poslanica Rimljanima 1:3; 4:1; 9:3.5.8; 11:14; 1. Korinćanima 10:18; Galaćanima 4:23.29
- C. ljudska osoba, Poslanica Rimljanima 3:20; 7:5; 8:7-8; 1. Korinćanima 1:29; 2. Korinćanima 10:3; Galaćanima 2:16; 5:24
- D. ljudsko govorenje, Evanđelje po Ivanu 8:15; 1. Poslanica Korinćanima 1:26; 2. Korinćanima 1:12; 5:16; 10:2; Galaćanima 6:12
- E. ljudska slabost, Poslanica Rimljanima 6:19; 7:18; 8:5-6.9; 2. Korinćanima 10:4; Galaćanima 3:3; 5:13.16.19-21; Kološanima 2:18
- F. neprijateljstvo ljudi prema Bogu, povezano s posljedicama Pada, Poslanica Rimljanima 7:14; 13:14; 1. Korinćanima 3:1.3; Efežanima 2:3; Kološanima 2:18; 1. Petrova 2:11; 1. Ivanova 2:16.

Mora biti naglašeno da “meso” nije viđeno kao zlo u NZ-u, kao što je to u grčkoj misli. Za grčke filozofe, “meso” je bilo izvor ljudskih poteškoća; smrt je oslobodila osobu od njegova utjecaja. Ali u NZ-u, “meso” je bojno tlo duhovnoga sukoba (usp. Ef 6:10-18), ipak ono je neutralno. Netko može koristiti fizičko tijelo za dobro ili za zlo.

☐ (1:26) “ne mnogo jakih” Ovo upućuje na fizičku snagu ili društveni položaj.

☐ “ne mnogo plemenitih” Ovo upućuje na nečiju obiteljsku pozadinu što bi uključivalo bogatstvo, obrazovanje, i društvenu povlasticu. Ove tri osobine odgovaraju sofistima, koji su bili vrlo ponosni zbog svog obrazovanja, položaja, i profinjenosti. Vidjeti Bruce W. Winter, *Philo and Paul Among the Sophists*.

1:27 “Bog je odabrao lude stvari svijeta” Ovo je AORIST SREDNJEGA INDIKATIVA. Sâm Bog odabrao je očitovati Svoju snagu kroz slabe tako da ne bi bilo sumnje tko mora dobiti slavu (usp. 2. Kor 12). Pobjeda je u Božjim sredstvima, ne u ljudskim ostvarenjima (usp. 1. Kor 1:29; Ef 2:9) ili društvenome položaju.

Za “lude” vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 1:25.

1:28

NASB	“temeljne stvari svijeta i prezrene”
NKJV	“temeljne stvari svijeta i stvari što su prezrene”
NRSV	“ono što je nisko i prezreno u svijetu”
TEV	“na što svijet gleda nisko i prezire”
NJB	“one koji su po ljudskim mjerilima česti i odvratni”
REB	“stvari bez glasa ili položaja u svijetu”

Ovaj je izričaj u suprotnosti s “mudrih ... jakih... plemenitih” iz 1. Poslanice Korinćanima 1:26. Pojam “temeljne stvari” doslovno je “one s niskim rođenjem”, što je još jedna referenca na rimsko plemstvo.

☐

NASB, NRSV	“stvari koje nisu”
NKJV	“stvari što nisu”
TEV	“stvari su ništa”
NJB	“one koje ne vrijede ništa”
REB	“puko ništa”

Je li to još jedna kategorija pokvarenih stvari /ljudi ili sažetak? Zato jer ne postoji *kai* (tj. i; MSS P⁴⁶, N*, A, C*, D, F, G) prije ovoga izričaja kao što je sa svima drugima, to je vjerojatno sažeta izjava. Bog poziva i koristi one ljude koje svijet ne primjećuje! Teološke točke su:

1. “nijedan (se) čovjek ne može hvaliti pred Bogom” (usp. 1. Kor 1:29)
2. Božja sila i opremanje veličano je u slabosti ljudske posude (usp. 2. Kor 12:1-10)
3. Kristovo posredništvo je veličano (usp. 1. Kor 1:30).

U Njemu, sve što su Židovi i Grci tražili i za čime su težili, jeste dar od YHWH, kroz Mesiju, potaknuto Svetim Duhom!

▣ “poništiti stvari što jesu” Ovo je grčki pojam, *katargeō*. Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 1:18.
[Vidjeti Posebnu temu dolje: Bezvrijedno /ništavno i nevažće \(katargeō\).](#)

POSEBNA TEMA: BEZVRIJEDNO /NIŠTAVNO I NEVAŽĆE (*katargeō*)

Ovo je (*katargeō*) bila jedna od Pavlovih omiljenih riječi. On ju je upotrijebio najmanje dvadeset i pet puta ali ona ima vrlo širok semantički doseg.

- A. Njen temeljni etimološki korijen je iz *argos* što znači:
1. nedjelatan
 2. besposlen
 3. neupotrebljiv
 4. beskoristan
 5. neučinkovit.
- B. Složenica s *kata* bila je korištena za izražavanje:
1. nedjelatnosti
 2. bezvrijednosti /nekorisnosti
 3. ono što je bilo poništeno
 4. ono što je učinjeno bezvrijednim s
 5. ono što je bilo posve neučinkovito.
- C. Jednom je upotrijebljen u Evanđelju po Luki za opis neplodnoga, time beskorisnoga, stabla (usp. Lk 13:7).
- D. Pavao je koristi u slikovitome smislu prvenstveno na dva načina:
1. Bog čini neučinkovitim stvari koje su neprijateljske čovječanstvu:
 - a. narav grijeha čovječanstva – Poslanica Rimljanima 6:6
 - b. Mojsijevski Zakon u vezi s Božjim obećanjem o “sjemenu /potomku” – Poslanica Rimljanima 4:14; Galaćanima 3:17; 5:4.11; Efežanima 2:15
 - c. duhovne sile – 1. Poslanica Korinćanima 15:24
 - d. “Čovjek grijeha” – 2. Poslanica Solunjanima 2:8
 - e. fizička smrt – 1. Poslanica Korinćanima 15:26; 2. Timoteju 1:10 (Heb 2:14)
 2. Bog nadomješta staro (Savez, Doba) za Novo:
 - a. stvari povezane s Mojsijevskim Zakonom – Poslanica Rimljanima 3:3.31; 4:14; 2. Korinćanima 3:7.11.13.14
 - b. analogija braka korištena o Zakonu – Poslanica Rimljanima 7:2.6
 - c. stvari ovoga Doba – 1. Poslanica Korinćanima 13:8.10.11
 - d. ovo tijelo – 1. Poslanica Korinćanima 6:13
 - e. vođe ovoga Doba – 1. Poslanica Korinćanima 1:28; 2:6.

Ova riječ prevedena je na mnogo različitih načina, ali njeno glavno značenje je napraviti nešto beskorisnim, bezvrijednim, neučinkovitim, nemoćnim, ali ne neophodno ne-postojećim, uništenim ili ukinutim /istrijebljenim.

1:29 “se nijedan čovjek ne može hvaliti pred Bogom” GLAGOL je AORIST SREDNJEGA KONJUNKTIVA što podrazumijeva odlučan osobni izbor. Nijedan stvoren tjelesni /od mesa entitet neće se hvaliti pred Stvoriteljem (usp. Ef 2:9)! Ovo je bila središnja istina Pavlove poruke ponosnim Korinćanima i palome čovječanstvu općenito, Židovu i poganinu (usp. Rim 3:27; Ef 2:9).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Hvalisanje.](#)

POSEBNA TEMA: HVALISANJE

Ovi grčki pojmovi, *kauchaomai*, *kauchēma*, i *kauchēsis*, upotrijebljeni su od Pavla trideset i pet puta i samo dva puta u ostatku NZ-a (oba u Jakovljevoj poslanici). Njegova prevladavajuća uporaba je u 1. i 2. Poslanici Korinćanima.

Postoje dvije glavne istine povezane s hvalisanjem:

- A. nijedno meso /tijelo neće se slaviti /hvalisati pred Bogom (usp. 1. Kor 1:29; Ef 2:9)
- B. vjernici bi se trebali slaviti u Gospodinu (usp. 1. Kor 1:31; 2. Kor 10:17, što je smjerenje na Jer 9:23-24).

Prema tome, postoji primjereno i neprimjereno hvalisanje /slavljenje (tj. ponos).

- A. Primjereno:
 - 1. u nadi slave (usp. Rim 4:2)
 - 2. u Bogu kroz Gospodina Isusa (usp. Rim 5:11)
 - 3. u križu Gospodina Isusa Krista (tj. Pavlova glavna tema, usp. 1. Kor 1:17-18; Gal 6:14)
 - 4. Pavao hvali:
 - a. svoju službu bez plaće (usp. 1. Kor 9:15.16)
 - b. svojim autoritetom od Krista (usp. 2. Kor 10:8.12)
 - c. svojim ne-hvastanjem u radu drugih ljudi (kao što su se neki u Korintu, usp. 2. Kor 10:15)
 - d. svojim rasnim nasljeđem (kao što su drugi činili u Korintu, usp. 2. Kor 11:17; 12:1.5.6)
 - e. svojim crkvama:
 - (1) Korint (2. Kor 7:4.14; 8:24; 9:2; 11:10)
 - (2) Solun (usp. 2. Sol 1:4)
 - (3) svojim uvjerenjem u Božju utjehu i oslobođenje (usp. 2. Kor 1:12).
- B. Neprimjereno:
 - 1. u odnosu na židovsko nasljeđe (usp. Rim 2:17-23; 3:27; Gal 6:13)
 - 2. neki u korintskoj crkvi hvalili su se:
 - a. u ljudima (usp. 1. Kor 3:21)
 - b. u mudrosti (usp. 1. Kor 4:7)
 - c. u slobodi (usp. 1. Kor 5:6)
 - 3. lažni učitelji pokušavali su se hvaliti u crkvi u Korintu (usp. 2. Kor 11:12).

▣ (1:29) “čovjek” Ovo je doslovno “meso”.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:26: Meso \(*sarx*\).](#)

1:30

NASB	“Njegovim djelovanjem”
NKJV	“od njega”
NRSV	“On je izvor”
TEV	“Bog”
NJB	“Njime”
REB	“Božjim djelom”

Ovo je doslovno “iz njega”, što je grčki idiom što izražava Prvi Uzrok, Glavni /Prvi Pokretač. Otac ga je poslao, Isus ga je donio, i Duh ga je osnažio. Ono što slijedi jeste popis Božjih darova vjernicima kroz Krista.

▣ “mudrost od Boga” U židovskoj misli mudrost je personificirana (Mudrost) u Izrekama 8:22-31 i Poslanici Kološanima 2:2-3. Mudrost je Osoba. Istina je Osoba. Evanđelje je Osoba - Isus! (usp. Iv 14:6).

Ako je, međutim, Pavao naslovio filozofijski element u crkvi, onda bi *sophia* trebala imati vezu s njihovim ponosom u njihovim kulturološkim predajama (tj. Platon, Sokrat, Aristotel, itd.). To bi bila metafora za akademiju. Također je moguće da je početni gnosticizam bio prisutan u eklektičkoj religijskoj sredini Korinta i možda se infiltrirao u crkvu (usp. 1. Kor 1:18-2:8; 3:18-23; 8:1-2). Ako je tako, onda su Pavlovi komentari u Poslanici Kološanima svrsishodni (tj. Krist, Osobno, jeste Mudrost, usp. Kol 1:9; 2:3).

Ja mislim kako svi ovi pojmovi upućuju na ono što je Krist učinio za vjernike kroz Isusa:

1. On nam je Božja mudrost
2. On nam je Božja pravednost
3. On nam je Božje posvećenje
4. On nam je Božje iskupljenje.

Sve je to od Boga Oca kroz Boga Sina.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:12: Gnosticizam \(od grčke riječi *gnosis*, što znači “znanje”, usp. 1. Tim 6:20\).](#)

▣ **“pravednost”** Ovo je bila slika iz sudske dvorane (usp. Rim 3:21-26; 2. Kor 5:21). U Pavlovim danima rabini su prenijeli polu-osobnu mudrost iz Izreka 8 u Mojsijevski Zakon. Tome je pridodan konačan autoritet. Ako je Pavao razmišljao o židovskome elementu u korintskoj crkvi, ovo je bila snažna i krajnja oznaka.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pravednost.](#)

POSEBNA TEMA: PRAVEDNOST

“Pravednost” je toliko ključna tema da učenik Biblije mora osobno proširiti proučavanje te zamisli.

U SZ-u Božja je osobina opisana kao “pravičan” ili “pravedan” (GLAGOL, BDB 842, KB 1003; IMENICA MUŠKOGA RODA, BDB 841, KB 1004; IMENICA ŽENSKOGA RODA, BDB 842, KB 1006). Sâm mezopotamijski pojam dolazi od “riječne trstike” što je bila upotrebljavana kao gradbeno oruđe za procjenu vodoravno točnih zidova i bedema. Bog odabire pojam da bude korišten metaforički za Njegovu osobnu narav. On je ravna oštrica (ravvalo) kojom je sve procijenjeno. Ova zamisao potvrđuje Božju pravednost kao i Njegovu pravo da sudi.

Čovjek je bio stvoren u slici Božjoj (usp. Post 1:26-27; 5:1.3; 9:6). Čovječanstvo je bilo stvoreno za zajedništvo s Bogom (tj. Post 3:8). Čitavo je Stvorenje pozornica ili pozadina za uzajamno djelovanje Boga i čovječanstva. Bog je želio da Ga Njegovo vrhunsko Stvorenje, čovječanstvo, poznaje, ljubi Ga, služi Mu, i bude kao On! Odanost čovječanstva bila je ispitana (usp. Post 3) i prvotni par pao je na ispitu. To je ishodilo raskolom međusobnoga odnosa Boga i ljudstva (usp. Rim 5:12-21).

Bog je obećao da će popraviti i obnoviti zajedništvo (usp. Post 3:15; [vidjeti Posebnu temu u 1 Kor 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)). On to čini kroz Svoju vlastitu volju i Svoga vlastitog Sina. Ljudi su bili nesposobni obnoviti taj prijekid (usp. Rim 1:18 - 3:20; Otk 5).

Nakon Pada, Božji prvi korak prema obnovi bila je zamisao o Savezu temeljena na Njegovu pozivu te pokajanju, vjernosti, poslušnome odazivu čovječanstva (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38). Zbog Pada, ljudi su bili nesposobni primjereno djelovati (usp. Rim 3:21-31; Gal 3). Osobno je Bog morao poduzeti početni korak kako bi obnovio ljude koji su prekršili Savez. On je to učinio:

1. proglašavanjem čovječanstva pravednim kroz Kristovo djelo (tj. sudska pravednost)
2. besplatnim davanjem pravednosti čovječanstvu kroz Kristovo djelo (tj. pripisana pravednost)
3. osiguravanjem obitavajućeg Duha koji proizvodi pravednost (tj. Kristo-sličnost, obnova Božje slike) u čovječanstvu.
4. obnavljanjem zajedništva Vrta Eden (usporediti Post 1 – 2 s Otk 21 – 22).

Međutim, Bog zahtijeva zavjetni odaziv. Bog određuje (tj. besplatno daje, tj. Rim 5:8; 6:23) i osigurava, ali ljudi se moraju odazvati i nastavljati se odazivati u:

1. pokajanju
2. vjeri
3. načinom života poslušnosti
4. ustrajnosti.

Pravednost je, stoga, zavjetno, uzajamno djelovanje između Boga i Njegova vrhunskog Stvorenja, temeljena na Božjoj naravi, Kristovom djelu, i omogućavanju Duha, kome se svaki pojedinac mora osobno i neprestano primjereno odazivati. Zamisao je nazvana “opravdanje milošću po vjeri” (tj. Ef 2:8-9). Zamisao je otkrivena u Evanđeljima, ali ne u ovim pojmovima. Prvenstveno ju je odredio Pavao, koji koristi grčki pojam “pravednost” u njegovim raznovrsnim oblicima više od 100 puta.

Pavao, koji je bio školovan rabin, koristi pojam *dikaïosunē* u njegovu hebrejskome smislu pojma *tsaddiq* korištenog u Septuaginti, a ne uzima ga iz grčke književnosti. U grčkim pisanjima pojam je povezan s nekim tko se prilagodio očekivanjima božanstva i društva (tj. Noa, Job). U hebrejskome smislu uvijek je građen u pojmovima Saveza ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor](#)

1:8: Savez). YHWH je pravičan, etički, moralan Bog. On želi da Njegovi ljudi odražavaju Njegovu narav. Iskupljeno čovječanstvo postaje novo stvorenje (usp. 2. Kor 5:17; Gal 6:15). Ova novina ishodi novim načinom života pobožnosti (usp. Mt 5 - 7; Gal 5:22-24; Jak; 1. Iv). Budući je Izrael bio teokracija nije bilo jasnog obrisa između svjetovnog (društvena mjerila) i svetog (Božja volja). Ova razlika izražena u hebrejskim i grčkim pojmovima prevodila se u engleskome kao “pravda” (u odnosu na društvo) i “pravednost” (u odnosu na religiju).

Isusovo Evanđelje (dobre vijesti) jeste to da je palo čovječanstvo obnovljeno za zajedništvo s Bogom. To je bilo potpuno dovršeno kroz Očevu ljubav, milosrđe, i milost; Sinov život, smrt, i uskrsnuće; snubljenje te privlačenje Duha Evanđelju. Opravdanje je besplatno Božje djelo, ali ono mora biti posljedica pobožnosti (Augustinov stav, što odražava oboje i naglasak Reformacije na slobodi Evanđelja te rimokatolički naglasak na promijenjenom životu ljubavi i vjernosti). Za reformatore je pojam “Božja pravednost” OBJEKTNI GENITIV (tj. djelo grješnoga čovječanstva prihvatljivo Bogu [položajno posvećenje], dok je za katolike to SUBJEKTNI GENITIV, što je tijekom postajanja sve sličniji Bogu [iskustveno napredujuće posvećenje]. U stvarnosti je to zasigurno oboje!!).

Po mome mišljenju sve u Bibliji od Knjige Postanka 4 – Otkrivenja 20 jest zapis Božjeg obnavljanja zajedništva Edena. Biblija započinje s Bogom i čovječanstvom u zajedništvu u zemaljskoj okolnosti (usp. Post 1 – 2) i Biblija završava s istom okolnošću (usp. Otk 21 – 22). Božja slika i svrha bit će obnovljeni!

Za potkrepu gornjih rasprava zabilježite sljedeće odvojene NZ-ne odlomke što slikovito prikazuju grčku skupinu riječi:

1. Bog je pravedan (često povezano s Bogom kao Suceom):
 - a. Poslanica Rimljanima 3:26
 - b. 2. Poslanica Solunjanima 1:5-6
 - c. 2. Timoteju poslanica 4:8
 - d. Otkrivenje 16:5
2. Isus je pravedan:
 - a. Djela apostolska 3:14; 7:52; 22:14 (naslov Mesije)
 - b. Evanđelje po Mateju 27:19
 - c. 1. Ivanova poslanica 2:1.29; 3:7
3. Božja volja za Njegovo Stvorenje je pravednost:
 - a. Levitski zakonik 19:2
 - b. Evanđelje po Mateju 5:48 (usp. Mt 5:17-20)
4. Božja sredstva osiguravanja i stvaranja pravednosti:
 - a. Poslanica Rimljanima 3:21-31
 - b. Poslanica Rimljanima 4
 - c. Poslanica Rimljanima 5:6-11
 - d. Poslanica Galaćanima 3:6-14
5. dano od Boga:
 - a. Poslanica Rimljanima 3:24; 6:23
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 1:30
 - c. Poslanica Efežanima 2:8-9
6. primljeno vjerom:
 - a. Poslanica Rimljanima 1:17; 3:22.26; 4:3.5.13; 9:30; 10:4.6.10
 - b. 2. Poslanica Korinćanima 5:7.21
7. kroz djela Sina:
 - a. Poslanica Rimljanima 5:21
 - b. 2. Poslanica Korinćanima 5:21
 - c. Poslanica Filipljanima 2:6-11
8. Božja volja je da Njegovi sljedbenici budu pravedni:
 - a. Evanđelje po Mateju 5:3-48; 7:24-27
 - b. Poslanica Rimljanima 2:13; 5:1-5; 6:1-23
 - c. Poslanica Efežanima 1:4; 2:10
 - d. 1. Timoteju poslanica 6:11
 - e. 2. Timoteju poslanica 2:22; 3:16
 - f. 1. Ivanova poslanica 3:7
 - g. 1. Petrova poslanica 2:24

9. Bog će suditi svijetu pravednošću:
 - a. Djela apostolska 17:31
 - b. 2. Timoteju poslanica 4:8.

Pravednost je osobina Boga, besplatno dana grješnom čovječanstvu kroz Krista. To je:

1. Božja odluka
2. Božji dar
3. Kristovo djelo
4. život koji se mora živjeti.

Ali to je isto tako postupak postajanja pravednim što se mora odlučno i postojano njegovati, i koji će jednog dana biti dovršen pri Drugome dolasku. Zajedništvo s Bogom je obnovljeno spasenjem ali napreduje kroz čitavi kako bi postao licem-u-lice susret s Njim (usp. 1. Iv 3:2) kod smrti ili *parusije*!

Ovdje je dobar navod za zaključak ove rasprave. Uzet je iz *Dictionary of Paul and His Letters* od IVP:

“Calvin, toliko više negoli Luther, naglašava odnosni vid Božje pravednosti. Lutherovo stajalište o Božjoj pravednosti izgleda sadrži vid odrješenja [oslobođanja od osude – op.prev]. Calvin naglašava čudesnu narav navješćivanja ili otkrivanja Božje pravednosti nama” (str. 834).

Za mene vjernikov odnos s Bogom ima tri vida:

1. Evanđelje je Osoba (naglasak Istočne crkve i Calvina)
2. Evanđelje je istina (naglasak Augustina i Luthera)
3. Evanđelje je promijenjen život (katolički naglasak).

Svi su oni istiniti i moraju se držati zajedno za zdravo, ispravno, biblijsko kršćanstvo. Ako je bilo koji od njih prenglašen ili podcijenjen, nastaju poteškoće.

Moramo dati dobrodošlicu Isusu!
 Moramo vjerovati Evanđelju!
 Moramo težiti Kristo-sličnosti!

▣ **(1:30) “posvećenje”** Ovo je bila slika od Izraelova žrtvenog sustava (usp. Rim 6:19-23). To je oblik istoga korijena kao “svet” ili “posvećen”. U SZ-u to upućuje na osobu, mjesto, ili stvar što je bilo odvojeno za Božju službu. Teološki upućuje na vjernikov položaj u Kristu. U trenutku kad netko stavi svoju vjeru u Njega, on je opravdan i posvećen (usp. Rim 8:30).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:9: NZ-na svetost /posvećenje.](#)

▣ **“iskupljenje”** Ovo znači “otkupiti (usp. Rim 3:24). To je bila slika od trgovine robovima. To je glavna SZ-na zamisao o spasenju.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Otkupnina /iskupljenje.](#)

POSEBNA TEMA: OTKUPNINA /ISKUPLJENJE

I. STARI ZAVJET

- A. Postoje prvenstveno dva hebrejska zakonska pojma što izražavaju ovu zamisao:
 1. *Ga'al* (BDB 145 I, KB 169 I), što u osnovi znači “biti slobodan od plaćanja cijene”. Oblik pojma *go'el* dodaje zamisli osobnoga posrednika, uobičajeno člana obitelji (tj. srodnika iskupitelja). Ovaj kulturološki vid prava da se natrag otkupe predmeti, životinje, zemlja (usp. Lev 25; 27), ili rođaci (usp. Ruta 4:14; Iz 29:22) teološki je prenijeto na YHWH-ino oslobođenje Izraela iz Egipta (usp. Izl 6:6; 15:13; Ps 74:2; 77:15; Jer 31:11). On postaje “Iskupitelj” (usp. Job 19:25; Ps 19:14; 78:35; Izr 23:11; Iz 41:14; 43:14; 44:6.24; 47:4; 48:17; 49:7.26; 54:5.8; 59:20; 60:16; 63:16; Jer 50:34).
 2. *Padah* (BDB 804; KB 911), što u osnovi znači “osloboditi” ili “izbaviti”:
 - a. iskupljenje prvorođenca (Izl 13:13.14 i Br 18:15-17)

- b. fizičko iskupljenje suprotstavljeno je duhovnome iskupljenju (Ps 49:7.8.15)
 - c. YHWH će iskupiti Izraela od njegova grijeha i pobune (Ps 130:7-8).
- B. Teološka zamisao uključuje nekoliko povezanih stavaka:
1. postoji potreba, ropstvo, gubitak, kazna zatvora:
 - a. fizičko
 - b. društveno
 - c. duhovno (usp. Ps 130:8)
 2. cijena mora biti plaćena za slobodu, oslobođenje, i obnovu:
 - a. naroda Izraela (usp. Pnz 7:8)
 - b. pojedinca (usp. Job 19:25-27; 33:28; Iz 53)
 3. netko mora djelovati kao posrednik i dobrotvor. U *ga'al* taj jedan je uobičajeno član obitelji ili bliski rođak (tj. *go'el*, BDB 145)
 4. YHWH često Sâm Sebe opisuje u obiteljskim pojmovima:
 - a. Otac
 - b. Suprug /Muž
 - c. Bliski rođak Iskupitelj /Osvetnik.

Iskupljenje je bilo osigurano osobnim posredovanjem YHWH; cijena je bila plaćena, i iskupljenje ostvareno!

II. NOVI ZAVJET

- A. Postoji nekoliko pojmova korištenih za prijenos teološke zamisli:
1. *Agorazō* (usp. 1. Kor 6:20; 7:23; 2. Pt 2:1; Otk 5:9; 14:3-4). Ovo je trgovački pojam što odražava plaćenu cijenu za nešto. Mi smo krvlju-kupljeni ljudi koji ne nadziru svoje vlastite živote. Mi pripadamo Kristu.
 2. *Exagorazō* (usp. Gal 3:13; 4:5; Ef 5:16; Kol 4:5). Ovo je također trgovački pojam. On odražava Isusovu nadomjesnu smrt za našu korist. Isus je podnio "prokletstvo" temeljeno na izvedbi zakona (tj. Mojsijevski Zakon, usp. Ef 2:14-16; Kol 2:14), što grješno čovječanstvo ne može ispuniti. On je podnio prokletstvo (usp. Pnz 21:23) za sve nas (usp. Mk 10:45; 2. Kor 5:21)! U Isusu, Božja pravda i ljubav spojeni su u potpuni oprost, prihvaćanje, i pristup!
 3. *Luō*, "osloboditi":
 - a. *Lutron*, "cijena plaćena" (usp. Mt 20:28; Mk 10:45). Ovo su snažne riječi iz vlastitih Isusovih usta vezano na svrhu Njegova dolaska, da bude Spasitelj svijeta plaćanjem duga za grijeh kojeg On nije dugovao (usp. Iv 1:29)
 - b. *Lutroō*, "odriješiti":
 - (1) iskupiti Izraela (Lk 24:21)
 - (2) dati Sâmog Sebe za iskupljenje i očišćenje naroda (Tit 2:14)
 - (3) biti bezgrješni nadomjestak (1. Pt 1:18-19)
 - c. *Lutrōsis*, "iskupljenje", "oslobođenje", ili "odriješenje":
 - (1) Zaharijino proročanstvo o Isusu, Evanđelje po Luki 1:68
 - (2) Anina molitva Bogu za Isusa, Evanđelje po Luki 2:38
 - (3) Isusovo bolje, jednom ponuđeno žrtvovanje, Poslanica Hebrejima 9:12
 4. *Apolytrōsis*:
 - a. iskupljenje kod Drugoga dolaska (usp. Djela 3:19-21):
 - (1) Evanđelje po Luki 21:28
 - (2) Poslanica Rimljanima 8:23
 - (3) Poslanica Efežanima 1:14; 4:30
 - (4) Poslanica Hebrejima 9:15
 - b. iskupljenje u Kristovoj smrti:
 - (1) Poslanica Rimljanima 3:24
 - (2) 1. Poslanica Korinćanima 1:30
 - (3) Poslanica Efežanima 1:7
 - (4) Poslanica Kološanima 1:14.

5. *Antilytron* (usp. 1. Tim 2:6). Ovo je ključni tekst (kao što je Tit 2:14) što povezuje Isusovu nadomjesnu smrt na križu. On je jedna i jedina prihvatljiva žrtva, jedan koji je umro za "sve" (usp. Iv 1:29; 3:16-17; 4:42; 1. Tim 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:2; 4:14).
- B. Teološka zamisao u NZ-u
1. Čovječanstvo je zarobljeno u grijeh (usp. Iv 8:34; Rim 3:10-18; 6:23).
 2. Robovanje čovječanstva grijehu bilo je otkriveno SZ-nim Mojsijevskim Zakonom (usp. Gal 3) i Isusovom Propovijedi na gori (usp. Mt 5 - 7). Ljudska činidba postala je smrtna osuda (usp. Kol 2:14).
 3. Isus, bezgrješno Janje Božje, došao je i umro umjesto nas (usp. Iv 1:29; 2. Kor 5:21). Mi smo očišćeni od grijeha kako bismo mogli služiti Bogu (usp. Rim 6).
 4. Suzvučjem su obojica i YHWH i Isus "bliski srodnik" koji djeluju u našu korist. Ovo nastavlja obiteljske metafore (tj. otac, suprug /muž, sin, brat, bliski srodnik).
 5. Iskupljenje nije bila cijena plaćena Sotoni (tj. srednjovjekovna teologija), nego pomirenje Božje riječi i Božje pravde s Božjom ljubavlju i potpunom opskrbom u Kristu. Na križu mir je bio obnovljen, pobuna ljudi oprostena, slika Božja u čovječanstvu sad je opet u potpunosti djelotvorna u prisnome zajedništvu!
 6. Ipak postoji još uvijek budući vid iskupljenja (usp. Rim 8:23; Ef 1:14; 4:30), što uključuje uskrsnuće naših tijela i osobnu prisnost s Trojedinim Bogom ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Trojstvo](#)). Naša uskrsna tijela bit će kao Njegovo (usp. 1. Iv 3:2). On je imao fizičko tijelo, ali s van - dimenzijskim vidom. Teško je odrediti paradoks 1. Poslanice Korinćanima 15:12-19 s 1. Poslanicom Korinćanima 15:35-58. Očito postoji fizičko, zemaljsko tijelo, i postojat će nebesko, duhovno tijelo. Isus je imao oba!

1:31 Ovo je navod iz Knjige proroka Jeremije 9:23-24. Pavao ponavlja ovaj navod u 2. Poslanici Korinćanima 10:17. "GOSPODIN" u Jeremijinu odlomku upućuje na YHWH-u, ali ovdje na Isusa! Ovo je uobičajena NZ-na tehnika za potvrđivanje Isusova Božanstva.

Mi se ne hvalimo u i o sebi, nego o Njemu u kome fizički obitava sva punina Božanstva! Ova dva navoda od Jeremije pokazuju vezu između 1. Poslanice Korinćanima 1 – 4 i 2. Korinćanima 10-13. Oponenti su židovski sofisti koji su se hvalili retoričkim stilom (usp. Bruce W. Winter, *Philo and Paul Among the Sophists*).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je Božji poziv Pavao toliko često naglašavao?
2. Kako može Bog nazvati grješne ljude “sveti”?
3. Što je svrha duhovnih darova u crkvi?
4. Zašto je crkva u Korintu bila toliko frakcionaška?
5. Kako se 1. Poslanica Korinćanima 1:12 odnosi prema suvremenim denominacijama?
6. Je li Pavao omalovažio krštenje u 1. Poslanici Korinćanima 1:17?
7. Zašto su Židovi odbacili Evanđelje?
8. Zašto su Grci odbacili Evanđelje?
9. Zašto je Bog odabrao koristiti slabe ljude bez društvenoga ili intelektualnoga statusa kako bi proširio Evanđelje?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 2

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
navješćivanje razapetoga Krista	Krist razapet	Krist razapet	poruka o Kristu na križu	istinska mudrost i lažna (1:17 - 3:4)
2:1-5	2:1-5	2:1-5	2:1-5	2:1-5
otkrivenje Božjim Duhom	duhovna mudrost	duhovna mudrost	Božja mudrost	
2:6-16 (9)	2:6-16 (9)	2:6-13 (9)	2:6-12 (9)	2:6-9
			2:13-16 (16)	2:10-16
		2:14-16		

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepuštiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINĆANIMA 2:1-16

- A. Postojali su neki u crkvi u Korintu koji su bili vrlo intelektualno usmjereni (tj. retorička tradicija prvoga stoljeća). U tome okviru prenaplašavanja ljudskoga znanja i vršenja /izvedbe, Pavao započinje u poglavlju 1 s naglaskom na milosti Božjoj (kao što čini i u Ef 2:1-10). Ipak, on dopušta da se mudrost i znanje također nalaze među Božjim darovima. U poglavlju 2, Pavao nastavlja ovu temu naglašavanjem otkrivenja nasuprot ljudskoga otkrića. Kako Korinćani nisu imali pravo na znanje što su posjedovali, isto tako nisu imali pravo na sredstva za dobivanje toga znanja.
- B. U osnovi, 1. Poslanica Korinćanima 2:1-16 je pojačavanje /proširenje 1. Korinćanima 1:18-25.
- C. Stihovi 10-16 mogu biti shvaćeni kao upućivanje na nekoliko kategorija duhovnoga uvida ili otkrivenja. Bog je djelovao tako da otkrije Sam Sebe nama (tj. otkrivenje, 1. Kor 2:10-12); On je odabrao određene ljude koji će zapisati i objasniti Njegova djela (tj. inspiracija /nadahnuće, stih 13), i konačno Duha koji omogućuje čitateljima Biblije shvaćanje glavne istine Njegova otkrivenja (tj. prosvjetljenje /iluminacija, 1 Kor 2:14-16).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:1-5

¹I kad sam došao k vama, braćo, nisam došao s nadmoćnim govorom ili mudročću, navješćujući vam svjedočanstvo Božje. ²Jer ja sam bio odlučan znati ništa drugo među vama osim Isusa Krista, i Njega razapetoga. ³Ja sam bio s vama u slabosti i u strahu i u velikome drhtanju, ⁴i moja poruka i moje propovijedanje nisu bili u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u očitovanju Duha i sile, ⁵tako da vaša vjera ne bi počivala na mudrosti od ljudi, nego na sili od Boga.

2:1 “braćo” Pavao često koristi ovu oznaku za vjernike, svjesno ili nesvjesno, kako bi označio naredni korak u predstavljanju istine ili predstavljanju nove istine (usp. 1. Kor 2:1; 3:1; 4:6; 7:24; 10:1; 11:33; 12:1; 14:6, 20.35; 15:1.31.50.58; 16:15). Pojam bi značio muškarce i žene u korintskoj crkvi.

NASB	“nisam došao s nadmoćnim govorom ili mudročću”
NKJV	“nisam došao s izvrsnim govorom ili mudročću”
NRSV	“nisam došao navješćujući ...uzvišenim riječima ili mudročću”
TEV	“nisam koristio duge riječi i veliko učenje”
NJB	“nisam došao s ikojom sjajnošću govorništva ili mudrom raspravom”
REB	“došao sam k vama bez ikakvoga pretvaranja o rječitosti ili mudrosti”

Pavao izražava razliku između sebe (tj. Pavao u Korintu, usp. Djela 18:1-18) i lažnoga prenamaglašavanja znanja i retorike nekih Korinćana koji su kasnije postali crkvene vođe. Apolon je, ne Pavao, bio uglađen govornik i oni su htjeli da Pavao oponaša Apolonov način javnoga govorenja (vidjeti Bruce W. Winter, *Philo and Paul Among the Sophists*).

“Nadmoćnost” (*huperochē*) je *huper* složenica.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pavlova uporaba *huper* složenica.](#)

POSEBNA TEMA: PAVLOVA UPORABA *HUPER* SLOŽENICA

Pavao je imao posebnu sklonost za stvaranje novih riječi koristeći grčki PRIJEDLOG *huper*, što u osnovi znači “nad” ili “gornji”. Kad se koristi s GENITIVOM (ABLATIV) on znači “u ime”. Može također značiti “oko” ili “glede /u vezi s”, kao *peri* (usp. 2. Kor 8:23; 2. Sol 2:18). Kad se koristi s AKUZATIVOM on znači “gore”, “nad”, ili “iza” (usp. A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research*, str. 625-633). Kad je Pavao želio naglasiti neku zamisao on je koristio ovaj PRIJEDLOG u složenici. Slijedi popis Pavlove posebne uporabe ovoga PRIJEDLOGA u složenicama:

- A. Hapax legomenon (upotrijebljeno samo jednom u NZ-u):
1. *Huperakmos*, jedna prošlost mladosti života, 1. Poslanica Korinćanima 7:36
 2. *Huperauxanō*, neizmjerljivo povećati, 2. Poslanica Solunjanima 1:3
 3. *Huperbainō*, prekoračiti ili prestupiti, 1. Poslanica Solunjanima 4:6
 4. *Huperkeina*, iza, 2. Poslanica Korinćanima 10:16
 5. *Huperekteina*, pretjerati, 2. Poslanica Korinćanima 10:14
 6. *Huperentugchanō*, posredovati, Poslanica Rimljanima 8:26
 7. *Hupernikaō*, biti bogato pobjedonosan, Poslanica Rimljanima 8:37
 8. *Huperpleonazō*, biti u prekomjernome izobilju, 1. Timoteju poslanica 1:14
 9. *Huperupsoō*, uzvisiti do krajnjih granica, Poslanica Filipljanima 2:9
 10. *Huperphroneō*, imati uzvišene misli, Poslanica Rimljanima 12:3.
- B. Riječi korištene samo u Pavlovim pisanjima:
1. *Huperaiomai*, uzvisiti se, 2. Poslanica Korinćanima 12:7; 2. Solunjanima 2:4
 2. *Huperballontōs*, iznad mjere, neizmjerljivo, 2. Poslanica Korinćanima 11:23; (PRILOG samo ovdje, ali GLAGOL u 2. Kor 3:10; 9:14; Ef 1:19; 2:7; 3:19)

3. *Huperbolē*, prekoračenje, izvanredan oklop, Poslanica Rimljanima 7:13; 1. Korinćanima 12:31; 2. Korinćanima 1:8; 4:7.17; 12:7; Galaćanima 1:13
4. *Huperekperissou*, izvan svih mjera, Poslanica Efežanima 3:20; 1. Solunjanima 3:10; 5:13
5. *Huperlian*, u najvišem stupnju ili nadmoćno, 2. Poslanica Korinćanima 11:5; 12:11
6. *Huperochē*, važnost, izvrsnost, 1. Poslanica Korinćanima 2:1; 1. Timoteju poslanica 2:2
7. *Huperperisseuō*, obilato obilovati, Poslanica Rimljanima 5:20 (SREDNJE STANJE, biti obilno ispunjeno, prepuno, 2. Kor 7:4).

C. Riječi korištene od Pavla i rijetko kod drugih NZ-nih pisaca:

1. *Huperanō*, daleko iznad, Poslanica Efežanima 1:21; 4:10; i Hebrejima 9:5
2. *Huperechō*, izvrsnost, nadmoćnost, Poslanica Rimljanima 13:1; Filipljanima 2:3; 3:8; 4:7; 1. Petrova poslanica 2:13
3. *Huperēphanos*, nabusit ili bahat, Poslanica Rimljanima 1:30; 2. Timoteju poslanica 3:2 i Evanđelje po Luki 1:51; Jakovljeva poslanica 4:6; 1. Petrova poslanica 5:5.

Pavao je bio čovjek velike strasti; kad su stvari ili ljudi bili dobri, oni su bili jako dobri a kad su bili loši, bili su jako loši. Ovaj PRIJEDLOG dopušta mu izraziti njegove superlativne osjećaje o grijehu, sebičnosti, te Kristu i Evanđelju.

NASB, NKJV	“svjedočanstvo Božje”
NRSV, NJB, Pešita	“tajnu Božju”
TEV	“Božju tajnu istinu”
REB	“istinu o Bogu”

Postoji varijanta grčkoga manuskripta ovdje. Grčki pojam *mysterion* (misterija /tajnovitost /tajna) pojavljuje se u MSS P⁴⁶, κ^* , A, i C. Riječ *marturion* (svjedočanstvo) pojavljuje se u drevnim rukopisima κ^2 , B, C, D. Ako je to “misterija /tajna”, ova je zamisao opisana u 1. Poslanici Korinćanima 2:7; Efežanima 2:11 - 3:13; i Kološanima 1:26-27, što je združivanje Židova i Grka kroz Krista u jednu obitelji (tj. Crkva).

Ako je to “svjedočanstvo”, onda se to povezuje s 1. Korinćanima 1:6, što bi bila istoznačnica s “Evanđelje”. UBS⁴ daje “misterija” ocjenu “B” (tj. gotovo izvjesno).

Pojam “misterija” često je bio korišten u prvome stoljeću u *koine* papirusu nađenome u Egiptu vezano na novi pokret tajnoga znanja dostupnoga samo posebnoj skupini (tj. misterijske religije). Pavao uzima taj tehnički pojam i koristi ga u vezi s onima koji imaju Duha (tj. vjernici) i onima koji nemaju. U ovome trenutku Pavlova predstavljanja **ne** postoji razlika između vjernika (usp. 1. Kor 3:1). Svi su smatrani “zrelima” (usp. 1. Kor 2:6).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Tajna.](#)

POSEBNA TEMA: TAJNA

I. U Starome zavjetu

Ova aramejska riječ (BDB 1112, KB 1980), *raz*, znači “skruti”, “čuvati tajnu”. Upotrijebljena je nekoliko puta u Knjizi proroka Daniela (usp. Dn 2:18.19.27.28.29.30.47; 4:9). Ona postaje središnja tema u apokaliptičkoj književnosti i često je spomenuta u Svicima s Mrtvoga mora. Bog otkriva Svoga skrivenog zastupnika Svojim prorocima (usp. Post 18:17; Jer 23:18; Dn 9:22; Am 3:7).

Zajednici u Svitku s Mrtvoga mora Božje je otkrivenje bilo posredovano kroz: (1) poruku SZ-nih proroka (*raz*), ali i kroz (2) tumačenje (*pesher*) o “učitelju pravednosti”. Ovaj dvostruki uzorak otkrivenja i tumačenja osobina je apokaliptičke književnosti.

II. U sinoptičkim Evanđeljima “tajna” je korištena o duhovnim uvidima skupljenima iz Isusovih parabola:

1. Evanđelje po Marku 4:11
2. Evanđelje po Mateju 13:11
3. Evanđelje po Luki 8:10.

- III. Pavao je koristi na nekoliko različitih načina:
1. djelomično otvrdnuće Izraela da se dopusti poganima biti uključenima. Ovaj dotok pogana djelovat će kao mehanizam za Židove da prihvate Isusa kao Krista proročanstva (usp. Rim 11:25-32)
 2. Evanđelje je bilo obznanjeno narodima, kazujući im da su oni svi uključeni u Krista i kroz Krista (usp. Rim 16:25-27; Kol 2:2)
 3. nova tijela vjernika pri Drugome dolasku (usp. 1. Kor 15:5-57; 1. Sol 4:13-18)
 4. sažimanje svega u Kristu (usp. Ef 1:8-11)
 5. pogani i Židovi kao su-nasljednici (usp. Ef 2:11 - 3:13)
 6. prisnost odnosa između Krista i Crkve opisana u pojmovima braka (usp. Ef 5:22-33)
 7. pogani uključeni u zavjetni narod i ispunjeni Duhom Kristovim kako bi se stvorila Kristo-slična zrelost, to jest, obnovila iskvarena slika Božja u čovjeku (usp. Post 1:26-27; 5:1; 6:5.11-13; 8:21; 9:6; Kol 1:26-28)
 8. kraj vremena Antikrista (usp. 2. Sol 2:1-11).
- IV. Himna rane Crkve ili katekizam o tajni Evanđelja nađena je u 1. Timoteju poslanici 3:16.
- V. U Ivanovoj Knjizi Otkrivenja ona je korištena u značenju Ivanovih apokaliptičkih simbola:
1. Otkrivenje 1:20
 2. Otkrivenje 10:7
 3. Otkrivenje 17:5.6.
- VI. Ovo su istine što ljudi ne mogu otkriti; one moraju biti otkrivene od Boga.
- VII. [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.](#)

2:2 “ja” U stihovima 1-5 Pavao čini se sebe uspoređuje sa:

1. svojim prijašnjim predstavljanjem Evanđelja Atenjanima gdje je koristio grčku logiku, čak je navodio njihove pjesnike (tj. prvi predložio Origen, usp. Djela 17:16-34)
2. svojim predstavljanjem Evanđelja nasuprot onima u Korintu koji su govorili s ljudskom mudrošću i ljudskom retorikom o duhovnim stvarima.

▣ **“Isusa Krista, i Njega razapetoga”** Ovo je PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA (usp. 1. Kor 1:23). Postoje dva teološka vida otkrivena u ovome PARTICIPU:

1. PERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME otkriva da Isus ostaje Razapeti. Kad vidimo Njega, On će još uvijek imati ožiljke od rana. One su postale Njegov simbol slave (vidjeti bilješku u 1. Kor 1:23)
2. PASIVNO STANJE otkriva kako je Isusova smrt bila:
 - a. uz Očevo posredovanje i bila je Njegov vječni naum (usp. Djela 2:23; 3:18; 4:28; 13:29) za iskupljenje (usp. Iz 53:10)
 - b. zbog ljudskoga grijeha i pobune zahtijevana žrtva (usp. Rim 5:14-15.18-19).

Poruka o Kristovoj smrti u korist ljudstva središnja je poruka Pavlove teologije. Zamisao o patećem i umirućem Mesiji bila je strana tradicionalnoj židovskoj misli. Ovaj vid Evanđelja prvotno je stvarao poteškoća Pavlu. Kako može YHWH-in Pomazanik biti proklet od Boga (usp. Pnz 21:23). Ipak, ovo je bio dio SZ-noga otkrivenja (usp. Post 3:15; Ps 22; Iz 53; Zah 12:10). Isus, bezgriješan Sin Božji, umro je na našem mjestu (usp. Rim 5:18-19; Mk 10:45; 2. Kor 5:21). On je postao prokletstvo za nas (usp. Gal 3:13)! Razapeti Krist za sve je Božja skrivena tajnovitost (usp. Kol 1:26-28; 2:2-4).

2:3 “Ja sam bio s vama u slabosti i u strahu i u velikome drhtanju” Ovo može biti smjernje na Knjigu Izlaska 15:16 u LXX-i. Pavao nam pokazuje svoje nedostatke:

1. on je bio u strahu zbog svoga oštrog postupanja u Filipima, Solunu, i Bereji (usp. Djela 16 - 17)
2. on je bio razočaran ishodima i moguće svojom metodologijom korištenom u Ateni (tj. Origenovo gledište iz Djela 17:22-34)
3. svoju fizičku poteškoću, vjerojatno problem s očima, što mu je prouzročila veliku tegobu (usp. Djela 9:8; 4. Kor 12:7-9; Gal 4:15; 6:11)
4. Pavlov manjak vjere i obeshrabrenost dok je bio u Korintu.

Krist se je morao ukazati Pavlu nekoliko puta kako bi ga ohrabrio (usp. Djela 18:9-10; 23:11; 27:23). Njegove riječi i njegovo fizičko stanje nisu bili ono što bi okrenulo ljude k vjeri u Krista, nego poziv Evanđelja i sila Duha (usp. 1. Kor 2:4; 1:17; 2. Kor 10:10):

1. za mene je kao službenika Isusa Krista korisno to shvatiti
2. Isus je imao Svoje vlastite trenutke obeshrabrenja (tj. Getsemani)
3. apostoli često nisu razumjeli Isusova naučavanja
4. Pavao se osjećao prestrašen i slab.

Mi moramo uvijek priznati slabost tijela ali ipak i strahovitu silu Evanđelja i prisutnosti Duha! Božja narav i opskrba veličane su kroz ljudsku slabost (usp. 1. Kor 1:26-29; 2. Kor 12).

Pavlove slabosti bile su točno one zbog kojih su ga napadali lažni učitelji u 2. Poslanici Korinćanima 10 - 13. Oni su veličali svoje snage (tj. obrazovanje, društveni položaj, duhovnu nadarenost, govorne vještine). Izgleda kako su Pavlova pisanja bila više retorički građena (tj. 2. Kor 10 - 13) i snažnija od njegovih usmenih poruka.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Slabost \(*astheneō*\).](#)

POSEBNA TEMA: SLABOST (*astheneō*)

Lažni učitelji hvalili su se svojim vjerodajnicama i retoričkim stilom, ali Pavao je znao vrijednost “slabosti” (*astheneō*). Pavao koristi zamisao slabosti na nekoliko različitih načina:

1. slabost Boga jača je od jakosti ljudi, 1. Poslanica Korinćanima 1:25
2. slabost u svijetu, 1. Poslanica Korinćanima 1:27
3. Pavlova slabost i strah, 1. Poslanica Korinćanima 2:3; 9:22; 2. Korinćanima 11:29.30; 12:5
4. Pavao i njegova misijska skupina, 1. Poslanica Korinćanima 4:10; 2. Korinćanima 11:21
5. slab vjernik (usp. Rim 14:1 - 15:13), 1. Poslanica Korinćanima 8:7.9.10.11.12; 9:22
6. fizička bolest, 1. Poslanica Korinćanima 11:30
7. dijelovi ljudskoga tijela, 1. Poslanica Korinćanima 12:22
8. fizičko tijelo, 1. Poslanica Korinćanima 15:43
9. Pavlova fizička prisutnost ili njegove retoričke vještine, 2. Poslanica Korinćanima 10:10
10. Pavlova slabost ojačana Božjom jakošću, 2. Poslanica Korinćanima 12:9.10; 13:4.9
11. Kristova poruka kroz Pavla, 2. Poslanica Korinćanima 13:3
12. Kristovo fizičko tijelo, 2. Poslanica Korinćanima 13:4.

2:4

NASB

“nisu bili u uvjerljivim riječima mudrosti”

NKJV

“nisu bili s uvjerljivim riječima ljudske mudrosti”

NRSV

“nisu bili s uvjerljivim riječima mudrosti”

TEV

“nisu bili predani s vještim riječima ljudske mudrosti”

NJB

“nisu bili sredstvo za uvjeravanje filozofijskim dokazom”

REB

“nije vas uvrijedilo s pametnim dokazima”

Postoje mnoge varijante ovoga izričaja u grčkim manuskriptima:

1. prvi problem odnosi se na riječak PRIDJEV *peithois* (usp. MSS P⁴⁶, κ , A, B, C, D), što nije nađen nigdje drugdje u Septuaginti, *Koine* papirusu, ili NZ-u
2. neki misle kako su varijante prouzročili pisari kojima ovaj PRIDJEV nije bio poznat. Oni su moguće lagano promijenili njegov oblik na *peithoi*, što znači “nagovaranje”
3. neki grčki manuskripti dodaju “nagovaranje ljudi” (usp. 1. Kor 2:13 i MSS κ ², A, C)
4. u nekim manuskriptima pojam “riječima” (tj. *logois* ili *logos*) nedostaje (usp. MSS P⁴⁶, F, G i grčki tekst što je koristio Ivan Zlatousti).

Čini se kako najbolje izgleda povezati u općemu okviru ovaj izričaj s izričajem s Pavlovim odbacivanjem ljudske retorike, logike, i mudrosti (usp. 1. Kor 1:17; 2:1.13). Međutim, točno značenje riječi *peithois* ostaje neizvjesno (vidjeti NIDNTT, tom 1, str. 588-593).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Tekstualni kriticizam.](#)

▣ **“u očitovanju Duha i sile”** Ovo upućuje na promijenjene živote korinških preobraćenika. Isto se tako može odnositi na prisutnost potvrđenih znakova što su često pratili Pavlovo propovijedanje Evanđelja (usp. Djela 13:11; 14:10; 16:18.28; 19:11-12; 20:10).

Vidjeti bilješku o velikome ili malome slovu “d” za duh u 1. Poslanici Korinćanima 2:11.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Duh \(pneuma\) u Novome zavjetu.](#)

POSEBNA TEMA: DUH (pneuma) U NOVOME ZAVJETU

Grčki pojam za “duh” korišten je na nekoliko načina u NZ-u. Ovdje je nekoliko značajnih skupina i primjera:

- A. o Trojedinome Bogu ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Trojstvo](#))
1. o Ocu (usp. Iv 4:24)
 2. o Sinu (usp. Rim 8:9-10; 2. Kor 3:17; Gal 4:6; 1. Pt 1:11)
 3. o Svetome Duhu (usp. Mk 1:11; Mt 3:16; 10:20; Iv 3:5.6.8; 7:39; 14:17; Djela 2:4; 5:9; 8:29.35; Rim 1:4; 8:11.16; 1. Kor 2:4.10.11.13.14; 12:7)
- B. o sili ljudskoga života:
1. o Isusu (usp. Mk 8:12; Iv 11:33.38; 13:21)
 2. o čovječanstvu (usp. Mt 22:43; Djela 7:59; 17:16; 20:22; Rim 1:9; 8:16; 1. Kor 2:11; 5:3-5; 7:34; 15:45; 16:18; 2. Kor 2:13; 7:13; Fil 4:23; Kol 2:5)
 3. ono što stvara Duh u i kroz ljudske duhove:
 - a. ne duh ropstva nasuprot duha posinjenja – Poslanica Rimljanima 8:15
 - b. duh ljubavnosti /nježnosti – 1. Poslanica Korinćanima 4:21
 - c. duh vjere – 2. Poslanica Korinćanima 4:13
 - d. duh mudrosti i otkrivenja u spoznaji Njega – Poslanica Efežanima 1:17
 - e. ne duh plahosti nasuprot sile, ljubavi, i stege – 2. Timoteju poslanica 1:7
 - f. duh zablude nasuprot duha istine – 1. Ivanova poslanica 4:6
- C. o duhovnoj kraljevini:
1. duhovna bića:
 - a. dobra (tj. anđeli, usp. Djela 23:8-9; Heb 1:14)
 - b. zla (tj. demonsko, usp. Mt 8:16; 10:1; 12:43.45; Djela 5:16; 8:7; 16:16; 19:12-21; Ef 6:12)
 - c. duhovi (usp. Lk 24:37)
 2. duhovna moć rasuđivanja (usp. Mt 5:3; 26:41; Iv 3:6; 4:23; Djela 18:25; 19:21; Rim 2:29; 7:6; 8:4.10; 12:11; 1. Kor 14:37)
 3. duhovne stvari (usp. Iv 6:63; Rim 2:29; 8:2.5.9.15; 15:27; 1. Kor 9:11; 14:12)
 4. duhovni darovi (usp. 1. Kor 12:1; 14:1)
 5. nadahnuće Duha (usp. Mt 22:43; Lk 2:27; Ef 1:17)
 6. duhovno tijelo (usp. 1. Kor 15:44-45)
- D. daje osobinu:
1. stavu svijeta (usp. Rim 8:15; 11:8; 1. Kor 2:12)
 2. misaonim procesima ljudi (usp. Djela 6:10; Rim 8:6; 1. Kor 4:2)
- E. o fizičkoj kraljevini:
1. vjetar (usp. Mt 7:25.27; Iv 3:8; Djela 2:2)
 2. dah (usp. Djela 17:25; 2. Sol 2:8).

Očito je kako ovaj pojam mora biti tumačen u svjetlu trenutačnoga okvira. Postoje razne nijanse značenja na koje može upućivati: (1) fizički svijet; (2) nevidljiv svijet; (3) kao i na osobu fizičkoga svijeta ili duhovne kraljevine.

Sveti Duh je dio Trojedinoga Boga koji je u potpunosti djelatan na ovome stupnju povijesti. Novo doba Duha je došlo. Sve ono što je dobro, sveto, ispravno, i istinito odnosi se na Njega. Njegova prisutnost, darovi, i služba ključni su u promicanju Evanđelja i uspjehu Kraljevstva Božjeg (usp. Iv 14 i 16). On ne privlači pozornost na Sebe, nego na Krista (usp. Iv 16:13-14). On osuđuje, uvjerava, vabi, krsti, i razvija u zrelost sve vjernike (usp. Iv 16:8-11).

2:5 Za Pavla, jedina nada čovječanstva bila je u milosti Oca, dovršenome djelu Sina, i sili Duha. Dugim riječima, Sâm Trojedini Bog jedini je istinski temelj za spasenje. Božje otkrivenje, ne ljudsko otkriće; Božja mudrost, ne ljudska rječitost ili logika, jedini su izvor pouzdanja.

Za Pavla, Božje Evanđelje i primjereni zavjetni odazivi paloga čovječanstva (tj. pokajanje, vjera, poslušnost, i ustrajnost) ključevi su za vječni život.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Trojstvo.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:6-13

⁶Ipak mi ne govorimo mudrost među onima koji su zreli; mudrost, međutim, ne od ovoga doba niti od vladara ovoga doba, koji prolaze; ⁷nego govorimo Božju mudrost u tajni, skrivenu *mudrost* koju je Bog predodredio prije vjekova za našu slavu; ⁸*mudrost* koju nijedan od vladara ovoga doba nije razumio; jer da su je razumjeli oni ne bi razapeli Gospodina slave; ⁹nego baš kao što je pisano:

“STVARI KOJE OKO NIJE VIDJELO I UHO NIJE ČULO,

I KOJE NISU UŠLE U SRCE ČOVJEKA,

SVE TO JE BOG PRIPREMIO ZA ONE KOJI LJUBE NJEGA.”

¹⁰Jer nama *ih* je Bog otkrio kroz Duha; jer Duh istražuje sve stvari, čak dubine Božje. ¹¹Jer tko među ljudima poznaje *misli* čovjeka osim duha toga čovjeka koji je u njemu? Čak i tako *misli* Božje ne poznaje nitko osim Duha Božjega. ¹²Sad mi smo primili, ne duha ovoga svijeta, nego Duha koji je od Boga, tako da možemo spoznati stvari što su nam besplatno dane od Boga, ¹³stvari o kojima također govorimo, ne u riječima naučenima ljudskom mudročću, nego u onima naučenima od Duha, spajajući duhovne *misli* s duhovnim *riječima*.

2:6 “Ipak mi ne govorimo mudrost među onima koji su zreli” Pavao je možda:

1. upotrijebio sarkazam ovdje povezan s korinćkim prenamagavanjem ljudske mudrosti i njihova gledišta o njihovoj vlastitoj “zrelosti” (usp. George E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, str. 383-385)
2. povezo bebe vjernike iz 1. Poslanice Korinćanima 3:1-4 koje je povezo sa svjetovnim frakcijskim duhom u crkvi
3. u Poslanici Efežanima 4:13 ovaj isti pojam, *teleios*, opisuje zrele vjernike kao djecu protiv djece (tj. doslovno “dojenčad”, Ef 4:14). Također zabilježite 1. Korinćanima 14:20; Filipljanima 3:15 i Hebrejima 5:14.

▣ “**mudrost, međutim, ne od ovoga doba**” Ovo je Pavlovo potvrđivanje židovske među-biblijske zamisli o dva Doba: sadašnje Doba zla, kojim gospodari palo ljudstvo, i Doba pravednosti koje mora doći, kojim gospodari Mesija. Ljudska zemaljska mudrost temeljno je prije pretpostavljena i mijenja se od kulture do kulture i od razdoblja do razdoblja.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Ovo i dolazeće Doba.](#)

▣ “**niti od vladara ovoga doba**” Moguće ovaj izričaj upućuje na anđeoske rangove ili gnostičke eone (usp. Rim 8:38-39; Ef 1:21; 3:10; 6:12; Kol 1:16; 2:10,15, BAGD, str. 114, #3; F. F. Bruce, *Answers to Questions*, str. 90). Izglednije je da se ovo tumači kao zamisao o ljudskim vođama (usp. 1. Kor 2:8; Djela 3:17; Rim 13:1-2; vidjeti Grant Osborne, *The Hermeneutical Spiral*, str. 82-83). Toliko je teško znati ako Pavao govori isključivo o ljudskoj logici ili demonskoj djelatnosti iza ljudske logike; oboje je prisutno. Ljudi su pod utjecajem zbog svoje palosti (usp. Rim 12:2; Gal 1:14; Ef 2:2), ali oni su i pod utjecajem prisutnoga natprirodnog zla (tj. anđeoskoga i demonskoga, usp. 2. Kor 4:4; Dn 10).

[Vidjeti Posebne teme dolje: Pad \(Post 3; vidjeti egzegetske bilješke online u komentarima Knjige Postanka\) u NZ-u; i: Anđeoski stupnjevi u Pavlovim pisanjima.](#)

POSEBNA TEMA: PAD (Post 3; vidjeti egzegetske bilješke online u komentarima Knjige Postanka) u NZ-u

Da je Pad pogodio čitavo čovječanstvo jasno je izrazio Pavao u Poslanici Rimljanima 5:12-21. On razvija svoju teologiju o grješnosti čitavoga ljudstva u knjizi Rimljanima. Prva točka o “dobrim vijestima” Evanđelja loše su vijesti o ljudskoj potrebi! Pavao razvija to iz Rimljanima 1:18 - 3:18 (sažeti zaključak je u Rim 3:19-31). Poslanica Rimljanima opisuje izgubljenost, grješnost, i potrebu svih ljudskih bića:

1. nemoralnih pogana
2. moralnih pogana
3. Židova.

Svatko je odgovoran Bogu zbog:

1. prirodne objave, Poslanica Rimljanima 1:18-23
2. unutarnjega moralnog svjedoka, Poslanica Rimljanima 2:14-16.

Jedna od najstrašnijih ponavljanih izričaja u Rimljanima 1 - 3 je: "Bog ih je predao..." (usp. Rim 1:24.26.28; Ef 4:17-19). Šokantna litanija SZ-nih tekstova navedena je u Rimljanima 3:9-18! Ljudi su u dubokoj nevolji, potrebi, i pobuni! Netko ne treba "Spasitelj" sve dok on /ona ne spozna svoju potrebu!

Poslanica Rimljanima 5:12-21 rasprava je o Isusu kao drugome Adamu (usp. 1. Kor 15:21-22.45-49; Fil 2:6-8). Ona daje naglasak na teološku zamisao i o grijehu pojedinca i i skupnoj krivnji. Pavlov razvoj Pada čovječanstva (i Pada Stvorenja, usp. Rim 8:18-23) u Adamu bio je jedinstven i različit od rabinskoga, dok je njegovo stajalište o skupnosti bilo vrlo slično rabinskome učenju. To je pokazalo Pavlovu sposobnost da pod nadahnućem koristi, ili dopuni, istine koje je učio tijekom svoje obuke u Jeruzalemu kod Gamaliela (usp. Djela 22:3).

Doktrinu o izvornome grijehu iz Knjige Postanka 3, i Pavlovu, razvili su Augustin i Calvin. Ona tvrdi da su ljudi rođeni grješni. Često se Psalmi 51:5; 58:3 i Knjiga o Jobu 15:14; 25:4 koriste kao SZ-ni dokazni tekstovi ([vidjeti u Rječniku: proof-text](#)). Alternativni teološki položaj da su ljudi moralno i duhovno odgovorni za svoje vlastite odabire i sudbinu bio je razvijen prvo od rabina a onda u crkvi od Pelagija i Arminija. Postoji neki dokaz za njihovo stajalište u Ponovljenome zakonu 1:39; Knjizi proroka Izaije 7:15 i Jone 4:11; Evanđelju po Ivanu 9:41; 15:22.24; Djelima apostolskim 17:30; Poslanici Rimljanima 4:15. Potisak ovoga teološkog gledišta bio bi da su djeca nedužna sve do dobi moralne odgovornosti (za rabine to je bilo 13 godina za dječake i 12 godina za djevojčice).

Postoji posrednički položaj u kojem su i urođena sklonost prema zlu i doba moralne odgovornosti oboje istiniti! Zlo nije samo skupno, nego razvijajuće zlo sebičnosti i grijeha (život odvojen od Boga). Grješnost čovječanstva nije pitanje (usp. Post 6:5.11-12.13; Rim 3:9-18.23), nego je pitanje kad, kod rođenja ili kasnije u životu?

POSEBNA TEMA: Anđeoski stupnjevi u Pavlovim pisanjima

Rabini su mislili da su anđeli bili ljubomorni zbog Božje ljubavi i pozornosti (tj. davanje Njegova Zakona na planini Sinaj) prema palome čovječanstvu i, stoga, oni su bili neprijateljski prema njima. Gnostički krivi učitelji tvrdili su kako je spasenje moguće jedino tajnim lozinkama kroz neprijateljske anđeoske sfere (usp. Kol i Ef), koje su vodile do glavnoga, dobrog boga.

George Eldon Ladd ima dobar sažetak pojmova što je koristio Pavao za anđele u svojoj knjizi *A Theology of the New Testament*:

"Pavao ne upućuje samo na dobre i loše anđele, na Sotonu i na demone; on koristi još jednu skupinu riječi za označavanje rangova anđeoskih duhova. Terminologija je kako slijedi:

'Vladar' [*archē*], 1. Poslanica Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21; Kološanima 2:10

'Vladari' [*archai*; RSV, 'kneževine'], Poslanica Efežanima 3:10; 6:12; Kološanima 1:16; 2:15; Rimljanima 8:38

'Vlast' [*exousia*], 1. Poslanica Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21; Kološanima 2:10

'Vlasti' [*exousiai*; RSV, "vlasti"], Poslanica Efežanima 1:21

'Sila' [*dynamis*], 1. Poslanica Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21

'Sile' [*dynameis*], Poslanica Rimljanima 8:38

'Prijestolja' [*thronoi*], Poslanica Kološanima 1:16

'Gospodstvo' [*kyriotēs*; RSV, "vlast"], Poslanica Efežanima 1:21

'Gospodstva' [*kyriotētes*], Poslanica Kološanima 1:16

'Svjetski vladari tame', Poslanica Efežanima 6:12

'Duhovno (neprijatelji) zlo u nebesima', Poslanica Efežanima 6:12

'Vlast tame', Poslanica Kološanima 1:13

'Svako ime što je imenovano', Poslanica Efežanima 1:21

'Nebeska, zemaljska, i podzemaljska bića', Poslanica Filipljanima 2:10" (str. 401).

▣ (2:6)

NASB	“koji prolaze”
NKJV	“koji dolaze ni k čemu”
NRSV	“koji su osuđeni na propast”
TEV	“sile koje gube svoju snagu”
NJB	“koji neće dugo trajati”
REB	“već u propadanju”
Pešita	“koji umiru”

Ovo je PREZENT PASIVNOGA PARTICIPA pojma što znači “biti učinjen neučinkovitim” (usp. 1. Kor 1:28; Rim 6:6). Pava koristi ovaj pojam dvadeset i sedam puta. Ako ovo upućuje na ljudske vlasti, one će umrijeti. Ako to upućuje na anđeoske vlasti, ovo će Doba prijeći u Novo doba pravедnosti.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:28: Bezvrijedno /ništavno i nevažeće \(katargeō\).](#)

2:7 “nego” Ovo je jak ADVERZATIV /SUPROTNOST “*alla*”. Pavlova mudrost i sila bili su od Boga.

▣ “Božju mudrost u tajni, skrivenu *mudrost*” Ova mudrost je od Boga (tj. *Theos* na čelu, ili smješteno prvo, u grčkome tekstu za naglasak); to je skrivena mudrost (tj. PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA, usp. Ef 3:9); ova tajna sad je jasno očitovana u Kristu (usp. Rim 16:25; Ef 3:3-5; Kol 1:26). Ova neotkrivena tajna (tj. Evanđelje) naglašava Božje otkrivenje nasuprot ljudskome otkriću (usp. Rim 16:25-26; Ef 1:9-10; 3:3-5; Kol 1:26; 2:2-3). Najsveobuhvatnija odredba ove tajne jeste ta da su Židovi i pogani ujedinjeni u jedan novi narod Božji (tj. Crkvu, usp. Ef 2:11 - 3:13).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:1: Tajna.](#)

▣

NASB, NJB	“koju je Bog predodredio”
NKJV, Pešita	“koju je Bg odredio”
NRSV	“koju je Bog obznanio”
TEV	“koju je on već odabrao”
REB	“tajna svrha”

Čak prije stvaranja Bog je već imao Svoj naum iskupljenja (usp. Mt 25:34; Iv 17:24; Ef 1:4; 1. Pt 1:20; Otk 13:8 i također Djela 2:13; 3:18; 4:28; 13:29). Pojam ovdje preveden “predodredio” je složenica od PRIJEDLOGA “prije” i “postaviti granice” (usp. Djela 4:28; Rim 8:29.30; Ef 1:5.11).

Odlučujući odlomci o predestinaciji u NZ-u su Poslanica Rimljanima 8:28-30; 9; i Efežanima 1:3-14. Ovi tekstovi očevidno naglašavaju da je Bog suveren. On je u potpunome nadzoru svega, uključujući ljudsku povijest. Postoji unaprijed postavljen Božanski iskupiteljski naum djelatan u vremenu. Međutim, ovaj naum nije samovoljan ili selektivan. Temeljen je samo na Božjoj suverenosti i predznanju, ali i na Njegovoj nepromjenjivoj naravi ljubavi, milosrđa, i nezaslužene milosti.

Moramo biti pozorni od našega zapadnjačkog (američkog) individualizma ili naše evangelizacijske gorljivosti što nanosi boje ovoj začudnoj istini. Također moramo stražariti protiv bivanja polariziranih u povijesne, teološke sukobe između Augustina nasuprot Pelagija ili kalvinizma nasuprot arminijanizma.

Predestinacija nije doktrina što bi ograničila Božju ljubav, milost, i milosrđe, niti isključila nešto iz Evanđelja. Ona mora ojačati vjernike načinom oblikovanja njihova svjetonazora. Božja ljubav je za **čitavo** čovječanstvo (usp. 1 Tim. 2:4; 2. Pt 3:9). Bog je u nadzoru svega. Tko ili što nas može odvojiti od Njega (usp. Rim 8:31-39)? Predestinacija uobličuje jedan od dva načina kako gledati na život. Bog gleda svu povijest kao sadašnjost; ljudi su vremenski ograničeni. Naša perspektiva i mentalne sposobnosti su ograničeni. Ne postoji suprotivost između Božje suverenosti i slobodne volje čovječanstva. To je ustroj Saveza. Ovo je još jedan primjer biblijske istine date u paradoksalnim, dijalektičkim, napetošću-ispunjenim parovima. Biblijske doktrine predstavljene su iz različitih perspektiva. One se često pojavljuju paradoksalno. Istina je ravnoteža između prividno oprečnih parova. Mi ne smijemo ukloniti napetost odabiranjem jedne od istina. Ne smijemo izdvojiti bilo koju biblijsku istinu u zaseban odjeljak.

Također je važno dodati kako cilj izbora nije Nebo kad umremo, nego Kristo-sličnost sad (usp. Ef 1:4; 2:10)! Mi smo odabrani biti “sveti i besprijekorni”. Bog je odabrao odabrati nas tako da drugi mogu vidjeti promjenu i odaziv po vjeri Bogu u Kristu. Predestinacija nije osobna povlastica, nego zavjetna odgovornost! Mi smo spašeni kako bismo služili!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:9: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom.](#)

▣ “prije vjekova” Ovaj izričaj “prije vjekova” je SZ-ni idiom što upućuje na prošlost vječnosti. On odgovara hebrejskome pojmu *'olam*, što može značiti vječnost, prošlost ili budućnost. Također može označavati ograničeno vremensko razdoblje.

Mora biti preveden u kontekstu. Njegov prijevod povezan je s njegovim objektom (tj. Bog, SZ-na zavjetna obećanja, zemaljski život, pokvarenost /grješnost /slabost, itd.).

Isto je tako za NZ-ne grčke prijevode *aīōn*, *aīōnios*, *eis ton aīōna*, što slijede prijevod Septuaginte za 'olam. Bog je vječan, ali fizičke stvari (tj. nebesa i Zemlja) će proći (usp. 2. Pt 3:10). Kao i sa svim riječima, ali posebice s 'olam i *aīōn*, okvir je ključan i određuje prijevod.

Za zanimljivu raspru o "vječnosti" vidjeti od Robert B. Girdlestonea *Synonyms of the Old Testament*, str. 312-319 i F. Brucea, *Answers to Questions*, str. 202-203.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Zauvijek \('olam\).](#)

▣ "za našu slavu" [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Slava \[kabd\] \(SZ\); i: Posebnu temu dolje: Slava \[doxa\] \(NZ\).](#)

POSEBNA TEMA: SLAVA [*doxa*] (NZ)

Biblijsku zamisao o pojmu "slava" teško je odrediti. LXX je koristila *doxa* za prijevod više od dvadeset hebrejskih riječi. Pojam je vrlo često korišten kroz NZ na različite načine. Primijenjen je na Boga, Isusa, ljude, i na Mesijansko kraljevstvo.

U SZ-u najuobičajenija hebrejska riječ za "slava" (*kabd*, BDB 458, KB 455-458) bila je izvorno trgovački pojam što se odnosio na par vaga ("biti težak", KB 455). Ono što je bilo teško bilo je vrijedno ili je imalo nutarnju vrijednost. Često je zamisao o sjajnosti /briljantnosti bila dodana toj riječi za izražavanje Božjega veličanstva (usp. Izl 19:16-18; 24:17; 33:18; Iz 60:1-2). Samo On je dostojan i vrijedan časti (usp. Ps 24:7-10; 66:2; 79:9). On je previše briljantan za palo čovječanstvo da bi Ga vidjelo, tako On Sebe oblači u oblak, ruku, ili dim (usp. Izl 16:7.10; 33:17-23; Iz 6:5). YHWH može istinski biti spoznat samo kroz Krista (usp. Iv 1:18; 6:46; 12:45; 14:8-11; Kol 1:15; 1. Tim 6:16; Heb 1:3; 1. Iv 4:12).

Za punu raspru o *kabd*, [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Slava \[kabd\] \(SZ\)](#). Slava vjernika jeste to što razumiju Evanđelje i slavu u Bogu, a ne u samima sebi (usp. 1. Kor 1:29-31; Jer 9:23-24). Za detaljnu raspru, vidjeti NIDOTTE, tom 2, str. 577-587.

2:8 "ako" A. T. Robertson, u *Word Pictures in the New Testament*, str. 85, naziva ovo DRUGI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE nazvane "suprotno činjenici". Kriva izjava stvorena je kako bi istaknula krivi zaključak: "Ako su vladari ovoga doba razumjeli (tj. PERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA), što nisu, onda oni ne bi razapeli (tj. AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA) Gospodina slave, što su oni učinili."

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Grčki gramatički pojmovi.](#)

POSEBNA TEMA: GRČKI GRAMATIČKI POJMOVI

Koine grčki, često nazvan helenistički grčki, bio je uobičajen jezik mediteranskoga svijeta počevši od osvajanja Aleksandra Velikoga (336.-323. g.pr.Kr.) i trajao je oko osam stotina godina (300. g.pr.Kr. – 500. g.po.Kr.). To nije bio samo pojednostavljen, klasičan grčki, nego na mnogo načina noviji oblik grčkoga što je postao drugim jezikom drevnoga Bliskog Istoka i mediteranskoga svijeta.

Grčki Novoga zavjeta bio je jedinstven na neke načine zbog njegovih korisnika, osim Luke i autora Poslanice Hebrejima, koji su vjerojatno koristili aramejski kao svoj prvenstveni jezik. Prema tome, njihova su pisanja bila pod utjecajem idioma i gradbenih oblika aramejskoga. Isto tako, oni su čitali i navodili Septuagintu (grčki prijevod SZ-a) koji je također bio pisan u *koine* grčkom. Ali Septuaginta je isto tako bila pisana od židovskih znanstvenika čiji materinji jezik nije bio grčki.

Ovo služi kao podsjetnik kako ne možemo gurati Novi zavjet u zbijenu gramatičku građu. On je jedinstven a ipak ima mnogo zajedničkoga sa: (1) Septuagintom; (2) židovskim pisanjima kao onima od Josipa [Flavija – op.prev.]; i (3) papirusima nađenima u Egiptu. Kako onda pristupamo gramatičkoj raščlambi Novoga zavjeta?

Gramatičke osobine *koine* grčkog i *koine* grčkoga Novoga zavjeta su tečne. Na mnogo načina to je bilo vrijeme pojednostavljenja gramatike. Okvir će biti naš glavni vodič. Riječi jedino imaju značenje u širem okviru, prema tome, gramatička građa može biti jedino shvaćena u svjetlu: (1) određenoga autorova stila; i (2) određenoga okvira. Nisu moguće ikakve zaključne odredbe grčkih oblika i građa.

Koine grčki bio je prvenstveno govorni jezik. Često ključ za tumačenje jeste vrsta i oblik GLAGOLA. U većini glavnih kratkih rečenica GLAGOL će se pojaviti prvi, pokazujući svoju nadmoćnost. U raščlanjivanju grčkoga GLAGOLA moraju biti zabilježena tri dijela obavijesti: (1) temeljni naglasak GLAGOLSKOGA VREMENA, STANJA i NAČINA (akcidencija ili morfologija); (2) temeljno značenje određenoga GLAGOLA (leksikografija); i (3) tijek okvira (sintaksa).

I. GLAGOLSKO VRIJEME

A. Glagolsko vrijeme ili vid uključuje odnos GLAGOLA s dovršenim djelovanjem ili nedovršenim djelovanjem. To se često naziva “SVRŠENI GLAGOL” i “NESVRŠENI GLAGOL”.

1. SVRŠENO GLAGOLSKO VRIJEME usredotočuje se na okolnost nekog djelovanja. Nije dana daljnja obavijest osim da se nešto dogodilo! Njen početak, nastavak ili vrhunac nije naslovljen.
2. NESVRŠENO GLAGOLSKO VRIJEME usredotočuje se na nastavljanje tijekom nekog djelovanja. Ono može biti opisano u pojmovima pravocrtne, trajne, napredujuće, itd.

B. Glagolska vremena mogu se grupirati po tome kako autor vidi djelovanje kao napredovanje:

1. to se dogodi = AORIST
2. to se dogodilo i ishodi ostaju = PERFEKT
3. to se bijaše dogodilo u prošlosti i ishodi su ostali, ali ne sad = PLUSKVAMPERFEKT
4. to se događa = PREZENT
5. to se dogodiše = IMPERFEKT
6. to će se dogoditi = FUTUR

Jasan primjer o tome kako ova GLAGOLSKA VREMENA pomažu u tumačenju mogao bi biti pojam “spasiti”. Bio je korišten u nekoliko različitih glagolskih vremena kako bi pokazao oboje i njegov tijek i vrhunac:

1. AORIST – “bijasmo spašeni” (usp. Rim 8:24)
2. PERFEKT – “bili smo spašeni i ishod se nastavlja” (usp. Ef 2:5.8)
3. PREZENT – “spašeni smo” (usp. 1. Kor 1:18; 15:2)
4. FUTUR – “bit ćemo spašeni” (usp. Rim 5:9.10; 10:9).

C. Usredotočujući se na GLAGOLSKA VREMENA, tumači traže razlog izvornoga autorovog izbora za izražavanjem samoga sebe u određenome vremenu. Mjerilo “ne natrpanog” vremena bio je AORIST. On je bio redovito “neodređen”, “neoznačen”, ili “bez dodataka” oblik GLAGOLA. Mogao se koristiti na mnogostruke načine koje mora odrediti okvir. Jednostavno je bilo navedeno da se nešto dogodilo. Vid prošloga vremena bio je jedino namjeravan u INDIKATIVNOM NAČINU. Ako je bilo upotrijebljeno ikoje drugo GLAGOLSKO VRIJEME, bilo je naglašeno nešto više određeno. Ali što?

1. PERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME. Ono govori o dovršenome djelovanju s trajnim ishodima. Na neki je način to bila složena AORISTA i PREZENTA GLAGOLSKIH VREMENA. Uobičajeno je žarište na trajnim ishodima ili dovršetku nekog djelovanja (primjer: Ef 2:5 i 8: “vi ste bili i nastavljate biti spašeni”).
2. PLUSKVAMPERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME. Ovo je kao PERFEKT osim što su trajni ishodi završeni. Primjer: Evanđelje po Ivanu 18:16: “Petar bijaše stajao na vratima s vanjske strane”.
3. PREZENT GLAGOLSKO VRIJEME. On govori o nekome nepotpunome ili nedovršenome djelovanju. Žarište je uobičajeno na nastavljanju događaja. Primjer: 1. Ivanova poslanica 3:6 i 9: “Svatko tko prebiva u Njemu ne nastavlja grijehiti.” “Svatko tko je rođen od Boga ne nastavlja činiti grijeh.”
4. IMPERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME. U ovome glagolskom vremenu odnos s GLAGOLSKIM VREMENOM PREZENTA analogan je odnosu između PERFEKTA i PLUSKVAMPERFEKTA. IMPERFEKT govori o nedovršenome djelovanju koje se dogodilo ali sad je završeno ili o početku nekog djelovanja u prošlosti. Primjer: Evanđelje po Mateju 3:5: “tada sav Jeruzalem nastavljaše uzlaziti k njemu” ili onda sav Jeruzalem počeo uzlaziti k njemu”.
5. FUTUR GLAGOLSKO VRIJEME. Ono govori o nekom djelovanju koje je uobičajeno preneseno u okvir budućega vremena. Usredotočuje se na mogućnost za neki događaj prije negoli na sadašnji događaj. Često govori o izvjesnosti događaja. Primjer: Evanđelje po Mateju 5:4-9: “Blagoslovljeni su oni ... oni će...”

II. STANJE

- A. STANJE opisuje međusobni odnos između djelovanja GLAGOLA i njegova SUBJEKTA.
- B. AKTIVNO STANJE bilo je uobičajeno, očekivano, nenaglašen način potvrde da je subjekt izvršio djelovanje GLAGOLA.
- C. PASIVNO STANJE znači da je subjekt primio djelovanje GLAGOLA proizvedenog od vanjskog posrednika. Vanjski posrednik koji proizvodi djelovanje bio je naznačen u grčkome NZ-u sljedećim PRIJEDLOZIMA i padežima:
1. osobni izravni posrednik s *hupo* s ABLATIVOM (usp. Mt 1:22; Djela 22:30)
 2. osobni prijelazni posrednik s *dia* s ABLATIVOM (usp. Mt 1:22)
 3. neosobni posrednik s *en* s INSTRUMENTALOM
 4. ponekad ili osobni ili neosobni posrednik sa sâmim INSTRUMENTALOM.
- D. SREDNJE STANJE znači da subjekt proizvodi djelovanje GLAGOLA i također je izravno uključen u djelovanje GLAGOLA. To je često nazvano stanje povećanoga osobnog zanimanja. Ovakva građa naglašavala je subjekt kratke rečenice ili rečenicu na neki način. U engleskome takva građa nije nađena. U grčkome ima široke mogućnosti značenja i prevođenja. Neki primjeri oblika su:
1. POVRATNO – izravno djelovanje subjekta na samog sebe. Primjer: Evanđelje po Mateju 27:5: “objesio se”.
 2. KOJE POJAČAVA – subjekt proizvodi djelovanje za samoga sebe. Primjer: 2. Poslanica Korinćanima 11:14: “Sâm se Sotona pretvara u anđela svjetla”.
 3. RECIPROČNO (UZAJAMNO) – uzajamno djelovanje dva glagola. Primjer: Evanđelje po Mateju 26:4: “oni se savjetovahu jedan s drugim”.

III. NAČIN (ili “OBLIK”)

- A. U *koine* grčkom postoje četiri NAČINA. Oni označavaju odnos GLAGOLA sa stvarnošću, barem u okviru autorova vlastitog mišljenja. NAČINI su podijeljeni u dvije široke skupine: onu koja označava stvarnost (INDIKATIV) i onu koja označava mogućnost (KONJUNKTIV, IMPERATIV i OPTATIV).
- B. INDIKATIVNI NAČIN bio je uobičajen način za izražavanje djelovanja koje se pojavilo ili se pojavljivalo, barem u autorovom razmišljanju. To je bio **jedini** grčki način koji je izražavao konačno vrijeme, ali čak i ovdje je njegov vid bio drugotan [sporedan].
- C. KONJUNKTIVNI NAČIN izražavao je moguće buduće djelovanje. Nešto se još nije dogodilo, ali prilike su bile pogodne da se bude dogodilo. On ima mnogo zajedničkoga s FUTUROM INDIKATIVA. Razlika je bila ta da KONJUNKTIV izražava neki stupanj sumnje. U engleskome to je često izraženo pojmovima “moći”, “htjeti”, “smjeti” ili “može biti”.
- D. OPTATIVNI NAČIN izražavao je želju teorijski moguću. Smatrao se jednim korakom dalje od stvarnosti nego KONJUNKTIV. OPTATIV je izražavao mogućnost pod određenim uvjetima. OPTATIV je bio rijedak u Novome zavjetu. Najučestalija uporaba je Pavlov čuveni izričaj: “Daleko od toga” (KJV “Bože sačuvaj”), korišten pedeset puta (usp. Rim 3:4.6.31; 6:2.15; 7:7.13; 9:14; 11:1.11; 1. Kor 6:15; Gal 2:17; 3:21; 6:14). Ostali primjeri nađeni su u Evanđelju po Luki 1:38; 20:16, Djelima apostolskim 8:20, i 1. Poslanici Solunjanima 3:11.
- E. IMPERATIVNI NAČIN naglašavao je moguću zapovijed, ali naglasak je bio na nakani govornika. On potvrđuje samo voljnu mogućnost i bio je uvjetovan izborom drugoga. Postojala je posebna uporaba IMPERATIVA u molitvama i zahtjevima treće osobe. Ove su zapovijedi u NZ-u nađene jedino u PREZENTU i AORIST GLAGOLSKOME VREMENU.

- F. Neke gramatičke skupine razvrstavaju PARTICIPE kao još jednu vrstu načina. U grčkome NZ-u vrlo su zajednički, uobičajeno određeni kao GLAGOLSKI PRIDJEVI. Oni su prevedeni zajedno s glavnim GLAGOLOM s kojim su u odnosu. Bila je moguća široka mogućnost prevođenja PARTICIPA. Najbolje se savjetovati s nekoliko engleskih prijevoda. *The Bible in Twenty Six Translations* izdan od Bakera ovdje je od velike pomoći.
- G. AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA bio je uobičajen ili “neoznačen” način za bilježenje događaja. Bilo koje drugo GLAGOLSKO VRIJEME, STANJE ili NAČIN imali su neko osobito značenje tumača koje je izvorni autor želio prenijeti.

IV. Za osobu koja nije osposobljena za grčki sljedeća će pomagala za proučavanje osigurati potrebne obavijesti:

- A. Friberg, Barbara i Timothy: *Analytical Greek New Testament*; Grand Rapids: Baker, 1988.
- B. Marshall, Alfred: *Interlinear Greek-English New Testament*; Grand Rapids: Zondervan, 1976.
- C. Mounce, William D.: *The Analytical Lexicon to the Greek New Testament*; Grand Rapids: Zondervan, 1993.
- D. Summers, Ray: *Essentials of New Testament Greek*; Nashville: Broadman, 1950.
- E. Akademski ovlašten dopisni tečaj koine grčkog dostupan je preko *Moody Bible Institute* u Chicagu, IL.

V. IMENICE

- A. Prema sintaksi, IMENICE su razvrstane prema PADEŽU. PADEŽ je bio onaj sklanjajući oblik IMENICE koji je pokazivao njen odnos s GLAGOLOM i ostalim dijelovima rečenice. U koine grčkom mnoga od djelovanja PADEŽA bila su naznačena PRIJEDLOZIMA. Budući da je oblik PADEŽA bio sposoban odrediti nekoliko različitih međusobnih odnosa, PRIJEDLOZI su se razvili kako bi dali jasnije razdvajanje ovih mogućih djelovanja.
- B. Grčki PADEŽI razvrstani su na sljedećih osam načina:
1. NOMINATIV je bio korišten za imenovanje i to je uobičajeno bio SUBJEKT rečenice ili kratke rečenice. Bio je također korišten za PREDIKATNE IMENICE i PRIDJEVE s povezivanjem GLAGOLA “biti” ili “postati”.
 2. GENITIV je bio korišten za opis i uobičajeno pridružen dodatku ili vrsnoći riječi na koju se odnosio. Odgovarao je na pitanje: “Koje vrste?” Često se izražavao uporabom engleskog PRIJEDLOGA “of” (iz, kod, na, o, od, po, s(a), u, za, zbog).
 3. ABLATIV je koristio iste oblike sprežanja kao GENITIV, ali bio je korišten za opis odvajanja. Uobičajeno je poricao odvajanje od točke u vremenu, prostoru, izvoru, podrijetlu ili stupnju. Često je bio izražen uporabom engleskoga PRIJEDLOGA “from” (iz, kod, od, odakle, po, s(a), u).
 4. DATIV je bio korišten za opis osobnoga zanimanja. Ovaj bi mogao obilježavati pozitivni ili negativni vid. Često je to bio INDIREKTAN OBJEKT. Često je bio izražen engleskim PRIJEDLOGOM “to” (do, k, kako, na, prema, u [mjesto], za).
 5. LOKATIV je bio isti oblik sprežanja kao DATIV, ali on je opisivao položaj ili mjesto u prostoru, vremenu ili logičkim granicama. Često je izražavan engleskim PRIJEDLOZIMA “in” (iz, kod, među, na, po, pri, u, za), “on” (iz, iznad, k, kod, na, o, po, pod, pri, u), “at” (do, k, kod, na, oko, pored, pri, u, uz, za), “among” (između, među, pored), “during” (dok, po, prilikom, tijekom, u toku, u vrijeme, za, za vrijeme), “by” (blizu, dalje, iz, kod, kraj, od, ovdje, po, pomoću, pored, prije, uz, za), “upon” (gore, na, nakon, o, po, odozgo, po, pri, prilikom, na temelju čega), i “beside” (blizu, do, kraj, mimo, okolo, osim, pokraj, pored, uz).
 6. INSTRUMENTAL je bio isti oblik sprežanja kao DATIV i LOKATIV. Izražava sredstvo ili pridruživanje. Često je bio izražavan engleskim PRIJEDLOZIMA “by” [vidi #5 – op.prev.] ili “with” (kod, kraj, od, pomoću, protiv, s(a), uz, za).
 7. AKUZATIV je bio korišten za opis zaključka nekog djelovanja. Izražavao je ograničenja. Njegova glavna uporaba bila je DIREKTNI/IZRAVNI OBJEKT. Odgovara na pitanje: “Kako daleko?” ili “Do koje granice?”
 8. VOKATIV je bio korišten za izravno oslovljavanje.

VI. VEZNICI I POVEZNICE

A. Grčki je vrlo točan jezik zato jer ima tako mnogo veznika. Oni povezuju misli (KRATKE REČENICE, REČENICE, i ODLOMKE). Toliko su uobičajeni da je njihov nedostatak (asindeton [izostavljanje veznika – op.prev.]) često egzegetski [koji tumači – op.prev.] značajan. Činjenica jeste, ovi VEZNICI i POVEZNICE pokazuju smjer autorove misli. Oni su često ključni u određivanju što se točno pokušava prenijeti.

B. Ovdje je popis nekih VEZNIKA i POVEZNICA te njihova značenja (ova je obavijest skupljena uglavnom iz *A Manual Grammar of the Greek New Testament* od H. E. Dana i Juliusa K. Manteyja).

1. Vremenske POVEZNICE

- a. *epei, epeidē, hopote, hōs, hote, hotan* (veznik) – “kad”
- b. *heōs* – “dok”
- c. *hotan, epan* (VEZNIK) – “bilo kad”
- d. *heōs, achri, mechri* (VEZNIK) – “dok (ne), sve dok”
- e. *priv* (BESKONAČAN) – “prije”
- f. *hōs* – “budući da, otad,” “kad” “i, kad”

2. Logičke POVEZNICE

- a. Svrha
 - (1) *hina* (VEZNIK), *hopōs* (VEZNIK), *hōs* – “zato da”, “da”
 - (2) *hōste* (ARTIKULARNI [zglobni] AKUZATIV INFINITIVA) – “da”
 - (3) *pros* (ARTIKULARNI AKUZATIV INFINITIVA) ili *eis* (ARTIKULARNI AKUZATIV INFINITIVA) – “da”
- b. Ishod (postoji bliska veza između gramatičkih oblika svrhe i ishoda)
 - (1) *hōste* (INFINITIV, najuobičajeniji, najčešći) – “zato da”, “dakle”
 - (2) *hiva* (VEZNIK) – “tako da”
 - (3) *ara* – “tako”
- c. Uzročni ili povod
 - (1) *gar* (uzrok/učinak ili povod/zaključak) – “budući da, jer” “stoga, jer, zbog”
 - (2) *dioi, hotiy* – “stoga, jer, zbog”
 - (3) *epei, epeidē, hōs* – “budući da, jer”
 - (4) *dia* (s akuzativom) i (s artikularnim infinitivom) – “budući da, jer”
- d. Izveden zaključivanjem
 - (1) *ara, poinun, hōste* – “dakle, prema tome, stoga, zato”
 - (2) *dio* (najjače izveden zaključivanjem VEZNIKA) – “zbog čega”, “čemu, zašto”, “dakle, prema tome, stoga, zato”
 - (3) *oun* – “dakle, zato”, “tako”, “dakle, nego”, “otuda, prema tome, stoga”
 - (4) *toinoun* – “prema tome”
- e. Suprotno ili oprečno
 - (1) *alla* (jako SUPROTNNO) – “ali”, “osim, osim ako, ako ne”
 - (2) *de* – “ali”, “ionako, kakogod, doduše, međutim”, “ali, bez obzira na, iako, dapače”, “u drugu ruku”
 - (3) *kai* – “ali”
 - (4) *mentoi, oun* – “ionako, kakogod, doduše, međutim”
 - (5) *plēn* – “ništa-manje” (najčešće u Luki)
 - (6) *oun* – “ionako, kakogod, doduše, međutim”
- f. Usporedba
 - (1) *hōs, kathōs* (uvodi USPOREDNE KRATKE REČENICE)
 - (2) *kata* (u složenicama, *katho, kathoti, kathōsper, kathaper*)
 - (3) *hosos* (Hebrejima poslanica)
 - (4) *ē* – “nego, od, onda”

- g. Neprekidno ili niz
 - (1) *de* – “i”, “sad”
 - (2) *kai* – “i”
 - (3) *tei* – “i”
 - (4) *hina, oun* – “budući da”
 - (5) *oun* – “onda, potom” (u Ivanu)
- 3. Posebno naglašene uporabe
 - a. *alla* – “jamačno, izvjesno”, “jest, tako”, “zapravo, uistinu”
 - b. *ara* – “zaista, naravno”, “jamačno, izvjesno”, “doista, stvarno, ustvari, zapravo”
 - c. *gar* – “ali stvarno”, “jamačno, izvjesno”, “zaista, naravno”
 - d. *de* – “zaista, naravno”
 - e. *ean* – “čak, dapače, pače čak”
 - f. *kai* – “čak, dapače, pače čak”, “zaista, naravno”, “doista, stvarno, ustvari”
 - g. *mentoi* – “doista, stvarno, ustvari”
 - h. *oun* – “doista, stvarno, ustvari”, “svakako, na svaki način”

VII. KONDICIONALNE REČENICE

- A. KONDICIONALNA REČENICA jeste ona koja sadrži jednu ili više kondicionalnih kratkih rečenica. Ova gramatička građa pomaže tumaču jer osigurava uvjete, razloge ili uzroke zašto se pojavljuje ili se ne pojavljuje djelovanje glavnoga GLAGOLA. Postojale su četiri vrste KONDICIONALNIH REČENICA. One pomiču oblik od onoga koji je zamišljen da bude istinit s autorove točke gledišta ili za njegovu svrhu na onaj koji je bio samo želja.
- B. PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE izražavao je djelovanje ili postojanje koje je bilo istinito s piščeve točke gledišta ili za njegove svrhe čak iako je bio izražen s “ako”. U nekoliko okvira mogao bi biti preveden kao “budući da, otad, jer” (usp. Mt 4:3; Rim 8:31). Doduše, to ne znači podrazumijevanje da su svi PRVI RAZREDI istiniti do zbilje. Često su korišteni za isticanje u nekoj činjenici ili isticanje obmane (usp. Mt 12:27).
- C. DRUGI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE često je nazvan “oprečno činjenici”. On izjavljuje nešto što je bilo neistinito do istinitosti da se naglasi. Primjeri:
 - 1. “Ako je On uistinu bio prorok, što On nije, On bi znao tko i kakve je naravi žena koja Ga se dotiče, ali On ne zna” (Lk 7:39)
 - 2. “Ako ste stvarno vjerovali Mojsiju, što ne vjerujete, vjerovali biste Meni, što ne vjerujete” (Iv 5:46)
 - 3. “Ako bih ipak pokušavao svjedočiti se čovjeku, što ne radim, ne bih bio rob Kristov uopće, što ja jesam” (Gal 1:10).
- D. TREĆI RAZRED govori o mogućem budućem djelovanju. Često pretpostavlja vjerojatnost toga djelovanja. Uobičajeno podrazumijeva može bitnost. Djelovanje glavnoga GLAGOLA ovisno je o djelovanju u kratkim “ako” rečenicama. Primjeri iz 1. Ivanove poslanice: 1:6-10; 2:4.6.9.15.20.21.24.29; 3:21; 4:20; 5:14.16.
- E. ČETVRTI RAZRED najviše je odmaknut od mogućnosti. Rijedak je u NZ-u. Činjenica jeste, ne postoji potpun ČETVRTI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE u kojem oba dijela uvjeta odgovaraju odredbi. Primjer djelomičnoga ČETVRTOG RAZREDA je početna rečenica u 1. Petrovoj poslanici 3:14. Primjer djelomičnoga ČETVRTOG RAZREDA je zaključna kratka rečenica u Djelima apostolskim 8:31.

VIII. ZABRANE

- A. PREZENT IMPERATIVA s MĚ PARTIKULOM [ČESTICOM –op.prev.] često (ali ne isključivo) ima naglasak na zaustavljanju djela koje je već u tijeku. Neki primjeri: “prestanite skupljati vaša blaga na zemlji...” (Mt 6:19); “prestanite se brinuti o vašem životu...” (Mt 6:25); “prestanite davati za grijehenje dijelove vaših tijela kao oruđa prijestupa...” (Rim 6:13); “morate prestati vrijeđati Božjega Svetog Duga...” (Ef 4:30); i “prestanite se opijati vinom...” (5:18).

- B. AORIST KONJUNKTIVA s MĚ PARTIKULOM ima naglasak na “nemoj čak ni početi ili započeti neko djelo”. Neki primjeri: “Nemojte čak početi pretpostavljati da ...” (Mt 5:17); “nemojte nikad započeti brinuti se ...” (Mt 6:31); “ne smijete nikad biti posramljeni...” (2. Tim 1:8).
- C. DVOSTRUKA NEGACIJA s KONJUNKTIVNIM NAČINOM vrlo je naglašena negacija. “Nikad, ne nikad” ili “ni pod kojim okolnostima”. Neki primjeri: “on neće nikad, ne nikad iskusiti smrt” (Iv 8:51); “Ja neću nikad, ne, nikad...” (1. Kor 8:13).

IX. ČLAN

- A. U *koine* grčkom ODREĐENI ČLAN “the [taj]” ima sličnu uporabu u engleskom. Njegova osnovna djelatnost bila je “naglašavanje”, način privlačenja pozornosti na riječ, ime ili izričaj. Uporaba u Novome zavjetu razlikuje se od autora do autora. ODREĐENI ČLAN može također djelovati:
1. suprotno sredstvo kao pokazna ZAMJENICA;
 2. kao znak upućivanja na prethodno uvedeni SUBJEKT ili osobu;
 3. kao način poistovjećivanja SUBJEKTA u rečenici s veznim GLAGOLOM. Primjeri: “Bog je Duh” (Iv 4:24); “Bog je svjetlo” (1. Iv 1:5); “Bog je ljubav” (1. Iv 4:8.16).
- B. *Koine* grčki nije imao NEODREĐENI ČLAN kao engleski “a” [član koji se obično ne prevodi: jedan, neki – op.prev.] ili “an” [član koji se obično ne prevodi: jedan, neki – op.prev.]. Izostanak ODREĐENOG ČLANA može značiti:
1. žarište na osobinama ili kakvoći nečega
 2. žarište na stupnju nečega.
- C. NZ-ni autori vrlo su se razlikovali u tome kako je ČLAN bio upotrijebljen.

X. NAČINI POKAZIVANJA NAGLASKA U GRČKOME NOVOM ZAVJETU

- A. Tehnike pokazivanja naglaska u NZ-u razlikuju se od autora do autora. Najdosljedniji i najpravičniji pisci bili su Luka i autor Hebrejima poslanice.
- B. Ranije smo ustanovili da je AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA mjerilo i nenaznačen za naglasak, ali bilo koje drugo GLAGOLSKO VRIJEME, STANJE, ili NAČIN imaju značajku tumačenja. To ne podrazumijeva da AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA nije često upotrebljavan u znakovitome gramatičkom smislu. (Primjer: Rim 6:10 [dva puta]).
- C. Redosljed riječi u *koine* grčkom
1. *Koine* grčki bio je jezik sa spregom koji nije ovisio, kao engleski, o redosljedu riječi. Stoga, autor bi mogao promijeniti uobičajeno očekivani redosljed kako bi pokazao:
 - a. što je autor želio naglasiti čitatelju
 - b. što je autor mislio da bi bilo iznenađujuće za čitatelja
 - c. što je autor duboko osjećao o tome.
 2. Uobičajeni redosljed riječi u grčkome još je uvijek neriješeno pitanje. Doduše, pretpostavljeni uobičajeni redosljed je:
 - a. za povezivanje GLAGOLA
 - (1) GLAGOL
 - (2) SUBJEKT
 - (3) DOPUNA
 - b. za PRIJELAZNE GLAGOLE
 - (1) GLAGOL
 - (2) SUBJEKT
 - (3) OBJEKT

- (4) POSREDNI OBJEKT
- (5) PRIJEDLOŽNI IZRIČAJ
- c. za IMENIČNE IZRIČAJE
 - (1) IMENICA
 - (2) RIJEČ KOJA ODREĐUJE DRUGU
 - (3) PRIJEDLOŽNI IZRIČAJ.
- 3. Redosljed riječi može biti krajnje važan za egzegetsku svrhu. Primjeri:
 - a. “dadnu desnicu meni i Barnabi u znak zajedništva”. Izričaj “desnica zajedništva” je podijeljen i smješten naprijed za pokaz njegovog značaja (Gal 2:9)
 - b. “s Kristom” je bilo smješteno na prvo mjesto. Njegova je smrt bila središnjica (Gal 2:20)
 - c. “Bilo je malo pomalo i na mnogo različitih načina” (Heb 1:1) bilo je na prvome mjestu. Onako kako je Bog otkrio Sâmoga Sebe bila je srž razlikovanja, ne činjenica otkrivenja.
- D. Uobičajeno su neki stupnjevi naglaska bili pokazani:
 - 1. ponavljanjem ZAMJENICE koja je bila već prisutna u GLAGOLSKOM obliku sprezanja. Primjer: “Ja, osobno, sigurno ću biti s vama ...” (Mt 28:20)
 - 2. izostankom očekivanog KONJUNKTIVA, ili nekoga drugog poveznog sredstva između riječi, izričaja, kratkih rečenica ili rečenica. Ovo je nazvano asindeton [izostavljanje veznika – op.prev.] (“nepovezan”). Povezujuće sredstvo bilo je očekivano, tako bi njegov izostanak privukao pozornost. Primjeri:
 - a. blaženstva, Evanđelje po Mateju 5:3 i dalje (naglašen popis)
 - b. Evanđelje po Ivanu 14:1 (nova tema)
 - c. Poslanica Rimljanima 9:1 (novi dio)
 - d. 2. Poslanica Korinćanima 12:20 (naglašava popis)
 - 3. ponavljanje riječi ili izričaja prisutno u datom okviru. Primjeri: “na hvalu Njegove slave” (Ef 1:6-12 i 14). Ovaj je izričaj bio korišten za pokaz djela svake Osobe Trojstva
 - 4. uporaba idioma ili riječi (zvuk) djeluje između pojmova kao:
 - a. eufemizmi [ublaženi izraz – op.prev.] – zamjenske riječi za tabu [zabrana– op.prev.] subjekte, kao “spavanje” za smrt (Iv 11:11-14) ili “stopala” za muške genitalije (Rut 3:7-8; 1. Sam 24:3)
 - b. potanka opisivanja [ili okolišanja] – zamjenske riječi za Božje Ime, kao “Nebesko kraljevstvo” (Mt 3:21) ili “glas s neba” (Mt 3:17)
 - c. SLIKOVIT GOVOR
 - (1) nemoguće preuveličavanje (Mt 3:9; 5:29-30; 19:24)
 - (2) blago preuveličavanje (Mt 3:5; Djela 2:36)
 - (3) personifikacije (1. Kor 15:55)
 - (4) ironija (Gal 5:12)
 - (5) lirski odlomci (Fil 2:6-11)
 - (6) igra glasa između riječi:
 - (a) “crkva”:
 - (i) “crkva” (Ef 3:21)
 - (ii) “poziv” (Ef 4:1.4)
 - (iii) “pozvani” (Ef 4:1.4)
 - (b) “slobodno”:
 - (i) “slobodna žena” (Gal 4:31)
 - (ii) “sloboda” (Gal 5:1)
 - (iii) “slobodno” (Gal 5:1)
 - d. idiomski jezik – jezik koji je uobičajeno kulturološki i jezično osobit:
 - (1) slikovita uporaba “hrane” (Iv 4:31-34)
 - (2) slikovita uporaba “Hrama” (Iv 2:19; Mt 26:61)
 - (3) hebrejski idiom za suosjećaj, “mržnja” (Post 29:31; Pnz 21:15; Lk 14:36; Iv 12:25; Rim 9:13)

- (4) “Sve” nasuprot “mnogo”. Usporedi Knjigu proroka Izaija 53:6 (“svi”) s 53:11 i 12 (“mnoge”). Pojmovi su istoznačni kao što pokazuju Poslanica Rimljanima 5:18 i 19.
5. Uporaba potpunoga jezičnog izričaja umjesto jedne riječi. Primjer: “Gospodin Isus Krist”.
 6. Posebna uporaba *autos*:
 - a. kad je s ČLANOM (atributni položaj) preveden je kao “jednak, isti sličan”
 - b. kad je bez ČLANA (predikatni položaj) preveden je kao POJAČANA POVRATNA ZAMJENICA—“on sâm”, “ona sâma” ili “ono sâmo”.
- E. Učenici Biblije koji ne čitaju grčki mogu odrediti naglasak na nekoliko načina:
1. uporabom analitičkog leksikona i grčko/engleskoga teksta koji je napisan između redaka
 2. usporedbom engleskih prijevoda, posebice iz različitih teorija prevođenja. Primjer: uspoređivanje “riječ-za-riječ” prijevoda (KJV, NKJV, ASV, NASB, RSV, NRSV) s “dinamičkim ekvivalentom” (Williams, NIV, NEB, REB, JB, NJB, TEV). Ovdje dobra pomoć može biti *The Bible in Twenty-Six Translations*, izdao Baker
 3. uporabom *The Emphasized Bible* od Josepha Bryanta Rotherhama (Kregel, 1994.)
 4. uporabom potpuno doslovnog prijevoda:
 - a. *The American Standard Version* iz 1901.
 - b. *Young’s Literal Translation of the Bible* od Roberta Younga (Guardian Press, 1976.).

Učenje gramatike je zamorno ali neophodno za pravilno tumačenje. Ove kratke odredbe, osvrti i primjeri namijenjeni su ohrabriranju i osposobljavanju ne-grčkih čitatelja za korištenje gramatičkih zabilješki omogućenih u ovoj knjizi. Svakako ove su odredbe pojednostavljene. One ne smiju biti upotrebljavane u dogmatskom, nepopustljivome načinu, nego kao stepenica naprijed ka većem razumijevanju sintakse Novoga zavjeta. Nadam se kako će ove odredbe također omogućiti čitateljima razumjeti osvrte drugih pomagala za proučavanje kao što su tehnički komentari Novoga zavjeta.

Moramo biti sposobni provjeriti svoje tumačenje temeljeno na dijelovima izvješća nađenog u tekstu Biblije. Gramatika je jedna od najveće pomoći u ovim predmetima; drugi predmeti mogu uključiti povijesnu pozadinu, književni okvir, suvremenu uporabu riječi, i usporedne odlomke.

▣ (2:8) “Gospodina slave” Ovaj izričaj upotrijebljen je o YHWH-i u Djelima apostolskim 7:2; Poslanici Efežanima 1:17 i vjerojatno je smjernje na Knjigu Izlaska 24:16. Sličan izričaj uporabljen je o Isusu u Jakovljevoj poslanici 2:1. Ovo je još jedan primjer kako NZ-ni autori koriste naslov YHWH za Isusa, čime, potvrđuju Njegovu jednakost s YHWH-om (usp. 2. Kor 4:6).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1, D: Imena za Božanstvo.](#)

2:9 “kao što je pisano” Ovo je hebrejski idiom (tj. PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA) za uvođenje SZ-noga navoda. Klement Rimski (tj. Prva Klementova poslanica Korinćanima XXXIV), napisana godine 95., kaže da je to navod iz Septuaginte Knjige proroka Izaije 64:4 ili moguće složenica sa 65:17 (usp. Iz 52:15 i Jer 3:16). Origen i Jeronim mislili su da je Pavao navodio iz ne-kanonske knjige nazvane *Apocalypse of Elijah* [Apokalipsa od Ilije], koja je gotovo potpuno izgubljena. Istina je kako ovaj navod /smjernje ne odgovara poznatome SZ-nome tekstu (isto je tako za Mt 2:23; Iv 7:38; Jak 4:5).

Bog je djelovao na načine na koje si ljudska bića nisu mogla čak ni zamisliti (usp. Iz 55:8-9), ali sad kroz Evanđelje i Duha oni to mogu vjerom! Kakvo predivno obećanje!

▣ “SRCE” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Srce.](#)

POSEBNA TEMA: SRCE

Grčki pojam *kardia* korišten je u Septuaginti i NZ-u kako bi odrazio hebrejski pojam *lēb* (BDB 523, KB 513). Korišten je na nekoliko načina (usp. Bauer, Arndt, Gingrich i Danker, *A Greek-English Lexicon*, str. 403-404):

1. središte fizičkoga života, metafora za osobu (usp. Djela 14:17; 2. Kor 3:2-3; Jak 5:5)
2. središte duhovnog života (tj. moral):
 - a. Bog poznaje srce (usp. Lk 16:15; Rim 8:27; 1. Kor 14:25; 1. Sol 2:4; Otk 2:23)

- b. korišteno za duhovni život čovječanstva (usp. Mt 15:18-19; 18:35; Rim 6:17; 1. Tim 1:5; 2. Tim 2:22; 1. Pt 1:22)
- 3. središte misaonog života (tj. um, usp. Mt 13:15; 24:48; Djela 7:23; 16:14; 28:27; Rim 1:21; 10:6; 16:18; 2. Kor 4:6; Ef 1:18; 4:18; Jak 1:26; 2. Pt 1:19; Otk 18:7; srce je istoznačnica razuma u 2. Kor 3:14-15 i Fil 4:7)
- 4. središte htijenja (tj. volja, usp. Djela 5:4; 11:23; 1. Kor 4:5; 7:37; 2. Kor 9:7)
- 5. središte osjećaja (usp. Mt 5:28; Djela 2:26.37; 7:54; 21:13; Rim 1:24; 2. Kor 2:4; 7:3; Ef 6:22; Fil 1:7)
- 6. jedinstveno mjesto djelatnosti Duha (usp. Rim 5:5; 2. Kor 1:22; Gal 4:6 [tj. Krist u našim srcima, Ef 3:17])
- 7. srce je metaforički način upućivanja na čitavu osobu (usp. Mt 22:37, navod Pnz 6:5). Misli, pobude, i djelovanja pripisane su srcu koje potpuno otkriva vrstu pojedinca. SZ ima neke upadljive uporabe pojma:
 - a. Knjiga Postanka 6:6; 8:21: “Bog je bio ožalošćen u Svome srcu”, također zabilježite Knjigu proroka Hošee 11:8-9
 - b. Ponovljeni zakon 4:29; 6:5; 10:12: “sa svim svojim srcem i svom svojom dušom”
 - c. Ponovljeni zakon 10:16: Knjiga proroka Jeremije 9:26: “neobrezano srce” i Poslanica Rimljanima 2:29
 - d. Knjiga proroka Ezekielia 18:31-32: “novo srce”
 - e. Knjiga proroka Ezekielia 36:26: “novo srce” nasuprot “kamenom srcu” (usp. Ez 11:19; Zah 7:12).

2:10 “Jer nama *ih* je Bog otkrio kroz Duha” Otac je, kroz Duha, razotkrio (tj. *apokaluptō*, AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA) ovu skrivenu tajnu u Kristu. Sva mudrost jeste u Krista (usp. 1. Kor 1:18-25.30).

Zabilježite Trojedinoga Boga u 1. Poslanici Korinćanima 2:8-10: razapeti Gospodin slave (tj. Isus), Bog (tj. Otac), i Duh.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Trojstvo.](#)

▣ **“jer Duh istražuje sve stvari, čak dubine Božje”** Naglasak ovdje je na punoj osobnosti Duha (usp. Iz 63:10; Ef 4:30). Duh je naše jedino sredstvo spoznaje Boga (usp. Rim 8:26-27; 11:33-36). Ovo je neprekidan naglasak čitavoga okvira a to je da ljudska sredstva nisu kadra spoznati Boga ili stvari (tj. naume) Božje.

Riječ “dubine” jeste metafora o tome što je:

1. duboko za razliku od plitkog
2. skriveno iza dosega ili otkrića čovječanstva.

Rad Duha ključan je u uvjeravanju o krivici, spasenju, i Kristo-sličnome životu (usp. Iv 16:7-14).

Izričaj “duboke stvari Božje” (NKJV) možda je bio uhvaćen izričaj o jednoj od frakcija u Korintu. Duboke stvari Božje dostupne su svima koji vježbaju vjeru u Kristu. Ne postoji više ikakvih skrivenih tajni. Evanđelje je otkriveno svima koji ga žele primiti. Ne postoje “duboke stvari”, niti elitizam, ni ekskluzivizam!

Predivna sigurnost o Božjoj opskrbi i skrbi bila je iskorištavana od kasnijih gnostika, koji su tvrdili da je to dokazni tekst za posebno znanje (npr. ne-kanonska i gnostička knjiga *Ascension of Isaiah* [Uznesenje Izaije]).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Osobnost Duha.](#)

POSEBNA TEMA: OSOBNOST DUHA

U SZ-u “Duh Božji” (tj. *ruach*) bio je sila koja je izvršavala YHWH-in cilj, ali postoji mali nagovještaj da je ona bila osobna (tj. SZ-ni monoteizam, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#)). Međutim, u NZ-u otkrivena je puna osobnost i osobnost Duha:

1. On može biti huljen (usp. Mt 12:31; Mk 3:29)
2. On uči (usp. Lk 12:12; Iv 14:26)
3. On svjedoči (usp. Iv 15:26)
4. On dokazuje krivnju, upućuje (usp. Iv 16:7-15)
5. On je nazvan “tko” (tj. *hos*, usp. Ef 1:14)
6. On može biti ožalošćen (usp. Ef 4:30)
7. On može biti gašen (usp. 1. Sol 5:19)
8. On se može oduprijeti (usp. Djela 7:51)

9. On se zalaže za vjernike (usp. Iv 14:26; 15:26; 16:7)
10. On slavi Sina (usp. Iv 16:14).

Trojstveni tekstovi (ovdje su tri od mnogih, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Trojstvo](#)) također govore o tri Osobe:

1. Evanđelje po Mateju 28:19
2. 2. Poslanica Korinćanima 13:14
3. 1. Petrova poslanica 1:2.

Iako je grčka riječ “duh” (*pneuma*) NEUTRALNOGA RODA, kad upućuje na Duha, NZ često koristi MUŠKI ROD POKAZNOGA PRIDJEVA (usp. Iv 16:8.13-14).

Duh je povezan s ljudskom djelatnošću:

1. Djela apostolska 15:28
2. Poslanica Rimljanima 8:26
3. 1. Poslanica Korinćanima 12:11
4. Poslanica Efežanima 4:30.

Na samome početku Djela apostolskih, naglašena je uloga Duha (kao u Iv). Pedesetnica nije bila početak djelovanja Duha, nego novo poglavlje. Isus je uvijek imao Duha. Njegovo krštenje nije bilo početak djelovanja Duha, nego novo poglavlje. Duh je učinkovito sredstvo Očevog cilja što je obnova svih ljudi stvorenih u Njegovoj slici ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#))!

2:11-12 Ovo je primjer prethodno izjavljene istine. Zabilježite da prva i treća uporaba “duha” u ovome stihu ima malo slovo “d”, dok druga uporaba “Duha” ima veliko slovo “D”. U grčkome tekstu ne postoji način razlikovanja velikih slova, stoga, ovo je tumačenje prevoditelja. Veliko slovo “D” upućuje na Svetoga Duha a malo slovo “d” na ljudski duh (usp. 1. Kor 6:18; Rim 8:16; 2. Kor 2:13; 7:13; 12:18; Gal 6:18; Fil 4:23). Ovo može biti smjernje na Izreke 20:27.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Duh u Bibliji.](#)

POSEBNA TEMA: DUH U BIBLIJI

- I. STARI ZAVJET (*ruah*, BDB 924, KB 1197; [vidjeti Posebnu temu dolje: Dah, vjetar, Duh \[SZ\]](#))
 - A. Djelovanja monoteističkoga Boga (tj. Duh, upotrijebljeno oko 90 puta u SZ-u):
 1. pozitivno, Knjiga Postanka 1:2
 2. negativno, 1. Knjiga o Samuelu 16:14-16.23; 1. Kraljevima 22:21-22; Knjiga proroka Izaije 29:10.
 - B. Bogom-dana životna snaga u ljudstvu (tj. Božji dah, usp. Post 2:7).
 - C. Septuaginta prevodi *ruah* riječju *pneuma* (upotrijebljeno oko 100 puta u LXX-i).
 - D. U kasnijim rabinskim pisanjima, apokaliptičkome pisanju i Svicima s Mrtvoga mora, pod utjecajem zoroastrijanizma, *pneuma* je korišteno o anđelima i demonima.
- II. GRČKI POJMOVI:
 - A. *pneō*, puhati
 - B. *pnoē*, vjetar, dah
 - C. *pneuma*, duh, vjetar
 - D. *pneumatikos*, koji se odnosi na duha
 - E. *pneumatikōs*, duhovno.
- III. GRČKA FILOZOFIJSKA POZADINA (*pneuma*)
 - A. Aristotel je koristio pojam kao životnu snagu koja se razvija od rođenja sve do samo-stege.
 - B. Stoici su koristili pojam kao istoiznačnicu za *psuchē*, (duša) čak *nous* (um) u smislu o pet fizičkih osjetila i ljudskoga intelekta.
 - C. U grčkoj misli pojam je postao ekvivalent za božansko djelovanje (tj. gatanje, magiju, okultno, proročanstvo, itd.).
- IV. NOVI ZAVJET (*pneuma*; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 2:4: Duh \[pneuma\] u Novome zavjetu](#))

- A. Božja posebna prisutnost, sila /snaga, i opremanje.
- B. Duh je povezan s Božjom djelatnošću u Crkvi (uglavnom u Iv):
1. proročanstvo
 2. čudesa
 3. smjelost navješćivanja Evanđelja
 4. mudrost (tj. Evanđelje)
 5. radost
 6. dovodi Novo doba
 7. obraćenje (tj. vabljenje i obitavanje)
 8. Kristo-sličnost
 9. posebni darovi za službu
 10. molitve za vjernike.
- Duh budi čežnju čovječanstva za zajedništvo s Bogom, za koje je ono bilo stvoreno. To je zajedništvo moguće zbog Osobe i djela Isusa, Božjega Mesije ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Mesija](#)). Novo duhovno buđenje vodi Kristo-sličnome življenju, služenju, i pouzdanju.
- C. Najbolje se može razumjeti kao duhovni kontinuum sa Svetim Duhom na jednome kraju, i čovječanstvom kao fizičkim stvorenjem ovoga planeta, ali i duhovnim stvorenjem u Božjom slici, na drugome kraju.
- D. Pavao je NZ-ni autor koji razvija teologiju Duha /duha:
1. Pavao koristi Duh kao suprotivost mesu /tijelu (tj. narav grijeha)
 2. Pavao koristi duh kao suprotivost fizičkome
 3. Pavao koristi Duh /duh kao suprotivost ljudskome razmišljanju, znanju, i bivanju.
- E. Neki primjeri iz 1. Poslanice Korinćanima:
1. Sveti Duh, 1. Korinćanima 12:3
 2. Božja sila /snaga i mudrost prenesena kroz Svetoga Duha, 1. Korinćanima 2:4-5
 3. Božja djelovanja u vjerniku:
 - a. novi način razmišljanja, 1. Korinćanima 2:12; 14:14.32
 - b. novi Hram, 1. Korinćanima 3:16; 6:19-20
 - c. novi život (tj. čudorednost), 1. Korinćanima 6:9-11
 - d. novi život simboliziran u krštenju, 1. Korinćanima 12:13
 - e. jedno s Bogom (tj. obraćenje), 1. Korinćanima 6:17
 - f. Božja mudrost, ne svjetovna mudrost, 1. Korinćanima 2:12-15; 14:14.32.37
 - g. duhovna nadarenost svakoga vjernika za službu, 1. Korinćanima 12 i 14
 4. duhovno u suprotivosti s fizičkim, 1. Korinćanima 9:11; 10:3; 15:44
 5. duhovna kraljevina u suprotivosti s fizičkom kraljevinom, 1. Korinćanima 2:11; 5:5; 7:34; 15:45; 16:18
 6. način upućivanja na ljudski duhovni /unutrašnji život kao razlika od nečijega fizičkog tijela, 1. Korinćanima 7:34.
- F. Ljudi žive u dvije kraljevine temeljem stvaranja (tj. fizičkoj i duhovnoj). Čovječanstvo je otpalo od prisnosti s Bogom (Post 3). Kroz Kristov život, učenja, smrt, uskrsnuće, i obećani Povratak, Duh vabi pale ljude da iskuse vjeru u Evanđelje (tj. Iv 6:44.65), u tome su trenutku obnovljeni za zajedništvo s Bogom. Duh jeste taj osobni dio Trojstva koji je osobina Novoga doba pravednosti. Duh je posrednik Boga Oca i Branitelj dan od Sina u ovome “Dobu” ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:10: Isus i Duh](#)). Poteškoća postoji zbog Novoga doba koje se mora dogoditi u vremenu, dok staro Doba grješne pobune još uvijek postoji. Duh preobražava staro u novo, čak i dok oba postoje.

POSEBNA TEMA: DAH, VJETAR, DUH (SZ)

Hebrejski pojam *ruah* (BDB 924) i grčki pojam *pneuma* može značiti “duh”, “dah” ili “vjetar” ([vidjeti Posebnu temu gore: Duh u Bibliji](#)). Duh je često povezan sa Stvorenjem (usp. Post 1:2; Job 26:13; Ps 104:30). SZ ne određuje jasno odnos između Boga i Njegovog Duha ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Trojstvo](#)). U Knjizi o Jobu 28:26-28; Psalmu 104:24 i

Izrekama 3:19; 8:22-23 Bog koristi "Mudrost" (BDB 315, IMENICA ŽENSKOGA RODA, usp. Izr 8:12) kako bi stvorio sve. U NZ-u za Isusa je rečeno da je Božji posrednik u stvaranju (usp. Iv 1:1-3; 1. Kor 8:6; Kol 1:15-17; Heb 1:2-3). Kao i u iskupljenju, tako i u stvaranju, uključene su bile sve tri Osobe Boga. Knjiga Postanka 1 ne naglašava ikoji drugotni uzrok (usp. Iz 45:5-7).

2:12 "duha ovoga svijeta" Ovo je još jedan suzvučak pojma *kosmos* (tj. svijet), ljudsko društvo uređeno i djelatno bez Boga (vrlo uobičajeno u Ivanovim pisanjima). Danas to možemo nazvati "ateistički humanizam" (usp. 1. Kor 2:6). Također se naziva "duh ropstva" u Poslanici Rimljanima 8:15.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:20: Pavlova uporaba pojma *kosmos* \(svijet\).](#)

▣ **"tako da možemo spoznati stvari što su nam besplatno dane od Boga"** Vjernici mogu razumjeti Kristovo Evanđelje i svoje blagoslove u Njemu jedino kroz Svetoga Duha.

Jamačno je istinito da čak u svome palome i ovozemaljskome stanju vjernici ne mogu u potpunosti, iscrpno spoznati Boga, ali mogu znati i razumjeti sve potrebno za spasenje i pobožan život kroz otkrivenje Oca, Osobu i djelo Sina, i prosvjetljenje Duha. Zato jer ne možemo znati sve nije isprika da ne prihvatimo jasne istine Biblije i da ne hodamo u njima.

Također je ključno da vjernici spoznaju kako je Božja mudrost "besplatno dana" (usp. Rim 8:32). To je dar od Boga kojeg On želi dati svim ljudima stvorenima u Njegovoj slici (usp. Post 1:26-27), ali sad su kroz pobunu otuđeni od Njega (tj. Post 3; Rim 3:9-18). Božja mudrost nije ishod ljudske inteligencije, društvenoga položaja, ili domišljatosti, nego otkrivenja Božje ljubavi i milosrđa kroz Kristovo djelo i posredništvo Duha. Nadalje od Krista, zanemarivanje je željeno! Sveti Duh donosi svjetlo, istinu, i spasenje. Duh ovoga svijeta donosi tamu, obmanu, i smrt (tj. 2. Kor 4:4).

2:13 "stvari o kojima također govorimo" Ključno je da vjernici dijele ove Bogom-dane istine. One su život i svjetlo (tj. Mt 5:13-14) izgubljenome i umirućem svijetu, ljubljenome svijetu koji će biti iskupljen samo ako će primiti Božjega Sina, Božju istinu! Otkrivenje je prvenstveno ono koje iskupljuje (usp. 2 Tim. 2:15) a onda obnavlja (usp. 2 Tim. 3:16-17).

▣

NASB

"u onima naučenima od Duha, spajajući duhovne *misli* s duhovnim riječima"

NKJV

"koje Sveti Duh uči, uspoređujući duhovne stvari s duhovnima"

NRSV

"naučenima od Duha, tumačeći duhovne stvari onima koji su duhovni"

TEV

"mi ne govorimo u riječima naučenima ljudskom mudročću, nego u riječimanaučenima od Duha"

NJB

"u pojmovima od Duha, podešavajući duhovni jezik duhovnim stvarima"

Pešita

"nego na učenju Duha; tako objašnjavajući duhovne stvari duhovnim umovima"

Ovo je vrlo višeznačan izričaj iz nekoliko razloga. Prije negoli pokušate riješiti to, zapamtite da je širi okvir ključ a ne višeznačne pojedinosti grčke gramatike ili filologije. Širi okvir odnosi se na zrele vjernike (usp. 1. Kor 2:6). On suprotstavlja ljudsku mudrost i znanje s Božjom mudročću, koja je u Kristu, i Božje znanje, koje je bilo izrečeno u Evanđelju. Ovo je glavna istina poglavlja 1 i 2.

Sveti Duh prijeko je potreban kanal komunikacije (usp. Iv 16:8-14). On otkriva duhovne istine onima koji su se pouzdali u Krista i primili obitavanje Duha. Na neke načine Pavlova raspra ovdje slična je Isusovoj parabolici o sijaču ili tlima (usp. Mt 13). Poruka Evanđelja je razumljiva i ona na koju se moraju odazvati slušatelji koji je primaju, ali i ona koju odbacuju slušatelji što se ne odazivaju.

Pojam *pneumatikois* može biti NEUTRALNOGA RODA (tj. duhovne stvari) ili MUŠKOGA RODA (tj. duhovni ljudi). Još jedna skupina su slušatelji spomenuti u narednome stihu, *psuchikos* (tj. naravna ili izgubljena osoba). Vjerojatno je kako pojam u 1. Poslanici Korinćanima 2:13 upućuje na duhovne ljude. Ova ista skupina spomenuta je prije u 1. Korinćanima 2:6 (tj. *teleiois*, zreli ili opremljeni vjernici) kao i u 1. Korinćanima 2:15 (tj. gdje su nazvani *pneumaikos*). Čini se kako postoje tri skupine ljudi na koje upućuje ovaj okvir:

1. izgubljeni ljudi
2. spašeni, ali nezreli vjernici
3. zreli vjernici.

Često ne postoji vidljiva razlika između # 1 i #2.

Ako je tako, onda kako Duh komunicira duhovne istine? PREZENT AKTIVNOGA PARTICIPA, *sunkrinontes*, korišten je u Septuaginti za tumačenje snova (usp. Post 40:8.16.22; 41:12.15; Suci 7:15; Dn 5:12; 7:15.16). Međutim, ova ista grčka riječ upotrijebljena je jedino ovdje i u 2. Korinćanima 10:12 u NZ-u imajući svoj uobičajen smisao o "uspoređivanju". Točno kako Duh komunicira duhovnu istinu duhovnim ljudima višeznačno je i zbog toga ne smijemo postati dogmatski ili kruti o tome kako tumačiti ovaj tekst. Velika istina jeste da Sveti Bog govori i vrši komunikaciju s palim ljudstvom (usp. 1. Kor 2:12). Bog govori, slušamo li?

Postoji zanimljiv članak “Otkrivenje i Pismo” u *Expositor's Bible Commentary*, tom 1, str. 461-462. Ovdje je samo jedan odlomak:

“Za NZ-ne pisce, otkrivenje se odnosi na istinu. Istina je funkcija jezika. Na taj način otkrivenje i Pismo su neraskidivo spojeni u NZ-nu teologiju. Događaj i tumačenje idu zajedno. NZ-no otkrivenje dok se ono odnosi na Isusa Krista uključuje ne puke apstraktne i bezvremenske etičke istine, ili subjektivna iskustva učenika, nego se ono bavi s događajima koji su konkretni, posebni, i aktualni. Apostolska izjava i tumačenje događaja istina je o tome. Pisari namjeravaju prenijeti čitatelju što je zapravo slučaj-koji jeste, izreći što se događa sa stvarima što su se dogodile. Bez obzira koja bi optužba mogla biti izrečena protiv NZ-nih pisaca što se tiče njihovih religijskih uvjerenja, mi mnogo više uviđamo kako oni tvrde da nam daju otkrivenje izraženo u ljudskome jeziku (1. Kor 2:13).”

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:14-16

¹⁴Ali naravan čovjek ne prihvaća stvari Duha Božjega, jer one su ludost za njega; i on ih ne može razumjeti, jer su one duhovno procijenjene. ¹⁵Ali on koji duhovno procjenjuje sve stvari, ipak on sâm nije procijenjen ni od koga. ¹⁶Jer TKO JE SPOZNAO UM GOSPODINOV, DA BI GA MOGAO POUČITI? Ali mi imao um Kristov.

2:14

NASB	“naravan čovjek”
NKJV	“naravan čovjek”
NRSV	“oni koji su neduhovni”
TEV	“čovjek koji nema Duha”
NJB	“naravna osoba”
REB	“neduhovna osoba”
Pešita	“materijalan čovjek”

Ovo je oprečno “duhovnoj osobi” na koju se upućuje u 1. Poslanici Korinćanima 2:6.13 i 3:1. Pojam (tj. *psuchikos*) upotrijebljen je nekoliko puta u NZ-u gdje upućuje na život na Zemlji, život življen jedino kroz pet osjetila (tj. *bios*, život nasuprot *zōē*, život). Ovaj završni *ikos* znači “okarakteriziran (od)” (usp. 1. Kor 3:3). Onda može značiti zemaljski nasuprot nebeskome ili neduhovan nasuprot duhovnome (usp. 1. Kor 15:44.46; Jak 3:15; i Juda stih 19).

▣

NASB	“ne prihvaća”
NKJV, NRSV	“ne prima”
TEV	“ne može primiti”
NJB	“nema prostora za”
Pešita	“odbija”
REB	“odbacuje”

Ovaj grčki niječan pojam znači “odbacuje”, “odbija prihvatiti”, “ne može razumijeti”, ili “ne može imati smisla”. Taj pojam bez negacije često je korišten o dobrodošlome gostu. Ovaj pojam (tj. *dechomai*, usp. Lk 8:13; Djela 8:14; 11:1; 17:11; 2. Kor 11:4; 1. Sol 1:6; Jak 1:21) istoznačan je s *lambanō* (usp. Iv 1:12; 12:48; 14:17). Ne odnosi se na ljudsko zanemarivanje, nego na nemogućnosti razumijevanja duhovne istine!

Ovo je vrlo misteriozno glede toga kako /zašto se neki koji čuju Evanđelje odazovu a neki ne. Odnosi li se to odbacivanje na predestinaciju ili na ljudsko htijenje? Odgovor je “da”, ali točno kako se ovo dvoje odnosi jedno prema drugome dio je dijalektične naravi samoga otkrivenja (usp. Fil 2:12-13, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:9: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom](#)). Dopada mi se ono što kaže Frank Stagg, u *New Testament Theology*: “u Novome zavjetu, oprečje izboru nije ne-izbor, nego ljudsko odbacivanje Božjega spasenja” (str. 87).

▣ “**ludost**” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 1:25.

▣ “**(jer) su one duhovno procijenjene**” Ovo je sudski pojam što govori o preliminarnome iscrpnome ispitivanju prije suđenja (usp. Lk 23:14; Djela 12:19; 24:8; 25:26; 28:18) ili ispitati nešto pozorno (tj. Pisma, usp. Djela 17:11; hranu, usp. 1. Kor 10:25.27). Ova ista riječ pojavljuje se još dva puta u 1. Poslanici Korinćanima 2:15.

▣ Vjernici opskrbljeni Duhom kadri su primjereno prosuditi stvari i u fizičkoj i u duhovnoj kraljevini (usp. 1. Kor 1:22-25 i 2:2, također zabilježiti 14:29 i 1. Sol 5:20-21). Međutim, neduhovni iz 1. Poslanice Korinćanima 2:14 ne mogu prikladno razaznati duhovne stvari, duhovne istine, ili duhovne ljude.

2:15 “ipak on sâm nije procijenjen ni od koga” Ovo je, naravno, generički oblik MUŠKOGA RODA. Vjernici ne mogu biti suđeni, da, čak ni istinski shvaćeni, od nevjernika (usp. 1. Kor 4:3-4). Ovo može biti upućivanje na neke od Pavlovih neprijatelja u Korintu (usp. 1. Kor 9:3). Obitavajući Duh je onaj koji donosi svjetlo kroz Evanđelje do stvarnosti, ne stvarnosti ovoga Doba ili fizičke stvarnosti, nego Božje stvarnosti!

2:16 Ovo je smjerenje na Knjigu proroka Izaije 40:13 u Septuaginti. U Izaiji 40:3 pojam “GOSPODIN” jeste Božansko ime YHWH, ali ovdje Pavao koristi taj navod kako bi uputio na Isusa (također zabilježite Rim 10:13 i Fil 2:10-11).

Ovo nastavlja naglasak okvira na potrebi Duha za ljude kako bi “čuli” Evanđelje i razumjeli duhovnu istinu. Ovaj okvir i Evanđelje po Ivanu 14 – 16 ključni su u shvaćanju rada Duha Božjega.

Bez Duha palo se ljudstvo bavi nagađanjima, mitovima, čak demonski nadahnutim lažnim istinama! O, tragedija svjetovnih religija i ljudske filozofije.

▣ “**Ali mi imao um Kristov**” ZAMJENICA “mi” je istaknuta! Ovo može upućivati na:

1. Pavla i njegove pratitelje
2. kršćanske propovjednike
3. zrele kršćane.

Ovo ne znači kako vjernici znaju sve što Krist zna, nego da je Duh otvorio naše umove za Njegovu perspektivu, Njegove prioritete, Njegovo srce (usp. Rim 12:2; Fil 2:5).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Odredite Pavlovu uporabu riječi “tajna” u ovome okviru.
2. Što je za Pavla značilo da je došao u strahu i velikome drhtanju u Korint?
3. Što je bio dokaz da je Pavlovo propovijedanje bilo osnaženo od Boga?
4. Zašto novozavjetni autori nerado opisuju Nebo ili Pakao do pojedinosti?
5. Objasnite razliku između “otkrivenje”, “nadahnuće”, i “prosvjetljenje”.
6. Popišite tri različita načina Pavlove uporabe pojma “duh” u ovome poglavlju.
7. Popišite četiri različita načina kako Pavao koristi ovaj pojam, “mudrost”, u ovome poglavlju.
8. Pogledajte 1. Poslasticu Korinćanima 2:13 u nekoliko engleskih prijevoda. Što mislite da ovaj stih uči?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 3

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
drugovi suradnici za Boga	sektaštvo je tjelesno /požudno	nesloga među vodama	sluge Božje	prava mudrost i kriva
3:1-9	3:1-4	3:1-4	3:1-4	(1:17 - 3:4)
	navodnjavanje, rad, i upozorenje			3:1-4
	3:5-17	3:5-9	3:5-9a	mjesto kršćanskoga propovjednika
		učitelji i Crkva pod Bogom	3:9b-15	3:5-9
3:10-17		3:10-15		3:10-15
		3:16-17	3:16-17	3:16-17
	izbjegavanje svjetovne mudrosti			zaključci (3:18-4:13)
3:18-23	3:18-23	3:18-23 (19b-20)	3:18-23	3:18-23

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINĆANIMA 3:1-23

- A. U ovome poglavlju, Pavao nastavlja razvijati karakterizaciju korinških kršćana kao nezrelih kao u poglavlju 2.
- B. Frakcije usmjerene na sebe koje su spomenute u poglavlju 1 spomenute su opetovano posebice u poglavlju 3. Ovo pokazuje kako su poglavlja 1 - 3 neprekidni dokaz o ljudskoj mudrosti i kršćanskome vodstvu.

- C. Zabilježite tri skupine:
1. naravan čovjek, 1. Poslanica Korinćanima 2:1
 2. duhovan čovjek, 1. Poslanica Korinćanima 3:1
 3. bebe /dojenčad u Kristu, 1. Poslanica Korinćanima 3:1.
- D. Stihovi 10-17 dugo su bili viđeni kao opisivanje pojedinačnih, tjelesnih /putenih kršćana. Ovo je moguće uspoređivanjem širega okvira 1. Poslanice Korinćanima 1:12 do 3:4-5. Još jedan dokaz za ovo stajalište bio bi taj što Pavao naslovljava tu crkvu (MNOŽINA “vi”) u 1. Korinćanima 3:1 i 16. Opetovana uporaba “svaki čovjek”, “nitko”, “ikoji čovjek” u 1. Korinćanima 3:10.11.12.13.14.15.17.18 također daje povjerenje takvome tumačenju.
- Međutim, također je moguće povezati ovaj tekst s crkvenim vođama (usp. 1. Kor 3:10). Frakcijske skupine ne upućuju na sve korinćanske kršćane (tj. zrele iz 1. Kor 2:6), nego samo na neke od njih (tj. “ljudi mesa /tjelesni”, “dojenčad u Kristu”, 3:1). Vođe ovih frakcijskih skupina su one koje Pavao uspoređuje sa sobom i Apolonom u 1. Korinćanima 3:6-9. Trenutačni okvir 1. Korinćanima 3:10-15 odnosi se na vođe, o tome kako oni koriste svoje duhovne darove u služanju crkve. Ovo je potisak upozorenja u 1. Korinćanima 3:17.
- Teško se je odlučiti između dva stajališta: (1) NZ ne raspravlja o duhovnome statusu i posljedicama tjelesnih /putenih kršćana i (2) “uništenje” iz 1. Korinćanima 3:17 nije razjašnjeno. Stihovi 15 i 17 moraju biti držani u napetosti.
- Svi “ako” su PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što pretpostavljaju da je istina za autorove svrhe. Stih 14 pretpostavlja kako su oni istinski vjernici, dok 1. Korinćanima 3:15 pretpostavlja kako će neki trpjeti gubitak svake nagrade. Etimologija pojma za “preispitivanje /test” u 1. Korinćanima 3:13 podrazumijeva preispitivanje što ishodi u odobrenju. Međutim, okvir podrazumijeva da ih Pavao optužuje zbog nerazumijevanja Evanđelja, zbog bivanja neduhovnim, ljubomornim, i frakcijskim.
- Meni se najbolje čini nepovezivanje ovoga teksta sa svim kršćanima, ali isto tako, niti ga ograničiti na vođe. Ovaj tekst posebice se odnosi na one koji promiču strančarenje i podjele unutar crkve. Svi će vjernici dati račun Bogu o svojoj službi za ili nanijetoj šteti Njegovu tijelu, Crkvi (usp. 2. Kor 5:10; Gal 5:10).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:1-4

¹I ja, braćo, ne mogu vam govoriti kao duhovnim ljudima, nego kao ljudima od mesa, kao dojenčadi u Kristu. ²Ja sam vam dao mlijeko za piti, ne tvrdu hranu; jer vi niste još bili kadri *primiti je*. Uistinu, čak i sad vi još niste kadri, ³jer ste još uvijek tjelesni. Jer budući postoji ljubomora i razdor među vama, niste li tjelesni, i ne hodate li kao puki ljudi? ⁴Jer kad netko kaže: “Ja sam Pavlov”, a drugi: “Ja sam Apolonov”, niste li *puki ljudi*?

3:1 “braćo” Vidjeti puniju bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 2:6.

☐ “ne mogu vam govoriti” Ovo je AORIST INDIKATIVA i AORIST INFINITIVA što upućuje na Pavlovo prvotno propovijedanje u Korintu (usp. Djela 18:1-18).

☐

NASB	“kao duhovnim ljudima”
NKJV, NRSV	“kao duhovnome narodu”
TEV	“kao ljudima koji imaju Duha”
NJB	“kao duhovnome narodu”
Pešita	“kao s duhovnim ljudima”
REB	“kao ljudima koji imaju Duha”

Kome Pavao naslovljava ove stihove:

1. svima vjericima
2. duhovno nezrelima (tj. strančarskim, usp. 1. Kor 3:4).

Odgovor na ovo pitanje uključuje kako netko tumači 1. Poslanicu Korinćanima 2:6. Jesu li bili neki Duhom-vođeni, zreli vjernici u korinćanskoj crkvi ili su svi od njih bili nezreli?

▣ **“nego”** Ovo je jak ADVERZATIV *alla*. Postoji oprečje između “zrelih” iz 1. Poslanice Korinćanima 2:6 (tj. duhovni ljudi) i “ljudi mesa /tjelesnih ljudi” u 1. Korinćanima 3:1-4. Obje skupine imaju Duha (tj. kršćani su), ali prvi su okarakterizirani Duhom, dok je druga skupina okarakterizirana svjetovnošću.

NASB	“ljudima od mesa”
NKJV	“kao putenima”
NRSV	“kao ljudima od mesa”
TEV	“kao da pripadate ovome svijetu”
NJB	“kao ljudima koji još uvijek žive po naravnim sklonostima”
REB	“na naravnome stupnju”
Pešita	“kao sa svjetovnim ljudima”

Ovo je *sarkinos* u grčkome. Ovaj *inos* završetak znači “napravljen /stvoren od” ili “izveden od” (npr. “srca od mesa”, usp. 2. Kor 3:3) tako bi ovo značilo “napravljeni /stvoreni od mesa”. Pavao koristi riječ “meso” na nekoliko različitih načina ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:26: Meso \[sarx\]](#)). Ovaj okvir (tj. “kao dojenčadi u Kristu”) čini se kako koristi o vjernicima koji imaju Duha, ali hodaju prema načinima svijeta. To nije Pavlovo meso nasuprot Duha (usp. Rim 8:1-11), nego skupina vjernika. Ako je ovo tako onda je ovaj okvir jedan od nekoliko mjesta u NZ-u što čini ovu razliku. Ovdje je tragedija spasenja bez posvećenja. Potvrđivanje Krista kao Spasitelja, ali bez življenja kao da je Krist Gospodin. Ako je ovo strašno duhovno stanje okarakterizirano ljubomorom, neslogom, i strančarskim duhom, što sa suvremenom crkvom? O, tragedija “beba kršćana” za Kraljevstvo Božje i srce Kralja!

▣ **“kao dojenčadi u Kristu”** Svaki vjernik započinje kao beba kršćanin. Nema srama u tome. Ovo je podrijetlo prisne metafore povučene od zamisli o bivanju “nanovo rođen /rođen ponovno” (usp. Iv 3:3; 2. Kor 5:17; 1. Pt 1:3.23), ali mi ne smijemo ostati dojenčad!

3:2 “Ja sam vam dao mlijeko za piti” Ovo je metafora što se nastavlja o novome kršćaninu kao bivanje vrstom novoga stvorenja okarakteriziranoga kao dijete (usp. Heb 5:12-14; 1. Pt 2:2). Tertulijan i Hipolit kažu nam da je Rana crkva dala čašu mlijeka novim preobraćenicima na njihovu prvome sudjelovanju u zajednici kao simbol ove iste istine.

▣ **“jer vi niste još bili kadri primiti je”** Do vremena kad je Pavao pisao ovo pismo prošlo je mnogo mjeseci. Iako je primjereno biti beba kršćanin na početku kršćanskoga života, tragedija je još uvijek biti beba kršćanin nakon mnogo godina.

Ovi uvodni stihovi poglavlja 3 mora da su pogodili intelektualni ponos vođa frakcija. Postoji neočekivana igra na IMPERFEKT GLAGOLSKOME VREMENU (tj. “jer vi niste još bili kadri”) i PREZENT GLAGOLSKOME VREMENU (tj. “čak i sad vi još niste kadri”). Riječ “kadri” je grčki pojam *dunamai*, što znači snaga za djelovanje, vršenje, djelovanje prema željenome ishodu. Vjernici su spašeni kako bi služili; oni su pozvani na Kristo-sličnost sad, ne samo u Nebu poslije. Ovi “vjernici” nisu imali silu Kraljevstva, nego samo snagu tijela, koje, u stvarnosti, nema moć!

3:3

NASB	“(vi) ste još uvijek tjelesni”
NKJV	“vi ste još uvijek puteni”
NRSV	“vi ste još uvijek od mesa”
TEV	“vi još uvijek živite kao što žive ljudi ovoga svijeta”
NJB	“vi još uvijek živite po svojim naravnim sklonostima”
REB	“vi ste još uvijek na naravnome mjestu”
Pešita	“vi ste još uvijek svjetovni”

Ovo je *sarkikos* u grčkome. Završavanje *ikos* znači “okarakteriziran od” (usp. 1. Kor 2:14-15). Pavao čini igru s riječju *sarks* (meso) u 1. Poslanici Korinćanima 3:1 i 3 za opis mnogih kršćana u Korintu kao bivanje spašenima, ali vrlo nezrelima. Oni su bili sebični, a ne nesebični!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:26: Meso \(sarx\).](#)

▣ **“ljubomora i razdor”** Ovo su dva djela tijela popisana u Poslanici Galaćanima 5:19-21. Ona su bila dokaz kako su neki korinćanski kršćani još uvijek bili puteni.

U nekima ranim grčkim manuskriptima (tj. P⁴⁶, D, i Sirijski prijevodi) postoji dodatni opisni pojam, “podjele”, koji je također nađen u Galaćanima 5:20. On jamačno opisuje problem u Korintu. Međutim, pojam nedostaje u MSS P¹¹, 8, A, B, C, i P te u Vulgati, Koptskim, i Armenijskim prijevodima. Čini se kako je to dodatak pisara (UBS⁴ ocjenjuje njegovo izostavljanje ocjenom “B” [gotovo izvjesno]).

▣ **“ne hodate li kao puki ljudi”** Gramatički oblik ovoga pitanja očekuje “da” odgovor. Ovo je sržnost putenosti. Zrelost se vidi po svojim plodovima, i u stavovima i u djelovanjima (usp. Rim 8:1-11; Mt 7:1 i dalje).

3:4 Ovo odražava podjele iz 1. Poslanice Korinćanima 1:10-17.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:5-9

⁵Što je onda Apolon? I što je Pavao? Sluge kroz koje ste vi povjerovali, podjednake kao što je Gospodin dao priliku svakome. ⁶Ja sam zasadio, Apolon zalijevao, ali Bog je uzrokovao rast. ⁷Tako onda niti onaj koji sadi ni onaj koji zalijeva je ništa, nego Bog koji uzrokuje rast. ⁸Sad onaj tko sadi i onaj tko zalijeva su jedno; ali svaki će primiti svoju vlastitu nagradu prema svome vlastitome radu. ⁹Jer mi smo Božji suradnici; vi ste Božja njiva, Božja građevina.

3:5

NASB, NRSV, NJB, REB

“što”

NKJV, TEV, Pešita

“tko”

The King James verzija ima “tko” (tj. *tis*), slijedeći grčke manuskripte P⁴⁶, C, D, i G. Većina suvremenih engleskih prijevoda ima “što” (tj. *ti*), što se čini svrsishodnim kako bi se skrenulo žarište s osoba (tj. Apolona, Pavla, Petra). Ovo je potvrđeno s *ti* u stihu 7. Vidjeti Bruce Metzger, *A Textual Commentary On the Greek NT*, str. 548.

▣ **“Sluge”** Ovo je pojam (tj. *diakonos*) od kojeg smo dobili našu englesku riječ “đakon” (usp. Fil 1:1; 1. Tim 3:8.12). Postao je jedan od tri grčke riječi (tj. *therapeuō*, *hupēreteō* i *diakoneō*) korištene za označavanje posluživanja, pomoći, ili službe (drugi uobičajen pojam *latreuō* opisuje svećeničku službu).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Služeće vodstvo.](#)

POSEBNA TEMA: SLUŽEĆE VODSTVO

I. U SZ-u (“Moj Sluga”)

Ovo je bio naslov poštovanja i poziva (BDB 713, KB 774).

A. Koristio se u skupnome smislu:

1. patrijarsi kao skupina – Ponovljeni zakon 9:27
2. proroci – 2. Knjiga o Kraljevima 9:7; 17:13; Ezra 9:11; Knjiga proroka Jeremije 7:25; 26:5; 29:19; 35:15; 44:4
3. Izrael – Psalam 105:6; 136:22; Knjiga proroka Izaije 41:8-9; 42:18-19; 44:1.2.21; 45:4; 48:20; 49:3; Jeremija 30:10; 46:27.28
4. Septuaginta dodaje izričaj Knjizi proroka Izaije 42:1, što čini da upućuje na nacionalni Izrael (“Jakob je moj sluga, Ja ću mu pomoći; Izrael je moj odabrani”).

B. Koristio se u pojedinačnome smislu:

1. Abraham – Knjiga Postanka 26:24; Psalam 105:6
2. Job – Knjiga o Jobu 1:8; 2:3; 42:7.8
3. Izak – Knjiga Postanka 24:14
4. Jakov – 1. Knjiga Ljetopisa 16:13; Psalam 105:6; Knjiga proroka Ezekielia 28:25
5. Mojsije – Knjiga Izlaska 14:31; Brojevi 12:7-8; Ponovljeni zakon 34:5; Knjiga o Jošui 1:1-2.7.13.15
6. Jošua – Knjiga o Jošui 24:29; Suci 2:8
7. Kaleb – Knjiga Brojeva 14:24
8. David – Knjiga proroka Ezekielia 37:25

9. Zerubabel – Knjiga proroka Hagaja 2:23
10. Salamon – 1. Knjiga o Kraljevima 3:8
11. Izaija – Knjiga proroka Izaije 20:3; 44:26
12. Isus – Evanđelje po Mateju 12:15-21 navodi Knjigu proroka Izaije 42:1-4.

II. U NZ-u (posebice Poslanica Korinćanima)

Božji vođe su darovi crkvi (Ef 4:11), ali oni su ipak sluge, ne šefovi! Pavao koristi nekoliko pojmova za naslovljavanje zamisli o sluzi /službujućem u korinćkim pismima:

- A. kućna pomoć (izvorno “podići prašinu”):
 1. *diakonos*, 1. Poslanica Korinćanima 3:5; 2. Korinćanima 3:6; 6:4; 11:15 (dva puta).23
 2. *diakonia*, 1. Poslanica Korinćanima 16:15; 2. Korinćanima 3:7.8.9 (dva puta); 4:1; 5:18; 6:3; 8:4; 9:1.13; 11:8
 3. *dialoneō*, 2. Poslanica Korinćanima 3:3
- B. sluga ili asistent, *hupēretēs* (u NZ-u korišteno o mnogima različitim vrstama poslužitelja), 1. Poslanica Korinćanima 4:1
- C. rob (onaj koji je vlasništvo i usmjeravan od drugoga):
 1. *doulos*, 1. Poslanica Korinćanima 7:21.22 (dva puta).23; 2. Korinćanima 4:5
 2. *douloō*, 1. Poslanica Korinćanima 9:19
- D. suradnik, su-pomagač (složenica *sun* + radnik), *sunergos*, 2. Poslanica Korinćanima 1:24
- E. opskrbljivač (izvorno onaj koji financira zbor):
 1. *chorēgeō*, 1. Poslanica Korinćanima 9:10
 2. *epichorēgeō*, 2. Poslanica Korinćanima 9:10
- F. službujući (korišteno u Septuaginti za Josipa Potifaru, Jošui Mojsiju, Samuela Eliju, Abišaja Davidu i levitima Izraelu [*leitourgia*, tj. opći pojam za službu u Septuaginti, 2. Kor 9:12).

Svi od ovih pojmova pokazuju Pavlovo razumijevanje službe. Vjernici pripadaju Kristu. Kao što je Krist služio druge (usp. Mk 10:45), vjernici služe druge (usp. 1. Iv 3:16). Crkveno vodstvo je službujuće vodstvo (usp. Mt 20:20-28; Mk 10:32-45; Lk 22:24-27). Ovi bahati, ponosni frakcionaši u Korintu potpuno su krivo shvatili Evanđelje i promašili razumjeti Isusovo srce i službu!

Vjernici su dio obitelji. Cilj nije usmjeren prema pojedinačnome vjerniku nego prema zdravlju i rastu Tijela, obitelji, njive, hramske građevine (sve NZ-ne skupne metafore). Svaki je vjernik nadaren (usp. 1. Kor 12:11) za zajedničko dobro (usp. 1. Kor 12:7). Mi smo spašeni kako bismo služili!

▣ (3:5) “kroz koje ste vi povjerovali” Kršćanstvo započinje s voljnom odlukom za primanjem (tj. AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA) Božje Evanđelje, koje je Isus Krist, Njegova učenja, Njegova iskupiteljska djelovanja, Njegovo uskrsnuće, i Njegov povratak. Netko ne može upasti u spasenje. To nije stvar nećijih roditelja, nećijega naroda, nećije inteligencije. To je stvar Božjega zavjetnog dara i našega zavjetnog odaziva (tj. pokajanje, vjera, poslušnost, služenje, i ustrajnost). Ljudi postaju kršćani primanjem Krista, vjerovanjem u Evanđelje, i hodaњem u Kristu. Ovi su učinili prva dva uvjeta, ali manjkao je treći. Dobre vijesti su Osoba, istina i način života. Sve troje ključno je za zrelost.

Grčki pojam povjerovati (tj. *pisteuō*) preveden je u engleskome kao povjerenje, pouzdanje, ili vjera. Njegov SZ-ni dvojniki znači “biti čvrst” i, time je postao pojam što se metaforički koristio o nekome tko je bio vjerodostojan, odan, pouzdan, ili vjeran. Kao što suzvući ovoga okvira otkrivaju, ljudi se mogu odazvati samo na Božju vjerodostojnost, Božju vjernost, Božju zavjetnu odanost. Ljudska vjera je odaziv na Božju vjernost! Objekt je vjera, obećanje vjere je Bog! Njegova milost, Njegovo milosrđe, Njegov poziv, Njegov Sin, Njegov Duh, ovo su jedine nade pobunjeničkoga čovječanstva.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu; i: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(*pistis* \[imenica\], *pisteuō*, \[glagol\], *pistos* \[pridjev\] u NZ-u\).](#)

▣ **“podjednake kao što je Gospodin dao priliku svakome”** Naglasak ovdje je na Božanskome elementu, ne na ljudskome odazivu ili izvedbi. Ali cilj predestinacije je svetost (usp. Ef 1:4; 2:10), a ne povlašten položaj, ne primjena povlaštene ili osobne prednosti. Svaki vjernik je opremljen od Boga za služenje u i za Crkvu (usp. 1. Kor 12:7.11; Ef 4:11-13).

Točna identifikacija “Gospodin” je teška. Uobičajeno je to Bog Otac koji poziva na spasenje. Ali Pavao je uporabio “Gospodin” nekoliko puta već u 1. Poslanici Korinćanima kao upućivanje na Isusa (usp. 1. Kor 1:2.3.7.8.9.10; 2:8). Međutim, nekoliko puta Pavao navodi SZ-ne odlomke gdje Gospodin upućuje na YHWH-u (usp. 1. Kor 1:31; 2:16; 3:20). Višeznačnost je jasno vidljiva u 1. Korinćanima 2:16 gdje je Gospodin u SZ-nim navodima korišten usporedno s “um Kristov”.

Izričaj “svakome” također jasno pokazuje poteškoću u određivanju na koga to biva naslovljeno. Jesu li to vođe kao Pavao i Apolon, vjernici u Korintu, ili svi vjernici?

1. Svi su vjernici pozvani i daroviti (tj. Ef 4:11-12), ali neki su pozvani i daroviti za vodstvo (usp. Br 16:3).
2. Je li okvir isključivo skupan ili postoji naglasak na pojedinca (tj. određeni vođe)?

3:6 “zasadio ... zalijevao” Pavao koristi ratarsku sliku. Evanđelje je sjeme (tj. Mt 13), ali ljudi ga siju i njeguju.

Veliko poslanje (tj. Mt 28:19-20) ima dva su-jednaka zadatka:

1. evangelizacija
2. učenje.

Pavao je započeo crkvu propovijedanjem Evanđelja a Apolon je učio crkvu. Oboje je ključno i nerazdvojivo!

▣ **“ali Bog je uzrokovao rast”** Ovo je IMPERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME što znači neprekidno djelovanje u prošlo vrijeme. Apolonova i Pavlova djelovanja bila su jednokratni događaji, ali Božja djelovanja se nastavljaju (usp. 1. Kor 3:7).

3:8

NASB, NKJV	“su jedno”
NRSV	“imaju zajedničku svrhu”
TEV	“nema razlike između”
NJB	“sve to je jedan”
REB	“oni rade kao tim”
Pešita	“su jednaki”

Pitanje ovoga kratkog i višeznačnog grčkog izričaja (tj. NASB, NKJV) je:

1. jesu li svi vođe jednaki
2. dijele li svi vođe istu službu u rastu crkve.

Prava suprotnost nije između duhovnih darova (tj. prvotni evangelist ili učenik, pastor /učitelj, itd., usp. Ef 4:11), nego između Božjega rada i ljudskoga sredstva. Ključ je Bog!

▣ **“ali svaki će primiti svoju vlastitu nagradu prema svome vlastitom radu”** Zamisao nagrada je razvijena u 1. Poslanici Korinćanima 3:10-15. Raspravu o nagradama vidjeti puniju bilješku u 1. Korinćanima 3:14.

Ova zamisao o nagradama za službu odnosi se na duhovno načelo ocrtano u 1. Korinćanima 3:13 i Galaćanima 6:7. Mi žanjemo ono što smo sijali (usp. 2. Kor 9:6).

Povezan teološki problem su stupnjevi nagrada. Poznavanje Evanđelja osnaženo Duhom i pozivom na vodstvo unutar Božje Crkve donosi veću odgovornost (usp. Lk 12:48). NZ čini se uči o stupnjevima nagrada i kazni (usp. Mt 10:15; 11:22.24; 18:6; 25:21,23; Mk 12:40; Lk 12:47-48; 20:47; Jak 3:1).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Stupnjevi nagrada i kazne.](#)

POSEBNA TEMA: STUPNJEVI NAGRADA I KAZNE

- A. Primjeren i neprimjeren odaziv Bogu temeljen je na stupnju spoznaje. Onaj tko ima manju spoznaju, ima manju odgovornost. Suprotno ovome je također tako (usp. Lk 12:45).

- B. Spoznaja Boga dolazi na dva osnovna načina:
1. Stvorenje (usp. Ps 19; Rim 1 - 2)
 2. Pismo (usp. Ps 19; 119; Isus, kao otkriven u NZ-u).
- C. SZ-ni dokaz:
1. nagrade:
 - a. Knjiga Postanka 15:1 (obično povezano sa zemaljskom nagradom, zemljom i sinovima)
 - b. Levitski zakonik 26:1-13; Ponovljeni zakon 28:1-14.58-68 (zavjetna poslušnost donosi blagoslov)
 - c. Knjiga proroka Daniela 12:3
 2. kazne – Levitski zakonik 26:14-39; Ponovljeni zakon 27:15-26; 28:15-37 (zavjetna neposlušnost donosi prokletstvo)
 3. SZ-ni uzorak nagrade za osobnu, zavjetnu pravednost promijenjen je zbog ljudskoga grijeha. Ova promjena vidljiva je u Knjizi o Jobu i Psalmu 73 (tj. “dva puta”, usp. Pnz 30:15.19; Ps 1). NZ pojačava žarište od djela na misao (usp. Propovijed na Gori, Mt 5 - 7).
- D. NZ-ni dokaz:
1. nagrade (osim spasenja):
 - a. Evanđelje po Marku 9:41
 - b. Evanđelje po Mateju 5:12.46; 6:1-4.5-6.6-18; 10:41-42; 16:27; 25:14-23
 - c. Evanđelje po Luki 6:23.35; 19:11-19.25-26
 2. kazne:
 - a. Evanđelje po Marku 12:38-40
 - b. Evanđelje po Luki 10:12; 12:47-48; 19:20-24; 20:47
 - c. Evanđelje po Mateju 5:22.29.30; 7:19; 10:15.28; 11:22-24; 13:49-50; 18:6; 25:14-30
 - d. Jakovljeva poslanica 3:1.
- E. Za mene je jedina analogija što ima smisla ona iz opere. Ja ne prisustvujem predstavama opera pa ih dakle ne razumijem. Da sam više znao o poteškoći i zamršenosti radnje, glazbe, i plesa, više bih cijenio izvedbu. Vjerujem da će Nebo ispuniti naše čaše, ali mislim kako naša zemaljska služba određuje veličinu te čaše.
- Prema tome, spoznaja i odaziv na tu spoznaju ishodi u nagradama i kaznama (usp. Mt 16:7; Lk 12:48; 1. Kor 3:8.14; 9:17.18; Gal 6:7; 2. Tim 4:14). Postoji duhovno načelo—mi žanjemo ono što smo sijali! Neki su sijali više i žanju više (usp. Mt 13:8.23).
- F. “Kruna pravednosti” naša je u dovršenome djelu Isusa Krista (usp. 2.0 Tim 4:8), ali zabilježite kako je “kruna života” povezana s ustrajnošću pod kušnjom (usp. Jak 1:12; Otk 2:10; 3:10-11). “Kruna slave” za kršćanske vođe povezana je s njihovim načinom života (usp. 1. Pt 5:1-4). Pavao zna da ima vječitu krunu, ali on vježba ekstreman samo-nadzor (usp. 1. Kor 9:24-27).
- Tajnovitost kršćanskoga života jeste ta da je Evanđelje u potpunosti besplatno u dovršenome djelu Isusa Krista, ali mi se moramo odazvati na Božju ponudu u Kristu, moramo se odazvati i na Božje osnaživanje za kršćansko življenje. Kršćanski život je nadnaravni život kao što je nadnaravno i spasenje, ali mi ga moramo primiti i zadržati ga. Ovo besplatno-ali-košta-svega paradoks je tajnovitosti nagrada i sijanja /žetve.
- Mi nismo spašeni prema dobrim djelima, nego za dobra djela (usp. Ef 2:8-10). Dobra djela dokaz su da smo Ga sreli (usp. Mt 7). Ljudska zasluga u području spasenja vodi do uništenja, ali pobožno življenje je nagrađeno.

3:9

NASB, NKJV

“mi smo Božji suradnici”

NRSV

“mi smo Božji sluge, radimo zajedno”

TEV

“mi smo suradnici koji rade zajedno za Boga”

NJB

“mi sudjelujemo u Božjem radu”

REB

“mi smo drugovi-radnici u Božjoj službi”

Pešita

“Jer mi radimo zajedno s Bogom”

Različiti prijevodi pokušavaju pokazati da Apolon i Pavao rade “za” Boga, ne da su njih trojica suradnici. Prvenstvo mora ostati s Bogom, a ne na Njegovim privremenim ljudskim vođama!

Ovo upućuje na Pavla i Apolona. To je bliskoistočna slika obitelji koja radi zajedno u polju (usp. 2. Kor 6:1). Ovaj stih ima tri POSESIVNA GENITIVA: Pavao i Apolon pripadaju Bogu Ocu, kao i crkva u Korintu.

▣ **“vi ste Božja njiva, Božja građevina”** Ovo upućuje na korintsku crkvu. Pavao koristi sliku poljoprivrednoga rasta (usp. Iz 61:3; Mt 15:13) i izgradnju građevine (usp. Ef 2:20-22; Kol 2:7; 1. Pt 2:5) za opis crkve. Teološki mora biti zapamćeno da su crkva ljudi, a ne građevina.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Kršćanstvo je skupno.](#)

POSEBNA TEMA: KRŠĆANSTVO JE SKUPNO

- A. Pavao i Petar koriste MNOŽINU metafora za narod Božji:
 - 1. tijelo (usp. 1. Kor 12:12-20)
 - 2. njiva (usp. 1. Kor 3:9)
 - 3. građevina (usp. 1. Pt 2:4-5).
- B. Pojam “sveti” uvijek je MNOŽINA (osim Fil 4:21, ali čak i tamo ono je također skupno).
- C. Naglasak Reformacije Martina Luthera na “svećenstvu (jednoga) vjernika” (tj. sposobnost duše) biblijska je pretpostavka. U stvarnosti Biblija govori o “svećeništvu (**svih**) vjernika” (usp. Izl 19:6; 1. Pt 2:5.9; Otk 1:6).
- D. Svaki vjernik nadaren je za zajedničko dobro (usp. 1. Kor 12:7).
- E. Samo u skupnosti narod Božji može biti učinkovit. Služba je skupna (usp. Ef 4:11-12).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:10-15

¹⁰Prema milosti Božjoj koja mi je bila dana, kao mudar gospodar graditelj ja sam položio temelj, a drugi gradi na njemu. Ali svaki čovjek mora biti pozoran kako gradi na njemu. ¹¹Jer nijedan čovjek ne može položiti temelja drugog osim onoga što je položen, koji je Isus Krist. ¹²Sad ako ikoji čovjek gradi na temelju sa zlatom, srebrom, dragocjenim kamenjem, drvom, sijenom, slamom, ¹³djelo svakoga čovjeka postat će dokaz; jer u taj dan pokazat će se to jer mora biti otkriveno s vatrom, a sama vatra preispitat će kakvoću rada svakoga čovjeka. ¹⁴Ako djelo ikoga čovjeka koje je gradio ostane, on će primiti nagradu. ¹⁵Ako djelo ikoga čovjeka izgori, on će trpjeti gubitak; ali on sâm bit će spašen, ako kao kroz vatru.

3:10 “Prema milosti Božjoj koja mi je bila dana” Pavao potvrđuje svoje spasenje, poziv, i darovitost kao apostol za pogane (usp. 1. Kor 15:10).

▣ **“mudar gospodar graditelj”** Ovo može također značiti “nadglednik gradnje”. Od ove grčke riječi dobili smo englesku riječ “arhitekt”. U određenome smislu Pavao potvrđuje svoj autoritet kao od Krista-pozvani apostol za pogane i da prvo podijeli Evanđelje s ovim Korinćanima.

▣ **“ja sam položio temelj”** Ovo upućuje na Pavlovo prvotno propovijedanje Evanđelja u Korintu. To može biti smjerenje na Knjigu proroka Izaije 28:16. Isus je temelj!

▣ **“a drugi gradi na njemu”** Pavao je započeo crkvu, ali drugi su doprinijeli njenu rastu. Apolon je jedan primjer (usp. 1. Kor 3:5-9). Međutim, u okviru ovo se također odnosi na one vođe u crkvi koji su promovirali strančarski duh. Mora da su oni bili vođe različitih kućnih crkava.

▣ **“svaki čovjek mora biti pozoran”** Ovo je doslovno PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA *blepō*, “vidim”. To je upozorenje kako će crkveni vođe dati račun Bogu za svoj crkveni rad, kao što će dati i svi vjernici (usp. 2. Kor 5:10).

3:11 Postoje dva mjerila spomenuta u ovome odlomku za crkvu:

1. poruka vođa /vjernika mora biti Kristo-centrična (usp. 1. Kor 3:11-12 i Ef 2:20-21)
2. život vođa /vjernika mora biti Kristo-sličan (usp. 1. Kor 3:12-15).

3:12 “ako” Ovo je prvi u nizu PRVIH RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA što pretpostavljaju da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegovu književnu svrhu (usp. 1. Kor 3:12.14.15.17.18). Postojali su (i postoje) plodni i dragocjeni vođe te opasni i razorni vođe!

▣ **“ikoji čovjek gradi na temelju”** Glavno pitanje ovdje za tumača jeste o kojem temelju Pavao govori:

1. Evanđelju, 1. Poslanica Korinćanima 3:11
2. crkvi u Korintu, 1. Poslanica Korinćanima 3:10.

Naslovljava li vođe ili vjernike općenito? Tumačenje 1. Poslanice Korinćanima 3:10-15 mora se odnositi na 1. Korinćanima 3:16-17, što opisuje crkvu u cjelini kao Božji hram.

▣ **“zlatom, srebrom, dragocjenim kamenjem”** Ovdje je naglasak na ono što je izdržljivo, prelijepo, i skupo i ne može biti uništeno vatrom. Dragocjeno kamenje mogu biti dragulji, polu-dragocjeno kamenje, ili izgladeno mramorno kamenje.

3:13

NASB	“postat će dokaz”
NKJV	“postat će očigledno”
NRSV	“postat će vidljivo”
TEV	“vidjet će se”
NJB	“pokazat će se”
REB	“bit će u najmanju ruku dovedeno k svjetlosti”
Pešita	“bit će jasno vidljivo”

Ovo jasno očitovanje službe vjernika ili vođa (tj. porivi, djelovanja, ciljevi) naglašeno je trostrukim ponavljanjem GLAGOLA u 1. Poslanici Korinćanima 3:13:

1. postat će dokaz (tj. *phainō*)
2. pokazat će (tj. *dēloō*)
3. otkrit će (tj. *apokaluptō*).

Ovaj otvoren prikaz i sud vjernika mora se odnositi na Kristovo sudačko sjedalo u 2. Poslanici Korinćanima 5:10.

▣ **“taj dan pokazat će se”** Ovo upućuje na SZ-ni “Dan Gospodinov”, što će uključivati i proslavljenje i nagrade za vjernike i osudu za nevjernike. Međutim, čak će i vjernici također dati račun pred Kristovim sudačkim sjedalom (usp. 2. Kor 5:10; Mt 12:36-37; 25:31 i dalje; Rim 2:16; 14:12; Gal 5:10; Heb 13:17).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Dan Gospodinov.](#)

▣ **“vatrom”** [Vidjeti Posebnu temu dolje: Vatra \(BDB 77, KB 92\).](#)

POSEBNA TEMA: VATRA (BDB 77, KB 92)

Vatra ima i pozitivna i negativna suzvučja u Pismu.

A. Pozitivno:

1. grije (usp. Iz 44:15; Iv 18:18)
2. svijetli (usp. Iz 50:11; Mt 25:1-13)
3. kuha (usp. Izl 12:8; Iz 44:15-16; Iv 21:9)
4. pročišćava (usp. Br 31:22-23; Izr 17:3; Iz 1:25; 6:6-8; Jer 6:29; Mal 3:2-3)
5. Božja svetost (usp. Post 15:17; Izl 3:2; 19:18; Ez 1:27; Heb 12:29)
6. Božje vodstvo (usp. Izl 13:21; Br 14:14; 1. Kr 18:24)
7. Božje opunomoćenje (usp. Djela 2:3)
8. Božja zaštita (usp. Zah 2:5).

- B. Negativno:
1. spaljuje (usp. Još 6:24; 8:8; 11:11; Mt 22:7)
 2. uništava (usp. Post 19:24; Lev 10:1-2)
 3. bijes /ljutnja (usp. Br 21:28; Iz 10:16; Zah 12:6)
 4. kazna (usp. Post 38:24; Lev 20:14; 21:9; Još 7:15)
 5. lažni /krivi eshatološki znak (usp. Otk 13:13).
- C. Božji bijes protiv grijeha često je izražen u slici vatre:
1. Njegov bijes spaljuje (usp. Hoš 8:5; Sef 3:8)
 2. On izlijeva vatru (usp. Nah 1:6)
 3. vječna vatra (usp. Jer 15:14; 17:4; Mt 25:41; Juda 7)
 4. eshatološka osuda (usp. Mt 3:10; 5:22; 13:40; Iv 15:6; 2. Sol 1:7; 2. Pt 3:7-10; Otk 8:7; 16:8; 20:14-15).
- D. Vatra se često pojavljuje u teofanijama:
1. Knjiga Postanka 15:17
 2. Knjiga Izlaska 3:2
 3. Knjiga Izlaska 19:18
 4. Psalam 18:7-15; 29:7
 5. Knjiga proroka Ezekielia 1:4.27; 10:2
 6. Poslanica Hebrejima 1:7; 12:29.
- E. Kao toliko mnogo metafora u Bibliji (tj. kvasac, lav) vatra može biti blagoslov ili prokletstvo ovisno o okviru.

▣ (3:13) “preispitat će” Ovo upućuje na rafinerijsku vatru (usp. 1. Kor 4:5), što preispituje s pogledom prema odobrenju (tj. *dokimazō*).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja.](#)

POSEBNA TEMA: GRČKI POJMOVI ZA PREISPITIVANJE I NJIHOVA SUZVUČJA

Postoje dva grčka pojma što imaju zamisao suzvuka ispitivanja nekoga zbog neke svrhe:

1. *Dokimazō, Dokimion, Dokimasia*

Ovaj je pojam metalurški pojam za preispitivanje čistoće nečega (tj. metaforički nekoga) vatrom ([vidjeti Posebnu temu gore: Vatra \[BDB 77, KB 92\]](#)). Vatra otkriva čistu kovinu i spaljuje (tj. očisti) šljaku /nečistoću. Taj fizikalni postupak postao je snažan idiom za Božje i/ili Sotonino i/ili ljudsko preispitivanje drugih. Ovaj je pojam korišten samo u pozitivnome smislu preispitivanja s pogledom prema odobrenju ([vidjeti Posebnu temu dolje: Bog preispituje Svoj narod \[SZ\]](#)).

U NZ-u korišten je za preispitivanje:

- a. volova – Evanđelje po Luki 14:19
- b. nas samih – 1. Poslanica Korinćanima 11:28
- c. naše vjere – Jakovljeva poslanica 1:3
- d. čak Boga – Poslanica Hebrejima 3:9.

Ishodi tih preispitivanja bili su pretpostavljeno pozitivni (usp. Rim 1:28; 14:22; 16:10; 2. Kor 10:18; 13:3.7; Fil 2:27; 1. Pt 1:7), stoga, pojam prenosi zamisao ispitivanja nekoga i dokazivanja da je:

- a. vrijedan truda
- b. dobar
- c. iskren
- d. dragocjen
- e. poštovan.

2. *Peirazō, Peirasmus*

Ovaj pojam često ima prizvuk ispitivanja sa svrhom nalaženja grješke ili odbacivanja. Često je bio korišten u vezi s Isusovom kušnjom u pustinji:

- a. provodi napad kako bi Isusa uhvatio u zamku (usp. Mt 4:1; 16:1; 19:3; 22:18.35; Mk 1:13; Lk 4:2; Heb 2:18)
- b. ovaj pojam (*peirazōn*) korišten je kao naziv za Sotonu u Evanđelju po Mateju 4:3; 1. Poslanici Solunjanima 3:5 (t. "kušač")
- c. uporaba:
 - (1) bio je korišten od Isusa upozorenja ljudima da ne preispituju /kušaju Boga (usp. Mt 14:7; Lk 4:12 [ili Krista, usp. 1. Kor 10:9])
 - (2) također označava pokušaj učiniti nešto što nije uspjelo (usp. Heb 11:29)
 - (3) bio je korišten je u vezi s kušnjom i iskušenjima vjernika (usp. 1. Kor 7:5; 10:9.13; Gal 6:1; 1. Sol 3:5; Heb 2:18; Jak 1:2.13.14; 1. Pt 4:12; 2. Pt 2:9).

POSEBNA TEMA: BOG PREISPITUJE SVOJ NAROD (SZ)

Pojam "ispitivanje /preispitivanje" (BDB 650, KB 702, *Piel* PERFEKT, Post 22:1) koristi se u smislu "pokušati". Korišten je u smislu dovođenja nekih do mjesta gdje prepoznaju i djeluju prema svojim vlastitim utvrđenim prvenstvima. Očito je od Knjige Postanka 12 do 22 da Bog predstavlja Abrahama s nizom situacija (rabini kažu deset) kako bi usredotočio njegovu ljubav i pouzdanje u Boga i samo na Boga (moguće tako predstavlja i Joba). Ova preispitivanja nisu bila toliko u korist Boga, nego za Abrahamovo dobro i njegovo razumijevanje Boga koji ga je pozvao neka izađe iz Ura Kaldejskoga. Od Abrahama se tražilo da se odrekne obitelji, doma, prijatelja, baštine, tradicije čak i budućnosti (njegov obećani sin u Post 22) kako bi slijedio Boga vjerom. Bog preispituje svu Svoju djecu u području njihovih prvenstava (usp. Mt 4:1 i dalje; Heb 5:8; 12:5-13).

Bog preispituje (BDB 650) kako bi znao (BDB 393; [vidjeti Posebnu temu dolje: Znati \[slikovito pokazano iz Ponovljenoga zakona\]](#)). Izrael je često preispitivao /iskušavao Boga svojom neposlušnošću i Bog je dokazao da je Njegova riječ istinita. Sad Bog će dati Izraelu i njegovu narodu priliku da pokažu svoju izrečenu odanost i vjeru:

1. Bog je preispitivao Svoj narod skupno:
 - a. Knjiga Izlaska 15:25; 16:4; 20:20
 - b. Ponovljeni zakon 8:2.16; 13:3
 - c. Knjiga o Sucima 2:22; 3:1.4
2. Bog je preispitivao pojedinačne Izraelce:
 - a. Abrahama, Knjiga Postanka 22:1-12
 - b. Ezekiju, 2. Knjiga Ljetopisa 32:31
3. pisci Psalama vape za Bogom neka ih iskuša kako bi uklonio bilo koje skrivene mane (usp. Ps 26:2; 139:23)
4. NZ-ni ljudi Božji također su preispitivani, kao što je bio i Isus (Mt 4; Lk 4; Heb 5:8). [Vidjeti Posebnu temu gore: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja.](#)

POSEBNA TEMA: ZNATI (slikovito pokazano iz Ponovljenoga zakona)

Hebrejska riječ "znati" (*yada*, BDB 393, KB 390) ima nekoliko značenja u *Qal* osnovi:

1. shvaćati dobro i zlo – Knjiga Postanka 3:22; Ponovljeni zakon 1:39; Knjiga proroka Izaije 7:14-15; Jona 4:11
2. znati razumijevanjem – Ponovljeni zakon 9:2.3.6; 18:21
3. znati po iskustvu – Ponovljeni zakon 3:19; 4:35; 8:2.3.5; 11:2; 20:20; 31:13; Knjiga o Jošui 23:14
4. razmotriti – Ponovljeni zakon 4:39; 11:2; 29:16
5. znati osobno:
 - a. osobu – Knjiga Postanka 29:5; Izlazak 1:8; Ponovljeni zakon 22:2; 33:9; Knjiga proroka Jeremije 1:5
 - b. boga – Ponovljeni zakon 11:28; 13:2.6.13; 28:64; 29:26; 32:17

- c. YHWH-u – Ponovljeni zakon 4:35.39; 7:9; 29:6; Knjiga proroka Izaije 1:3; 56:10-11
- d. seksualno – Knjiga Postanka 4:1.17.25; 24:16; 38:26
- 6. naučena vještina ili znanje – Knjiga proroka Izaije 29:11,12; Amos 5:16
- 7. biti mudar – Ponovljeni zakon 29:4; Izreke 1:2; 4:1; Knjiga proroka Izaije 29:24
- 8. Božje znanje o:
 - a. Mojsiju – Ponovljeni zakon 34:10
 - b. Izraelu – Ponovljeni zakon 31:21.

Teološki #5 je vrlo važna. Biblijska vjera je dnevno, rastuće, prisno zajedništvo s Bogom ([vidjeti Posebnu temu dolje: Koinōnia \[zajedništvo\]](#)). Ona nije samo kredo ili samo moralan život. To je osobni odnos vjere. To je razlog zašto je Pavao koristio kršćanski dom u Poslanici Efežanima 5:22-6:9 za slikoviti prikaz Kristove ljubavi za Crkvu.

POSEBNA TEMA: KOINŌNIA (ZAJEDNIŠTVO)

Pojam “zajedništvo” (*koinōnia*) znači:

1. bliska veza s osobom:
 - a. sa Sinom (usp. 1. Kor 1:9; 1. Iv 1:6)
 - b. s Duhom (usp. 2. Kor 13:14; Fil 2:1)
 - c. s Ocem i Sinom (usp. 1. Iv 1:3)
 - d. s drugom zavjetnom braćom /sestrama (usp. Djela 2:42; 2. Kor 8:23; Gal 2:9; Flm stih 17; 1. Iv 1:3.7)
 - e. ne sa Zlim /zlom (usp. 2. Kor 6:14)
2. bliska veza sa stvarima ili skupinama:
 - a. s Evanđeljem (usp. Fil 1:5; Flm stih 6)
 - b. s Kristovom krvlju (usp. 1. Kor 10:16)
 - c. ne s tamom (usp. 2. Kor 6:14)
 - d. s patnjom (usp. 2. Kor 1:7; Fil 3:10; 4:14; 1. Pt 4:13)
3. dar ili doprinos učinjen na plemenit način (usp. Rim 12:13; 15:26; 2. Kor 8:4; 9:13; Fil 4:15; Heb 13:16)
4. Božji dar milosti kroz Krista, što obnavlja zajedništvo čovječanstva s Njim te s braćom i sestrama osobe.

Ovo potvrđuje vodoravni odnos (ljudi prema ljudima) što je uzrokovano okomitim odnosom (ljudi sa Stvoriteljem). To također naglašava potrebu za i radost kršćanske zajednice (tj. Heb 10:25).

▣ (3:13) “**kakvoću rada svakoga čovjeka**” U okviru ovo mora upućivati na nečije sudjelovanje u crkvi. Svi su duhovni darovi za izgradnju crkve (usp. 1. Kor 12:7). Ne postoji duhovna razlika između svećenstva i laika, vođe i sljedbenika, ali postoji razlika u zadatku (usp. Br 16:3). Vođe su odgovorniji (usp. Jak 3:1).

3:14 “ako” Ovo je drugi u nizu PRVIH RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA što pretpostavljaju da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegovu književnu svrhu (usp. 1. Kor 3:12.14.15.17.18).

▣ “**on će primiti nagradu**” Ovaj odlomak upućuje na nagrade, ne na spasenje. Svi su ljudi naslovljeni kao oni za koje se pretpostavlja da budu vjernici!

NZ-na zamisao o nagradama mora se razlikovati od spasenja po zaslugi (usp. Rim 6:23). U SZ-u su nagrade ili blagoslovi bili povezani s poslušnošću (usp. Pnz 11:13-32.27-29; Ps 1). U nekome smislu, to je još uvijek tako. Međutim, spasenje je dar, a ne nagrada. Život vjere i poslušnosti ishod je spasenja, a ne sredstvo spasenja. Nagrade mogu biti izgubljene, iako spasenje ostaje. Nagrade su priznanje razvijanja službe vjernika. Pavao je sad poopćio svoju eshatološku procjenu (usp. 1. Sol 2:19-20; Fil 2:14-16) na uključivanje svih vjernika. Nagrade su način priznanja onima koji su služili učinkovito i vjerno u promicanju Evanđelja. Nagrade su Božji darovi kroz Njegovo osnaživanje za Njegovo kraljevstvo. Ipak, kao i svi zavjetni odnosi, vjernici se moraju primjereno i neprekidno odazivati (usp. 1. Kor 9:24-27).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:8: Stupnjevi nagrada i kazne;](#) i u [1.8: Savez.](#)

3:15 “Ako djelo ikojega čovjeka izgori” O, tragedija besplodnoga, sebičnoga, strančarskoga kršćanskog života. To je tragedija za osobu, tragedija za crkvu, i tragedija za nespašene!

▣ **“ali on sâm bit će spašen”** Ovo pokazuje prvenstvo milosti čak i s mogućnošću gubitka nagrade.

Ta zamisao može odgovoriti na teološku dvojbu o besplatnome spasenju u Božjoj milosti, dovršenome Kristovu djelu, i snubljenju Duha suprotstavljeno s nalogom o kršćanskome životu koji košta sve. Moj jedini strah u korištenju ovoga teksta kao ključne zamisli jeste to koliko se rijetko koristi u Pismu teološka kategorija “ponovnoga zapadanja u grijeh”, putenost, beba kršćanin! Suvremena crkva koristi ovu zamisao za objašnjenje neučinkovite, apatične svjetovne crkve, ali rijetko predstavlja NZ-ni nalog o duhovnome rastu (usp. Heb 5:11-14).

▣ **“bit će spašen”** Ovo znači imati eshatološko usmjerenje.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Grčka glagolska vremena upotrijebljena za opis spasenja.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:16-17

¹⁶Znate li da ste vi hram Božji i da Duh Božji obitava u vama? ¹⁷Ako ikoji čovjek uništi hram Božji, Bog će uništiti njega, jer hram Božji je svet, a to je ono što vi jeste.

3:16 “Znate li da ste vi hram Božji” Ne postoji ČLAN s riječju “hram” (tj. *naos*, središnje svetište). ZAMJENICA “vi” je MNOŽINA, dok je “hram” JEDNINA, prema tome, u ovome okviru “hram” mora upućivati na čitavu crkvu u Korintu (usp. 2. Kor 6:16; Ef 2:21-22), što bi moglo uključiti i nekoliko kućnih crkava.

Žarište židovske vjere razvilo se je u hramski obred i liturgiju umjesto u osobnu vjeru u YHWH-u (usp. Jer 7). Ne radi se o tome gdje i kad ili kako netko štuje (Iv 4:21-22), nego Tko je u odnosu s tim štovanjem, Bog. Isus je vidio Svoje tijelo kao hram Božji (usp. Iv 2:21). Isus je veći od SZ-noga Hrama (usp. Mt 12:6). Božja djelatnost pomaknula se od svete zgrade u sveto (tj. iskupljeno, posvećeno) tijelo vjernika. Žarište Božje djelatnosti u svijetu su ljudi! Isusovo tijelo je sad mjesto, i skupno i pojedinačno.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Zašto obećanja prema SZ-nome Savezu izgledaju tako različito od obećanja prema NZ-nome Savezu?](#)

▣ **“da Duh Božji obitava u vama”** “Obitava” je PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA. “Vama” je MNOŽINA. Zamisao o hramu kao jedinstvenome obitavajućem mjestu YHWH u SZ-u uspoređeno je ovdje sa zamisli crkve kao obitavajućem mjestu Svetoga Duha.

Zamisao o obitavajućem Božanstvu opetovano je u NZ-u. Sve tri Osobe Trojstva rekly su da nastanjuju vjernike:

1. Duh (usp. Iv 14:16-17; Rim 8:9.11; 1. Kor 3:16; 6:19; 2. Tim 1:14)
2. Sin (usp. Mt 28:20; Iv 14:20.23; 15:4-5; Rim 8:10; 2. Kor 13:5; Gal 2:20; Ef 3:17; Kol 1:27)
3. i Sin i Otac (usp. Iv 14:23 i 2. Kor 6:16).

3:17 “Ako ikoji čovjek uništi hram Božji, Bog će uništiti njega” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što pretpostavlja stvarnost o neduhovnim vjernicima koji narušavaju rad crkve (tj. vođe ili frakcije). Ovdje je naglasak na djelovanjima pojedinačnoga vjernika. Ovo ne utječe na njihovo spasenje, 1. Poslanica Korinćanima 3:15, nego na njihov životni vijek i nagradu.

Najveća tragedija vjernika koji žive sebične, besplodne živote su moguća sredstva kojima raspolažu. Oni poznaju Evanđelje; oni imaju Duha, ipak oni i crkva su oštećeni njihovim djelovanjima. Ovo je gdje Evanđelje po Luki 12:48 govori najglasnije! Govori li to vama?

Pojam *phtheirō* (uništiti) ima nekoliko uporaba u NZ-u:

1. oplijeniti ili pokvariti fizički (tj. truli plod ili pokvarena hrana, čak i metaforički o financijskome pljačkanju)
2. oplijeniti ili pokvariti moralno (tj. kršiti pravila sportskoga natjecanja ili zavoditi nekoga seksualno)
3. uništiti:
 - a. fizički
 - b. duhovno
 - c. vječno.

Samo trenutačan okvir može odrediti njegovo značenje. Ovdje je korišten u usporednim kratkim rečenicama, ali neizvjesno je ako ima isto značenje u svakoj kratkoj rečenici jer prva upućuje na crkvu a druga na osobu. Ovaj pojam u okviru je upućivanje na spašene, ali nezrele, vjernike koji uzrokuju razvitak strančarskoga duha u crkvi u Korintu.

Teško je odrediti što “uništiti” znači u ovome okviru (usp. Mt 18:6; Lk 17:1-2; Rim 14:15; 1. Kor 5:5; 8:11; 1. Tim 1:20).

Dok sam na ovoj temi, ja osobno ne vjerujem da ovaj pojam (i povezani pojmovi) mogu pravovaljano biti korišteni kao dokaz za fizičku anihilaciju izgubljenih osoba (Fudge, *The Fire That Consumes*), nego radije njihova svjesna, vječna odvojenost od Boga (tj. Pakao, usp. Dn 12:2; Mt 25:46; Djela 24:15).

Čak je moguće kako se ovo na što Pavao upućuje ovdje odnosi na 1. Korinćanima 5:5 i 1. Timoteju poslanicu 1:20, gdje crkva poduzima mjere stege vezano na njihovo zajedništvo (ali uvijek s nadom i molitvom o obnovi što slijedi nakon pokajanja).

▣ **“hram Božji je svet, a to je ono što vi jeste”** Ovo je skupna zamisao. Povezan i logičan suzvuk jeste taj da je pojedinačan vjernik također hram Božji (usp. 1. Kor 6:19). Kršćani su pozvani na svetost (usp. Mt 5:48; Ef 1:4).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Svet.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:18-23

¹⁸Neka nijedan čovjek ne zavarava sam sebe. Ako ikoji čovjek među vama misli da je mudar u ovome dobu, on mora postati lud, tako da može postati mudar. ¹⁹Jer mudrost ovoga svijeta je budalaština pred Bogom. Jer pisano je: “On je ONAJ KOJI HVATA MUDRE U NJIHOVU LUKAVSTVU”; ²⁰i ponovno: “GOSPODIN ZNA MISLI mudrih, DA SU ONE BESKORISNE.” ²¹Tako onda neka se nitko ne hvali ljudima. Jer sve stvari pripadaju vama, ²²bilo Pavao ili Apolon ili Kefa ili svijet ili život ili smrt ili stvari prisutne ili stvari koje moraju doći; sve stvari pripadaju vama, ²³a vi pripadate Kristu; a Krist pripada Bogu.

3:18 “Neka nijedan čovjek ne zavarava sam sebe” Ovo je PREZENT IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što obično znači zaustaviti djelo što je već u tijeku. Neki od vjernika u Korintu dičili su se svojim članstvom u ili vjernošću određenim vođama i /ili posebnim znanjem.

Pojam “zavaravati” je pojačan oblik *apataō* (usp. Ef 5:6; 1. Tim 2:14; Jak 1:26) s prefiksom *ek* (usp. Rim 7:11; 16:8; 2. Sol 2:3). Ovaj pojam istoznačan je s *planaō* (tj. lutati, skrenuti, zalutati), što je korišteno u sinoptičkim Evanđeljima, Ivanovim pisanjima, i Pavlovim (usp. 1. Kor 6:9; 15:33 i PRIDJEV u 2. Kor 6:8). Samoobmana je duhovna tragedija (usp. Rim 12:16; Gal 6:3; 2. Tim 3:13; 1. Iv 1:8). Možda Pavao smjera na Izreke 3:7 ili Knjigu proroka Izaije 5:21 ili čak na Jeremiju 9:23-24. Mnogi od vođa frakcija u Korintu mislili su da su mudri i zreli, ali oni su bili samo-obmanuti.

▣ **“Ako”** Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Mnogi u Korintu ponosili su se svojom tobožnjom duhovnošću ili duhovnom darovitošću ili znanjem. Ova stremjenja slična su onome što je kasnije nazvano gnosticizam. Povijesno je neizvjesno je li Korint bio pod utjecajem ovoga razvijajućega grčkog intelektualnog ekskluzivizma. Ovaj sustav misli (radikalna dualizam između duha i materije) nije posve dokumentiran sve do drugoga stoljeća, ali to je bila glavna hereza Rane crkve.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:12: Gnosticizam \(od grčke riječi *gnosis*, što znači “znanje”, usp. 1. Tim 6:20\).](#)

▣ **“ikoji čovjek među vama misli da je mudar u ovome dobu”** Ovo upućuje na osobu koji misli da on /ona ima posebno znanje ili položaj. Postojali su u crkvi oni koji su tvrdili nadmoć temeljenu na svojoj duhovnosti, znanju, društvenome položaju, ili inteligenciji. Moguće da ovo upućuje na skupinu vođa frakcija spomenutih u 1. Poslanici Korinćanima 1:12; 3:5.21.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Ovo i dolazeće Doba.](#)

▣ **“on mora postati lud”** Ovo je AORIST SREDNJEGA (deponent) IMPERATIVA. Evanđelje Božje, Sâm Krist, jedini je istinska mudrost. Ovaj pojam često se koristio za opis “mudrost ovoga doba” (usp. 1. Kor 1:18.27; i ovdje). Pavao ga čak koristi u 1. Poslanici Korinćanima 4:10 u sarkastičkome smislu u odnosu na korinćanske kršćane koji su tvrdili i veličali ljudsku mudrost.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:18: Budalasto /glupavo.](#)

3:19 “mudrost ovoga svijeta je budalaština pred Bogom” Ovo je zato jer je temeljeno na ograničenome, svjetovnome, konačnome, palom znanju (usp. 1. Kor 1:18.21.23.25). Za “budalaština” vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 1:25.

3:19-20 Ovi lagano promijenjeni navodi su iz Knjige o Jobu 5:13 i Psalmu 94:11. Za pojam “lukavstvu” vidjeti puniju bilješku u 2. Poslanici Korinćanima 4:2.

3:21	
NASB	“Tako onda neka se nitko ne hvali ljudima”
NKJV	“stoga nitko neka ne slavi ljude”
NRSV	“tako neka se nitko ne hvali ljudskim vođama”
TEV	“nitko se, dakle, ne smije hvaliti onime što ljudska bića mogu učiniti”
NJB	“tako ne smije postojati hvalisanje ljudskim bićima”
Pešita	“Neka se nijedan čovjek ne hvali ljudima”

Ovo čak može biti smjeranje na Knjigu proroka Jeremije 9:23-24. Ljudsko hvalisanje spomenuto je nekoliko puta u 1. Poslanici Korinćanima (usp. 1. Kor 1:29.31; 3:21; 4:7; i 2. Kor 5:12; 10:17; 11:12.18.30; 12:1.5.6.9). To je bio najveći problem u Korintu (i s ljudima općenito). Ovaj problem uključivao je više od samo nekoliko vođa crkve; sljedbenici su također odgovorni. To zvuči toliko slično suvremenoj denominacijskoj oholosti i ponosu (tj. ja sam Calvinov; ja sam Wesleyjev; ja sam..., usp. 1. Kor 4:6).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:29: Hvalisanje.](#)

3:21b-22 Pavao tvrdi da sve (tj. popisivanje vrlo slično onome iz Rim 8:38-39) pripada vjernicima po Kristu uključujući sve navedene propovjednike. Pojam *kosmos* (tj. svijet) ovdje je bio upotrijebljen u pozitivnome smislu stvorenoga reda (usp. LXX u Post 1:31). Vjernici su su-baštinici svih stvari i svega vremena po Kristu (usp. Rim 8:12-17). Nemojte ograničavati sebe.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:20: Pavlova uporaba pojma *kosmos* \(svijet\).](#)

3:23 “vi pripadate Kristu” Ovaj “vi” je istaknut i MNOŽINA je. To pokazuje Kristov uzvišeni položaj u Crkvi (usp. 1. Kor 1:29-31). Ovo također naglašava njihovu odgovornost kao vjernika.

▣ **“Krist pripada Bogu”** Ovo upućuje na Kristovu privremenu podložnost Ocu (usp. 1. Kor 11:3; 15:28). Nije stvar u sržnosti (usp. Iv 1:1-3), nego u djelatnosti. Trojstvo je usmjereno prema zadatku.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Trojstvo.](#)

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Koja je razlika između mlijeka i krute hrane kad se to odnosi na kršćansko propovijedanje?
2. Budu li kršćani stali pred Boga na Sudu? Ako da, zašto?
3. Na koga je bila naslovljena 1. Poslanica Korinćanima 3:10-15?
4. Upućuje li 1. Poslanica Korinćanima 3:16 na pojedinačne vjernike ili na crkvu kao skupnost?
5. Što znači pojam “uništiti” u 1. Poslanici Korinćanima 3:17? Kako se to odnosi na 1. Korinćanima 3:15?
6. Znači li Kristova podložnost Ocu, što se jasno vidi u 1. Poslanici Korinćanima 3:23 i 15:28, da On nije Božanstvo?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 4

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
služba apostola	upravitelji Božjih tajni	primjene	Kristovi apostoli	zaključci (3:18 - 4:13)
4:1-5	4:1-5 budale zbog Krista	4:1-5	4:1-5	4:1-5
4:6-13	4:6-13	4:6-7 4:8-13	4:6-7 4:8-13	4:6-13 apel
4:14-21	Pavlova očinska briga 4:14-21	očinska opomena i upozorenje 4:14-21	4:14-17 4:18-21	4:14-17 4:18-21

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

KRATKI PREGLED POGLAVLJA 4

- A. Stihovi 1-5 bave se s osuđivanjem od strane kršćana i bivanje osuđenim.
- B. Stihovi 6-13 suprotstavljaju ponos korinških vođa i prave apostole.
- C. U stihovima 14-21 Pavao raspravlja o svome autoritetu i naumima putovanja u svjetlu optužbi od strane njegovih oponenta.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:1-5

¹Neka nas čovjek smatra u ovoj stvari, kao sluge Kristove i upravitelje tajni Božjih. ²U ovome slučaju, štoviše, zahtijevano je od upravitelja da svaki bude naden pouzdanim. ³Ali za mene vrlo je mala stvar da mogu biti ispitan od vas, ili od *ikojega* ljudskoga suda; zapravo, ja čak niti ne osuđujem sam sebe. ⁴Jer nisam svjestan ničega protiv sebe, ipak ja nisam ovime opravdan; ali onaj tko ispituje mene je Gospodin. ⁵Prema tome nemojte donositi osudu prije vremena, *nego čekajte sve dok Gospodin dođe koji će prinijeti k svjetlu i skrivene stvari u tami i otkriti porive ljudskih srca; i onda će pohvala svakoga čovjeka doći k njemu od Boga.*

4:1 “Neka nas čovjek smatra u ovoj stvari” Ovo je PREZENT SREDNJEGA (deponent) IMPERATIVA. Vjernici moraju procijeniti ili razmotriti status vodstva. Jer vodstvo Kraljevstva Božjeg je služenje /upravljanje (usp. Mk 10:42-44). Pavlova teologija slijedi Isusove riječi.

▣ **“sluge Kristove”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:5: Služeće vodstvo.](#)

▣ **“upravitelje”** Ovo je složenica grčkoga pojma od “kuća” i “zakon”. Sluga je bio taj koji je vodio kuću /gospodarstvo i davao račun vlasniku (tj. pojam u Mt 25:14-46; Lk 16:1, zamisao “dodijeliti /odrediti”, “ono što je dodijeljeno /određeno nekome”). To je naglasak na odgovornosti prema i na pouzdanosti Evanđelja (usp. 1. Kor 4:2; 4:1; 9:17; Kol 1:25; 1. Sol 2:4; Tit 1:7; 1. Pt 4:10). Bog će suditi Svoje upravitelje (usp. 1. Kor 4:4.5; 3:13). Kakva strašna povlastica i obveza!

▣ **“tajni Božjih”** Ovaj pojam Pavao je koristio na nekoliko različitih načina. Osnovni potisak čini se kako je taj da Bog koji ujedinjuje Židove i pogane u jednu obitelj kroz Krista, čime ispunjava Knjigu Postanka 3:15 i 12:3.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Tajna.](#)

▣ **“da svaki bude naden pouzdanim”** Ovo je PRIDJEV *pistos*. Isus je koristio zamisao o vjernome sluzi u Evanđelju po Mateju 24:45; 25:21.23!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:21: Vjera, povjerenje, ili pouzdanje.](#)

4:3 “Ali za mene vrlo je mala stvar da mogu biti ispitan od vas” Pavao je bio pod osobnim napadom od određenih skupina (tj. bebe /dojenčad u Kristu, usp. 1. Kor 3:1, ili čak židovske opozicije slično judaistima iz Gal) u Korintu. Njihova procjena njegova apostolskog poslanja nije bila središnja briga (ali ipak je to bilo bolno). On se je brinuo kako su ljudi gledali na Evanđelje i crkvu (usp. 1. Kor 8:13; 9:19-23; 10:23.33; 2. Kor 4:2; 5:11; Rim 14:1-15:13).

▣ **“ili od ikojega ljudskoga suda”** Ovo je doslovno “ljudski dan”. To upućuje na ljudski sudski postupak kao što 1. Poslanica Korinćanima 3:13 upućuje na “Božanski” sudski postupak zadnjega dana (usp. 1. Kor 1:8; 5:5). Kao što 4:3a upućuje na *sarkinois* (tj. nezrele vjernike iz 1. Kor 3:1), ovaj izričaj upućuje na *psuchikos* (tj. naravne ljude bez Duha) iz 1. Korinćanima 2:14.

▣ **“ja čak niti ne osuđujem sam sebe”** Vrlo se je teško ispravno preispitati duhovno. Često su vjernici prestrogi prema sebi a preblagi prema drugima. Često uspoređujemo nas same s drugim ljudima (usp. 2. Kor 10:12-18). Mi moramo prepustiti sud Bogu (usp. 1. Kor 4:5). On poznaje srce i okolnosti (usp. 1. Sam 16:7; 1. Kr 8:39; 1. Ljet 28:9; Jer 17:10; Lk 16:15; Djela 1:24).

4:4 “Jer nisam svjestan ničega protiv sebe” Prije Pavlova obraćenja on je osjetio taj način o svome odnosu prema Mojsijevskome zakonu (usp. Djela 23:1; Fil 3:5-6). Duh je otkrio njegovu lakomost (usp. Rim 7:7) i Pavao je bio osvjedočen o grijehu i odazvao se na milost Božju u samome Kristu (usp. Rim 3:19-26). On je živio i služio u toj milosti kao upravitelj. U paradoksu besplatne milosti, ali i odgovornosti upravljanja, on je imao mirnu savjest, ali samo Božanski Sud u eshatološkoj budućnosti može dati ispravnu procjenu i nagradu!

▣

NASB, NRSV	“opravdan”
NKJV	“opravdan”
TEV	“nedužan”
NJB	“opravdan”
REB	“ja nemam ništa na svojoj savjesti”

Ovo je PERFEKTI PASIVNOGA INDIKATIVA. To je sudski tehnički pojam za nekoga tko biva opravdan od posljedica zločina (usp. Rim 3:24). Teološki je sličan “nema osude” u Poslanici Rimljanima 8:1 i sudskome okviru Rimljanima 8:31-35. U ovome okviru znači da Pavao nije oslobođen od Božanskoga Suda (usp. 2. Kor 5:10) samo zato jer je njegova savjest čista.
[Vidjeti Posebnu temu dolje: Savjest \(*suneidēsis*\).](#)

POSEBNA TEMA: SAVJEST (*suneidēsis*)

Ne postoji SZ-ni dvojniki grčkoga pojma “savjest” ili “srce” ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 2:9: Srce](#)), što pretpostavlja znanje o sebi ili porivima. Izvorno grčki je pojam upućivao na svijest povezanu s pet osjetila. Pojam je postao onaj što se koristio o unutarnjim osjetilima (usp. Rim 2:15). Pavao koristi ovaj pojam dva puta na suđenjima njemu u Djelima apostolskim (tj. Djela 23:1; 24:16). To upućuje na njegov osjećaj da nije svjesno prekršio ikoju znanu religijsku dužnost prema Bogu (usp. 1. Kor 4:4).

Savjest je razvijajuće razumijevanje vjernikovih poriva i djelovanja temeljeno na:

1. biblijskome svjetonazoru
2. obitavajućem Duhu
3. načinu života spoznaje temeljeno na Božjem djelu.

Kršćanska savjest je omogućena moguće na osobnome shvaćanju Evandjelja.

Pavao koristi pojam “savjest” često u korintskim pismima (usp. 1. Kor 8:7.10.12; 10:25.27.28.29; 2. Kor 1:12; 4:2; 5:11). To upućuje na taj unutarnji osjećaj o tome što je primjereno ili što je neprimjereno (usp. Djela 23:1). Savjest može biti pod utjecajem prošlosti naših prošlih, naših loših odabira, ili pod utjecajem Duha Božjeg. Ona nije besprijekoran vodič, ali određuje granice vjere pojedinca. Prema tome, procijeniti svoju savjest, čak ako je ona grješna ili slaba, glavna je poteškoća vjere.

Vjernikova savjest treba biti sve više i više oblikovana Riječju Božjom i Duhom Božjim (usp. 1. Tim 3:9). Bog će suditi vjernike (usp. 2. Kor 5:10) po svjetlu kojeg imaju (tj. slabi ili jaki), ali svi od nas moraju biti otvoreni prema Bibliji i Duhu za više svjetla i dnevnoga rasta u znanju o Gospodinu Isusu Kristu.

▣ (4:4) “ali onaj tko ispituje mene je Gospodin” Upravitelji će dati račun za svoju pouzdanost (usp. 1. Kor 4:2; 3:11; 2. Kor 5:10; 10:18).

4:5

**NASB, NKJV, NRSV, Pešita
TEV, REB
NJB**

**“Prema tome“
“tako /dakle“
“iz toga razloga”**

Ovo je zaključak Pavlove raspre o ovoj temi i to je zapovijed što se odnosi na preuranjene ljudske procjene.

▣ “**nemojte donositi osudu prije vremena**” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što uobičajeno znači zaustaviti djelo što je već u tijeku (usp. Mt 7:1-5). Ove frakcijske skupine ili pristalice krivih učitelja već su osudili Pavla. Mora da je Pavao imao mnogo kritika u Korintu godinama (usp. 2. Kor 10 - 12).

▣ “**nego čekajte sve dok Gospodin dođe**” Drugi dolazak je siguran; vrijeme i način su neizvjesni. Prava procjena mora čekati do pravoga trenutka (usp. Mt 13:24-30.36-43).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pojmovi za Drugi dolazak.](#)

POSEBNA TEMA: POJMOVI ZA DRUGI DOLAZAK

Postoji nekoliko pojmova i izričaja što upućuju na Isusov povratak:

1. *parousia* (tj. Jak 5:7), što znači “prisutnost”, bio je korišten o kraljevskoj posjeti (usp. Mt 24:3.27.37.39; 1. Kor 15:23; 1. Sol 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2. Sol 2:1.8; 2. Pt 1:16; 3:4.12; 1. Iv 2:28)
2. *epiphaneia*, “pojavak licem u lice” (tj. 1. Tim 6:14; 2. Tim 1:10; 4:1.8; Tit 2:13)

3. *apokalupis*, “razotkriveno” ili “otkriveno” (tj. 1. Kor 1:7; 2. Sol 1:7; 1. Pt 1:5.13; 4:13; 5:1)
4. “Dan Gospodinov” i inačice ovoga izričaja ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Dan Gospodinov](#)).

NZ kao cjelina pisan je unutar svjetonazora SZ-a, što je tvrdio:

1. sadašnje zlo, pobunjeničko Doba
2. dolazak Novoga doba pravednosti
3. to će se dogoditi posredovanjem Duha kroz djelo Mesije (Pomazanika; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Mesija](#)).

Teološka pretpostavka o napredujućem otkrivenju je zahtijevana zato jer NZ-ni autori lagano mijenjaju Izraelovo očekivanje. Umjesto vojnoga, na nacionalno-usredotočenoga (Izrael) Dolaska Mesije, postoje dva Dolaska. Prvi dolazak bio je utjelovljenje Božanstva u začecu i rođenju Isusa iz Nazareta. On je došao kao ne-vojni, ne-sudski “pateći sluga” iz Knjige proroka Izaije 53; također kao nježan jahač na magarčiću (ne na vojnome konju ili kraljevskoj mazgi), iz Knjige proroka Zaharije 9:9. Prvi dolazak ustoličio je Novo Mesijansko doba, Kraljevstvo Božje na Zemlji ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:7: Kraljevstvo Božje](#)). U jednome smislu Kraljevstvo je ovdje, ali naravno, u drugome smislu ono je još uvijek daleko. To je ta napetost između dva Dolaska Mesije koji je, u određenome smislu, preklapanje dva židovska Doba što se nije vidjelo, ili u najmanju ruku bilo je nejasno, iz SZ-a ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:7: Ovo i dolazeće Doba](#)). Ustvari, ovaj dvojni Dolazak naglašava YHWH-inu predanost iskupljenju čitavoga ljudstva (usp. Post 3:15; 12:3; Izl 19:5 i propovijedanje proroka, posebice Izaije i Jone; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)).

Crkva ne očekuje ispunjenje SZ-noga proročanstva jer većina proročanstava upućuje na Prvi dolazak (usp. *How to Read the Bible For All Its Worth*, str. 165-166). Ono što vjernici očekuju je slavan Dolazak uskrsloga Kralja Kraljeva i Gospodara Gospodara, očekivano povijesno ispunjenje Novoga doba pravednosti na Zemlji kao što je u Nebu (usp. Mt 6:10). SZ-ne predstave nisu bile netočne, nego nepotpune. On će ponovno doći kao što su proroci navijestili, u YHWH-inoj sili i autoritetu ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Zašto obećanja prema SZ-nome Savezu izgledaju tako različito od obećanja prema NZ-nome Savezu?](#)).

Drugi dolazak nije biblijski pojam, nego oblici zamisli svjetonazora i okosnica čitavoga NZ-a. Bog će postaviti sve ispravnim. Zajedništvo između Boga i čovječanstva stvorenoga u Njegovoj slici bit će obnovljeno (usp. Otk 21 - 22). Zlo će biti osuđeno i uklonjeno (usp. Otk 20:11-15). Božji ciljevi neće, ne mogu, biti promašeni!

▣ (4:5) “**koji će prinijeti k svjetlu i skrivene stvari u tami**” Čak će i vjernici dati račun o svojim pobudama, naumima, i stavovima (usp. 1. Kor 3:13; Iv 3:17-21; Rim 2:16; 2. Kor 5:10), ali hvala Bogu, ne za svoje grijeh! Pavao koristi istu riječ “skrivene stvari” (*krupta*) nekoliko puta:

1. Poslanica Rimljanima 2:16 – “skrivene stvari ljudi”
2. 1. Poslanica Korinćanima 4:26 – “skrivene stvari tame”
3. 1. Poslanica Korinćanima 14:25 – “skrivene stvari srca”
4. 2. Poslanica Korinćanima 4:2 – “skrivene stvari sramote”.

▣ “**i otkriti porive ljudskih srca**” Ovo je ključno. To je razlog zašto samo Bog može suditi pošteno. Vjernici su odgovorni jedino za ono što razumiju, ali oni su uvijek odgovorni za svoje stavove i porive. Vjernost će biti nagrađena (usp. 1. Kor 3:8.14.15), nevjernost osuđena (usp. 1. Kor 3:16-17).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:9: Srce.](#)

▣ “**i onda će pohvala svakoga čovjeka doći k njemu od Boga**” Ovo je ponavljana tema (usp. Job 34:11; Ps 28:4; 62:12; Izr 24:12; Prop 12:14; Jer 17:10; 32:19; Mt 16:27; 25:31-40; Rim 2:16; 14:12; 1. Kor 3:8; 2. Kor 5:10; 2. Tim 4:14; 1. Pt 1:17; Otk 2:23; 20:12; 22:12) temeljena na načelu Poslanice Galaćanima 6:7-10.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:6-7

“Sad ove stvari, braćo, ja sam slikovito primijenio na sebe i Apolona za vaše dobro, tako da u nama možete naučiti da ne prelazite preko onoga što je pisano, tako da nitko od vas ne postane bahat u korist jednoga protiv drugoga. ⁷Jer tko vas smatra nadmoćnijima? Što imate a da niste primili? I ako ste to primili, zašto se hvalite kao da to niste primili?”

4:6

NASB, REB “ja sam slikovito primijenio na sebe i Apolona”

NKJV “slikovito prenio”

NRSV, TEV, NJB “primijenio”

Grčku riječ “slikovito primijenio” (tj. *meteschēmatisa*, što je AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA) vrlo je teško prevesti u ovome okviru. U drugim okvirima, Poslanici Filipljanima 3:21, AKTIVNO STANJE znači “promijeniti”, a u 2. Korinćanima 11:13-15, SREDNJE STANJE znači “prerušiti”. Osnovna zamisao je prenijeti niz okolnosti od jedne skupine na drugu skupinu. Pavao koristi sebe i Apolona kao primjere za sve vođe.

NASB “tako da u nama možete naučiti da ne prelazite preko onoga što je pisano”

NKJV “tako da možete naučiti u nama ne misliti izvan onoga što je napisano”

NRSV “tako da možete naučiti kroz nas značenje izreke: ‘Ništa izvan onoga što je pisano’”

TEV “pozorno promotrite ispravna pravila”

NJB “ništa izvan onoga što je pisano”

Izričaj, “pisano je” obično je korišten u NZ-u kao uvod u SZ-ne navode. Ovdje se čini kako se uvodi dobro poznata izreka. Moguća tumačenja su:

1. uvod u navod iz SZ-a (usp. 1. Kor 1:19.31; 3:19)
2. slogan stranke jedne od frakcija u Korintu
3. “pozorno promotrite ispravna pravila” (tj. vjernici bi trebali živjeti u pokornosti Pismu:
 - a. posebice onih što je Pavao naveo u poglavljima 1 – 3:
 - b. ne ći izvan Pisama kao neki od židovskih krivih učitelja).

NASB “tako da nitko od vas ne postane bahat u korist jednoga protiv drugoga”

NKJV “da nitko od vas ne može biti napuhan u korist jednoga protiv drugog”

NRSV “tako da nitko od vas ne može biti napuhan u korist jednoga protiv drugoga”

TEV “nitko od vas ne smije biti ponosit zbog jedne osobe i prezirati drugu”

NJB “nijedan pojedinac među vama ne smije postati ispunjen sa svojom vlastitom važnošću i činiti usporedbe, na štetu drugog”

Grčki pojam *phusioō* izvorno znači napuhati ili napuhnuti nešto (tj. Robertson, *Word Pictures in the New Testament*, str. 105, i Vincent, *Word Studies*, str. 766, iz *phusa* - mjehovi). To je postalo uporabom u kršćanskoj literaturi (moguće iskivano od Pavla) metaforički za ponos ili oholost /bahatost. Ovo je bio glavni duhovni problem za crkvu u Korintu. Pavao koristi ovu riječ u 1. Poslanici Korinćanima 4:6.18.19; 5:2; 8:1; 13:4 i u popisu grijeha u 2. Korinćanima 12:20. Izvan korinćanskih pisama korištena je u NZ-u samo u Kološanima 2:18, gdje upućuje na gnostička viđenja posebnoga znanja.

Vjernici ne smiju bahato odabirati određene učitelje preko drugih učitelja. Oni moraju suditi navjestitelje prema sadržaju njihove poruke (1. Iv 4:1-6) i njihovu načinu života (Mt 7:1 i dalje), niti po njihovim predstavljanjima niti po njihovoj osobnosti ni po njihovim osobnim prednostima ni po ljudskim vođama za koje tvrde da su njihovi vlastiti (tj. denominacija).

4:7

NASB “Jer tko vas smatra nadmoćnijima”

NKJV “Jer tko vas čini različitima od drugog”

NRSV “Jer tko vidi išta drukčije u vama”

TEV “Tko vas čini nadmoćnijima nad drugima”

NJB, REB “Tko vas čini toliko važnima”

Pešita “onda zašto se hvalite”

ZAMJENICA “vi” i GLAGOLI su JEDNINA u 1. Poslanici Korinćanima 4:7, ali to je još uvijek “ikoji-od-vas” okvir. MNOŽINA “vi” nastavlja se u 1. Korinćanima 4:8.

Grčki složen pojam *diakrinō* često je korišten u 1. Korinćanima i to u nekoliko smislova:

1. preferirati ili dati prednost (usp. 1. Kor 4:7)
2. suditi (usp. 1. Kor 6:5)
3. činiti razliku (usp. 1. Kor 11:29)
4. istražiti (usp. 1. Kor 11:31; 14:29)
5. raspoznati (IMENICA od *diakrisis*, usp. 1. Kor 12:10).

Srodna složenica *anakrinō* upotrijebljena je u 1. Korinćanima 2:15 (dva puta); 4:3.4 i 14:24. Postupak primjerene procjene između vjernika i vođa te između vođa i vođa bila je ključna za crkvu u Korintu.

Ovaj format pitanje /odgovor tipična je metoda Pavlova učenja poznata kao “oštra kritika”. Ona je uobičajena u SZ-u (usp. Mal) i rabinskoj metodi pisanja. Pavao je izgleda naslovljavao ponosite vođe frakcijskih skupina (moguće kućnih crkava).

▣ **“Što imate a da niste primili”** Pavao podsjeća ove ponosite vođe da oni nisu bili začetnici ni pronalazači istine, nego primatelji od službe drugih.

▣ **“ako”** Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što pretpostavlja da je istina s točke gledišta pisca ili za njegove književne svrhe. To je treće retoričko pitanje u 1. Poslanici Korinćanima 4:7. Neki vođe i njihovi sljedbenici djelovali su kao da su oni bili izvor istina što su naviještali. Drugi problem Korinta bilo je ljudsko hvalisanje (usp. 1. Kor 1:29.31; 3:21; 4:7; 13:4).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:29: Hvalisanje.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:8-13

⁸Vi ste već ispunjeni, već ste postali bogati, postali ste kraljevi bez nas; i doista, ja želim da postanete kraljevi tako da mi također možemo vladati s vama. ⁹Jer, ja mislim, Bog je izložio nas apostole zadnje od svih, kao ljude osuđene na smrt; jer mi smo postali prizor svijetu, i anđelima i ljudima. ¹⁰Mi smo budale zbog Kristova imena, ali vi ste razboriti u Kristu; mi smo slabi, ali vi ste jaki; vi ste uglednici, ali mi smo bez časti. ¹¹Do ovoga sadašnjega trenutka mi smo i gladni i žedni, i jadno smo obučeni, i s nama se grubo postupa, i beskućnici smo; ¹²i mi se vučemo, radeći sa svojima vlastitim rukama; kad smo vrijedani, mi blagoslivljamo; kad smo progonjeni, mi smo ustrajni; ¹³kad smo klevetani, mi pokušavamo umiriti; mi smo postali kao ološ svijeta, ostaci svih stvari, *čak sve do sada.*

4:8

NASB

“Vi ste već ispunjeni”

NKJV

“Vi ste već puni”

NRSV

“Vi već imate sve što želite”

TEV

“Imate već svega što vam treba”

NJB

“vi imate sve”

Pešita

“Jer dugo ste vremena bili puni i bogati”

ZAMJENICA “vi” je MNOŽINA u 1. Poslanici Korinćanima 4:8.10. Ovaj pojam “ispunjeni” obično je bio korišten o fizičkome jelu (usp. Djela 27:38), ali ovdje je to slika za duhovni ponos (usp. Mt 5:6). Stih 8 može biti tri pitanja (usp. TEV) ili tri izjave (usp. NASB, NKJV, RSV, i REB). Ovo su nizovi sarkastičkih izjava ili pitanja što otkrivaju ponos korinćanskih frakcijskih vođa. Oni su mislili da su morali doći (tj. PERFEKT PASIV PERIFRASTIČKI). Pavao je želio da su došli, ali to nije bila istina; njihove djelatnosti otkrile su stupanj njihove zrelosti (tj. bebe u Kristu).

▣ **“kraljevi ... vladati”** Pavao koristi eshatološku sliku kako bi prodrmao bahatost vođa zbog njihove samo-dostatnosti. U Kristu će svi vjernici su-vladati s Kraljem Isusom, ali tek nakon Drugoga dolaska. Ovi vođe smatrali su sebe kao one koji već vladaju, duhovno govoreći.

4:9 **“Bog je izložio nas apostole zadnje od svih, kao ljude osuđene na smrt”** Ovaj je stih slikovit prikaz uzet iz Rimskoga pobjedničkoga marša (usp. Kol 2:15), gdje su osuđeni zatvorenici (tj. obično kasnije ubijeni u Rimskoj areni, usp. 1. Kor 15:32) bili pokazivani zadnji u rimskoj pobjedničkoj paradi.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Slati \(*apostellō*\), iz čega dolazi “apostol”.](#)

▣ **“mi smo postali prizor svijetu, i anđelima i ljudima”** Pavao upućuje na težak zadatak propovijedanja Evanđelja (usp. 2. Kor 4:7-12; 6:3-10; 11:23-30).

Izričaj “anđelima” može biti povezan s Poslanicom Efežanima 2:7; 3:10. Bog je otkrio Sebe anđeoskome svijetu Svojim djelovanjima prema ljudima (usp. 1. Pt 1:12).

4:10 “Mi smo budale zbog Kristova imena” Božja mudrost ludost je svijetu, čak i nekim bahatim kršćanima. Za “budale” vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 1:25.

▣ **“ali vi ste razboriti u Kristu ... ali vi ste jaki; vi ste uglednici”** Ovo je oštar sarkazam što se nastavlja od 1. Poslanice Korinćanima 4:7-9.

▣ **“slabi”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:3: Slabost \(*astheneō*\).](#)

4:11 “Do ovoga sadašnjega trenutka mi smo i gladni i žedni, i jadno smo obučeni, i s nama se grubo postupa, i beskućnici smo” Ovi stihovi odražavaju Pavlovo vlastito iskustvo (usp. 2. Kor 4:7-12; 6:3-10 i 11:23-30, također zabilježite Heb 11:34-38). On je napisao 1. Poslanicu Korinćanima iz Efeza.

4:12 “mi se vučemo, radeći sa svojima vlastitim rukama” Ovo odražava židovski naglasak na primjerenost fizičkoga rada /rada rukama (usp. Djela 18:3; 20:34; 1. Sol 2:9; 2. Sol 3:8). On je bio podcijenjen grčkom kulturom, uključujući i crkvu u Korintu.

▣ **“kad smo vrijeđani, mi blagoslivljamo”** Pavao odražava Isusova učenja (usp. Mt 5:10-12; 1. Pt 2:23). Pojam “vrijeđani” (tj. *loidoreō*) također je uključen u popis grijeha u 1. Poslanici Korinćanima 5:11 i 6:10 (tj. *loidoros*). Vincent, *Word Studies*, kaže kako ovaj pojam upućuje na osobna verbalno zlostavljanje, dok pojam “ogovarani” (tj. *dusphēmeō*, usp. 1. Kor 4:13) znači javnu porugu (usp. 1. Kor 4:13; 2. Kor 6:8). Ja nisam uspio potvrditi tu razliku. Oba su dio većega broja *koine* grčkih pojmova korištenih u semantičkoj skupini “uvreda i kleveta” (usp. Louw i Nida, *Greek-English Lexicon*, tom 1, str. 433-434).

Pavao je iskusio verbalno zlostavljanje od mnogih krivih učitelja, ali crkva u Korintu bila je ta koja ga je najviše ranila. Skupina ljudi koje je on osobno doveo Kristu postala je njegov najveći verbalni klevetnik.

4:13 “umiriti” Vidjeti punu bilješku u 2. Poslanici Korinćanima 1:4-11.

▣

NASB

“mi smo postali kao ološ svijeta, ostaci svih stvari”

NKJV

“mi smo stvoreni kao prljavština svijeta, nadglasavajući sve stvari”

NRSV

“mi smo postali kao smeće svijeta, ostaci svih stvari”

TEV

“mi nismo ništa drugo nego svjetsko smeće; mi smo zemaljski šljam”

NJB

“s nama se čak i sad postupa kao s ostacima svijeta, najnižim ološem”

Ovaj odlomak (1. Kor 4:8-13) pokazuje Pavlovu osobnu bol uključenu u propovijedanje Evanđelja. On se osjećao poniženim i odbačenim ne samo od nevjernika, nego i od ovih bahatih korinćanskih vođa.

Prvi izričaj “ološ svijeta” upućivao je na ono što je bilo ostavljeno nakon čišćenja kuhinjskoga pribora. To je doslovno “očistiti sve oko na svih strana”. U određivanju ovih rijetkih istoznačnica ključno je pitanje podrijetlo Pavlove slike:

1. ako on koristi SZ-nu pozadinu kao što je izrečeno kroz grčki prijevod, Septuagintu, ovaj je pojam korišten o temeljitome čišćenju i time otkupljenju (usp. Izr 21:18). Bauer, Arndt, Gingrich, i Danker u *Greek/English Lexicon*, str. 647, i A. T. Robertson u *Word Pictures*, str. 108, predlažu kako se to može razumijeti kao “žrtveni jarac”, moguće iz njegove uporabe u Knjizi Tobije 5:19
2. ako on koristi helenističku pozadinu dva su pojma u 1. Poslanici Korinćanima 4:13 sinonimi o onome što se uklanja temeljitim čišćenjem
3. ako on koristi pojam metaforički onda oba jednostavno upućuju na poniženje (usp. Bauer, Arndt, Gingrich, i Danker u *Greek/English Lexicon*, str. 653).

Drugi izričaj “ostaci svih stvari” također upućuje na ono što je bilo sastrugano u procesu čišćenja. Ova su dva pojma istoznačnice. Oni su jaki pojmovi, ali bili su upotrijebljeni kao metafore ili idiomi. Moguće su nam toliko snažni i šareni jer su to rijetki pojmovi. Oni pomažu jačini Pavlova sarkazma.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:14-21

¹⁴Ja ne pišem ove stvari kako bih vas posramio, nego opomenuo vas kao svoju ljubljenu djecu. ¹⁵Jer ako imate nebrojene učitelje u Kristu, ipak *vi nemate* mnogo očeva, jer u Kristi Isusu ja postadoh vaš otac kroz Evandelje. ¹⁶Stoga vas preklinjem, budite oponašatelji mene. ¹⁷Iz toga razloga ja sam vam poslao Timoteja, koji je moje ljubljeno i vjerno dijete u Gospodinu, i on će vas podsjetiti o mojim putovima što su u Kristu, baš kao što ja učim svugdje u svakoj crkvi. ¹⁸Sad neki su postali oholi, kao da ne dolazim k vama. ¹⁹Ali ja ću doći k vama ubrzo, ako Gospodin želi, i doznati, ne riječi onih koji su oholi nego njihovu snagu. ²⁰Jer kraljevstvo Božje ne sastoji se u riječima nego u snazi. ²¹Što želite? Hoću li doći k vama sa šibom, ili s ljubavlju i duhom blagosti?

4:14 “Ja ne pišem ove stvari kako bih vas posramio” Stihovi 8-13 bili su vrlo sarkastički. Pavao osjeća da ih se mora posramiti (usp. 1. Kor 6:5; 15:34). Neizvjesno je ako ovaj odlomak (tj. 1. Kor 4:14-24) usmjerena prema unatrag (tj. poglavlja 1 - 4) ili unaprijed. Oni se moraju zbog mnogo toga sramiti.

☐ **“nego opomenuo vas kao svoju ljubljenu djecu”** Pavao koristi sliku o obuke djeteta kako bi ohrabrio Korinćane (usp. Ef 6:4). Ovo je složenica grčke riječi (tj. “um” plus “postaviti”) upotrijebljena za podsjećanje (usp. 1. Kor 10:11 i Tit 3:10). Srodni pojam (tj. “s(a)” plus “sjećanje”) upotrijebljen je u 1. Poslanici Korinćanima 4:17; 11:24-25; 2. Korinćanima 7:15.

4:15 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što znači moguće djelovanje.

NASB	“nebrojene učitelje”
NKJV, Pešita	“deset tisuća podučavatelja”
NRSV, TEV	“deset tisuća skrbnika”
NJB	“deset tisuća robova da se brinu za vas”

Ovo je doslovno “učitelj robova” (usp. Gal 3:24). Ovi su robovi bili odgovorni za pratnju starije muške djece u školu, učeći ih doma, i paziti ih od opasnosti.

☐ **“očeva ... otac”** Ovo je Pavlova metafora za opisivanje sebe kao evangeliste koji ih je prvotno doveo vjeri u Krista. To zaslužuje neko poštovanje i prednost!

4:16 “(ja) vas preklinjem, budite oponašatelji mene” Ovo je PREZENT SREDNJEGA (deponent) IMPERATIVA. Iz ove grčke riječi “oponašatelj” dobivamo englesku riječ “oponašati”. Pavao je živio svoju vjeru (usp. 1. Kor 11:1; Fil 3:17; 4:9; 1. Sol 1:6; 3:9) i on je pozvao vođe ove korinćanske crkve neka čine isto.

☐ **“preklinjem”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:10: Utjeha.](#)

4:17 “ja sam vam poslao Timoteja” Nemamo drugu biblijsku obavijest o ovoj posjeti. Timotej se obratio na Pavlovu prvome misijskome putovanju i unovačen kao pomagač na drugome. Postao je Pavlov pouzdani prijatelj, pratitelj, suradnik, i apostolski predstavnik. Slanje Timoteja pokazuje Pavlovu ljubav i brigu za ovu crkvu. Ali Pavao je zabrinut kako će neki u crkvi postupati s njegovim mladim prijateljem i osobnim predstavnikom, Timotejom (usp. 1. Kor 16:10-11).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Timotej.](#)

POSEBNA TEMA: TIMOTEJ

- Njegovo ime znači “onaj koji poštuje Boga”.
- On je bio dijete židovske majke i grčkoga oca i živio je u Listri (usp. Djela 16:1). Latinski prijevod Origenova komentara Poslanice Rimljanima 16:21 kaže da je Timotej bio građanin Derbe. To je moguće iz Djela apostolskih 20:4.
- On je bio poučavan u židovskoj vjeri (ili kršćanskoj vjeri) od svoje majke i bake (usp. 2. Tim 1:5; 3:14-15).
- On je očito povjerovao u Krista tijekom Pavlova prvoga misijskog putovanja (usp. Djela 14:6-7).
- On je bio zamoljen neka se pridruži misijskome timu Pavla i Sile na drugome putovanju (usp. Djela 16:1-5), očito kako bi preuzeo dužnosti Ivana Marka. Bio je potvrđen proročanstvom (usp. 1. Tim 1:18; 4:14).

- F. On je bio obrezan od Pavla zato da može raditi i sa Židovima i s Grcima (usp. Djela 16:3).
- G. On je bio odan Pavlov pratitelj i postao je njegov apostolski poslanik. Imenom je spomenut više nego itko drugi od Pavlovih pomagača (17 puta u 10 pisama, usp. Rim 16:21; 1. Kor 4:17; 16:10; Fil 1:1; 2:19.22; Kol 1:5; 1. Tim 1:2; 2. Tim 1:2; Tit 1:4).
- H. Pavao ga strasno naziva “moje istinsko dijete u vjeri” (usp. 1. Tim 1:2); “moj ljubljani sin” (usp. 2. Tim 1:2); “moje pravo dijete u zajedničkoj vjeri” (usp. Tit 1:4). Također zabilježite “moje ljubljeno i vjerno dijete u Gospodinu” u 1. Poslanici Korinćanima 4:17.
- I. On je očito bio u Rimu kad je Pavao bio oslobođen iz zatvora i pridružio mu se na njegovu četvrtome misijskom putovanju (usp. Kol 1:1; Flm 1:1).
- J. On je nazvan “apostol” u 1. Poslanici Solunjanima 2:6 u smislu trajnoga dara za crkve (usp. Ef 4:11).
- K. Dva od tri pastoralna pisma naslovljena su na njega.
- L. On je zadnji spomenut u Poslanici Hebrejima 13:23 (ali kronološki u 2. Tim 1:2).

▣ (4:17) **“baš kao što ja učim svugdje u svakoj crkvi”** Pavao je želio naglasiti da su korintskoj crkvi bila dana ista učenja kao svima drugim crkvama (usp. 1. Kor 7:17; 11:16; 14:33). Oni nisu bili ni posebni niti napredniji. Oni nisu imali pravo biti drukčiji, neispitani, ili avangarda.

4:18-21 Ovo su Pavlovi budući naumi putovanja, što se odnose i na Korint. On to čini zbog nekih u crkvi koji koriste Pavlovu odsutnost kao sredstvo za napad (usp. 1. Kor 4:18). Oni su tvrdili da: (1) Pavlova je odsutnost bila znak kako on ustvari ne brine o ovoj crkvi ili (2) on nikad nije slijedio svoja obećanja.

4:18 “neki su postali oholi” Pavao je upotrijebio ovaj pojam tri puta u ovome poglavlju (tj. 1. Kor 4:6.18.19) i nekoliko puta u korintskim pismima (usp. 1. Kor 5:2; 8:1; 13:4 i 2. Kor 12:20). To je bio poseban problem za ovu crkvu. Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:6.

4:19 “ja ću doći k vama ubrzo” Pavao se vraćao ponovno i ponovno kako bi ojačao crkve koje je započeo (usp. 1. Kor 11:34; 16:5). Pavao je želio doći k njima, ali njegov život nije bio njegov vlastiti. On je morao tražiti i slijediti zapovijed Duha (usp. Djela 16:6).

▣ **“ako Gospodin želi”** Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što znači moguće djelovanje. To nije bila beznačajna izreka za Pavla (usp. 1. Kor 16:7; Djela 18:21; Rim 1:10; 15:32).

▣

NASB NKJV NRSV TEV	“i doznati, ne riječi onih koji su oholi nego njihovu snagu” “i znat ću, ne riječ onih koji su naduti, nego snagu” “i doznat ću ne o govoru ovih oholih ljudi nego njihovu snagu” “i onda ću doznati ne ono što ovi sami sebi važni ljudi kažu, nego koju snagu imaju”
---	---

Ovi krivi učitelji bili su rječiti u svome govoru ali nemoćni u ishodima (usp. Mt 7).

4:20 “kraljevstvo Božje” Pavao ne koristi ovu zamisao koliko ju je koristio Isus (tj. većinom i sinoptičkim Evandeljima). To upućuje na Božju vladavinu u ljudskim srcima sad (usp. Rim 14:17), što će jednoga dana ispuniti čitavu Zemlju kao što je u Nebu (usp. Mt 6:10). Pavao koristi ovaj izričaj češće u 1. Poslanici Korinćanima (usp. 1. Kor 4:20; 6:9; 15:24.50) nego u ikojima drugim njegovim pisanjima. Ovi vjernici trebali su znati kako su dio širega kršćanskoga rasporeda (usp. 1. Kor 4:17).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Kraljevstvo Božje.](#)

▣ **“ne sastoji se u riječima nego u snazi”** Stavite ovu istinu u američku izreku: “djelovanja govore glasnije od riječi” ili “dokaz je u pudingu”.

4:21 “šibom” Ovo upućuje na skrbnikovu batinu (usp. 1. Kor 4:15). Ova je crkva morala odlučiti ako će Pavao doći kao otac koji disciplinira ili otac koji oprašta. Njihova djelovanja odredila su njegov pristup.

▣ **“duhom blagosti”** U *Synonyms of the Old Testament* Robert Girdlestone ima zanimljivu raspru o uporabi pojma “duh” u NZ-u (str. 61-63):

- “1. zli duhovi
2. ljudski duh
3. Sveti Duh
4. ono što Duh proizvodi u i kroz ljudske duhove:
 - a. ‘ne duh ropstva’ nasuprot ‘duh posinjenja’ – Poslanica Rimljanima 8:15
 - b. ‘duh blagosti’ – 1. Poslanica Korinćanima 4:21
 - c. ‘duh vjere’ – 2. Poslanica Korinćanima 4:13
 - d. ‘duh mudrosti i otkrivenja u spoznaji Njega’ – Poslanica Efežanima 1:17
 - e. ‘ne duh plahosti’ nasuprot ‘snage, ljubavi i stege’ – 2. Timoteju poslanica 1:7
 - f. ‘duh greške’ nasuprot ‘duh istine’ – 1. Ivanova poslanica 4:6.”

Vidjeti drugu bilješku o “Duhu” u 2. Korinćanima 4:13.

The Jerome Bible Commentary, NT, str. 260, spominje da ova zadnja rečenica u 1. Korinćanima 4:21 može biti smjeranje na Knjigu o Jobu 37:13.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(*pneuma*\) u Novome zavjetu.](#)

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto vjernici ne smiju suditi sami sebe niti dopustiti drugima činiti tako? Kako se ovo odnosi na našega kršćanskog svjedoka?
2. Što odlomak, stihovi 6-13, kaže o porivima i načinu života suvremenih službenika?
3. Odredite pojam “Kraljevstvo Božje”.
4. Identificirajte i objasnite Pavlovu uporabu ironičkoga sarkazma u ovome poglavlju.

1. POSLANICA KORINĆANIMA 5

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
		naredi u Korintu (5:1 – 6:20)		
sud protiv nečudorednosti 5:1-8	nečudorednost oskrvrnjuje Crkvu 5:1-8	slučaj o crkvenoj stegi 5:1-2 5:6-8	nečudorednost u crkvi 5:1-5 5:6-8	incest u Korintu 5:1-5 5:6-8
5:9-13	nečudorednost mora biti osuđena 5:9-13	5:9-13	5:9-11 5:12-13	5:9-13a 5:13b

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

TEOLOŠKA POZADINA KRŠĆANSKE STEGE

- A. Ovo je jedan od nekoliko odlomaka u NZ-u o crkvenoj stegi (usp. 1. Kor 5:2.7.13; 2. Kor 2:5-7; 2. Sol 3:14-15; 1. Tim 1:20; Tit 3:10).
- B. Crkvena stega ima tri svrhe:
 1. čuvati ugled i cjelovitost mjesne crkve
 2. pomoći učeniku i vratiti zalutaloga zavjetnoga brata ili sestru (usp. 2. Kor 2:5-11; 2. Sol 3:14-15)
 3. izazvati druge kršćane da ne griješe (usp. 1. Tim 5:20).
- C. Postoji postupni pristup:
 1. prvo, osobno suprotstavljanje i ako nije uspješno, osobno prekidanje prijateljstva (usp. Mt 18:15; Gal 6:1; 2. Sol 3:14-15; Tit 3:10)

2. drugo, suprotstavljanje male skupine (usp. Mt 18:16)
3. treće, javno isključenje iz kršćanskoga zajedništva (usp. Mt 18:17; 1. Kor 5:1; 1. Tim 1:20)
4. cilj mora uvijek biti pokajanje i obnavljanje, ne samo odvajanje i kazna (usp. 2. Kor 2:6-8; Gal 6:1).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:1-2

¹Zapravo je priopćeno kako postoji nećudorednost među vama, i to takva vrsta što ne postoji čak ni među poganima, da netko ima ženu svoga oca. ²Vi ste postali bahati a ne da žalujete umjesto toga, tako da onaj tko je napravio takvo djelo bude uklonjen iz vaše sredine.

5:1 “Zapravo je priopćeno” Engleski “zapravo” je grčki *holōs*, rijedak oblik što se pojavljuje u 1. Poslanici Korinćanima nekoliko puta (usp. 1. Kor 5:1; 6:7; 15:29). To je oblik pojma *holos*, što znači “potpuno /u cijelosti”, “u potpunosti”. Ovaj rijedak pojam izgleda znači “naširoko poznato” (usp. NJB). To može biti jedan od razloga zbog kojeg je Pavao bio toliko uzrujan zbog ove besramne nećudorednosti. Korinška crkva slavila se u tome i to se je naširoko priopćavalo drugim crkvama. Pavao se morao baviti s ovim van-granica djelovanjem i iz straha kako stav ove crkve ne bi negativno utjecao na sve crkve (tj. načelo kvasca, usp. 1. Kor 5:6-8).

▣ **“nećudorednost”** Ovo je grčki pojam *porneia* što je bio opći pojam za seksualnu razuzdanost. Dobili smo englesku riječ, pornografija, iz ove grčke riječi. Grčki Korint bio je poznat po svome seksualnome promiskuitetu. Čak su drugi pogani bili šokirani korinškom društvenom dozvolom za nemoral. Vidjeti Bruce W. Winter, *After Paul Left Corinth*.

U SZ-u postoji razlika između pojmova “preljub” (tj. jedan ili oboje su oženjeni) i “blud” (tj. niti jedan nije oženjen), ali ovo nije slučaj u *koine* grčkom (usp. Djela 15:20.29). Ovaj pojam upućuje na bilo koju seksualnu neprimjerenost (tj. preljub, blud, homoseksualnost, čak i bestijalnost). Ovdje je to prekršaj Levitskoga zakonika 18:8; Ponovljenoga zakona 27:20.

▣ **“takva vrsta što ne postoji čak ni među poganima”** Ovaj incestni odnos bio je zabranjen Mojsijevskim Zakonom (usp. Lev 18:8 i Pnz 22:30), ali to je moralo biti šokantno čak i nemoralnim poganima Korinta. To je bilo “previše” čak i za prvo stoljeće rimske kulture (usp. Gaius, *Inst. I.*, 63 and *Oxford Classical Dictionary* 8, 539-540).

NASB, NKJV	“poganima”
NKJV, Pešita	“paganima”
TEV	“neznabošcu”
NJB	“poganima”

Pavao koristi ovaj pojam u posebnome smislu. U SZ-u postojala je oštra razlika između Židova i poganina. “Narodi” su imali negativne suzvuke. Pavao koristi poganin u smislu nevjernika. Mnogi od onih kojima je on pisao nisu bili Židovi.

NASB	“da netko ima ženu svoga oca”
NKJV	“da muškarac ima ženu svoga oca”
NRSV	“da muškarac živi sa ženom svoga oca”
TEV	“da muškarac spava sa svojom maćehom”
NJB	“da netko od vas živi sa svojom maćehom”

Ovo očito upućuje na njegov život s njegovom maćehom. Muškarac je:

1. zaveo svoju maćehu daleko od svoga oca
2. živio je sa svojom rastavljenom maćehom
3. živio je sa svojom udovičenom maćehom.

5:2 Ovaj stih moguće je uzeti kao: (1) tri pitanja; (2) tri izjave (NASB, NKJV); ili (3) kombinaciju (usp. NRSV, TEV, NJB, NIV).

NASB	“Vi ste postali bahati”
NKJV	“vi ste uobraženi”

NRSV “vi ste bahati”
TEV “Kako onda, možete biti ponosni”
NJB “I vi ste toliko ispunjeni s vlastitom samo-važnošću”

Ovo je PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA pojma “uobraženi”, korišten vrlo često u korintskome pismu (usp. 1. Kor 4:6.18.19; 5:2; 8:1; 13:4; 2. Kor 12:20). On ima GLAGOL “biti” povezan s njim, što čini ovo PERFEKTOM PERIFRASTIČKIM, koji podrazumijeva ustaljeno stanje. Stvarni problem bio je stav crkve (tj. MNOŽINA ZAMJENICE i GLAGOLA). Oni su bili ponosni na ovo stanje.

Ovaj šokantan incident ima nekoliko mogućih obrazloženja:

1. iz općega okvira moguće je da je to crkva vidjela kao primjer korjenitih novina što spasenje donosi
2. to odražava židovsku pozadinu rabina Aqibaha slikovito pokazujući kako je novi obraćenik bio potpuno nova osoba (tj. A. T. Robertson, *Word Pictures in the New Testament*, str. 111), stoga, u korintskoj okolnosti to nije bio incest, nego kršćanska sloboda (tj. nečija novina u Kristu).

▣
NASB “ne da žalujete umjesto toga”
NKJV “a ne da radije žalujete”
NRSV “Ne biste li radije trebali žalovati”
TEV “Naprotiv, trebali biste biti ispunjeni žalošću”
NJB “Bilo bi bolje da imate gorku tugu”

Ova grčka riječ (tj. *pentheō*, usp. Mt 5:4; 9:15; 2. Kor 12:21; Jak 4:9) bila je korištena o žalovanju za umrloga (usp. Otk 18:8.11). U židovskome društvu žalovanje je bilo za umrle, neku tragediju, ili za huljenje Boga /blasfemiju (usp. Mk 14:63).

▣
NASB “bude uklonjen iz vaše sredine”
NKJV “može biti uklonjen među vas”
NRSV “trebao bi biti uklonjen među vama”
TEV “trebao bi biti odstranjen iz vašega zajedništva”
NJB “trebao je biti isključen iz zajednice”

Ovo je AORIST PASIVNOGA KONJUNKTIVA. Ova grčka riječ znači “podignuti i odnijeti /izbaciti”, često uključujući osudu (usp. Mt 24:39) i uništenje (usp. Iv 11:48). Svrha crkvene stege je trostruka:

1. čišćenje mjesne crkve (tj. i od grijeha i obnova njene slike u mjesnoj zajednici)
2. reformacija i iskupljenje vjernika koji griješe. Naprosto je moguće zbog 1. Poslanice Korinćanima 5:5 (upotrijebljeni su isti pojmovi i u Lk 23:18) kako ovo upućuje na smrt vjernika koji je(su) griješio(li)
3. ostali vjernici kad vide Božju stegu ohrabreni su da više ne griješe.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:3-5

³Jer ja, sa svoje strane, iako odsutan u tijelu ali prisutan u duhu, već sam osudio njega koji je počinio to, kao da sam prisutan. ⁴U ime našega Gospodina Isusa, kad ste okupljeni, i ja s vama u duhu, sa snagom našega Gospodina Isusa, ⁵ja sam odlučio predati ga Sotoni za uništenje njegova mesa, kako bi njegov duh mogao biti spašen u dan Gospodina Isusa.

5:3-5 Ovaj odlomak je sudska metafora. Pavao pretpostavlja da je crkva sazvala “crkveni sud” (usp. Jak 2:1-4). Rana crkva slijedila je obrazac upravljanja i štovanja iz sinagoge. Ovi sudovi bili su uobičajeni i mnogo je ljudi bilo isključeno iz sinagoge.

5:3 “iako odsutan u tijelu ali prisutan u duhu” Ovo su oba PREZENT AKTIVNIH PARTICIPA. To jasno pokazuje Pavlovo razumijevanje njegova apostolskog autoriteta (usp. 1. Kor 5:3 i 5). Ali zabilježite kako on želi da crkva potvrdi njegovu odluku (usp. 1. Kor 5:4).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(*pneuma*\) u Novome zavjetu.](#)

▣ “**već sam osudio njega koji je počinio to**” Ovo je PERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA. Pavao tvrdi svoj autoritet čak i u svojoj fizičkoj odsutnosti i njegova odluka stoji.

5:4 “U ime našega Gospodina Isusa” Ovo je hebrejski način potvrđivanja utjecaja i snage uskrsloga Krista kao izvora apostolskog autoriteta. Pavao predstavlja Njega i oponaša Ga.

Postoje raznoliki oblici “ime od _____” u grčkim manuskriptima ovoga stiha:

1. “našega Isusa” u uncijalnim rukopisima B, D*
2. “Isusa Krista” u uncijalnome rukopisu κ
3. “našega Isusa Krista” u uncijalnim rukopisima D², F, G
4. “našega” u Lekcionaru u minuskularnome rukopisu 1021 (XII. st.)
5. “Isusa Krista našega Gospodina” u minuskularnome rukopisu 81 (XI. st.).

Grčki NZ od *The United Bible Societies*, četvrto izdanje (UBS⁴) kaže kako je to teško odlučiti, ali daje prednost #1.

Ovaj isti problem manuskripta pojavljuje se opetovano u 1. Poslanici Korinćanima 5:5 (i u 1. Kor 5:11):

1. “Gospodina” u MSS P⁴⁶, B
2. “Gospodina Isusa” u MS κ
3. “Gospodina Isusa Krista” u MS D
4. “našega Gospodina Isusa Krista” u MSS A, F, G, P.

UBS⁴ ocjenjuje #1 kao gotovo izvjesno.

5:5 “predati ga Sotoni za uništenje njegova mesa” “Predati” je grčki pojam *paradidōmi*, što je korišten u Evanjeljima o usmjeravanju nekoga prema vlastima zbog davanja primjerene kazne (usp. Mt 4:12; 5:25; 10:4.17; 18:34; 20:19; 26:15; 27:2.18.26) i u Poslanici Rimljanima (usp. Rim 1:24.26.28) za nečije okretanje zlima duhovnim silama. Ova uporaba odgovara ovome okviru najbolje (tj. identificiran je Sotona).

Ovo je slično 1. Timoteju poslanici 1:20. Postoji mnogo raspre među znanstvenicima i komentatorima o tome što to uključuje. Neki to vide kao ishod u konačnoj fizičkoj kazni (tj. smrt), kao što je u Djelima apostolskim 5 i 1. Korinćanima 3:17; 11:30. Drugi to vide kao potpuno isključenje, stavljanjem nekoga u kraljevinu djelovanja Sotone, što je svijet (usp. Iv 12:31; 16:11; 1. Kor 4:4; 1. Iv 5:19), gdje se njegovo udaljšavanje od zajedništva s Bogom i Njegovim narodom može okrenuti natrag k Bogu i izbjegavanju eshatološkoga Suda. Pavao je vidio svijet kao područje zla (usp. Ef 2:2). Zla što se događa u ovome svijetu (tj. smrt, bolesti, propadanje, itd.) pripisani su Zlome, Sotoni (usp. 2. Kor 12:7; 1. Sol 2:18). Također je moguće da “mesa” može upućivati na puteni način pobunjeničkoga života čovječanstva (tj. Adamovska pala narav).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Osobno zlo.](#)

POSEBNA TEMA: OSOBNO ZLO

I. SOTONA JE VRLO TEŠKA TEMA

- A. SZ ne otkriva izvornog neprijatelja dobru, nego Slugu YHWH koji nudi čovječanstvu drugu mogućnost i optužuje čovječanstvo za nepravdu (A. B. Davidson, *Old Testament Theology*, str. 300-306).
- B. Zamisao osobnoga izvornog neprijatelja Boga razvijala se unutar-biblijske (ne-kanonske) književnosti pod utjecajem perzijske religije (*zoroastrijanizam*). Ova je, zauzvrat, imala veliki utjecaj na rabinski judaizam (tj. izgnanstvo Izraela u Babilon, Perziju).
- C. NZ razvija SZ-ne teme u iznenađujuće krutim, ali odabranim, skupinama.
Ako netko pristupi proučavanju zla s gledišta biblijske teologije (proučavanje svake Knjige ili pisca ili književne vrste i zasebno opisano) onda su otkrivena vrlo različita gledišta zla.

Ako, međutim, netko pristupi proučavanju zla s ne-biblijskoga ili posebno-biblijskoga pristupa svjetskim religijama ili istočnjačkim religijama tada je većina NZ-noga razvitka pretkazana u perzijskom dualizmu i grčko-rimskome spiritizmu.

Pod pretpostavkom da je netko odan Božanskome autoritetu Pisma (kao što sam ja!), onda NZ-ni razvitak mora biti viđen kao napredujuće otkrivenje. Kršćani se moraju čuvati od dopuštajućega židovskog folkloru ili engleske

književnosti (tj. Dantea, Miltona) kako bi unaprijedili razjašnjenje zamisli. U ovome području otkrivenja postoje dakako tajnovitosti i dvosmislenosti. Bog je odabrao ne otkriti sve vidove zla, njegovo podrijetlo ([vidjeti Posebnu temu dolje: Lucifer](#)), njegovu svrhu, ali On je otkrio njegov poraz!

II. SOTONA U STAROME ZAVJETU

Izgleda da se u SZ-u pojam Satan [Sotona] (BDB 966, KB 1317) ili “optužitelj” odnosi na tri izdvojene skupine:

- A. ljudski optužitelji (1. Sam 29:4; 2. Sam 19:22; 1. Kr 11:14.23.25; Ps 109:6.20.29)
- B. anđeoski optužitelji (Br 22:22-23; Zah 3:1):
 1. Anđeo Gospodinov – Knjiga Brojeva 22:22-23
 2. Sotona – 1. Knjiga Ljetopisa 21:1; Job 1 - 2; Knjiga proroka Zaharije 3:1
- C. demonski (moguće Sotona) optužitelji (1. Kr 22:21; Zah 13:2).

Samo je kasnije u među-zavjetnome razdoblju zmija iz Knjige Postanka 3 poistovjećena sa Sotonom (usp. Knjiga mudrosti 2:23-24; 2. Hen 31:3), i čak je kasnije to postala rabinska mogućnost (usp. *Sot* 9b i *Sanh.* 29a). “Sinovi Božji” iz Knjige Postanka 6 postaju anđeli u 1. Henokovoj 54:6. Oni postaju podrijetlo zla u rabinskoj teologiji. Spominjem ovo, ne da bih branio ovu teološku ispravnost, nego kako bih pokazao njen razvitak. U NZ-u ove SZ-ne djelatnosti bile su dodane anđeoskome, utjelovljenom zlu (tj. Sotoni) u 2. Poslanici Korinćanima 11:3; Knjizi Otkrivenja 12:9.

Podrijetlo poosobljenoga zla teško je ili nemoguće (ovisno o vašoj točki gledišta) odrediti iz SZ-a. Jedan razlog za to je Izraelov jak monoteizam (usp. 1. Kr 22:20-22; Prop 7:14; Iz 45:7; Am 3:6). Sva uzročnost bila je pripisana YHWH-i kako bi se pokazala Njegova jedinstvenost i prvenstvo (usp. Iz 43:11; 44:6.8.24; 45:5-6.14.18.21.22).

Izvori mogućih obavijesti su: (1) Knjiga o Jobu 1 - 2, gdje je Satan jedan od “sinova Božjih” (tj. anđela) ili (2) Knjiga proroka Izaije 14; Ezekiel 28, gdje su častohlepni bliskoistočni kraljevi (Babilona i Tira) korišteni za slikovit prikaz ponosa Sotone (usp. 1. Tim 3:6). Ja imam pomiješane osjećaje glede toga pristupa. Ezekiel koristi metafore Edenskoga vrta ne samo za kralja Tira kao Sotone (usp. Ez 28:12-16), nego i za kralja Egipta kao Stabla spoznaje dobra i zla (Ez 31). Međutim, Knjiga proroka Izaije 14, posebice stihovi 12-14, izgleda opisuju anđeosku pobunu kroz ponos. Ako nam je Bog želio otkriti posebnu narav i podrijetlo Sotone ovo je vrlo neizravan način i mjesto za napraviti to ([vidjeti Posebnu temu dolje: Lucifer](#)). Moramo se čuvati od stremjenja sustavne teologije da uzme male, višeznačne dijelove različitih svjedočanstava, autora, knjiga, i književnih vrsta te ih spaja kao dio jedne Božanske slagalice.

III. SOTONA U NOVOME ZAVJETU

Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, tom 2, dodaci XIII [str. 748-763] i XVI [str. 770-776]) kaže da je rabinski judaizam bio pretjerano pod utjecajem perzijskoga dualizma i demonškoga nagađanja. U ovome području rabini nisu dobar izvor za istinu. Isus se korjenito razišao od učenja Sinagoge. Ja mislim da je rabinska zamisao anđeoskog posredovanja (usp. Djela 7:53) i protivljenja davanja Zakona Mojsiju na brdu Sinaj otvorila vrata zamisli o arkanđeoskome neprijatelju YHWH-i kao i čovječanstvu. Postoje dva velika boga iranskoga dualizma (Zoroaster):

1. *Ahura Mazda*, kasnije nazvan *Ormuzd*, koji je bio big stvoritelj, dobar bog
2. *Angra Mainyu*, kasnije nazvan *Ahriman*, uništavajući duh, zao bog.

Oni su se borili za vrhovnu vlast sa Zemljom kao bojnim poprištem. Ovaj se dualizam razvio u judaistički ograničeni dualizam YHWH i Sotone.

Sigurno postoji napredujuće otkrivenje u NZ-u kao što je razvitak zla, ali ne kao razrada rabinske tvrdnje. Dobar primjer ove razlike je “rat u Nebu”. Pad Sotone (đavla) je logička neizbježnost, ali osobitosti nisu date ([vidjeti Posebnu temu dolje: Pad Sotone i njegovih anđela](#)). Čak i ono što je dato prekriveno je apokaliptičkim žanrom (usp. Otk 12:4.7.12-13). Iako je Sotona (đavao) pobijeđen i prognan na Zemlju, on još uvijek djeluje kao sluga YHWH-in (usp. Mt 4:1; Lk 22:31-32; 1. Kor 5:5; 1. Tim 1:20).

U ovome području moramo zauzdati našu radoznalost. Postoje osobne sile kušnje i zla, ali postoji ipak samo jedan Bog i čovječanstvo je još uvijek odgovorno za njegove /njene odabire. Postoji duhovna borba, i prije i poslije spasenja. Pobjeda može jedino doći i ostati u i kroz Trojedinoga Boga. Zlo je bilo pobijeđeno i ono će biti uklonjeno (usp. Otk 20:10)!

POSEBNA TEMA: LUCIFER (iz Knjige proroka Izaije 14:12)

Pojam hebrejskoga NOMINATIVA MUŠKOGA RODA je לללך (BDB 237, KB 245). Ovaj je oblik nađen jedino ovdje u SZ-u. Korijen GLAGOLA, לללך može značiti:

1. “sjati”, moguće upućivanje na Mlađaka ili Danicu, jutarnju zvijezdu
2. “biti hvastav”, ili “hvaliti”, od čega smo dobili Aleluja psalme (tj. psalme hvaljenja).

KB spominje nekoliko mogućnosti kao podrijetlo ovoga korijena:

1. iz ugaritskoga korijena, *hll*
2. iz arapskoga korijena, polumjesec Mlađaka
3. iz hebrejskoga korijena, neizvjesno, ali vjerojatno upućuje na jutarnju zvijezdu Danicu (“sin osvita”)
4. iz latinskoga, “Lucifer” upućuje na Danicu (tj. doslovno “svjetlonoša”).

Sav naglasak naslova jeste taj da je ovo nebesko svjetlo brzo potisnuto od jutarnjega svjetla. Njegov sjaj je kratkotrajan! Postoji novi, sjajniji, i bolji dolazak svjetla!

Izaija 14:12: “ti” Naredna dva retka stiha Izaije 14:12 očito upućuju na zemaljskoga kralja Asirije ili Babilona (usp. Iz 14:16-17). Slika spjeva (Iz 14:4-21) uzeta je iz kanaanske mitologije (posebice stihovi 13-14), što je poznato iz pločica iz Raš Šamre nadnevka iz petnaestoga stoljeća prije Krista nađenih kod grada Ugarita.

Pojmovi “zvijezdo jutra” (*Helal*) i “osvita” (*Šabar*) oba su imena božanstava u kanaanskoj mitologiji, kao što je planina bogova na sjeveru (planina Safon, usp. Ps 48:2; Iz 14:13). Isto je tako naslov za božanstvo, “Previšnji”, uobičajen u ugaritskim spjevovima i upućuje na *Baal Šamima* (“Gospodar neba”). U kanaanskoj mitološkoj poeziji *Helal*, niži bog, pokušava prigrabiti silu, ali je poražen. Ovo stoji iza Izaijine slike oholosti istočnjačkoga vlastodršca.

Ovaj je opis ponosa, oholosti kralja Bliskoga Istoka proširen iz Knjige proroka Izaije 14:8-11. Jedino stih 12, uzet doslovno slijedeći Vulgatu, i manjak znanja o ugaritskoj književnosti može koristiti ovaj okvir kao upućivanje na pobunjenoga anđeoskog vođu. Vidjeti Knjigu proroka Izaije 14, Okvirni uvidi, B.

Izaija 14:13-14 Ova dva stiha pokazuju bahatost i ponos kraljeva Drevnoga Bliskog Istoka:

1. “Ja ću se popeti na...”, BDB 748, KB 828, *Qal* IMPERFEKT
2. “Ja ću podići svoje prijestolje...”, BDB 926, KB 1202, *Hiphil* IMPERFEKT
3. “Ja ću sjesti na...”, BDB 442, KB 444, *Qal* IMPERFEKT
4. “Ja ću se popeti iznad...”, isti GLAGOL kao #1
5. “Ja ću učiniti sebe poput...”, BDB 197, KB 225, *Hiphil* IMPERFEKT.

Bahatost i ponos srž su paloga ljudskog duha. YHWH jedinstveno osuđuje ovo ljudsko samoproglašenje božanstvom!

Postojalo je vrijeme kad sam mislio da su Knjige proroka Izaije 14 i Ezekiel 28 prikrivene reference na pad Sotone. Međutim, Biblija naslovljava oba od ovih poglavlja ljudskim kraljevima Drevnoga Bliskog Istoka (tj. Tir, Babilon). Smjeranja i slika uzeti su i iz Knjige Postanka 1 – 3 i iz ugaritske mitologije. To sam vidio jasno kad sam zabilježio kako Ezekiel 31 koristi sliku Postanka za opis faraona kao “stabla spoznaje dobra i zla”.

Mi želimo znati podrijetlo Sotone. Knjiga proroka Izaije 14 nam izgleda govori o njemu ali zabilježite Izaiju 14:9-12.15-20! Svrha i podrijetlo osobnoga zla mora ostati tajnovitost!

POSEBNA TEMA: PAD SOTONE I NJEGOVIH ANĐELA (iz Knjige Otkrivenja 12:4)

Otkrivenje 12:4 “njegov rep pomete trećinu nebeskih zvijezda i baci ih na zemlju” Zato jer je pojam “nebeskih zvijezda” korišten vrlo često u SZ-u kako bi uputio na Božje svete (usp. Post 15:5; Jer 33:22; Dn 12:3), neki su pretpostavili da to upućuje na svete, ali okvir vjerojatno upućuje na anđele (usp. Dn 8:10; 2. Pt 2:4; Juda, stih 6). Padajući anđeli (tj. slika padajućih zvijezda) uobičajeni su motiv u židovskoj međuzavjetnoj apokaliptičkoj književnosti (tj. 1. Henokova).

Sotona ([vidjeti Posebnu temu dolje: Sotona](#)) ocrtan je s anđelima u Nebu pred Bogom u Knjizi o Jobu 1 - 2 i Knjizi proroka Zaharije 3. On je moguće bio “pokrivajući kerubin” (usp. Ez 28:12-18). Ovaj opis, koristeći metafore iz Vrta Eden, ne odgovara kralju Tira, nego kraljevu ponosu i oholosti oponašanoga Sotone (ja postajem više i više uznemiren s ovim pristupom jer je u Knjizi proroka Ezekiel 31, kralj Egipta opisan kao stablo spoznaje dobra i zla. Ezekiel redovito koristi pojmove Edena za opis kraljeva). U SZ-u Sotona nije neprijatelj Boga, nego čovječanstva (usp. Otk 12:10). Sotona nije bio stvoren zao nego se razvio u glavnog neprijatelja svega dobrog i svetog (usp. A. B. Davidsonovu *An Old Testament Theology*, str. 300-306). Nekoliko je puta bilo rečeno kako je on zbačen s Neba (usp. Iz 14:12; Ez 28:16; Lk 10:18; Iv 12:31; 2. Pt 2:4; i Otk 12:7-12). Poteškoća je kada. Je li:

1. tijekom SZ-noga razdoblja:
 - a. prije stvaranja čovjeka, (tj. između Post 1:1 i 1:2, nazvanog “teorija jaza”; [vidjeti Posebnu temu dolje: Dan \[yom\]](#))
 - b. neko vrijeme nakon Joba ali prije Knjige proroka Ezekiel 28:16
 - c. tijekom razdoblja nakon izgnanstva, ali nakon Knjige proroka Zaharije 3:1
2. tijekom NZ-noga razdoblja:
 - a. nakon kušnje Isusa (usp. Mt 4:10)
 - b. tijekom misijskoga puta sedamdesetorice (usp. Lk 10:18)
 - c. u času kraja vremena pobune (usp. Otk 12:9).

Pitanje je upućuje li “trećina zvijezda” na anđele koji su se pobunili protiv Boga i odabrali slijediti Sotonu. Ako je tako, ovo može biti jedini temelj Pisma za demonsko NZ-a povezano s palim anđelima (usp. Otk 12:9.12). Broj, “jedna trećina”, može se odnositi na:

1. ograničenje uništenja tijekom osuda truba (usp. Otk 8:7-12; 9:15.18) a ne poseban broj
2. može predstavljati Sotonovo zavođenje dijela anđela
3. može biti mitološko smjernje na Babilonsko izvješće o stvaranju.

Na ovoj točki od koristi može biti zapamtiti da iako je ovaj predmet zanimljiv, on vjerojatno nije bio autorova nakana u tome okviru za raspravu o:

1. podrijetlu demonskoga
2. padu Sotone
3. anđeoskoj pobuni u Nebu.

U apokaliptičkoj književnosti središnja tema viđenja jeste ključna, ali doslovnost predstavljanja, pojedinosti i slike su dramske, simboličke, zamišljene ([vidjeti Posebnu temu dolje: Apokaliptička književnost](#)). Naša je radoznalost i zapadnjačko razmišljanje ono koje motivira naša iscrpna, logička, doktrinarna utvrđivanja ovih simboličkih tekstova. Budite pozorni od guranja pojedinosti; apokaliptička književnost često je istinski teološki predstavljena u maštovitoj okosnici. Ona je istinita, ali simbolički predstavljena!

POSEBNA TEMA: SOTONA

Ovo je vrlo težak predmet iz nekoliko razloga:

1. SZ ne otkriva zakletoga neprijatelja dobru, nego YHWH-inog slugu (vidjeti A. B. Davidson, *OT Theology*, str. 300-306), koji je ponudio čovječanstvu alternativu i isto tako optužuje čovječanstvo za nepravdu. U SZ-u postoji samo jedan Bog ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#)), jedna sila, jedan uzrok – YHWH (usp. Iz 45:7; Am 3:6)
2. zamisao osobnoga zakletoga neprijatelja Božjeg razvijala se u među-biblijskoj (ne-kanonskoj) književnosti pod utjecajem perzijskih dualističkih religija (*zoroastrijizam*). Ovo je, zauzvrat, uvelike utjecalo na rabinski judaizam i esensku zajednicu (tj. Svici s Mrtvoga mora)

3. NZ razvija SZ-ne teme u iznenađujuće krutim, ali odabranim skupinama.

Ako netko pristupa proučavanju zla s gledišta biblijske teologije (svake Knjige ili autora ili žanra proučavanog i s napravljenim kratkim pregledom odvojeno), onda se otkrivaju vrlo različiti pogledi na zlo.

Ako, međutim, netko pristupa proučavanju zla s ne-biblijskoga ili od Biblije izdvojenoga prilaza svjetskim religijama ili istočnjačkim religijama, onda je većina NZ-noga razvitka naviještena u perzijskome dualizmu i grčko-rimskome spiritizmu.

Ako je netko pretpostavljeno predan Božanskome autoritetu Pisma, onda NZ-ni razvitak mora biti viđen kao napredujuće otkrivenje. Kršćani se moraju čuvati od omogućavanja židovskome folkloru ili zapadnjačkoj književnosti (Dante, Milton) daljnji utjecaj zamisli. Zasigurno postoji tajnovitost i višeznačnost u ovome području otkrivenja. Bog je odabrao ne otkriti sve vidove zla, njegovu podrijetlo, njegov razvoj, njegovu svrhu, ali On je otkrio njegov poraz!

U SZ-nome pojmu "Sotona" ili "tužitelj" (BDB 966, KB 1317) može se odnositi na tri različite odvojene skupine:

1. ljudski tužitelji (usp. 1. Sam 29:4; 2. Sam 19:22; 1. Kr 11:14.23.25; Ps 109:6)
2. anđeoski tužitelji (usp. Br 22:22-23; Job 1 - 2; Zah 3:1)
3. demonski tužitelji (usp. 1. Ljet 21:1; 1. Kr 22:21; Zah 13:2).

Jedino poslije u među-zavjetnome razdoblju zmija iz Knjige Postanka 3 poistovjećena je sa Sotonom (usp. Knjiga Mudrosti 2:23-24; 2. Hen 31:3), i čak poslije to je postala rabinska mogućnost (usp. *Sot* 9b i *Sanh.* 29a). "Sinovi Božji" iz Postanka 6 postaju anđeli u 1. Henokovoj 54:6. Spominjem ovo, ne kako bih obranio teološku ispravnost, nego pokazao njen razvitak. U NZ-u ove SZ-ne djelatnosti pripisane su anđeoskome, personificiranome zlu (usp. 2. Kor 11:3; Otk 12:9).

Podrijetlo personificiranoga zla teško je ili nemoguće (ovisno o vašoj točki gledišta) odrediti iz SZ-a. Jedan razlog za ovo jeste Izraelov jak monoteizam ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#); također zabilježite 1. Kr 22:20-22; Prop 7:14; Iz 45:7; Am 3:6). Sva uzročnost bila je pripisana YHWH-i kako bi se pokazala Njegova jedinstvenost i prvenstvo (usp. Iz 43:11; 44:6.8.24; 45:5-6.14.18.21.22).

Izvori moguće obavijesti su: (1) Knjiga o Jobu 1 - 2, gdje je Satan jedan od "sinova Božjih" (tj. anđela) ili (2) Knjiga proroka Izaije 14 i Ezekiel 28, gdje su moguće korišteni ponositi blisko-istočni kraljevi (Babilona i Tira) za slikovit prikaz ponosa Sotone (usp. 1. Tim 3:6). Ja imam pomiješane osjećaje o ovome pristupu. Ezekiel koristi metafore Edenskoga vrta, ne samo za kralja Tira kao Sotone (usp. Ez 28:12-16), nego i za kralja Egipta kao Stabla spoznaje Dobroga i Zla (Ez 31). Međutim, Knjiga proroka Izaije 14, posebice stihovi 12-14, izgleda opisuju anđeoski otpor putem ponosa. Ako nam je Bog želio otkriti posebnu narav i podrijetlo Sotone, ovo je vrlo neizravan način i mjesto za učiniti to. Mi se moramo paziti stremljenja sustavne teologije od uzimanja malih, višeznačnih dijelova različitih zavjeta, autora, Knjiga, i žanrova i slaganja istih kao dijelove jedne Božanske slagalice.

Slažem se s Alfredom Edersheimpom (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, tom 2, dodaci XIII. [str. 748-763] i XVI. [str.770-776]) da je rabinski judaizam bio pretjerano pod utjecajem perzijskoga dualizma i nagađanja o demonima. Rabini nisu dobar izvor za istinu u tome području. Isus se temeljito razilazi od učenja sinagoge u tome području. Ja mislim da se zamisao o arkanđeoskome YHWH-inome neprijatelju razvijala od dva glavna boga iranskoga dualizma, *Ahrimana* i *Ormuzda* [ili Ahura-Mazde – op.prev.], i potom se razvijala od rabina u biblijski dualizam YHWH i Sotone.

Postoji jamačno napredujuće otkrivenje u NZ-u kao ono prema personifikaciji zla, ali ne tako razrađivano kao kod rabina. Dobar primjer ove razlike je "rat u Nebu". Pad Sotone je logična potrebitost, ali osobitosti nisu dane ([vidjeti Posebnu temu gore: Pad Sotone i njegovih anđela \[iz Knjige Otkrivenja 12:4\]](#)). Čak ono što je dato prikriiveno je u apokaliptičkome žanru (usp. Otk 12:4.7.12-13). Iako je Sotona poražen u Isusu i izgnan na Zemlju, on ipak djeluje kao YHWH-in sluga (usp. Mt 4:1; Lk 22:31-32; 1. Kor 5:5; 1. Tim 1:20).

Moramo zauzdati našu znatiželju u ovome području. Postoji osobna sila kušnje i zla, ali postoji ipak samo jedan Bog i mi smo ipak odgovorni za naše odabire. Postoji duhovna bitka, i prije i nakon spasenja. Pobjeda može jedino doći i ostati u i kroz Trojedinoga Boga. Zlo je bilo pobijeđeno i bit će uklonjeno (usp. Otk 20:10)!

POSEBNA TEMA: DAN (YOM, BDB 398, KB 399)

Teorije o značenju *yom* (dan iz Post 1) uzete i usvojene od dr. Johna Harrisa (dekan Škole kršćanskih proučavanja i profesor SZ-a u Baptističkome sveučilištu istočnoga Teksasa) iz Istraživanja SZ-a udžbenik I.:

1. Teorija doslovno o dvadeset-četverosatnome razdoblju
Ovo je otvoren pristup (usp. Izl 20:9-11). Pitanja što izniču iz ovoga pristupa:
 - a. kako je postojalo svjetlo prvoga dana kad Sunce nije bilo stvoreno sve do četvrtoga dana?
 - b. kako su bile sve životinje (posebice one autohtone drugim dijelovima svijeta) imenovane u manje od jednoga dana (usp. Post 2:19-20)?
2. Teorija dan - doba
Ova teorija nastoji uskladiti znanost (posebice geologiju) s Pismom. Ta teorija kaže da su “dani” bili “geološka doba” u trajanju. Njihovo je trajanje nejednako, i oni se približavaju različitim slojevima opisanima u uniformitarističkoj geologiji. Znanstvenici se nastoje usuglasiti s općim razvojem Knjige Postanka 1: para i vodena masa prethodila je odvajanju kopna i mora prije pojavka života. Biljni život došao je prije životinjskoga života, a čovječanstvo je predstavljalo zadnji i najsloženiji oblik života. Iz ovoga pristupa izniču pitanja:
 - a. kako su biljke preživjele “doba” bez Sunca?
 - b. kako se odvijalo oprašivanje u biljkama ako još kukci i ptice nisu bile stvorene do “doba” kasnije?
3. Alternativna teorija o zamjeni doba – dan
Dani su ustvari dvadeset-četverosatna razdoblja, ali svaki je dan odvojen dobima u kojima je nešto stvoreno bilo razvijeno. Pitanja što izniču iz ovoga pristupa:
 - a. iste poteškoće kao u teoriji dan - doba
 - b. označavali li tekst “dan” kao onaj upotrijebljen za oboje i za dvadeset-četiri sata i za neku eru?
4. Napredujuća teorija Stvaranje - Katastrofa
Ova teorija ide kako slijedi: između Postanka 1:1 i 1:2, postojalo je neodređeno vremensko razdoblje u kojem se pojavljuju geološka doba; tijekom toga razdoblja, prapovijesna su stvorenja navedena po redu predloženih okamina koje su se stvorile; prije oko 200.000 godina, pojavila se nadnaravna nepogoda i uništila većinu života na ovoj planeti i prouzročila izumiranje mnogih životinja; onda su se pojavili dani iz Postanka 1. Ovi dani upućuju na ponovno Stvaranje, prije negoli na prvotno Stvaranje.
5. Jedino - Eden teorija
Izvjeste o stvaranju upućuje jedino na Stvaranje i fizičke vidove Vrta Eden.
6. Teorija jaza
Temeljeno na Postanku 1:1, Bog je stvorio savršeni svijet. Temeljeno na Postanku 1:2, Lucifer (Sotona) je bio postavljen da nadzire svijet i pobunio se. Bog je potom osudio Lucifera i svijet potpunim uništenjem. Milijune godina, svijet je bio ostavljen sâmim i prošla su geološka doba. Temeljeno na Postanku 1:3 - 2:3, u 4004. godini prije Krista, pojavilo se šest doslovnih dvadeset-četverosatnih dana ponovnoga stvaranja. Biskup Ussher (1654. g.) upotrijebio je genealogije Postanka 5 i 11 kako bi izračunao i datirao stvaranje čovječanstva u otprilike 4004.-oj godini prije Krista. Međutim, genealogije ne predstavljaju potpune kronološke sheme.
7. Teorija Svete sedmice
Pisac Knjige Postanka koristio je zamisao dana i tjedna kao književni način kako bi izložio Božansku poruku Božje djelatnosti u Stvaranju. Takva građa slikovito prikazuje ljepotu i sklad Božjega stvaralačkog djela.
8. Ustoličenje Kozmičkoga hrama
Ovo je noviji pogled Johna H. Waltona, u *The Lost World of Genesis One*, IVP. 2009., koji vidi šest dana kao “djelatnu ontologiju, ne materijalnu ontologiju”. One opisuju Božje uređenje ili postavljanje djelatnoga svemira za dobro čovječanstva. To potkrepljuje druge drevne kozmologije. Na primjer, prva tri dana predstavljala bi Božje davanje “sezona (tj. vremena)”, “vremena (tj. za usjeve)” i hranu. Ponavljan izričaj “to je dobro” može obilježiti djelotvornost.
Sedmi dan može opisivati Božje uvođenje Njegova potpuna djelatnoga i nastanjenog “Kozmičkoga hrama” kao zakonskoga vlasnika, nadzornika i upravitelja. Knjiga Postanka 1 nema ništa s materijalnim stvaranjem stvari nego s uređivanjem te stvari za djelatno mjesto za Boga i ljude kako bi imali zajedništvo.

“Dani” postaju književni način za navješćivanje drevne bliskoistočne opće suglasnosti kako:

- a. nema razlike između “prirodnoga” i “natprirodnoga”
- b. Božanstvo je uključeno u svaki vid života. Izraelova jedinstvenost nije bila njegov opći pogled na svijet nego sljedeće:
 - (1) njegov monoteizam
 - (2) Stvorenje je bilo za čovječanstvo, a ne za bogove
 - (3) nema sukoba između bogova ili bogova i ljudstva u Izraelovu izvješću.

On [Izrael – op. prev.] nije posudio svoje izvješće o stvaranju od drugih nego podijelio njihov opći pogled na svijet.

Pojam “dan” obično upućuje na 24-satni ciklus zemljine rotacije (tj. Izl 20:9-10), ali može upućivati na razdoblje neodređenoga vremena (usp. Post 2:4; 5:2; Ruta 1:1; Ps 50:15; 90:4; Prop 7:14; Iz 4:2; 11:2; Zah 4:10).

POSEBNA TEMA: APOKALIPTIČKA KNJIŽEVNOST (iz Uvoda u Knjigu Otkrivenja)

Otkrivenje je jedinstveni židovski književni žanr, apokaliptički. Često je korišten u vremenima punima-napetosti kako bi izrazio uvjerenje da je Bog bio u nadzoru povijesti i da će donijeti oslobođenje Svome narodu. Ova vrsta književnosti obilježena je:

1. jakim osjećajem sveopće Božje suverenosti (monoteizam i determinizam)
2. borbom između dobra i zla, ovoga Doba i Doba koje mora doći (dualizam)
3. uporabom tajnih kodiranih riječi (uobičajeno iz SZ-a ili među-zavjetne židovske apokaliptičke književnosti)
4. uporabom boja, brojeva, životinja, ponekad životinja /ljudi
5. uporabom anđeoskoga posredovanja putem viđenja i snova, ali uobičajeno kroz anđeosko posredovanje
6. prvenstvenim žarištima na kraj-vremena (Novo doba)
7. uporabom određenog skupa simbola, ne stvarnosti, za naviještanje poruke o kraju-vremena
8. neki primjeri ove vrste žanra su:
 - a. Stari zavjet:
 - (1) Knjiga proroka Izaije 24 – 27; 56 - 66
 - (2) Knjiga proroka Ezekiel 37 - 48
 - (3) Knjiga proroka Daniela 7 - 12
 - (4) Knjiga proroka Joela 2:28 - 3:21
 - (5) Knjiga proroka Zaharije 1 – 6; 12 - 14
 - b. Novi zavjet
 - (1) Evanđelje po Mateju 24; Marku 13; Luki 21; i 1. Poslanica Korinćanima 15 (na neke načine)
 - (2) 2. Poslanica Solunjanima 2 (uglavnom)
 - (3) Knjiga Otkrivenja (poglavlja 4 - 22)
 - c. ne-kanonska (uzeto iz D. S. Russell, *The Method and Message of Jewish Apocalyptic*, str. 37-38):
 - (1) 1. Henokova knjiga, 2. Henokova (Henokove tajne)
 - (2) Knjiga svečanosti
 - (3) Sibilina proroštva III., IV., V.
 - (4) Zavjet dvanaest patrijarha
 - (5) Salamonovi psalmi
 - (6) Mojsijeva pretpostavka
 - (7) Izaijino mučeništvo
 - (8) Mojsijeva apokalipsa (Život Adama i Eve)
 - (9) Abrahamova apokalipsa
 - (10) Abrahamov zavjet
 - (11) 2. Ezdrina knjiga (4. Ezdrina)
 - (12) Baruh 2., 3.

9. postoji osjećaj dvojnosti u ovome žanru. On vidi stvarnost kao nizove dualizama, suprotivosti, ili napetosti (tako uobičajene u Ivanovim pisanjima) između:
- Neba – Zemlje
 - Doba zla (zao čovjek i zli anđeli) – Novo doba pravednosti (pobožan čovjek i pobožni anđeli)
 - sadašnje postojanje – buduće postojanje.

Sve od ovoga kreće se prema dovršenju prouzročene Bogom. Ovo nije svijet kakvim je Bog namjeravao da bude, ali On nastavlja igrati, raditi, i prenositi Svoju volju za obnovom prisnoga zajedništva započetog u Vrtu Eden. Kristov događaj je razvođe Božjega nauma, ali dva Dolaska prouzročili su sadašnji dualizam.

▣ (5:5) “kako bi njegov duh mogao biti spašen” Crkvena stega mora uvijek biti iskupiteljska i obnoviteljska, ne osvetoljubiva (usp. 2. Kor 2:5-11; 2. Sol 3:14-15). To je SZ-ni suzvuč riječi “spašen”, što znači fizičko oslobođenje. Ova osoba, iako djeluje nemoralno, član je crkve. On treba duhovno oslobođenje, ne spasenje.

Kao što je vrlo često u Pavlovim pisanjima, fizičko tijelo i duh su suprotstavljeni (npr. Rim 8:1-11). Oni predstavljaju dvije različite strukture autoriteta, dva svjetonazora, dvije odanosti /vjernosti (usp. Mt 6:19-34; 1. Iv 2:15-17).

Još jedan teološki naglasak o 1. Poslanici Korinćanima 5:5: Sotona je Božje oruđe, koji služi Njegovim iskupiteljskim svrhama. U SZ-u Sotona je neprijatelj ljudstva, ali sluga Boga (usp. A. B. Davidson, *An OT Theology*, str. 300-306). Međusobni odnos je pojačan u NZ-u. Sotona postaje neprijatelj Boga, ali on je još uvijek sluga koji se opire. Svrha Sotone u 1. Korinćanima 5:5 je donijeti konačno spasenje članu crkve koji griješi.

▣ “u dan Gospodina Isusa” Ovo očito upućuje na eshatološku, okolnost kraja vremena. Božja privremena osuda prema kršćanima može se vidjeti u 1. Poslanici Korinćanima 11:30-32; Djelima apostolskim 5, i 1. Timoteju poslanici 1:20. Podrazumijeva ovaj tekst: (1) fizičku smrt, ali eshatološko spasenje, 1. Korinćanima 1:8 ili (2) je li ovo spasenje ovisno o njegovu pokajanju?

Postoji ponavljani eshatološki naglasak u 1. Korinćanima (usp. 1. Kor 1:7-8; 3:13; 4:5; 5:5; 6:14; 11:26; 13:12; 15:50-54; 16:22). Možda je jedan od problema u korinškoj crkvi bio previše-shvaćena eshatologija kombinirana s početnim gnosticizmom. Mislili su kako su dostigli duhovno (usp. 1. Kor 4:7-10) i da je tijelo bilo zlo (tj. grčka misao) i, stoga, nevažno za duhovne probleme. Pavao pobija ova stremljenja:

- potvrđujući buduću kao i sadašnju (usp. 1. Kor 5:5) osudu
- naglašavajući neprimjerenost nečudorednosti za vjernike (usp. 1. Kor 5:5-6).

Također zabilježite kako su SZ-ni izričaju što upućuju na YHWH-u sad preneseni na Isusa (usp. 1. Kor 1:8; 2. Kor 1:14; 1. Sol 5:2; 2. Sol 2:2; 2. Tim 4:8). Ovo je jedan od književnih načina kako NZ-ni autori potvrđuju Božanstvo Isusa iz Nazareta.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:6-8

⁶Vaše hvalisanje nije dobro. Ne znate li da malo kvasac ukvasi čitav grumen tijesta? ⁷Počistite stari kvasac tako da možete biti novi grumen, baš kao što jeste *zapravo* beskvasni. Jer je Krist naša Pasha bio žrtvovan. ⁸Stoga hajdemo slaviti blagdan, ne sa starim kvascem, niti s kvascem zlobe i pokvarenosti, nego s beskvasnim kruhom iskrenosti i istine.

5:6 “Vaše hvalisanje nije dobro” Ovaj osvrt pomaže tumačiti stav korinške crkve. Oni su tvrdili slobodu i dozvolu temeljeno na Evanđelju. Željeli su se šepuriti sa svojom novom slobodom umjesto pribavljanja svjedoka Evanđelja od svoje zajednice.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:29: Hvalisanje.](#)

▣ “Ne znate li” Ovo je osobit izričaj često korišten od Pavla kako bi uputio na stvari što vjericima moraju biti poznate, stvari što su im prije bile naviještene, ali koje su očito često (tj. zbog njihovih djelovanja i stavova) zaboravili (usp. Rim 6:16; 11:2; 1. Kor 3:16; 5:6; 6:2.3.9.15.19; 9:13.24).

▣ “kvasac” Ovo upućuje na židovsku uzrečicu (usp. Mt 16:6.12; Gal 5:9) o kvascu, obično u negativnome smislu, što je povezan s trulošću zbog procesa fermentacije. Međutim, ponekad metafora ima pozitivan vid (usp. Mt 13:33; Lk 13:20-21), što pokazuje da je značenje povezano s okvirom.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Kvasac.](#)

POSEBNA TEMA: KVASAC

Pojam "kvasac" (BDB 329, KB 329; grčki, *zumē*) korišten je u dva smisla i u SZ-u i u NZ-u:

1. smisao pokvarenosti i, stoga, simbol zla:
 - a. Knjiga Izlaska 12:15.19; 13:3.7; 23:18; 34:25; Levitski zakonik 2:11; 6:17; Ponovljeni zakon 16:3
 - b. Evanđelje po Mateju 16:6.11-12; Marko 8:15; Luka 12:1; Poslanica Galaćanima 5:9; 1. Korinćanima 5:6-8
2. smisao zasićenja /prožimanja i, stoga, slika utjecaja, ne simbola zla:
 - a. Levitski zakonik 7:13; 23:17; Knjiga proroka Amosa 4:5
 - b. Evanđelje po Mateju 13:33; Luka 13:20-21.

Jedino okvir može odrediti značenje ove riječi (što je tako za sve riječi!).

Na temu o beskvasnome kruhu, Izraelci nisu mogli čekati sve do jutra da se kvasac dignu. Ova pojedinost iz noći izlaska potakla je bivanje Blagdana Pashe u Izlasku bivanje kombiniranim s Blagdanom poljoprivrednih plodova (usp. Izl 12:15-20; 23:14-17; 34:18).

Kvasac je redovito bio korišten u žrtvene potrepeštine (usp. Lev 7:13; 23:17), ali poslije je postao simbolom grijeha i pobune. Fermentacija je u ovome simboličkome smislu bila viđena kao prigoda Izraelca na pojedinačnoj osnovi da istraži njihove živote za ikoli nagovještaj pobune ili neposlušnosti YHWH-i. Kao što je Dan pomirenja (Lev 16) djelovao na nacionalnome stupnju, Blagdan Beskvasnoga kruha djelovao je na pojedinačnome ili obiteljskome stupnju.

Ovaj godišnji zahtijevani Blagdan, kombiniran s Blagdanom Pashe, uvijek je držao veličanstveno YHWH-ino oslobođenje u umovima i srcima Njegova naroda. Budući je milost i obećanje osiguralo oslobođenje iz Egipta, tako je Izrael bio ovisan o ovima nepromjenjivim Božanskim osobinama za spasenje kako su prolazile godine (usp. Izl 13:8.14; Pnz 4:9; 6:2.7.20-21).

5:7 "Počistite stari kvasac" Ovo je AORIST AKTIVNOGA IMPERATIVA. To je smjerenje na židovski običaj uklanjanja kvasca iz kuće tik pred Pashu svake godine (usp. Izl 12:15). Godišnji obred bio je znak pokajanja.

NASB	"tako da možete biti novi grumen, baš kao što jeste <i>zapravo</i> beskvasni"
NKJV	"da možete biti novi grumen, budući ste uistinu beskvasni"
NRSV	"da možete biti nova smjesa, kao što ste uistinu beskvasni"
TEV	"tako da budete u potpunosti čisti. Potom ćete biti kao nova smjesa tijesta bez ikakvoga kvasca, kao što zaista znam da <i>zapravo</i> jeste"
NJB	"tako da možete biti meso tijesta, beskvasni kao što jeste"

Ovo pokazuje Pavlovu tipičnu kombinaciju zapovijeda o MORALU kombiniranu s POLOŽAJNOM izjavom. Ono što smo u Kristu položajno, moramo postati Kristo-slični u načinu života. Oni su bili narod Božji (tj. beskvasni), ali moraju biti eshatološki narod Božji (tj. novi grumen).

NASB	"Jer je Krist naša Pasha bio žrtvovan"
NKJV	"Jer zaista je Krist, naša Pasha, bio žrtvovan za nas"
NRSV	"Jer naš blagdan Pashe je spreman, sad budući je Krist, naše Pashalno janje, bio žrtvovan"
TEV	"Jer naš Blagdan Pashe je spreman, sad budući je Krist, naše Pashalno janje, bio žrtvovan"
NJB	"Jer je naša Pasha bila žrtvovana, to jest, Krist"

Pavao povezuje smrt Krista sa SZ-nom zamisli o Pashalnome Janjetu (usp. Izl 12:15 i dalje; 13:7). Ovo je jedno od nekoliko mjesta u NZ-u da je ova veza posebno izrečena:

1. Ivan Krstitelj vidio je ovu vezu i nazvao Isusa "Janje Božje koje uzima grijeh svijeta" u Evanđelju po Ivanu 1:29
2. Ivan 19:36 koristi navod od Pashe na dan Izlaska iz Knjizi Izlaska 12:46.

5:8 "Stoga hajdemo slaviti blagdan" Ovo je PREZENT AKTIVNOGA KONJUNKTIVA (BODREĆI KONJUNKTIV što poziva na djelovanje). To se odnosi samo na SZ-ni blagdanski dan (usp. Lev 16), nazvan Dan pomirenja u 1. Poslanici Korinćanima 5:7, dok se 1. Korinćanima 5:7b i 8 odnose na Blagdan Pashe (usp. Izl 12). Ovo upućuje na naš neprekidni način života zbog Kristova djela za nas i u nama, ali s elementom možebitnosti (tj. KONJUNKTIVAN NAČIN).

▣ **“ne sa starim kvascem”** Ovo upućuje na Novi savez u Kristu (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-36). Taj Novi savez isključuje ljudsko hvastanje i bahatost. Kristova smrt je razvođe biblijskoga otkrivenja.

▣ **“niti s kvascem zlobe i pokvarenosti”** U okviru i po suprotivosti, Pavao potvrđuje neprimjerene, čak zle, porive i djelovanja nekih iz frakcija u kućnim crkvama u Korintu.

▣ **“nego s ... iskrenosti”** Ova rijetka riječ moguće je složeni pojam od “sunčev sjaj” i “osuda”. Ona prenosi zamisao o neskrivenim, čistim pobudama (usp. 1. Kor 5:8; 2. Kor 1:12; 2:17; Fil 1:10; 2. Pt 3:1).

▣ **“istine”** Etimologija *alētheia* je “izložiti /razotkriti, neskriveno, jasno očitovati”, što je usporedno s temeljnim značenjem “iskrenosti”. Pavao je zabrinut s porivima!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: “Istina” u Pavlovim pisanjima.](#)

POSEBNA TEMA: “ISTINA“ U PAVLOVIM PISANJIMA

Pavlova uporaba ovoga pojma i njegovih srodnih oblika dolazi od njegova SZ-noga ekvivalenta, emet, što znači vjerodostojno ili vjerno (BDB 53; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#)). U međubiblijskim židovskim pisanjima bio je korišten o istini u opreču s obmanom. Možda bi najbliža usporednica bila “Oda zahvalnosti” u Svicima s Mrtvoga mora, gdje je pojam korišten o otkrivenim doktrinama. Članovi zajednice esena postali su “svjedoci istine”.

Pavao koristi pojam kao način upućivanja na Evanđelje Isusa Krista:

1. Poslanica Rimljanima 1:18.25; 2:8.20; 3:7; 15:8
2. 1. Poslanica Korinćanima 13:6
3. 2. Poslanica Korinćanima 4:2; 6:7; 11:10; 13:8
4. Poslanica Galaćanima 2:5.14; 5:7
5. Poslanica Efežanima 1:13; 6:14
6. Poslanica Kološanima 1:5.6
7. 2. Poslanica Solunjanima 2:10.12.13
8. 1. Timoteju poslanica 2:4; 3:15; 4:3; 6:5
9. 2. Timoteju poslanica 2:15.18.25; 3:7.8; 4:4
10. Titu poslanica 1:1.14

Pavao također koristi ovaj pojam kao način izražavanja da je njegovo govorenje ispravno /posve istinito:

1. Djela apostolska 26:25
2. Poslanica Rimljanima 9:1
3. 2. Poslanica Korinćanima 7:14; 12:6
4. Poslanica Efežanima 4:25
5. Poslanica Filipljanima 1:18
6. 1. Timoteju poslanica 2:7.

On ga također koristi kako bi opisao svoje pobude u 1. Poslanici Korinćanima 5:8 i način života (i za sve kršćane) u Poslanici Efežanima 4:24; 5:9; Filipljanima 4:8. Ponekad ga koristi za ljude:

1. Bog, Poslanica Rimljanima 3:4 (usp. Iv 3:33; 17:17)
2. Isus, Poslanica Efežanima 4:21 (slično Iv 14:6)
3. apostolski svjedoci, Titu poslanica 1:13
4. Pavao, 2. Poslanica Korinćanima 6:8.

Pavao koristi oblik GLAGOLA (tj. *alētheuō*) samo u Poslanici Galaćanima 4:16 i Efežanima 4:15, gdje to upućuje na Evanđelje. Za daljnje proučavanje vidjeti od Colina Browna (izd.), *The New International Dictionary of New Testament Theology*, tom 3, str. 784-902.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:9-13

⁹Napisao sam vam u svome pismu ne družiti se s nepoštenim ljudima; ¹⁰Ja nisam uopće *mislio* sa svima nepoštenim ljudima ovoga svijeta, ili s gramzivcima i varalicama, ili s idolopoklonicima, jer onda biste morali izići iz svijeta. ¹¹Nego zapravo, pisao sam vam da se ne družite s ikojim tako-zvanim bratom ako je on nepoštena osoba, ili gramzivac, ili idolopoklonik, ili pogrdivač, ili pijanica, ili varalica neka se čak ne jede s takvim. ¹²Jer što ja imam s osuđivanjem onih izvana? Ne sudite li one koji su unutar *crkve*? ¹³Ali oni koji su izvana, Bog sudi. **UKLONITE POROČNA ČOVJEKA OD SEBE.**

5:9 “Napisao sam vam u svome pismu” Ovo vjerojatno upućuje na izgubljeno pismo (usp. A, T, Robertson, *Word Pictures in the New Testament*, str. 115, i M. R. Vincent, *Word Studies in the New Testament*, str. 769). Moguće je nekoliko Pavlovih pisama bilo izgubljeno (usp. Kol 4:16) ili to može biti EPISTORALNI AORIST (usp. 1. Kor 9:15), što bi upućivao na 1. Poslanicu Korinćanima, koju je trenutačno pisao (usp. 1. Kor 5:11). Vidjeti Uvod u 1. Korinćanima, VII. C.

▣ **“nepoštenim ljudima”** Ovo je grčki pojam *pornos* (usp. 1. Kor 5:9.10.11; 6:9). On se odnosi na “nepoštenje” (tj. *porneia* usp. 1. Kor 5:1 [dva puta]; 6:13.18; 7:2; 2. Kor 12:21) i “počiniti nečudoređe” (tj. *porneuō*, usp. 1. Kor 6:18; 10:8).

Ovi novi vjernici u Korintu bili su većinom pogani (vjerojatno Rimljani). Pogani su štovali s pijanstvom i seksualnim djelima u hramovima svojih bogova te na posebnim javnim i privatnim večerama. Njihova nova vjera u Krista još je uvijek bila zaražena s njihovom poganskom prošlošću i kulturom.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Mane i vrline u NZ-u.](#)

POSEBNA TEMA: MANE I VRLINE U NZ-U

Popisi i mana i vrlina uobičajeni su u NZ-u. Često odražavaju i rabinske i kulturološke (stoičke) popise. NZ-ne liste oprečnih osobina mogu se vidjeti u:

	Mane	Vrline
1. Pavao	Rimljanima 1:28-32 Rimljanima 13:13 1. Korinćanima 5:9-11 1. Korinćanima 6:10 2. Korinćanima 12:20 Galaćanima 5:19-21 Efežanima 4:25-32 Efežanima 5:3-5 --- Kološanima 3:5.8 1. Timoteju 1:9-10 1. Timoteju 6:4-5 2. Timoteju 2:22a.23 Tit 1:7; 3:3	--- Rimljanima 12:9-21 --- 1. Korinćanima 6:6-9 2. Korinćanima 6:4-10 Galaćanima 5:22-23 --- --- Filipljanima 4:8-9 Kološanima 3:12-14 --- --- 2. Timoteju 2:22b.24 Tit 1:8-9; 3:1-2
2. Jakov	Jakovljeva 3:15-16	Jakovljeva 3:17-18
3. Petar	1. Petrova 4:3 2. Petrova 1:9	1. Petrova 4:7-11 2. Petrova 1:5-8
4. Ivan	Otkrivenje 21:8; 22:15	---

5:10 Pavlovo pismo bilo je krivo shvaćeno. Pavao je bodrio nove vjernike neke bježe od nemoralnosti. Međutim, neki su ovo protumačili kao “nikad se ne družiti s”. Pavao je morao razjasniti svoje značenje. Vjernici žive u palome svijetu; nemoguće je ne doći u dodir s nemoralnim ljudima (posebice ako uzimamo ozbiljno Mt 28:19). Ono što je Pavao mislio bilo je ne dopustiti

da aktivni poganin bude vaš zavjetni brat, drug članovima crkve, ili čak najbolji prijatelj. Ovo je PREZENT SREDNJEGA INFINITIVA pojma *sunanamignumi*, što znači “izmiješati zajedno” (usp. 1. Kor 5:9.11; 2. Sol 3:6.14). Stihovi 10-11 daju jasnu sliku kulturološke okolnosti crkve u Korintu.

5:11

NASB

“s ikojim tako-zvanim bratom”

NKJV

“ni s kim imenom brat”

NRSV

“svatko tko nosi ime brata ili sestre”

TEV

“osoba koja sebe naziva vjernikom”

NJB

“bilo s kim koji se naziva bratom”

Ovaj izričaj je PREZENT PASIVNOGA PARTICIPA, što se povezuje s TREĆIM RAZREDOM KONDICIONALNE REČENICE. To upućuje na nekoga tko tvrdi da je ime Krist (usp. Ef 5:3) ili se poziva na ime Krist (usp. Rim 10:9-13; Fil 2:11). Uzimanje Kristova imena znači uzimanje Njegove naravi. Vrlo je jasno da je Pavao (kao i Isus) vjerovao kako nečiji način života otkriva nečije pravo ja (usp. Mt 7:15-23). Izjava se mora slagati sa spoznajom Evanđelja, obitavajućim Duhom, osobnom poslušnošću, i ustrajnošću.

▣ “pogrđivač” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:12.

▣ “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što znači moguće djelovanje. Postoji nekoliko popisa u Pavlovim pisanjima o grijesima mesa /tijela (usp. Rim 1:29-37; 1. Kor 5:10-11; 6:9-10; 2. Kor 12:20; Gal 5:19-21; Ef 4:31; 5:3-4; Kol 3:5-9).

▣ “neka se čak ne jede s takvim” Ovo može upućivati na Gospodnju večeru, ali trebalo bi upućivati na društveni kontakt (usp. 1. Kor 10:27). U rimskoj kulturi večere su često bile mogućnosti za nemoral.

5:12 Pavao i crkva moraju se baviti s članovima (1. Kor 5:12 očekuje “da” odgovor), ali vjernici moraju dopustiti Bogu bavljenje s ne-članovima. Vjernici ne smiju suditi jedan drugoga (usp. Mt 7:1 i dalje; Rim 14:1-15:13), ali:

1. moramo istražiti plodove jedan drugoga za položaje vodstva (usp. 1. Kor 6:1-3; Mt 7)
2. vježbati crkvenu stegu kad je u pitanju ugled crkve.

Ovo je često tanka linija! Prešutno Pavao tvrdi kako čovjek koji griješi iz 1. Poslanice Korinćanima 5:1 mora biti stavljen na mjesto kraljevine Božjega suda (tj. van crkve).

Pitanje je kako se ovaj okvir odnosi na suvremena društva u kojima vjernici i ne-vjernici imaju mogućnost da na izborima glasovanjem određuju društvena mjerila. Bi li vjernici trebali snažno sudjelovati u političkome procesu? Ovaj okvir ograničen je na osudu što se odnosi na crkvenu stegu i ne-zapadnjačku, suvremenu demokraciju. Vjernici su građani dvije kraljevine s obvezama i povlasticama u oboje! Božji Duh, Božja volja, i Božja Knjiga pomaže nam kao vjernicima naći svoj put u ovome palom svijetu, ali nevjernici su izrabljivani i manipulirani grijehom, sebičnošću, i Sotonom. Oni trebaju naše svjedočenje i suosjećaj, ne našu sudsku samo-pravednost. Oni nisu kadri razumjeti naše porive, svrhe, i djelovanja.

Problem o tome kada i kako bi kršćani trebali “suditi” jedan drugoga prouzročio je da nekoliko grčkih rukopisa preinače ovaj tekst:

1. vrlo rani papirusni rukopis P⁴⁶ (oko godine 200.) kao i Bohair koptski prijevod (III. st.) i Pešita sirijski prijevod (V. st.) naprosto izostavljaju negaciju i prevode rečenicu kao IMPERATIV: “Sudite one koji su unutra [crkvi]” (usp. Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, str. 551)
2. Sahidik koptski prijevod (III. st.) stavlja negaciju s prethodnom rečenicom: “Jer što ja imam za činiti s osudom onih koji su vani a ne s onima koji su unutra? Sudite one koji su unutra” (Metzger, str. 51)
3. UBS⁴ tekst čak niti ne poznaje mogućnost ovih varijanti kao da su izvornik.

5:13 Pavao je pritisnuo svoj dokaz iz židovske točke gledišta smjeranjem na pisanja Mojsija (usp. Pnz 13:5; 17:7.12; 19:19; 21:21; 22:21.24; 24:7). Ako crkva podnosi (čak i veliča) nemoralne članove oni će utjecati na čitavu crkvu (usp. 1. Kor 5:11).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto danas crkve ne provode crkvenu stegu?
2. Kako povezujemo Pavlov apostolski autoritet s autoritetom mjesne crkve?
3. Što znači okrenuti nekoga Sotoni za uništenje njegova tijela?
4. Koliko je pisama Pavao napisao Korintu?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 6

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
odlazak po sud pred nevjernike 6:1-11	nemojte se tužiti s braćom 6:1-11	tužbe na poganskim sudovima 6:1-6 6:7-8	tužbe protiv drugova kršćanina 6:1-6 6:7-11	traženje pomoći poganskih sudova 6:1-8 6:9-11
slavite Boga u svome tijelu 6:12-20	slavite Boga u tijelu i Duhu 6:12-20	upozorenje protiv mlitavosti 6:9-11 6:12-20	koristite svoja tijela za Božju slavu 6:12-14 6:15-17 6:18-20	seksualna nečudorednost 6:12-17 6:18-20

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

UVODNI OSVRTI

Imao sam, godinama, nekoliko odvjetnika koji su me pitali kako se ovaj okvir odnosi na suvremeno društvo.

Prvo, zabrana odvođenja nekoga (čak drugoga kršćanina) na sud mora biti riješena. Moglo bi se raspravljati da se suvremeni sudovi razlikuju od poganskih sudova, ali kako to? Mnogo toga iz našega zakona temeljeno je i na Rimskome pravu. Neki suci danas su vjernici, ali to ne utječe na njihove sudske presude.

Ovdje je izgleda uključeno nekoliko problema:

1. pobuda i svrha parnice su ključni, a ne samo zakonski temelj slučaja. Mi živimo u parničnome svijetu, baš kao drevni Atenjani. Često su stvarni problemi ponos, novac, ili osveta
2. nastali društveni učinak pohlepnih, sitničavih, ili ljutih kršćana na otvorenome sudu mora biti izbjegnuto. Svaki vjernik ima skupnu obvezu prema Kraljevstvu Božjem. Naše svjedočenje je ključno

3. međutim, crkva nije osigurala učinkovita sredstva arbitraže između vjernika. Ne postoji eklezijastički forum za vjernike koji bi se mogao emitirati i baviti s pitanjima važnima za njih ili to što su sami po sebi nepošteni
4. možda je jedna mogućnost Kršćansko odvjetničko društvo s duhovnim sredstvima (tj. Pismo, pobožna mudrost, itd.), ne samo pravni presedan, što se bavi pravnim pitanjima uključujući i vjernike. Vjernici (tj. vjerni odvjetnici) koji se osjećaju vodećima bivanjem uključenima u sudske procese moraju moliti za Božje vodstvo i utvrditi smjernice po kojima odabiru provoditi zakon. Ovo bi se trebalo razviti u forum za arbitražu između vjernika.

Premda je NZ povijesno i kulturološki uvjetovan, temeljni problemi i stremljenja ljudstva nisu. Bog govori kroz ove tekstove i vjernici moraju čuti Njegove riječi i volju, iako ne u prvome stoljeću grčko-rimskih kategorija. Ovi tekstovi pozivaju vjernike da budu manje parnički a više Kristo-slični. Oni pozivaju crkvu neka osigura forum (sličan sudovima u sinagogama). Oni viču na nas da je osobni gubitak bolji nego što je gubitak Kraljevstva (tj. Evanđelje)!

U vremenu male crkvene stege, objesnih rastava brakova među vjernicima, kombinirano s pohlepom, parničkim društvom, poglavlja 5 i 6 ključni su tekstovi za nas da ih proučavamo i provodimo, i skupno (crkva i crkve) i pojedinačno. Američke slobode temeljene su na jednakosti pred zakonom. Ovo znači kako kao vjernici živimo u dvije sfere ili kraljevine, jednoj građanskoj i drugoj duhovnoj. Ne smijemo se usuditi ukinuti naš zakonski sustav, ali moramo se sjetiti našega nebeskoga građanstva. Objе kraljevine imaju prava i odgovornosti. Ali jedna kraljevina ima prvenstvo (usp. 1. Kor 6:19-20)!

Neki vjernici mogu različito vidjeti problem parnice i prikladne razloge za parnicu. Mi svi moramo hodati u svjetlu što imamo. Ovaj okvir može pojačati to svjetlo.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:1-6

¹Je li se itko od vas, ako ima slučaj protiv svoga bližnjega, usudi ići na sud pred nepravednike a ne pred svete? ²Ili ne znate li da će sveti suditi svijetu? Ako je svijet suđen od nas, niste li vi mjerodavni *osnovati* manje zakonske sudove? ³Ne znate li da ćemo mi suditi anđele? Koliko više onda u stvarima ovoga života? ⁴Tako ako imate zakonske sudove koji se bave sa stvarima ovoga života, postavljate li ih kao suce koji nisu odgovorni crkvi? ⁵Ja kažem *ovo* na vašu sramotu. *To je tako, da ne postoji među vama jedan mudar čovjek koji će biti kadar odlučiti između svoje braće, 'ali brat ide za sud s bratom, i to pred nevjernike?*

6:1

NASB	“slučaj”
NKJV	“stvar”
NRSV	“uvreda”
TEV, REB	“spor”
NJB	“tužba”
Pešita	“sudski proces”

Ovo je korišteno u *koine* grčkome papirusu nađenome u Egiptu za:

1. “čin” ili “djelo”
2. “sudski proces”
3. “nevolja” ili “poteškoća”
4. “posao” ili “trgovina” (usp. Moulton i Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament*, str. 532).

Broj dva odgovrara ovome okviru najbolje. Iz spisa iz Atene znamo da su Grci bili kulturološki skloni parnicama. To se isto, do određene mjere, primjenjuje na Rimljane. Korint Pavlova vremena nije bio grčki, nego rimski (vidjeti Bruce W. Winter, *After Paul Left Corinth*, Eerdmans, 2001).

▣

NASB	“svoga bližnjega”
NKJV, NRSV, NJB, REB	“drugoga”
TEV	“drugoga kršćanina”
Pešita	“svoga brata”

Ovo je doslovno *heteros* (usp. 1. Kor 10:24; 14:17; Gal 6:4). U klasičnome grčkom postojala je razlika između *alla* (tj. drugi iste vrste) i *heteros* (tj. drugi različite vrste). Ova se razlika u *koine* grčkom (kao što su se mnoge razlike klasične grčke gramatike i uporaba) izgubilo. Ovaj okvir dobar je primjer. Uporaba ovdje *heteros*, što upućuje na druga vjernika, usporedna

je u Poslanicom Rimljanima 13:8. U Rimljanima 2:1 ovaj pojam ima šire značenje, moguće susjed, drug građanin, ili Židov. Konačan dokaz za konotaciju u ovome stihu je izričaj “pred svete”. Izgubljeni bližnji vjerojatno se ne bi složio ići pred crkveni sud (usp. Mt 18:17; Jak 2:1-4) u parnici s vjernikom.

Jamačno je moguće kako je Pavao imao dvo-stupanjsku razliku. Problem za vjernika protiv nevjernika je ići pred poganski tribunal. Još je gore za vjernika uzeti drugoga vjernika pred poganski tribunal. Ja dajem prednost tumačenju da “bližnji” u 1. Korinćanima 6:1 također znači “zavjetni drug” ili “drug vjernik”.

▣ **“usudi”** Ovaj grčki pojam (tj. *tolmaō*) upotrijebljen je nekoliko puta u korinćkim pismima u smislu “usuditi se” ili “osigurati smjelost” (usp. 1. Kor 6:1; 2. Kor 6:2.10; 11:21; i Rim 5:7; 15:15.18; Juda stih 9).

▣	
NASB, NKJV	“ići na sud pred nepravednike”
NRSV	“staviti to na sud pred nepravednike”
TEV	“ići pred neznabožačke suce”
NJB	“tražiti presudu od grješnika”

Pavao nije bio zabrinut zbog nepoštenoga postupanja prema vjernicima, nego zbog izlaganja kršćanskih problema pred nevjernike. Duh jeste ključ za međusobne odnose u crkvi, a ne poganski zakon. Evangelizacija je važnija od osobne pravde!

6:2 “ne znate li” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 5:6.

▣ **“sveti”** “Sveti” (*hagioi*) je oblik SZ-noga pojma “svet” (*kadosh*) što znači “odvojiti za Božju službu” (usp. Izl 19:6; Pnz 7:6; 1. Kor 1:2; 2. Kor 1:1; Rim 1:1; Ef 1:1; Fil 1:1; Kol 1:2). Uvijek je MNOŽINA u NZ-u osim jednom u Poslanici Filipljanima (Fil 4:21), ali čak je i tamo, pojam upotrijebljen u skupnome smislu. Biti spašen jeste biti dio zavjetne zajednice vjere, obitelji vjernika.

Božji narod uvijek je svet jer mu je pripisana Isusova pravednost (tj. INDIKATIVNA izjava, usp. Rim 4; 2. Kor 5:21). Božja je volja da oni žive svete živote (tj. IMPERATIVNA zapovijed, usp. Ef 1:4; 4:1; 5:27; Kol 1:22; 3:12). Vjernici su proglašeni svetima (položajno posvećenje) i isto tako pozvani na način života svetosti (napredujuće posvećenje). Opravdanje i posvećenje moraju se držati zajedno!

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Sveti \(*hagios*\); i: NZ-na svetost /posvećenje.](#)

▣ **“suditi svijetu”** Iako je Isus posebice spomenuo da će apostoli djelovati kao suci, logičko proširenje ove istine je kako će i sveti suditi (usp. Dn 7:22.27; Mt 19:28; Lk 22:28-30; Otk 2:26; 3:21.20:4). Kad i kako teška su pitanja.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Sud u NZ-u.](#)

POSEBNA TEMA: SUD U NZ-U

Sud je izvjestan (usp. Mt 12:36; Heb 9:27; 10:27; 2. Pt 2:4.9; 3:7).

A. On tko sudi je:

1. Bog (usp. Rim 2:2-3; 14:10.12; 1. Pt 1:17; 2:23; Otk 20:11-15)
2. Krist (usp. Iv 9:39; Mt 16:27; 25:31-46; Djela 10:42; 17:31; 2. Kor 5:10; 2. Tim 4:1)
3. Otac kroz Sina (usp. Iv 5:22-27; Djela 17:31; Rim 2:16).

Sud je nelagodna tema, ali ponavljajuća je u Bibliji. Temeljena je na nekoliko temeljnih biblijskih istina:

1. ovo je moralan svemir kojeg je stvorio etičan Bog (mi žanjemo ono što sijemo, usp. Gal 6:7)
2. ljudstvo je palo; mi smo se pobunili
3. ovo nije svijet kakvim je Bog nakanio da bude
4. sva svjesna stvorenja (anđeli i ljudi) dat će račun svome Stvoritelju za dar života. Mi smo upravitelji
5. vječnost će biti trajno određena po našim djelovanjima i odabirima u ovome životu.

B. Smiju li kršćani suditi jedan drugoga? S ovim se problemom treba baviti na dva načina:

1. vjernici su upozoreni da ne sude jedan drugoga (usp. Mt 7:1-5; Lk 6:37.42; Rim 2:1-11; Jak 4:11-12)
2. vjernici su upozoreni neka procijene vođe (usp. Mt 7:6.15-16; 1. Kor 14:29; 1. Sol 5:21; 1. Tim 3:1-13; i 1. Iv 4:1-6).

Korisno može biti neko mjerilo za primjerenu procjenu:

1. procjena bi trebala biti u svrhu potvrde (usp. 1. Iv 4:1 – “ispitajte” s pogledom prema odobrenju; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 3:13: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja](#))
2. procjena bi trebala biti učinjena u poniznosti i blagosti (usp. Gal 6:1)
3. procjena se ne smije usredotočiti na pitanja osobnih prvenstava (usp. Rim 14:1-23; 1. Kor 8:1-13; 10:23-33)
4. procjena mora identificirati one vođe koji se “ne bave kritičizmom” unutar crkve ili zajednice (usp. 1. Tim 3).

▣ (6:2) “Ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što pretpostavlja da će sveti sudjelovati kao suci u događajima na kraju vremena.

NASB “niste li vi mjerodavni osnovati manje zakonske sudove”
NKJV “jeste li vi nedostojni suditi o najmanjim stvarima”
NRSV “jeste li vi nesposobni ispitati obične slučajeve”
TEV “niste li kadri suditi male stvari”
NJB “jeste li vi nadležni za beznačajne slučajeve”

Ovo je oštar sarkazam usmjeren na one koji tvrde da imaju nadmoćniju mudrost! Taj isti pojam (tj. *anaxios*) korišten je o neprimjerenome ponašanju korinških crkava tijekom održavanja Gospodnje večere (usp. 1. Kor 11:27,29). Ovi nezreli vjernici, koji su tvrdili kako imaju toliko velikoga posebnog duhovnoga uvida, u stvarnosti nisu znali kako procijeniti pravilno ili djelovati primjereno!

Pojam “najmanjim” superlativ je oblika *mikros*. Pavao ga koristi ranije u 1. Poslanici Korinćanima 4:3. Njegova uporaba pojačava sarkazam.

6:3 “Ne znate li da ćemo mi suditi anđele” Gramatika očekuje “da” odgovor. Vjernici su viši duhovni red od anđela. Vjernicima je teško, uhvaćenima u ovome palom svijetu, shvatiti svoj pravi duhovni položaj (usp. 1. Kor 13:12). Anđeli su bili stvoreni kao sluge Boga i iskupljenoga ljudstva (usp. Heb 1:14). Ljudi su stvoreni u slici i sličnosti Boga (usp. Post 1:26-27), a ne anđeli. Za ljude je Isus dao Svoj život, ne za anđele (usp. Heb 2:14-16). Vjernici će jednoga dana suditi anđele (tj. pobunjene anđele, usp. Post 6; Mt 25:41; 2. Pt 2:4-9; Juda stih 6 ili sve anđele kao slikovit prikaz za sveopću vladavinu, Dn 7:22,27).

Prema rabinskoj teologiji anđeli su uvijek bili ljubomorni na Božju ljubav, skrb, i opskrbu za palo ljudstvo. Židovska apokaliptička književnost čak tvrdi da je pobuna Sotone bila povezana s Božjom zapovijedi neka služi Adamovoj rasi.

▣ “Koliko više” Ovo odražava jaku ENKLIKTIČKU ČESTICU (tj. *ge*), što se koristi za ukazivanje na naglasak (usp. Moulton's *Analytical Lexicon*, Revidirano, str. 75). Sarkastička suprotivost je očigledna.

6:4 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što znači moguće djelovanje.

▣ “postavljate li” Postoji nekoliko mogućih načina prevođenja ovoga izričaja. Teorije su:

1. INDIKATIV (izjava), “postavljate”
2. UPITNI (pitanje), “postavljate?”
3. UZVIK (usp. NJB, NIV), “postavite!”
4. IMPERATIV (zapovijed), “postaviti”.

Naglasak jeste taj da najmanji kršćanin može biti kadar suditi jednostavne i uobičajene zemaljske stvari. Kao pokušaj razjašnjenja više mogućnosti, postoje dva načina kako gledati na ovaj tekst: (1) to je upućivanje na poganske suce ili (2) to je upućivanje na najmanje važne članove crkve. Ako je tako, to je nastavlajući sarkazam.

NASB, NJB “koji nisu odgovorni”
NKJV “oni koji su najmanje cijenjeni”
NRSV, TEV “oni koji nemaju položaj”

Ovaj isti pojam (tj. *exoutheneō*, PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA) Pavao je upotrijebio u 1. Poslanici Korinćanima 1:28 kako bi pokazao da Bog koristi “temeljne stvari”, “prezrene”, “stvari što nisu” kako bi zbunio svjetovnu mudrost tako da će

Bog Sâm primiti slavu. Ovdje to čini se podrazumijeva one u crkvi bez poziva ili vještina za vodstvo. Najmanji od naroda Božjeg koji se bave s problemima prikladniji su zbog Božje mudrosti i Duha od najobrazovanijih i iskusnih nevjernih svjetovnih sudaca.

▣ “crkvi” [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Crkva \(ekkllesia\).](#)

6:5 “Ja kažem ovo na vašu sramotu” Pavao koristi “sramotu” često (usp. 1. Kor 4:14; 6:5; 15:34; 2. Sol 3:14; Tit 2:8). Sramiti se jedan je od oruđa Duha za donošenje uvjerenja i dopuštenje da se istina, vjerodostojna djelovanja, i stavovi razvijaju. Ovaj stih nastavlja oštar sarkazam.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Sramota \(nekoliko hebrejskih i grčkih riječi\) u teološkome smislu.](#)

POSEBNA TEMA: SRAMOTA (nekoliko hebrejskih i grčkih riječi) U TEOLOŠKOME SMISLU

“Sramota” označava Božju osudu grijeha (tj. Post 2:25, nema krivnje, uspoređeno s Post 3:10, strah, krivnja, i osjećaj nezajedništva). Zabilježite antitetički paralelizam Psalma 31:17a uspoređen s 31:17b. Sramota je povezana s osudom u 2. Knjizi Ljetopisa 32:21; Psalmu 53:5; 119:1-8.80; Knjizi proroka Daniela 12:2.

Sramota nije samo povreda nečijega ugleda ili ponosa, nego ozbiljan prekršaj zahtjeva Saveza i gubitak zajedništva s Bogom. Često je korištena o idolopoklonicima (usp. Izl 32:25; Ps 97:7; Iz 42:17; 44:9.11; 45:16; Jer 50:2; 51:17). Za ljude drevnoga Bliskog Istoka, “sramota” je bilo strašno stanje. Utjecala je na samu sržnost nečijega bića (usp. Ps 69:20).

Veliko obećanje o ne sramoti za one koji stavljaju svoje pouzdanje u YHWH-u (usp. Ps 25:2-3.20; 31:1.17; 119:6.31.41; Iz 49:23; Jer 17:18; Joel 2:27) ponovljeno je u NZ-u u Poslanici Rimljanima 9:33; 1. Petrovoj 2:6; 1. Ivanovoj 2:28.

“Križ Kristov” nazvan je “sramotom” (usp. Heb 6:6; 12:2). Oni koji se protive Evandjelju imat će svoju “slavu” okrenutu u sramotu!

▣ (6:5) “*To je tako, da ne postoji među vama jedan mudar čovjek*” Ovo je bio oštar sarkazam prema ovoj intelektualno oholoj crkvi. To je istaknuto dvostruko negativno pitanje, što očekuje “da” odgovor. Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:7.

6:6 “i to pred nevjernike” Ne postoji ČLAN, stoga, naglasak je na kakvoći svjetovnih “poganskih” sudaca.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:7-8

⁷Zapravo, onda, već je to poraz za vas, što imate parnice jedan s drugim. Zašto ne radije biti oštećen? Zašto ne radije biti prevaren? ⁸Upravo suprotno, vi sami ste oštećeni i prevareni. *Vi činite to čak svojoj braći.*

6:7 “Zapravo” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 5:1.

▣ “**onda, već je to**” Ovaj izričaj (tj. *ēdē men oun*) podrazumijeva da je ova crkva već radila te iste stvari. Oni su već bili poraženi!

▣

NASB, NRSV	“poraz”
NKJV	“krajnji poraz”
TEV	“potpuno neuspješni”
NJB	“promašaj”

Ovo je doslovno “manje”, ali upotrijebljeno je u smislu bivanja poraženim ili promašenim (usp. 2. Kor 12:13; Rim 11:12; 2. Pt 2:19-20).

NASB, NRSV

“Zašto ne radije biti oštećen? Zašto ne radije biti prevaren”

NKJV

“Zašto radije ne prihvatite krivnju? Zašto radije ne dopustite biti prevarenima”

TEV

“Ne bi li bilo bolje za vas da budete krivi? Ne bi li bilo bolje za vas da budete opljačkani”

NJB

“Zašto ne dajete prednost da pretrpите nepravdu, zašto ne dajete prednost biti prevarenima”

Ovo su dva PREZENTA PASIVNIH INDIKATIVA. Pojedinačna prava vjernika nisu važnija od ugleda i misije crkve. Pobjeđuje li ikoji kršćanin ako izgubi Kraljevstvo?

6:8 Zapadnjačka crkva, sa svojim naglaskom na pojedincu, iskrivila je Evanđelje. Promašili smo njen neprekidan naglasak na cjelinu, skupnost, Tijelo! Mi kršćanstvo vidimo kao nešto za nas pojedinačno umjesto kao nešto za Evanđelje. Mi smo spašeni (pojedinačno) kako bismo služili Tijelu (usp. 1. Kor 12:7). Vjernici moraju razviti NZ-ni svjetonazor, gledati svijet kroz Božje oči i skupne, globalne svrhe (tj. Mt 28:18-20; Lk 24:47; Djela 1:8).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:9: Kršćanstvo je skupno.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:9-11

9 Ili ne znate li da nepravednici neće baštiniti kraljevstvo Božje? Nemojte biti obmanuti; niti bludnici, niti idolopoklonici, niti preljubnici, niti ženskasti, niti homoseksualci, ¹⁰ni lopovi, ni oni gramzljivi, ni pijanice, ni psovači, ni varalice, neće baštiniti kraljevstvo Božje. ¹¹Takvi bijahu neki od vas; ali bijaste oprani, ali bijaste posvećeni, ali bijaste opravdani u ime Gospodina Isusa Krista i Duha našega Boga.

6:9-10 Pavao je očito bio zabrinut o načinu života pojedinačnih kršćana (usp. 1. Kor 5:10.11; 6:9-10), što se odražava na crkvu. Spasenje nije samo sudski čin (tj. opravdanje po vjeri), to je promijenjeni život (tj. posvećenje ili Kristo-sličnost, usp. Gal 6:7).

Crkva je bila, i jeste, “obmanut(a)”. Ovo je PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPIOM, što obično znači zaustaviti djelo što je u tijeku.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: NZ-na svetost /posvećenje.](#)

6:9 “ne znate li” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 5:6. Suzvuk jeste taj da vjernici, zbog svoga spasenja i obitavajućega Duha, moraju znate ove stvari! Ali, bebe (nezreli), puteni vjernici ne znaju!!! Oni su mentalno pod vlašću ovoga paloga svjetskog sustava i demonskoga (tj. samo-obmanuti, kulturološki obmanuti, i sotonistički obmanuti, usp. 1. Kor 12:2).

▣ “da nepravednici neće baštiniti kraljevstvo Božje” Pavao izjavljuje ovo dva puta zbog naglaska (1. Kor 6:9.10). Ovo dovodi paradoks Evanđelja u oštro oprečje. Spasenje je besplatno u dovršenome Kristovu djelu, ali zavjetno spasenje zahtijeva primjeren i neprekidan odaziv. Vjernici koji su proglašeni “pravednima” u Kristu moraj odrasti u Kristo-sličnost. Božji cilj uvijek je bio ispravan narod koji odražava Njegovu narav. NZ je što se tiče ovoga isti kao SZ. Korjenita narav Novoga saveza (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-36) jeste ta da je ljudska izvedba za spasenje bila zamijenjena Kristovom izvedbom. Ali to ne utječe na Božju žudnju za ispravnim narodom. To samo mijenja mehanizam. U ovome razdoblju Evanđelja, vjernici su motivirani zahvalnošću, a ne izvedbom.

Međutim, duhovno načelo “sijati i žeti” (usp. Gal 6:7-10) još je uvijek važeće za vjernike i nevjernike (usp. poglavlje 3). O, tragedija besplodnoga kršćanstva (usp. Iv 15; Jak 2:14-26; 1. Pt; 1. Iv). Ono udara Kraljevstvo, mjesnu crkvu, pojedinca, i izgubljene.

Može li kršćanin koji je počinio grijeh popisane u 1. Poslanici Korinćanima 6:9-10 biti spašen? Jamačno (usp. 1. Kor 6:11)! Može li kršćanin nastaviti činiti ove grijeha i biti spašen (usp. 1. Iv 3:6.9)? Ne bez Božanskih posljedica—gubitka zajedništva s Bogom, gubitka vodstva Duha, gubitka sigurnosti, gubitka mira, gubitka učinkovite molitve, gubitka istinskoga štovanja, gubitka radosti, gubitka svjedočanstva! Kakva cijena što se mora platiti!

Postoji nekoliko tekstova u Djelima apostolskim i Pavlovim pisanjima (usp. Djela 20:32; 26:18; 1. Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Ef 5:5) što odražavaju Isusove riječi o baštinjenju Kraljevstva (usp. Mt 25:34).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Apostazija \[otpadništvo\] \(aphistēmi\); i Posebnu temu dolje: Baština vjernika \(iz 1. Petrove poslanice 1\).](#)

POSEBNA TEMA: BAŠTINA VJERNIKA (iz 1. Petrove poslanice 1)

U SZ-u svako pleme osim Levijevo primilo je zemlju u baštinu (usp. Jš 14 - 22). Leviti, kao pleme svećenika, služujući u Hramu, i mjesni učitelji, bili su viđeni kao oni koji imaju YHWH-u Sámoga kao svoju baštinu (usp. Ps 16:5; 73:23-

26; 119:57; 142:5; Tuž 3:24). NZ-ni pisci često su uzimali prava i povlastice levita i primjenjivali ih na sve vjernike. To je bio njihov način potvrđivanja da su sljedbenici Isusa bili istinski Božji narod te da su sad svi vjernici pozvani služiti kao svećenici Bogu (usp. 1. Pt 2:5.9; Otk 1:6), kao što SZ tvrdi za čitav Izrael (usp. Izl 19:4-6). NZ-ni naglasak nije na pojedincu kao svećeniku s određenim povlasticama, nego na istini da su svi vjernici svećenici, što zahtijeva stav skupnoga služenja (usp. 1. Kor 12:7). NZ-nome narodu Božjem dat je SZ-ni zadatak o evangelizaciji svijeta (usp. Post 12:3; Izl 19:5b; Mt 28:18-20; Lk 24:46-47; Djela 1:8; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)).

Ovo je zamisao os Isusu kao vlasniku Stvorenja zato jer je On bio Očev posrednik u stvaranju (usp. Iv 1:3.10; 1. Kor 8:6; Kol 1:16; Heb 1:2-3). Mi smo su-baštinici jer je On baštinik (usp. Rim 8:17; Gal 4:7; Kol 3:24). Pisma govore o vjericima koji baštine (usp. Djela 20:32; 26:18; Ef 1:4; Kol 1:12; 3:24) mnogo toga zbog svoga obiteljskoga odnosa s Isusom koji je baštinik svega (usp. Heb 1:2). Prema tome, oni su su-baštinici (usp. Rim 8:17; Gal 4:7):

1. Kraljevstva (usp. Mt 25:34; 1. Kor 6:9-10; 15:50; Ef 5:5)
2. vječnoga života (usp. Mt 19:29; Heb 9:15)
3. Božjih obećanja (usp. Heb 6:12)
4. Božje zaštite Njegovih obećanja (usp. 1. Pt 1:4-5).

▣ (6:9) “**Nemojte biti obmanuti**” Ovo je PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA (*The Expositor's Bible Commentary*, tom 10, str. 223, kaže da je to PREZENT SREDNJI, tj. “Prestati obmanjivati sami sebe”) s NEGATIVNIM PARTICIPOM, što obično znači “zaustaviti djelo što je u tijeku”. Ovo je *asindet* kao u 1. Poslanici Korinćanima 6:18, što je bio u *koiné* grčkom oblika naglašavanja koji dovodi do pozornosti čitatelja ili slušatelja.

NASB, NKJV, NRSV

“bludnici”

TEV

“ljudi koji su nečudoredni”

NJB

“seksualno nečudoredni”

Ovo je opći pojam za seksualni nemoral (usp. 1. Kor 5:1 [dva puta].9.10; 6:9.11.13.18; 7:2; 10:8; 2. Kor 12:21). Stihovi 9-10 popisuju grijeha što se odnose na poganske prakse štovanja u prvome stoljeću (usp. 1. Kor 5:9-11), koje su redovito uključivale promiskuitetnu seksualnu aktivnost u ime boga.

▣ “**idolopoklonici**” Za vjernika sa SZ-nim gledištem, nema gorega od toga (usp. 1. Kor 10:14). Uporaba ovoga pojma na popisu grijeha potvrđuje kako je ovo popis poganskih praksa štovanja. Svi poganski vjernici u Korintu proizašli su iz takve pozadine (usp. 1. Kor 6:11). Pavao koristi ovu zamisao (tj. štovanje i služenje lažnih bogova) često u korintskim pismima (usp. 1. Kor 5:10.11; 6:9; 8:4.7.10; 10:7.14.19.28; 12:2; 2. Kor 6:16).

▣ “**preljubnici**” Ovo je grčki pojam *moichos*, što upućuje na vanbračnu seksualnu nevjeru. To je jedino mjesto gdje se koristi u korintskim pismima.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Ljudska seksualnost.](#)

POSEBNA TEMA: LJUDSKA SEKSUALNOST

I. UVODNE NAPOMENE

- A. Kršćani su nepotrebno bili pod utjecajem grčkoga asketizma, što čini i ljudsko tijelo i njegove uobičajene djelatnosti zlima. Biblija potvrđuje kako je fizičko stvorenje dobro (usp. Post 1:31), ali priznaje ishode ljudske pobune (usp. Post 3). Jednoga će dana ovo prokletstvo biti ukinuto (usp. Rim 8:18-22).
- B. Muškost i ženskost su Božja zamisao! Ljudska seksualnost je dio Božjega stvaranja i nauma za ljudska bića stvorena u Njegovoj slici (usp. Post 1:26-27). Seks nije nešto što mi činimo; to je nešto što mi jesmo. Svako područje naših misli i života pod utjecajem je seksualnoga usmjerenja, kao ih tumače naše kulture.

II. BIBLIJSKI UVIDI (izdvojeni primjeri)

- A. Iz Knjige Postanka
 1. Postojala je izvorna uzajamnost između muškaraca i žena (usp. Post 1:26-27; vidjeti u proučavanju riječi pojam “suprug /pomoćnik” u Post 1:18 *online*).
 2. Imanje djece bilo je naređeno od Boga (tj. Post 1:28; 9:1.7).

3. Čitavo Stvorenje potvrđeno je kao “veoma dobro” u Knjizi Postanka 1:31, uključujući i ljudsku seksualnu aktivnost.
 4. Žene nisu suprotnosti, nego dopune, muškarcima (tj. Post 2:18).
 5. Evina i Adamova pobuna otvorenih očiju utjecala je na sve nas i naš svijet, uključujući i seksualnost (usp. Post 3:7.16; Rim 5:12-21).
- B. Fizička ljubav potvrđena je u Pismu, čak poslije Pada:
1. Izreke 5:15-23 tvrdi doživotnu monogamiju i redovitu seksualnu aktivnost
 2. Propovjednik 9:7-9, uživajte život u svima njegovim vidovima dok možete
 3. Pjesma nad Pjesmama je potvrda fizičke ljubavi
 4. Bog je vječan duh bez tijela, ipak “On” koristi ljudske seksualne metafore za opis Sebe (tj. Hoš 1-3; 11).

III. BOGOM DANE GRANICE ZA IZRAŽAVANJE LJUDSKE SEKSUALNOSTI

- A. Brak:
1. pravilo u SZ-u i NZ-u
 2. korišten kao primjer “Duhom ispunjenoga života”, Poslanica Efežanima 5:15-6:9
 3. Poslanica Korinćanima 7:3-5, seks je više od razmnožavanja:
 - a. tijelo pripada Bogu, 1. Poslanica Korinćanima 6:19-20
 - b. tijelu pripada nečijem supružniku, 1. Poslanica Korinćanima 7:4.
- B. Ljudska seksualnost korištena je za slikovit prikaz Boga i Njegove ljubavi:
1. Poslanica Galaćanima 3:28, sažetak Novoga doba, Evanđelja i njegove dostupnosti svugdje i jednakosti
 2. Poslanica Efežanima 5:21-31, kršćanski dom postaje primjerom odnosa između Krista i Njegove Crkve (kao što Hoš 1 – 3 koristi Hošein brak kao način objašnjavanja Božje ljubavi za Izraela).
- C. Bog Sebe opisuje i kao muško i kao žensko:
1. muško, vrlo uobičajeno:
 - a. Otac, Ponovljeni zakon 1:31; 32:5; Psalam 103:13; Knjiga proroka Izaije 63:16; 64:8; Jeremija 3:4.19; 31:9; Hošea 11:1; Malahija 3:17
 - b. muž, Knjiga proroka Hošee 11:3-4
 2. žensko:
 - a. Knjiga Postanka 1:2, Duh Božji lebdio je nad vodama
 - b. Knjiga Postanka 17:1, *El Shaddai* može imati ženske suzvuke (tj. arapski korijen)
 - c. Ponovljeni zakon 32:18, Bog kao majka ptica
 - d. Knjiga Izlaska 19:4, Bog kao majka orao
 - e. Knjiga proroka Izaije 49:14-15; 66:9-13, Bog uspoređen s majkom koja njeguje.

IV. NASTRANOSTI ČOVJEČANSTVA GLEDE BOGOM DANE LJUDSKE SEKSUALNOSTI

- A. Pred-bračne (blud) i van-bračne (preljub).
- B. Neki izdvojeni tekstovi:
1. 1. Poslanica Korinćanima 6:15-20
 2. Poslanica Galaćanima 5:19-21
 3. Poslanica Hebrejima 13:4.
- C. Seks (i u misli i u činu, usp. Mt 5:27-28) može postati dozvola za uporabu ljudi kao stvari za osobno zadovoljenje.
- D. Razvod:
1. uvijek drugi najbolji
 2. dopušten u SZ-u, Ponovljeni zakon 24:1-4, ali Isus ga ograničava, Evanđelje po Mateju 5:27-32; 19:3-12
 3. poslušajte audio snimke *online* u “Sporni i teški tekstovi” #2130 i 2131.

- E. Homoseksualnost ([vidjeti Posebnu temu dolje: Homoseksualnost](#)):
1. nikad volja Božja:
 - a. Levitski zakonik 20:13
 - b. Poslanica Rimljanima 1:26-27
 - c. 1. Poslanica Korinćanima 6:9-11
 2. to je ozbiljno jer je način života grijeha, ali nije gori od drugih načina života seksualnih grijeha (blud ili preljub ili požuda). To nije “neoprostiv grijeh” (što je nevjera)
 3. svi se pali ljudi bore s ljudskom seksualnošću. Ovu snažnu, stalnu, prožimajuću žudnju, instinkt, i nagon moramo svi rješavati dnevno!
 4. mnogi vjernici bili su homoseksualni partneri u poganskima hramskim prostitucijama, ali nakon spasenja oni više nisu bili robovi toga, 1. Poslanica Korinćanima 6:9.11.

V. ZAKLJUČNE NAPOMENE

- A. Seksualnost je Božji naum za potpuno naseljenu Zemlju.
- B. Seksualnost je samo privremena, nije vječna, Evanđelje po Mateju 22:30; Marko 12:25; Luka 20:34-36.
- C. Seksualnost je pod utjecajem Pada. Svatko od nas je prirodno usmjeren na sebe, sebična osoba.
- D. Seksualnost znači pomoć nama kao iskupljenim ljudima kako bismo imali više samo-nadzora (završni kamen ploda Duha u Gal 5:23).
- E. Kršćani imaju prvenstvenu ulogu baviti se pomaganjem obiteljima, zajednicama, i narodima s ovim snažnim i problemom što se širi. To može biti kočnica ili mogu biti ljestve. Mi smo modeli Božanske milosti. Najbolji seksualni odgoj su dva roditelja koji ljube jedan drugoga nesebično!
- F. Seks može biti predivan ili strašan. Njime se moralo:
 1. ispuniti Zemlju
 2. spojiti dvoje
 3. izgraditi obitelj i zajednice
 4. uživati.

POSEBNA TEMA: HOMOSEKSUALNOST

Postoji veliki suvremeni kulturološki pritisak za prihvaćanje homoseksualnosti kao primjerenoga alternativnog načina života. Biblija je popisuje kao uništavajući način života, van Božje volje za Njegovo Stvorenje:

1. ona krši zapovijed Knjige Postanka 1 za bivanje plodonosnim i razmnožavati se
2. ona je osuđena u Knjizi Postanka 19 (usp. 2. Pt 2:6-8; Juda stih 7) i Sucima 19
3. ona karakterizira pogansko štovanje i kulturu (usp. Lev 18:22; 20:13; Rim 1:18-28; i Juda stih7)
4. ona otkriva samo-usmjerenu neovisnost od Boga (usp. 1. Kor 6:9-10; 1. Tim 1:10).

Međutim, dopustite mi potvrditi Božju ljubav i oprost za sva pala ljudska bića. Homoseksualnost nije “neoprostiv grijeh”. Kršćani nemaju pravo djelovati s mržnjom i ohološću prema ovome određenom grijehu, posebice kad je vidljivo da svi od nas griješimo, a s Isusovim riječima u Propovijedi na Gori (Mt 5:27-28) potvrđujemo da je grijeh u misli kao i u činu, seksualni grijesi umnožavaju se eksponencijalno. Molitva, briga, svjedočanstvo, i sućut čine daleko više u ovome području od žestoke osude. Riječ Božja i Njegov Duh učinit će odgovarajuće djelo ako im dopustimo. Svi seksualni grijesi, ne samo ovaj, ne dopadaju se Bogu i vode do osude. Seksualnost je snažan dar od Boga za dobro čovječanstva, radost, i stabilno društvo. Ali ovaj sveprisutni, Bogom dani poriv često je okrenut u pobunjenički, na sebe usmjereni, traženje zadovoljstva, “više-za-mene-pod-bilo-koju-cijenu” život (usp. Rim 8:1-8; Gal 6:7-8).

Ljudi mi često kažu: “Bog me stvorio ovakvim.” Istina da mi još uvijek ne znamo izvor homoseksualnosti (tj. genetski ili društveni) ali koji god bio, Biblija mora biti vodič naših odabira; odabiri imaju posljedice. Tekstovi imaju prvenstvo nad osjećajima ili osobnim prednostima. Mi smo vjerska zajednica vođena Božanskim otkrivenjem, a ne pojedinačnim pravima ili slobodama.

Samo zaključna riječ, kao crkveni vođa znam da se određeni postotak kršćana bore s ovim problemom. Poteškoća nije sklonost nego čin. Neki službujući studenti na mome sveučilištu bore se s drugima seksualnim problemima (oni su vrlo snažni na ovoj razini života). Oni koji odabiru ograničiti svoje žudnje (tj. apstinenciju) u ovome području (tj. seksualne žudnje) jamačno su kandidati za položaje služenja. Ovo je isto tako za one koji se bore s homoseksualnošću. Čin, ne misao, stvaran je problem. Zašto su neki privučeni drugima istoga spola jeste misterija. Postoji odabir u ovome području (kao i u svim područjima). Mi smo odgovorni za naše odabire!

Bog ljubi ljude i želi dugovječno zdravlje, radost, i životnost svima onima stvorenima u Njegovoj slici i sličnosti (Post 1:26-27; [vidjeti Posebnu temu gore: Ljudska seksualnost](#)). Ove stvari /djela što remete pojedinačno zdravlje i radost, kao i zajednicu, osuđene su. Bog nam želi najbolje! Mi želimo svoje zadovoljstvo odmah! Neka bi Bog imao milosti nad svima nama.

▣ (6:9)

NASB	“ženskasti”
NKJV, NJB	“sodomiti”
NRSV	“muške prostitutke”
TEV	“homoseksualni razvratnici”
NJB	“mekoputnici”
Pešita	“razvratnik”

Ovaj pojam (*malakos*) doslovno znači mekan. Može biti upotrijebljen za odjeću (usp. Mt 11:8). Kad se primijeni metaforički o osobama to upućuje na muške prostitutke, obično mladiće. Za dobar članak o homoseksualnosti vidjeti *Dictionary of Paul and His Letters*, str. 413-414.

▣

NASB	“homoseksualci”
NKJV, NRSV, NJB	“sodomiti”
TEV	“(oba pojma prevedna su zajedno kao homoseksualni razvratnici)”
Pešita	“muškarci koji liježu s muškima”

Ovaj pojam (*arsenokoitēs*, od *arsēn*, muško, i *keitē*, onaj tko liježe s) upućuje na muškoga homoseksualca (usp. 1. Tim 1:10; Rim 1:27). To je bio glavni problem u rimskome društvu (usp. Rim 1:26-27; 1. Tim 1:10) kao što je bio i na Bliskome Istoku (usp. Lev 18:22; 20:13; Pnz 23:18). Ova dva povezana pojma u 1. Poslanici Korinćanima 6:9 za homoseksualne aktivnosti mogu upućivati na djelatne (*arsenokoitai*) i pasivne (*malakoi*) vidove ovoga seksualnog grijeha.

Postoji veliki kulturološki pritisak na prihvaćanje homoseksualnosti kao primjerenoga alternativnog načina života. Biblija to osuđuje kao uništavajući način života, van volje Božje za Njegovo Stvorenje:

1. to krši zapovijed Knjige Postanka 1 o bivanju plodnim i o razmnožavanju
2. to karakterizira pogansko štovanje i kulturu (usp. Lev 18:22; 20:13; Rim 1:26-27; i Juda stih 7)
3. to otkriva usmjerenost na sebe neovisno o Bogu (usp. 1. Kor 6:9-10).

Međutim, prije nego napustim ovu temu dopustite mi potvrditi Božju ljubav i oprost svima pobunjenim ljudskim bićima. Kršćani nemaju pravo djelovati s mržnjom i ohološću prema ovome određenom grijehu, posebice kad je očigledno kako svi od nas griješimo. Molitva, briga, svjedočanstvo, i sućut čine daleko više u ovome području nego žestoka osuda. Riječ Božja i Njegov Duh osudit će nas ako im to dopustimo. Svi seksualni grijesi, ne samo ovaj, Bogu su odvratnost i vode k osudi. Seksualnost je dar od Boga za dobro čovječanstva, za radost, i stabilno društvo. Ali ovaj snažan, Bogom-dani nagon često je okrenut u pobunjeničko, sebično življenje, život u kojem se traži užitek, “više-za-mene-pod-ikoju-cijenu” (usp. Rim 8:1-8; Gal 6:7-8).

[Vidjeti Posebnu temu gore: Homoseksualnost.](#)

▣ “psovači” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:12.

6:11 “Takvi bijahu neki od vas” Ovo je IMPERFEKT INDIKATIVA, što izražava neprekidno djelovanje u prošleme vremenu. To pokazuje moralno crnilo poganske kulture Pavlova vremena (usp. 1. Kor 12:2), ali pokazuje i veličanstvenu milost i mijenjajuću snagu Božjega Evanđelja u Kristu.

Promijenjeni životi ovih poganskih obraćenika bili su snažan svjedok za Evanđelje. Ali promjena mora biti trajna i potpuna, ne privremena i selektivna. Oni su bili drukčiji sad, žive sad, informirani su sad. Oni se ne smiju okrenuti kao pas na svoju bljuvotinu ili kao svinja u blato (usp. 2. Pt 2:22). Izgubljeni svijet promatra!

▣ **“ali”** Zabilježite trostruko prevođenje *alla* u grčkome tekstu kako bi se naznačila tri različita duhovna događaja:

1. pranje
2. posvećenje
3. opravdanje koje je izvršio Sin kroz našu vjeru, odaziv u pokajanju.

▣ **“bijaste oprani”** Ovo je AORIST SREDNJEGA INDIKATIVA. To može upućivati na krštenje kao početni, voljni, vidljivi, simbolički čin nutarnjega čišćenja (usp. Djela 2:38; 22:16; Tit 3:5). Većina prijevoda prevodi ovaj izričaj kao PASIVNO STANJE osim Williamsov prijevod, koji ima “vi ste se oprali”. Prozeliti na judaizam krstili su se kad su se pridružili sinagogi. Ako je ova riječ SREDNJE STANJE kao u Djelima apostolskim 22:16, to može biti teološko smjerenje na raspru o zavjetnoj odgovornosti u Knjizi proroka Ezekielia 18:31 kombinirano s Božjom pokretačkom suverenosti (usp. Ez 36:25-27). Ovo može biti metafora za čišćenje (usp. Tit 3:15).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pranje za obnovu \(iz Poslanicu Titu 3:5\); i: Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:17: Krštenje.](#)

POSEBNA TEMA: PRANJE ZA OBNOVU (iz Poslanicu Titu 3:5)

Ovo je doslovno “kroz kupelj obnove”. Pojam pranje (*loutron*) upotrijebljen je samo dva puta u NZ-u (Ef 5:26 i Tit 3:5). Rijetko je bio korišten u Septuaginti. Može upućivati na:

1. mjesto kupanja
2. voda za kupanje
3. čin kupanja.

U Levitskome zakoniku, pranja su bila (tj. dva hebrejska korijena, BDB 460, 934) simbol čišćenja ili pročišćenja osoba ili stvari (usp. radila je i zajednica esena, vidjeti Svitke s Mrtvoga mora). U Poslanici Efežanima 5:26 kupanje upućuje na obrednu kupelj prije pranja.

Pojam “obnova” (*palingenesia*) također je rijedak pojam, nađen jedino u Evanđelju po Mateju 19:28 i Poslanici Titu 3:5. To je složenica od “ponovno” (*palin*) i “rođenje” (*genesis*). Prema tome, to upućuje na novo-rođenje ostvareno dovršenim djelom Krista i snubljenju Duha. Prigoda za javno obznanjivanje novoga-rođenja je krštenje vodom; posrednik je Sveti Duh (usp. Tit 3:5-6); sredstvo je Kristova smrt i uskrsnuće (usp. Tit 3:6); a temelj svega je Očeva ljubav i milosrđe (usp. Tit 3:4). Ovo nije tekst što podupire obnovu krštenjem ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:17: Krštenje](#)). Krštenje je bila prigoda za javnu vjeroispovijed /izjavu (usp. Djela 2:38) i simbol vjernikove smrti, ukopa, i uskrsnuća s Kristom u simboličkome činu (usp. Rim 6:3-9; Kol 2:12). U Ranoj crkvi krštenje je bila mogućnost za osobnu izjavu vjere (“Isus je Gospodin”, usp. Rim 10:13). Žarište je djelovanje Svetoga Duha (tj. rođenje i obnavljanje).

▣ **(6:11) “bijaste posvećeni”** Ovo je AORIST PASIVNOGA INDIKATIVA posredstvom Kristove smrti i posredovanjem Duha (usp. 1. Kor 1:2.30).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: NZ-na svetost /posvećenje.](#)

▣ **“bijaste opravdani”** Ovo je AORIST PASIVNOGA INDIKATIVA. Vjernici su i opravdani i posvećeni kad povjeruju (usp. Rim 8:29). Ovo položajno teološko stanje zahtijeva Kristo-slično življenje.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:30: Pravednost.](#)

▣ **“u ime Gospodina Isusa Krista i Duha našega Boga”** Ovaj izričaj vjerojatno potvrđuje tumačenja da “oprani” ili “operite se” u 1. Poslanici Korinćanima 6:11 upućuje na krštenje (usp. Rim 10:9-13). Javno ispovijedanje vjere u Ranoj crkvi bilo je krštenje. Kandidati potvrđuju svoju vjeru riječima govoreći: “Ja vjerujem Isus je Gospodin” ili sličnom liturgijskom vjeroispoviješću.

Drugi izričaj što spominje “Duha” može biti smjerenje ili liturgijsko pravilo temeljeno na Evanđelju po Mateju 28:19: “krstite ih u ime Oca i Sina i Svetoga Duha”. Zanimljivo je koliko često Pavao upućuje na “ime” u uvodnim poglavljima 1. Poslanice Korinćanima:

1. način upućivanja na vjernike (“tko se ... pozove na ime”, usp. 1. Kor 1:2)
2. način opominjanja vjernika (usp. 1. Kor 1:10)
3. način potvrđivanja Pavlova autoriteta (usp. 1. Kor 5:4)
4. način upućivanja na vjernikov početni čin pozivanja na ime (usp. 1. Kor 6:11).

Ime predstavlja Isusovu Osobu, autoritet, osobinu, i položaj. [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:10: Ime Gospodinovo \(NZ\).](#)

Ovo je očito referenca na iskupiteljsko djelo Trojedinoga Boga (usp. 1. Kor 6:10-11). Pojam “Trojstvo” nije biblijska riječ, ali zamisao jeste. Ako je Isus Božanski a Duh je osoba, onda jedna Božanska bit ima tri vječna, osobna očitovanja.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Trojstvo.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:12-20

¹²Sve stvari su zakonite za mene, ali nisu sve stvari korisne. Sve stvari su zakonite za mene, ali ja neću biti pokoren ničim. ¹³Hrana je za trbuh a trbuh je za hranu, ali Bog će ukloniti oboje od njih. Ipak tijelo nije za nećudorednost, nego za Gospodina, a Gospodin je za tijelo. ¹⁴Sad Bog nije samo uskrisio Gospodina, nego će uskrisiti i nas kroz Svoju snagu. ¹⁵Ne znate li da su vaša tijela udovi Krista? Hoću li onda uzeti od udova Krista i učiniti ih udovima bludnice? Nikad to ne bilo! ¹⁶Ili ne znate da onaj tko se združuje s bludnicom je jedno tijelo s njom? Jer On kaže: “DVOJE ĆE POSTATI JEDNO MESO.” ¹⁷Ali onaj tko se združuje s Gospodinom je jedan duh s Njim. ¹⁸Bježite od nećudorednosti! Svaki drugi grijeh što čovjek počini je izvan tijela, ali nećudoredan čovjek griješi protiv svoga vlastita tijela. ¹⁹Ili ne znate da je vaše tijelo hram Svetoga Duha koji je u vama, kojeg imate od Boga, i da niste sami svoji? ²⁰Jer vi ste bili kupljeni uz cijenu: stoga slavite Boga u svome tijelu.

6:12

NASB, NKJV, NRSV, Pešita

“Sve stvari su zakonite za mene”

TEV

“Netko će reći: ‘Dopušteno mi je bilo što činiti’”

NJB

“Za mene sve je dopušteno”

REB

“Ja sam slobodan činiti bilo što”

Ovo može upućivati na nešto što je Pavao rekao nekom ranijom prilikom (usp. 1. Kor 10:23; Rim 14:2.14.20) ali to je bilo uzeto van okvira:

1. legalizmom židovskih vjernika
2. propalim krivim učiteljima koji su koristili kršćansku slobodu kao dozvolu za grijehenje (usp. Gal 5:13; 1. Pt 2:16).

Pavao pokušava hodati po tankoj crti između dvije krajnosti a ipak govori i jednoj i drugoj.

Ovo može biti prvo Pavlovo navođenje slogana krivih učitelja ili su krivi učitelji uzeli van okvira nešto što je on propovijedao i proširili njegove govore na druga područja (usp. 1. Kor 6:12.13; 7:1; 8:1.4; 10:23, vidjeti: (1) *The Cambridge History of the Bible*, tom 1, str. 244, i (2) Klein, Blomberg, i Hubbard, *Introduction to Biblical Interpretation*, str. 362-363. Ne radi se o tome da nije istina ono što je on rekao, nego su oni uzeli istinu van zakonitih granica. Teško je znati kad Pavao koristi ovu tehniku. Možda će ovo mjerilo biti korisno:

1. to je nešto što je Pavao rekao u drugim pisanjima (usp. 1. Kor 10:23; Rim 14:2.14.20)
2. to je kratka općenita izjava o istini (kao mudra izreka)
3. sve biblijske metafire su istinite, ali imaju granice dok se odnose na njihovu svrsishodnu primjenu.

Niti jedan primjer ili netafora ne mogu biti ugrane na svaki stupanj. One obično imaju jednu glavnu primjenu.

Pavao nastoji ponovno izraziti nakanjenu istinu i granicu neprimjerenih proširenja. Ovo je problem hermeneutike u svakome dobu!

▣ “**ali nisu sve stvari korisne**” Ovaj stih govori o primjerenosti kršćanskoj slobodi što se mora iskusiti u samo-ograničavajućoj ljubavi (usp. 1. Kor 10:23; 14:26; Rim 14:19; 15:2). Izgradnja Tijela Kristova važnija je od osobnih prava i sloboda.

▣ “**korisne**” Ovo je složenica grčkoga pojma što znači “dovesti zajedno za svoju dobrobit” (usp. 1. Kor 6:12; 7:35; 10:23; 12:7; 2. Kor 8:10, negativno u 1. Kor 12:1). Usporednice s ovim Pavlovim izjavama su u Poslanici Rimljanima 14:19; 15:2; 1. Korinćanima 10:23; 14:26; 2. Korinćanima 12:19; Efežanima 4:12.29. Samo zato jer je vjernik slobodan u Kristu ne znači da svaka stvar izgrađuje druge vjernike. Mi ograničavamo svoju slobodu u ljubavi za Gospodina u Njegovu Crkvu (usp. Rim 14:1 - 15:13). Uvijek tražimo i promičemo zdravlje i životnost cijeloga Kristova Tijela (usp. 1. Kor 12:7).

▣

NASB

“ali ja neću biti pokoren ničim”

NKJV, Pešita

“ali ja neću biti doveden ni pod čiju snagu”

NRSV
TEV
NJB

“ali ja neću biti prevladan ničim”

“ja neću dopustiti ničemu učiniti me svojim robom”

“ali odlučan sam ne biti potlačen ičim”

Ovo je FUTUR PASIVNI INDIKATIV grčkoga pojma *exousia* ([vidjeti Posebnu temu dolje: Vlast \[exousia\]](#)). Ovaj pojam ima široko polje uporaba:

1. autoritet /vlast
2. jurisdikcija /nadležnost
3. nadzor
4. sila /snaga
5. nadnaravna snaga /sila.

Pavao je na umu imao nekoliko od ovih konotacija u ovoj okolnosti. Postoji očita igra riječi između “zakonite” (*exestin*) i “pokoren” (*exousiasthēsomai*). On nije osjećao da:

1. ikoje ljudsko biće ima pravo suditi njega (usp. 1. Kor 2:14-15; 3:4-5)
2. ikoje nadnaravno biće ima vlast nad njim (usp. 1. Kor 12:2, nevjernici su vođeni pogrešnim putem demonskim)
3. bez osobne slobode ili osobne povlastice ili osobne kušnje (tj. *tinós*, NEODREĐENA ZAMJENIČKA PRIDJEVNA JEDNINA u suprotivosti s dvostrukom uporabom *panta* u ovome stihu).

Pavlov autoritet bio je od Krista. Krist i Njegov Duh nadzirali su ga i osnaživali ga. Samo-nadzor zasigurno je jedan od plodova Duha (usp. Gal 5:23; Djela 24:25; 2. Pt 1:6). Pavao nadzire svoju slobodu tako da Evanđelje može napredovati. Tako bismo morali i mi!

POSEBNA TEMA: VLAST (*exousia*)

- I. LUKA – Zanimljivo je promatrati Lukinu uporabu pojma *exousia* (vlast, sila /snaga, ili zakonsko pravo).
1. U Evanđelju po Luki 4:6 Sotona tvrdi kako je kadar dati Isusu vlast.
 2. U Evanđelju po Luki 4:32.36 židovski je narod bio začuđen kako Isus uči, koristeći Osobnu vlast.
 3. U Evanđelju po Luki 9:1 On je dao Svoju silu i vlast Svojim apostolima.
 4. U Evanđelju po Luki 10:19 On je dao Svoju vlast sedamdesetorici misionara.
 5. U Evanđelju po Luki 20:2.8 postavlja se pitanje o Isusovoj vlasti.
 6. U Evanđelju po Luki 22:53 Zli je dozvolio vlast da se osudi i ubije Isusa.
Iako nije u Luki, Matejev uvod u Veliko poslanje (Mt 28:18), “dana Mi je sva vlast na Nebu i na Zemlji”, veličanstvena je izjava o Isusovoj vlasti.

ISUS je tvrdio kako On ima vlast zbog:

1. toga jer je Bog izgovorio riječi Njemu kod Njegova:
 - a. krštenja (Lk 3:21-22)
 - b. preobraženja (Lk 9:35)
2. SZ je ispunjeno proročanstvo o:
 - a. plemenu Jude (usp. Post 49:10)
 - b. obitelji Jišaja (usp. 2. Sam 7)
 - c. rođenju u Betlehemu (usp. Mih 5:2)
 - d. rođenju tijekom Četvrtoga carstva (Rim) Knjige proroka Daniela 2
 - e. pomaganju siromašnima, slijepima, potrebitima (Iz)
3. Njegov egzorcizam otkriva Njegovu silu i vlast nad Sotonom i njegovim kraljevstvom
4. Njegovo uskrsnuće od mrtvih pokazalo je Njegovu silu nad fizičkim životom i smrću
5. sva Njegova čudesa otkrivaju Njegovu silu i vlast nad vremenskom, prostornom, i fizičkom:
 - a. prirodom
 - b. hranjenjem
 - c. iscjeljivanjem
 - d. čitanjem misli
 - e. lovljenjem riba.

II. PAVLOVA uporaba “vlasti” odnosi se na žene kršćanke.

O poteškoći vlasti također se raspravlja u 1. Poslanici Korinćanima 11 u vezi s pokrivanjem glave žena. Sljedeće je iz mojih bilježaka iz navedenoga teksta:

1. Poslanica Korinćanima 11:10: “Stoga žene moraju imati znak vlasti na svojoj glavi”. Uporaba vlasti u 1. Korinćanima može se razumjeti na nekoliko načina. Ključna poteškoća (u ovome okviru) jeste što ta “vlast” (*exousia*) predstavlja.

Prvo, mora biti zabilježeno kako se *exousia* često odnosi na *dunamis* (sila /snaga). Otto Betz ima zanimljiv članak o *exousia* u *New International Dictionary of New Testament Theology*, tom 2, str. 606-611. Evo pet primjera:

“Za NZ zanimljiva je osobina da su *exousia* i *dunamis* vezani na Kristovo djelo, posljedicu novoga poretka ustroja kozmičkih sila i osnaživanje vjernika” (str. 609).

“*Exousia* vjernika. Vlast kršćanskoga vjernika nađena je u vladavini Krista i razoružanju svih sila. To podrazumijeva i slobodu i služenje” (str. 611).

“On je slobodan učiniti bilo što (1. Kor 6:12; 10:23 *exestin*); ova tvrdnja, što je prvotno bila izvedena od sektaških entuzijasta u Korintu, bila je preuzeta od Pavla koji ju je priznao ispravnom” (str. 611).

“U praksi, međutim, ova teorijska neograničena sloboda upravljana je razmatranjem o tome što je korisno drugim pojedinačnim kršćanima i kongregacijama kao cjelini obzirom na činjenicu da potpuno iskupljenje tek mora doći (1. Kor 6:12; 10:23)” (str. 611).

“Sve je zakonski [*exestin*] za mene’, ali nije sve korisno. ‘Sve je zakonski [*exestin*]’, ali nije sve na izgradnju. Neka nitko ne traži svoje vlastito dobro, nego dobro svoga bližnjega” (1. Kor 10:23 i dalje). Navod unutar ovih navoda vjerojatno su slogani slobodoumnika u Korintu. Pavao im se suprotstavlja priznajući im njihovu istinu, ali pokazuje da to nije čitava istina” (str. 611).

Pavao koristi ova dva pojma često u svojim pismima crkvi u Korintu:

1. *exousia*, 1. Poslanica Korinćanima 7:37; 9:4.5.6.12 (dva puta).18; 11:10; 2. Poslanica Korinćanima 13:10
2. *dunamis*, 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 2:4.5; 4:19.20; 5:4; 15:24.43; 2. Poslanica Korinćanima 4:7; 6:7; 8:3 (dva puta); 12:9; 13:4 (dva puta).

Prava i sila bile su glavne poteškoće i za legaliste i za slobodoumnike. Pavao pokušava hodati po tankoj crti između jednoga i drugog ekstrema. U ovome okviru žene kršćanske bile su ohrabrivane neka prihvate Bogom-dani red stvaranja (tj. Krist – muškarac - žena) u svrhu širenja Kraljevstva. Pavao tvrdi izvornu uzajamnost (usp. Post 1:26-27; 2:18) u stihovima u 1. Korinćanima 11:11-12. Teološki je opasno:

1. izdvojiti jedan stih u ovome okviru
2. primijeniti krutu sustavnu denominacijsku mrežu o pitanju odnosa muškaraca i žena /muževa i supruga prvoga stoljeća na svaku kulturu u svakome stoljeću
3. promašiti Pavlovu ravnotežu između kršćaninove slobode i kršćaninove skupne zavjetne odgovornosti.

Gdje je žena kršćanka dobila slobodu sudjelovanja kao vođa u okupljenome (tj. kuća-crkva) štovanju? Jamačno ne od sinagoge. Je li to bilo kulturološko stremljenje rimskoga društva prvoga stoljeća? To je zasigurno moguće i po mome mišljenju pomaže objasniti mnoge vidove ovoga poglavlja. Međutim, također je moguće da je sila Evanđelja, obnove prvotne “slike Božje” izgubljene u Padu, izvor. Postoji šokantna nova ravnopravnost u svim područjima ljudskoga života i društva. Ali ova ravnopravnost može se okrenuti u dozvolu za osobnu izopačenost. Na ovo neprimjereno proširenje jeste ono na što Pavao upućuje.

F. F. Bruce, *Answers to Questions*, stvarno mi je pomogao u promišljanju kroz mnoga sporna pitanja povezana s crkvenim predajama suvremenoga zapadnjačkog kršćanstva. Kao egzeget uvijek sam mislio da je ženino pokrivanje značilo pokazivanje Božje darovitosti (ili su-ravnopravnost iz 1:26.27), a ne vlast njenoga supruga.

Međutim, ne mogu naći ovo tumačenje među biblijskim izvorima koje koristim, stoga, bio sam protivan staviti to u svoje komentare ili propovijedati /učiti to. Još se uvijek sjećam uzbuđenja i slobode što sam osjetio kad je F. F. Bruce učio isto (vidjeti *Answers to Questions*, str. 95). Mislim da su svi vjernici pozvani, puno-vremenski, daroviti Kristovi službenici (usp. Ef 4:11- 12)!

Pavao tvrdi da kršćanska sloboda ne smije biti mogućnost za osobnu slobodu. Mnoge stvari što su dobre mogu postati neprimjereni porivi, stavovi, ili stanja (usp. Rim 14:23). To pitanje kršćanske slobode i kršćanske odgovornosti kritično je pitanje korinških pisama. S ovim se problemom bavi i u Poslanici Rimljanima 14:1 - 15:13. Želio bih navesti uvodne napomene o ovoj temi iz komentara Poslanice Rimljanima.

OKVIRNI UVIDI IZ POSLANICE RIMLJANIMA 14:1 – 15:13

- A. Ovo poglavlje nastoji uravnotežiti paradoks kršćaninove slobode i odgovornosti. Književna jedinica ide do 15:13.
- B. Poteškoća što je obremenila ovo poglavlje bila je moguća napetost između poganskih i židovskih vjernika u crkvi u Rimu. Prije obraćenja Židovi su bili skloni legalizmu a pogani su bili skloni nemoralu. Zapamtite, ovo je poglavlje naslovljeno iskrenima Isusovim sljedbenicima. To poglavlje ne naslovljava putene vjernike (usp. I. Kor 3:1). Najviša pobuda pripisana je obojnim skupinama. Postoji opasnost u krajnostima obojih strana. Ova rasprava nije odobrenje za cjepidlačenje legalizma ili gizdavog liberalizma.
- C. Vjernici moraju biti pozorni da ne stvaraju svoju teologiju ili etičko mjerilo za sve ostale vjernike (usp. 2. Kor 10:12). Svi vjernici moraju hodati u svjetlu kojeg imaju, ali razumjeti da njihova teologija nije sama po sebi Božja teologija. Svi su vjernici još uvijek pod utjecajem grijeha. Mi moramo ohrabriti, opomenuti, i učiti jedan drugoga iz Pisama, razumski, i iskustveno, ali uvijek u ljubavi. Što više netko zna to više zna da ne zna (usp. 1. Kor 13:12)!
- D. Nečiji stav i pobude pred Bogom pravi su ključevi u vrednovanju njegovih djelovanja. Kršćani će stajati pred Kristom da budu suđeni prema onome kako su se odnosili jedan prema drugome (usp. 1. Kor 6:10.12 i 2. Kor 5:10).
- E. Martin Luther je rekao: “Kršćanin je najslobodniji čovjek od svih u Gospodinu, podložan nikome; kršćanin je najposlušniji sluga od svih, podložan svima.” Biblijska je istina često bila predstavljena u paradoksu punom napetosti.
- F. S ovom teškom ali ključnom temom bavi se čitava književna jedinica Poslanice Rimljanima 14:1 – 15.3 te isto tako 1. Korinćanima 8 – 10 i Kološanima 2:8-23.
- G. Međutim, potrebno je reći kako pluralizam među iskrenim vjernicima nije loša stvar. Svaki vjernik ima jakosti i slabosti. Svaki mora hodati u svjetlu što on/ona ima, uvijek otvoren prema Duhu i Bibliji za još više svjetla. U ovome razdoblju gledanja kroz tamno staklo (1. Kor 13:8- 13) mora se hodati u ljubavi (1. Kor 6:15), i miru (1. Kor 6:17.19) za uzajamnu pouku.
- H. Naslovi, “jači” i “slabiji”, što Pavao daje ovim skupinama, njihove su predrasude prema nama. To zasigurno nije bila Pavlova nakana. Obje su skupine bile iskreni vjernici. Mi ne smijemo pokušavati ukalupiti ostale kršćane u nas same! Mi prihvaćamo jedni druge u Kristu!

OKVIRNI UVIDI IZ POSLANICE RIMLJANIMA 15:1-13

- A. Rasprava o kršćaninovoju slobodi i odgovornosti nastavlja se od poglavlja 14.

- B. Čitav dokaz može u kratkome pregledu biti prikazan kao:
1. prihvaćanje jedan drugoga jer Bog prihvaća nas u Kristu (usp. 1. Kor 14:1.3; 15:7)
 2. ne suditi jedan drugoga jer je Krist naš jedini Gospodar i Sudac (usp. 1. Kor 14:3-12)
 3. ljubav je važnija od osobne slobode (usp. 1. Kor 14:13-23)
 4. slijediti Kristov primjer i položiti svoja prava za pouku i dobro drugih (usp. 1. Kor 15:1-13).
- C. Poslanica Rimljanima 15:5-6 odražava trostruku svrhu čitavoga okvira 1. Korinćanima 14:1 - 15:13:
1. živjeti u skladu jedan s drugim
 2. živjeti prema Kristovom primjeru
 3. ujedinjenim srcima i usnama prinijeti zajedničku žrtvu hvale Bogu.
- D. Ovom istom napetošću između osobne slobode i skupne odgovornosti bavi se 1. Poslanica Korinćanima 8 – 10 i Kološanima 2:8-23.

6:13

NASB

“Hrana je za trbuh”

NKJV, Pešita

“Hrane su za trbuh a trbuh za hrane”

NRSV

“Hrana je namijenjena trbuhu a trbuh za hranu”

TEV

“Netko drugi će reći: ‘Grana je za trbuh, a trbuh je za hranu’”

NJB

“Hrane su za trbuh, a trbuh za hrane”

Ovo može biti još jedan slogan. Izgleda kako upućuje na neodgovarajućemu, hermeneutičkom proširenju slobodom krivih učitelja. Pavao tvrdi kako postoji element istine u onome što kažu (usp. Mk 7:19). Pavao ili:

1. koristi književnu tehniku nazvanu oštra kritika, gdje upotrebljava pretpostavljene prigovarače kako bi stvorio svoje teološke naglaske
2. navodi slogane krivih učitelja, od kojih je dio mogao doći od Isusovih učenja ili Pavlovih propovijedanja.

▣ **“ali Bog će ukloniti oboje od njih”** Ovo je smjeranje na usavršeno Kraljevstvo. Hrana je samo za dio vremena, ne za vječnost. Isus je jeo ribu nakon Svoga uskrsnuća (tj. Iv 21), ali to je bila mogućnost za posjetu Njegovih prestrašenih učenika, ne za fizičku neophodnost za Njega. Isus je i govorio o Mesijanskoj gozbi (tj. Lk 22:30), ali to je, također, slika zajedništva, ne fizičke neophodnosti što se mora ponavljati.

Izričaj “ukloniti” (usp. NASB) ili “uništiti” (usp. NKJV) je *katargeō*. Pavao je upotrijebio ovu riječ dvadeset i sedam puta, ali u različitim značenjima.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Ništavno i nevažeće – bezvrijedno \(*katargeō*\).](#)

POSEBNA TEMA: NIŠTAVNO I NEVAŽEĆE - BEZVRIJEDNO (*katargeō*)

Ovo je (*katargeō*) bila jedna od Pavlovih omiljenih riječi. On ju je upotrijebio najmanje dvadeset i pet puta ali ona ima vrlo širok semantički doseg.

A. Njen temeljni etimološki korijen je iz *argos* što znači:

1. nedjelatan
2. besposlen
3. neupotrebljiv
4. beskoristan
5. neučinkovit.

B. Složenica *s kata* bila je korištena za izražavanje:

1. nedjelatnosti
2. bezvrijednosti /nekorisnosti
3. ono što je bilo poništeno
4. ono što je učinjeno bezvrijednim s
5. ono što je bilo posve neučinkovito.

- C. Jednom je upotrijebljena u Evanđelju po Luki za opis neplodnoga, time beskorisnoga, stabla (usp. Lk 13:7).
- D. Pavao je koristi u slikovitome smislu prvenstveno na dva načina:
1. Bog čini neučinkovitima stvari koje su neprijateljske čovječanstvu:
 - a. narav grijeha čovječanstva – Poslanica Rimljanima 6:6
 - b. Mojsijevski Zakon u vezi s Božjim obećanjem o “sjemenu /potomku” – Poslanica Rimljanima 4:14; Galaćanima 3:17; 5:4.11; Efežanima 2:15
 - c. duhovne sile – 1. Poslanica Korinćanima 15:24
 - d. “Čovjek grijeha” – 2. Poslanica Solunjanima 2:8
 - e. fizička smrt – 1. Poslanica Korinćanima 15:26; 2. Timoteju 1:10 (Heb 2:14)
 2. Božje nadomještanje starog (Savez, Doba) za novo:
 - a. stvari povezane s Mojsijevskim Zakonom – Poslanica Rimljanima 3:3.31; 4:14; 2. Korinćanima 3:7.11.13.14
 - b. analogija braka korištena o Zakonu – Poslanica Rimljanima 7:2.6
 - c. stvari ovoga Doba – 1. Poslanica Korinćanima 13:8.10.11
 - d. ovo tijelo – 1. Poslanica Korinćanima 6:13
 - e. vođe ovoga Doba – 1. Poslanica Korinćanima 1:28; 2:6.

Ova riječ prevedena je na mnogo različitih načina, ali njeno glavno značenje je nešto nekorisno, ništavno i ništetno, bez učinka, bez snage, ali ne neophodno nepostojeće, uništeno ili anihilirano.

▣ (6:13) “**Ipak tijelo nije za nečudorednost**” Ovo jasno pokazuje krivo proširenje. Ljudi su predivno stvoreni za život i njegovo obilje na ovome planetu (usp. Post 1:27-28; 9:1.7). Međutim, postoje neke Bogom-dane granice (tj. jedan muškarac, jedna žena za život) kako bi se osiguralo dugo, sretno, plodonosno postojanje. Od Pada (usp. Post 3), ljudstvo stremi zgrabiti odmah, stremi sebičnome zadovoljstvu, osobnome zadovoljenju pod bilo koju cijenu!

▣ “**tijelo ... za Gospodina, a Gospodin je za tijelo**” Ovi izričaji su u usporednome odnosu. Potisak je izgleda na tome da vjernici pripadaju Gospodinu (usp. 1. Kor 6:20; 7:23; Djela 20:28). On želi koristiti njihova tijela za Svoju službu, Svoje svrhe. To može biti igra riječi o ljudskome tijelu i Kristovoj Crkvi kao Tijelu.

6:14 Konačno poglavlje u Novome zavjetu o uskrsnuću Krista i uskrsnuću vjernika je u 1. Poslanici Korinćanima 15.

U svjetlu grčke misli (tj. fizičko tijelo je zlo) mora biti naglašeno da biblijska misao ne podcjenjuje tijelo. U ovome okviru tijelo je:

1. stvoreno “za Gospodina” (usp. 1. Kor 6:13)
2. “udovi Kristovi” (usp. 1. Kor 6:15)
3. hram u kojem prebiva Duh (usp. 1. Kor 6:19)
4. za slavljenje Krista (usp. 1. Kor 6:20).

Tijelo nije zlo. Ono će uskrsnuti i biti dijelom vječnoga Kraljevstva. Međutim, ono je i kraljevina kušnje i moralno bojište grijeha. Isus je dao Sebe fizički za Crkvu. Vjernici moraju slijediti taj primjer (usp. 1. Iv 3:16).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Uskrsnuće.](#)

POSEBNA TEMA: USKRSNUĆE

U Bibliji ima tri očitovanja bivanja dovođenja natrag od mrtvih:

- A. oni koji nisu umrli nego su otišli kako bi bili s Bogom (tj. Henok, usp. Post 5:24; Ilija, usp. 2. Kr 2:11), što je nazvano “bivanje prenesenim”
- B. neki su, kroz Božju snagu, bili dovedeni natrag od vrata smrti do fizičkoga zdravlja. Ovo je nazvano “oživljavanje”. Oni će umrijeti u nekome trenutku u budućnosti
- C. postojalo je samo jedno uskrsnuće (tj. Isus). On je umro ali je uskrsnuo od mrtvih (tj. *hades*) i bilo Mu je dato novo tijelo pripremljeno za vječni život s Bogom. On je prvenac umrlih (usp. 1. Kor 15:20.23; “prvoroden od

umrlih”, usp. Kol 1:15.17). Zbog Njega, vjernici će uskrsnuti kod Drugoga dolaska (usp. Ps 49:15; 73:24; Iz 26:19; Dn 12:2; Mt 22:31-32; Mk 12:26-27; Iv 5:25.28-29; 6:39-40.44.54; Rim 8:11; 1. Kor 15; 1. Sol 4:13-18; 1. Iv 3:2).

Dokaz za uskrsnuće:

- A. pedeset (50) dana poslije na Pedesetnicu, uskrsnuće je postalo ključna značajka Petrove propovijedi (usp. Djela 2). Tisuće koji su živjeli u području gdje se to dogodilo povjerovali su!
- B. životi učenika bili su temeljito promijenjeni od obeshrabrenosti (oni nisu očekivali uskrsnuće) do smjelosti, čak mučeništva
- C. Pavao popisuje mnoge očevice u 1. Poslanici Korinćanima 15:5-8, uključujući i sebe (usp. Djela 9).

Značenje uskrsnuća:

- A. pokazuje kako je Isus bio Onaj za kojeg je tvrdio da jeste (usp. Mt 12:38-40, pretkazivanje smrti i uskrsnuća)
- B. Bog je stavio Svoje odobrenje na Isusov život, učenje, i nadomjesnu smrt! (usp. Rim 4:25)
- C. pokazuje nam obećanje svim kršćanima (tj. uskrsnuće tijela, usp. 1. Kor 15).

Tvrdnje od Isusa da će On uskrsnuti od mrtvih:

- A. Evanđelje po Mateju 12:38-40; 16:21; 17:9.22.23; 20:18-19; 26:32; 27:63
- B. Evanđelje po Marku 8:31; 9:1-10.31; 14:28.58
- C. Evanđelje po Luki 9:22-27
- D. Evanđelje po Ivanu 2:19-22; 12:34; poglavlja 14 – 16.

I Petar i Pavao tvrde da Psalam 16 upućuje na Isusa, Mesiju:

- A. Petar u Djelima apostolskim 2:24-32
- B. Pavao u Djelima apostolskim 13:32-37.

Daljnja proučavanja:

- A. *Evidence That Demands a Verdict* od Josha McDowella
- B. *Who Moved the Stone?* od Franka Morrisona
- C. *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*, “Uskrsnuće”, “Uskrsnuće Isusa Krista”.

▣ (6:14) “**Bog nije samo uskrisio Gospodina**” U *A Textual Commentary of the Greek New Testament* Bruce M. Metzger o crtava varijante grčkoga manuskripta povezane s GLAGOLSKIM VREMENIMA:

- “1. AORIST u MSS P⁴⁶, C², B
- 2. PREZENT u MSS P¹¹, P⁴⁶, A, D*
- 3. FUTUR u MSS P⁴⁶, C¹, x, C, D³.

FUTUR GLAGOLSKO VRIJEME odgovara okviru i usporednici u 2. Poslanici Korinćanima 4:14” (str. 552; UBS⁴ ocjenjuje to ocjenom “B” [gotovo izvjesno]).

Ovaj izričaj odlična je mogućnost za pokazivanje kako NZ često pridodaje djela iskupljenja svim trima Osobama Božanstva:

- 1. Bog Otac uskrisio je Isusa (usp. Djela 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30.33.34.37; 17:31; Rim 6:4.9; 10:9; 1. Kor 6:14; 2. Kor 4:14; Gal 1:1; Ef 1:20; Kol 2:12; 1. Sol 1:10)
- 2. Bog Sin uskrisio je Sebe (usp. Iv 2:19-22; 10:17-18)
- 3. Bog Duh uskrisio je Isusa (usp. Rim 8:11).

▣ “**nego će uskrisiti i nas**” Pavao se radovao u svome trenutačnom odnosu s Kristom (usp. 1. Kor 6:17). Ovo je Pavlova eshatologija kako ju je on shvaćao (usp. C. H. Dodd). U pravome smislu Nebo je došlo k Pavlu u ovome životu i bit će samo dopunjeno u budućem životu.

Pavao je također vjerovao da će se Isusov povratak zbiti vrlo brzo. U nekim tekstovima Pavao tvrdi da će on biti živ kod Kristova povratka (usp. 1. Sol 4:17; 1. Kor 15:51-52; Fil 3:20). Međutim, u drugim tekstovima on povezuje sebe s ostalima koji su uskrsnuli od umrlih (usp. 1. Kor 6:14; 2. Kor 4:14). Čitava 2. Poslanica Solunjanima očekuje zakašnjelu *parusiju*, kao i Evanđelje po Mateju 24, Marku 13, i Luki 21.

Drugi dolazak jeste nada svakoga kršćanskog naraštaja, ali stvarnost za samo jedan naraštaj. Međutim, uskrснуće s novim tijelom i prisno zajedništvo stvarnost je za sve vjernike!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Isusov povratak svakoga trenutka nasuprot ne-još \(NZ-ni paradoks\); i: Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Skori povratak.](#)

POSEBNA TEMA: ISUSOV POVRATAK SVAKOGA TRENUTKA NASUPROT NE-JOŠ POVRATAK (NZ-ni paradoks)

- A. Novozavjetni eshatološki odlomci odražavaju starozavjetni proročki uvid koji je vidio kraj vremena kroz tekuće događaje.
- B. Evanđelje po Mateju 24, Marku 13, i Luki 21 vrlo su teška za tumačenje zato jer se bave s nekoliko pitanja istovremeno:
1. kad će Hram biti uništen?
 2. što će biti znak povratka Mesije?
 3. kad će završiti ovo Doba (usp. Mt 24:3)?
- C. Žanr novozavjetnih eshatoloških odlomaka uobičajeno je složenica apokaliptičkoga i proročkog jezika što je nakanjeno višeznačan i visoko simboličan (vidjeti D. Brent Sandy, *Ploshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*).
- D. Nekoliko odlomaka u NZ-u (usp. Mt 24, Mk 13, Lk 17 i 21, 1. i 2. Sol i Otk) bave se s Drugim dolaskom. Ovi odlomci naglašavaju:
1. točno vrijeme događaja je neizvjesno, ali događaj je siguran
 2. mi možemo znati općenito vrijeme, ali ne i određeno vrijeme, događaja
 3. dogodit će se iznenada i neočekivano
 4. mi moramo biti Bogu ugodni, spremni, i vjerni određenim zadacima.
- E. Postoji teološka paradoksalna napetost između:
1. povratka svakoga trenutka (usp. Lk 12:40.46; 21:36; Mt 24:27.44) i
 2. činjenice da se neki događaji u povijesti moraju dogoditi (točka F. dolje).
- F. NZ izjavljuje da će se neki događaji dogoditi prije Drugoga dolaska:
1. Evanđelje propovijedano čitavome svijetu (usp. Mt 24:14; Mk 13:10)
 2. veliki otpad (usp. Mt 24:10-13,21; 1. Tim 4:1; 2. Tim 3:1 i dalje; 2. Sol 2:3)
 3. otkrivenje "Čovjeka grijeha" (usp. Dn 7:23-26; 9:24-27; 2. Sol 2:3)
 4. uklanjanje onoga što /koji prijeći (usp. 2. Sol 2:6-7)
 5. nada u židovski preporod (usp. Zah 12:10; Rim 11).
- G. Evanđelje po Luki 17:26-37 nema usporednicu u Evanđelju po Marku. Ima djelomičnu sinoptičku usporednicu u Evanđelju po Mateju 24:37-44.
- H. Za raspru o skorome Kristovu povratku, [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Skori povratak.](#)
- I. Za raspru o zakašnjelom povratku, [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Zakašnjeli Drugi dolazak \(skorašnji Kristov povratak nasuprot zakašnjeloj parusiji\).](#)

6:15 "Ne znate li" Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 5:6.

▣ “su vaša tijela udovi Krista” Pavao koristi analogiju iz Knjige Postanka 2:24 kao temelj za upozorenje o jedinstvu vjernika u seksualnoj nećudorednosti bilo koje vrste. Vjernici su jedno s Kristom (usp. 1. Kor 12:20.27; Rim 12:5; Ef 4:12.16.25).

▣ “bludnice” Ovo je grčki pojam *pornē*, što dolazi od GLAGOLA “prodati” (tj. *pernēmi*, usp. Kittel, *Theological Dictionary of the New Testament*, tom 6, str. 580). U Korintu (i Drevnome Bliskom Istoku) postojale su dvije vrste bludnica, jedna kulturna (tj. pogansko štovanje) i robovska (tj. za dobit). Pavao opetovano raspravlja o *porneia* (usp. 1. Kor 5:1 [dva puta].9.10.11; 6:9.13.15.16.18; 7:2; 10:8; 2. Kor 11:21). Pogansko štovanje plodnosti bilo je izražavano u seksualnim činidbama. Pavlovi slušatelji odrasli su i sudjelovali u ovim ritualima i vjerskim ceremonijama, ali oni su sad kršćani!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Štovanje plodnosti u Drevnome Bliskom Istoku.](#)

POSEBNA TEMA: ŠTOVANJE PLODNOSTI U DREVNOME BLISKOM ISTOKU

I. RAZLOZI ZA

- A. Drevni ljudi započeli su kao lovci-skupljači, ali kad je nomadski život postao sjedilački, razvila se potreba za usjevima i stadima.
- B. Žitelji Drevnoga Bliskog Istoka bili su osjetljivi prema silama prirode. Kao što su se uljudbe razvijale oko velikih područja gdje je bila slatka voda oni su postali ovisni o redovitoj smjeni godišnjih doba.
- C. Sile prirode postale su bogovi koji su trebali biti zaklinjani i nadzirani.

II. GDJE I ZAŠTO

- A. Religije plodnosti razvile su se u:
 1. Egiptu (Nil)
 2. Mezopotamiji (Tigris i Eufrat)
 3. Kanaanu (Jordan).
- B. Postoji temeljna istovjetnost među kultovima plodnosti Drevnoga Bliskog Istoka.
- C. Promjenjiva i nepredvidiva godišnja doba i vremenski uvjeti prouzročili su razvitak mitova koristeći ljudske /božanske podudarnosti kao temelj života u duhovnoj kraljevini i na Zemlji.

III. TKO I KAKO

- A. Tko (bogovi i boginje):
 1. Egipt:
 - a. Izida (žensko)
 - b. Oziris (muško)
 2. Mezopotamija:
 - a. Ištar /Inana [ili Inani – op.prev.] (žensko)
 - b. Tamuz /Dumuzi (muško)
 3. Kanaan:
 - a. Baal (muško)
 - b. Ašera, Aštarta, Anat (žensko).
- B. Svaki od ovih parova bio je pretvoren u mit na slične načine:
 1. jedan umire
 2. drugi se obnavlja
 3. uzorak umiranja i uskrsavanja bogova oponaša godišnje cikluse prirode.
- C. Oponašanje čarolije vidjelo je ljudska seksualna sjedinjenja (tj. ženidba bogova) kao način osiguravanja plodnosti usjeva, stada, i ljudi.

IV. IZRAELCI

- A. YHWH-in narod bio je upozoren (tj. Lev i Pnz) neka se kloni kultova plodnosti (posebice kanaanskih).
- B. Ovi su kultovi bili vrlo popularni zbog praznovjerja ljudskih bića i dodatne pobude seksualne djelatnosti.
- C. Idolatrija uključuje blagoslov života da bude viđen na kulturne ili obredne načine umjesto osobne vjere i pouzdanja u YHWH-u.

- V. PREPORUKA ZA ČITANJE
- A. W. F. Albright, *Archaeology and the Religion of Israel*
 - B. J. H. Breasted, *Development of Religion and Thought in Ancient Egypt*
 - C. James G. Frazer:
 - 1. *Adonis, Attis, Osiris*
 - 2. *Folklore in the Old Testament*
 - 3. *The Worship of Nature*
 - D. C. H. Gordon, *Before the Bible*
 - E. S. N. Kramer, *Mythologies of the Ancient World*

▣ (6:15)

NASB	“Nikad to ne bilo”
NKJV	“Zasigurno ne”
NRSV, REB	“Nikad”
TEV	“Nemoguće”
NJB	“Ne dolazi u obzir”
Pešita	“Daleko od toga”

Ovo uskličan izričaj (trijedak OPTATIVAN NAČIN što izražava jaku želju, žudnju, ili molitvu) često Pavao koristi za izražavanje svoje strave na ono kako se neki odazivaju (tj. oštra kritika) na njegove izjave ili retorička pitanja (usp. Rim 3:4; 6:31; 6:2.15; 7:7.13; 9:14; 11:1.11; 1. Kor 6:15; Gal 2:17; 3:21; 6:14).

6:16 “DVOJE ĆE POSTATI JEDNO MESO” Ovo je navod iz Knjige Postanka 2:24. U braku dvije osobe dragovoljno postaju jedno meso /tijelo. Fizička intima snažno je iskustvo spajanja. Ono ima primjereno, Bogom-određeno mjesto u životu. Kao i svi Božji darovi, to može biti zlorabljeno i uzeto izvan Bogom-danih granica.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:9: Ljudska seksualnost.](#)

6:17 Ovo je duhovna analogija povučena iz Knjige Postanka 2:24. Kao što muškarac i žena postanu jedno meso /tijelo fizički, vjernik i njegov Gospodin postaju jedan entitet (usp. Iv 17:11.23; Gal 2:20; Ef 5:21-33). Dobar primjer ove teološke zamisli je u Poslanici 6:1-11. Vjernici umiru s Kristom, ukopani su (u krštenju) s Kristom, i uskrisuju s Kristom.

▣

NASB	“onaj tko se združi”
NKJV	“onaj tko je združen”
NRSV	“bilo tko udružen”
TEV	“on tko se združi”
NJB	“itko tko se poveže”

Ovo je točna usporednica s 1. Poslanicom Korinćanima 6:16. Gramatička građa je:

1. PREZENT PASIVNI PARTICIP kao u 1. Poslanici Korinćanima 6:16 (usp. Zerwick i Grosvenor, *A Grammatical Analysis of the Greek New Testament*, str. 508)
2. PREZENT SREDNJEGA PARTICIPA (usp. Harold K. Moulton, *The analytical Greek Lexicon Revised*, str. 236).

Dinamički ekvivalentni prijevodi (tj. TEV, NJB), kao i NASB, prevode to kao SREDNJE STANJE. Očito je okvir usredotočen na prekršaj uključenih stranaka.

6:18 “Bježite od nećudorednosti” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA bez gramatičke veze s onim što ide prije ili poslije (tj. *asyndeton*), što je za čitatelja *koine* grčkog bio način naglašavanja, što uzrokuje isticanje izričaja.

Ljudska seksualnost je dar od veličanstvenoga Boga, ali postoje primjereni i neprimjereni vidovi povezani s tim kako netko doživljava Božji dar. Pavao potvrđuje brak ovim navodom iz Knjige Postanka 2:24, ali čvrsto postavlja ograničenja za predbračni ili vanbračni promiskuitet.

Vjernici moraju biti stalno marni u ovome području, posebice kad je kultura promiskuitetna. Seksualni grijesi glavni su problemi za život vjere. Vjernici moraju živjeti seksualno primjerene promijenjene živote (usp. 2. Kor 12:21; Ef 5:3; Kol 3:5).

▣ **“Svaki drugi grijeh što čovjek počini je izvan tijela”** Ovo je snažan osvrt. Želim razumjeti to bolje. To može odražavati:

1. pogansku kulturu Korinta
2. naglašeno učenje krivih učitelja
3. naglašeno Pavlovo propovijedanje (usp. 1. Kor 6:12.13).

Ljudi nemaju dušu, oni jesu duša (usp. Post 2:7). Povezano s tim je Pavlovo razumijevanje da vjernici nemaju tijelo, oni jesu tijelo. To je moguće teološki razvitak iz Knjige Postanka i protiv grčke misli što je podcijenila fizičko tijelo kao ono koje je zlo. SZ i NZ tvrde uskrsnuće što je način potvrđivanja dobroti i vječnosti ljudskoga skupnog postojanja. Poslije će gnostički sladostrasnici ili proturječni učitelji odvojiti fizičke vidove od mentalnih vidova, čime su potvrdili spasenje kao znanje umjesto pobožnosti ili pravednosti. Pavao tvrdi da je Evanđelje:

1. Osoba koja mora biti dobrodošla
2. istina o toj Osobi koju treba vjerovati
3. život te Osobe koji se mora oponašati.

Ovo ne može biti odvojeno! Ljudi su jedinstvo! Spasenje je sveobuhvatno. Kraljevstvo je stiglo. Postoji neslomljiva granica između vjere i poslušnosti. Početno posvećenje mora voditi do napredujućega posvećenja. Pravednost je i dar (INDIKATIV) i zapovijed (IMPERATIV).

Moj kolega na *East Texas Baptist University*, dr. Bruce Tankersley, podsjetio me da je kulturna prostitucija bludnice surogat /nadomjestak za božanstvo. Prema tome, seksualni odnosi nisu bili samo nemoralni, nego i idolopoklonički.

6:19 “ne znate” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 5:6.

▣ **“je vaše tijelo hram Svetoga Duha”** Kršćanstvo zamjenjuje židovski fizički Hram s duhovnim hramom Kristova fizičkog tijela (usp. Iv 2:21) kao Njegovo skupno Tijelo, Crkvu (usp. 1. Kor 10:16.17; 11:29; 12:12-27). Ova zamisao hrama upotrijebljena je u dva smisla u 1. Poslanici Korinćanima:

1. u 1. Korinćanima 3:16-17 upotrijebljena je o čitavoj mjesnoj crkvi
2. ovdje je upotrijebljena o pojedinčanome vjerniku.

Ovo izražava tečni odnos između skupnih i pojedinačnih vidova.

Pavlova glavna točka u ovome okviru jeste poziv na svetost. Vjernici moraju biti temeljito drukčiji od okolne kulture.

To ima dvije svrhe:

1. postiže cilj Kristo-sličnosti
2. privlači ljude vjeri u Krista, što su blizanci-žarišta Velikoga poslanja (usp. Mt 28:19-20).

▣ **“Svetoga Duha koji je u vama”** Ovo je naglasak na obitavajućemu Svetome Duhu. Snaga za kršćanski život je dar od Boga, baš kao i spasenje. Mi se moramo pokoriti djelu Duha. Sve tri Osobe Trojstva obitavaju u vjerniku:

1. Duh (usp. Iv 14:16-17; Rim 8:9.11; 1. Kor 3:16; 6:19; 2. Tim 1:14)
2. Sin (usp. Mt 28:20; Iv 14:20.23; 15:4-5; Rim 8:10; 2. Kor 13:5; Gal 2:20; Ef 3:17; Kol 1:27)
3. Otac (usp. Iv 14:23; 2. Kor 6:16).

Vjernici su ljudi koje posjeduje Bog. Ovo je voljno drukčije od demonskoga posjedovanja u tome što je voljna suradnja vjernika ključna na svakome razdoblju i stupnju. Demon uništava volju pojedinca, ali suvereni Bog odabrao je poštivati slobodu Svoga ljudskog Stvorenja. Samo će u kršćanskoj zrelosti (tj. Kristo-sličnosti) Bog postati prevladavajuća vodeća sila!

6:20 “vi ste bili kupljeni uz cijenu” Ovo je AORIST PASIVNOGA INDIKATIVA. Ta metafora dolazi od tržišta robova (usp. 1. Kor 7:22-23; Rim 3:24; Gal 3:13; 4:5). U SZ-u ovo je bilo poznato kao *go'el*, što je bilo blizu srodniku koji je nekoga otkupio od ropstva (usp. Lev 25:25). To je referenca na Kristovu zamjensko, ispaštajuće pomirenje (usp. Iz 53; Mk 10:45; 2. Kor 5:21). Kad netko prihvati Krista on /ona odriču se osobnih prava na svoje (njegovo /njeno) tijelo i uzima odgovornost za skupno zdravlje i životnost cijeloga Hrama, čitavoga Tijela (usp. 1. Kor 12:7).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:30: Otkupnina /iskupljenje.](#)

▣ **“slavite Boga u svome tijelu”** Ovo je AORIST AKTIVNOGA IMPERATIVA, žurna zapovijed, a ne mogućnost. Onako kako vjernici žive ključno je za sigurnost, za mir, za svjedoka!

Postoje dvije krajnosti za izbjegavanje kršćanskoga života: (1) sve je neprimjereno; (2) sve je primjereno. Naša tijela su za Boga, ne za nas same; ona su za služenje, ne za grijeh (usp. Rim 6). Ovo viđenje tijela vrlo je različito od grčkoga viđenja tijela kao zatvorske kuće za dušu. Tijelo nije zlo, nego je bojište duhovnoga života (usp. Ef 6:10-20).

Postoji dodatni izričaj u NKJV: “i u vašem duhu, koji je Božji”, što se nešto poslije nalazi u uncijalima i mnogo kasnije u minuskulnim grčkim rukopisima. Međutim, stariji testovi to nemaju. Nije ni u P⁴⁶, \aleph , A, B, C*, D*, F, niti u G. UBS⁴ daje kraćem tekstu ocjenu “A” (izvjesno).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Uči li ovo poglavlje da kršćani u našem vremenu ne bi smjeli ići na sud?
2. Kako i kad će sveti suditi anđelima?
3. Upućuje li popis grijeha u stihovima 9 i 10 na pojedinačna djela ili na uobičajen način života?
4. Kad Pavao tvrdi kako je sve dopušteno za mene, što on točno misli tom izjavom u referenci na osobne običaje i posebne zapovijedi u Bibliji?
5. Zašto su seksualni grijesi toliko važan duhovni problem?
6. Objasnite razliku između grčkoga viđenja tijela i kršćanskoga viđenja tijela.

1. POSLANICA KORINĆANIMA 7

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
problemi glede braka	načela braka	upute o braku	pitanja o braku	brak i djevičanstvo
7:1-7	7:1-9	7:1-7	7:1a 7:1b-5 7:6-7	7:1-7
7:8-16	držite svoje bračne zavjete	7:8-9	7:8-9	7:8-9
	7:10-16	7:10-11 7:12-16	7:10-11 7:12-16	7:10-11 7:12-16
život kojeg je Gospodin odredio	živite kao što ste pozvani	eshatologija i promjene u društvenome i bračnome statusu	živite kao što vas je Bog pozvao	
7:17-24	7:17-24	7:17-20 7:21-24	7:17-24	7:17-24
neudati i udovice	neudatima i udovicama		pitanja o neudatima i udovicama	
7:25-35	7:25-40	7:25-31 7:32-35	7:25 7:26-28 7:29-31 7:32-34 7:35	7:25-28 7:29-31 7:32-35
7:36-38		7:36-38	7:36-38	7:36-38
7:39-40		7:39-40	7:39-40	7:39-40

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINČANIMA 7:1-40

- A. Ovo je Pavlova najčešća rasprava o kućnim odnosima. On se bavi:
1. seksualnim nemoralom, 1. Poslanica Korinćanima 6:9-20; 7:2
 2. brakom, 1. Poslanica Korinćanima 7:2-5.10-16.28
 3. samcima, 1. Poslanica Korinćanima 7:6-9.25-26.29-35
 4. djevicama, 1. Poslanica Korinćanima 7:36-38
 5. ponovnom ženidbom udovica i udovaca, 1. Poslanica Korinćanima 7:39-40
 6. ponavljajuća tema je: “ostanite kakvi jeste”, 1. Poslanica Korinćanima 7:1.6-7.8.10.17-24.26-35.37.40; zbog tekućih kriza i očekivane *parusije*, premda on dopušta iznimke.
- [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:9: Ljudska seksualnost.](#)
- B. Poglavlje 7 vrlo je dobar primjer o tome kako mjesno i privremeno stanje mora biti uzeto u obzir prije negoli netko može točno tumačiti Bibliju ili povući sveopća načela za primjenu. U 1. Poslanici Korinćanima vrlo je teško znati povijesnu okolnost jer:
1. mi ne znamo točno što je bila tekuća kriza u Korintu (moguće oskudica)
 2. mi ne znamo kojim se frakcijskim skupinama Pavao obraća i u kojim stihovima (tj. asketima ili slobodoumnicima)
 3. mi nemamo pismo što je crkva napisala Pavlu u kojem postavlja ova pitanja (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12).
- C. Izgleda kako su postojale dva neprimjerena stava /frakcije u Korintu koje su prouzročile veliki razdor. Prva su bili ljudi koji su stremili prema asketizmu /isposništvu (usp. 1. Kor 7:1). Druga skupina bili su oni koji su stremili prema moralnoj opuštenosti ili antinomijanzmu (usp. 1. Kor 6:12; 10:23). Svu istinu napadaju krajnosti. U 1. Poslanici Korinćanima 7, Pavao pokušava hodati praktično i teološki po napetome užetu između ovih neumjerenosti, dok i dalje govori obojima skupinama.
- D. Postoji opetovana tema što ide diljem poglavlja 7. Ona je okarakterizirana stihovima 17, 20, 24, 26, 40 i stvaranjem nagovještaja u stihu 8. Ta tema je “ostanite kakvi jeste” jer je vrijeme kratko. Ovo ne može biti opće načelo jer:
1. ono se odnosi na razdoblje progonstva
 2. brak je Božja volja za čovječanstvo (usp. Post 1:28)
 3. ova crkva suočila se s unutarnjim problemima s krivim učiteljima.
- Pitanje je u koju je skupinu (npr. nikad oženjeni, jednom oženjeni, ili oženjeni s nevjernikom) Pavao osobno pripadao. Možda ih je on egzistencijalno sve poznao. Većina Židova bili su oženjeni zbog rabinskoga tumačenja Knjige Postanka 1:28 kao i zbog tradicije. Pavlova je žena ili umrla (npr. on je bio udovac) ili ga je ostavila zbog njegove nove vjere (npr. on je bio rastavljen). U trenutku kad je bio pozvan na spasenje i službu (npr. na cesti za Damask) on je osobno odabrao celibat, kao i Barnaba, ali on nikad nije osudio Petrov brak (usp. 1. Kor 9:5).
- E. Brak je u Bibliji očekivana norma (usp. Post 1:28; 2:18). Pavao je vjerojatno bio oženjen jedno vrijeme (npr. implikacija u Djelima 26:10, ako je Pavao bio član Sanhedrina, onda je morao biti oženjen). On tvrdi kako je brak čestito stanje za vjernika (usp. 1. Kor 6:16; 7:14; 2. Kor 11:2 i Ef 5:22-31). Moramo zapamtiti kako se Pavao bavi lokalno prvim stoljećem, poganima, frakcijama, kozmopolitskim stanjem.
- F. Pavlova raspra o obrezanju u stihu 19 potvrđuje kako su za Pavla SZ-ni rituali i pravila nestali u Evanđelju Isusa Krista za vjerujuće pogane (usp. Djela 15) i oni nisu, stoga, obvezni. Teološki govoreći uobičajeno je izjaviti da Pavao potvrđuje etičke vidove SZ-a, ali negira ceremonijalne vidove. To je do neke mjere istina.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:1-7

¹Sad glede ovih stvari o kojima ste pisali, dobro je za muškarca da ne dira žene. ²Ali zbog nečudorednosti, svaki muškarac mora imati svoju ženu, i svaka žena mora imati svoga vlastitog muža. ³Muž mora ispuniti svoju dužnost nad njenim vlastitim tijelom, i isto tako žena prema svome mužu. ⁴Žena nema vlast nad svojim vlastitim tijelom, ali muž *ima*; i isto tako muž nema vlast nad svojim vlastitim tijelom, ali žena *ima*. ⁵Prestanite se uskraćivati jedan drugome,

osim suglasnošću za neko vrijeme, tako da se možete predati molitvi, i doći zajedno ponovno tako da vas Sotona neće iskušavati zbog vašega manjka samo-nadzora. ⁶Ali ovo kažem na način ustupka, ne zapovijedi. ⁷Ipak želim da svi muškarci budu čak kao što sam ja. Međutim, svaki muškarac ima svoj vlastiti dar od Boga, jedan na ovaj način, a drugi na onaj.

7:1 “Sad glede ovih stvari o kojima ste pisali” Moguće su pitanja što su bila obrađena u poglavljima 1 – 6 odnose na Pavla od strane Klojinih ljudi. Izričaj “Sad glede” upućuje na određena pitanja što je crkva u Korintu poslala Pavlu vjerojatno po Stefanu, Fortunatu, i Ahajiku (usp. 1. Kor 7:25; 8:1; 12:1; 16:1.12). Vrlo je teško tumačiti ovo poglavlje bez da se zna točno koja su pitanja Korinćani postavili i tko ih je postavio (tj. odani vjernici, skupina slobodoumnika, skupina asketa, ili netko od frakcija kućnih crkava).

NASB. NKJV	“dobro je za muškarca da ne dira žene”
NRSV	“dobro je za muškarca, ne dirati žene”
TEV	“Muškarac čini dobro da se ne ženi”
NJB	“Da, dobra je stvar za muškarca ne dirati žene”
Pešita	“Primjereno je za muža ne biti intiman sa svojom ženom s vremena na vrijeme”
REB	“Vi kažete: ‘Dobra je stvar za muškarca ne imati intimni odnos sa ženama’”

Pojam “dobro” ima široko semantičko polje, ali u ovome okviru to znači “korisno /unosno” ili “u svoju korist” (usp. 1. Kor 7:1.8.26). U ovome istom smislu upotrijebljen je u Septuaginti u Knjizi Postanka 2:18. Pavlova čitava svrha je što je najbolje za pojedinca u vremenima nevolje i što je najbolje za Kraljevstvo Božje.

Ovo može upućivati na:

1. navod iz pisma što su Korinćani pisali Pavlu
2. slogan nekoga iz frakcijskih skupina (tj. Gordon Fee)
3. izričaj uzet iz Pavlova propovijedanja, ali krivo shvaćen i primijenjen na asketski, legalistički, ili slobodoumni način.

Ovaj pojam “dira” ima mnogo različitih suzvuka, “položiti ruke na”, “rukovati /baratati”, “nadzor”. Postao je pojam korišten metaforički za seksualni kontakt (usp. LXX Post 20:6; Izr 6:29; Josip Flavije *Antiquities* 1.163; također Platon, *Leges* 8.840a; i Plutarh, *Alex. M.* 21.4. Vidjeti Bauer, Arndt, Gingrich i Danker, *Lexicon*, str. 102, ali nije upotrijebljen u seksualnome smislu u *koine* papirusu iz Egipta).

Pavao ne podcjenjuje brak ili ljudsku seksualnost, nego ljudsku zlorabu seksualnosti. Čovječanstvo uvijek uzima Božje darova van Božjih granica. Društveno ozračje Korinta bilo je nemoralno do krajnosti (usp. 1. Kor 7:2a).

7:2

NASB	“Ali zbog nećudorednosti”
NKJV	“Unatoč tome, zbog seksualne nećudorednosti”
NRSV	“Ali zbog slučajeva seksualne nećudorednosti”
TEV	“Ali zato jer postoji toliko mnogo nećudorednosti”
NJB	“ipak kako bi se izbjeгла nećudorednost”

Brak za Pavla nije bio problem. Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA, TREĆA OSOBA JEDNINE. Mnogi vjeruju kako je on bio rabin jer je učio kod rabina Gamaliela a on je bio revnostan glede zakona. Znao je da je brak smatran neophodnim za ispunjenje izjave od Boga u Knjizi Postanka: “budite plodonosni i množite se i ispunite Zemlju” (usp. Post 1:28; 9:1.7). Seks je dar od Boga. Pogansko društvo bilo je seksualno popustljivo i nemoralno jer su provodili poganska štovanja plodnosti. Pavao je osjećao neophodnošću nasloviti ovo pitanje.

Pavao naslovljava dva pitanja: (1) teološku temu o celibatu i (2) trenutačno stanje društvenoga pritiska i progonstva. Postoji duhovni dar za celibat. On nije duhovniji od braka. Sama osoba /samac kadra je posvetiti više vremena, energije, i osobnih sredstava za službu. Ovo je dobro, ali nije za sve, nije za većinu!

Pavlov stvaran problem nije osoba koja je sama, nego “ostanite kao što jeste”. Vremena su bila teška (stih 26) a vrijeme prije Drugoga dolaska je kratko (stih 29). Povijest nam govori o tri gladi širom Carstva tijekom ovoga razdoblja. Pavao potvrđuje brak (usp. 1. Kor 6:16), ali u trenutačnoj društvenoj okolnosti on zagovara ostajanje samim. Ovo neophodno nije sveopće načelo, nego privremena, kulturološka opomena.

Pavlova briga u 1. Poslanici Korinćanima 7:2 je nemoral grčko-rimske kulture prvoga stoljeća što se širi. U promiskuitetnome društvu vjeran, monogamni brak je daleko bolji duhovno, emocionalno, i fizički od poganskoga štovanja. Ne samo da je potvrđen brak, nego je potvrđena primjerena odgovornost svakoga supružnika (stihovi 3-5).

▣ **“svaki muškarac mora imati svoju ženu, i svaka žena mora imati svoga vlastitog muža”** Ovo su dva PREZENTA IMPERATIVA, ali ne djeluju kao zapovijedi, osim ako ovo ne očekuje 1. Poslanica Korinćanima 7:5. Ovo je građa gramatičke usporednice, kao što su 1. Korinćanima 7:3 i 4. Brak nije iznimka; on je norma (tj. Post 1:28), a ne ustupak (usp. 1. Tim 4:3; Heb 13:4).

7:3 Ovaj stih također ima dva PREZENTA AKTIVNIH IMPERATIVA. Pavao daje četiri smjernice u dva stiha. Naprosto je moguće da se Pavao bavi s dva problema u ovome području ljudske seksualnosti (usp. Gordon D. Fee, *To What End Exegesis*, str. 88-98):

1. promiskuitetni kršćani koji su nastavljali sa svojim prijašnjim poganskim seksualnim partnerima, posebice u poganskim hramovima i blagdanima (tj. slobodoumnici)
2. kršćani koji su čak od seksa u braku napravili duhovni tabu (tj. asketi, usp. 1. Kor 7:5 i time 1. Kor 7:1 postaje slogan ili jedna od frakcija).

7:4 Ovaj odlomak pokazuje Pavlovu sposobnost govorenja o seksualnoj nejednakosti svoje vlastite kulture (usp. Ef 5:21.22-33). U Pavlovu vremenu žene su imale nekoliko prava. Pavao se obraća obojnim oženjenim supružnicima koji imaju obostranu odgovornost. Seksualne potrebe nisu zlo. One su od Boga dana žudnja.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:9: Ljudska seksualnost.](#)

7:5 “Prestanite se uskraćivati jedan drugome” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA s NIJEČNIM PARTICIPOM što uobičajeno podrazumijeva “zaustaviti djelo što je u tijeku”. Ovo se odnosi na problem asketizma u korintskoj crkvi. To također tvrdi kako seks, ili uzdržavanje od seksa, ne mora biti oruđe za nadzor supružnika!

▣ **“osim suglasnošću”** Ovaj izričaj započinje s *ei mēti*, što znači “osim možda” ili “ako nije” (usp. Lk 9:13). Daje jednu posebnu iznimku izrečenome mjerilu. Ova vrsta građe (tj. pravila a onda iznimka) korištena je kroz ovo poglavlje. Pavao je hodao po teološkome tankom užetu između legalizma /asketizma i slobodoumlja /antinomijanizma. Svaka frakcija imala je svoj vlastiti raspored i slogane!

Zabilježite Pavao izražava ravnopravan model. Suprug nema pravo odabirati sâm! Biblijsko muško upravljanje tragično je krivo shvaćeno. Muž mora djelovati dajući sebe za zrelost obitelji (usp. Ef 5:25-29), a ne za osobni interes ili u osobnim prvenstvima, nego u duhovnome upravljanju. Vidjeti *Discovering Biblical Equality*, IVP Academic, 2005.

[Vidjeti Posebne teme dolje: Žene u Bibliji; i: Muško vodstvo \(iz bilježaka komentara Poslanice Efežanima 5:23\).](#)

POSEBNA TEMA: ŽENE U BIBLIJI

I. STARI ZAVJET

- A. Kulturološki žene su se smatrale imovinom:
 1. bile su uključene u popis imovine (Izl 20:17)
 2. postupanje s ropkinjom (Izl 21:7-11)
 3. ženska prisega poništiva je od društveno odgovornih muškaraca (Br 30)
 4. žena kao ratni plijen (Pnz 20:10-14; 21:10-14).
- B. U primjeni je postojala uzajamnost:
 1. muško i žensko stvoreni su na Božju sliku (Post 1:26-27)
 2. poštuju oca i majku (Izl 20:12 [Pnz 5:16])
 3. poštovanje majke i oca (Lev 19:3; 20:9)
 4. muškarci i žene mogli su biti nazireji (Br 6:1-2)
 5. kćeri su imale pravo nasljedstva (Br 27:1-11)
 6. dio naroda Saveza (Pnz 29:10-12)
 7. pridržavanje pouke oca i majke (Izr 1:8; 6:20)
 8. sinovi i kćeri Hemana (levitske obitelji) vodili su glazbu u Hramu (1. Ljet 25:5-6)
 9. sinovi i kćeri prorokovat će u Novome dobu (Joel 2:28-29).

- C. Žene su bile u ulozi vođa:
1. Mojsijeva sestra, Mirjam, nazvana proročicom (Izl 15:20-21; također zabilježite Mih 6:4)
 2. žene su bile nadarene od Boga za tkanje prediva za Šator (Izl 35:25-26)
 3. udana žena, Debora, također proročica (usp. Suci 4:4), vodila je sva plemena (Suci 4:4-5; 5:7)
 4. Hulda je bila proročica koju je kralj Jošija pozivao da čita i tumači novonađenu "Knjigu Zakona" (2. Kr 22:14; 2. Ljet 34:22-27)
 5. kraljica Estera, pobožna žena, spasila je Židove u Perziji.

II. NOVI ZAVJET

- A. Kulturološki žena je i u judaizmu i u grčko-rimskome svijetu bila drugorazredni građanin s malo prava ili povlastica (iznimka je Makedonija).
- B. Žene u vodećim ulogama:
1. Elizabeta i Marija, pobožne žene na raspolaganju Bogu (Lk 1 - 2)
 2. Ana, proročica koja je služila u Hramu (Lk 2:36)
 3. Lidija, vjernica i voditeljica kućne crkve (Djela 16:14-40)
 4. Filipove četiri kćeri djevice bile su proročice (Djela 21:8-9)
 5. Feba, đakonica crkve u Kenhreji (Rim 16:1)
 6. Priska (Priscila), Pavlova suradnica i Apolonova učiteljica (Djela 18:26; Rim 16:3)
 7. Marija, Trifena, Trifoza, Persida, Julija, Nerejeva sestra, nekoliko žena Pavlovih suradnica (Rim 16:6-16)
 8. Junija (KJV), moguće ženski apostol (Rim 16:7)
 9. Evodija i Sintiha, Pavlove suradnice (Fil 4:2-3).

III. KAKO SUVREMENI VJERNIK URAVNOTEŽUJE RAZLIČITE BIBLIJSKE PRIMJERE?

- A. Kako netko određuje povijesne i kulturološke istine, koje primjenjuje samo na izvorni okvir, od vječnih istina koje vrijede za sve crkve, sve vjernike svih doba?
1. Moramo vrlo ozbiljno uzeti nakanu izvorno nadahnutog autora. Biblija je Riječ Božja i jedini izvor za vjeru i primjenu.
 2. Moramo se baviti očitim povijesno-uvjetovanim nadahnutim tekstovima:
 - a. vjerski obredi (tj. obred i liturgija) Izraela (usp. Djela 15; Gal 3)
 - b. judaizam prvog stoljeća
 - c. Pavlove očito povijesno-uvjetovane izjave u 1. Poslanici Korinćanima:
 - (1) zakonski sustav poganskog Rima (1. Kor 6)
 - (2) ostajanje robom (1. Kor 7:20-24)
 - (3) celibat (1. Kor 7:1-35)
 - (4) djevice (1. Kor 7:36-38)
 - (5) hrana žrtvovana idolima (1. Kor 8; 10:23-33)
 - (6) nedostojno ponašanje na Večeri Gospodnjoj (1. Kor 11).
 3. Bog je potpuno i jasno otkrio Sâm Sebe određenoj kulturi, određenog vremena. Moramo uzeti ozbiljno otkrivenje, ali ne svaki vid njegova povijesnog smještaja. Riječ Božja napisana je ljudskim riječima, naslovljena na određenu kulturu u određeno vrijeme.
- B. Biblijska tumačenja moraju tražiti izvornu autorovu nakanu. Što je on govorio svome vremenu? Ovo je temeljno i ključno za pravilno tumačenje. Ali to onda moramo primijeniti u naše vrijeme. Sad, ovdje je poteškoća sa ženama u vodstvu (stvarna poteškoća tumačenja može biti određivanje pojma. Je li postojalo više službi negoli pastori koji su viđeni kao vodstvo? Jesu li đakonice ili proročice viđene kao vođe)?
- Prilično je jasno da Pavao, u 1. Poslanici Korinćanima 14:34-35 i 1. Timoteju 2:9-15, tvrdi da žene ne bi smjele uzeti vođenje u javnome štovanju! Ali kako to primijeniti danas? Ne želim da Pavlova kultura ili moja kultura utišavaju Riječ i volju Božju. Moguće da je Pavlovo vrijeme bilo previše ograničavajuće, ali isto tako moje vrijeme može biti previše otvoreno. Osjećam se vrlo nelagodno govoreći da su Pavlove riječi i učenja uvjetovani, prvim stoljećem, istinama mjesnih prilika. Tko sam ja da bih mogao dozvoliti svome umu ili svojoj kulturi negirati nadahnutog autora?!
- Međutim, što moram učiniti kad postoje biblijski primjeri žena kao vođa (čak u Pavlovim pisanjima, usp. Rim 16)? Dobar primjer ovoga je Pavlova rasprava o javnome štovanju u 1. Poslanici Korinćanima 11 -

14. U 11:5 čini se da on dozvoljava propovijedanje i molitvu u javnom štovanju ženama s pokrivenim glavama, ipak u 14:34-35 on zahtijeva da one ostanu tiho! Postojale su đakonice (usp. Rim 16:1) i proročice (usp. Djela 21:9). To je ta raznolikost koja mi dopušta slobodu poistovjećivanja Pavlovih osvrta (kao odnosi prema sputavanju žena) kao ograničene na prvo stoljeće Korinta i Efeza. U obje crkve postojale su poteškoće sa ženskim ostvarivanjem njihove novopronađene slobode (usp. Bruce Winter, *After Paul Left Corinth*), što je moglo prouzročiti poteškoće za crkvu u dosizanju njihovog društva za Krista. Njihova sloboda morala je biti ograničena kako bi Evanđelje bilo djelotvornije. Moje vrijeme potpuno je suprotno od Pavlovog. U moje vrijeme Evanđelje može biti ograničeno ako rječitoj, učenoj ženi nije dozvoljeno dijeljenje Evanđelja, nije joj dozvoljeno voditi! Što je krajnji cilj javnog štovanja? Nije li evangelizacija i učenje? Može li Bog biti počašćen i zadovoljan sa ženama vođama? Čini se da Biblija kao cjelina kaže "da"!

Želim se prikloniti Pavlu; moja teologija prvenstveno je Pavlovska. Ne želim biti pod pretjeranim utjecajem ili upravljani suvremenim feminizmom! Doduše, osjećam da je crkva bila spora odgovoriti na očite biblijske istine, kao što je neprimjerenost ropstva, rasizma, pobožnjaštva, i seksizma. Bila je i spora u primjerenom odazivu na zlostavljanje žena u suvremenome svijetu. Bog je u Kristu oslobodio roba i ženu. Usudujem se ne dozvoliti kulturološkim granicama teksta ponovno ih okovati.

Još jedna točka: kao tumač znam da je crkva u Korintu bila vrlo razbijena. Karizmatički darovi bili su cijenjeni i njima se dičilo. Žene su mogle biti zahvaćene time. Također vjerujem da je Efez bio zahvaćen lažnim učiteljima koji su iskorištavali žene i koristili ih kao nadomjesne govornike u kućnim crkvama u Efezu.

C. Prijedlozi za daljnje čitanje

How to Read the Bible For All Its Worth od Gordona Feeja i Douga Stuarda (str. 61-77)

Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics od Gordona Feeja

Hard Sayings of the Bible od Waltera C. Kaisera, Petera H. Davidsa, F. F. Brucea, i Manfreda T. Brancha (str. 613-616; 665-667).

POSEBNA TEMA: MUŠKO VODSTVO (iz bilježaka komentara Poslanice Efežanima 5:23)

Krist je opisan kao muž a Crkva kao mladenka (usp. Hoš 1-3; Ef 5:23-27; Otk 19:7; 21:2.9). Muževi su morali djelovati na svome Bogom-danome položaju baš kao što je činio Krist. On je Sebe dao za Crkvu. To nije pitanje nadzora, nego pitanje davanja sebe.

Muško vodstvo je vrlo sporno pitanje u našem današnjem zapadnjačkom društvu. To je tako iz nekoliko razloga:

1. mi ne razumijemo služeće vodstvo
2. mi ne želimo biti kao patrijarhalno društvo zbog našega suvremenoga naglaska na vrijednosti pojedinca
3. mi smo zbunjeni biblijskim paradoksalnim načinom potvrđivanja muškoga vodstva u nekim odlomcima i jednakošću u drugima.

Po mome mišljenju odgovor leži u primjeru postavljenome od Isusa o pravome upravljanju u odnosu prema crkvi i pravome služenju (podložnosti) Bogu Ocu. Ova podložnost ni na koji način ne izražava nejednakost, nego upravni djelotvorni oblik. Muško upravljanje bavi se vrstom vodstva koje služi potrebama drugih na način davanja sebe. Naše suvremeno društvo odbacuje autoritet, a ipak traži moć!

Ja mogu osobno prihvatiti muško upravljanje kao ishod Pada (usp. Post 3:16; 1. Tim 2:12-14). Mogu isto tako potvrditi to kao biblijsku zamisao u svjetlu Isusova vodstva Crkve (usp. Ef 5:22-33). Ali ono što mi je teško prihvatiti je patrijarhalni mandat (npr. muška prevladavajuća društva) kao Božji otkriveni naum za svako doba i društvo (usp. Rim 3:27; 1. Kor 12:7.13; Gal 3:28-29; Kol 3:11). Je li se uzajamnost toliko očita u Knjizi Postanka 1:27; 2:18, što je bila izgubljena u Adamovoj i Evinoj pobuni (usp. Post 3:16), vraća u spasenju? Suočava li se prokletstvo i grijeha i pokornosti s Isusovim iskupljenjem? Kao što Novo doba prodire u živote vjernika sada, započinje li sada tako isto i obnova potpunoga zajedništva s Bogom kao što je bilo u Edenu?

Želio bih isto tako dati hermeneutički naglasak. Kao tumač onoga što vjerujem da je samo-otkrivenje jednoga istinskog Boga i Njegova Krista, ja sam iznenađen kulturološkim vidom Pisma. Mi to jasno vidimo u SZ-u (obrezanje, zakoni o hrani, zakoni o gubi, itd.) ali mnogo je teže za nas kao suvremenim kršćanima vidjeti to u NZ-u. Siguran sam kako je to: (1) zbog naše ljubavi i poštovanja prema Bibliji i (2) našega stremljenja prema propozicijskoj književnosti.

Dva pitanja što mi se izdvajaju da imam očividno kulturološke vidove: (1) muška prevladavajuća društva (patrijarhat) i (2) ropstvo. NZ nikad ne pokušava riješiti pitanje nepoštenja ovih kulturoloških stupova drevnoga svijeta. Moguće zato jer bi to značilo uništenje kršćanstva. Ipak Evanđelje vremenom ukida oboje! Božja istina nikad se ne mijenja ali društva se mijenjaju. Za nas je opasna greška pokušaj da grčko-rimsku kulturu prvoga stoljeća pokušamo pretvoriti u Božju volju za sve ljude u svim mjestima i naravno to se isto tako odnosi na izraelsku kulturu. Svakome od njih Bog je Sebe otkrivao na snažne i stalne načine. Svaran zadatak je kako izvaditi vječne apsolute iz njihove kulturološke ljuske. Dobra knjiga što raspravlja o ovome problemu je od Feeja i Stuerta, *How to Read the Bible For All Its Worth*.

Jedan način određivanja što je vječno i, stoga, obvezujuće za sve vjernike u svim razdobljima i što je kulturološka ili osobna pogodnost, jeste vidjeti ako Biblija (SZ i NZ) daje jednoobraznu poruku ili ako bilježi različita mišljenja.

Moj strah je kako bih mogao dopustiti svojoj denominacijskoj obuci, osobnosti, kulturi i osobnim sklonostima utišati ili smanjiti otkrivenu istinu! Moj konačan autoritet je Bog i Njegovo otkrivenje (npr. u Njegovu Sinu i u pisanim zapisima, Bibliji). Ali shvaćam kako je On otkrio Sebe posebnome razdoblju u povijesti, određenoj kulturi i svemu u toj kulturi što nije bila Njegova volja. Ipak, Bog je morao govoriti ljudima te kulture u pojmovima i skupinama koje su mogli razumjeti. Biblija je tada povijesni dokument. Ja se ne usuđujem zanemariti njen nadnaravni vid ili njen kulturološki vid.

▣ (7:5)

NASB, NRSV

“tako da se možete predati molitvi”

NKJV

“tako da se možete dati postu i molitvi”

TEV

“zato da provodite vrijeme u molitvi”

NJB

“da ostanete sami za molitvu”

“Post” je dodan izričaj u *Textus Receptus* što slijedi MSS κ^c , K, i L te Pešitu. Međutim, velika većina drevnih grčkih tekstova, P¹¹, P⁴⁶, κ^* , A, B, C, D, G, P, najstariji prijevodi, i većina suvremenih engleskih prijevoda ne uključuju ga. UBS⁴ daje kraćem tekstu ocjenu “A” (izvjesno).

NZ načelo o dragovoljnome povremenom postu u duhovne svrhe usporedno je ovdje s povremenim seksualnim uzdržavanjem unutar braka za duhovne svrhe. Post usredotočuje um na Božju volju, tako također, može ograničeno seksualno uzdržavanje.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Post.](#)

POSEBNA TEMA: POST

Post, iako nikad nije zapovjeden u NZ-u, bio je očekivan u prigodno vrijeme za Isusove učenike (usp. Mt 6:16-17; 9:15; Mk 2:19; Lk 5:35). Primjereni post opisan je u Knjizi proroka Izaije 58. Isus je Sâm postavio presedan (usp. Mt 4:2). Rana crkva je postila (usp. Djela 13:2-3; 14:23; 2. Kor 6:5; 11:27). Pobuda i način su ključni; određivanje vremena; trajanje i učestalost su proizvoljni. SZ-ni post nije zahtjev za NZ-ne vjernike (usp. Djela 15:19-29). Post nije način pokazivanja nečije duhovnosti (usp. Iz 58; Mt 6:16-18), nego približavanje Bogu i traženje Njegovog vodstva (tj. Isusova, Mt 4:2). Post može biti duhovno koristan.

Stremljenja Rane crkve prema asketizmu bilo je uzrokom što su pisari umetnuli “post” u nekoliko odlomaka (tj. Mt 17:21; Mk 9:29; Djela 10:30; 1. Kor 7:5). Za daljnju obavijest o ovima dvojbenim tekstovima savjetovati Bruce Metzgera A *Textual Commentary on the Greek New Testament*, izdavač *United Bible Societies*.

▣ (7:5) “tako da vas Sotona neće iskušavati” Čak i oženjeni parovi moraju biti do krajnjih granica pozorni zbog Sotonovih podmuklih kušnji unutar braka. Ljudska seksualnost, iako je dar od Boga, snažan je ljudski nagon. Sotona koristi taj vid biološke potrebe kao oruđe za odvratanje paloga čovječanstva od Boga. To je tako i za izgubljene i za spašene, iako na različitim razinama (usp. 1. Tim 5:14-15).

U ovome okviru postoji očiti problem naslovljavanja teologije ljudske seksualnosti u crkvi u Korintu. Vjerojatno je imala obje krajnosti i asketizam ili slobodoumlje.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 5:5: Osobno zlo.](#)

▣ “zbog vašega manjka samo-nadzora” Ovo je pojam *kratos*, što znači “snaga”, “jakost”, “vlast”, s ALFA PRIVATIVOM, što niječe značenje. Taj manjak samo-nadzora spomenut je u:

1. Evanđelju po Mateju 23:25 u vezi s pisarima i farizejima
2. 1. Poslanici Korinćanima 7:5 u vezi s oženjenim parovima

3. 2. Timoteju poslanici 3:3 u popisu mana.

Odnosni pojam, *egkrateia*, ima suzvučje samo-nadzora, posebice vezano na seksualnu aktivnost:

1. Djela apostolska 24:25 u popisu vrlina što je Pavao opisao Feliksu
2. 1. Poslanici Korinćanima 7:9 u Pavlovoj raspi o bračnim pravima
3. 1. Poslanici Korinćanima 9:25 u vezi s atletskim treningom
4. Poslanica Galaćanima 5:23 u Pavlovu popisu plodova Duha
5. 2. Petrova poslanica 1:6 u popisu karakternih osobina što donose zrelost.

Samo-nadzor je: (1) duhovan plod Duha i (2) razvijena praksa nadziranja prirodnih žudnji. Prevlad iskupljenoga ljudskog duha nad mesom /tijelom moguća je uz pomoć obitavajućega Svetoga Duha. Prirodne želje nisu zlo osim ako se ne uzmu izvan Bogom-danim granica.

7:6

NASB

“Ali ovo kažem na način ustupka, ne zapovijedi”

NKJV

“Ali ja kažem ovo kao ustupak, a ne kao zapovijed”

NRSV

“Ovo kažem na način ustupka, a ne zapovijedi”

TEV

“Ja vam govorim ovo ne kao odredbu, nego naprosto kao dopuštenje”

NJB

“Ja vam govorim ovo kao ustupak, a ne kao odredbu”

Upućuje li 1. Poslanica Korinćanima 7:6 na: (1) 1. Korinćanima 7:1-5; (2) 1. Korinćanima 7:3-5; (3) 1. Korinćanima 7:5; ili (4) 1. Korinćanima 7:7? Pavao daje svoje Duhom-vođeno mišljenje. On je očekivao:

1. Drugi dolazak svakoga trenutka (stih 29)
2. povećanje progonstva u svakome trenutku (stih 26)
3. nastavljanje oskudice.

Njegova svrha bila je pomoći vjernicima da se nose s tekućim okolnostima, a ne ograničiti ih.

7:7 “Ipak želim da svi muškarci budu čak kao što sam ja” Ovo može upućivati na:

1. Pavla kao samca
2. Pavla kao zadovoljnog
3. Pavla kao samo-nadziranog (usp. 1. Kor 7:9).

Pavao je vjerojatno bio oženjen jedno vrijeme zbog kulturološkoga pritiska iz njegove židovske pozadine i suzvuka Djela apostolskih 26:10, gdje je Pavao izgleda član Sanhedrina (tj. “ja glasujem”). Ako je bio član Sanhedrina, on je morao biti oženjen.

Pavlova želja da svi vjernici ostanu kao što je on ostao, treba biti razjašnjena na nekoliko načina:

1. Pavao je očekivao Drugi dolazak za vrijeme svoga života, kao što su i svi kršćani prvoga stoljeća. Povratak Isusa svakoga-trenutka trebao je biti snažan motivator za dnevnu Kristo-sličnost i evangelizaciju u svakome dobu
2. Pavlovo stajalište mora biti viđeno u svjetlu Božje zapovijedi: “budite plodonosni i množite se” iz Knjige Postanka 1:28. Ako bi svi kršćani bili samci, što s narednim naraštajem?
3. Pavao je osobno imao visoko gledište o braku (usp. 1. Kor 6:16), kako bi inače mogao koristiti analogiju Krista i Crkve uspoređujući muža i ženu u Poslanici Efežanima 5:22-33?

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:14: Isusov povratak svakoga trenutka nasuprot ne-još povratak \(NZ-ni paradoks\).](#)

▣ **“svaki muškarac ima svoj vlastiti dar od Boga”** Ovo izgleda upućuje na celibat kao jedan od mnogih duhovnih darova (usp. Mt 19:12). Nije popisan ni u jednome popisu darova (Rim 12; 1. Kor 12; Ef 4). Čini se kako to nije tipična aktivnost ili djelovanje kao drugi darovi. Pavao koristi riječ “dar” u vrlo posebnome smislu.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Celibat i brak \(iz 1. Poslanice Korinćanima 7\).](#)

POSEBNA TEMA: CELIBAT I BRAK (iz 1. Poslanice Korinćanima 7)

- A.
1. Poslanica Korinćanima 7 je Pavlova najjača rasprava o kućnim odnosima. On se bavi s:
 1. seksualnim nemoralom, 1. Korinćanima 6:9-20; 7:2
 2. brakom, 1. Korinćanima 7:2-5.10-16.28
 3. samcima, 1. Korinćanima 7:6-9.25-26.29-35
 4. djevicama, 1. Korinćanima 7:36-38

5. ponovnom ženidbom udovica i udovaca, 1. Korinćanima 7:39-40
 6. ponavljajuća tema je: “ostanite kakvi jeste”, 1. Korinćanima 7:1.6-7.8.10.17-24.26-35.37.40; zbog tekućih kriza i očekivane *parusije*, iako dopušta iznimke.
- B. Izgleda kako postoje dva neprimjerena stava /frakcije u Korintu koje su prouzročile veliki razdor. Prva su bili oni ljudi koji su stremili asketizmu /isposništvu (usp. 1. Kor 7:1). Druga skupina bili su oni koji su stremili prema moralnoj opuštenosti ili antinomijanzmu (usp. 1. Kor 6:12; 10:23). Svu istinu napadaju krajnosti. U 1. Poslanici Korinćanima 7, Pavao pokušava hodati praktično i teološki po napetome užetu između ovih neumjerenosti, dok i dalje govori obojima skupinama.
- C. Postoji opetovana tema što ide kroz 1. Poslanicu Korinćanima 7. Ona je okarakterizirana 1. Korinćanima 7:17.20.24.26.40 i stvaranjem nagovještaja u 7:8. Ta tema je “ostanite kakvi jeste” jer je vrijeme kratko. Ovo ne može biti opće načelo jer:
1. ona se odnosi na razdoblje progonstva
 2. brak je Božja volja za čovječanstvo (usp. Post 1:28)
 3. ova crkva suočila se s unutarnjim problemima s krivim učiteljima.
- Pitanje je u koju je skupinu (npr. nikad oženjeni, jednom oženjeni, ili oženjeni s nevjernikom) Pavao osobno pripadao. Možda ih je on egzistencijalno sve poznao. Većina Židova bili su oženjeni zbog rabinskoga tumačenja Knjige Postanka 1:28 kao i zbog tradicije. Pavlova je žena ili umrla (npr. on je bio udovac) ili ga je ostavila zbog njegove nove vjere (npr. on je bio rastavljen). U trenutku kad je bio pozvan na spasenje i službu (npr. na cestu za Damask) on je osobno odabrao celibat, kao i Barnaba, ali nikad nije osudio Petrov brak (usp. 1. Kor 9:5).
- D. Brak je u Bibliji očekivana norma (usp. Post 1:28; 2:18). Pavao je vjerojatno bio oženjen jedno vrijeme (npr. implikacija u Djelima 26:10, ako je Pavao bio član Sanhedrina, onda je morao biti oženjen). On tvrdi kako je brak čestito stanje za vjernika (usp. 1. Kor 6:16; 7:14; 2. Kor 11:2 i Ef 5:22-31). Moramo zapamtiti kako se Pavao bavi lokalno prvim stoljećem, poganima, frakcijama, kozmopolitskim stanjem.
- E. Vidjeti pune bilješke o 1. Poslanici Korinćanima 7 *online*.
- F. Knjiga što mi je pomogla u tekstovima kao što je ovaj je od F. F. Brucea, *Answers to Questions*. Za ovu temu vidjeti stranice 91-93.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:8-9

⁸Ali kažem neoženjenima i udovicama kako je za njih dobro ako oni ostanu čak kao ja. ⁹Ali ako oni nemaju samo-nadzor, neka se ožene; jer bolje je oženiti se nego gorjeti sa strašću.

7:8 “neoženjenima i udovicama” Prvi pojam je MUŠKOGA RODA i može upućivati na: (1) sve neoženjene ljude ili (2) udovce. Drugi pojam je ŽENSKOGA RODA i odnosi se na: (1) one čiji su supružnici umrli ili (2) udovice.

▣ **“kako je za njih dobro”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 7:1 za “dobro”.

▣ **“ako”** Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što upućuje na moguće djelovanje.

▣ **“oni ostanu čak kao ja”** Pavao je naprosto spomenuo duhovni dar u 1. Poslanici Korinćanima 7:7, ali ovaj stih spominje stanje u životu, a ne dar. Moguće je “dar” upotrijebljen u okviru stava ili točke gledišta.

7:9 “ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNA što pretpostavlja da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe. Mnogi će se željeti oženiti ne zato jer su zli, nego zato jer nemaju dar za celibat.

▣ **“oni nemaju samo-nadzor”** Ovo zvuči vrlo negativno suvremenim ušima. Govori li Pavao da je brak znak vjernikova manjka samo-nadzora? Je li to manje duhovno stanje? U svjetlu učenja Pisma to ne može biti istina. Pavao usmjerava svoje

osvrte na tekuće mjesno, privremeno stanje. To nije sveopći osvrt o braku i neoženjenosti. Brak nije manje od dva zla; promiskuitetni seks, međutim, uvijek je izvan granica.

▣ **“neka se ožene”** Ovo je AORIST AKTIVNOGA IMPERATIVA. Pavao podupire brak (usp. 1. Tim 5:14).

▣

NASB, NKJV, TEV, Pešita

“jer bolje je oženiti se nego gorjeti sa strašću”

NRSV

“Jer bolje je biti oženjen nego biti zapaljen sa strašću”

NJB

“Budući je bolje oženiti se nego izgarati”

REB

“Bolje je biti oženjen nego gorjeti sa žudnjom”

Zabilježite suprotivost između “oženiti se” (AORIST AKTIVNOGA INFINITIVA) i “gorjeti” (PREZENT PASIVNOGA INFINITIVA). Brak dovodi neprekidnu strast pod nadzor. Ovo također nije osvrt što podcjenjuje brak, nego praktična primjedba. Brak je normalan način za ispunjenje jake i opetovane, Bogom-dane žudnje.

Ovaj isti pojam “gorjeti” Pavao je upotrijebio o sebi u 2. Poslanici Korinćanima 11:29, stoga, to nije automatski negativan pojam.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:10-11

¹⁰Ali oženjenima dajem upute, ne ja, nego Gospodin, da žena ne smije ostaviti svoga muža ¹¹(ali ako ga ostavi, ona mora ostati neudata, ili osim ako se pomiri sa svojim mužem), i da se muž ne smije rastaviti od svoje žene.

7:10 “oženjenima” Ovo je treća od naslovljenih skupina: “neoženjeni”, “udovički”, i sad “oženjeni”.

▣ **“ne ja, nego Gospodin”** Ovim izričajem Pavao upućuje na Isusove riječi, na mnoge, ali ne na sve njih, zapisane u sinoptičkim Evanđeljima glede razvoda (usp. Mt 5:32, 19:6; Mk 10:11-12; Lk 16:8).

Ovo je dobar primjer činjenice da se Pavao ne bavi sa svim vidovima Gospodinova naučavanja o razvodu, samo jednim. Pavlova pisma su “prigodni spisi”. On reagira na lošu teologiju i slobodoumnika i asketa. Ovo stanje nastavlja obrazac Pavlova potvrđivanja nekih izjava o krivim učiteljima ili frakcijama, ali i naglašava granice njihovih slogana. Polu-istine vrlo je teško ispraviti, posebice ako postoji zloraba s obje strane toga problema!

▣ **“da žena ne smije ostaviti svoga muža”** Ovo podrazumijeva da su oboje vjernici (usp. 1. Kor 7:12-16). Žene u judaizmu nisu imale pravo razvoda, ali imale su u rimskome društvu. Samo zato jer određena kultura dopušta ili ne dopušta nešto ne znači da se vjernici smiju koristiti pravom ili okrenuti to u zabranu! Zato jer netko može učiniti nešto ne znači da smije (usp. Rim 14:1 - 15:13). Postoje izvjesne okolnosti u kojima je razvod naizgled najbolji:

1. manje od dva zla
2. pomirba je postala nemoguća
3. fizička opasnost supružnika i djece stvarna je mogućnost.

U ovome trenutku želim ponovno naglasiti biblijsku ozbiljnost stvaranja prisega u Božje Ime. Kršćanska vjenčanja su religijski zavjeti! Bog, više negoli sekularno društvo, drži vjernike odgovornima za način odnošenja prema Njegovu Imenu. Brak je trebao biti trajan. Brak je norma, ne iznimka. Godine 2002. tekući postotak tradicionalnih domova u Sjevernoj Americi (tj. suprug, žena, i djeca) pao je na 23%! Vidite li problem olakoga razvoda? Brak je prvenstveno obećanje Bogu i onda drugoj osobi. Snažni kršćanski domovi mogu biti jedan od najsnažnijih oruđa za svjedočenje u našem vremenu (toliko slično drevnome Rimu).

7:11 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što podrazumijeva moguće djelovanje. NASB stavlja ovu kratku rečenicu u parenzetu /zagradu kao popratni osvrt. KONJUNKTIVAN NAČIN podrazumijeva kako su se razvodi događali u kršćanskoj zajednici.

▣ **“ona mora ostati neudata”** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Pitanje kršćanske ponovne ženidbe je teško. Ponovljeni zakon 24 napisao je Mojsije kako bi osigurao ponovni brak. Isusovi odgovori, u svjetlu pitanja farizeja, posebno se ne bave s ovom temom. Netko može reći, a što s Evanđeljem po Marku 10:11-12? Problem je taj što to Evanđelje ne uključuje izuzeće u dodatku kao što čini Matej 5:32. Kako se rečenica o izuzeću odnosi na ponovno sklapanje braka? Prva Timoteju poslanica 5:14-15 treba biti proširena u našem vremenu na širu skupinu od “mladih udovica”. Sigurno se Božja briga za samce koji se žele oženiti u 1. Poslanici Korinćanima 7:9 mora odnositi i na naše problematično društvo. Ljude je Bog stvorio kao

seksualna bića. Osim ako postoji dar za celibat, i /ili samo-nadzirana zrelost, mora postojati prikladna seksualna mogućnost za Božje ljude; seksualna nećudorednost nikad nije mogućnost, ali kršćanska ponovna ženidba može biti prihvatljiva alternativa. I milost i otkrivenje moraju se primijeniti ovdje.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Potvrda o razvodu.](#)

POSEBNA TEMA: POTVRDA O RAZVODU

Ovaj izričaj pojavljuje se u Isusovoj raspi o razvodu: "NAPISATI POTVRDU O RAZVODU", a dolazi iz Ponovljenoga zakona 24:1-4 (usp. Mt 5:31; 19:7-9; Mk 10:4-5). Mojsije je donio zakon o zakonskoj proceduri kako bi zaštitio ženu (usp. Izl 21:1-11). Ova zakonska procedura imala je nekoliko zahtjeva:

1. trebalo joj je neko vrijeme
2. trebao ju je napisati svećenik ili levit
3. vjerojatno je zahtijevala povrat miraza.

Nadamo se, ove su procedure dale paru priliku za pomirenje.

Mora se također izjaviti da Ponovljeni zakon 24 sažima prava i za muškarca i za ženu koji su ponovno sklapali brak. Međutim, odlomak Ponovljenoga zakona u kontekstu nije se bavio kulturološkim pitanjem razvoda koliko: (1) sigurnošću djevičanstva i vjernošću mladenke i (2) navođenje posebnih postupaka i ograničenja za ponovno sklapanje braka.

Stvaran problem pojavio se u slobodnome tumačenju ovoga odlomka od strane rabinske škole Hillela (usp. *The Christ of the Gospels* od J. W. Shepherd, str. 451-457). Ova škola pokupila je pojam "pokvarenost" (vidjeti odlomak #2 dolje) i proširila njegov izvorni vremenski okvir i značenje. U Evanđelju po Mateju 19:3.7-8, farizeji su navodili Mojsija samo zato da prevare Isusa. Oni nisu tražili informaciju.

Isus je potvrdio Božju nakanu za brak kao jedan muškarac, jedna žena za život (usp. Mt 5:31). Ništa drugo nije uzor. Problem nastupa kako uravnotežiti Isusove riječi u ovome okviru s Njegovim riječima o oprost u drugim okvirima. Mjerilo za sljedbenike Kraljevstva je visoko, ali isto je tako, i milost Božja! U ovome području pristup od-slučaja-do-slučaja bolji je od krutih zakonskih pravila.

U SZ-u YHWH je koristio razvod za opis Svojih djelovanja prema Izraelu zbog njihova idolopoklonstva (usp. Iz 50:1; Jer 3:1-8; Hoš 2:2). Postoje primjeri u SZ-u gdje je razvod bio zahtijevan (usp. Post 21:8-14; Izl 21:10-11; Pnz 21:10-14; Ezra 9 - 10). Postoji odličan članak u *Journal of the Evangelical Theological Society* što potiče na razmišljanje, tom 40 # 4, naslovljen "Starozavjetna stajališta o razvodu i ponovnoj ženidbi" od Joea M. Sprinklea.

Dva mjerila za razvod u Ponovljenome zakonu 24:1 su:

1. ona ne nalazi naklonost u njegovim očima –
Ovaj uobičajen GLAGOL (BDB 592, KB 619) upotrijebljen je dva puta u tome stihu (prvi, *Qal* IMPERFEKT a drugi *Qal* PERFEKT). Upotrijebljen je u smislu "prepoznati postojeće stanje" (usp. Pnz 22:14.17).
Pojam "naklonost" (BDB 336) upotrijebljen je i o Božjoj naklonosti (npr. Post 6:8; Izl 33:17) i o naklonosti čovječanstva (npr. Post 30:27; 33:8.10.15; Rut 2:2.10.13). To znači povoljno prihvaćanje ili stav odgovornosti. Ovdje je to negiranje. Razumije pali uvjet ljudske ljubavi, što je ponekad hirovita i kratkotrajna.
Ovaj tekst bio je izvor velikoga spora među rabinima. Shammai (konzervativna skupina rabina) je rekao da to upućuje samo na preljub, dok je Hillel (liberalna skupina rabina) rekao je da to može upućivati na bilo što, čak i na obične stvari (npr. loša hrana, loši odnosi u braku, pronašao ljepšu ženu). U Izraelu samo je muž imao zakonsko pravo za razvod.
2. neke pokvarenosti –
Doslovno ovo je "golotinja stvari" (BDB 788 GRAĐA BDB 182). U Ponovljenome zakonu 23:14 isti je pojam upotrijebljen u ne-moralnome smislu. Ovo ne može upućivati na dokazani preljub jer je automatska kazna bila smrt (usp. Pnz 22:22). Isus, kad navodi taj tekst, izgleda kako ga tumači izričajem "blud /bludničenje" u

Evandjelju po Mateju 19:9, što je bio grčki pojam (*porneia*) što uključuje bilo koju seksualnu neprimjerenost ili nevjernost. Taj je pojam postao višeznačan i, time pokriva najšire moguće okolnosti.

Mojsije je napisao taj tekst kako bi zaštitio odbačene, ranjive žene. Meni je šokantno da Isus tvrdi kako ova zakonska zaštita o razvodu i ponovnoj ženidbi nikad nije bila Božja nakana (usp. Mt 5:27-32; 19:7-12; Mk 10:2-12; Lk 16:14-18), nego Mojsijeva zamisao zbog tvrdih srca Izraelaca. Koliko drugih stvari zapisanih u Petoknjžju nisu nakanjena Božja volja? Isus, kao Gospodin Pisma, pokazao je Svoj autoritet ispravljajući i SZ-ne tekstove i njihovo tumačenje (usp. Mt 5:17-48; Mk 7:1-23). Ovo je tužno za nas suvremene evanđeliste koji toliki naglasak stavljaju na Bibliju kao “riječ od Boga” (i jamačno to jeste!), ali moramo zapamtiti da je Isus Živa Riječ i mi imamo samo dijelove svega što je On činio ili rekao (usp. Iv 20:30). Biblija je prvenstveno osmišljena prvo kako bi nam dala spasenje (usp. Iv 20:31; 2. Tim 3:15) i onda nas vodila u življenje kršćanskoga života (usp. 2. Tim 3:16-17). Mi imamo svu obavijest što trebamo da budemo spašeni i kako bismo živjeli život ugodan Bogu. Ne trebamo dodatna pravila i zakone. Tekstove što imamo i obitavajući Duh vode nas iz teksta što imamo u područjima neizvjesnosti. Podsjetio sam se kako je Isus komentirao da je čitavo svetopisamsko učenje o tome kako živjeti za Boga sažeto u samo dvije prvenstvene izjave (usp. Mt 22:34-40; Mk 12:28-34; Lk 10:25-28):

- a. Ponovljeni zakon 6:4 – potpuno ljubite Boga
- b. Levitski zakonik 19:18 – ljubite svoga blišnjega (što zasigurno uključuje članove nečije obitelji) kao sami sebe.

Sigurno #b uključuje nečijega supružnika!

O temi kako je “ponovna ženidba grijeh”, molim vas pogledajte moj komentar Evandjelja po Mateju 5:31; 19:3.5-9 *online* ili poslušajte audio propovijedi o ovim tekstovima u “Teški i sporni tekstovi” (drugo zeleno polje na početnoj stranici na www.freebiblecommentary.org). Kliknite na “Kršćanski život”, i dođite do propovijedi #2130 i 2131.

▣ (7:11) “ili osim ako se pomiri sa svojim mužem” Ovo je AORIST PASIVNOGA IMPERATIVA. U ovoj kulturološkoj okolnosti Pavlove mogućnosti za već oženjene bile su: (1) neoženjenost ili (2) pomirenje.

Ovaj stih koristili su kao čvrsto i brzo pravilo mnogi suvremeni vjernici. Pomirenje je uvijek nada osim ako se dogodila ponovna ženidba jednoga od supružnika. U toj situaciji to prestaje biti željeni ishod (tj. zabranjen je u SZ-u).

Teško je tumačiti 1. Poslanicu Korinćanima jer:

1. postoje očevitni kulturološki problemi s kojima se suvremena zapadnjačka kultura ne bavi izravno (tj. hrana je prinošena idolima, partneri djevice u službi, itd.)
2. postoje dvije skupine tipova osobnosti (tj. asketi ili slobodoumnici) ili teološke frakcije.

Pavlove riječi su pokušaj potvrđivanja uključenih istina, ali ograničavaju pretjeranosti (tj. dogmatski legalizam, nemojte se ženiti; i sloboda bez pravila, ako se osjeća dobrom, učinite to).

Neizvjesno je odražavaju li ove krajnosti:

1. Židove /pogane
2. legaliste /liberale
3. vrstu osobnosti
4. dva oblika grčke misli (kasnije vidljivo u gnostičkim frakcijama).

Zbrka dolazi kad suvremeni tumači ne znaju:

1. što su bili slogani
2. izvor slogana:
 - a. Pavlovo ranije propovijedanje
 - b. judaizam
 - c. stoici /početni gnostici.

Pavao naslovljava obje krajnosti! Poteškoća je odlučiti koje su riječi naslovljene istinskim vjernicima a koje frakcijskim skupinama. Suvremeni tumači čuju ono što žele čuti i osuđuju ono što im se ne dopada! Naša tumačenja govore više o našoj teologiji nego Pavlovo pismo rimskome gradu u prvome stoljeću Ahaje.

▣ **“i da se muž ne smije rastaviti od svoje žene”** Zapamtite ovaj okvir naslovljava vjernike koji su oženjeni. Postoje dvije NZ-ne iznimke za ovaj nalog:

1. neprimjerena seksualna aktivnost (usp. Mt 5:32, 19:9)
2. nevjera (usp. 1. Kor 7:12.13).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:12-16

¹²Ali ostalima kažem ja, ne Gospodin, da ako ikoji brat ima ženu koja je nevjernica, i ona pristaje živjeti s njim, on se ne smije razvesti od nje. ¹³I žena koja ima nevjernoga muža, i on pristaje živjeti s njom, ona ne smije otpustiti svoga muža. ¹⁴Jer nevjerni muž je posvećen kroz svoju ženu, i nevjerna žena je posvećena kroz svoga vjernog muža; jer inače bi vaša djeca bila nečista, ali sad su sveta. ¹⁵Ipak ako nevjernik ode, neka ode; brat ili sestra nije vezan u takvim slučajevima, nego nas je Bog pozvao na mir. ¹⁶Jer kako znaš, o ženo, hoćeš li spasiti svoga muža? Ili kako znaš, o mužu, hoćeš li spasiti svoju ženu?

7:12 “ostalima” Ovo bi upućivalo na prijašnje oženjene poganske parove gdje je jedan postao vjernik. To ne može biti korišteno kao dokazni tekst za vjernika /vjernicu koji oženi nevjernicu /nevjernika. Ovo upućuje na stanje gdje su prvotno oboje bili nevjernici. Jedan je primio Krista i s nadom da će vremenom, tako i drugi (usp. 1. Kor 7:16).

▣

NASB, NRSV	“kažem ja, ne Gospodin”
NKJV	“ja, ne Gospodin”
TEV	“(ja, osobno, ne Gospodin)”
NJB	“ove upute su moje vlastite, ne Gospodinove”

Ovo nije opovrgavanje Pavlova nadahnuća, nego jednostavno prepoznavanje kako Pavao nije znao o ikojim Isusovim naučavanjima o ovome određenom pitanju. Pavao tvrdi svoj osjećaj o nadahnuću u 1. Poslanici Korinćanima 7:25 i 40 o ovome poglavlju.

▣ **“ako”** Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Postojali su miješani parovi u Korintu. To pokazuje i učinkovitost Pavlova propovijedanja i poteškoću uključenu u bivanje oženjenim za nevjernu osobu.

▣ **“on se ne smije razvesti od nje”** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA, slično usporednici u 1. Poslanici Korinćanima 7:13.

7:14

NASB, NKJV, NJB	“Jer nevjerni muž je posvećen”
NRSV	“Jer nevjerni muž je učinjen svetim”
TEV	“Jer nevjerni muž je učinjen prihvatljivim Bogu”

Ovo je PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA kao usporedan izričaj u 1. Poslanici Korinćanima 7:14. To ne podrazumijeva da je nevjerni supružnik spašen. Ovo se odnosi na zabrinutost nekoga u Korintu da bivanje oženjenim nevjernom osobom može biti jednako njihovu sudjelovanju u grijehu. Oni su možda čuli Pavlovo propovijedanje o jednome mesu /tijelu (usp. 1. Kor 6:16-20). To se mora odnositi na pobožan utjecaj vjernoga supružnika u obitelji. Ovo se ne može odnositi na položaj nevjerne osobe u Kristu. Ne postoji način da se bude spašen osim kroz osobnu vjeru i pokajanje u Kristu. Evangelizacija je cilj vjernika za njegovog /njenog supružnika (usp. 1. Kor 7:16).

▣

NASB, NIV	“nevjerna žena je posvećena kroz svoga vjernog muža”
NKJV, NRSV	“nevjerna žena je posvećena mužem”
NJB	“nevjerna žena je posvećena kroz brata”
REB	“žena kroz svoga kršćanskog muža”

Postoji grčka rukopisna razlika u ovome izričaju. Većina ranih grčkih manuskripta ima “brat” umjesto “vjeran muž” (usp. MSS P⁴⁶, s*, A, B, C, D*, G, i P). Grčki pisari promijenili su to kako bi doveli u ravnotežu prethodni usporedan izričaj (usp. MSS s^c, D^c, K, i L). UBS⁴ ocjenjuje “brat” ocjenom “A” (izvjesno).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Tekstualni kriticizam.](#)

▣ “**jer inače bi vaša djeca bila nečista, ali sad su sveta**” Postoji mnogo tumačenja ovoga izričaja; on upućuje na:

1. legitimnost djece (tj. pravni smisao)
2. obredno očišćenje (tj. židovski smisao)
3. nevjeran supružnik i djeca dijele blagoslove jednoga kršćanina u domu (tj. duhovan smisao).

Mnogi su pokušavali tumačiti ovaj stih u vezi s praksom krštenja novorođenčadi, ali to izgleda vrlo nevjerovatno budući je odnos vjernika prema djeci točno isti kao odnos vjernika prema nevjernome supružniku.

7:15 “ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Kršćanstvo je prouzročilo raskid u nekim domovima (usp. Mt 10:34-36; Lk 12:49-53).

▣

NASB, NKJV

“**nije vezan u takvim slučajevima**”

NRSV

“**u takvome slučaju brat ili sestra nije vezan**”

TEV

“**U takvom slučaju, kršćanski partner ili muž ili žena, slobodan je djelovati**”

NJB

“**U ovakvim okolnostima brat ili sestra nije više vezan**”

Ovo je PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA pojma “porobljen /podjarmljen”. To podrazumijeva da kršćani u ovoj određenoj kulturološkoj okolnosti ne smiju poticati razvode brakova, ali ako to čini nevjeran partner, to je dopustivo. Ovo nema veze sa ženidbom vjerne osobe s ne-vjernom osobom; ova situacija upućuje na dvije oženjene nevjerne osobe od kojih se jedna preobratala. U ovome okviru to upućuje na odvojenost, ne na ponovnu ženidbu (usp. 1. Kor 7:11), iako je Pavlova terminologija vrlo slična židovskoj nauci “vezanja i gubljenja” o pravu u kojoj je ponovna ženidba bila pretpostavljena nakon Ponovljenoga zakona 24:1-4. James S. Jeffers, *The Greco-Roman World*, kaže:

“pojam preveden ‘odvojenost’ u 1. Poslanici Korinćanima 7:15 upućuje na razvod jer drevnici nisu imali ekvivalent suvremene zakonske zamisli o razvodu” (str. 247).

Međutim, problem razvoda čini se da je bio riješen za Pavla u Isusovim učenjima (usp. Mk 10:2-12). Pavao brani “neozenjenost” onima koji nisu “vezani” i ponovnu ženidbu onima čiji je supružnik umro!

▣ “**nas je Bog pozvao na mir**” Ovo je PERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA. To upućuje na mir s Bogom što ishodi u miru u vjerniku i u njegovu domu. Bog želi da Njegova djeca imaju sretno, ljubeće, ispunjene domove. Ovo je često nemoguće s nasilnim, nevjernim supružnikom a ponekad je nemoguće s nezrelim, sebičnim, grješnim kršćanskim supružnikom! Taj manjak mira vrlo je jak razlog zašto se neki “kršćanski” domovi raspadaju. Često jedan partner može biti vjernik, ali nezreo. Mir nije prisutan u svima “kršćanskim” domovima! Ja naprosto ne mogu vjerovati da Pavao, u ovome okviru, brani ostajanje zajedno pod svaku cijenu! Postoje opasne fizičke i emocionalne situacije. Ovo ne može biti čvrst i brz sveopći nalog. To mora biti tumačeno u okviru i s drugim tekstovima. Vrlo je teško uravnotežiti naše poštovanje prema Pismu i povijesni, kulturološki vid u otkrivenju (tj. Bibliji).

UBS⁴ tekst daje prednost (ocjena “B”) “vas” MNOŽINI, što je nađeno u MSS κ*, A, C, K, umjesto “nas” (MSS P⁴⁶, κ², B, D, F, G). Postoje mnoge tekstualne varijante što se odnose na ZAMJENICE.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:3: Mir \(eirēnē\) \(NZ\).](#)

7:16 “Ili kako znaš, o mužu, hoćeš li spasiti svoju ženu” Postoje dva moguća tumačenja ovdje što su dijametralno suprotna:

1. ovaj odlomak vjerojatno slijedi 1. Petrovu poslanicu 3:1-12 gdje je evangelizacija značajan razlog za nastavljnje bračnoga odnosa (usp. NRSV, TEV, NJB, NEB, NIV)
2. brak nije prvenstveno za evangelizaciju; on je za suradnju i zajedništvo, prema tome, vjeran partner **ne** smije ostati s nevjernim partnerom u situaciji zlostavljanja i ne ljubavi, samo zbog nade za evangelizaciju (usp. fusnota, Phillipsov prijevod, i LB).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:17-20

¹⁷Samo, kao što je Gospodin dodijelio svakome, kao što je Bog pozvao svakoga, tako neka hoda. I tako naređujem u svim crkvama. ¹⁸Je li ikoji muškarac bio pozvan *kad je bio već* obrezan? On neće postati neobrezan. Je li itko bio pozvan u neobrezanju? On ne mora biti obrezan. ¹⁹Obrezanje je ništa, i neobrezanje je ništa, ali *ono što je važno jeste držanje zapovijedi Božjih*. ²⁰Svaki muškarac mora ostati u tome stanju u kome je bio pozvan.

7:17

NASB	“Samo”
NKJV, Pešita	“Ali”
NRSV, REB	“Međutim”
TEV	– izostavljeno -
NJB	“Uostalom”
NIV	“Pored toga”

Ovo uvodi prošireni domašaj Pavlove raspre o seksualnim problemima. Grčki pojmovi *ei mē* mogu značiti “osim ako”, “samo to”, ili “ali”.

NASB, NRSV	“je Gospodin dodijelio svakome”
NKJV	“je Bog rasporedio svakome”
NJB	“Gospodinov dar vama”

Ovaj GLAGOL *merizō* znači “podijeliti ili raspodijeliti”. Korišten je u Septuaginti za YHWH-inu podjelu Obećane zemlje židovskim plemenima (usp. Izl 15:9; Br 26:53.55.56; Pnz 18:8), što stvara sliku za Božji narod kao što čini naredni GLAGOL, “pozvao”. YHWH je “pozvao” Svoj narod i oni su se “pozvali” na Njegovo Ime. U ovome okviru oba GLAGOLA upućuju na Božju posebnu darovitost (usp. 1. Kor 7:7), što omogućava narodu služiti Njemu (usp. 1. Kor 12:7.11). Kakvo god je bilo njihovo životno stanje kad su bili pozvani, spašeni i nadareni, sad moraju služiti (tj. “ostanite kakvi jeste”, 1. Kor 7:8.17.20.24.26.40). Cvatite tamo gdje ste zasađeni uz Božju pomoć i nekim iznimkama.

NASB	“tako neka hoda”
NKJV	“dakle neka hoda”
NRSV	“pustite svakome od vas voditi svoj život”
TEV	“nastavi živjeti”
NJB	“pustite svakome nastaviti u tome dijelu”

Ovo je doslovno “hodati” (tj. PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA), što je biblijska slika za način života (usp. Ef 2:2.10; 4:1.17; 5:2.15; Kol 1:10; 2:6). Pavao objašnjava što je mislio u 1. Poslanici Korinćanima 7:18-20.

▣ “tako naređujem u svim crkvama” Ovaj izričaj često je ponavljan u 1. Poslanici Korinćanima (usp. 1. Kor 4:17; 7:17; 11:16; 14:33; 16:1). Korinška crkva mislila je o sebi kao o “posebnoj”, “povlaštenoj”, i “jedinstveno darovitoj”. Pavao suprotstavlja ovu krivu drskost/nadutost potvrđivanjem da on uči iste istine u svima svojim crkvama.

7:18

NASB	“On neće postati neobrezan”
NKJV	“Neka ne postane neobrezan”
TEV	“on ne treba pokušavati ukloniti znakove obrezanja”
NJB	“Ako je muškarac koji je pozvan već bio obrezan, onda on mora ostati obrezan”

Ovo je PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA (usporednica u 1. Kor 7:18b je također PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA). To upućuje na nekoga kome su kirurškim zahvatom uklonjeni znakovi obrezanja (usp. 1. Mk 1:15 i Josip Flavije, *Antiq.* 12.5.1).

7:19 “Obrezanje je ništa, i neobrezanje je ništa” Ovo pokazuje Pavlovo viđenje SZ-nih obreda i propisa (usp. Djela 15; Rim 2:28.29; Gal 5:6; 6:15). To pitanje bilo je iznijeto i na Saboru u Jeruzalemu u Djelima apostolskim 15 i iskorišteno od judaista u galacijskim crkvama. U tome trenutku Pavlova teologija vrlo je jasna. Pogani ne trebaju vršiti židovske običaje, obrede, i kultne procedure. Vjerujući Židovi ne smiju biti ponosni ili posramljeni zbog praksi SZ-nih saveza u kojima su sudjelovali u prošlosti. Istinsko obrezanje jeste obrezanje srca (usp. 1. Kor 10:16; Pnz 30:6; Jer 4:4), ne tijela, i to ishodi u “obrezanim” ušima (usp. Jer 6:10) da čuju Boga i usnama (usp. Izl 6:12.30) da govore Njegovu poruku, Njegovu novu poruku u Kristu (usp. Jer 9:25.26).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pavlovo gledište o Mojsijevskome Zakonu.](#)

POSEBNA TEMA: PAVLOVO GLEDIŠTE O MOJSIJEVSKOME ZAKONU

Dobar je i od Boga je (usp. Rim 7:12.16):

- A. to nije put pravednosti i prihvaćanja od strane Boga (čak može biti i prokletstvo, usp. Gal 3). [Vidjeti Posebnu temu dolje: Mojsijevski Zakon i kršćanin.](#)
- B. još uvijek je on Božja volja za vjernike zato što je to Božja samo-objava (Pavao često navodi SZ kako bi presvjedočio i/ili ohrabrio vjernike)
- C. vjernici su upoznati kroz SZ (usp. Rim 4:23-24; 15:4; 1. Kor 10:6.11), ali nisu spašeni kroz SZ (usp. Djela 15; Rim 4; Gal 3; Heb). On djeluje u posvećenju ali ne u opravdanju
- D. on djeluje u Novome savezu kako bi:
 - 1. pokazao grješnost (usp. Gal 3:15-29)
 - 2. vodio iskupljeno čovječanstvo u društvu
 - 3. obavijestio kršćane o etičkim odlukama.

On je taj teološki spektar vezan na Zakon, od prokletstva (usp. Gal 3:10-13) i smrti do blagoslova i trajnosti što uzrokuje poteškoću u pokušavanju razumijevanja Pavlova gledišta o Mojsijevskome Zakonu. U *A Man in Christ*, James Stewart pokazuje Pavlovo paradoksalno razmišljanje i pisanje:

“Očekivali biste čovjeka koji se postavlja kao onaj koji gradi sustav razmišljanja i doktrine kako bi što je moguće točnije odredio značenje pojmova što je upotrijebio. Očekivali biste da on smjera na točnost u frazeologiji svojih vodećih zamisli. Mogli biste zahtijevati da bi riječ, što je pisac jednom upotrijebio na određen način, trebala nositi taj smisao diljem čitavog teksta. Ali očekivati to od Pavla znači biti razočaran. Većina frazeologije je tečna, ne stroga... ‘Zakon je svet’ on piše: ‘Uživam u Božjem zakonu u unutarnjem čovjeku’ (usp. Rim 7:12.22) ali jasan je i drugi pogled na *nomos* zbog čega na drugom mjestu kaže: ‘Krist nas je otkupio od prokletstva zakona’ (usp. Gal 3:13)” (str. 26).

POSEBNA TEMA: MOJSIJEVSKI ZAKON I KRŠĆANIN

- A. Zakon je nadahnuto Pismo i vječan je (usp. Mt 5:17-19).
- B. Zakon kao način spasenja je ništavan i uvijek je bio, ali čovječanstvo je moralo vidjeti da su njegovi /njeni naponi uzaludni (usp. Mt 5:20.48; Rim 7:7-12; Gal 3:1 i dalje; Jak 2:10).
- C. Evanđelje Kristovo jedini je put do Boga (usp. Iv 14:6; Rim 3:21; Gal 2:15-21; Heb 8:12).
- D. Stari zavjet još je uvijek koristan vjernicima kao Božja volja za ljude u društvu (posebice “Deset riječi” [Deset zapovijedi]), ali ne kao put /način spasenja (tj. djeluje u posvećenju ali ne u opravdanju). Vjerski obredi Izraela (žrtveni sustav, sveti dani, građanski i religijski zakoni) prošli su ali Bog još uvijek govori kroz SZ. Odredbe spomenute u Djelima apostolskim 15:20 upućuju samo na pitanje zajedništva, ne spasenja.
- E. Ključni tekstovi o SZ-u i njegovu odnosu prema NZ-nim vjernicima su:
 - 1. Sabor u Jeruzalemu iz Djela apostolskih 15
 - 2. teološki sažetak poruke Evanđelja u Poslanici Galaćanima 3
 - 3. usporedba Mojsijevskoga Saveza (SZ) s Isusovim Novim Savezom (NZ) u Poslanici Hebrejima. Ona koristi nekoliko skupina za slikoviti prikaz nadmoćnosti NZ-a
 - 4. [vidjeti Posebnu temu gore: Pavlovo gledište o Mojsijevskome Zakonu.](#)

▣ (7:19) “ali ono što je važno jeste držanje zapovijedi Božjih” Ovo je naglasak SZ-nih proroka kako je poslušnost važnija od obreda (usp. 1. Sam 15:22; Iz 1:11-17; Hoš 6:6; Am 5:21-27; Mih 6:6-8). Bog gleda naš stav i poriv prije negoli On gleda naša djela. Sva Božja bavljenja s palim čovjekom, SZ i NZ, na temelju su Saveza. Poslušnost je ključna (usp. Lk 6:46), ali vidovi posebnih zavjetnih zahtjeva promijenili su se vremenom.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Savez.](#)

7:20 “Svaki muškarac mora ostati u tome stanju u kome je bio pozvan” NKJV je doslovnija i zadržava igru riječi “pustite svakome ostati u istome pozivu u kojem je bio pozvan” (usp. Ef 4:1.4). Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. To je opetovana Pavlova tema kroz ovaj okvir (1. Kor 7:8.17.20.24.26.40). Pojam “pozvan” upućuje na dan kad su primili Krista (usp. 1. Kor 1:20).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Pozvan.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:21-24

²¹Jesi li bio pozvan kad si bio rob? Nemoj se brinuti zbog toga; ali ako si kadar i postati slobodan, radije učini tako. ²²Jer on tko je bio pozvan u Gospodinu dok je bio rob, Gospodinov je slobodnjak; isto tako on tko je bio pozvan dok je bio slobodan, Kristov je rob. ²³Vi ste bili kupljeni s cijenom; nemojte postati robovi ljudi. ²⁴Braćo, svaki mora ostati s Bogom u onome stanju u kojem je bio pozvan.

7:21 "slave" [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:5: Služeće vodstvo.](#)

NASB	“ako si kadar i postati slobodan, radije učini tako”
NKJV	“ali ako možeš postati slobodan, radije iskoristi to”
NRSV	“čak ako možeš dobiti svoju slobodu, iskoristi svoje sadašnje stanje više nego ikad”
TEV	“ali ako imaš priliku ostati slobodan, iskoristi je”
NJB	“čak ako imaš priliku za slobodu, trebao bi je posve iskoristiti za svoje stanje kao rob”

Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, neki će robovi dobiti priliku biti slobodnima, slijeđen AORISTOM SREDNJEGA IMPERATIVA: “učini to!”. Postoje dva moguća tumačenja:

1. da bi rob trebao ostati u stanju u kojem je bio pozvan, 1. Poslanica Korinćanima 7:20-24
2. da ako ima prigodu postati slobodan, on /ona trebao bi iskoristiti tu mogućnost (usp. NASB, TEV, JB).

Ovo odgovara trenutačnome okviru što govori o slobodi za: (1) slobodnjacima da se ožene, 1. Korinćanima 7:9 i 28 (usp. NRSV, NJB) i (2) vjerujućim partnerima da ostave nevjerujuće partnere, 1. Korinćanima 7:15. Ovdje je Pavlov osobni savjet i izbor vjernika kao pojedinca za bivanje jedan uz drugog. Svi vjernici bore se s ovima “sivim područjima”. Kad Gospodin ili Pismo ne naslovljavaju jasno neki problem, vjericima je dana “pobožna fleksibilnost”! U nekim područjima “jedna mjera” ne odgovara svima!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pavlova upozorenja robovima.](#)

POSEBNA TEMA: PAVLOVA UPOZORENJA ROBOVIMA

1. Budite zadovoljni, ali ako se pokaže mogućnost za slobodom, uzmite je (1. Kor 7:21-24).
2. U Kristu nema ni roba ni slobodnog (Gal 3:28; Kol 3:11; usp. 1. Kor 12:13).
3. Radite kao Gospodinu; On će nagraditi (Ef 6:5-9; Kol 3:22-25; usp. 1. Pt 2:18-20).
4. U Kristu robovi postaju braća (1. Tim 6:2; Flm 1:16-17).
5. Pobožni robovi donose čast Bogu (1. Tim 6:1; Tit 2:9).

Pavlove opomene vlasnicima robova:

Kršćanski robovi i vlasnici robova imaju istoga Gospodara; prema tome, oni se jedan prema drugome moraju odnositi s poštovanjem (Ef 6:9; Kol 4:1).

Ropstvo je jedan od kulturoloških predmeta (kao patrijarhalna kultura) što je bilo stup svijeta prvoga stoljeća. NZ ne dovodi u pitanje niti jedan aspekt. Međutim, istine Evanđelja, vremenom su provodile promjenu u ovim vidovima kulture.

7:22-23 U Gospodinu svi vjernici su slobodni; u Gospodinu svi vjernici su sluge (usp. 1. Kor 8:1-10:33; Rim 14:1 - 15:13). Isus, djelujući kao naš *go'el*, kupio nas je iz ropstva grijeha i sebičnosti. Sad mi služimo Njemu (usp. 1. Kor 6:20; 7:23; Rim 6; Kol 2:16-23). Mi smo spašeni kako bismo služili (tj. 1. Iv 3:16). Mi živimo za zdravlje i rast Tijela Kristova.

7:23 “nemojte postati robovi ljudi” Grčki je savitljiv jezik. Ponekad oblik može imati dva moguća značenja. Ovaj IMPERATIV može biti:

1. PREZENT SREDNJI, “nemojte si dopustiti biti robovi ljudi”
2. PREZENT PASIV, “nemojte biti porobljeni od ljudi”.

Oboje odgovara okviru. Frakcije u korinškoj crkvi pokušavale su nadzirati sve vjernike. To se još uvijek događa danas. Mora postojati sloboda unutar granica; sloboda, ne sebičnosti i grijehu, nego Kristu (usp. Rim 6 i 14); sloboda odabira načina života pojedinca o tome kako najbolje služiti Kristu vođena Božjom darovitošću i sadašnjim okolnostima.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:25-31

²⁵Sad glede djevica ja nemam zapovijed od Gospodina, ali dajem vam svoje mišljenje kao ono što je milosrdem Gospodinovim pouzdano. ²⁶Ja mislim onda da je ovo dobro obzirom na današnju nevolju, kako je dobro za muškarca da ostane kao što jeste. ²⁷Jesi li vezan za ženu? Nemoj tražiti da budeš oslobođen. Jesi li slobodan od žene? Nemoj tražiti ženu. ²⁸Ali ako se oženiš, ti nisi zgriješio; i ako se djevica uda, ona nije zgriješila. Ipak takvi će imati nevolju u ovome životu, i ja vas pokušavam poštediti. ²⁹Ali ovo vam kažem, braćo, vrijeme je kratko, tako da od sada oni koji imaju žene trebaju biti kao oni koji ih nemaju; ³⁰i oni koji plaču, kao da nisu plakali; i oni koji se raduju, kao da se nisu radovali; i oni koji kupuju, kao da ne posjeduju; ³¹i oni koji koriste svijet, kao da nisu u potpunosti iskoristili od njega; jer oblik ovoga svijeta prolazi.

7:25 “Sad glede” Ovo je tekstualna oznaka što pokazuje kako Pavao ide na drugo napisano pitanje što je primio od korinške crkve (usp. 1. Kor 7:1.25; ;8:1; 12:1; 16:1.12).

NASB, NKJV, NRSV, NIV	“djevica”
TEV	“neoženjenih ljudi”
NJB	“ljudi koji su ostali nevini”
Pešita	“djevičanstva”

Glavno pitanje o ovome pojmu jeste kako se njegova uporaba u 1. Poslanici Korinćanima 7:25 odnosi na njegovu uporabu u 1. Korinćanima 7:36 (vidjeti bilješku u 1. Kor 7:36). Okvir 1. Korinćanima 7:25-35 izgleda kako se odnosi na slobodnjake naspram oženjenih kao stanje kojem se daje prednost u svjetlu sadašnje situacije, što bi upućivalo na:

1. skorašnjost Drugoga dolaska
2. progonstvo vlasti
3. glad /oskudica diljem područja
4. mogućnost slobodne osobe da se usredotoči na služenje Kristu.

▣ **“ja nemam zapovijed od Gospodina, ali dajem vam svoje mišljenje”** Neki su pokušavali koristiti Pavlovu izjavu u 1. Poslanici Korinćanima 7:6 i 25 kako bi umanjili njegov autoritet kao apostola ili opovrgnuli ovo nadahnuće. Ne radi se ni o jednom ni o drugom. Ovo je idiomski način dopuštanja kako on ne zna je li Isus ikad posebno naslovio ovo pitanje. Stihovi 25 i 40 pokazuju da je Pavao osjećao kako su mu njegovo apostolstvo i poziv dali autoritet da naslovi pitanja što su se javljala u životu Rane crkve sastavljene od pogana.

▣ **“kao ono što je milosrdem Gospodinovim pouzdano”** Ovo je PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA. To je idiomski način potvrđivanja apostolskoga autoriteta i Duhom vođenoga uvida.

7:26

NASB, NKJV, TEV	“današnju nevolju”
NRSV	“predstojeće krize”
NJB	“zbog pritiska nad nama”
Pešita	“današnje oskudice”

Ovo je bilo tumačeno na nekoliko načina, ali vrlo je važno vidjeti kako većina izjava u poglavlju 7 nisu sveopća načela, nego su Pavlove reakcije na mjesna, privremena stanja. Neki vide ovaj izričaj kao upućivanje na:

1. krizu poganske kulture
2. posebnu mjesnu situaciju u Korintu
3. glad /oskudicu u čitavome području Mediterana
4. blizinu Drugoga dolaska (usp. 1. Kor 7:29).

▣ **“kako je dobro za muškarca da ostane kao što jeste”** Postoji igra riječi “dobro” (usp. 1. Kor 7:1.18.26), u značenju “povoljan”. Ponavljana tema “ostati u istome stanju kao kad ste bili spašeni” (usp. 1. Kor 7:8.12-13.18.21.24.26.27.37.40) Pavlov je teološki standard u ovome pismu.

7:27 “Jesi li vezan za ženu” Ovo je PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA od pojma *dēo*, što znači spojiti ili vezati. Korišten je u metaforičkome smislu za brak (usp. 1. Kor 7:27.39; Rim 7:2). Postoji usporednica ovome izričaju u istome stihu, što je također

PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA: “Jesi li slobodan od žene?” Pavao želi da njegovi slušatelji ostanu u istome stanju kao što jesu.

▣ **“Nemoj tražiti da budeš oslobođen ... Nemoj tražiti ženu”** Ovo su oba PREZENTA AKTIVNIH IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što uobičajeno znači zaustaviti djelo što je u tijeku. Ovdje se pitamo jesu li različite frakcije zagovarale različite obiteljske obrasce (celibat, brak, promiskuitet) ili je Pavlova svrha maksimalno služenje Kristu. To je ponavljano pitanje. Pavao čini se tvrdi da:

1. svi bi trebali ostati kao što jesu
2. ako je netko samac, neka se usredotoči na služenje Kristu
3. ako postoji želja za brakom, nije problem, ali koristite svoj brak za služenje Kristu!

Vjernici ostaju samci kako bi služili, oženjeni kako bi služili, oni koji su u progonstvu žive kako bi služili, oni koji su slobodni žive kako bi služili, oni koji imaju teološko uvjerenje žive kako bi služili! Vjernici su spašeni kako bi služili!

7:28 “ako ... ako” Ovo su oba TREĆI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA, što znači moguće djelovanje.

▣ **“ti nisi zgriješio”** Pavao se osvrće na jedinstvenu situaciju, ne daje sveopće izjave. Brak je Bogom dano mjerilo (usp. Post 1:28).

▣ **“ako se (ti) ... ako se djevica”** Pitanje je na koga ovi izričaji upućuju? Prvi se odnosi na 1. Poslanicu Korinćanima 7:27. Ako je tako, onda se ovo odnosi na ponovnu ženidbu. Drugi se odnosi na 1. Korinćanima 7:25, na one koji se nikad nisu ženili. Objе su skupine ponovno naslovljene u 1. Korinćanima 7:34.

▣ **“Ipak takvi će imati nevolju u ovome životu, i ja vas pokušavam poštediti”** Ovo se ne odnosi na brak općenito, nego na prisutne krize (usp. 1. Kor 7:26). Stihovi 32-34 naslovljavaju brak kao opće načelo.

▣ **“nevolju”** [Vidjeti Posebnu temu dolje: Nevolja \(thlipsis\).](#)

POSEBNA TEMA: NEVOLJA (thlipsis)

Mora postojati teološka razlika između Pavlove uporabe ovoga pojam (thlipsis) Ivanove.

- A. Pavlova uporaba (što odražava Isusovu uporabu):
1. poteškoće, patnje, zlo uključeno u pali svijet:
 - a. Evanđelje po Mateju 13:21
 - b. Poslanica Rimljanima 5:3
 - c. 1. Poslanica Korinćanima 7:28
 - d. 2. Poslanica Korinćanima 7:4
 - e. Poslanica Efežanima 3:13
 2. poteškoće, patnje, zlo prouzročeno od nevjernika:
 - a. Poslanica Rimljanima 5:3; 8:35; 12:12
 - b. 2. Poslanica Korinćanima 1:4.8; 6:4; 7:4; 8:2.13
 - c. Poslanica Efežanima 3:13
 - d. Poslanica Filipljanima 4:14
 - e. 1. Poslanica Solunjanima 1:6
 - f. 2. Poslanica Solunjanima 1:4
 3. poteškoće, patnje, zlo na kraju vremena:
 - a. Evanđelje po Mateju 24:21.29
 - b. Evanđelje po Marku 13:19.24
 - c. 2. Poslanica Solunjanima 1:6-9.

- B. Ivanova uporaba
1. Ivan čini posebnu razliku između *thlipsis* i *orgē* ili *thumos* (gnjev) u Knjizi Otkrivenja. *Thlipsis* je ono što nevjernici čine vjernicima a *orgē* i *thumos* je ono što Bog čini nevjernicima:
 - a. *thlipsis* - Otkrivenje 1:9; 2:9-10.22; 7:14
 - b. *orgē* - Otkrivenje 6:16-17; 11:18; 16:19; 19:15
 - c. *thumos* - Otkrivenje 12:12; 14:8.10.19; 15:1.7; 16:1; 18:3
 2. Ivan u svome Evandjelju također koristi taj pojam kako bi izrazio poteškoće s kojima se vjernici suočavaju u svakome dobu - Evandjelje po Ivanu 16:33.

▣ (7:28) “u ovome životu” Ovo je doslovno “mesu”.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:26: Meso \(*sarx*\).](#)

7:29 “vrijeme je kratko” Ovo je PERFEKT PASIVNOGA PERIFRASTIČKI. Postojalo je nekoliko interpretacija ovoga izričaja; izgleda kako se okvirno odnosi na 1. Poslanicu Korinćanima 7:26 (“današnju nevolju”). Calvin je vjerovao kako to upućuje na kratkoću ljudskoga života; drugi na istoj liniji vjeruju kako se to odnosi na kratkoću mogućnosti naše kršćanske službe. Ja vjerujem da to upućuje na Drugi dolazak (usp. 1. Kor 7:31; Rim 13:11-12).

Je li Pavao očekivao skorašnji Isusov povratak ili zakašnjeli povratak? Postoje tekstovi što odgovaraju jednoj i drugoj strani. Ja ne mislim da se Pavlova teologija promijenila (ili sazrela). U jednome od svojih prvih pisama on uči o zakašnjelome Drugome dolasku (usp. 2. Sol 2). Pavao (kao i svi NZ-ni autori) koristili su nadu o izvjesnome povratku Gospodina kao poriv za pobožno življenje i djelatnu službu. Kristov povratak je očekivanje svakoga naraštaja vjernika, ali stvarnost samo jednoga!

Za zanimljivu raspru o apokaliptičkoj eshatologiji i Pavlovim komentarima u 1. Korinćanima 7:26.28,29, vidjeti *Hard Sayings of the Bible*, str. 593-595.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Skori povratak](#); i u: [6:14: Isusov povratak svakoga trenutka nasuprot ne-još povrataku \(NZ-ni paradoks\)](#).

7:29-30 “oni koji” Ovi usporedni izričaji opisuju uobičajen dnevni ljudski život. Vjernici moraju ostati usredotočeni na svoje zadatke službe, prema svojim duhovnim nadarenostima (usp. 1. Kor 7:32.35).

Vjernici su građani dvije kraljevine, duhovne i fizičke ili Crkve i svijeta. Fizičko nije zlo nego kratkotrajno. Vjernici moraju biti voljni služiti, biti skloni Evandjelju. Mi koristimo svijet i njegova sredstva za služenje Kraljevstvu. Inače, fizičke stvari, svjetovne stvari, koriste nas!

Nemojte dopustiti da brak djeluje kao oslobođenje od duhovnih prvenstava! Živite u oba svijeta s pobožnom mudrošću.

7:30 “kao da ne posjeduju” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Bogatstvo.](#)

POSEBNA TEMA: BOGATSTVO

I. STAJALIŠTE SZ-a KAO CJELINE

A. Bog je vlasnik svega:

1. Knjiga Postanka 1 - 2
2. 1. Knjiga Ljetopisa 29:11
3. Psalam 24:1; 50:12; 89:11
4. Knjiga proroka Izaije 66:2.

B. Ljudi su upravitelji bogatstva za Božje svrhe:

1. Ponovljeni zakon 8:11-20
2. Levitski zakonik 19:9-18
3. Knjiga o Jobu 31:16-33
4. Knjiga proroka Izaije 58:6-10.

- C. Bogatstvo je dio štovanja:
1. u dvije desetine:
a. Knjiga Brojeva 18:21-29; Ponovljeni zakon 12:6-7; 14:22-27
b. Ponovljeni zakon 14:28-29; 26:12-15
2. Izreke 3:9.

- D. Bogatstvo je viđeno kao dar od Boga za vjernost Savezu:
1. Ponovljeni zakon 27 – 28
2. Izreke 3:10; 8:20-21; 10:22; 15:6.

- E. Opomene protiv bogatstva na trošak /račun drugih:
1. Izreke 21:6
2. Knjiga proroka Jeremije 5:26-29
3. Knjiga proroka Hošee 12:6-8
4. Knjiga proroka Miheja 6:9-12.

- F. Bogatstvo nije grješno samo po sebi osim ako je ono prvenstvo:
1. Psalam 52:7; 62:10; 73:3-9
2. Izreke 11:28; 23:4-5; 27:24; 28:20-22
3. Knjiga o Jobu 31:24-28.

II. JEDINSTVENO STAJALIŠTE IZREKA

- A. Bogatstvo je bilo smješteno u arenu osobnoga napora:
1. nemarnost i lijenost osuđena – Izreke 6:6-11; 10:4-5.26; 12:24.27; 13:4; 15:19; 18:9; 19:15.24; 20:4.13; 21:25; 22:13; 24:30-34; 26:13-16
2. težak rad zagovaran – Izreke 12:11.14; 13:11.
- B. Siromaštvo nasuprot bogatstvima upotrijebljeno za slikoviti prikaz pravednosti nasuprot grješnosti – Izreke 10:1 i dalje; 11:27-28; 13:7; 15:16-17; 28:6.19-20.
- C. Mudrost (spoznaja Boga i Njegove Riječi i življenje te spoznaje) je bolja od bogatstva – Izreke 3:13-15; 8:9-11.18-21; 13:18.
- D. Upozorenja i opomene:
1. upozorenja:
a. paziti se jamčiti za zajam bližnjega (jamstvo) – Izreke 6:1-5; 11:15; 17:18; 20:16; 22:26-27; 27:13
b. paziti se od postajanja bogatim kroz zla sredstva – Izreke 1:19; 10:2.15; 11:1; 13:11; 16:11; 20:10.23; 21:6; 22:16.22; 28:8
c. paziti se od posuđivanja – Izreke 22:7
d. paziti se od prolaznosti bogatstva – Izreke 23:4-5
e. bogatstvo neće pomoći na Sudnji dan – Izreke 11:4
f. bogatstvo ima mnogo “prijatelja” – Izreke 14:20; 19:4
2. opomene:
a. velikodušnost /darežljivost zagovarana – Izreke 11:24-26; 14:31; 17:5; 19:17; 22:9.22-23; 23:10-11; 28:27
b. pravednost bolja od bogatstva – Izreke 16:8; 28:6.8.20-22
c. moliti za potrebu, ne za obilje – Izreke 30:7-9
d. davanje siromašnima je davanje Bogu – Izreke 14:31.

III. STAJALIŠTE NOVOGA ZAVJETA

A. Isus:

1. bogatstvo čini jedinstvenu kušnju da imamo pouzdanja u sami sebe i naše izvore umjesto u Boga i Njegova sredstva:
 - a. Evanđelje po Mateju 6:24; 13:22; 19:23
 - b. Evanđelje po Marku 10:23-31
 - c. Evanđelje po Luki 12:15-21.33-34
 - d. Otkrivenje 3:17-19
2. Bog želi osigurati naše fizičke potrebe:
 - a. Evanđelje po Mateju 6:19-34
 - b. Evanđelje po Luki 12:29-32
3. sjetva povezana sa žetvom (duhovnom kao i fizičkom):
 - a. Evanđelje po Marku 4:24
 - b. Evanđelje po Luki 6:36-38
 - c. Evanđelje po Mateju 6:14; 18:35
4. pokajanje utječe na bogatstvo:
 - a. Evanđelje po Luki 19:2-10
 - b. Levitski zakonik 5:16
5. ekonomsko izrabljivanje osuđeno:
 - a. Evanđelje po Mateju 23:25
 - b. Evanđelje po Marku 12:38-40
6. Sud na kraju vremena povezan je s našom uporabom bogatstva – Evanđelje po Mateju 25:31-46.

B. Pavao:

1. praktičko stajalište kao i Izreke (rad):
 - a. Poslanica Efežanima 4:28
 - b. 1. Poslanica Solunjanima 4:11-12
 - c. 2. Poslanica Solunjanima 3:8.11-12
 - d. 1. Timoteju poslanica 5:8
2. duhovno gledište kao Isusovo (stvari su prolazne, biti zadovoljan):
 - a. 1. Timoteju poslanica 6:6-10 (zadovoljstvo)
 - b. Poslanica Filipljanima 4:11-12 (zadovoljstvo)
 - c. Poslanica Hebrejima 13:5 (zadovoljstvo)
 - d. 1. Timoteju poslanica 6:17-19 (velikodušnost /darežljivost i pouzdanje u Boga, ne bogatstva)
 - e. 1. Poslanica Korinćanima 7:30-31 (preinaka stvari).

IV. ZAKLJUČCI

- A. Ne postoji sustavna biblijska teologija glede bogatstva.
- B. Ne postoje određeni odlomci o ovome predmetu, stoga, uvid mora biti skupljen iz različitih odlomaka. Budite pozorni da ne učitavate svoja gledišta u takve izdvojene tekstove.
- C. Izreke, što su pisali mudri ljudi (mudraci), imaju različitu točku gledišta od ikoje druge vrste biblijskoga žanra. Izreke su usredotočene na praktično i pojedinačno. One uravnotežuju i moraju biti uravnotežene drugim Pismom (usp. Jer 18:18).
- D. Naš dan mora analizirati njegova gledišta i provedbe glede bogatstva u svjetlu Biblije. Naša prvenstva su pogrešno postavljena ako su kapitalizam ili komunizam naš jedini vodič. Zašto i kako netko uspijeva važnija su pitanja negoli koliko je netko nagomilao.

E. Gomilanje bogatstva mora biti uravnoteženo s istinskim štovanjem i odgovornošću upravljanja (usp. 2. Kor 8 - 9).

7:31 “jer oblik ovoga svijeta prolazi” SZ-ni proroci (posebno Iz 56 - 66) otkrivaju novo Nebo i novu Zemlju. Novo doba bit će kao staro, ali pročišćeno, iskupljeno (usp. 2. Pt 3:10-13). Nebo će biti pretvoreno u Božji Vrt Eden, čovječanstvo, i životinje u savršenome zajedništvu i obnovljenome redu; Knjiga Postanka 1 – 2 usporedna je s Otkrivenjem 21 - 22.

Svaki naraštaj vjernika doživljava prolazak ovoga svjetovnoga poretka (tj. *schēma*) dok sazrijevaju u Kristo-sličnosti. Dok vidimo Krista na jasniji i jasniji način, stvari ovoga života postaju bezizražajnije i nezanimljive. Mi smo u svijetu, ali nismo od ovoga svijeta. Mi koristimo stvari ovoga svijeta za svrhe evangelizacije, ne za osobne ciljeve.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:32-35

³²Ali ja želim da vi budete slobodi od brige. On tko je neoženjen zabrinut je o stvarima Gospodinovim, kako može ugoditi Gospodinu; ³³ali on tko je oženjen zabrinut je o stvarima ovoga svijeta, kako može ugoditi svojoj ženi, ³⁴i *njegovi interesi* su podijeljeni. Žena koja je neudana, i djevica, zabrinuta je o stvarima Gospodinovim, da može biti sveta i u tijelu i duhu; ali ona koja je udana zabrinuta je o stvarima ovoga svijeta, kako može ugoditi mužu. ³⁵Ovo vam kažem za vašu vlastitu korist; ne da stavim ograničenje na vas, nego unaprijedim ono što je primjereno i *osiguram* neometanu predanost Gospodinu.

7:32-34 Ovo opisuje obostranu predanost oženjenih ljudi jedan prema drugome kao “jedno meso /tijelo” (usp. Ef 5:24-31). To nije zlo, ovo je upotrijebljeno za opis odnosa između Krista i Njegove Crkve. Očito je da samci imaju više vremena i energije za službu.

Pavlova briga kroz ovaj čitav okvir bila je sposobnost bivanja djelotvornim vjernikom oslobođenim brige. Pavao koristi pojam *merimnaō*, četiri puta u dva stiha. Ovaj pojam može upućivati na beskorisne brige (usp. Mt 10:19; Lk 12:25) ili iskrene brige (usp. 2. Kor 11:28; 1. Pt 5:7). U ovome okviru to upućuje na normalne životne poslove oženjene osobe koja može u potpunosti i vrijeme i energiju koristiti za Gospodina. Ovo se također može odnositi na jedinstveni pritisak zbog bivanja vjernikom u poganskome društvu (usp. 1. Kor 7:26).

Pavao želi da vjernici: (1) budu djelotvorni za Krista i (2) žive u miru i zadovoljstvu. Oboje je valjano, ali teško.

7:34 “Žena koja je neudana, i djevica” Pavao upućuje na dvije različite vrste neudatih kršćanki:

1. jednu stariju, jednu mlađu
2. prva je bila prije udana (tj. udovice) a druga nije bila nikad
3. druga mogućnost upućuje na posebnu skupinu žena u celibatu ili partnere u službi (usp. 1. Kor 7:36-38).

▣ **“da može biti sveta i u tijelu i duhu”** Ovo nije podcjenivački osvrt o ljudskoj seksualnosti kao bivanju zle. To je način kako su Pavlova naučavanja bila tumačena od onih koji su bili pod utjecajem grčke kulture (tj. stoici, gnosticici, itd.). Njegov naglasak je kako na Gospodina usredotočeni pojedinci mogu trošiti kvalitetno svoje vrijeme, energiju, i sredstva na duhovne stvari, dok oženjeni moraju biti zabrinuti i što se tiče obiteljskih problema i odgovornosti.

7:35 “ne da stavim ograničenje na vas” Ovaj pojam bio je korišten o životinjskome ularu /povodac.

▣

NASB	“nego unaprijedim ono što je primjereno i <i>osiguram</i> neometanu predanost Gospodinu”
NKJV	“nego za ono što je primjereno, te da možete služiti Gospodina bez ometanja”
NRSV	“nego promicati dobar red i neometanu predanost Gospodinu”
TEV	“Umjesto toga, želim da radite ono što je ispravno i primjereno, te da sebe date potpuno Gospodinovoj službi bez ikakvoga ograđivanja”
NJB	“ali kako bi bilo sve kako treba, i vi budete kadri dati svoju nepodijeljenu pozornost Gospodinu”

Grčki izričaj je vrlo sažet. Dvije ključne riječi su:

1. *euschēma*, složenica od “dobro” i “oblik”. Ona označava ono što je ispravno, ugodno, i prikladno (usp. 1. Kor 12:23-24; 14:40; Rim 13:13) slično značenju pojma *kalos* u 1. Poslanici Korinćanima 7:1.8.26
2. *aperispastōs*, ALFA PRIVATIV s pojmom za okretanje i time gubljenje usredotočenosti.

Pavao želi da svi vjernici budu usredotočeni na probleme Kraljevstva, na službu! Ja se zasigurno slažem s tim. Moj “problem” s ovim okvirom jeste taj što on naizgled omalovažava brak kao model istovjetan službi u celibatu. Bog je ustrojio brak; brak je norma. Ja sam jača osoba i službenik zbog svoga braka. Ovo je poglavlje bilo korišteno i zlorabljeno od legalista i asketa. Cilj je usredotočenost na službu, ne na dogmatsko pravilo o ženidbi ili ostajanju samcem. Pavao je imao svoje trenutačne Duhom-vođene svrhe, ali ovo ne može biti okrenuto u sveopća načela što niječu druge nadahnute tekstove.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:36-38

³⁶Ali ako ikoji muškarac misli da se ponaša nedolično prema svojoj djevici *kćeri*, ako je prošla svoju mladost, i ako tako mora biti, nek čini što želi, on ne griješi; neka ju oženi. ³⁷Ali on tko stoji čvrsto u svome srcu, ne bivajući pod ikakvom prinudom, nego ima vlast nad svojom vlastitom voljom, i odlučio je ovo u svome srcu, čuvati svoju vlastitu djevicu *kćer*, on će učiniti dobro. ³⁸Tako onda i on tko daje svoju vlastitu djevicu *kćer* u brak čini dobro, i on tko ne daje svoju u brak učinit će bolje.

7:36 “ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što pretpostavlja da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe.

NASB	“ikoji muškarac ... prema svojoj djevici <i>kćeri</i> ”
NKJV	“ikoji muškarac ... prema svojoj djevici”
NRSV	“itko ... prema svojoj zaručnici”
TEV	“U slučaju zaručenoga para koji su odlučili ne ženiti se, ako muškarac ... prema mladoj ženi”
NJB	“netko s jakim strastima ... prema svojoj zaručnici”

Postoje tri glavne linije tumačenja ovoga odlomka:

1. kako ovo upućuje na kršćanskoga oca i njegovu neudanu kći (usp. NASB i JB)
2. kako ovo upućuje na kršćanina i njegovu zaručnicu (usp. NRSV, TEV, NJB)
3. kako ovo upućuje na vrstu duhovnoga braka što može biti preveden kao “partneri u celibatu” (usp. NEB).
Doslovno ovaj pojam je “djevica”.

Mogućnost #1 je korištenje izričaja “on tko daje” (1. Kor 7:38) kao upućivanje na oca koji daje svoju kći da se uda. Mogućnost #2 podiže izričaj u 1. Poslanici Korinćanima 7:36, “ako je prošla svoju mladost”. Ova mogućnost izgleda boljom u svjetlu čitavoga dokaza, i okvirnoga i povijesnoga. Mogućnost #3 pretpostavlja posebnu povijesnu situaciju. Neki putujući propovjednici prvoga stoljeća mogli su uzeti kršćanske djevice kao pomoćnice u službi i živjeti s njima, ali i dalje biti u celibatu ako znak njihova samo-nadzora.

☐ **“ako”** Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što znači moguće djelovanje.

NASB	“(ona) je prošla svoju mladost”
NKJV	“ona je prošli cvijet svoje mladosti”
NRSV	“njegove strasti su jake”
TEV	“njegove strasti su prejake”
NJB	“kako bi se stvari odvijale na vrijeme”

Ovo može upućivati na:

1. uobičajeno vrijeme za brak (usp. NASB, NKJV, i NJB)
2. budući je oblik moguće MUŠKI ROD, a ne ŽENSKI ROD, to može upućivati na muškarca koji postaje požudan (usp. NRSV, TEV).

Za “prošla svoju mladost” (*huperakmos*) [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:1: Pavlova uporaba *huper složenica*.](#)

☐ **“nek čini što želi”** Ovo je doslovno “trebalo bi biti ono što netko želi”. Taj izričaj može upućivati ili na muškarca ili na ženu. ZAMJENICE kroz ovaj okvir krajnje su višeznačne i sigurnost u tumačenju je nemoguća.

NASB	“neka ju oženi”
NKJV, NRSV	“neka se ožene”
TEV	“oni bi se trebali vjenčati”
NJB	“oni se moraju vjenčati”

Ovo je PERFECT AKTIVNOGA IMPERATIVA TREĆE OSOBE MNOŽINE, doslovno “neka se ožene”. To upućuje na:

1. muškarca i njegovu zaručnicu
2. “partnere u celibatu”.

7:37 “stoji čvrsto” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Stav \(histēmi\)](#).

POSEBNA TEMA: STAV (*histēmi*)

Ovaj uobičajen pojam korišten je u nekoliko teoloških smislova u Novome zavjetu:

1. uspostaviti:
 - a. SZ-ni Zakon, Poslanica Rimljanima 3:31
 - b. vlastitu pravednost, Poslanica Rimljanima 10:3
 - c. Novi savez, Poslanica Hebrejima 10:9
 - d. optužbu, 2. Poslanica Korinćanima 13:1
 - e. Božju istinu, 2. Timoteju poslanica 2:19
2. odoljeti duhovno:
 - a. đavlu, Poslanica Efežanima 6:11
 - b. u danu osude, Otkrivenje 6:17
3. odoljeti stojeći na zemlji:
 - a. vojna metafora, Poslanica Efežanima 6:14
 - b. građanska metafora, Poslanica Rimljanima 14:4
4. stajanje u istini, Evanđelje po Ivanu 8:44
5. stajanje u milosti:
 - a. Poslanica Rimljanima 5:2
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 15:1
 - c. 1. Petrova poslanica 5:12
6. stajanje u vjeri:
 - a. Poslanica Rimljanima 11:20
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 7:37
 - c. 1. Poslanica Korinćanima 15:1
 - d. 2. Poslanica Korinćanima 1:24
7. stav oholosti, 1. Poslanica Korinćanima 10:12.

Ovaj pojam izražava i zavjetnu milost i milosrđe suverenoga Boga te činjenicu da se vjernici trebaju odazvati na to i prionuti uz to vjerom! Oboje su biblijske istine. One se moraju držati zajedno! [Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Savez](#); i u: [Uvod, D: Istočnjačka književnost \(biblijski paradoksi\)](#).

7:38 “on tko ne daje svoju u brak učinit će bolje” Ovo nije podcjenivački osvrt o braku, nego praktičan savjet u svjetlu:

1. trenutačne krize u Korintu (stih 26)
2. skorosti Drugoga dolaska (stih 29)
3. normalne ljudske seksualne strasti uključenih kršćana.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:9: Ljudska seksualnost.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:39-40

³⁹Žena je vezana tako dugo dok je njen muž živ; ali ako je njen muž umro, ona je slobodna udati se za koga želi, samo u Gospodinu. ⁴⁰Ali po mome mišljenju ona je sretnija ako ostane kao što jeste; a mislim da ja također imam Duha Božjega.

7:39 “Žena je vezana tako dugo dok je njen muž živ” Ovo je PEERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA (usp. 1. Kor 7:27). Stih 39 pokazuje da brak nakon smrti supružnika nije zlo (usp. 1. Tim 5:14). Također pokazuje kako Pavao ne pokušava stvoriti kruta i brzinska sveopća pravila.

▣ **“samo u Gospodinu”** Postoje dva moguća tumačenja:

1. kršćanka mora oženiti kršćanina (usp. 2. Kor 6:14)
2. ona mora djelovati kao kršćanka kad se ponovno uda.

Često je 2. Poslanica Korinćanima 6:14 korištena kao dokaz o mogućnosti navedene pod brojem jedan, ali u okviru to pitanje nije posebno naslovljeno. Međutim, po načinu načela ili primjene, to može biti tako.

7:40 “Ali po mome mišljenju ... ja također imam Duha Božjega” Pavao ponovno izlaže svoju tekuću temu i svoj osjećaj o Božanskoj nadahnuću (usp. 1. Kor 7:12.25).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako mi danas primjenjujemo istinu poglavlja 7?
2. Koliki je dio poglavlja 7 kulturološki a koliki je dio sveopći?
3. Je li celibat više duhovno stanje za Pavla od braka? Ako je tako, zašto?
4. Dopušta li Biblija razvod? Ako da, dopušta li Biblija ponovnu ženidbu /udaju? (1. Kor 7:28.39)
5. Što je bila “današnja nevolja” na koju Pavao upućuje u 1. Poslanici Korinćanima 7:26?
6. Je li pojam “djevica” drukčije upotrijebljen u 1. Poslanici Korinćanima 7:25 i 36?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 8

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
hrana prinesena idolima	budite osjetljivi na savjest	smije li kršćanin jesti hranu posvećenu idolu?	pitanje o hrani prinesenoj idolima	hrana prinesena lažnim bogovima (8:1 - 11:1) sveopća načela
8:1-6	8:1-13	8:1-3	8:1 8:2-3	8:1-6
8:7-13		8:4-6 8:7-13	8:4-6 8:7-8 8:9-13	tvrdnje o znanju 8:7-13

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINĆANIMA 8:1-13

- A. Književni okvir ide od 1. Poslanice Korinćanima 8:1 kroz 11:1 kao što je pokazano u kratkome pregledu NJB gore.
- B. Pitanje o blagovanju jela prinesenoga idolima čini se kako je vrlo strano suvremenicima. Ali u okviru Pavlova vremena i ljudi u Korintu to je bilo vrlo važno pitanje. Većina društvenih okupljanja imala je religijske suzvučke u Pavlovu vremenu. Isto tako, jelo što je bilo prodavano na tržnicama u Korintu bilo je uglavnom, ako ne i sve, iz neznabožačkih hramova.
- C. Teološki poglavlje 8 usporedno je s Poslanicom Rimljanima 14:1 - 15:13. Oba se bave sa zamršenom i teškom temom o tome kako kršćanin uravnotežuje njegovu /njenu slobodu u Kristu i svoju odgovornost s ljubavlju prema drugima.
Gordon Fee, *To What End Exegesis?*, str. 105-128, misli kako ovaj okvir upućuje ne samo na jedenje hrane žrtvovane idolu, nego zapravo prisutnost i sudjelovanje u obroku u idolovu hramu (što je često uključivalo i seksualne aktivnosti, usp. 1. Kor 10:6-22).

- D. Ovo poglavlje također naglašava da je znanje, čak otkriveno znanje, kad nije uravnoteženo s ljubavlju prema drugima, samo djelomično istinito (usp. 1. Kor 13:1-13).
- E. Mislim da James D. G. Dunn, *Unity and Diversity in the New Testament*, str. 319, ima dobru sažetu izjavu: “On nije želio da židovski kršćani snižavaju kršćansku slobodu u legalizam (Gal 5:1ff; Fil 3:2 i dalje); ali on ne bi ni stajalo uz poganske kršćane koji izopačuju kršćansku slobodu u odobravanje i elitizam (Rim 16:17 i dalje; 1. Kor 5-6; 8 - 10; usp. 2. Sol 3:6.14 i dalje).”
- F. Za Pavla je “Evangelje za sve”, bilo vodeće načelo! Ovo je snažno izrečeno njegovim vlastitim riječima u 1. Poslanici Korinćanima 9:19-23!

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 8:1-3

¹Sad glede stvari žrtvovanih idolima, znamo da mi svi imamo znanje. Znanje čini oholim, ali ljubav izgrađuje. ²Ako itko pretpostavlja kako zna nešto, on još ne zna kako bi trebao znati; ³ali ako tko ljubi Boga, on je spoznat od Njega.

8:1 “Sad glede stvari žrtvovanih idolima” Ovo je još jedno pitanje (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12) što je postavila korinška crkva u pismu što su napisali Pavlu, kojeg su donijeli Stefan, Fortunata, i Arhajik (usp. 1. Kor 16:17).

NASB	“glede stvari žrtvovanih idolima”
NKJV	“stvari prinesenih idolima”
NRSV	“hrane žrtvovane idolima”
TEV	“hrane prinesene idolima”
NJB	“hrane što je bila posvećena lažnim bogovima”

Ovo je složeni pojam od *eidōlon*, što znači oblik, figura, slika, ili kip; i *thuō*, što znači ubiti ili prinijeti žrtvu. Upravo ovaj pojam bio je upotrijebljen u pismu za zabranu jedenja jela prinesenoga idolu što je poganskim crkvama bilo poslano od Sabora održanog u Jeruzalemu u Djelima apostolskim 15:29 (usp. Djela 21:25).

▣ “**znamo da mi svi imamo znanje**” Moguće je ovo:

1. navod iz pisma što su Korinćani napisali Pavlu
2. slogan jedne od frakcijskih skupina
3. navod iz Pavlova ranijeg propovijedanja, što je korinška crkva krivo razumjela.

▣ “**Znanje čini oholim, ali ljubav izgrađuje**” Pavao se slaže s izjavama što su bile sadržane u pismu korinške crkve, ali ograničava zamisli i pokazuje njihovo značenje i primjenu (to je isto tako za krilatice krivih učitelja u poglavljima 6 - 7).

Znanje je bilo jedan od vidova grčke kulture kojim su neki iz korinške crkve ponosili. Problem sa znanjem jeste taj da ono stremi učiniti nekoga natjecateljskim i ponosnim (usp. 1. Kor 4:6.18.19; 5:2; 8:1; 13:4; 2. Kor 12:20). Vidjeti punu bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:6. Ono se usredotočuje na pojedinca, a ne na Tijelo, Crkvu.

Pojam “izgrađuje” gradbena je metafora. Pavao često govori o “razvijanju” ili “građenju” Crkve ili kršćana kao pojedinaca (usp. Rim 14:19; 15:2; 1. Kor 8:1; 10:23; 14:3.5.12.26; 2. Kor 10:8; 12:19; 13:10; Ef 4:12.29; 1. Sol 5:11).

Ljubav je ključna u našoj kršćanskoj slobodi. Znanje neće riješiti problem ponosa; jedino samo-nadzirajuća ljubav može to učiniti. Vjernici se moraju baviti onime što izgrađuje Crkvu, a ne onim što veliča darovitost pojedinačnih kršćana.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Izgrađivati.](#)

POSEBNA TEMA: IZGRAĐIVATI

Ovaj pojam *oikodomeō* i njegove druge oblike Pavao koristi često. Doslovno to znači “graditi kuću” (usp. Mt 7:24), ali došlo je do njegove metaforičke uporabe za:

1. Kristovo Tijelo, Crkvu, 1. Poslanica Korinćanima 3:9; Efežanima 2:21; 4:16
2. izgraditi:
 - a. slabu braću, Poslanica Rimljanima 15:1
 - b. bližnje, Poslanica Rimljanima 15:2
 - c. jedan drugog, Poslanica Efežanima 4:29; 1. Solunjanima 5:11
 - d. svete za službu, Poslanica Efežanima 4:11
3. mi izgrađujemo i poučavamo:
 - a. ljubavlju, 1. Poslanica Korinćanima 8:1; Efežanima 4:16
 - b. ograničavanjem osobnih sloboda, 1. Poslanica Korinćanima 10:23-24
 - c. izbjegavanjem nagađanja, 1. Timoteju poslanica 1:4
 - d. ograničavanjem govornika u službama štovanja (pjevači, učitelji, proroci, govornici u jezicima, i tumači), 1. Poslanica Korinćanima 14:3-4.12
4. o svemu se mora poučavati:
 - a. Pavlov autoritet, 2. Poslanica Korinćanima 10:8; 12:19; 13:10
 - b. sažete izjave u Poslanici Rimljanima 14:19 i 1. Korinćanima 14:26.

8:2 “Ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što pretpostavlja da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe (usp. 1. Kor 8:3.5).

▣ **“itko pretpostavlja kako zna nešto”** Ovo je PERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA slijeđen PERFEKT INFINITIVOM. To označava stanje oholosti korinćanske crkve (usp. 1. Kor 3:18).

NASB	“on još ne zna kako bi trebao znati”
NKJV	“on ne zna ništa još kao što bi trebao znati”
NRSV	“nema još neophodno znanje”
TEV	“uistinu ne zna kao što bi trebao znati”
NJB	“i još ne zna kao što bi morao”

Pavao otkriva njihov manjak duhovnoga znanja. Svjetovna mudrost (tj. ljudska filozofija) uzrokuje podjele i oholost, ali Božje znanje o nama (usp. 1. Kor 13:12; Gal 4:9) i naše znanje Evanđelja oslobađa nas da služimo Njemu i Njegovu narodu.

8:3 “ali ako tko ljubi Boga” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. U Korintu su postojali oni koji su ljubili Boga. Zabilježite da je Pavlov naglasak na ljubavi (tj. PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA), a ne na znanju (usp. 1. Kor 13:1-13).

▣ **“on je spoznat od Njega”** Ovo može biti još jedan primjer krilatica onih koji tvrde da su više prosvijetljeni i duhovni. To je vrlo slično kasnijemu gnostičkom izričaju nađenome u *Gospel of Truth* 19.33. Uistinu prosvijetljeni znaju kako ne postoje podjele među ljudima, ne između:

1. Isusa - pogana
2. robova - slobodnih
3. muških - ženskih
4. jakih – slabih.

Sve prepreke su “dolje /srušene” u Kristu (usp. Rim 2:28-29; 3:22; 1. Kor 12:13; Gal 3:28; Ef 3:11-22; 4:6; Kol 3:11)!

Naše poznavanje Boga je važno, ali znanje o Bogu nije zamjena za osobni odnos, započet od Boga, koji ishodi u ljubavi jedan za drugoga što izražava našu ljubav za Njega (tj. 2. Tim 2:19; 1. Iv 3:14-18; 4:7-21).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 8:4-6

⁴Stoga što se tiče jedenja stvari žrtvovanih idolima, mi znamo kako ne postoji takva stvar kao što je idol u svijetu, i da nema Boga osim jednoga. ⁵Jer čak ako postoje tako-zvani bogovi ili u nebu ili na zemlji, kao što uistinu ima mnogo bogova i mnogo gospodina, ⁶ipak za nas ne postoji *nego* jedan Bog, Otac, od koga su sve stvari i mi *postojimo* za Njega; i jedan Gospodin, Isus Krist, po kome su sve stvari, i mi *postojimo* po Njemu.

8:4 “mi znamo kako ne postoji takva stvar kao što je idol u svijetu” Postoji igra riječi na suzvuke u ovim stihovima između hebrejske zamisli o “znati” kao osobni odnos (usp. 1. Kor 8:3; Post 4:1; Jer 1:5) i grčkoga suzvuka od “znati” kao činjenica o nečemu ili nekome (usp. 1. Kor 8:1.2.4).

U SZ-u idoli su bili “prazni” ili “uzaludni”. Oni uopće nisu bili bogovi (usp. 2. Ljet 13:9; Iz 37:19; 41:29; Jer 2:11; Djela 14:15; Gal 4:8). Pavao, kasnije u 1. Poslanici Korinćanima, tvrdi kako demoni koriste ljudska praznovjerja i idolopoklonstvo (usp. 1. Kor 10:20), ali u stvarnosti nema idola!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:13: Znati \(slikovito pokazano iz Ponovljenoga zakona\); i: Posebnu temu dolje: Prazno, uzaludno, krivo, ništavnost \(BDB 996\).](#)

POSEBNA TEMA: PRAZNO, UZALUDNO, KRIVO, NIŠTAVNOST (BDB 996)

Ova riječ u osnovi znači “prazno”, “uzaludno”, ili “ništavnost”:

1. zaklinjanja /korištenja YHWH-ina Imena uzalud – Knjiga Izlaska 20:7; Ponovljeni zakon 5:11; 6:13; 10:20; Psalam 24:4; 139:20
2. idola – Psalam 31:6; Knjiga proroka Jeremije 18:15; Jona 2:8
3. govorenja – Psalam 12:2; 41:6; 144:8.11; Izreke 30:8; Knjiga proroka Izaije 59:3; Ezekiel 13:8; Hošea 10:4
4. pobuda /poriva – Knjiga o Jobu 15:31; Knjiga proroka Izaije 5:18; 30:28
5. proročanstva – Knjiga o Jobu 35:13.16; Tužaljke 2:14; Knjiga proroka Ezekiel 12:24; 13:6.7.9.23; 22:28
6. beskorisnih /nedostojnih ljudi – Knjiga o Jobu 11:11; Psalam 26:4
7. ljudske djelatnosti – Psalam 60:13; 89:48; 108:13; 127:2
8. nedostojnih prinosa /žrtava – Knjiga proroka Izaije 1:13.

Ovo nije isti pojam kao “ispraznost” (BDB 210 I), vrlo često korištena u Knjizi Propovjednika.

▣ **(8:4) “nema Boga osim jednoga”** Ovo je teološka potvrda monoteizma (usp. 1. Tim 2:5-6). Prema biblijskome otkrivenju postoji samo jedan pravi Bog (usp. 1. Kor 8:6; Pnz 4:35.39; Ps 86:8.10). Često SZ govori o drugim “*elohim*” (tj. duhovnim bićima), ali nijedno nalik (tj. u istim kategorijama, usp. Izl 20:2-3; Pnz 32:39) YHWH-i (usp. Izl 15:11; Ps 86:8; 89:6). Židovska molitva nazvana *Shema* iz Ponovljenoga zakona 6:4, židovska je potvrda navođena dnevno i na svakoj službi na subotnjem štovanju što potvrđuje jedinstvenost i jednost YHWH (usp. Mk 12:28-29).

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:1, C: Imena za Božanstvo; i u: 1:8: Monoteizam.](#)

8:6 “ipak za nas ne postoji *nego* jedan Bog” Ovo je teološka potvrda monoteizma. Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 8:4.

U povijesti religije postojalo je nekoliko grupacija uvjerenja o božanstvu:

1. animizam, duhovna bića povezana su s prirodnim tijekovima ili stvarima
2. politeizam, postojanje mnogo bogova
3. henoteizam, mnogo bogova, ali samo jedan bog za nas (tj. pleme, narod, zemljopisno područje)
4. monoteizam, postojanje samo jednoga Boga (ne Glavnoga /Visokoga Boga panteona).

Ovaj tekst tvrdi postojanje mnogih duhovnih bića (usp. 1. Kor 8:5), ali samo jednoga istinskog Boga (usp. 1. Kor 8:4).

Za one u judeo.-kršćanskoj tradiciji postoji samo jedan Stvoritelj /Iskupitelj Bog koji postoji u tri vječne Osobe.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Trojstvo.](#)

▣ **“Otac”** Ovo je predivan prisn, osoban, obiteljski naslov za Božanstvo. To naglašava Božju imanenciju. Ova zamisao o Bogu može se spoznati samo Njegovim samo-otkrivenjem, a ne ljudskom filozofijom ili otkrićem.

Iako se ovaj obiteljski naslov pojavljuje u SZ-u rijetko (usp. Pnz 32:5-6; Iz 63:16; 64:8; Jer 31:9.20; Hoš 11:3-4; Mal 1:6; 2:10), Isus, Sin, bio je taj koji je u potpunosti otkrio ovu zadivljujuću, prisnu, metaforičku analogiju (usp. “naš Otac”, Mt 6:9; 23:9; Ef 4:6; *Abba*, Mk 14:36).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:3: Očinstvo Boga.](#)

▣ **“od koga su sve stvari”** Ovo je potvrda Boga kao Stvoritelja (usp. 1. Kor 11:12; Rim 11:36; 2. Kor 5:18; Kol 1:16; Heb 2:10).

▣ **“i mi postojimo za Njega”** Bog je stvorio svijet kao pozornicu za čovječanstvo kako bi imalo zajedništvo s Njim. Jednom kad su ishodi ljudske pobune (usp. Post 3) prevladani u našem spasenju i obnovi kroz Krista, mi razumijemo našu namjeravanu svrhu. Čim se Božja slika u čovječanstvu obnovi kroz Krista onda će biti obnovljeno prisno, osobno zajedništvo Edena.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.](#)

▣ **“jedan Gospodin, Isus Krist”** Naslov “Gospodin” odražava SZ-ni prijevod YHWH, što je hebrejski GLAGOL “biti” (usp. Izl 3:14). Židovi su se bojali izgovarati ovo sveto Ime kako ga ne bi uzimali uzaludno, pa su ga stoga, zamijenili hebrejskim pojmom *Adon* ili Gospodin.

Nazivanje Isusa Gospodinom (tj. *kurios* je grčka istoznačnica hebrejskome *Adon*) način je potvrđivanja Njegova Božanstva i jednosti s YHWH-om (usp. Fil 2:11). Zamisao o jednosti također je značajna (usp. Ef 4:5; 1. Tim 2:5).

Iako Pavao je koristi *Theos* (tj. Bog) za Isusa u ovome okviru, on ga koristi o Isusu u Djelima apostolskim 20:28; Poslanici Rimljanima 9:5; i Titu poslanici 2:13 te *Theotētus* u Kološanima 2:9. Ne može postojati sumnja da u Pavlovu umu Isusu nije Božanski. On nikad ne naznačuje kako jedan Bog može vječno postojati u tri osobna očitovanja, ali to je očevidni zaključak.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:1, D: Imena za Božanstvo; i u 1:1: Gospodin \(*kurios*\).](#)

▣ **“po kome su sve stvari, i mi postojimo po Njemu”** Isus je bio Očev posrednik u stvaranju (usp. Iv 1:3; Kol 1:16; Heb 1:2). To je bila uloga poosobljene Mudrosti u Izrekama 8:22-31. Mudrost je ŽENSKOGA RODA u hebrejskome (usp. Izr 8:1-21) jer je IMENICA “mudrost” (BDB 315) ŽENSKI ROD. U ovome odlomku vidimo napetost između naše potvrde monoteizma i NZ-noga otkrivenja Trojstva.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 8:7-13

⁷Međutim nemaju svi ljudi ovo znanje; ali neki, bivajući naviknuti na idola sve do sada, jedu hranu kao da je bila žrtvovana idolu; i njihova savjest bivajući slabom je oskrvnuta. ⁸Ali hrana nas neće predati Bogu; mi nismo gori ako ne jedemo, niti bolji ako jedemo. ⁹Ali pripazite da ova vaša sloboda nekako ne postane kamen spoticanja slabima. ¹⁰Jer ako te netko vidi, tko ima znanje, kako blaguješ u idolovu hramu, neće li njegova savjest, ako je slaba, biti ojačana da jede stvari žrtvovane idolima? ¹¹Jer kroz tvoje znanje on tko je slab je upropašten, brat zbog kojeg je Krist umro. ¹²I tako, griješeći protiv braće i ranjavajući njihovu savjest dok je ona slaba, ti griješiš protiv Krista. ¹³Stoga, ako hrana uzrokuje mome bratu da se spotakne, ja neću nikad jesti meso ponovno, tako da neću prouzročiti svome bratu da se spotakne.

8:7 “Međutim nemaju svi ljudi ovo znanje” U okviru ovo upućuje na “slabog” i “jakog” kršćanina (usp. Rim 14:1.2.14.22-23; 15:1). “Slab” u ovome okviru upućuje na praznovjerje ili legalizam povezan s nečijim prošli, neobraćenim životom. Ovo je sarkastički pogled što se vraća na 1. Poslanicu Korinćanima 8:1 i na oholost određenih frakcija crkve u Korintu te njihov naglasak na mudrosti i znanju (usp. 1. Kor 8:11).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti \(iz Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13\).](#)

POSEBNA TEMA: KRŠĆANINOVA SLOBODA NASUPROT KRŠĆANINOVE ODGOVORNOSTI (iz Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13)

- A. Poslanica Rimljanima 14:1 - 15:13 pokušava uravnotežiti paradoks kršćaninove slobode i odgovornosti. Književna jedinica ide od Rimljanima 14:1-15:13.
- B. Problem što je opteretio ovo poglavlje bio je moguće napetost između pogana i židovskih vjernika u crkvi u Rimu. Prije obraćenja Židovi su stremili biti legalistički a pogani nemoralni. Zapamtite, ovo je naslovljeno na iskrene Isusove

sljedbenike. To poglavlje ne naslovljava putene vjernike. Najviši motiv pripisan je obojima skupinama. Postoji opasnost u krajnostima s obje strane. Ova raspra nije dopuštenje za cjepidlački legalizam niti za gizdavi liberalizam.

- C. Vjernici moraju biti pozorni da ne stvore svoju vlastitu teologiju ili etiku mjerilom za sve druge vjernike (usp. 2. Kor 10:12). Vjernici moraju hodati u svjetlu što imaju ali razumjeti da njihova teologija automatski nije Božja teologija. Vjernici su još uvijek pod utjecajem grijeha. Mi moramo ohrabriti, poticati, i učiti jedan drugoga iz Pisama, prosudbe, i iskustva, ali uvijek u ljubavi. Što netko više zna on /ona više zna da ne zna (usp. 1. Kor 13:12)!
- D. Nečiji stav i porivi pred Bogom su stvarni ključevi u procjeni djelovanja kršćanskoga brata /sestre. Kršćani će stati pred Krista kako bi bili suđeni o tome kako su se odnosili jedan prema drugome (usp. Djela 15:10.12 i 2. Kor 5:10).
- E. Martin Luther je rekao: “Kršćanin je najslobodniji gospodin, nikome podložan; kršćanin je najposlušniji sluga svima, podložan svima.” Biblijska istina često je predstavljena u napetošću-ispunjenome paradoksu ([vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima: Uvod, D: Istočnjačka književnost \[biblijski paradoksi\]](#)).
- F. S ovom teškom ali ključnom temom bavi se čitava književna jedinica Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13 te također 1. Korinćanima 8 - 10 i Kološanima 2:8-23.
- G. Međutim, mora se izjaviti da pluralizam među iskrenim vjernicima nije loša stvar. Svaki vjernik ima jakosti i slabosti. Svatko mora hodati u svjetlu što on /ona ima, uvijek otvoren prema pismu i Bibliji za još više svjetla. U ovome razdoblju gledanja kroz mračno staklo (1. Kor 13:8-13) moramo hodati u ljubavi (Djela 15:15), i miru (Djela 15:17.19) zbog uzajamne izgradnje.
Naše različitosti kao vjernika su Božja otvorena vrata kako bi različiti nevjernici našu oprost i obnovu u Kristu. Kršćanski pluralizam, unutar biblijskih granica, dobar je za evangelizaciju!
- H. Naslovi “jači” i “slabi” što Pavao daje ovim skupinama predrasude su prema nama. To zasigurno nije bila Pavlova nakana. Obje skupine bile su iskreni vjernici. Mi ne smijemo pokušavati ukalupiti druge kršćane u nas same! Mi prihvaćamo jedan drugoga u Kristu!
- I. Čitava raspra može se iscrutati kao:
1. prihvatiti jedan drugoga jer Bog prihvaća nas u Kristu (Rim 15:14:1.3; 15:7)
 2. ne suditi jedan drugoga jer Krist je naš jedini Gospodar i Sudac (usp. Rim 14:3-12)
 3. ljubav je važnija od osobne slobode (usp. Rim 14:13-23)
 4. slijedite Kristov primjer i položite svoja prava za izgradnju i dobro drugih (usp. Rim 15:1-13).

▣ **(8:7) “i njihova savjest bivajući slabom je oskvrnuta”** Vjernici moraju djelovati u vjeri u svjetlu što imamo (usp. Rim 14:23), čak i kad je to znanje pogriješno ili duhovno djetinjasto. Vjernici su odgovorni samo za ono što razumiju.

Pavao koristi pojam “savjest” često u korintskim pismima (usp. 1. Kor 4:4; 8:7.10.12; 10:25.27.28.29; 2. Kor 1:12; 4:2; 5:11). To upućuje na taj moralni unutarnji osjećaj o tome što je primjereno ili neprimjereno (usp. Djela 23:1). Savjest može biti pod utjecajem naših prošlih života, naših jadnih odabira, ili pod utjecajem Duha Božjega. Ona nije besprijekoran vodič, ali određuje granice pojedinačne vjere. Prema tome, prekršiti svoju savjest, čak premda je pogriješana ili slaba, glavni je problem vjere.

Vjernikova savjest mora biti sve više i više oblikovana Riječju Božjom i Duhom Božjim (usp. 1. Tim 3:9). Bog će suditi vjernike temeljem svjetla što imaju (tj. slabo ili jako), ali svaki od nas mora biti otvoren prema Bibliji i Duhu za više svjetla i rasti u znanju o Gospodinu Isusu Kristu. Vidjeti puniju bilješku o “savjesti” u 1. Poslanici Korinćanima 10:25.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 4:4: Savjest \(suneidēsis\).](#)

▣ **“oskvrnuta”** Ovaj je pojam izvorno upućivao na nečistu odjeću (usp. Zah 3:3-4; Juda stih 23; Otk 3:4). Postao je pojmom što se slikovito koristi za moralno oskvrnuće (usp. Otk 14:4).

Iznenadujuće je što je ovaj pojam odabran za opis onoga što se događa slabim vjernicima koji krše svoje vlastite granice vjere. Bog gleda na srce u svakoj situaciji. Razbijanje našega shvaćanja vjere, čak ako je slabo ili neprimjereno, ozbiljno je kršenje vjere!

8:8 “Ali hrana nas neće predati Bogu” Ovo pokazuje pogrešnu teologiju, i onih koji tvrde asketizam, ili židovski legalizam, kao i onih koji tvrde korjenitu slobodu. Niti jedenje niti ne-jedenje neće nas pokazati prihvatljivima Bogu (usp. Rim 14:14,23; Mk 7:18-23). Ljubav za Boga izražena u samo-ograničavajućoj ljubavi za drugu braću i sestre u Kristu ključ je mira i zrelosti unutar kršćanskoga zajedništva (tj. Ef 4:1-6).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Starozavjetni zakoni o hrani](#); i [Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:19: Pavlovo gledište o Mojsijevskome Zakonu](#).

POSEBNA TEMA: STAROZAVJETNI ZAKONI O HRANI

Po mome mišljenju, ovi zakoni o hrani (Lev 11; Pnz 14) nisu prvenstveno dati za zdravlje ili iz higijenskih razloga (tj. Majmonid [židovski filozof – op.prev.], *Guide* 3:48; *Kiddushin* 49b [Talmudski traktat]), nego zbog teoloških razloga. Izraelci ne smiju imati dodira s Kanaancima (usp. Iz 65:4; 66:3.17). Mnoge odredbe date Izraelu kroz Mojsija odnose se na kanaansku hranu, druženje, i prakse štovanja (npr. Izl 8:23).

Na pitanje: “Jesu li ovi zakoni o hrani obvezujući ili čak korisni za NZ-ne vjernike”, rekao bih: “Ne!” Evo mojih razloga:

1. Isus je odbacio zakone o hrani kao načina pristupa i ugađanja Bogu, Evanđelje po Marku 7:14-23 (jamačno je urednički osvrt ili od Petra ili Ivana Marka u stihu 19 jednako nadahnut)
2. ovo isto pitanje bilo je predmetom Sabora u Jeruzalemu iz Djela apostolskih 15, gdje je bilo odlučeno da pogani ne moraju slijediti SZ-ne kultne zakone (usp. posebice Djela 15:19). Djela apostolska 15:20 nisu zakon o hrani, nego pristanak na zajedništvo vjernih Židova koji mogu štovati u poganskim crkvama
3. Petrovo iskustvo u Djelima apostolskim 10 u Jopi nije o hrani, nego o prihvaćanju svih ljudi, ipak Duh je koristio nevažnost zakona o hrani kao simbol kako bi poučio Petra!
4. Pavlova rasprava o “slabim” i “jakim” vjernicima opominje nas da ne silimo naše osobno tumačenje, naročito o SZ-nim zakonima, na sve druge vjernike (usp. Rim 14:1 - 15:13; 1. Kor 8 - 10)
5. Pavlova upozorenja o legalizmu i osuđivanju vezano na gnostičke krive učitelje zapisana u Poslanici Kološanima 2:16-23 trebala bi biti upozorenje svim vjernicima u svakome dobu! Budite pozorni glede NZ-ne farizejštine!

▣ (8:8) “predati” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Obilovati \(*periseuō*\)](#).

POSEBNA TEMA: OBILOVATI (*periseuō*)

Ovaj pojam uglavnom koristi Pavao. On označava ono što se prelijeva do viška (tj. pozitivan smisao).

1. Istina Božja obiluje Njegovom slavom, Poslanica Rimljanima 3:7.
2. Besplatan dar u milosti od toga jednoga čovjeka, Isusa Krista, obilovao je, Poslanica Rimljanima 5:15.
3. Vjernici obiluju u nadi, Poslanica Rimljanima 15:13.
4. Vjernici nisu predani Bogu jedenjem ili ne jedenjem određenih hrana, 1. Poslanica Korinćanima 8:8 (usp. Mk 7:15.17-23).
5. Vjernici obiluju u izgradnji Crkve, 1. Poslanica Korinćanima 14:12.
6. Vjernici obiluju u djelu Gospodinovu, 1. Poslanica Korinćanima 15:58.
7. Vjernici sudjeluju obilno u Kristovoj patnji i obilju Kristove utjehe, 2. Poslanica Korinćanima 1:5.
8. Služba pravednosti obiluje u slavi, 2. Poslanica Korinćanima 3:9.
9. Zahvaljivanja vjernika obiluju slavom Božjom, 2. Poslanica Korinćanima 4:15.
10. Izobilje radosti vjernika, 2. Poslanica Korinćanima 8:2.
11. Vjernici obiluju u svemu (vjeri, izražavanju, znanju, ozbiljnosti, i ljubavi), i u daru za jeruzalemsku Crkvu, 2. Poslanica Korinćanima 8:7.
12. Sva milost obiluje vjernicima, 2. Poslanica Korinćanima 9:8.
13. Vjernici obilno zahvaljuju Bogu, 2. Poslanica Korinćanima 9:12.
14. Bogatstva Božje milosti izdašna su na vjernicima, Poslanica Efežanima 1:8.
15. Ljubav vjernika može obilovati sve više i više, Poslanica Filipljanima 1:9.

16. Povjerenje vjernika da Pavao obiluje u Kristu, Poslanica Filipljanima 1:26.
17. Imajući obilje, Poslanica Filipljanima 4:12.18.
18. Vjernici su preplavljeni zahvalnošću, Poslanica Kološanima 2:7.
19. Vjernici se obogaćuju i obiluju u ljubavi jedan za drugoga, 1. Poslanica Solunjanima 3:12.
20. Obilje u pobožnome načinu života, 1. Poslanica Solunjanima 4:1.
21. Obilje u ljubavi za drugove vjernike, 1. Poslanica Solunjanima 4:10.

Pavlovo razumijevanje milosti Božje u Kristu bilo je “povrh svega”, tako je također, potreba vjernika da hodaju u ovoj “povrh svega” milosti i ljubavi u svojim dnevним životima!

▣ (8:8) “ako ... ako” Postoje dva TREĆA RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA u 1. Poslanici Korinćanima 8:8, što pokazuju moguće djelovanje.

8:9

NASB, NRSV

“Ali pripazite da ova vaša sloboda nekako ne postane kamen spoticanja slabima”

NKJV

“Ali pazite da nekako ova vaša sloboda ne postane kamen spoticaja onima koji su slabi”

TEV

“Budite pozorni, međutim, ne dopustite da vaša sloboda djelovanja učini pad u grijeh onih koji su slabi”

NJB

“Samo budite pozorni da se ova vaša sloboda ni na koji način ne okrene u prepreku što bi spotakla one koji su ranjivi”

Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Kršćanska sloboda (tj. *exousia*, usp. 1. Kor 9:4.5.6.12.18) mora biti nadzirana ljubavlju ili ona postaje dopuštenjem (usp. 1. Kor 10:23-33; 13:1-13; Rim 14:1-15:13). Mi smo čuvar našega brata!

O ovoj temi kršćanske slobode i odgovornosti raspravlja se i u Poslanici Rimljanima 14:1-15:13.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:7: Kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti \(iz Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13\).](#)

8:10 “ako” Ovo je još jedan TREĆI RAZRED KONDICIONALNA što znači moguće djelovanje. Gramatika 1. Poslanice Korinćanima 8:10 očekuje “da” odgovor.

▣

NASB, NKJV

“te netko vidi, tko ima znanje, kako blaguješ u idolovu hramu”

NRSV

“drugi vide tebe koji imaš znanje, kako jedeš u hramu nekog idola”

TEV

“Pretpostavimo kako osoba čija je savjest slaba u toj stvari, vidi tebe, koji imaš tako-zvano ‘znanje’ da jedeš u hramu nekoga idola”

NJB

“Pretpostavimo da te netko vidi koji ima znanje, kako sjediš u hramu nekoga lažnog boga”

Ovaj izričaj preveden je višeznačno u NASB i NKJV. Idiomiški, dinamički ekvivalentni prijevodi TEV i NJB uhvatili su misao.

Znanje na kojeg upućuje Pavao ide unatrag na 1. Poslanicu Korinćanima 8:1-4. Jaki vjernici znaju da postoji samo jedan Bog (usp. 1. Kor 8:4). Slabi vjernici još su uvijek pod utjecajem prošlosti. Jaki vjernici naginju se unatrag tako da ne povrijede svoju slabu braću ili sestre u Kristu ili iskrene tražitelje (usp. Rim 14:1; 1. Kor 8:1).

Istinska duhovna snaga nije samo u znanju, nego u ljubećim djelovanjima prema drugim vjernicima, čak i prema slabima, praznovjernima, legalistima, asketima, bebama! Istinsko znanje čini nekoga poniznim upraviteljem nezaslužene milosti Božje u Kristu!

▣ “blaguješ u idolovu hramu” Vidjeti bilješke u 1. Poslanici Korinćanima 10:14-22.

▣

NASB

“biti ojačana”

NKJV

“biti ohrabrena jesti”

NRSV

“biti ohrabrena do točke jedenja”

TEV

“neće li ga ovo ohrabriti da jede”

NJB

“može biti ohrabrena jesti”

Ovo je pojam “graditi” ili “izgraditi” kao u stihu 1. Ovdje je upotrijebljen u ili:

1. sarkastičkome smislu o uništavajućem utjecaju djelovanja jačega brata
2. moguće je to navod iz korintškoga pisma vezan na to kako pomoći onima koji su slabe vjere.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:1: Izgrađivati.](#)

8:11

NASB

“Jer kroz tvoje znanje on tko je slab je upropašten, brat zbog kojeg je Krist umro”

NKJV

“I zbog tvoga znanja slabi brat će propasti, za kojeg je Krist umro”

NRSV

“Tako tvojim znanjem oni slabi vjernici za koje je Krist umro propadaju ”

TEV

“I tako ova slaba osoba, tvoj brat za koga je Krist umro, propast će zbog tvoga ‘znanja’”

NJB

“I onda će kroz tvoje znanje ovaj brat za kojeg je Krist umro, ranjiv kakav jeste, biti izgubljen”

Redosljed grčke rečenice naglašava “tvoj” (tj. ovo takozvano nadnaravno znanje što posjeduješ). Kad sloboda jednoga kršćanina uništava drugoga kršćanina, ta sloboda je velika nesreća (usp. Rim 14:15.20).

Ovo je sarkastički osvrt kao što je u 1. Poslanici Korinćanima 8:10. Korintska crkva bila ponosna zbog svoga znanja (1. Kor 8:1). Ovdje Pavao pokazuje da znanje može biti velika nesreća. Pavao uvijek upozorava “jačega” brata neka ima strpljenje i brigu za “slabijeg” brata, zbog Kristove ljubavi za njih obojicu.

Pojmovi “razoren”, “upropašten”, ili “uništen” moraju biti tumačeni u svjetlu Poslanice Rimljanima 14:22-23, gdje znače “prouzročiti nekome griješenje”, što je analogno uporabi ovoga pojma ovdje. To nije konačno uništenje, nego privremeno, ipak ozbiljan, usporen duhovni rast.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanicu Korinćanima 1:19: Uništenje \(apollumi\).](#)

8:12 “griješeci protiv braće ... ti griješiš protiv Krista” Ovo je snažna izjava. Naša ljubav za Boga pokazana je u našoj ljubavi jedan za drugoga. Nekoliko puta u NZ-u, ljudska djelovanja protiv vjernika viđena su kao djelovanja protiv Krista (usp. Djela 9:4.5) a ljudska djelovanja za vjernike viđena su kao djelovanja za Krista (usp. Mt 25:40.45).

8:13 “ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Pitanja o hrani prouzročila su nekim vjericima kršenje njihovih osobnih vjerskih pretpostavki.

▣ **“spotakne”** Ovo je grčki pojam što je bio korišten za hvatanje životinja u zamku. Doslovno to upućuje na “štap za mamce”.

▣ **“ja neću nikad jesti meso ponovno”** Ovaj stih ima vrlo jaku trostruku NIJEČNU građu (usp. Rim 14:21). Slobodu u Kristu treba izgrađivati, a ne uništavati. Neizrečena implikacija jeste ta da Pavao neće jesti meso žrtvovano idolu ili u nekome idolovu hramu. Ovo ne podrazumijeva da je Pavao postao vegetarijanac.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Očito je da ovaj određeni problem nije suvremen; međutim, sveopće načelo ovdje je vrlo važno. Izložite to načelo svojim vlastitim riječima.
2. Kako se odnosi demonska aktivnost na svjetske religije u naše vrijeme?
3. Ako postoji samo jedan Bog, kako može Isus biti Božanski?
4. Objasnite odnos između kršćaninove slobode i kršćaninove odgovornosti.
5. Odredite “slabe” i “jake” vjernike.
6. Bi li svi kršćani trebali biti vegetarijanci?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 9

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
				hrana prinesena lažnim bogovima (8:1 - 11:1)
prava apostola	obrazac samo-odricanja	Pavlova prava kao apostola	prava i dužnosti apostola	Pavao se poziva na svoj vlastiti primjer
9:1-2	9:1-18	9:1-2	9:1-2	9:1-14
9:3-12a		9:3-7	9:3-7	
		9:8-12a	9:8-12a	
9:12b-18		9:12b-14	9:12b-14	
		Pavao je slobodan odreći se svojih apostolskih prava		
	spasenje svih ljudi	9:15-18	9:15-18	9:15-18
9:19-23	9:19-23	9:19-23	9:19-22	9:19-23
	težnja za krunom		9:23-27	
9:24-27	9:24-27	9:24-27		9:24-27

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINČANIMA 9:1-27

- A. Ovo poglavlje odnosi se na poglavlje 8 u smislu traženja ravnoteže između kršćaninovih prava i odgovornosti u ljubavi (usp. Rim 14:1 - 15:13 i 1. Kor 8:1-11 i 13:1-13).
- B. Iz okvira je očividno da je Pavlovo vodstvo bivalo napadnuto od neke skupine ili skupina u crkvi u Korintu:
1. retorički obučeni židovskih putujućih učitelja
 2. početnih gnostika.
- C. Postoji niz osobnih ZAMJENICA (i GLAGOLSKIH oblika) korištenih u ovome poglavlju:
1. PRVO LICE JEDNINE, u 1. Poslanici Korinćanima 9:1-3.6.8.15-23.26-27
 2. PRVO LICE MNOŽINE, u 1. Poslanici Korinćanima 9:4-5.10-11.25:
 - a. budući je Barnaba posebice spomenut u 1. Poslanici Korinćanima 9:6 pretpostavlja se da je vjerojatno spomenut i u 1. Poslanici Korinćanima 9:4-5
 - b. u 1. Poslanici Korinćanima 9:10-11 Pavao izgleda uključuje Apolona i moguće druge propovjednike koji su bili u posjeti, čak i Petra
 - c. Pavao često koristi uredničku množinu “mi” kako bi govorio o sebi
 3. DRUGO LICE MNOŽINE, u 1. Poslanici Korinćanima 9:13.24 upućuje na Korinćane koji tvrde takvo “puno” znanje o Božjim stvarima
 4. Pavlova uporaba ZAMJENICA izuzetno je teška i izvor je mnogih grčkih rukopisnih varijanti.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:1-2

¹Nisam li ja slobodan? Nisam li ja apostol? Nisam li ja vidio Isusa našega Gospodina? Niste li vi moje djelo u Gospodinu? ²Ako za druge nisam apostol, barem sam za vas; jer vi ste pečat moga apostolstva u Gospodinu.

9:1 “Nisam li ja slobodan” Postoje nizovi retoričkih pitanja u ovome okviru. USB⁴ ima četrnaest, NASB ima šesnaest, NKJV ima petnaest, NRSV ima šesnaest, TEV ima četrnaest, i NJB ima dvanaest. Neizvjesno je jesu li to izjave ili pitanja (usp. Ellingworth i Hatton, *A Handbook on Paul's First Letter to the Corinthians*, str. 193). Sva pitanja u 1. Poslanici Korinćanima 9:1-2 očekuju “da” odgovor. Pitanja u 1. Korinćanima 9:6.7.10, i 11 izrečena su tako kao da očekuju “ne” odgovor.

Ova uporaba “slobodan” u smislu je duhovne slobode u Kristu (usp. 1. Kor 9:19; 10:29), ne rimske slobode (tj. politička prava). U Kristu vjernik, sad nastanjen Duhom, sad obaviješten Evanđeljem, ima slobodu “ne za /na”! Snaga “paloga ja”, “meni prvo” iz Knjige Postanka 3 zamijenjena je s “drugima prvo”! Sloboda u Evanđelju nije “sloboda za...”, nego “sloboda za ne...”! To je vrlo različito od političke slobode što je zapravo plod stabla spoznaje dobra i zla. Palo društvo ne može se baviti sa “slobodom”! Niti se mogu nezreli vjernici! O, tragedija tiranije “ja”.

▣ **“Nisam li ja vidio Isusa našega Gospodina”** Ovo je PERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA, što podrazumijeva kako je djelovanje u prošlosti ishodilo u trenutačnome stanju bivanja. Pavlovo apostolstvo bivalo je napadano jer on nije bio jedan od izvorne /početne Dvanaestorice. Osobine za bivanje apostolom bile su te da je osoba morala biti s Isusom tijekom Njegova ovozemaljskoga života i morala je vidjeti uskrsloga Isusa (usp. Djela 1:15-26). Pavao tvrdi kako je on vidio uskrsloga Krista (usp. Djela 9:3.17.27; 22:14; 1. Kor 15:8). Pavlov poziv bio je upućen posebnim Kristovim činom za posebnu misiju poganima, što je zahtijevalo posebno otkrivenje (usp. Djela 18:9; 23:11).

Pavao ne samo da je osobno susreo Isusa na cesti za Damask, nego mu se i nekoliko puta tijekom njegove službe Isus, ili anđeo kao Isusov predstavnik, ukazao kako bi ga ohrabrio (usp. Djela 18:9-11; 22:17-21), u Djelima apostolskim 27:23.

▣ **“li vi moje djelo u Gospodinu”** Dokaz Pavlova apostolstva bile su brojne crkve koje je utemeljio Pavao, od kojih je jedna bila korintska (usp. 1. Kor 4:15; 2. Kor 3:1-3).

9:2 “Ako” Ovo je PRVIRAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što pokazuje kako je Pavlov autoritet odbacivalo nekoliko različitih frakcija u Ranoj crkvi (usp. Djela 15 i Gal).

▣ **“jer vi ste pečat moga apostolstva u Gospodinu”** Pečat je u drevnome svijetu bio vruća grudica voska u koji je bio utisnut pečatni prsten kako bi zapečatio pismo ili pošiljku. On je bio osiguranje da sadržaj ne bude otvoren; pokazivao je tko posjeduje sadržaje; i pokazivao je istinitost sadržaja, što je bio poslan od prave osobe. Ova vrsta pečata postala je metafora kršćanske sigurnosti (usp. Iv 3:33; Rim 4:11).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pečat.](#)

POSEBNA TEMA: PEČAT

Pečat je možda bio drevni način pokazivanja:

1. istine (usp. Iv 3:33)
2. vlasništva (usp. Iv 6:27; 2. Tim 2:19; Otk 7:2-3; 9:4)
3. sigurnosti ili zaštite (usp. Post 4:15; Mt 27:66; Rim 4:11; 15:28; 2. Kor 1:22; Ef 1:13; 4:30; Otk 20:3)
4. također može biti znak stvarnosti Božjega obećanja dara (usp. Rim 4:11 i 1. Kor 9:2).

Svrha toga pečata u Knjizi Otkrivenja 7:2-4; 9:4 jeste identificirati Božji narod tako da ih ne pogodi Božji gnjev. Sotonov pečat identificira njegov narod, koji su predmet Božjega gnjeva. U Otkrivenju “nevolja” (tj. *thlipsis*) uvijek upućuje na proganjanje vjernika od strane nevjernika, dok je gnjev /bijes (tj. *orgē* ili *thumos*) uvijek Božja osuda nevjernika kako bi se mogli pokajati i okrenuti se vjeri u Krista. Ova pozitivna svrha osude može se vidjeti u zavjetnim prokletstvima /blagoslovima u Levitskome zakoniku 26; Ponovljenome zakonu 27 - 28;30; Psalmu 1.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:3-7

³Moja obrana onima koji me istražuju je ovo: ⁴Nemamo li mi pravo jesti i piti? ⁵Nemamo li mi pravo uzeti sobom vjernu ženu, čak kao ostatak apostola i braće od Gospodina i Kefa? ⁶Ili ima li samo Barnaba a ja nemam pravo uzdržavati se od posla? ⁷Tko u bilo koje vrijeme služi kao vojnik u svome vlastitom trošku? Tko zasađuje vinograd a ne jede plod od njega? Ili tko njeguje stado a ne koristi mlijeko stada?

9:3 “Moja obrana” Ovaj pojam (tj. *apologia*) bio je korišten o “pravnoj obrani” (usp. Djela 19:33; 22:1; 25:16; Fil 1:7.17; 1. Pt 3:15). Sintaktički 1. Poslanica Korinćanima 9:3 može ići s 1. Korinćanima 9:2 ili 1. Korinćanima 9:4. USB⁴, NRSV, i TEV pokazuju da to ide s 1. Korinćanima 9:4, dok NKJV i NJB ne prelamaju odlomak ni na jednoj točki.

▣ **“onima koji me istražuju”** Pavao je bio kritiziran od neke skupine ili teološke frakcije u Korintu (usp. 1. Kor 2:15; 4:3). Oni su tvrdili:

1. da on nije pravi apostol
2. da je promijenio poruku jeruzalemskih apostola
3. da je on jedini propovijedao za novac.

Ove optužbe nisu posebice izrečene, nego su pretpostavljene iz povijesne okolnosti i iz tema što je Pavao odabrao nasloviti u ovome pismu.

9:4 Ovo započinje nizove pitanja (usp. 1. Kor 9:4-7) gdje Pavao tvrdi svoja prava kao apostola koji ima podršku od mjesnih crkava. Međutim on je osobno odabrao ne primijeniti svoja prava (usp. 1. Kor 9:15.18; 1. Sol 2:6), nego potvrđuje prava drugih kršćanskih radnika.

9:5 “uzeti sobom ... čak kao ostatak apostola” Okvir ne tvrdi izravno pravo apostola da imaju ženu, iako je to jamačno podrazumijevano, nego pravo apostola da crkve podupiru njih i njihove žene.

Pojam “apostol(i)” može upućivati na Dvanaesticu ili na širu uporabu pojma (usp. Djela 14:4.14; Rim 16:6-7; 1. Kor 4:9; Gal 1:9; Ef 4:11; Fil 2:25; 1. Sol 2:6). Zato jer je Petar imenovan izdvojeno, podrazumijeva se potonja skupina. Isto je tako moguće da je skupina (tj. jedna od frakcija) u ovoj crkvi uzdizala Petrovo apostolstvo (usp. 1. Kor 1:12; 3:22).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Slati \(*apostellō*\), iz čega dolazi “apostol”.](#)

NASB, NKJV, NRSV, NIV
TEV, NJB, NEB, Pešita

“vjernu ženu”
“kršćansku ženu”

U grčkome ovdje je dvostruki par IMENICA, “sestru, ženu”, što je bilo idiomski za “vjernu ženu”. Povijesni problem je kako se ovo odnosi na:

1. žene koje su pratile Isusa i apostolsku skupinu i pomagale im (usp. Mt 27:55; Mk 15:40-41).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Žene koje su putovale s Isusom i Njegovim učenicima](#)

POSEBNA TEMA: ŽENE KOJE SU PUTOVALE S ISUSOM I NJEGOVIM UČENICIMA

Matej 27:55-56

Marija Magdalena

Marija, majka Jakova i Josipa

Majka sinova Zebedeja

(Jakova i Ivana)

Marko 15:40-41

Marija Magdalena

Marija, majka Jakova
Mlađega, Josipa

Saloma

Luka 8:2-3; 23:49

Marija Magdalena

Ivana, žena Kuza
(Herodova upravitelja)

Suzana i druge

Ivan 19:25

Marija, Isusova majka

sestra Njegove majke

Marija, žena Kleofe

Marija Magdalena

Slijede bilješke o ovim ženama iz moga komentara **Evangelja po Marku 15:40-41**:

“Postojale su i žene koje su gledale izdaleka.” Apostolsku skupinu posluživalo je i novčano i fizički nekoliko žena (tj. kuhale su, prale, itd., usp. Mk 15:41; Mt 27:55; Lk 8:3).

“**Marija Magdalena**”. Magdala je bio mali grad na obalama Galilejskoga mora, tri milje sjeverno od Tiberijade. Marija je slijedila Isusa iz Galileje nakon što ju je On oslobodio od sedam demona (usp. Lk 8:2). Ona je nepravedno bila imenovana prostitutkom ali nema NZ-noga dokaza za to.

“**Marija, majka Jakova Mlađega i Josipa**”. U Evangelju po Mateju 27:56 ona je nazvana “majka Jakova i Josipa”. U Mateju 28:1 nazvana je “druga Marija”. Stvarno pitanje jeste, za koga je ona bila udana? U Ivanu 19:25 moguće je bila udana za Kleofa, ipak za njenog sina Jakova, rečeno je da je on “sin Alfeja” (usp. Mt 10:3; Mk 3:18; Lk 6:15).

“**Saloma**”. Ovo je bila majka Jakova i Ivana, koji su bili dio nutarnjega kruga Isusovih učenika, i bila je žena Zebedeja (usp. Mt 27:56; Mk 15:40; 16:1-2).

Slijede moje bilješke o ovim ženama iz mojih komentara **Evangelja po Ivanu 19:25**:

“kod Isusova križa stajale su **Njegova majka, i sestra Njegove majke, Marija, žena Kleofa, i Marija Magdalena**.” Postoji toliko mnogo raspre jesu li ovdje navedena četiri imena ili tri imena.

Vjerojatno je navedeno četiri imena jer ne bi mogle biti dvije sestre imenom Marija. Marijina sestra, Saloma, imenovana je u Marku 15:40 i Mateju 27:56. Ako je ovo tako, onda znači da su Jakov, Ivan, i Isus bili bratići. Predaja drugoga stoljeća (Hegesipp) kaže da je Kleofa bio Josipov brat. Marija Magdalena bila je ona iz koje je Isus istjerao sedam zlih duhova, i prva koju je On odabrao da joj se ukaže nakon Svoga uskrsnuća (usp. Iv 20:1-2; 11-18; Mk 16:1; Lk 24:1-10).

2. žene o kojima se raspravlja u 1. Poslanici Korinćanima 7:36-38 (tj. kći ili djevica družica ili zaručnica)
3. služba žena crkvenih vođa slično đakonisama Poslanice Rimljanima 16:1 ili “udovice” pastorala (usp. 1. Tim 3:11; 5:9-10). [Vidjeti Posebnu temu dolje: Đakonica \(iz 1. Timoteju poslanice 3.](#)

POSEBNA TEMA: ĐAKONICA (iz 1. Timoteju poslanice 3)

Ovo je oblik ŽENSKOGA RODA pojma *diakonos* (AKUZATIVNA JEDNINA ŽENSKOGA RODA), To je općeniti grčki pojam za službujućega /slugu. Korišten je o:

1. Kristu u Evanđelju po M arku 10:45; Poslanici Rimljanima 15:8
2. Pavlu u Poslanici Efežanima 3:7; Kološanima 1:23.25
3. đakonicama u Poslanici Filipljanima 1:1; 1. Timoteju poslanici 3:11.

Postoji dokaz i u NZ-u i u ranim post-biblijskim crkvenim spisima za službu đakonice. Drugi primjer o službi žena u mjesnoj crkvi u NZ-u su “udovice” u pastoralama (usp. 1. Tim 3:11; 5:3-16). RSV, Amplified, i Phillips prijevodi imaju “đakonica” u Poslanici Rimljanima 16:1. NASB i NIV imaju taj pojam u fusnotama. NEB ima “koja ima ured”. Svi vjernici su pozvani, nadareni, puno-vremenski službenici (usp. Ef 4:12). Neki su pozvani za uloge službe vodstva. Naše tradicije moraju ustupiti mjesto Pismu! Ovi rani đakoni i đakonice bili su sluge, a ne izvršni odbori.

M. R. Vincent, *Word Studies*, tom 2, str. 752 i 1196, kaže da *Apostolical Constitutions*, što datira od kasnoga drugog ili ranoga trećeg stoljeća, čini razliku između obveza i rukopoloženja ženskih crkvenih pomagačica:

1. đakonice
2. udovice (usp. 1. Tim 3:11; 5:9-10)
3. djevice (usp. Djela 21:9 i moguće 1. Kor 7:34).

Ove dužnosti uključuju:

1. brigu za bolesne
2. brigu za one koji su fizički progonjeni
3. posjećivanje onih u zatvoru koji su bili progonjeni zbog vjere
4. učenje novih vjernika
5. pomaganje u krštenju žena
6. neki nadzor nad članicama crkve.

Vjerojatno su svi od Dvanaestorice bili oženjeni jer su samci među Židovima bili rijetki. Židovi bi se ženili zbog zapovijedi u Knjizi Postanka 1:28; 9:1.7.

▣ **“čak kao ostatak apostola”** Pojam “apostol” ima nekoliko suzvuka u NZ-u:

1. oni koje je pozvao Isus i koji su Ga slijedili tijekom Njegova zemaljskoga života
2. Pavao je bio pozvan u posebnome viđenju na cesti za Damask
3. neprekidni dar u crkvi (usp. Ef 4:11), što je uključivalo nekoliko ljudi.

Tekstualno pitanje ovdje je što neka činimo s Pavlovim popisom:

1. ostatak apostola
2. braća Gospodinova
3. Kefa
4. Barnaba i Pavao.

▣ **“braće od Gospodina”** Jeronim (346. – 420.) je vjerovao da su ovo bili Isusovi bratići; Epifanije (310. – 403.) je rekao da su oni bili djeca iz Josipova prijašnjega braka. Oba ova tumačenja očigledno su povezana s razvitkom rimokatoličkih pretpostavki o Mariji a ne o NZ-u. Marija je imala još djece nakon Isusa (usp. Mt 12:26; 13:55; Mk 6:3; Iv 2:12; 7:3.5.10; Djela 1:14; Gal 1:19).

To podrazumijeva da su Isusova polu-braća, koji su bili djelatni u crkvi, bili smatrani vodstvom. Zapravo, jedan od Isusovih rođaka bio je vođa Crkve u Jeruzalemu nekoliko naraštaja tijekom prvoga stoljeća, započevši s Jakovom.

▣ **“Kefa”** Ovo je aramejski oblik od grčkoga *Petros*. To znači veliki kameni blok ili stijena (usp. Mt 8:14; Iv 1:42). Kefa je bio oženjen (usp. Mk 1:30).

Pavao je Petra nazvao “Kefa” u 1. Poslanici Korinćanima 1:12; 3:22; 9:5; 15:5 i Galaćanima 1:18; 2:9. Ali u Galaćanima 2:7.8.11.14 naziva ga Petar. Izgleda kako ne postoji teološka razlika, nego radije, vjerojatno književna raznolikost. On je nazvan Petar svugdje u Evanđeljima osim u Ivanovu 1:42.

Zanimljivo je da je crkva napravila toliko mnogo veze između imena Petar (tj. *Petros*) i “(na) ovoj stijeni” (tj. *petra*) u Evandjelju po Mateju 16:18. Isus je govorio aramejski i uopće nema razlike između ova dva pojma u tome jeziku.

9:6 “Barnaba” Barnaba je također nazvan apostolom, što pokazuje širu uporabu toga pojma (usp. Ef 4:11) osim samo početne Dvanaestorice (usp. Djela 14:14; 18:5).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Barnaba.](#)

POSEBNA TEMA: BARNABA

I. ČOVJEK:

- A. izvorno nazvan Josip (usp. Djela 4:36)
- B. rođen na Cipru (usp. Djela 4:36)
- C. iz Levijevog plemena (usp. Djela 4:36)
- D. nadimak “sin ohrabrenja” (usp. Djela 4:36; 11:23)
- E. nazvan “dobar čovjek” (usp. Djela 11:24)
- F. član jeruzalemske Crkve (usp. Djela 11:22) i poslan kao njen predstavnik kako bi provjerio rast Crkve u Antiohiji, Sirija (usp. Djela 11:19-28)
- G. rečeno je kako je pun Svetoga Duha (usp. Djela 11:24)
- H. rečeno je kako je pun vjere (usp. Djela 11:24)
- I. imao je duhovne darove proroka i učitelja (usp. Djela 13:1)
- J. nazvan apostolom (usp. Djela 14:14).

II. NJEGOVA SLUŽBA:

- A. u Jeruzalemu:
 - 1. prodao je svoje imanje i dao novac apostolima kao pomoć za siromašne (usp. Djela 4:37)
 - 2. vođa u jeruzalemskoj Crkvi (usp. Djela 11:22)
- B. s Pavlom:
 - 1. bio je jedan od prvih koji su povjerovali Savlovom /Pavlovom obraćenju (usp. Djela 9:27)
 - 2. otišao je u Tarz kako bi našao Savla /Pavla i pomogao mu s novom crkvom u Antiohiji (usp. Djela 11:24-26)
 - 3. crkva iz Antiohije poslala je Barnabu i Savla u Crkvu u Jeruzalem s prilogom za siromašne (usp. Djela 11:29-30)
 - 4. Barnaba i Pavao idu na prvo misijsko putovanje (usp. Djela 13:1-3)
 - 5. Barnaba je bio vođa tima na Cipru (svojoj domovini), ali uskoro je bilo prepoznato Pavlovo vodstvo (usp. Djela 13:13)
 - 6. oni su se prijavili Crkvi u Jeruzalemu kako bi objasnili i dokumentirali svoj misijski rad među poganima (usp. Djela 15:1-21, nazvan Sabor u Jeruzalemu)
 - 7. Barnaba i Pavao imali su nesuglasje glede zakona o židovskoj hrani i poganskome štovanju što je zapisano u Poslanici Galaćanima 2:11-14
 - 8. Barnaba i Pavao planirali su drugo misijsko putovanje, ali došlo je do razlaza zbog Barnabinog bratića, Ivana Marka (usp. Kol 4:10), koji je napustio rad na prvome misijskome putovanju (usp. Djela 13:13). Pavao je odbio uzeti ga sobom na drugo misijsko putovanje, tako se tim razišao (usp. Djela 15:36-41). Ovo je ishodila u dva tima (tj. Barnaba i Ivan Marko, te Pavao i Sila).

III. CRKVENA PREDAJA (Euzebije)

- A. Barnaba je bio jedan od sedamdesetorice koje je odaslao Isus (usp. Lk 10:1-20).
- B. Umro je kao kršćanski mučenik u svojoj domovini, Cipru (iz *Acts of Barnabas*).
- C. Tertulijan kaže da je Barnaba napisao Poslanicu Hebrejima.
- D. Klement Aleksandrijski kaže da je Barnaba napisao ne-kanonsku knjigu Poslanica Barnabe.

▣ (9:6)

NASB	“nemam pravo uzdržavati se od posla”
NKJV	“tko se nema pravo uzdržavati od posla”
NRSV	“tko nema pravo uzdržavati se od posla za život”
TEV	“jedini koji moraju raditi za svoj život”

Rabini su tvrdili dostojanstvo rada s rukama. Svi su rabini morali imati svjetovni posao jer se smatralo grješnim primati novac za poučavanje o YHWH-inim istinama (usp. Pirke Abot 1:13; 4:7). Pavao je odabrao ne iskoristiti svoja prava kao propovjednik Evanđelja (1. Kor 9:18), moguće zbog:

1. svoga židovskog nasljedja
2. napada onih koji su tvrdili kako on manipulira ljude za novac (usp. Djela 20:33; 2. Kor 11:7-12; 12:14-18).

9:7-14 U ovim stihovima postoji nekoliko primjera iz svakodnevnoga života korištenih kao analogije kako bi se pokazale prikladnosti radnika Evanđelja koji primaju plaću za život od crkava kojima služe (usp. Rim 15:27):

1. vojnik, 1. Poslanica Korinćanima 9:7
2. vlasnik vonigrada, 1. Poslanica Korinćanima 9:7
3. pastir, 1. Poslanica Korinćanima 9:7
4. vol, 1. Poslanica Korinćanima 9:9
5. orač i vršilac, 1. Poslanica Korinćanima 9:10
6. sijač, 1. Poslanica Korinćanima 9:11
7. svećenik, 1. Poslanica Korinćanima 9:13.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:8-14

⁸Ja ne govorim ove stvari prema ljudskome sudu, govorim li? Ili ne kaže li Zakon također ove stvari? ⁹Jer pisano je u Mojsijevu Zakonu: “NEMOJTE ZAVEZIVATI USTA VOLU DOK VRŠE.” Bog nije zabrinut za volove, je li On? ¹⁰Ili govori li On sve u svemu za naše dobro? Da, za naše dobro to je bilo napisano, jer orač bi trebao orati u nadi, a vršilac vršiti u nadi da će dijeliti usjeve. ¹¹Ako smo mi posijali duhovne stvari u vama, je li previše ako žanjemo materijalne stvari od vas? ¹²Ako drugi dijele pravo na vas, ne dijelimo li mi više? Unatoč svemu, mi nismo koristili ovo pravo, nego mi podnosimo sve stvari tako da ne prouzročimo prepreku Kristovu Evanđelju. ¹³Ne znate li da oni koji vrše svete službe jedu hranu od hrama, i oni koji se brinu redovito za žrtvenik imaju svoj udio od žrtvenika? ¹⁴Tako je isto Gospodin usmjerio one koji navješćuju Evanđelje da dobiju za svoje življenje od Evanđelja.

9:8

NASB	“prema ljudskome sudu”
NKJV	“kao običan čovjek”
NRSV	“na ljudskome autoritetu”
TEV	“kako bih se ograničio na ove svakodnevne primjere”
NJB	“prosto svjetovnom mudročću”

Grčki tekst ima “ne prema čovjeku” (tj. *anthrōpos*, što upućuje na ljude). Pavao koristi ove kontrastne izričaje nekoliko puta (usp. 1. Kor 3:3; 9:8; 15:32; Rim 3:5; Gal 1:11; 3:15). To je bio njegov idiomski način suprotstavljanja ovozemaljskih ljudskih načina s njegovim novih Duhom-vođenim (tj. Isusova učenja ili Duhovni uvid) načinom razmišljanja i djelovanja.

9:9 “pisano je u Mojsijevu Zakonu” Židovski način postavljanja pitanja bio je s autoritativnim navodom, ako je moguće iz Mojsijevih spisa (tj. Post - Pnz); stoga, Pavao navodi Ponovljeni zakon 25:4 (usp. 1. Tim 5:18).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:19: Pavlovo gledište o Mojsijevskome Zakonu.](#)

▣ “NEMOJTE ZAVEZIVATI USTA VOLU” Ovo je navod iz Septuaginte iz Ponovljenoga zakona 25:4. Pojam “zavezivati usta” je *phimōsies*, što se pojavljuje u grčkim rukopisima P⁴⁶, 8, A, B³, C, D^{b,c}, K, L, P, i mnogo kasnijim minuskulnim manuskriptima. Ovaj je pojam upotrijebljen i u Pavlovu navodu istoga teksta u 1. Timoteju poslanici 5:18.

Međutim, UBS⁴ urednici daju prednost varijanti *kēmōseis*, što također znači “zavezati usta”, nađene u MSS B*, D*, F, i G. Njihovo obrazloženje bilo je kako je manje-korištena-riječ (moguće žargonski pojam) vjerojatno bila izvorna jer ako je druga bila očekivana iz Septuaginte i navoda u 1. Timoteju poslanici tako zašto bi je pisar promijenio? Odabrani pojam kao izvornik ne čini razliku u tumačenju, ali slikovito prikazuje tekstualna načela po kojima suvremeni tekstualni kriticizam procjenjuje *koine* grčke rukopise u nakani da razotkrije izvorno sricanje odlomka. Vidjeti Dodatak.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Tekstualni kriticizam.](#)

NASB
NKJV
NRSV
TEV
NJB

“Bog nije zabrinut za volove, je li On”
“Je li vol onaj o kome je Bog zabrinut”
“Je li o volovima Bog zabrinut”
“Sad, je li Bog zabrinut za volove”
“Je li vol onaj o kome je Bog zabrinut ovdje”

Stihovi 9 i 10 pokazuju kako je SZ bio proširen (tj. izvučeno značenje ili primjena) kako bi zadovoljio potrebe novoga vremena (usp. Rim 4:23-24;15:4; 1. Kor 9:10; 10:6.11). SZ pokazuje posebnu brigu za životinje (usp. Izl 21:33.35; 27:10-13; 23:5.12; Pnz 5:14; 22:4). Isus smjera na ovu brigu o životinjama (usp. Lk 13:15; 14:5, gdje On primjenjuje “lako i teško” rabinsko načelo). Ovo ne podrazumijeva da Bog ne brine o životinjama, nego da On brine i o ljudima, i u ovome okviru, za radnike za Evanđelje (usp. 1. Tim 5:18). To je slično Evanđelju po Mateju 6:26-34. Isus koristi Božju opskrbu u prirodi kao način potvrđivanja Božje opskrbe za ljudstvo stvoreno u Njegovoj slici. Ovo je bila tipična rabinska tehnika poznata kao “od manjega prema većemu” ili “lako i teško”, što je bilo jedno od Hillelovih načela (usp. Aboth. de Rab. Nathan XXXVII i Tosefta Sanhedrin c. 7). Zapamtite, Gamaliel je bio Pavlov rabinski učitelj (usp. Djela 5:34; 22:3).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Tehnike rabinske hermeneutike.](#)

POSEBNA TEMA: TEHNIKE RABINSKE HERMENEUTIKE

I. Pismo se mora razumjeti u svome vlastitom povijesnom i književnom okviru i onda biti primijenjeno na svaku novu situaciju.

- A. Jedan primjer potrebe za tumačenjem odlomka poruke Pisma na novu situaciju nalazi se u laganoj promjeni Deset zapovijedi:
 - 1. Knjigu Izlaska 20 pisao je Mojsije za nomadsku zajednicu
 - 2. Ponovljeni zakon 5 jeste Mojsijeva prilagodba istih otkrivajućih istina, ali na zajednicu koja se naselila.
- B. U 2. Knjizi o Kraljevima 22 zapisano je izvješće o prepravljanju i popravku Hrama pod vodstvom Jošije. Hilkiya je našao prijepis Zakona i Šafan je to pročitao kralju Jošiji. Očito za Jošijino razumijevanje nije bilo potrebno ikakvo tumačenje.
- C. Još jedan primjer nakane povezivanja ranijeg otkrivenja na novo vrijeme i situaciju nađen je u Knjizi proroka Jeremije. Lažni proroci njegova vremena bili su dokazni tekstovi za Božja obećanja Izaiji (Iz 36) i njihovu doslovnu primjenu na njihovo vrijeme bez ičega drukčijeg obzirom na njihove različite okolnosti, usp. Knjiga proroka Jeremije 23 – 28.
- D. Najpoznatiji biblijski primjer potrebe za hermeneutikom vidljiv je u Ezrinu prevođenju Pisma s hebrejskoga na aramejski i tumačenje njihova značenja kako je on osjetio potrebu, usp. Knjiga Nehemije 8:8.
- E. Iz ovoga istog razdoblja nakon izgnanstva dolazi razvitak službe pisara, što je izgleda zamijenilo središnje mjesto svećenika u židovskome društvu. Učenje sinagoge, ne kultova, postalo je središtem židovskoga života. Pisar je bio neophodan za tumačenje drevnih zakona u novoj perzijskoj situaciji. Predaja tvrdi kako je Ezra započeo službenu skupinu pisara, poznatu kao Velika sinagoga, za ovu svrhu (Osbornove neobjavljene bilješke, str. 4).

II. TEMELJNA POTREBA ZA NAČELIMA TUMAČENJA

- A. Pisan ljudski jezik, u najboljem je slučaju, višeznačan. Ljudska komunikacija, čak i ako se čuje zvuk, često je teško razumljiva. Dajući novu povijesnu okolnost, zadatak tumačenje Pisma novome vremenu postaje ključan.
- B. Hermeneutika je nakana primjene ljudske logike i gramatičkih pravila na pisani tekst, zato da se razumije nakana izvornoga autora i njegova postupna primjena.
- C. Unutar judaizma razvilo se nekoliko različitih metodologija što su utjecale na apostolsko razdoblje:
 - 1. *Pešat* – obično, očito značenje riječi teksta
 - 2. *Remez* – alegoričan smisao temeljen na nekom vidu teksta (nagovještaj)
 - 3. *Deraš* – metaforički smisao što koristi usporedbe ili slikovite prikaze (propovijedano)
 - 4. *Sod* – skrivena značenja temeljena na tajnome znanju (Kabala).

III. RAZVITAK RABINSKE HERMENEUTIKE

- A. Babilonski i palestinski Židovi borili su se s povezanim sustavom smjernica za tumačenje drevnih Pisama, posebice Tore, za njihovo vrijeme. Ovo je bilo učinjeno na dva načina:
1. Tora je bila tumačena na dva načina:
 - a. doslovna metoda nazvana *pešat*
 - b. nakana proširenja primjene drevnih tekstova različitim metodama tumačenja nazvanih *midraš*
 2. oko Tore razvila se zamisao o “zaštiti /ivici” poznatij kao Usmena predaja. Vjerovalo se kako je ona bila dana Mojsiju usmeno na planini Sinaj (Mishua Abot 1.1). Kasnije je bila šifrirana u babilonski i palestinski (nikad dovršen) Talmud. Ova je literatura imala nakanu primjene Tore na dnevni život. To je često bilo činjeno žalbom na vlast, navođenjem autoritativnih rabina za različita pitanja tumačenja i primjene.
- B. Parovi:
1. razvio se niz učitelja koji su uzimali različite mogućnosti u tumačenju (tj. Shammai, konzervativna, i Hillel, liberalna škola). Ovi parovi slijedili su metodu dijaloga u raspravi kao sredstvo dolaženja na značenje Tore (Gilbert, str. 7). Ti su parovi pristupali tekstu sa suprotstavljenih strana. Uobičajeno je jedan vidio smisao zaštite a drugi moguće propovjedničke implikacije (usporedbe i slikoviti prikazi)
 2. ovi parovi razvili su načela tumačenja *midraškoga* pristupa Tori (halakički tekstovi [Halakhijevi tekstovi]). Ovi su se ljudi nastojali baviti sa samim Pismom, ali obično bježeći u nalaženje skrivenih značenja u svakome tekstu (*Sod*). To im je omogućavalo primijeniti drevne tekstove na njihovo vrijeme i odgovoriti na pitanja s kojima se sama Biblija nikad ne bavi
 3. postoje tri temeljna vodeća razloga za rabinsku hermeneutiku:
 - a. smjernice za primjenu Tore na svakodnevni život
 - b. smjernice za zaštitu nekog od gnjeva Božjeg (Pnz 27 - 28)
 - c. smjernice za uvođenje u Novo doba.
- C. Neke rane metodologije:
1. aramejski prijevodi s hebrejskoga, što su bili nazvani Targumi (Gilbert, str. 16-17; Osborne, str. 5; Patte, str. 55-58):
 - a. razvidne smjernice za prijevode bile su:
 - (1) razjasniti nejasnoće
 - (2) uskladiti proturječnosti
 - (3) identificirati predviđanja
 - (4) ukloniti antropomorfizam
 - b. razvidna načela za prijevode (Patte, str. 65-81) bila su:
 - (1) sve u tekstu ima važnost za tumačenje (numerologija, razna sricanja, itd.)
 - (2) jedno nepovezano Pismo korišteno je za objašnjenje drugog Pisma
 - (3) s poviješću se ne postupa u kronološkome smislu, nego se ona skraćuje u izvjesne glavne događaje (poziv Abrahamu, Izlazak, Šator /Hram, Izgnanstva, Novo doba); ovo je uklonilo povijesni element od teksta što se morao tumačiti
 - (4) naglasak nije bio na teološkoj istini, nego na praktičnoj, egzistencijalnoj primjeni svake stavke teksta
 2. saduceji koji su osnovali bogatu, svećeničku klasu u Isusovo vrijeme odbacili su Usmenu predaju koja je toliko mnogo značila farizejima. Oni su odbacili i duhovnu kraljevinu i gledišta što se tiče života nakon smrti. Ova skupina bila je uništena u židovskoj pobuni što je vrhunac dosegla u padu Jeruzalema godine 70. Njihova temeljna načela bila su (Patte, str. 125-128):
 - a. Pismo se moralo razumijevati u svjetlu zavjetnih obećanja i prokletstava (Pnz 27 - 28)
 - b. nadahnuto Pismo bilo je završeno s Torom (Post - Pnz)
 - c. tumačenje Pisma za njih je bilo vrlo pragmatično. Oni su željeli znati kako biti blagoslovljen od Boga i kako izbjeći svaku Božansku sankciju
 - d. oni su izgleda podijelili svoje živote na svjetovno i sveto. Njihova hermeneutika utjecala je jedino na njihove religijske živote

- e. zanimljivo je da je ovaj naglasak na Savezu bio razvijen odvojeno u religijski separatistički pokret esena od njihova "Učitelja Pravednosti"
3. esenska ili kumranska metoda hermeneutike:
- a. uključuje suvremenost svega proročanstva u njihovu egzistencijalnu okolnost (*pešer*). Oni su reagirali na normativne židovske institucije njihova vremena. Sebe su vidjeli kao izabranu zajednicu kraja vremena koja se pripremala za Novo doba
- b. njihova hermeneutička načela bila su (Brownlee, str. 60-62):
- (1) svi drevni proroci koji su pisali imali su eshatološku referencu na njihovu zajednicu
 - (2) budući su drevni proroci pisali tajnovito, njihova su značenja morala biti utvrđena od posebnoga dolazećeg učitelja
 - (3) značenje drevnog proroka može se naći u različitim prijepisima njegovih tekstova (tekstualne ili pravopisne nepravilnosti)
 - (4) tekstualne varijante također su bile trag za tumačenje
 - (5) primjena se može napraviti na temelju sličnih okolnosti u drugome stihu
 - (6) primjena se može napraviti na temelju alegorije
 - (7) značenje drevnoga proroka može se utvrditi s više od jedne odredbe ili etimologije pojmova
 - (8) ponekad je pravo značenje toliko skriveno da se koristi jedino značenje izvedeno iz sinonima
 - (9) ponekad se pravo značenje nalazi u preuređenju suglasnika hebrejske riječi
 - (10) ponekad se pravo značenje nalazi zamjenjivanjem sličnih slova u hebrejsku riječ
 - (11) ponekad se pravo značenje nalazi dijeljenjem riječi u dijelove i tumačenjem tih dijelova
 - (12) ponekad je pravo značenje skriveno uporabama skraćena od strane proroka i samo druge skraćene mogu otkriti značenje
 - (13) često su bili korišteni drugi odlomci Pisma kako bi se rasvijetlio upitni odlomak
4. prvi skupljač posebnih hermeneutičkih smjernica bio je Hillel, babilonski starješina (30. g.pr.Kr. – 9.). Hillel je bio liberalniji tumač svoga rabinskog para. Shammai je bio drugi, konzervativniji, tumač (Longenecker, str. 6). Hillelovo čuveno načelo bilo je (Strack, str. 94) u osnovi uporaba Pisma kako bi se tumačilo Pismo:
- a. nađeni su u Abothu, de Rab. Nathan XXXVII i Tosefta Sanhedrin c 7 (Talmud):
- (1) "Lako i teško" – ovo je bila temeljna uporaba niže istine kako bi se dalo opće načelo
 - (2) utjecaj analogije – ovo je bila žalba na slično sricanje ili rječnik kako se povezalo tumačenje dva odlomka zajedno
 - (3) građenje tumačenja mnogih tekstova na jedan ključni tekst
 - (4) građenje tumačenja mnogih tekstova na dva ključna teksta
 - (5) kretanje od općeg načela na poseban primjer ili obratno
 - (6) korištenje trećeg odlomka kako bi se vodilo do tumačenja dva naizgled suprotna ili višeznačna teksta
 - (7) korištenje općeg okvira kako bi se tumačio jedan stih
- b. ovaj automatski tekstualni pristup proširili su Jišmael i Rashi (Farrar, str. 67).
5. Filon glavni židovski alegorist (tj. neo-platonist, 20. g.pr.Kr. – 54.?):
- a. Filon je bio židovski filozof iz Aleksandrije, Egipat. Bio je pod velikim utjecajem ranijeg alegoriste imenom Aristobul. On je nastojao stvoriti Mojsijevo Pismo sukladno svojoj filozofijskoj postavci uporabom alegoričnog, ne-povijesnog tumačenja temeljenog na neo-platonizmu i stoicizmu (Grant, str. 52; Farrar, str. 22)
- b. Filon je imao hermeneutički presedan unutar judaizma u tehnici nazvanoj *sod* ili tajno značenje teksta što se može vidjeti i u esenskoj zajednici. To je uključivalo:
- (1) igre riječi
 - (2) gematrija (numerologija)
 - (3) analogija

- c. njegova načela bila se izvedena iz njegovih “*Quod Deus Immutabilis, II.*” i “*De Somniis, 1:40*” (Farrar, str. 22-23, 149-151; Mickelsen, str. 29):
- (1) alegorizirati kad je izjava nedostojna Boga
 - (2) alegorizirati kad postoji mogućnost proturječja
 - (3) alegorizirati kad je alegorija očevidna
 - (4) alegorizirati kad je izričaj ili riječ udvostručena
 - (5) alegorizirati kad postoji izlišan pojam u rečenici
 - (6) alegorizirati kad postoji ponavljanje poznatih činjenica
 - (7) alegorizirati kad je izričaj promijenjen
 - (8) alegorizirati kad se koristi sinonim
 - (9) alegorizirati kad postoji moguća igra riječi
 - (10) alegorizirati kad se sricanje riječi lagano promijeni
 - (11) alegorizirati kad ne postoji ništa nepravilno u gramatičkome rodu, broju, ili glagolskome vremenu gramatičkih osobina
6. od rabina Jišmaela (60. – 121.) trinaest čuvenih načela uzeto iz *Sifra*, Uvod:
- a. ona su proširenje Hillelovih sedam načela Jišmael je zapisao za svoju izjavu: “Pismo koristi običan ljudski jezik”, Berakat, 31b
- b. njegova načela bila su:
- (1) zaključak se može povući iz manje pretpostavke do glavne pretpostavke i obrnuto
 - (2) zaključak se može povući iz sličnosti riječi ili izričaja nađenih u odvojenim odlomcima
 - (3) opća istina u jednome tekstu odnosi se na sve srodne tekstove
 - (4) kad je generalizacija slijeđena specifikacijom, primjenjuje se samo ono što je specifično
 - (5) kad je specifikacija slijeđena generalizacijom, primjenjuje se sve što se podrazumijeva u generalizaciji
 - (6) ako je prvo generalizacija, onda specifikacija slijeđena drugom generalizacijom, jedna mora biti vođena onim što ta specifikacija podrazumijeva
 - (7) kad zbog jasnoće, generalizacija zahtijeva specifikaciju ili obrnuto, onda se ne primjenjuju pravila 4 i 5
 - (8) što god se prvo podrazumijeva u generalizaciji i kasnije je specificirano kako bi nas naučilo nešto novo, izričito je navedeno ne samo sebe radi, nego kako bi učilo nešto dodatno glede svih slučajeva podrazumijevanih u generalizaciji
 - (9) ono što je prvo podrazumijevano u općem zakonu i kasnije specificirano kako bi se dodala još jedna odredba slična općem zakonu, specificirano je zato da ublaži, a ne poveća, jačinu te odredbe
 - (10) što god se prvo podrazumijeva u općem zakonu i poslije specificira kako bi se dodala još jedna odredba što **nije** slična općem zakonu, specificirana je zato da ublaži u nekim vidovima, a u drugima da uveća jačinu te određene odredbe
 - (11) što god se prvo podrazumijeva u općem zakonu i poslije specificira kako bi se odredila nova tema, pojmovi općeg zakona ne mogu se više primijeniti na to, osim ako Pismo izričito navodi da se oni primjenjuju
 - (12) dvojbena riječ ili odlomak objašnjen je iz svoga okvira ili iz kasnijega izričaja
 - (13) ako dva biblijska odlomka proturječe jedan drugom, oni mogu biti usklađeni jedno trećim odlomkom (Jacobs, str. 367-369)
7. rabin Eliezer ben Yose Ha-gelili (130. – 160.):
- a. kao što su načela rabina Jišmaela bila korištena za Toru, načela od rabina Eliezera primjenjuju se na druge dijelove Staroga zavjeta (hagadni tekstovi)
- b. ova su načela više sukladna s homilijama /propovijedima, pripovijetkama, i folklorom. Prvi ih je navodio Abulwalid ibn Gorrah. Kasnije ih je Samson iz Chinona uključio u *Sepher Kerithuth* [potvrda o razvodu – op.prev.]

- c. trideset i dva načela su (Starck, str, 96-98):
- (1) čestice *'af, gam, eth* označavaju uključivanje
 - (2) čestice *'ak, rak, min* ukazuju na ograničenje, isključivanje, ili smanjenje
 - (3) kad su dvije od gore imenovanih ČESTICA pridružene, postoji dodatak
 - (4) kad su ograničavajuće ili isključujuće ČESTICE pridružene postoji pojačanje
 - (5) izričit zaključak od manjeg prema većem i obrnuto (Hillelova #11)
 - (6) kad se takav zaključak naprosto predložen
 - (7) isto kao Hillelova #2
 - (8) isto kao Hillelova #3
 - (9) skraćena ili eliptična frazeologija zahtijeva dodavanje izostavljenih pojmova
 - (10) ponavljanje se koristi za izvođenje naglaska
 - (11) okvir što je poremećen, to jest od Soph pasuk ili ikojim disjunktivnim naglaskom može biti pridružen drugom odlomku
 - (12) nešto je navedeno za usporedbu, ali u ovome procesu osvježeno je to samo (isto kao Hillelova #7)
 - (13) kad je Opća izjava slijeđena djelovanjem, onda je to određeno od prethodne (isto kao Hillelova #5)
 - (14) nešto važno uspoređeno je s nečim nevažnim što može olakšati jasnije razumijevanje (nije primjenjivo na Halakhu)
 - (15) isto kao Jišmaelova #13
 - (16) važna uporaba izričaja
 - (17) okolnost što nije jasno izrečena u načelnome odlomku upućuje na drugi odlomak, posebice s pogledom prema razumijevanju odlomak Tore iz odlomaka što nisu iz Tore (usp. Post 2:8 dopunjeno s Ez 28:13)
 - (18) spomenut je poseban slučaj neke vrste pojava, iako je značajna čitava vrsta
 - (19) izjava je dana s referencom na jedan subjekt, ali to je istinito i za drugi
 - (20) izjava se ne slaže dobro s odlomkom u kojem se pojavljuje, ali je u skladu s drugim odlomkom i može se primijeniti na taj odlomak
 - (21) nešto je uspoređeno s dvije stvari i tako su samo dobra svojstva od obje stvari pripisane tome
 - (22) prijedlog što zahtijeva biti dopunjen iz usporednoga prijedloga
 - (23) prijedlog služi za dopunu usporednoga prijedloga
 - (24) ova raspra o prijedlozima primjenjuje se jedino na hadadičko tumačenje
 - (25) izmijenjeno iz Jišamelove #8
 - (26) uporaba parabole
 - (27) odgovarajući važan broj
 - (28) paronomazija, što je igra na riječi u kojima je upotrijebljen ista riječ u različitim značenjima ili su riječi slične u zvuku postavljene suprotno kako bi dale antitetičku snagu
 - (29) gematrija:
 - (a) izračun numeričke vrijednosti slova
 - (b) tajni alfabet ili zamjena slova za druga slova
 - (30) notarikon, što je kidanje riječi u dvije ili više manjih riječi, obrazloženje pojedinačnih slova kako bi što je više moguće riječi započelo s njima – slično akrostihu
 - (31) nešto što prethodi smješteno je na drugo mjesto
 - (32) mnogi biblijski odjeljci upućuju na kasnije razdoblje negoli onaj što prethodi i obrnuto.

IV. PROCJENA RABINSKIH METODOLOGIJA

- A. Prednosti:
1. one pokazuju nakanu za standardiziranjem tumačenja
 2. one nastoje biti tekstualno usredotočene
 3. one nastoje dopustiti Pismu tumačiti Pismo
 4. one pokazuju ograničenu uporabu okvira kao alatke u tumačenju.
- B. Slabosti:
1. one imaju neka logička i zvučna načela, ali streme uzeti ih do krajnosti
 2. one su tekstualno usredotočene, ali ne u običnome značenju izvornoga autora
 3. one posve osporavaju povijesnu okolnost odlomka (Gilbert, str. 14)
 4. one često propuštaju glavnu istinu odlomka a maksimaliziraju najmanje točke
 5. one veličaju pisanje Mojsija, ali podcjenjuju preostala Pisma na drugo mjesto i isto ih tako tumače na mnogo lakši način (Gilbert, str. 20)
 6. one stavljaju Usmenu predaju u par s Pismom
 7. one koriste alegorične i mistične pristupe (tj. *Kabbalah*) na tekstu:
 - a. notarikon (razvijanje akronima ili inicijala na zadnje slovo hebrejske riječi)
 - b. gematrija (svako hebrejsko slovo daje numeričku vrijednost i slova što su dodana istome broju mogu biti uključena u tekstovima)
 - c. paronomazija (korištenje zvučnih igra kako bi se zamijenile različite riječi u tekstu)
 - d. temurah (preinačivanje riječi u tekstu kako bi se razvilo novo značenje).

V. NJIHOV UTJECAJ NA HERMENEUTIKU RANE CRKVE

- A. Aleksandrija, Egipat (Farrar, str. 11,12):
1. alegorijski kršćanski pristup Klementa i Origena bio je očito pod utjecajem Filona i ozračjem aleksandrijskoga intelektualizma
 2. ovo traženje skrivenoga značenja Pisma ishodilo je u četverostrukoj metodi hermeneutike, što je utjecala na Crkvu kroz Srednji vijek do Reformacije
- B. u reakciji na alegorizaciju Aleksandrije, pristup što je više usmjeren na tekst razvio se u trećem stoljeću u Antiohiji, Siriji. Teško je odrediti je li tekstualni pristup bio pod utjecajem načela rabinskoga judaizma ili jednostavno reakcija na Aleksandriju. Oni nikad nisu u potpunosti koristili načela Hillela, ali izvjesni vidovi njegovih kodificiranih načela logički su odbitci o shvaćanju drevnog teksta. Neki bi primjeri bili:
1. okvir vodi značenje
 2. Pismo tumači Pismo
 3. uporaba usporednih odlomaka
 4. nakana da se nađu odlomci što jasno određuju pojmove.
- C. To je van dosega ovoga proučavanja, ali mora se kratko izreći kako su židovske egzegeze Europe u Srednjem vijeku, takve kao što su Kimchi i Rashi, imale pozitivan utjecaj na hermeneutiku reformatora, kao što je Nikola Lyra.

VI. BIBLIOGRAFIJA

- Brownlee, W. H. "Biblical Interpretation Among the Sectaries of the Dead Sea Scrolls"; *Biblical Archaeology* 14 (1951): 60-62.
- Farrar, Frederic W., *History of Interpretation*. Macmillan, 1886.
- Gilbert, George Holley, *Interpretation of the Bible—A Short History*. Macmillan, 1908.
- Longenecker, Richard N. "Can We Reproduce the Exegesis of the New Testament?" ***Tyndale Bulletin*** 28 (1969.).
- Longenecker, Richard N., *Biblical Exegesis in the Apostolic Period* (II. izd.; Grand Rapids, MI; Vancouver: W.B. Eerdmans; Regent College Pub., 1999.), 2.
- Mickelsen, A. Berkeley, *Interpreting the Bible*; Grand Rapids, Eerdmans, 1963.
- Osborne, Grant, "Hermeneutics"; Deerfield, Illinois: Trinity Evangelical Divinity School. Fotokopirano.
- Patte, Daniel, *Early Jewish Hermeneutics in Palestine*; Society of Biblical Literature and Scholars Press, 1975.
- Ramm, Bernard, *Protestant Biblical Interpretation*; Grand Rapids: Baker, 1970.

- Roth, Cecil, izd. *Encyclopaedia Judaica*. Jerusalem: Keter. S. V. “Hermeneutics” od Louisa Jacobsa.
- Strack, Hermann L., *Introduction to the Talmud and Midrash*; Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1931.

9:10

NASB

“Ili govori li On sve u svemu za naše dobro? Da, za naše dobro to je bilo napisano”

NKJV

“Ili kaže li On to sve za nas? Za naše dobro bez sumnje, ovo je napisano”

NRSV

“Ili ne govori li on u potpunosti za naše dobro? To je uistinu bilo napisano za naše dobro”

TEV

“Nije li stvarno mislio na nas kad je rekao to? Naravno ovo je bilo napisano za nas”

NJB

“ili nije li to u potpunosti rečeno za naše dobro? To je jasno bilo napisano za nas”

Nekoliko puta Pavao tvrdi da je SZ bio napisan kao primjer za NZ-ne vjernike (usp. Rim 4:23-24; 15:4; 1. Kor 9:10; 10:6.11). Pavlova rabinska obuka naučila ga je primjenjivati Zakon na trenutačne situacije. Ovdje koristi rabinski dokaz nazvan “lako i teško” ili “od manjega prema većemu”.

U okviru Ponovljenoga zakona 25:4 ova primjena bila je nepoznata i nepotrebna. Hermeneutičko pitanje je: “Je li Pavao koristio izvornu nakanu nadahnutoga pisca?” Odgovor je jasan, ne! Ali koristi li on valjanu primjenu načela? Pavao je nadahnut! On vidi istinu na stupnju na kojem je mi ne možemo vidjeti! Međutim, mi nismo nadahnuti, nego prosvjetljeni Duhom. Suvremeni tumači ne mogu kopirati hermeneutičku metodu NZ-nih autora. Prema tome, bolje je pustiti njima neka govore, nego ograničiti sebe na povijesno-gramatički pristup, što traži nakanu izvornoga autora kao određujuće značenje, ali dozvoliti mnoge primjene što se odnose na izvornu nakanu!

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Prosvjetljenje \(iluminacija\); i: Nadahnuće \(inspiracija\).](#)

9:11 “Ako ... ako” Ovo su oba PRVI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA, što pretpostavljaju da su istiniti s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe.

Stvarno pitanje je tko su drugi koji tvrde kako imaju pravo da ih podupre korintska crkva? Jesu li to bili putujući krivi učitelji ili oni koji su bili dio mjesnoga vodstva? Ovo vjerojatno upućuje na druge mjesne vođe koji neće dopustiti crkvi da ih podupire (usp. J. B. Phillips prijevod).

▣ **“posijali ... žanjemo”** SZ-na ratarska okolnost žetve postaje duhovno načelo (usp. Job 4:8; Izr 22:8; Hoš 8:7; Hag 1:6; Iv 4:37; 1. Kor 9:11; 2. Kor 9:6.10; Gal 6:7-9).

▣ **“materijalne stvari”** Ovo je doslovno *ta sarkika*, “mesne /tjelesne stvari”, ali ne u grješnome smislu, nego radije u fizičkome smislu kao ono što ljudi trebaju kako bi preživjeli u ovome svijetu (tj. vodu, hranu, zaklon, odjeću, itd., usp. Rim 15:27).

9:12 “Ako” Ovo je još jedan PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Drugi vođe primjenjivali su pravo (tj. *exousia*) bivanja materijalno nagrađenima.

▣ **“ne dijelimo li mi više”** Ovo je smjernje na činjenicu da je Pavao započeo ovu crkvu. On je bio njihov duhovni vođa (usp. 1. Kor 4:15). Sad oni odbacuju njegova duhovna prava (1. Kor 9:11.14; Rim 15:27), ali dopuštaju drugima da zahtijevaju materijalnu naknadu.

▣ **“nego mi podnosimo sve stvari”** Ovo je metaforička uporaba grčke riječi za “korijen”, u značenju “pokriti”, “zatajiti”, ili “podnositi” (usp. 1. Kor 13:7).

▣ **“prepreku”** Ovo je bio jak vojni pojam. Riječ se koristila za razbijanje ceste kako bi se spriječilo da ju neprijatelj koristi.

▣ **“Kristovu Evandelju”** Pojam “Evandelju” je doslovno “dobre vijesti”. To uključuje nekoliko vidova:

1. prvotne loše vijesti o grijehu i pobuni čovječanstva
2. Božju milosrdnu odredbu da se bavi s ljudskim grijehom (tj. Kristova smrt)
3. otvoren poziv za nekoga ili za sve da prihvate Božju odredbu pokajanjem i vjerom.

Ove Dobre vijesti o Isusu uključuju tri vida:

1. to je osoba koja mora biti dobrodošla (tj. Isus)
2. to su istine o toj osobi koje se moraju vjerovati (tj. NZ)
3. to je život koji oponaša tu osobu (tj. Kristo-sličan život).

Ako je ikoji od ova tri vida podcijenjen onda je Evanđelje oštećeno!

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:18: Evanđelje; i *Kerygma*.](#)

9:13 “oni koji vrše svete službe jedu hranu od hrama” Ovo upućuje na SZ-ne svećenike i levite (usp. Lev 7:6.8-10.14.28-36; Pnz 18:1). Pavao je upotrijebio pojam što se koristio u Septuaginti za svećenički rad (usp. Br 3:7; 8:15) kao i za rad općenito (usp. Post 2:5.15; 3:23; 4:2.12; 29:27). Pavao je svoju službu za Evanđelje vidio kao svećeničku službu (usp. Rim 15:16).

9:14 “Tako je isto Gospodin usmjerio” Ovo mora upućivati na Isusove riječi u Evanđelju po Mateju 10:10 i Luki 10:7. Pavao je uvijek nastojao smjerati na Isusova učenja o nekoj temu kad je bilo moguće.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:15-18

¹⁵Ali ja nisam koristio ništa od ovih stvari. I ja ne pišem ove stvari tako da to bude činjeno tako kao u mome slučaju; jer bilo bi bolje za mene umrijeti nego učiniti ikojega čovjeka da se hvali praznim. ¹⁶Jer ako propovijedam Evanđelje, nemam se čime hvaliti, jer sam pod prisilom; jer jao si ga meni ako ne propovijedam Evanđelje. ¹⁷Jer ako radim to dragovoljno, imam nagradu; ali ako je protiv moje volje, ja imam položaj upravitelja što mi je povjeren; ¹⁸Što je onda moja nagrada? Da, kad propovijedam Evanđelje, mogu ponuditi Evanđelje bez naknade, kako ne bih u potpunosti iskoristio svoje pravo u Evanđelju.

9:15 “Ali ja nisam koristio ništa od ovih stvari” Ovo je PERFEKT SREDNJEGA INDIKATIVA. Pavao nikad nije primio naknadu iz Korinta, vjerojatno zato jer su tamo bili oni u ovoj crkvi koji su koristili sve kako bi ga napadali. On je primio novac od Filipijana (usp. 1. Kor 4:15) i Solunjana (usp. 2. Kor 11:9), ali tek kasnije, ne dok je bio tamo.

▣ **“jer bilo bi bolje za mene umrijeti”** Kakva jaka izjava što se odnosi na prihvaćanje ili odbijanje naknade. Postoji i gramatička poteškoća u ovome trenutku što je prouzročila nekoliko grčkih rukopisnih varijanti. Pavao je vrlo osjećajan glede ove teme. On je uzeo novac i pomoć iz Filipa (usp. Fil 4:15) i Soluna (usp. 2. Kor 11:9), zašto ne iz Korinta? Očito zato jer je bio osobno napadan od neke skupine, frakcije, ili krivog učitelja.

Postoji prekid Pavlove misli u sredini rečenice nakon “nego”. Zabilježite kako NRSV i NET Biblija stavljaju crtice, dok NJB stavlja točkice, nastojeći pokazati gramatički prekid. Kako ovaj prekid utječe na naredni izričaj neizvjesno je. Čini se kako je on želio tvrditi kako on ne bi uzeo ikakav novac od korintске crkve, ali on je to ostavio neizrečenim! Ovo je vrlo emocionalan odlomak. Pavao je povrijeđen, on reagira, moli, on naprosto samo ne poučava o tome pitanju. Njegov život slikovito pokazuje to načelo (tj. svi, sve, svaki puta, sa svakim za Evanđelje, usp. 2. Kor 4:5-12; 6:3-13; 11:16-33)!

Vrlo je teško tumačiti Pavlovo pismo budući nemamo:

1. pismo što je crkva pisala njemu
2. posebno znanje o mjesnoj situaciji.

9:16 “ako ... ako” Ovo su oba TREĆI RAZRED KONDICIONALNIH REČENICA, što znači moguće djelovanje.

▣ **“jer sam pod prisilom; jer jao si ga meni ako ne propovijedam Evanđelje”** Pavao se osjećao primoranim propovijedati zbog Kristova posebnog poziva na cesti za Damask (usp. Djela 9:15; Rim 1:14). On je bio star otprilike kao Jeremija (usp. Jer 20:9). On je morao dijeliti Evanđelje (usp. Djela 4:20).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:18: *Kerygma*.](#)

9:17 “ako ... ako” Ovo su oba PRVI RAZRED KONDICIONALNIH REČENICA što pretpostavljaju da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe.

▣ **“ja imam položaj upravitelja što mi je povjeren”** Ovo je PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA. Radnici za Evanđelje imaju i zavjetnu povlasticu i strahovitu odgovornost (usp. 1. Kor 4:1; Gal 2:7; Ef 3:2; Kol 1:25). Vidjeti puniju bilješku o upraviteljstvu u 1. Poslanici Korinćanima 4:1.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:19-23

¹⁹Jer iako sam slobodan od svih ljudi, ja sam sebe učinio robom za sve, tako da bih mogao zadobiti više. ²⁰Židovima ja sam postao kao Židov, tako da bih mogao zadobiti Židove; onima koji su pod Zakonom, kao što je prema Zakonu iako ja sâm nisam pod Zakonom, tako kako bih mogao zadobiti one koji su pod Zakonom; ²¹onima koji su bez

zakona, kao bez zakona, iako ne bivajući bez Božjega zakona nego pod zakonom Krista, tako kako bih mogao zadobiti one koji su bez zakona. ²²Slabima sam postao slab, kako bih mogao zadobiti slabe; ja sam postao sve svim ljudima, tako kako bih mogao svim sredstvima spasiti neke. ²³Ja činim sve stvari u korist Evandjelja, tako kako bih mogao postati njegov drug suradnik.

9:19 “Jer iako sam slobodan od svih ljudi” Ovo je naglasak na primjerenosti kršćaninovo slobodi (usp. 1. Kor 9:1; 10:29; Gal 5:13). Martin Luther je rekao: “Kršćanin je slobodan gospodar nad svim stvarima i podređen nikome. Kršćanin je službujući sluga u svemu, podređen svakome.” Vidjeti bilješke iz Poslanice Rimljanima 14 i 15.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:7: Kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti \(iz Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13\).](#)

▣ **“ja sam sebe učinio robom za sve”** Ovo je naglasak na primjerenosti kršćaninovo odgovornosti (usp. Rim 14:1 - 15:13; 2. Kor 4:5). Zato jer je Pavao bio rob Kristov, on je bio rob od svih kojima je došao Krist kako bi služio i spasio, i vjernicima i nevjernicima.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:5: Služeće vodstvo.](#)

▣ **“tako da bih mogao zadobiti više”** Ovo je pojam “dobiti /zaraditi” (tj. *kerdainō*). U NZ-u koristi se u različitim smislovima. U ovome okviru Pavao koristi taj pojam u evangeličkome smislu (usp. 1. Kor 9:19.20.21.22 i 1. Pt 3:1). To je primjeren evangelički cilj svih naših djelovanja (usp. 1. Kor 9:22-23; Mt 28:16-20; Lk 24:46-47; Djela 1:8). Evangelička hotimičnost u svakome je području naših života, a ne određena metodologija, ključ primjerene ravnoteže kršćaninove slobode i kršćaninove odgovornosti.

9:20 Ovaj stih izražava Pavlovu namjeru. Pavlova glavna briga bila je evangelizacija (usp. 1. Kor 9:20-23; 10:31-33). Zato, on je obrezao Timoteja tako da može raditi sa Židovima (usp. Djela 16:3), ali nije obrezao Tita (usp. Gal 2:3-5) kako ne bi ugrozio slobodu Evandjelja među poganima.

▣ **“iako ja sâm nisam pod Zakonom”** Zanimljivo je da *Textus Receptus* (tj. znan kao Zapadnjački tekst), što je poznat za svoja stremjenja širenja, ne uključuje ovaj očevidan izvorni izričaj. Nađen je u grčkim manuskriptima P⁴⁶, א, A, B, C, D*, F, G, P te Vulgati, Sirijskim, Koptskim, i Armenskim prijevodima. Moramo povezati Pavlove riječi ovdje s Isusovim riječima u Evandelju po Mateju 5:17-20. Pavao ne ukida Mojsijev Zakon, ali vidi njegovo ispunjenje u Kristu. Zakon nije sredstvo spasenja, ali je ipak: (1) istinsko otkrivenja i (2) odraz Božje volje za ljude u društvu. Djeluje u napredujućem posvećenju, ali ne u opravdanju.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:19: Pavlovo gledište o Mojsijevskome Zakonu.](#)

9:21 “nego pod zakonom Krista” Ovo je NZ-ni način upućivanja na Novi savez Knjige proroka Jeremije 31:31-34. Postoji nekoliko različitih načina što su izrekli Pavao i Jakov:

1. “zakon Duha života”, Poslanica Rimljanima 8:2
2. “zakon Kristov”, Poslanica Galaćanima 6:2
3. “savršen zakon, zakon slobode”, Jakovljeva poslanica 1:25 i 2:12
4. “kraljevski zakon”, Jakovljeva poslanica 2:8.

9:22 “Slabima sam postao slab, kako bih mogao zadobiti slabe” Značenje “slab” je neizvjesno ovdje jer se koristilo u ovome okviru za pretjerano savjesne ili praznovjerne kršćane (usp. 1. Kor 8:7.10). To se moguće odnosi na praznovjerne pogane (usp. 1. Kor 9:21). Williamssov prijevod to čak prevodi kao “pretjerano savjesno”, što je dobar prikaz.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:3: Slabost \(*astheneō*\).](#)

▣ **“ja sam postao sve svim ljudima, tako kako bih mogao svim sredstvima spasiti neke”** Zabilježite broj “sve /svim” (tj. oblici od *pas*) u ovome izričaju. Pavlovo unutarnje ja bilo je preobraženo od sebičnosti na usredotočenosti na Evandjelje. On je slobodan kako bi služio Kristu, služio Evandelju, služio Kraljevstvu (usp. Rim 6:11; 7:4). Fleksibilnost, nakanjenost, i ljubav ključni su vidovi Pavlova života i službe!

Pavlova misao uvijek je bila na evangelizaciji (usp. Rim 11:14; 1. Kor 1:21; 7:16; 10:31-33; 1. Tim 1:15). Međutim, tužno je reći da zadnji izričaj daje nagovještaj kako se većina koja ge je slušala nije odazvala u vjeri na njegovu poruku. Zašto neki čuju (duhovnim ušima) a neki ne, tajnovitost je izbora i slobodne volje!

[Vidjeti Posebne teme dolje: Egzegetski postupci za tumačenje “neoprostivog grijeha”; i: Smrtni grijeh.](#)

POSEBNA TEMA: EGZEGETSKI POSTUPCI ZA TUMAČENJE “NEOPROSTIVOG GRIJEHA”

- A. Zapamtite da Evandjelja odražavaju židovsku okolnost:
1. dvije vrste grijeha ([vidjeti Posebnu temu dolje: Nehotimični grijesi \[SZ\]](#), usp. Lev 4:2.22.27; 5:15.17-19; Br 15:27-31; Pnz 1:43; 17:12-13):
 - a. nehotimičan
 - b. hotimičan
 2. židovska okolnost prije Pedesetnice (tj. ispunjenje Evandjelja [tj. smrt, uskrsnuće, uznesenje] i posebno osnaživanje Duha nije se još dogodilo).
- B. Zabilježite književni okvir Evandjelja po Marku 3:22-30:
1. nevjera Isusove vlastite obitelji (usp. Mk 3:31-32)
 2. nevjera farizeja (usp. Mk 2:24; 3:1.6.22).
- C. Usporedite paralele Evandjelja, gdje se naslov “Sin Čovječji” mijenja na “sinovi čovječji”:
1. Evandjelje po Mateju 12:22-37 (tj. 12:32: “riječ protiv Sina Čovječjega”)
 2. Evandjelje po Luki 11:14-26; 12:8-12 (tj. 12:10: “riječ protiv Sina Čovječjega”)
 3. Evandjelje po Marku 3:28 (tj. “Svi grijesi bit će oprošteni sinovima čovječjim”).

Neoprostiv grijeh je neprekidno odbacivanje Isusa u prisutnosti velikoga svjetla. Farizeji su jasno razumjeli ali odbacili su vjerovati. U ovome smislu to je povezano sa “smrtni grijeh” u 1. Ivanovoj poslanici ([vidjeti Posebnu temu dolje: Smrtni grijeh](#)).

POSEBNA TEMA: NEHOTIMIČNI GRIJESI (SZ)

- I. Zabilježite iz Knjige o Jošui 20:3:
- Čitav žrtveni sustav bio je usmjeren prema onima koji su grijehili kroz zanemarivanje ili strasti. NIDOTTE, tom 2, str. 94, izjavljuje:
- “Zamisao o ‘nehotimičnome’ ili ‘nenamjernome /iz nepažnje’ (Lev 4:2) jeste i strateška i problematična (usp. Jš 4:13.22.27; 5:15.18; 22:14; Br 15:22.24-29). Zbog toga su neki znanstvenici zaključili da je prinos određen samo za nenamjeran grijeh, to jest, za grijeh koji su bili počinjeni pogriješkom ili za grijeh koji su bili učinjeni ne znajući kako je određeno djelo bilo grješno (vidjeti Milgrom, 1991., 228-29). Međutim, riječ ‘nehotimičan’ znači u osnovi ‘pogrješno’ (znači počiniti pogriješku, zastraniti). Iako to može isto tako značiti da je pogriješka bila nehotimična ili nenamjerna (vidjeti npr. Br 35:11.15.22-23; Jš 20:3.9), to neophodno nije slučaj (vidjeti 1. Sam 26:21; Prop 5:6).”
- Nije bilo žrtve za bezobziran, prkosan, smišljen, ili poznat grijeh (npr. Ps 51:17). Na ovu zamisao o hotimičnosti (BDB 993) upućuje se u Levitskome zakoniku 4:2.22.27; 5:15; 22:14; Knjizi Brojeva 4:42; 15:27-31; i 19:4.
- Ovo je dobro mjesto za naglasiti da zapovijed “Ne ubij” (usp. Izl 20:13; Pnz 5:17) ne znači “ubiti” (KJV), nego ne počiniti “ne-zakonsko, smišljeno ubojstvo” (BDB 953, usp. Izl 21:12-14). Postojalo je zakonsko ubijanje s predumišljajem:
1. krvna osveta
 2. Sveti rat
 3. sudske kazne.
- II. Bilješka iz **Ponovljenoga zakona 4:42** – “nenamjerno /nehotice”
- 4:42 “nenamjerno”** Niječni pojam (BDB 395, KB 228) upućuje na nehotimičnu smrt druga Izraelca, bez predumišljaja ili predrasuda. To bismo mogli nazvati ubojstvo iz nehata.

Nedostatak zle pobude ključni je dio. To postaje teološko središte žrtvenoga sustava. Svaki grijeh počinjen namjerno nema važeću žrtvu (usp. Izl 21:12-14; Lev 4:2,22,27; 5:15-18; 22:14; Br 15:27,30; Pnz 17:12-13; Jš 20:1-6). Čak ni žrtva za narod koju je prinosio veliki svećenik na Dan pomirenja (Lev 16) nije pokrila grijeh s predumišljajem (usp. Ps 51:14-17)! Niste li sretni što smo pod NZ-nom Isusovom žrtvom?!

POSEBNA TEMA: SMRTNI GRIJEH (1. Ivanova poslanica)

A. HERMENEUTIČKA RAZMATRANJA:

1. primjerena identifikacija mora biti povezana s povijesnom okolnošću 1. Ivanove poslanice:
 - a. prisutnost gnostičkih krivih učitelja ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:12: Gnosticizam](#)) u crkvama (usp. 1. Iv 2:19,26; 3:7; 2. Iv 7):
 - (1) “cerintskih”. “Gnostici su naučavali da je čovjek Isus primio Kristov duh kod svoga krštenja i da ga je Kristov duh napustio prije njegove smrti na križu” (usp. 1. Iv 5:6-8)
 - (2) “doketskih”. Gnostici su učili da je Isus bio Božanski duh, ne pravo ljudsko biće (usp. 1. Iv 1:1-3)
 - (3) gnosticizam otkriven u spisima drugoga stoljeća odražava da se u ljudskome tijelu očituju dva različita gledišta:
 - (a) budući je istina bila otkrivena umu, ljudsko tijelo bilo je nevažno duhovnoj kraljevini. Prema tome, štogod ono želi može imati. Na ove se često upućivalo kao na antinominale /proturječne ili libertanske /sladostrastne gnostike
 - (b) druga je skupina zaključila da budući je tijelo samo po sebi zlo (tj. grčko učenje), svaka tjelesna želja mora biti izbjegnuta. Ovi su bili nazivani “asketskim” gnosticima
 - b. ovi krivi učitelji napustili su crkvu (usp. 1. Iv 2:19), ali njihov utjecaj nije!
2. primjerena identifikacija mora biti povezana s književnim okvirom čitave Poslanice:
 - a. 1. Ivanova bila je pisana kako bi suzbila krivo učenje i istinske vjernike učinila sigurnima
 - b. ove dvije svrhe mogu se vidjeti u ispitima istinskih vjernika:
 - (1) doktrinarno:
 - (a) Isus je bio pravi čovjek (usp. 1. Iv 1:1-3; 4:14)
 - (b) Isus je bio pravi Bog (usp. 1. Iv 1:2; 5:20)
 - (c) ljudi su grješni i odgovorni svetome Bogu (usp. 1. Iv 1:6,10)
 - (d) ljudima je i oprosteno te su učinjeni ispravnima s Bogom:
 - i. Isusovom smrću (usp. 1. Iv 1:7; 2:1-2; 3:16; 4:9-10,14; 5:6-8)
 - ii. vjerom u Isusa (usp. 1. Iv 1:9; 3:23; 4:15; 5:1,4-5,10-12,13):
 - (2) praktično (pozitivno):
 - (a) način života poslušnosti (usp. 1. Iv 2:3-5; 3:22,24; 5:2-3)
 - (b) način života ljubavi (1. Iv 2:10; 3:11,14,18,23; 4:7,11-12,16-18,21)
 - (c) način života Kristo-sličnosti (ne griješi, usp. 1. Iv 1:7; 2:6,29; 3:6-9; 5:18)
 - (d) način života pobjede nad zlom (usp. 1. Iv 2:13,14; 4:4; 5:4)
 - (e) Njegova riječ prebiva u njima (usp. 1. Iv 1:10; 2:14)
 - (f) oni imaju Duha (usp. 1. Iv 3:24; 4:4-6,13)
 - (g) odgovorena molitva (usp. 1. Iv 5:14-15)
 - (3) praktično (negativno):
 - (a) način života grijeha (usp. 1. Iv 3:8-10)
 - (b) način života mržnje (usp. 1. Iv 2:9,11; 3:15; 4:20)
 - (c) način života neposlušnosti (usp. 1. Iv 2:4; 3:4)
 - (d) ljube svijet (usp. 1. Iv 2:15-16)
 - (e) niječu Krista (niječu Oca i Sina, usp. 1. Iv 2:22-23; 4:2-3; 5:10-12)

3. primjerena identifikacija mora biti povezana s posebnim temama u mjerodavnom tekstu (usp. 1. Iv 5:16-17):
 - a. odnosi li se pojam “brat” u 1. Ivanovoj 5:16 i na onog koji čini grijeh koji ne vodi u smrt i na one koji čine grijeh koji vodi u smrt?
 - b. jesu li prijestupnici koji su jednom napravili prijestup članovi Crkve (usp. 1. Iv 2:19)?
 - c. što je tekstualna važnost:
 - (1) bez ČLANA s pojmom “grijeh”?
 - (2) GLAGOL “vidi” kao TREĆI RAZRED KONDICIONALNA S AORISTOM AKTIVNOGA KONJUNKTIVA?
 - d. kako mogu molitve jednoga kršćanina (usp. Jak 5:15-16) obnoviti vječni život, *zōē*, drugome bez osobnoga pokajanja toga grješnika?
 - e. kako se 1. Ivanova 5:17 odnosi na vrste grijeha (smrtni, ne-smrtni)?

B. TEOLOŠKE POTEŠKOĆE:

1. smije li tumač pokušati povezati ovaj tekst s:
 - a. “neoprostivim” grijehom iz Evanđelja ([vidjeti Posebnu temu gore: Egzegetski postupci za tumačenje “neoprostivog grijeha”](#))
 - b. “jednom izašli” iz Poslanice Hebrejima 6 i 10.
Okvir 1. Ivanove poslanice izgleda kako je uspoređan s neoprostivim grijehom farizeja u Isusovu vremenu (usp. Mt 12:22-37; Mk 3:22-29) kao i s nevjerujućim Židovima Poslanice Hebrejima 6 i 10. Sve tri skupine (farizeji, nevjerujući Židovi, i gnostički krivi učitelji) jasno su čuli Evanđelje, ali odbacili su pouzdati se u Isusa Krista
2. smiju li suvremena denominacijska pitanja biti rešetka za viđenje ovoga teksta?
Evangelikalizam je prenaplaćavao početak kršćaninova iskustva a zanemario neprekidan način života dokaza istinske vjere. Naša suvremena teološka pitanja šokirala bi kršćane prvoga stoljeća. Mi želimo “izvjesnost” temeljenu na izdvojenim biblijskim “dokaznim tekstovima” i našima vlastitim logičkim oduzimanjima ili denominacijskim predrasudama.
Naša teološka pitanja, rešetke, i različitosti odražavaju naše vlastite nesigurnosti. Mi želimo više obavijesti i objašnjenja nego što Biblija osigurava, tako naše sustavne teologije uzimaju neke male kriške Pisma i ispletu ogromne mreže logičkih, zapadnjačkih, posebnih doktrina!
Isusove riječi u Evanđelju po Mateju 7 i Marku 7 bile su primjerene za Ranu crkvu! Isus traži učenike, ne odluke, dugoročni način života vjere, ne kratkoročni pojam emocionalne vjere (usp. Mt 13:10-23; 28:18-20; Iv 8:31-59). Kršćanstvo nije izdvojeni prošli čin, nego neprekidno pokajanje, vjera, poslušnost, i ustrajnost. Kršćanstvo nije karta za Nebo, kupljena u prošlosti, niti polica osiguranja protiv požara uzeta kako bi nekoga zaštitila od načina života sebičnosti, bezbožnoga življenja! [Vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Apostazija \[otpadništvo\] \(aphistēmi\).](#)
3. upućuje li smrtni grijeh na fizičku smrt ili vječnu smrt? Ivanova uporaba pojma *zōē* u ovome okviru podrazumijeva suprotivost što upućuje na vječnu smrt. Je li moguće da Bog uzima doma (fizička smrt) djecu koja griješe? Suzvuk ovoga okvira jeste da su: (1) molitve braće /sestara vjernika i (2) osobno pokajanje prekršitelja povezane kako bi se obnovili vjernici, ali ako nastave u načinu života što donosi sramotu vjernoj zajednici, onda ishod može biti “u nezgodan trenutak” ili rani fizički rastanak od ovog života (usp. *When Critics Ask* od Normana Geislera i Thomasa Howea, str. 541).

9:23 Ovaj stih je sažetak, prijelazni stih. On može ići s 1. Poslanicom Korinćanima 9:19-22 ili 24-27 ili stajati sam. Ovaj stih ne brani spasenje po djelima (tj. Ef 2:8-9). Pavao nije spašen jer evangelizira. On je spašen jer je prihvatio Evanđelje te poznaje njegov mir i nužnost.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:24-27

²⁴Znate li da oni koji trče u utrci svi trče, ali *samo* jedan prima nagradu? Trčite na takav način da možete pobijediti. ²⁵Svako tko se natječe u igrama vježba samo-nadzor u svim stvarima. Oni onda *čine to* kako bi primili prolazan vijenac, ali mi neprolazan. ²⁶Stoga ja trčim na taj način, ne kao bez cilja; ja udaram na takav način, ne kao da tučem zrak; ²⁷ali ja korim svoje tijelo i činim ga svojim robom, tako da, nakon što sam propovijedao drugima, ja osobno ne budem odbačen.

9:25 “Svako tko se natječe u igrama vježba samo-nadzor u svim stvarima” Pavao koristi atletsku sliku od Istamijskih igara što su se održavale u Korintu svake dvije godine. Naglasak ovdje je na vrhunskome naporu što koriste atletičari koji se natječu, a ne na mlitavim naporima (usp. Heb 12:1-3). Kršćanin se ne natječe kako bi osvojio spasenje, nego zato jer je iskusio spasenje.

Mi smo pobijedili utrku u Kristu, sad trčimo utrku za Krista!

▣ **“prolazan vijenac”** Pobjednici korinskoga atletskeg natjecanja primili su vijenac od bora (kao što su Atenjani vijenac od maslina; u Delfima vijenac od lovora), koji je brzo uvenuo. Vjernici primaju krunu:

1. radosti (usp. 1. Sol 2:19)
2. pravednosti (usp. 2. Tim 4:8)
3. života (usp. Jak 1:12; Otk 2:10)
4. slave (usp. 1. Pt 5:4).

Ovo su vijenci što nikad ne uvenu. Bi li predanost i entuzijizam vjernika trebali biti manji negoli od atletičara? Oni se bore za ono što ne može trajati. Mi se borimo za ono što ne može iščeznuti!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Krune za vjernike u NZ-u.](#)

POSEBNA TEMA: KRUNE ZA VJERNIKE U NZ-U

“Kruna” upućuje na pobjednički vijenac od lovora za atletičara. Mi smo dobili englesko ime “Stephen” od ove grčke riječi.

A. Postoji nekoliko kruna dodijeljenih vjernicima u NZ-u:

1. neprolazna kruna (1. Kor 9:25)
2. kruna pravednosti (2. Tim 4:8)
3. kruna života (Jak 1:12; Otk 2:10; 3:11)
4. kruna slave (1. Pt 5:4)
5. kruna od zlata (Otk 4:4).

B. Postoje dvije krune dodijeljene Mesiji:

1. kruna prijestolja (usp. Mt 27:29; Mk 15:17; Iv 19:2.5)
2. zlatna kruna (usp. Otk 14:14)
3. “kruna” spomenuta u Otkrivenju 6:2, data onome koji jaše na bijelome konju, ne upućuje na Krista nego je povezana s obojenim konjima osude.

C. Još jedna slika što koristi “krunu” jeste Pavlova uporaba crkava što je on utemeljio kao učinkovitu krunu služenja:

1. Filipi, Poslanica Filipljanima 4:1
2. Solun, 1. Poslanica Solunjanima 2:19.

9:26-27 “ja trčim ... ja udaram ... tučem” Ovo su atletske metafore za slikovit prikaz potrebe za strogim samo-nadzorom i stegom. Kršćanski život ima neka pravila i zahtjeve. Oni se odnose na nagrade, ne na spasenje. Mora da je Pavao uživao u sportskim događajima svoga vremena, on ih često koristi kao metafore za kršćanski život.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:8: Stupnjevi nagrada i kazne.](#)

9:27 “ja korim svoje tijelo” Ovaj pojam, stega, doslovno upućuje na bivanje udarenim u lice netom ispod očiju. Upotrijebljen je slikovito u Evanđelju po Luki 18:5.

Pavao je bio ozbiljan glede samo-nadzora u kršćanskome životu. Tijelo nije zlo, ali ono je bojno polje kušnje. Ako vjernici ne nadziru meso /tijelo ono će nadzirati njih (usp. Rim 8:1-11). Ovo nije laka jednokratna pobjeda, nego dugotrajan maraton samo-nadzora zbog Krista. Samo-nadzor je zadnja vrlina ploda Duha u Poslanici Galaćanima 5:23.

Pojam “tijelo” (*sōma*) upućuje na Pavlovu čitavu osobu. To nije jedan od tri vida čovječanstva. Često stoji za čitavu osobu (usp. 1. Kor 7:4; 13:3; Rim 12:2; Fil 1:20). Biblija predstavlja čovječanstvo kao cjelinu (usp. Post 2:7), ne kao dihotomiju /dvojtvo ili trihotomiju /trojstveno (usp. George E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, str. 464-466). Vidjeti puniju bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 7:34.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Tijelo i duh.](#)

POSEBNA TEMA: TIJELO I DUH

Tijelo i duh nisu ontološka dihotomija /dvojstvo u čovječanstvu, nego dvojni odnos i ove planete i Boga. Hebrejska riječ *nephesh* (BDB 659, tj. vidjeti bilješku u Post 35:18 *online*) upotrijebljena je i o čovječanstvu (usp. Post 2:7) i o životinjama (usp. Post 1:20.24.30; 9:12.15.16) u Knjizi Postanka, dok je “duh” (*ruah*) jedinstveno korišten o čovječanstvu. Ovo nije dokazni tekst o čovječanstvu kao dvo-djelnome (dihotomnome, usp. 1. Kor 7:34; Heb 4:12) ili tro-djelnome (trihotomnome) biću (usp. 1. Sol 5:23). Čovječanstvo je u Bibliji prvenstveno predstavljeno kao cjelina /jedinstvo (usp. Post 2:7; 2. Kor 7:1). Za dobar sažetak teorija o čovječanstvu kao trojstvenome, dvojstvenome, ili jedinstvenome, vidjeti Millard J. Ericksonov *Christian Theology* (drugo izdanje), str. 538-557 i Frank Staggov *Polarities of Man's Existence in Biblical Perspective*.

▣ (9:27)

NASB, NKJV	“tako da ... ja osobno ne budem odbačen”
NRSV	“ja osobno ne bih trebao biti odbačen”
TEV	“očuvam sebe od bivanja odbačenim”
NJB	“ja, osobno mogu biti odbačen”

Ovaj pojam “odbačen” metafora je što se odnosi na kršenje pravila atletskih igara i time bivanje u nemogućnosti pobijediti na natjecanju (usp. 1. Tim 6:12; 2. Tim 4:7). On je od korijena “ispitivati” s pogledom prema odobrenju (tj. *dokimazōi*, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 3:13: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja](#)), ali s ALFA PRIVATIVOM, što to nijeće (usp. 2. Kor 13:5).

Ovo ne upućuje na Pavlovo spasenje (iako je upotrijebljeno u tome smislu u 2. Tim 3:8); iako se čak čini da prethodni odlomak upućuje na to (usp. 1. Kor 9:19-23). To bi kršilo previše drugih Pavlovih doktrinarnih odlomaka, posebice u Poslasticama Rimljanima i Galaćanima. U ovome odlomku on raspravlja o svome strahu bivanja nediscipliniranim i bivanja odbačenim kao navjestitelj Evandjelja. NZ zapisuje nekolicinu koji su bili odbačeni (usp. 1. Kor 15:12; 1. Tim 1:20; 2. Tim 4:10. [Vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Apostazija \[otpadništvo\] \[aphistēmi\]](#)). Pavao je želio evangelistički plod od preobraćenika i crkava.

Treniranje mladića za grčke igre spomenuto je u: (1) *Ars Poetica*, 412 i (2) *Ad Martyres*, 3. Ono je zahtijevalo deset mjeseci napornih fizičkih, dijetnih, te društvenih ograničenja i režima. Ipak postoji drugi valjani način promatranja ovoga teksta (usp. *Hard Sayings of the Bible*, od Kaisera, Davidsa, Brucea i Brancha):

“U takvome pisanju autor ruši ravnotežu što se nalazi kroz Novi zavjet. Autori Novoga zavjeta pišu iz iskustva Kristove milosti i čvrstome uvjerenju kako su na svome putu prema većoj baštini u Nebu. Istovremeno, oni pišu s brigom da oni ili njihovi čitatelji mogu otpasti i tako izgubiti ono što već imaju. Tako dugo dok ljudi slijede Krista, onda autori Novoga zavjeta nikad ne izražavaju ikoju nadu da će bez pokajanja takvi ljudi ući u Nebo. To je otrežnjujuća, ali ne strahotvorna, vrsta napetosti što se vidi kod Pavla (1. Kor 9:27; Gal 5:2.7-10; Fil 3:12; 2. Tim 4:7, ponekad govori o napetosti u svome vlastitom životu a ponekad govori o svojoj brizi za druge), Jakova (Jak 5:20, svrha pisma je ‘spasiti [grješnika, što znači vjernika koji se okrenuo svijetu] od smrt’), Jude (Juda stih 23) i Ivana (I. Iv 5:16-17 JV, naglasak biva na molitvi za ljude prije negoli učine ‘smrtni grijeh’). Poziv suvremenome čitatelju jeste obratiti pozornost na upozorenje i ‘oponašati one koji su kroz vjeru i ustrajnost baštinili ono što im je bilo obećano’ (Heb 6:12) tako da autor može reći i za nas: ‘Uvjereni smo u bolje stvari u vašem slučaju – stvari što prate spasenje’” (str. 683).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako je poglavlje 9 povezano s poglavljem 8?
2. Je li za propovjednika primjereno primiti pomoć od crkve?
Ako je tako, zašto Pavao nije dopustio ovoj crkvi da mu pomogne?
3. Kako Pavao može djelovati različito prema različitim skupinama a ne biti smatran licemjerom?
4. U stihovima 24-27 naglašena je atletska metafora. Kako se ta metafora primjenjuje na naše kršćanske živote?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 10

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
upozorenje protiv idolatrije	starozavjetni primjeri	upozorenje protiv samopuzdanja	upozorenje protiv idola	hrana prinesena lažnim bogovima (8:1 - 11:1) upozorenje i poduke o povijesti Izraela
10:1-13	10:1-13	10:1-5 10:6-13	10:1-5 10:6-10 10:11	10:1-13
10:14-22	bježati od idolatrije 10:14-22	primjena: žrtvovanja idolima ponovno 10:14-22	10:12-13 10:14-17 10:18-22	žrtveni blagdani: nema nagodbe s idolatrijom 10:14-22
sve činiti za slavu Božju	sve za slavu Božju	načela: naša sloboda i odgovornost za druge		hrana žrtvovana idolima: praktično rješenje
10:23 - 11:1	10:23 - 11:1	10:23-30 10:31 - 11:1	10:23-24 10:25-26 10:27-29a 10:29b-30 10:31 - 11:1	10:23 - 11:1

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINČANIMA 10:1 – 11:1

- A. Poglavlja od 8 do 10 posve su povezana u svome nastojanju da donesu ravnotežu raspravi o kršćanskoj slobodi nasuprot kršćanskoj odgovornosti u ljubavi. Pavao se ne usredotočuje na kruta i brza pravila, nego na prvenstva međusobnih odnosa što osnažuju vjernike i privlače nevjernike Isusu.
- B. Pavlova raspra o Večeri Gospodnjoj, započeta u 1. Poslanici Korinćanima 10:14 i nastavlja se kroz 1. Korinćanima 10:22, nagovještaj je punije raspre u 1. Korinćanima 11:17-34.
- C. Pavao možda naslovljava “slabe” vjernike u 1. Poslanici Korinćanima 10:14-22 a “jake” vjernike u 1. Korinćanima 10:23-33. Ako ovo nije građa, pitanje je kako se ova dva odlomka ne suprotstavljaju jedan drugome: 1. Korinćanima 10:14-22, nemojte jesti žrtvovanu hranu; 1. Korinćanima 10:23-33, jedite ako to nije upitno. Moguće prvo upućuje na javni obrok u poganskome hramu a drugo na privatni obrok doma.
- D. United Bible Societiesov *Handbook on Paul's First Letter to the Corinthians*, od Ellingwortha i Hattona ima zanimljiv kratak pregled 1. Poslanice Korinćanima 10:1-13.
“Opća građa je kako slijedi:
- I. Uvod - stih 1a.
 - II. Pozitivni vidovi:
 - A. četiri pozitivna primjera iz Staroga zavjeta - stihovi 1b-4a – zadnji primjer proširen je u stihu 4b
 - B. zaključci povučeni iz pozitivnih primjera – stih 5
 - C. primjena za čitatelje – stih 6a.
 - III. Negativni vidovi:
 - A. pet negativnih primjera iz Staroga zavjeta - stihovi 6b-10
 - B. primjena za čitatelje - stihovi 11-13.

Riječ svi ponovljena je pet puta u stihovima 1-4, dajući veliki naglasak na činjenicu kako su svi ljudi Izraela dijelili Božju zaštitu i blagoslove tijekom izlaska i narednih godina lutanja u pustinji. Svi se suprotstavljaju s većinom njih u stihu 5 i s nekima od njih, što je ponovljeno četiri puta u stihovima 7-10” (str. 214).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:1-5

¹Jer ne želim da budete neobaviješteni, braćo, kako su naši očevi svi bili pod oblakom i svi su prošli preko mora; ²i svi su bili kršteni u Mojsija u oblaku i u moru; ³i svi su jeli istu duhovnu hranu; ⁴i svi su pili isto duhovno piće, jer oni su pili iz duhovne stijene koja ih je slijedila; a stijena bijaše Krist. ⁵Usprkos tome, s većinom njih Bog nije bio zadovoljan; jer oni bijahu uništeni u pustinji.

10:1 “Jer ne želim da budete neobaviješteni, braćo” Ovaj izričaj je književno tehnički često koristio Pavao za uvod zaključka (usp. Rim 1:13; 11:25; 1. Kor 10:1; 12:1; 2. Kor 1:8; 1. Sol 4:13).

☐ **“naši očevi”** Ovo odražava:

1. vjerujući židovski element u Crkvi
2. NZ-ne pogane koji su postali pricijepljeni na prirodno maslinovo stablo, Izraela (usp. Rim 10; Gal 6:16), i sad su jedno u Kristu (usp. Ef 2:11 - 3:13).

☐ **“svi ... svi”** Ovaj uključujući pojam (tj. *pantes*) upotrijebljen je dva puta u 1. Poslanici Korinćanima 10:1 i jednom u 1. Korinćanima 10:2,3, i 4. To je bio način naglašavanja jedinstva svih Izraelaca u iskustvu Božje milosti i osude, nazvane Razdobljem lutanja pustinjom (tj. Br).

▣ **“oblakom”** Ovo upućuje na jedinstveni znak YHWH-ine prisutnosti. Rabini su to nazvali *shekinah* oblak Slave (usp. Izl 13:21-22; 14:19). Hebrejska riječ *shekinah* znači “obitavati s”. YHWH je bio sa Svojim narodom tijekom razdoblja osude na tako prisran i brižan način da su rabini započeli to nazivati razdobljem “medenoga mjeseca” između YHWH i Izraela.

▣ **“svi su prošli preko mora”** Ovo je smjeringanje na YHWH-ino razdvajanje Crvenoga (doslovno “trska” ili “korov”) mora. Danas naučnici nisu sigurni na koje posebno vodeno tijelo ovo upućuje. Isti pojam, *yam suph* upotrijebljen je u SZ-u kao upućivanje na:

1. Zaljev Akaba ili Akapski zaljev (usp. Izl 21:4; Pnz 2:1; 1. Kr 9:26; Jer 49:21)
2. Indijski ocean.

Očito ovo upućuje na misteriozne vode na jugu. Zanimljivo je da za “vodu” nije rečeno da ju je stvorio Bog u Knjizi Postanka 1. Često mitovi o stvaranju iz Mezopotamije govore o vodama (tj. slanim i slatkim) kao bogovima koji su željeli uništiti ljude. YHWH oslobađa Svoj narod od vodenoga kaosa i uništenja.

[Vidjeti Posebne teme dolje: Crveno more \(BDB 410 GRAĐA BDB 693 I\); i Vode.](#)

POSEBNA TEMA: CRVENO MORE (BDB 410 GRAĐA BDB 693 I)

I. IME

A. Doslovno ime je *Yam Suf*:

1. “More korova” ili “More trstike” (egipatski korijen)
2. “More na kraju (Zemlje)” (semitski korijen).

B. Ovo može upućivati na:

1. slanu vodu, 1. Knjiga o Kraljevima 9:26 (Zaljev Akaba); Knjiga proroka Jone 2:5 (Meditersko more)
2. slatku vodu, Knjiga Izlaska 2:3; Knjiga proroka Izaije 19:6.

C. Septuaginta je prvi prijevod što ga naziva “Crveno more”. Moguće su ga ovi prevoditelji povezali s morem Edoma (crven). Ta je oznaka bila ovjekovječena od latinske Vulgate i kasnijega engleskog prijevoda *King James*.

II. POLOŽAJ

A. Postoji nekoliko vodenih površina ovoga istog imena:

1. uska vodena površina između Egipta i Sinajskoga poluotoka dugoga oko 190 milja (Sueski zaljev)
2. vodena površina između Sinajskoga poluotoka i Arabije duga oko 112 milja (Zaljev Akaba ili Akapski zaljev).

B. Ono može biti povezano s plitkim močvarnim područjem u svjevero-istočnome dijelu Delte Nila blizu Tanisa, Soana, Avarisa, Ramzesa, koje je na južnoj obali Jezera Menzaleh (močvarna regija).

C. Ono može biti korišteno metaforički o misterioznim vodama na jugu, često korištenih o moru na kraju (Zemlje). Ovo znači kako može upućivati na:

1. današnje Crveno more (Sueski zaljev ili Zaljev Akaba, usp. 1. Kr 9:26)
2. Indijski ocean (usp. Herod 1.180)
3. Perzijski zaljev (usp. Josip Flavije).

III. SUF U KNJIZI BROJEVA 33

A. U Knjizi Brojeva 33:8 vodena površina što se misteriozno razdvojila nazvana je *suf* (BDB 693 I, “trstika” ili “korov”).

- B. U Knjizi Brojeva 33:10.11 Izraelcima je bilo rečeno neka se utabore kod *yam sufa* (more trstika /korova).
- C. Postoje dvije različite vodene površine:
1. prva nije Crveno more (Sueski zaljev)
 2. druga vjerojatno jeste Crveno more (Sueski zaljev).
- D. Pojam *suf* bio je korišten u SZ-u na tri načina:
1. površina vode razdvojena od YHWH da dopusti Izraelcima proći, ali egipatskim vojnicima da budu potopljeni
 2. sjevero-zapadna širina Crvenoga mora (Sueski zaljev)
 3. sjevero-istočna širina Crvenoga mora (Zaljev Akaba).
- E. *Yam suf* vjerojatno ne znači “crveno more” zbog:
1. tamo nije bilo /nema trstike (papirus) u Crvenome moru (slana voda)
 2. pretpostavljena egipatska etimologija upućuje na kopno, a ne na jezero.
- F. *Suf* može doći od semitskoga korijena “kraj” (BDB 692) i upućuje na misteriozne nepoznate vode na jugu (vidjeti Bernard F. Batts, “*Red Sea or Reed Sea? What Yam Suph Really Means*” u *Approaches to the Bible*, tom 1, str. 291-304).

POSEBNA TEMA: VODE

Postoji mnogo različitih smjerenja na YHWH-inu uporabu vode:

1. pobjeda nad vodenim kaosom (usp. Post 1:2)
2. odvajanje (stvaranje vode nije posebice spomenuto) voda u Knjizi Postanka:
 - a. gore i dolje (Post 1:6-7)
 - b. slane od slatkovodne (Post 1:9-10)
3. voda kao osuda:
 - a. Potop (tj. Post 6 - 9)
 - b. krv (tj. Izl 7:17-20)
 - c. život (tj. Izl 9:18.23)
 - d. nema kiše (u Pnz 11:17; 28:20-26; 1. Kr 8:35; 17:1; Jer 14)
 - e. za žene (Br 5)
4. voda kao blagoslov Saveza (tj. Pnz 11:14-15; 28:12)
5. voda kao simbol čišćenja:
 - a. svećenika (tj. Izl 29:4; 30:18-21; Br 19:7)
 - b. štovatelja (tj. Br 19:8)
 - c. krštenje (Ef 5:26; Tit 3:5; 1. Pt 3:21)
6. razdjeljivanje Crvenoga mora (tj. Izl 14 - 15)
7. posebna opskrba vodom (tj. izlazak, Izl 17; Br 20)
8. osvajanje Kanaana, razdvajanje Jordana (tj. Jš 3)
9. razdjeljivanje Jordana od Ilije (tj. 2. Kr 2:7-9) i Elizeja (tj. 2. Kr 2:13-14).

10:2 “bili kršteni u Mojsija” Grčki manuskripti izmjenjuju se između PASIVNOGA STANJA (tj. MSS 8, A, C, D) i SREDNJEGA STANJA (tj. MS B). Meni se čini da je SREDNJE STANJE obzirom na okvir prikladnije u naglašavanju dragovoljne odluke Izraelca da slijede Mojsija te povijesne činjenice da je krštenje židovskih prozelita bilo temeljem osobne odluke. Ovo je neuobičajen izričaj, nađen jedino ovdje u NZ-u. On podrazumijeva usporednicu između odgovornosti i povlastice Mojsijevskoga Saveza, i našega Novoga saveza u Kristu; oba su od Boga i na neki su način slična. Ovdje je krštenje upotrijebljeno kao simbol za nekoga sljedbenika.

Postoji rabinska predaja što ide unatrag do Hillela (usp. b Ker 9a; bYeb 46a) što se odnosi na prozelitsko krštenje u događaju na Crvenome moru. Vidjeti Richard N. Longenecker, *Biblical Exegesis in the Apostolic Period*, str. 102-103.

10:3 “duhovnu hranu” Ovo upućuje i na manu (usp. Izl 16) i na prepelicu (usp. Izl 16:13; Br 11:31-32), što su bile Božje nadnaravne opskrbe tijekom razdoblja lutanja pustinjom.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Mana.](#)

POSEBNA TEMA: MANA

- A. To je bila nadnaravna YHWH-ina opskrba kako bi održao Svoj narod tijekom izlaska i razdoblja lutanja pustinjom.
- B. Bila je nazvana “kruh što vam je Gospodin dao da jedete”, Knjiga Izlaska 16:15b (usp. Neh 9:15; Iv 6:31,49,51,53,58). Popularno ime, “mana” (Izl 31:1) dolazi od pitanja o njoj, što je postavio narod u Izlasku 16:15a (tj. “Što je to?” od hebrejskoga “*man hu*” BDB 577 i BDB 214).
- C. Dolazila je s rosom svakoga jutra (usp. Izl 16:13,21; Br 11:9), kad je Sunce izašlo i spalilo rosu (usp. Izl 16:14), ostao je talog za kratko razdoblje, potom je Sunce spalilo sve (usp. Izl 16:21).
Oni su je morali skupiti, svaka obitelj, svakoga dana, dovoljno za sve u obitelji da imaju dovoljno za jesti (usp. Izl 16:16-18), ali dovoljno samo za jedan dan u isto vrijeme (usp. Izl 16:20). Postojala je posebna odredba da se u petak skupi dvostruko više tako da se ne bi radilo (tj. skupljanje ili kuhanje, usp. Izl 16:23) u subotu /na Šabat (usp. Izl 16:5, tj. petak navečer u sumrak do subote navečer u sumrak). Toga posebnoga dana mana bi ostala jestiva za dva dana (usp. Izl 16:22,24).
- D. Postoji je i posuda s manom u Kovčegu tako da ostane prirodna (usp. Izl 16:33; Heb 9:4).
- E. Mana je bila fina pahuljica – kao točka, fina kao mraz na tlu (usp. Izl 16:14). Bila je bijela, kao korijanderovo sjeme, i imala je okus kao vafli s medom (usp. Izl 16:31; Br 11:7-8).
- F. Ova posebna YHWH-ina opskrba prestala je kad su Izraelci prešli rijeku Jordan u Kanaan (usp. Jš 5:10- 12). Stup Oblaka također je prestao kad su prešli u Kanaan.

10:4 “isto duhovno piće” Ovo upućuje na čudesnu opskrbu s vodom (Izl 17:6; Br 20:8 i dalje).

▣ **“oni su pili iz duhovne stijene”** Stijena je naziv na YHWH-u u SZ-u što naglašava Njegovu snagu i nepromjenjivost (usp. Pnz 32:4,15; Ps 18:2; 19:14). Također se koristi za Mesijansko kraljevstvo kao uništavajuću silu (usp. Dn 2:45).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Ugaoni /zaglavni kamen \(“kamen” \[BDB 6, KB 7\] i “ugaoni kamen” \[BDB 819, KB 944\]\).](#)

POSEBNA TEMA: UGAONI /ZAGLAVNI KAMEN (“KAMEN” [BDB 6, KB 7] i “UGAONI KAMEN” [BDB 819, KB 944])

- I. SZ-ne UPORABE
 - A. Zamisao kamena kao čvrstoga trajnog predmeta koji čini dobar temelj korišten je za opis YHWH (usp. Job 38:6; Ps 18:2 koristi riječi za “stijenu”, BDB 700, 849).
 - B. Potom se razvila u Mesijanski naslov (usp. Post 49:24; Ps 118:22; Iz 28:16).
 - C. Postala je onom koja predstavlja osudu od YHWH putem Mesije (usp. Iz 8:16 [BDB 6 GRAĐA BDB 103]; Dn 2:34-35,44-45 [BDB 1078]).

- D. Ovo se razvilo u metaforu građenja (posebice Iz 28:16):
1. temeljni kamen, prvi stavljen, koji je bio siguran i postavio uglove za ostatak građevine, nazvan “ugaoni kamen”
 2. može također upućivati na završni kamen stavljen na mjesto, koji drži zidove zajedno (usp. Zah 4:7; Ef 2:20.21), nazvan “zaglavni kamen”, iz hebrejskoga *ruš* (tj. glava)
 3. može upućivati na “glavni kamen”, koji je u središtu glavnoga ulaza s lukovima i drži težinu čitavoga zida.

II. NZ-ne UPORABE

- A. Isus je nekoliko puta naveo Psalam 118 kako bi uputio na Sebe (usp. Mt 21:41-46; Mk 12:10-11; Lk 20:17).
- B. Pavao koristi Psalam 118 u vezi s YHWH-inim odbacivanjem nevjernoga, pobunjeničkog Izraela (usp. Rim 9:33).
- C. Pavao koristi zamisao “zaglavnoga kamena” u Poslanici Efežanima 2:20-22 u upućivanju na Krista.
- D. Petar koristi ovu zamisao za Isusa u 1. Petrovoj poslanici 2:1-10. Isus je ugaoni kamen i vjernici su živo kamenje (tj. vjernici kao hramovi, usp. 1. Kor 6:19), izgrađeni na Njemu (tj. Isus je novi Hram, usp. Mk 14:58; Mt 12:6; Iv 2:19-20). Židovi su odbacili glavni temelj svoje nade kad su odbacili Isusa kao Mesiju.

III. TEOLOŠKE IZJAVE

- A. YHWH je dozvolio Davidu /Salamonu gradnju Hrama. Rekao im je da ako će držati Savez On će ih blagosloviti i biti s njima, ali ako neće Hram će biti razrušen (usp. 1. Kr 9:1-9)!
- B. Rabinski je judaizam bio usredotočen na oblik i obred a zanemario je osobni vid vjere (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38). Bog traži dnevni, osobni, bogobojazan odnos s onima stvorenima u Njegovoj slici (usp. Post 1:26-27). Evanđelje po Luki 20:17-18 sadržava zastrašujuće riječi o Sudu, kao što čini Evanđelje po Mateju 5:20, usmjereno na judaizam.
- C. Isus je koristio zamisao hrama za prikaz Njegova fizičkog tijela (usp. Iv 2:19-22). Ova zamisao osobne vjere u Isusa kao Mesiju što se nastavlja i širi jeste ključ za međusobni odnos s YHWH-om (tj. Iv 14:6; 1. Iv 5:10-12).
- D. Spasenje je značilo obnovu oštećene Božje slike u ljudskim bićima (Post 1:26-27 i poglavlje 3) tako da zajedništvo s Bogom bude moguće. Cilj kršćanstva je Kristo-sličnost sada. Vjernici postaju živo kamenje (tj. mali hramovi građeni na /prema uzorku po Kristu).
- E. Isus je temelj naše vjere i zaglavni kamen naše vjere (tj. Alfa i Omega). Ipak je i kamen spoticanja i Stijena Sablazni (Iz 28:16). Promišti Njega jeste promišti sve. Ovdje ne može postojati neodređenost [srednji temelj]!

▣ **(10:4) “koja ih je slijedila”** Ovo čini se upućuje na rabinsku legendu temeljenu na Knjizi Izlaska 17:6 i Brojeva 20:11 i dalje, kako je stijena pratila Izraelce te da je to bio Mesija. Ova predaja posebice je spomenuta u Kuranu.

▣ **“a stijena bijaše Krist”** Ovo je rabinska tipologija (personifikacija stijene mogla je doći iz Br 21:17 ili Pnz 32:4.15.18.30, usp. *Targum Onkelos* u Br 21). Bog je osigurao život – dajući vodu tijekom razdoblja lutanja pustinjom. Pavao vidi istu analogiju između Božje opskrbe onda i Božje opskrbe života sad. Pavlova teologija vidjela je Krista kao pred-postojećeg i kao Očeva posrednika života i blagoslova. Isus je uvijek bio Božje ispunjenje opskrbe i najvećega blagoslova.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Tipologija.](#)

POSEBNA TEMA: TIPOLOGIJA

Filonova i ranokršćanska uporaba alegorije te Pavlova uporaba iste tehnike značajno se razlikuju. Ranije su potpuno zanemarivale povijesnu okolnost, razvoj učenja posve stranih izvornoj autorovoj nakani (tj. nađena usporednica u Platonovoj misli). Pavlov pristup je bolje okarakterizirati kao "tipologija". Pavao je pretpostavljao povijesnu okolnost Knjige Postanka i jedinstvo Staroga i Novoga saveza, čime je bio kadar graditi na sličnostima između njih (tj. Saveza – op. prev.) jer oni imaju istog Autora – Boga. U ovome određenom okviru (tj. Gal 3 - 4), Pavao je usporedio Savez s Abrahamom i Savez s Mojsijem te povukao primjenu na Novi savez iz Knjige proroka Jeremije 31:31-34 i NZ-a.

Mogu biti povučene četiri poveznice u Poslanici Galaćanima 4:21-31:

1. dvije majke stoje za dvije obitelji; jedna oblikovana prirodnim sredstvima, druga nadnaravnim obećanjem
2. postojala je napetost između ove dvije majke i njihove djece kao što je postojala napetost između poruke judaista i Pavlova Evanđelja
3. obje skupine tvrdile su da su potomci Abrahama, ali jedna je bila u ropstvu Mojsijevog Zakona a druga slobodna u Kristovu dovršenome djelu
4. dvije planine bile su povezane s ovim različitim Savezima, planina Sinaj s Mojsijem i planina Sion s Abrahamom. Planina Sion, ili planina Morija, bila je ona gdje je Abraham prinio Izaka kao žrtvu (usp. Post 22), što je kasnije postala Jeruzalem. Abraham je tražio Nebeski grad (Heb 11:10; 12:22; 13:14, Novi Jeruzalem, Iz 40 - 66) a ne zemaljski Jeruzalem.

Pavao je mogao koristiti ovu tipologiju zbog:

1. krivih učitelja koji su koristili ovaj isti pristup za svoju prednost, tvrdeći da su pravo Abrahamovo sjeme
2. krivih učitelja koji su moguće koristili alegoriju iz Mojsijevih pisanja kako bi ugorali svoju židovsku zavjetnu teologiju pa Pavao koristi oca židovske vjere, Abrahama
3. Pavao ju je mogao koristiti zbog Knjige Postanka 21:9-10, što je navedena u stihu 30 i kaže: "otjeraj" prirodnoga sina; u Pavlovoj analogiji to bi upućivalo na judaiste
4. Pavao ju je mogao koristiti zbog ekskluzivizma židovskih krivih učitelja, osobito u njihovu prijeziru za pogane; u Pavlovoj tipologiji pogani su prihvaćeni a rasno samouvjereni odbačeni su od Boga (usp. Mt 8:11-12)
5. Pavao je mogao koristiti ovu tipologiju zbog toga jer je naglašavao "sinovstvo" i "pravo nasljedstva" u Poslanici Galaćanima 3 i 4. Ovo je bilo srce njegova dokaza: naše posinjenje u Božju obitelj vjerom kroz Krista sâmog, ne po prirodnom potomstvu.

10:5 "Usprkos tome" Ovo je grčki *alla*, što pokazuje jaku suprotnost. [Vidjeti Okvirne uvide](#), D.

▣ **"s većinom njih Bog nije bio dobro-zadovoljan"** Ovo je nepotpuno izražavanje što privlači pozornost: svi osim dvojice toga naraštaja umrli su. Samo oni ispod dvadeset godina starosti (tj. ne još dovoljno stari da budu u vojsci) te Jošua i Kaleb (tj. dvije uhode što su donijele pozitivno izvješće vjere) ušli su u Obećanu zemlju (usp. Juda stih 5).

▣ **"oni bijahu uništeni u pustinji"** Ova riječ podrazumijeva da su njihove kosti bile rasute po pustinjskoj ruti (usp. Br 14:16). Oni su bili Božji odabrani narod, ali On je osudio njihovu nevjeru. Ovi SZ-ni vjernici vidjeli su čudesnu Božju opskrbu. Znali su Njegovu volju preko Bogom-danih vođa (tj. Mojsija, Arona, i Mirjam), ipak i dalje su djelovali u nevjeri i pobuni (usp. Heb 3 - 4).

Pavao se samo osvrnuo na svoje vlastite snažne napore na samo-nadzoru (usp. 1. Kor 9:24-27). U poglavlju 11 on smjera na one koji pokušavaju odvojiti teološko znanje od pobožnoga načina života (tj. gnostici i drugi intelektualci). Čak ni uobičajeno zajedničko jelo (tj. blagdan *agape*) ne mogu jesti bezbožni vjernici (usp. 1. Kor 11:27-32). Fizička smrt može biti privremena, Božanska osuda koju trpe neposlušni vjernici.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:6-13

⁶Sad ove stvari dogodile su se kao primjeri za nas, tako da ne čeznemo za zlim stvarima kao što su i oni čeznuli.

⁷Nemojte biti idolopoklonici, kao što neki od njih bijahu; kao što je pisano: "NAROD SJEDE DA JEDE I PIJE, I USTADE DA

IGRA.”⁸Niti nemojmo djelovati nečudoredno, kao što su neki od njih, i dvadeset-tri tisuće pade u jednome danu. ⁹Niti nemojmo iskušavati Gospodina, kao što su neki od njih, i bijahu uništeni od zmija. ¹⁰Niti ne gundajte, kao što su neki od njih, i bijahu uništeni od Zatirača. ¹¹Sad ove stvari dogodile su se njima kao primjer, i one bijahu zapisane za našu uputu, na koje su došli krajevi vjekova. ¹²Stoga neka onaj tko misli da stoji pazi da ne padne. ¹³Nijedna kušnja nije vas sustigla osim one što je zajednička čovjeku; a Bog je vjeran, koji neće dopustiti da budete kušani iznad onoga što ste kadri, ali s kušnjom osigurat će način i da je izbjegnute, tako da je budete kadri podnijeti.

10:6 “Sad” NRSV, TEV, i JB također označavaju podjelu odlomka na ovoj točki kako bi pokazale prijelaz od povijesnih analogija na sadašnju primjenu.

▣ **“ove stvari dogodile su se kao primjeri za nas”** Grčki pojam *tupoi*, “primjeri” (jednina *tupos*) ima široko semantičko polje. To je bila oznaka što je ostavila udarac. Može upućivati na fizičko udaranje (usp. Mt 24:49; 27:30) ili je metafora za to (usp. 1. Kor 8:12; [vidjeti Posebnu temu dolje: Oblik \[tupos\]](#)).

Došao je do uporabe za otisak što je ostavio udarac čekićem (usp. Iv 20:25). Taj otisak može upućivati na fizički kip - idola (usp. Djela 7:43) ili utisnutu sliku (usp. Djela 23:25; Rim 6:17). Odatle je to postao obrazac (usp. Djela 7:44; Fil 3:17; 1. Sol 1:7; 2. Sol 3:5; 1. Tim 4:12; Heb 8:5; 1. Pt 5:3).

Najbolje usporednice za uporabu ovoga pojma u ovome tekstu (tj. “tip /uzorak”, 1. Kor 10:6) su 1. Poslanica Korinćanima 10:11 i Rimljanima 5:14, gdje to upućuje na:

1. vrstu nagovještaja
2. slikoviti prijepis
3. simbolički primjer.

Stihovi 6 i 11 podsjećaju NZ-ne vjernike da SZ ima duhovnu važnost za njih (usp. Rim 4:23-24; 15:4; 1. Kor 9:10; 10:6.11). Božja otkrivenja su vječna a načela su mjerodavna /važeca.

POSEBNA TEMA: OBLIK (*tupos*)

Pojam *tupos* ima široko semantičko polje.

1. Moulton i Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament*, str. 645:
 - a. uzorak
 - b. plan /naum
 - c. oblik ili način pisanja
 - d. ukaz ili uredba
 - e. presuda ili odluka
 - f. oblik ljudskoga tijela kao zavjetni prinosi bogu iscjeljenja
 - g. GLAGOL korišten u smislu provođenja zakonskih odredaba
2. Louw i Nida, *Greek-English Lexicon*, tom 2, str. 249:
 - a. rana (usp. Iv 20:25)
 - b. kip /slika (usp. Djela 7:43)
 - c. uzorak (usp. Heb 8:5)
 - d. primjer (usp. 1. Kor 10:6; Fil 3:17)
 - e. arhetip /praslika (usp. Rim 5:14)
 - f. vrsta (usp. Djela 23:25)
 - g. sadržaji (usp. Djela 23:25)
3. Harold K. Moulton, *The Analytical Greek Lexicon Revised*, str. 411:
 - a. bura, dojam, oznaka /znak (usp. Iv 20:25)
 - b. opisivanje
 - c. kip /slika (usp. Djela 7:43)
 - d. pravilo /odredba, shema (usp. Rim 6:17)
 - e. oblik, smisao (usp. Djela 23:25)
 - f. slika, dvojnik (usp. 1. Kor 10:6)
 - g. iščekujuća slika, vrsta (usp. Rim 5:14; 1. Kor 10:11)

- h. model uzorka (usp. Djela 7:44; Heb. 8:5)
- i. model uzorka (usp. Fil 3:17; 1. Sol 1:7; 2. Sol 3:9; 1. Tim 4:12; 1. Pt 5:3).

Zapamtite, leksikoni ne postavljaju značenje; samo uporaba riječi u rečenicama /odlomcima postavlja značenje (tj. okvir). Budite pozorni od određivanja postavljene odredbe riječi i korištenja iste na svakome mjestu gdje se riječ pojavljuje u Bibliji. Okvir, okvir, okvir određuje značenje!

▣ **(10:6) “tako da ne čeznemo za zlim stvarima kao što su i oni čeznuli”** Zabilježite kako Pavao uspoređuje SZ-ni zavjetni narod i NZ-ni zavjetni narod. Zlo je opetovan problem. Ono može orobiti ljude od vječnoga života, od prisnoga zajedništva s Bogom. Zlo kvari svaki stupanj ljudskoga postojanja. Spasenje nas ne oslobađa od borbe (usp. Rim 7; Ef 4:14; 6:10-19). Korintska crkva bila je u opasnosti u područjima i ortodoksije /pravovjerja i ortopraksije /ponašanje u skladu s nekim dogmama! Pobožnost, a ne obavijest, jeste cilj!

Pojam “čeznuti” (upotrijebljen dva puta) odražava jaku složenicu grčkoga pojma *epithumeō*, što je sastavljena od PRIJEDLOGA “na” i “navaliti”. Odražava jak osjećaj ili emociju što preuzima i nadzire um i srce osobe. Može biti korišten u pozitivnome smislu kao u Poslanici Filipljanima 1:23, ali obično se koristi u negativnome smislu (usp. 2. Tim 2:22). Pavao moguće izražava jaku žudnju i neposlušnost Izraelaca što je zapisano u Knjizi Brojeva 11:31-35, zato jer smjera na Brojeve 25:9 u 1. Poslanici Korinćanima 10:8 i na Brojeve 16:4-5; 17:5.10 u 1. Korinćanima 10:10.

10:7 “Nemojte biti idolopoklonici” Ovo je PREZENT SREDNJEGA (deponent) IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što obično znači zaustaviti djelo što je već u tijeku. Taj SZ-ni navod upućuje na idolatrijske orgije iz Knjige Izlaska 32.

Točna idolatrijska praksa na koju Pavao upućuje u Korintu neizvjesna je. Nekako su vjernici bili u opasnosti od vrijeđanja Boga. Iz poglavlja 7 i povijesnoga stanja u Korintu moguće su to bile poganske seksualne prakse štovanja ili iz poglavlja 8 poganska idolatrijska žrtvovanja.

▣ **“NAROD SJEDE DA JEDE I PIJE, I USTADE DA IGRA”** Ovo je smjerenje na Aronovu izradu zlatnoga teleta u Knjizi Izlaska 32 i slavljenja djece Izraela prije toga te predavanje seksualnim činovima (usp. Izl 32:6.19). Seksualni vid pojma “igra” vidljiv je u istoj hebrejskoj riječi u Postanku 26:8 o Izaku koji je vodio ljubav s Rebekom.

10:8 “Niti nemojmo djelovati nečudoredno” Ovo pokazuje pogansku okolnost Korinta a i stremljenje pogana, čak i iskupljenih pogana, za bivanje naklonjenima k nečudorednosti u ime religije.

▣ **“dvadeset-tri tisuće pade u jednome danu”** Ovo je upućivanje na Knjigu Brojeva 25:1-9. Postoji očigledna nepodudarnost između ovoga i hebrejskoga teksta u Brojevima 25:9, što ima dvadeset i četiri tisuće. Izgleda kako to nije pogreška prepisivača. Ova nepodudarnost nalazi se u svima grčkim rukopisima. To bi mogla biti pogreška u Pavlovome sjećanju. Ovo ne znači kako to podrazumijeva manjak nadahnuća ili vjerodostojnosti, nego drevni svijet nije bio toliko precizan u svojoj uporabi brojeva kao što su suvremeni zapadnjački ljudi.

U Archerovoj *Encyclopedia of Bible Difficulties*, str. 141, 401, on tvrdi kako SZ-ni odlomak na kojeg Pavao upućuje nije Knjiga Brojeva 25:1-9, nego Izlazak 32. On čini dobar naglasak da 1. Poslanica Korinćanima 10:7 navodi iz Izlaska 32:4 a Izlazak 32:35 spominje jako Gospodinovo udaranje naroda čak njih više od 3.000 iz 1. Korinćanima 10:28. To je zasigurno održiva mogućnost što se može razabrati iz teksta.

10:9 “Niti nemojmo iskušavati Gospodina” Ovo je pojam *peirazō* s PRIJEDLOGOM *ek*, što ga pojačava (usp. Mt 4:7; Lk 4:12; 10:25; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 3:13: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja](#)). Korintska crkva djelovala je na sličan način kao Izraelci u pustinji (usp. Br 21:5-6). Bog koristi privremenu osudu kako bi ispravio Svoj narod.

Pojam “Gospodin(a)” (usp. NASB, TEV, NJB, i NIV) nađen je u drevnima grčkim rukopisima ⱥ, B, C, P, i Armenijskome prijevodu. To bi najbolje odgovaralo SZ-nome smjerenju, što upućuje na YHWH-u u Knjizi Brojeva 21.

Pojam “Krist” (usp. NKJV, NRSV) nađen je u rukopisima P⁴⁶, D, F, G, te u prijevodima Vulgata i Pešite. To odgovara najbolje trenutačnome Pavlovu slušateljstvu.

UBS⁴ daje prednost pojmu “Krist” s ocjenom “B” (tj. gotovo izvjesno).

▣ **“bijahu uništeni od zmija”** Ovo upućuje na Knjigu Brojeva 21.

10:10 “Niti ne gundajte, kao što su neki od njih” Prvi izričaj je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što uobičajeno znači zaustaviti djelo u postupku. Ovo upućuje na Knjigu Brojeva 16:41-50, na koju se upućuje u Brojevima 17:5.10. Korinška crkva gundala je baš kao i stari Izraelci.

▣ **“Zatirača”** Ovo smjera na pošast /kugu u Knjizi Brojeva 16:49. To je bio teološki način pokazivanja da je smrt bila u rukama YHWH (usp. Izl 12:23.29; 2. Sam 24:16; 1. Ljet 21:15; Heb 11:28). Ne postoji “mrki žetelac”! Ne postoji šansa, usud, ili sreća! Postoji Bog, Bog Izraela, Otac Gospodina Isusa Krista. On i jedino On je u nadzoru života i smrt!

10:11 “njima” Ovo je upućivanje na ljude u SZ-u koji su umrli od ruka Zatirača.

▣ **“primjer”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 10:6.

▣ **“došli krajevi vjekova”** Ovo je PERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA. To je metafora za prorokovano Novo doba (slično izričaju u Heb 9:26). Vjernici žive u Kraljevstvu Božjem, ustoličenome kod Kristova prvog dolaska, kako bi ono bilo dovršeno s Njegovim drugim dolaskom. Mi živimo u napetosti “već ali ipak ne još”!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Ovo i dolazeće Doba.](#)

10:12 “neka onaj tko misli da stoji pazi da ne padne” Sigurnost u sebe i oholi ponos korinških frakcija bili su glavni problem, kao što je isti stav i danas (usp. Rim 11:20; 2. Pt 3:17). Bog je sudio i sudit će Svome vlastitom narodu (usp. Jer 25:29; Rim 14:10; 2. Kor 5:10; 1. Pt 4:17). Samo-obmana je prokletstvo religioznih ljudi! Oni u Korintu moraju nastaviti vježbati ustrajnost (usp. 1. Kor 9:24-27)!

10:13 “kušnja” Ova je riječ upotrijebljena tri puta u ovome stihu i znači iskušavati s pogledom prema uništenju ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 3:13: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja](#)). Postoje tri izvora iskušenja u NZ-u (usp. Ef 2:1-3; Jak 4:1.4.7):

1. pala ljudska narav
2. osobno zlo (tj. Sotona i demoni)
3. pali svjetovni sustav.

▣

NASB	“osim one što je zajednička čovjeku”
NKJV	“van one što je zajednička čovjeku”
NRSV	“što je zajednička svakome”
TEV	“vrsta što obično dolazi na ljude”
NJB	“ništa ... više nego što ljudsko biće može podnijeti”

Drugi ljudi suočili su se s istom kušnjom kao vjernici u Korintu. Isus je također imao iskustvo i prevladao je svaku kušnju što je zajednička ljudskim bićima (usp. Heb 4:15).

▣ **“Bog je vjeran”** Ovo je toliko snažna ključna opisna izjava! Biblijska vjera počiva na Božjoj naravi. Naša nada je u Njegovoj veličanstvenoj naravi, sigurnim obećanjima i iskupiteljskim djelima ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Osobine Boga Izraelova \[SZI\]](#)).

Ovaj vid Božje naravi prvo je izrečen u Ponovljenome zakonu 7:9, što je pojačanje Ponovljenoga zakona 5:9-10. Božja pravda kreće se kroz vrijeme do tri i četiri naraštaja, ali Njegova dobrota (tj. zavjetna odana ljubav, *hesed*; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:3: Ljubaznost /blagost /dobrota \[hesed\]](#)) na tisuće naraštaja. Ista potvrda je nastavljena u Knjizi proroka Izaije 49:7.

Ovo je glavna tema u korinškim pismima (usp. 1. Kor 1:9; 10:13; 2. Kor 1:18, kao i u 1. Sol 5:24 i 2. Sol 3:3). Vjernici moraju vjerovati Božjoj vjernosti; pouzdati se u Božju vjerodostojnost. To je sržnost biblijske vjere!

▣

NASB	“ali s kušnjom osigurati će način i da je izbjegnute, tako da je budete kadri podnijeti”
NKJV	“ali s kušnjom stvorit će i put izlaza, da je budete kadri podnijeti”
NRSV	“ali s kušanjem on će i osigurati izlaz tako da je budete kadri podnijeti”
TEV	“u vrijeme kad budete stavljeni na ispit, on će vam dati snagu da je podnesete, i tako vam osigurati izlaz”
NJB	“s ikojom kušnjom proizvest će i izlaz osposobljavajući vas da je podnesete”

Ova grčka riječ bila je korištena o izlazu za uhvaćenu vojnu jedinicu. Vjernici se ne suočavaju s kupnjama sami!

Problem u ovome tekstu jeste kako se odnosi “osigurati izlaz” s “biti kadri podnijeti je”. Dobivaju li neki izlaz a drugi to podnose ili je Božji izlaz istinsko sredstvo za podnošenje? Prestaje li ispitivanje ili vjernici rade kroz kušnju vjerom? Iako ova višeznačnost ne može biti riješena, dobre vijesti su te da je Bog s nama u poteškoćama (usp. Ps 23:4). Bog nas neće ostaviti niti napustiti. Točna mehanizam pobjede nije jasno otkrivena, ali pobjeda jeste!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:13: Bog preispituje Svoj narod \(SZ\); i Posebnu temu dolje: Zašto kršćane trpe?.](#)

POSEBNA TEMA: ZAŠTO KRŠĆANI TRPE?

1. Zbog osobnoga grijeha (privremena osuda). Ovo ne podrazumijeva kako su sve poteškoće i negativne okolnosti ishod grijeha (usp. Job; Ps 73; Lk 14:1-5; Neh 9; Iv 9; Djela 5:1-11; 1. Kor 11:29-30; Gal 6:7).
2. Kako bi razvili Kristo-sličnost (Heb 5:8). Čak je i Isus, po ljudski govoreći, morao postajati zrelijim, i isto tako, Njegovi sljedbenici (usp. Rim 5:3-4; 8:28-29; 2. Kor 12:7-10; Fil 3:10; Heb 12:5-12; Jak 1:2-4; 1. Pt 1:7).
3. Kako bi se razvilo snažno, učinkovito svjedočanstvo (usp. Mt 5:10-12; Iv 15:18-22; 1. Pt 2:18-21; 3:13-17).
4. Kao znak porođajnih bolova Novoga doba (usp. Mt 24:6; Mk 13:8).

Dvije knjige što su mi pomogle baviti se s nepoštenjem i zlom ovoga palog svijeta su od Hannah Whithall Smith, *The Christian's Secret of a Happy Life* i Johna W. Wenhama, *The Goodness of God*.

Vjernici moraju zapamtiti kako poteškoće i patnja nisu neophodno znak Božje ljutnje ili odbacivanja. Loše stvari događaju se vjernim sljedbenicima u palome svijetu (usp. 1. Pt 4:12-19). Božja obećanja i Kristova samo-dajuća smrt znakovi su Božje ljubavi (usp. Rim 5:8). Pismo mora imati prednost nad ovozemaljskim okolnostima!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:14-22

¹⁴Zato, moji ljubljani, bježite od idolopoklonstva. ¹⁵Govorim kad mudrim ljudima; vi prosudite što govorim. ¹⁶Nije li čaša blagoslova što blagoslivljamo dijeljenje u krvi Kristovoj? Nije li kruh što lomimo dijeljenje u tijelu Kristovu? ¹⁷Budući postoji jedan kruh, mi kojih nas je mnogo jesmo jedno tijelo; jer mi svi dijelimo od jednoga kruha. ¹⁸Pogledajte na narod Izrael; nisu li oni koji jedu žrtve sudionici u žrtveniku? ¹⁹Što dakle mislim? Da je stvar žrtvovana idolima bilo što, ili da je idol bilo što? ²⁰Ne, ali ja kažem, da stvari što pogani žrtvuju, oni žrtvuju demonima a ne Bogu; a ja ne želim da vi postanete djelitelji s demonima. ²¹Vi ne možete piti čašu od Gospodina i čašu od demona; vi ne možete dijeliti od stola Gospodinova i stola od demona. ²²Ili izazivamo li mi Gospodina da bude ljubomorani? Mi nismo jači od Njega, jesmo li?

10:14 “Zato” Pavao zaključuje prethodnu raspru i kreće se prema zaključku.

NASB, NKJV, Pešita “moji ljubljani”
NRSV, TEV, NJB, REB “moji dragi prijatelji”

Pavlova pisma Korinćanima (i Galaćanima) njegove su najoštrije riječi crkvama. Zato, on ih želi podsjetiti koliko su mu oni dragocjeni čak i kad im govori tako grubo (usp. 1. Kor 4:14; 10:14; 15:58; 2. Kor 7:1; 12:19).

Ovaj je pojam bio upotrijebljen od Boga Oca za Isusa (usp. Mt 3:17; 12:18; 17:5). Pavao, Petar, Juda, i Ivan, u svojim pismima, koriste ovaj PRIDJEV za označavanje Isusovih sljedbenika. Oni su ljubljani zbog njihova odnosa s Kristom; ljubljani od Boga, od Krista, i od pisaca NZ-nih pisama.

▣ “bježite od idolopoklonstva” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATRIVA. Zabilježite “idolopoklonstva” ima ODREĐENI ČLAN. Bog osigurava način, ali vjernici moraju odabrati to iskoristiti (usp. 1. Kor 6:18). Jedan način nošenja s kušnjom je bježanje od njene prisutnosti. Vjernici ne smiju sami sebe stavljati u arenu kušnje.

“Idolopoklonstva” je u SZ-u kip i štovanje poganskih bogova. U današnjemu vremenu to je sve ono što nadomješta Boga u našem ustroju prvenstva (usp. 1. Kor 10:7.14). Kao što je Isus rekao, tamo gdje ti je blago tamo će ti biti srce (usp. Mt 6:21). Suvremenici otkrivaju svoja prvenstva vremenom, novcem, i kroz život. Religija je često važan privjesak, a ne osnovno prvenstvo. Istinska vjera ne bavi se s ostacima, nego s bitnošću života. Prva Ivanova poslanica završava s “čuvajte se od idola” (usp. 1. Iv 5:21).

10:15 Ovo pokazuje Pavlov pristup vodstvu. On je bio Kristov apostol, ipak on podsjeća ove ponosne vjernike neka prosude njegove riječi zbog njih samih (usp. 1. Kor 14:39-40). Jamačno je moguće da je Pavao bio sarkastičan. On je ove iste riječi upotrijebio (tj. mudar čovjek) u 1. Poslanici Korinćanima 4:10 i 2. Kor 11:19 u sarkastičkome smislu.

10:16 Ovaj stih ustrojen je kao dva retorička pitanja (iako ih TEV prevodi kao INDIKATIVNE izjave).

▣ **“čaša blagoslova”** Ovo vjerojatno upućuje na treću čašu u židovskome služenju Pashe. To je ono što je Isus upotrijebio kako bi ustanovio Večeru Gospodnju.

Pojam “blagoslova” je *eulogia* od GLAGOLA *eulogeō*, što znači “hvaliti /slaviti”, “laskati”, “blagosloviti”, ili “imati korist”. Vidjeti bilješku u 2. Poslanici Korinćanima 9:5. Iz ovoga grčkog korijena dobivamo englesku riječ. Kad je Isus propisao ovaj vjerski obred on je uzeo ovu čašu i kruh i zahvalio Bogu. Grčki pojam za zahvale ili dati zahvalu /zahvaliti je *eucharistia*, od koje dobivanog pojam *euharistija*. Oba od ova grčka pojma upotrijebljena su kao istoznačni načini u 1. Korinćanima 14:16.

Zanimljivo je, ali ne teološki nevažno, da je uobičajen redosljed čaše i kruha (usp. 1. Kor 11:24-27) ovdje obrnut. Nije pitanje redosljeda, nego zajedništvo s Kristom kod Njegova zajedničkoga obroka nasuprot zajedništvu poganskih božanstva pri njihovu zajedničkome jelu.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pasha \(redosljed službe\).](#)

POSEBNA TEMA: PASHA (REDOSLIJED SLUŽBE)

- A. Molitva
- B. Čaša vina
- C. Pranje ruku domaćina i prenošenje zdjele do svih
- D. Umakanje gorkoga bilja i začina
- E. Janje i glavno jelo
- F. Molitva i drugo umakanje gorkoga bilja i začina

- G. Druga čaša vina s vremenom za pitanje-i-odgovor za djecu (usp. Izl 12:26-27)
- H. Pjevanje Aleluja Psalama 113 - 114 i molitva
- I. Vođa obreda čini umak za svakoga nakon pranja svojih ruku
- J. Svi jedu sve do sita; završavaju s komadom janjeta

- K. Treća čaša vina nakon pranja ruku
- L. Pjevanje Aleluja Psalama 115 – 118

- M. Četvrta čaša vina, što označava dolazak Kraljevstva

Mnogi vjeruju da se osnivanje Gospodnje večere dogodilo kod točke “K”.

▣ **(10:16) “dijeljenje”** Ovo je grčka riječ *koinonia*, što znači “zajedničko sudjelovanje”. To je podrijetlo engleske riječi “pričest”, korištena za simboličko euharistijsko jelo, što naglašava zajedništvo sad, ali još prisnije u budućnosti.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: *Koinōnia* \(zajedništvo\).](#)

POSEBNA TEMA: KOINŌNIA (zajedništvo)

Pojam “zajedništvo” (*koinōnia*) znači:

1. usko povezano s osobom:
 - a. sa Sinom (usp. 1. Kor 1:9; 1. Iv 1:6)
 - b. s Duhom (usp. 2. Kor 13:14; Fil 2:1)
 - c. s Ocem i Sinom (usp. 1. Iv 1:3)
 - d. s drugom zavjetnom braćom /sestrama (usp. Djela 2:42; 2. Kor 8:23; Gal 2:9; Fil stih 17; 1. Iv 1:3.7)
 - e. ne sa zlom (usp. 2. Kor 6:14)
2. usko povezano sa stvarima ili skupinama:
 - a. s Evanđeljem (usp. Fil 1:5; Flm stih 6)
 - b. s krvlju Krista (usp. 1. Kor 10:16)
 - c. ne s tamom (usp. 2. Kor 6:14)
 - d. s patnjom (usp. 2. Kor 1:7; Fil 3:10; 4:14; 1. Pt 4:13)
3. dar ili doprinos učinjen na velikodušan način (usp. Rim 12:13; 15:26; 2. Kor 8:4; 9:13; Fil 4:15; Heb 13:16)
4. Božji dar milosti kroz Krista, što obnavlja zajedništvo čovječanstva s Njim te s braćom i sestrama.

Ovo potvrđuje horizontalni odnos (čovjek prema čovjeku) što je ostvaren vertikalnim odnosom (čovjek prema Stvoritelju). To također naglašava potrebu za i radost kršćanske zajednice (tj. Heb 10:25).

▣ **(10:16) “u krvi Kristovoj”** Ovo je naglasak na Kristovoj krvi u njenome SZ-nome žrtvenom okviru (usp. Lev 1 - 7). Krv je simbolizirala život (usp. Lev. 17:11.14).

▣ **“kruh što lomimo”** Ovo je izvor engleskoga izričaja što koristimo za Večeru Gospodnju, “lomljenje kruha” (usp. Djela 2:42). To je bio simbol Isusova odabira za predstavljanje Novoga saveza u Njegovu slomljenu tijelu na križu. On hotimice nije odabrao Pashalno Janje, koje je bilo simbol iskustva Staroga saveza (usp. Izl 12).

▣ **“dijeljenje u tijelu Kristovu”** Simbol “tijelu Kristovu” je trostruk:

1. Njegovo fitičko tijelo bilo je žrtvano za ljudski grijeh
2. Njegovi sljedbenici postaju Njegovo duhovno Tijelo, Crkva (što također ima dva vida u 1. Kor:
 - a. mjesna crkva
 - b. sveopća Crkva).

10:17 Ovo je naglasak na jedinstvu Krista i Njegove Crkve izražena u simbolizmu Gospodnje večere (tj. jedan kruh). Ovo isto jedinstvo Kristova Tijela je u 1. Poslanici Korinćanima 12:12-13 u vezi s duhovnim darovima.

10:18 “narod Izrael” Ovo je doslovno “Izrael po mesu”. To je još jedan simbolički način (tj. povijesno smjeranje) pokazivanja jedinstva onih koji sudjeluju u Večeri Gospodnjoj.

10:19 “Što dakle mislim” Pavlova pisanja su neka od najlakših biblijskih tekstova za tumačenje zbog logičkoga razvitka njegove misli. Logičke napomene takve kao što je ovaj izričaj dopušta suvremenim tumačima iscertati Pavlove misli na stupnju odlomka, što je ključ u tumačenju njegovih Poslanica.

Pavao razvija svoju misao diljem ovoga čitavog okvira nizovima retoričkih pitanja (usp. NASB, 1. Kor 10:16 (dva); 1. Kor 10:18 (jedno); 1. Kor 10:19 (dva ili tri); 1. Kor 10:22 (dva); 1. Kor 10:29 (jedno); 1. Kor 10:30 (jedno).

▣ **“ili da je idol bilo što”** Kao primjer kako su grčki pisari nehotimično izmijenili tekstove što su prepisivali, ovaj je izričaj bio slučajno izostavljen u vrlo ranima drevnim grčkim rukopisima (tj. P⁴⁶, s*, A, i C).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Tekstualni kriticizam.](#)

10:20 “žrtvuju demonima” Pavao, iduća unatrag u SZ, idolopoklonstvo je razumio kao povezanu, a ne sa stvarnošću slike duhovnih sila u fizičkome stvorenju (usp. Lev 16:8; 12:7; Pnz 32:17; Ps 96:5; 106:37; Iz 65:11; Otk 9:20; 16:14). Iza svih

ljudskih djelatnosti jeste duhovna kraljevina (usp. Pnz 32:8 [LXX]; Dn 10; Ef 6:10-18). Iako nikad nije izjavljeno posebice da su pali anđeli iz SZ-a demoni u NZ-u, Pavao upućuje na ove pale duhovne sile drugim pojmovima u Poslanici Rimljanima 8:38-39; 1. Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21; 3:10; Kološanima 1:16; 2:10.15. Pavao koristi pojam “demon” jedino ovdje i u 1. Timoteju poslanici 4:1.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 5:5: Osobno zlo; i u 1:9: Anđeli i demoni.](#)

▣ **“djelitelji s demonima”** Slijedi Pavlova analogija. Kršćani su jedno s Kristovim Tijelom (tj. Crkvom) budući su jedno s Njegovom žrtvom (tj. Njegovo tijelo razapeto na Golgoti) zato dijele u kruhu Gospodnje večere što simbolizira Njegovo slomljeno tijelo. Stoga, pogani koji dijele u jedenju mesa žrtvovanoga ne-postojećem idolu sudjeluju u duhovnome idolopoklonstvu što se odnosi na demone iza svjetovnih religija. Kao što vjernici dijele u povijesnim događajima Isusova života putem obreda (tj. Rim 6), tako isto, nevjernici dijele u demonskome.

10:21 Ovaj izričaj upućuje na poganske žrtve i obrede u poganskim hramovima u Korintu. Vjernik ne može tvrditi isključivost kršćanstva (tj. jedan i samo jedan istinski Bog i Isus Njegov Mesija) a dalje duhovno sudjelovati u poganskome štovanju. Ako to čine, to je duhovni preljub!

10:22 “izazivamo li mi Gospodina da bude ljubomoran” Ovo je izgleda smjerenje na Ponovljeni zakon 4:25; 32:16.21; Psalm 78:58; ili Knjigu proroka Izaije 65:3. Pojam Gospodin u 1. Poslanici Korinćanima 10:21 očito upućuje na Isusa, ali u 1. Korinćanima 10:22 na YHWH-u. Ova vrsta prijenosa jedan je od načina potvrđivanja Božanstva Isusa iz Nazareta od NZ-nih autora.

Pojam “ljubomoran” snažna je riječ ljubavi. Netko je ljubomoran na nekoga samo ako ga voli. YHWH je emocionalno uključen sa Svojim narodom, koji odražava Njegovu narav i odnosi Njegovo Ime svijetu. Idolopoklonstvo uništava ovo zajedništvo i evangelističku svrhu.

▣ **“Mi nismo jači od Njega, jesmo li”** Gramatika očekuje “ne” odgovor. Ova terminologija podrazumijeva dvije različite kršćanske skupine na koje su upućuje: slabi brat u 1. Poslanici Korinćanima 10:14-21 i jaki brat u 1. Korinćanima 10:23-33. Stih 22 pokazuje poteškoću pokušavanja bavljenja s načinom razmišljanja ovih dviju skupina vjernika (usp. Rim 14:1-15:13). Pavao pokušava hodati u ovoj kritičnoj teološkoj situaciji između dvije kršćanske filozofije /svjetonazora (tj. sloboda i vezanost na prošla iskustva).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:23-30

²³Sve stvari su zakonite, ali nisu sve stvari korisne. Sve stvari su zakonite, ali nisu sve stvari poučne. ²⁴Neka nitko ne traži svoje vlastito dobro, nego ono za svoga bližnjega. ²⁵Jedite sve što se prodaje na tržnici mesa bez postavljanja pitanja radi savjesti; ²⁶JER ZEMLJA JE GOSPODINOVA, I SVE ŠTO ONA SADRŽI. ²⁷Ako vas neki od nevjernika pozove i vi želite ići, jedite sve što je stavljeno pred vas bez postavljanja pitanja radi savjesti. ²⁸Ali ako vam bilo tko kaže: “Ovo je meso žrtvovano idolima”, nemojte ga jesti, radi onoga koji vas je izvjestio, i radi savjesti; ²⁹mislim ne zbog tvoje vlastite savjesti, nego od drugoga čovjeka; jer zašto je moja sloboda suđena od savjesti drugog? ³⁰Ako ja sudjelujem sa zahvalnošću, zašto sam oklevetan glede onoga za što sam dao zahvale?

10:23 Ovo je povratak na temu započetu u poglavlju 6:12 o tome kako uravnotežiti kršćansku slobodu i odgovornost (usp. Rim 14:19). Stihovi 23-33 naslovljavaju jakoga brata.

▣ **“Sve stvari su zakonite”** Ovaj je izričaj ponovljen dva puta. Neki prijevođači taj izričaj stavljaju u navodnike (usp. NRSV, TEV, NJB) jer misle da je to bio slogan jedne od frakcijskih skupina u Korintu ili kulturološka izreka. Ovo je emancipirani svjetonazor o “jakome” kršćaninu (usp. 1. Kor 6:12; 10:26; Rim 14:14.20).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:7: Kršćaninova sloboda nasuprot kršćaninove odgovornosti \(iz Poslanice Rimljanima 14:1 - 15:13\).](#)

▣ **“ali nisu sve stvari korisne”** Praktički, duhovni test je: “Koristi li to tijelu (tj. vjernoj zajednici)?” (usp. 1. Kor 6:12; 14:3-4,26; 2. Kor 12:19; Rim 14:19; 15:2). Ovo mora biti test u svim vjernicima koji rade ili govore. Nečija sloboda u Kristu ne smije povrijediti drugoga za kojeg je Krist umro (usp. Rim 14:15).

Samo osobna riječ, ovo ne znači da duhovno mora lebdjeti na najnižoj razini najslabijega vjernika, nego da zreli vjernici ne smiju mahati svojom slobodom na račun drugih su-vjernika. Neki su vjernici dogmatski, farizejski legalisti. Ja ne

podliježem njihovim pravilima, ali moram ih ljubiti, moliti se za njih, u potpunosti ih prihvatiti, i ne ih javno sramotiti ili mahati svojom slobodom. Ja sam duhovno odgovoran za svoje drugove vjernike!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:1: Izgrađivati.](#)

10:24 “Neka nitko ne traži svoje vlastito dobro, nego ono za svoga bližnjega” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Zrelo kršćanstvo stavlja dobrobit drugih na prvu crtu (usp. 1. Kor 10:33; 12:7; 13:5; Rim 14:7; 15:2; Fil 2:1-5.21).

10:25.27 Ovo je glas emancipirane vjere. Ali “jaka” vjera javno doprinosi “slaboj” vjeri (usp. 1. Kor 10:28-29).

10:25 “savjesti” Ne postoji SZ-ni dvojniki grčkome pojmu “savjest” osim ako hebrejski pojam “prsa” podrazumijeva samospoznaju i njene porive. Izvorno grčki pojam na koji upućuje savjest odnosi se na pet osjetila. Postao je pojam što se koristi za unutarnja osjetila (usp. Rim 2:15). Pavao je upotrijebio taj pojam dva puta u svojim kušnjama u Djelima apostolskim (tj. 23:1 i 24:16). To upućuje na njegov osjećaj da nije znajući prekršio ikoju religijsku dužnost prema Bogu (usp. 1. Kor 4:4).

Savjest je razvijajuće razumijevanje vjernikovih poriva i djelovanja temeljeno na:

1. biblijskome svjetonazoru
2. obitavajućem Duhu
3. načinu života spoznaje temeljeno na Riječi Božjoj.

Kršćaninova savjest je stvorena moguće osobnim prihvaćanjem Evanđelja. Vidjeti puniju bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 8:7.

10:26 “JER ZEMLJA JE GOSPODINOVA, I SVE ŠTO ONA SADRŽI” Ovo je potvrda da je sve stvoreno dobro (usp. 1. Kor 6:12; 10:26; Rim 14:14.20), uzeto od složenice u Psalmu 24:1 i 50:12, što su koristili SZ-ni Židovi kao blagoslov jela.

Textus Receptus ponavlja 1. Poslanicu Korinćanima 10:26 na kraju 1. Korinćanima 10:28. Ovo nije izvornik. To nedostaje u grčkim rukopisima α , A, B, C, D, F, G, H*, i P, i isto tako nije uključeno u Vulgatu, Sirijski ili Koptski prijevod.

10:27 Ovaj stih ključan je u stvaranju razlike između sudjelovanja u javnim idolopokloničkim blagdanima nasuprot uobičajenom dnevnom druženju s nevjernicima. Pavao nema teška i brza pravila. On daje prednost osobnim odnosima (tj. evangelizacija i učenje). Ljudi su prvenstvo. Ljudi su vječni. Ljudi su svrha Kristove smrti, a ne hrana! Stihovi 29-33 pokazuju nam Pavlov sažetak o toj temi.

10:27.30 “Ako ... Ako” Oba su PRVI RAZRED KONDICIONALNIH REČENICA što pretpostavljaju da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe.

10:28 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što znači moguće djelovanje.

▣ **“nemojte ga jesti”** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što obično znači prestanak jedenja. Ako je kršćanin obaviješten on /ona ne smije jesti zbog same činjenice da je predmet što je naveden pokazan u prisutnosti slabih u vjeri ili onih koji traže vjeru (usp. 1. Kor 10:29).

10:29

NASB

“zašto je moja sloboda suđena od savjesti drugog”

NKJV

“zašto je moja sloboda suđena od savjesti drugoga čovjeka”

NRSV

“zašto bi moja sloboda bila predmetom osude savjesti nekoga drugoga”

TEV

“zašto bi moja sloboda djelovala tako da bude ograničena savješću druge osobe”

NJB

“zašto bi moja sloboda bila upravljana savješću nekoga drugoga”

NRSV stavlja ovo u navodnike kao da su to Pavlove riječi. TEV prevodi ovo kao da su to bila druga pitanja postavljena od pretpostavljenoga prigovarača. Ovo je književna tehnika nazvana oštra kritika (usp. 1. Kor 6:12.13).

To je ključno pitanje što morate odgovoriti sami sebi. Svaki od nas, pod vodstvom Svetoga Duha, mora odrediti granice svoga samo-ograničenja za druge, iz ljubavi i poštovanja za Krista.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Osuđivanje \(smiju li kršćani suditi jedan drugoga?\).](#)

POSEBNA TEMA: OSUĐIVANJE (SMIJU LI KRŠĆANI SUDITI JEDAN DRUGOGA?)

- A. U 1. Poslanici Korinćanima 5:12 Pavao i crkva moraju se baviti s članovima (stih 12 očekuje “da” odgovor), ali vjernici moraju dopustiti Bogu da se bavi s ne-članovima. Vjernici ne smiju osuđivati jedan drugoga (usp. Mt 7:1-5.15-20; Rim 14:1-15:13), ali:

1. mi moramo pomno istražiti plodove jedan drugog za položaje vodstva (usp. 1. Kor 6:1-3; Mt 7)
2. mi moramo ocijeniti crkvenu stegu kad je ugled crkve u opasnosti.

Ovo je često tanka crta! Prešutno Pavao u 1. Poslanici Korinćanima 5 tvrdi kako čovjek koji griješi mora biti stavljen u vladavinu Božje osude (tj. izvan Crkve).

Netko se pita kako se ovaj okvir odnosi prema suvremenim društvima gdje vjernici i nevjernici imaju mogućnost glasovanjem urediti društvena mjerila. Smiju li vjernici odlučno sudjelovati u političkome procesu? Ovaj okvir ograničen je na osudu povezanu s crkvenom stegom a ne na zapadnjačku, suvremenu demokraciju. Vjernici su građani dvije kraljevine s obvezama i povlasticama u obje! Božji Duh, Božja volja, i Božja Knjiga pomažu nama kao vjernicima naći svoj put u ovome palom svijetu, ali nevjernici su iskorištavani i manipulirani grijehom, sebičnošću, i Sotonom. Oni trebaju naše svjedočanstvo i sućut, a ne našu osudu i samo-pravednost. Oni nisu kadri razumjeti naše pobude, svrhe, i djelovanja.

Problem o tome kada i kako kršćani smiju “suditi” jedan drugoga uzrokovalo je da nekoliko grčkih rukopisa preinače ovaj tekst:

1. vrlo stari rani rukopis na papirusu P⁴⁶ (oko 200. g.) kao i *Bahairic* koptski prijevod (III. st.) i Pešita sirijski prijevod (V. st.) jednostavno ispuštaju negativ i prevode rečenicu kao imperativ: “Sudite one koji su unutra [crkvi]” (usp. Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, str. 551)
2. *Sahidic* koptski prijevod (III. st.) stavlja negativ s prethodnom rečenicom: “Jer što moram učiniti s osuđivanjem onih koji su vani a ne onima koji su unutra? Sudimo one koji su unutra” (Metzger, str. 51)
3. UBS⁴ tekst čak ne poznaje mogućnosti ovih inačica kao izvornih.

- B. S ovim se predmetom treba baviti na dva načina:

1. vjernici su opomenuti neka ne sude jedan drugog (usp. Mt 7:1-5; Lk 6:37.42; Rim 2:1-11; Jak 4:11-12)
2. vjernici su opomenuti neka procjenjuju vođe (usp. Mt 7:6.15-16; 1. Kor 14:29; 1. Sol 5:21; 1. Tim 3:1-13; i 1. Iv 4:1-6).

Neko mjerilo za primjerenu procjenu može biti korisno:

1. procjena bi morala biti u svrhu potvrde (usp. 1. Iv 4:1 – “ispit(ivanje)” s pogledom prema odobrenju)
2. procjena bi trebala biti učinjena u poniznosti i krotkosti (usp. Gal 6:1)
3. procjena se ne smije usredotočiti na osobne predmete kojima se daje prednost (usp. Rim 14:1-23; 1. Kor 8:1-13; 10:23-33)
4. procjena mora identificirati one vođe koji “nemaju ručke za kritičizam” unutar crkve ili zajednice (usp. 1. Tim 3).

10:30 Ovo upućuje na jelo za koje su vjernici dali zahvale i jeli. Pitanje postavlja pozornicu za sveopće načelo o tome kako vježbati naša kršćanska prava, što slijedi u 1. Poslanici Korinćanima 10:31.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:31 – 11:1

³¹Bilo da, dakle, jedete ili pijete ili bilo da radite, činite sve na slavu Božju. ³²Nemojte uvrijediti niti Židove ni Grke ili crkvu Božju; ³³upravo kao što ja također molim sve ljude u svim stvarima, ne tražeći svoje vlastito dobro nego dobro mnogih, tako da bi oni mogli biti spašeni. ^{11:1}Budite oponašatelji mene, upravo kao što sam i ja Kristov.

10:31 “činite sve na slavu Božju” Ovo je sveopće načelo primjenjivo u svakome području vjernikova života (usp. Ef 6:7; Kol 3:17.23; 1. Pt 4:11).

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Slava \[kabod\] \(SZ\); i u 2:7: Slava \[doxa\] \(NZ\).](#)

10:32 “Nemojte uvrijediti niti Židove ni Grke ili crkvu Božju” Ovo čini se upućuje na tri skupine. Prve dvije odnose se na evangelizaciju; zadnja skupina na zajedništvo u crkvi.

Pojam “crkvu” očito biva korišten u sveopćem smislu kao u Evanđelju po Mateju 16:18. Taj je pojam upotrijebljen u NZ-u u:

1. mjesnome smislu (većina pojava)
2. regionalnome smislu (usp. Djela 9:31; Gal 1:2)
3. sveopćemu smislu (usp. Fil 3:6; Heb 12:23)
4. kozmičkome smislu svih svetih svih doba živih i umrlih (usp. Ef 1:22; 5:23.24.25.27.29-32; Kol 1:18.24).

▣ **“crkvu”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Crkva \(ekklesia\).](#)

10:33 “upravo kao što ja također molim sve ljude u svim stvarima ... tako da bi oni mogli biti spašeni” Evangelizacija, ne sebična prava, prvenstvo je zrelih vjernika (usp. 1. Kor 9:19-22).

▣ **“mnogih”** U engleskome ovo se može razumjeti kao velik dio čitave skupine. Međutim, u hebrejskoj misli to je samo književna varijacija od “svi”. Ovaj se paralelizam može vidjeti u:

1. Knjizi proroka Izaije 53:11, “mnoge” Izaija 53:12, “mnogih” Izaija 53:6, “nas svijuu”
2. Poslanica Rimljanima 5:18, “na sve ljude ... na sve ljude” Rimljanima 5:19, “svi ... svi”
3. u 1. Poslanici Korinćanima 10:17, “mi kojih nas je mnogo” (ovdje Pavao koristi pojam “mnogo” zbog upućivanja na čitavu skupinu vjernika).

▣ **“tako da bi oni mogli biti spašeni”** Ovo je cilj propovijedanja Evanđelja i kršćanskoga življenja (usp. 1. Kor 9:19-22). Božja obećanja iz Knjige Postanka 3:15; 12:3 sad su ispunjena. Slomljeno zajedništvo (tj. oštećena slika Boga u čovječanstvu) sad je obnovljena kroz Krista. “Tko god želi” može doći (usp. Ez 18:23.32; Iv 1:12; 3:16; 1. Tim 2:4; 2. Pt 3:9).

11:1 Ovaj stih izgleda ide s poglavljem 1, a ne s 11. Pavlovi evangelistički porivi i djelovanja usporedni su s Isusovim životom i učenjima. Kao što je Pavao oponašao Njega vjernici u Korintu moraju biti usredotočeni na:

1. dobro Tijela (crkve)
2. spasenje nevjerujućega svijeta.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Jesu li Izraelci koji su umrli u pustinji bili duhovno izgubljeni?
2. Što je glavna svrha Večere Gospodnje?
3. Kako se može uravnotežiti kršćanska sloboda i kršćanska odgovornost?
4. Što bi trebao biti glavni cilj naše slobode?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 11

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
		problemi u životu zajednice (11:2 - 14:40)		pristojnost u javnome štovanju (11:2 - 14:40)
pokrivanje glave u štovanju 11:2-16	pokrivanje glave 11:2-16	pristojnost u oblačenju kod javnoga štovanja 11:2-16	pokrivanje glave u štovanju 11:2-12 11:13-16	ponašanje žena na službama 11:2-6 11:7-12 11:13-15 11:16
zlorabe kod Gospodnje večere 11:17-22	ponašanje kod Gospodnje večere 11:17-22	izravne upute o zlorabama kod Gospodnje večere 11:17-22	Gospodnja večera 11:17-22	Gospodnja večera 11:17-22
ustroj Gospodnje večere 11:23-26	ustroj Gospodnje večere 11:23-26	11:23-26	11:23-26	11:23-27
nedostojno sudjelovanje u Večeri 11:27-34	ispitati same sebe 11:27-34	11:27-34	11:27-32 11:33-34	11:28-32 11:33-34

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINČANIMA 11:2 – 34

- A. Poglavlja 11 do 14 bave se sa stvarima okupljanja zbog štovanja. Ona oblikuju jedinstvenu književnu jedinicu:
1. oblačenje i djelovanja muškaraca i žena (1. Kor 11:2-16)
 2. obred Gospodnje večere (1. Kor 11:17-34)
 3. uporaba duhovnih darova (1. Kor 12-14).
- B. Kad kažem “okupljanje zbog štovanja” postoje dvije moguće okolnosti:
1. male skupine koje se redovito sastaju po kućama, neke u bogatim susjedstvima, neke u etničkim oblastima, neke u robovskim oblastima
 2. povremeno (točan vremenski okvir neizvjestan) ove su se male kućne skupine okupljale zbog događaja štovanja širom grada (tj. *agapē* obrok s slavljenjem euharistije)
 3. postoje li različiti načini protokola za kućne crkve nasuprot velikom događaju okupljanja neizvjesno je.
- C. Postoji nekoliko načina razumijevanja 1. Poslanice Korinćanima 11:2-16:
1. ovaj okvir prvenstveno se bavi primjerenom okolnošću (usp. 1. Kor 11:13) u prigodi okupljanja zbog štovanja, ne s odnosima između muškaraca i žena (usp. 1. Kor 11:11-12).
 2. ovaj okvir bavi se s novom slobodom u Kristu koju su rimski muškarci i žene u crkvi koristili za šepurenje zbog svoga društvenoga položaja (muškarci) i neovisnošću od tradicije i kulture (žene)
 3. ovaj okvir bavi se sa stvaranjem odnosa između muževa i žena (usp. Ef 5:22-31; 1. Tim 2:9-15). Primjeren odnos temeljen je na Knjizi Postanka 2 - 3, što pokazuje prvenstvo muškarca zbog izvornoga stvaranja Adama i početne pobune Eve
 4. Pavlova raspra o pokrivanju glave nije ograničena na žene, nego je naslovljena i na muškarce. Kao i obično u Korintu je problem iz dva smjera. Znak njihova elitnoga društvenog položaja nekih muškaraca bilo je pokrivanje njihovih glava kad su vodili okupljeno štovanje kao što su činili u poganizmu. Kao znak njihovih društveno emancipiranih žena bio je uklanjanje njihovih bračnih velova kad su vodile okupljeno štovanje (usp. Bruce W. Winter, *After Paul Left Corinth*, str. 121-141). Ovaj tekst jedinstveno je prikladan rimskome Korintu. U židovskome životu i grčkome životu žene obično nisu nosile pokrivala za glavu. Izgleda kako je ovaj višeznačan okvir otvoren za mnogostruka tumačenja. Ova tumačenja govore više o predrasudama tumača nego o Pavlovoj nakani. Tekst što je bio i može biti razumjet na toliko mnogo načina od iskrenih vjernika jamačno ne smije biti korišten u konačnome, dogmatskome načinu da bi ograničio ili obranio položaj i djelovanje žena u crkvi ili odnosa između muškaraca i žena u svim stoljećima /dobima i kulturama. Zaprepašćuje me da neki vjernici raspru poglavlja 11 o pokrivanju glave muškaraca i žena stavljaju pod kulturološko pitanje (čak premda Pavao apelira na Post 1 – 3), dok istovremeno, zahtijevaju da Pavlova ograničenja glede žena u crkvi budu načelo za sva doba. Manjak dosljednosti jeste uzrokovanje toliko mnogo problema u tumačenju. Najbolja kratka raspra o ovome složenom i emocionalnom pitanju je u *How to Read the Bible for All Its Worth* od Feeja i Stuarta, str. 61-77 ili *Gospel and Spirit*, od Gordon Feeja.
- D. Ovo poglavlje pomaže nam vidjeti kako neki teološki simboli i povlastice moraju biti ograničeni ili prošireni u odnosu na kulturu u kojoj zreli kršćanin nalazi sebe (on/ ona). Knjiga što mi je pomogla u ovome području je od Gordon Feeja i Douglasa Stuarta, *How To Read the Bible For All Its Worth*, str. 71-89.
- E. Ovo je najranije pisano izvješće o Gospodnjoj večeri /euharistiji /pričesti.
- F. Svrhe Gospodnje večere:
1. jedinstvo i zajedništvo crkve
 2. izražavanje Isusove prisutnosti
 3. izražavanje Isusove povijesne žrtve
 4. izražavanje novoga odnosa prema Bogu kroz Krista
 5. čin naviještanja prošloga događaja i budućega Kristova dolaska
 6. ozbiljan čin štovanja.

Iz 1. Poslanice Korinćanima 10:16-17 izvjesno je da je Pavao vidio ovaj događaj više negoli samo puki simbolizam ili sjećanje (usp. 1. Kor 11:24-25). Štoviše, ova zamisao nije razvijena. Moguće je Evanđelje po Ivanu 6:41-71 (iako se ništa u trenutačnome okviru ne odnosi na Večeru Gospodnju) neki vid ove duhovne jedinice. Kršćanstvo je prvenstveno osobni odnos vjere s Trojedinim Bogom.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:2-16

²Sad ja vas hvalim jer me se sjećate u svemu i čvrsto se držite predaja, baš kao što vam ih predadoh. ³Ali želim vam da razumijete da je Krist glava svakome čovjeku, i čovjek je glava ženi, a Bog je glava Kristu. ⁴Svaki čovjek koji ima nešto na svojoj glavi dok moli ili proriče obeščašćuje svoju glavu. ⁵Ali svaka žena koja ima svoju glavu nepokrivenu dok moli ili proriče obeščašćuje svoju glavu, jer ona je jedna i ista je kao žena čija je glava obrijana. ⁶Jer ako žena ne pokrije svoju glavu, neka isto tako ošiša svoju kosu; ali ako je sramotno za ženu imati ošišanu svoju kosu ili obrijanu svoju glavu, neka pokrije svoju glavu. ⁷Jer čovjek ne bi trebao imati svoju glavu pokrivenu, budući je on slika i slava Božja; ali žena je slava čovjekova. ⁸Jer čovjek nije stvoren od žene, nego žena od čovjeka; ⁹jer uistinu čovjek ne bijaše stvoren zbog žene, nego žena zbog čovjeka. ¹⁰Zbog toga žena bi trebala imati znak ovlasti na svojoj glavi, radi anđela. ¹¹Međutim, u Gospodinu, niti je žena ovisna o čovjeku, niti je čovjek ovisan o ženi. ¹²Jer kao što je žena stvorena od čovjeka, tako se također muškarac rađa kroz ženu; a sve stvari stvorene su od Boga. ¹³Prosudite za same sebe: je li prikladno za ženu moliti se Bogu sa svojom glavom nepokrivenom? ¹⁴Ne uči li vas sama priroda da ako čovjek ima dugu kosu, to ga obeščašćuje, ¹⁵ali ako žena ima dugu kosu, to je slava za nju? Jer njena kosa dana joj je za pokrivalo. ¹⁶Ali ako je netko sklon biti svadljiv, mi nemamo drugi običaj, niti imaju crkve Božje.

11:2 U svjetlu prethodnoga poglavlja, pitanje je ako je ovaj stih ironija ili sarkazam. Ova crkva nije se sjećala Pavlovih riječi i nije slijedila njegovo učenje (usp. 1. Kor 11:17.22). Moguće je kako je ovo još jedno pitanje o kojem je crkva pisala Pavlu.

NASB	“čvrsto se držite predaja”
NKJV	“držite predaja”
NRSV	“čuvate predaje”
TEV	“slijedite učenja”
NJB	“držeći se predaja”

Ovo je PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA. Vjernici moraju nastaviti držati istine što je Pavao propovijedao (usp. 2. Sol 2:15). To je zavjetna ravnoteža za izbor.

Pojam “predaje” (*pardosis*) korišten je u nekoliko smislova:

1. u 1. Poslanici Korinćanima 11:2.23; 15:3 za istine Evanđelja
2. u Evanđelju po Mateju 15:6; 23:1 i dalje; Marku 7:8; Poslanici Galaćanima 1:14 o židovskim predajama
3. u Poslanici Kološanima 2:6-8 o gnostičkim nagađanjima
4. rimokatolici (istočni i ruski pravoslavci) koriste ovaj pojam kao biblijski dokazni tekst za predaje Pisma i crkve što bivaju istovrijedne u autoritetu
5. u ovome okviru upućuje na apostolsku istinu, ili izgovorenu ili napisanu (usp. 2. Sol 3:6).

▣ **“predaja”** Mnogo obavijesti o Isusu bilo je prenošeno usmeno od osobe do osobe sve dok ona nije bila napisana otprilike 30 do 60 godina nakon Njegove smrti.

▣ **“baš kao što vam ih predadoh”** Postoji grčka igra riječi između “predaja” (*paradoseis*) i “predadoh” (*paredōka*), što su oblici od *paradidōmi*. Pavao nije bio začetnik, nego jednostavno veza u lancu otkrivenja. Pojam “predaje” bio je korišten od kršćanskim istinama što su išle od jedne osobe do druge (usp. 1. Kor 11:23; 15:3).

Pavao je primio obavijest o Evanđelju iz nekoliko izvora:

1. iz Stjepanove propovijedi (usp. Djela 7)
2. od kršćana koje je on progonio (usp. Djela 8:1-3; 9:1-2; 22:4.19)
3. od Ananije (usp. Djela 9:10-18)
4. iz njegova vremena u Arabiji s Kristom (usp. Gal 1:11-17)
5. iz njegova vremena u Jeruzalemu s Petrom i Jakovom (usp. Gal 1:18-19)
6. od Barnabe (usp. Djela 9:20-27; 11:25-26).

11:3 “je Krist glava” U svome komentaru *1 and 2 Corinthians*, str. 103, F. F. Bruce tvrdi da u ovome okviru *kephalē* slijedi hebrejski *rosh* u smislu podrijetla ili izvora. Ovo značenje pojma *kephalē* nije dokumentirano u grčkim leksikonima od:

1. Bauera, Arndta, Gingricha, Dankera
2. Moultona, Milligana
3. Louwa, Nida
4. Moultona.

To pokazuje kako okvir (tj. 1. Kor 11) određuje odredbu, a ne određuje ju rječnik. U ovome okviru “izvor” ili “podrijetlo” najbolje odgovara u 1. Poslanici Korinćanima 11:3 u odnosu na Knjigu Postanka 1:26-27; 2:18 (usp. Kaiser, Davids, Bruce, i Brauch, *Hard Sayings of the Bible*, str. 599-602).

Isus je bio Očev posrednik u stvaranju (usp. Iv 1:3.10; 1. Kor 8:6; Kol 1:16; Heb 1:2). Ljude je, muško i žensko, stvorio On, u Svojoj slici. Međutim, Sin je podložan Ocu (usp. 1. Kor 3:23; 11:2; 15:28). Ova primjerena podložnost proširena je na muškarce i žene. Oni su oboje bili stvoreni u slici Božjoj (usp. Post 1:26-27), ali postoji redosljed, muškarac prvi, onda žena (usp. Post 2:18) povezano s djelovanjem (barem u patrijarhalnome sustavu), ali ne i nejednakost!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Glava \(*kephalē*\).](#)

POSEBNA TEMA: GLAVA (*kephalē*)

Postoji opsežna teološka raspra o značenju pojma “glava” (*kephalē*). Pojam može biti razumjet kao:

1. njegova SZ-na istoznačnica je *rosh* (BDB 910, KB 1164), što može značiti :
 - a. glava
 - b. poglavar
 - c. početak ili podrijetlo (usp. Izr 8:23; Prop 3:11; Iz 41:4)
 - d. potpuni iznos
(usp. *Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, tom 3, str. 1015-1020)
2. u LXX-i *rosh* je preveden grčkom riječju:
 - a. *archē* (početak, usp. Ps 137:6)
 - b. *prōtotokos* (prvo, usp. 1. Ljet 5:12)
 - c. *kephalē* (glava):
 - (1) ljudska glava
 - (2) životinjska glava
 - (3) vrh planine
 - (4) vrh kule (usp. Mt 21:42)
3. u NZ-u *kephalē*:
 - a. ljudska glava (usp. 1. Kor 11:4.5.7)
 - b. životinjska glava
 - c. idiomski za čitavu osobu
 - d. početak ili izvor (usp. 1. Kor 11:3)
 - e. iznos /svota (usp. Rim 13:9)
 - f. vođa:
 - (1) Isus je glava nad svim vladarima i vlastima, usp. Poslanica Kološanima 2:10
 - (2) Isus je glava Crkve (usp. Ef 4:15; 5:23; Kol 1:18; 2:19)
 - g. suprug /muž (usp. Ef 5:23)
(usp. *Dictionary of New Testament Theology*, tom 2, str. 156-163).

▣ **(11:3) “čovjek je glava ženi”** Pojmovi “čovjek” i “ženi” mogu biti razumjeti kao muža i žena (usp. NRSV, TEV). U ovome okviru to nije nakanjeni naglasak, nego redosljed stvaranja odražen u Knjizi Postanka 2.

▣ **“a Bog je glava Kristu”** Ovo je ponavljana istina u 1. Poslanici Korinćanima (usp. 1. Kor 3:23; 11:3; 15:28). Redosljed unutar Trojstva nema ništa s nejednakošću, nego s podjelom djelovanja /zadataka. Ova se istina također može podrazumijevati

iz raspre o muškome i ženskome. Uzajamnost je jamačno bio model prije Pada u Knjizi Postanka 3. Ova uzajamnost je ponovno uspostavljena u obnovljenim odnosima vjernika s Ocem kroz Sina (tj. Isus je obnovio sliku i u muškim i u ženskim vjericima). Vidjeti *Discovering Biblical Equality*, IVP, Academic, 2005.

11:4

NASB

“Svaki čovjek koji ima nešto na svojoj glavi dok moli ... obeščašćuje svoju glavu”

NKJV

“Svaki muškarac dok moli ili prorokuje, imajući svoju glavu pokrivenu, obeščašćuje svoju glavu”

NRSV

“Bilo koji muškarac koji moli ili prorokuje s nečim na svojoj glavi obeščašćuje svoju glavu”

TEV

“Tako muškarac koji moli ili naviješta Božju poruku na javnome štovanju sa svojom pokrivenom glavom obeščašćuje Krista”

NJB

“Jer svaki muškarac koji moli ili prorokuje sa svojom glavom pokrivenom pokazuje nepoštivanje za svoju glavu”

Ovo je igra riječi na pojam “glava”. Druga uporaba riječi “glavu” upućuje na Krista (usp. TEV). Pavao se bavi s rimskom kulturom čiji su obrasci i simboli upravo oprečni židovskoj kulturi (tj. muškarci pokrivaju svoje glave). Stvarno pitanje nije tko pokriva čiju glavu, nego simbol: (1) podrijetla ili (2) pokornosti, što je oboje teološki važno.

Bilo je predlagano da je povijesno stanje u Korintu bilo:

1. društveni, politički, i financijski vođe vodili su štovanje pokrivajući glavu kako bi se razlikovali od običnoga muškarca
2. Židovi u sinagogi u Korintu nosili su ženski veo i vjerujući Židovi očekivali su da bude isto i u crkvi.

Postoji teološka napetost između ovoga stiha, što izgleda potvrđuje žene u ulogama vodstva u javnome štovanju s društveno prihvatljivim pokrivanjem uspoređeno s 14:34-35, gdje je ženama (ili u najmanju ruku “suprugama”, 1. Kor 11:35) zabranjeno govoriti u crkvi.

Neke skupine uzimaju poglavlja 11 kao dokazni tekst, dok drugi koriste poglavlje 14. Mora biti dopušteno kako je ključ za ovaj odlomak prvo stoljeće kulturološke okolnosti Korinta, ali nama danas nije jasno koji je to poseban aspekt. U prvome stoljeću crkva je znala o ženskome vodstvu u SZ-u i bila je pozorna glede Pavlova korištenja žena u njegovoj službi (usp. Rim 16). Oni su razumjeli problem u Korintu i rimsku kulturu dok je mi ne razumijemo. Dogmatizam je neprimjeren!

Nedavna knjiga, *After Paul Left Corinth: The Influence of Secular Ethics and Social Change*, od Bruce W. Wintera, str. 121-141, nudi neke vrlo korisne uvide iz rimske književnosti i umjetnosti. Ovaj i drugi članci (tj. E. Fantham, “Ova ‘nova žena’: predstavljanje i stvarnost”, u *Women in the Classical World*, poglavlje 10, i P. W. J. Gill, “Važnost rimskoga portretiranja za pokrivanje glave u 1. Poslanici Korinćanima 11:2-16”, *TynB* 41.2 (1990): str. 245-260 i “U potrazi za društvenom elitom u korintskoj crkvi”, *TynB* 44.2 (1993): str. 323-337), pokazuje problem suvremenih tumača kakvo je prvo stoljeće Korinta bilo rimsko, a ne grčko, što se tiče kulture.

S ovima novim dokumentiranim uvidima iz prvoga stoljeća rimskoga Korinta, moguće je u ovoj knjizi početi vidjeti kulturološke probleme s kojima se suočavao Pavao:

1. Pavao uopće ne naslovljava ni židovsku niti grčku kulturu u ovome okviru
2. Pavao naslovljava dvije skupine s elitnim društvenim položajem:
 - a. bogata, društvena elita, muški vjernici pokazivali su svoje položaje pokrivanjem svojih glava dok su vodili javno štovanje, kao što je bio običaj za ovu društvenu klasu, dok su vodili građansko grčko-rimsko religijsko štovanje. Oni su se šepurili
 - b. bogate, elitne žene uklanjale su svoj kulturološki očekivani veo kako bi se šepurile sa svojom jednakošću, ne samo u Kristu, nego i u društvenome očitovanju, kao druge rimske žene toga razdoblja
3. građani rimskoga Korinta, koji su bili znatizeljni o kršćanskoj vjeri i praksama štovanja, poslali bi “glasnika” (tj. anđeli u 1. Kor 11:10 mogu upućivati na sluge ili predstavnike poslane u korist gospodara) kako bi provjerili sastanak.

Ova povijesno /kulturološka /društvena obavijest čini dobar smisao o vrlo teškome i spornome tekstu. To također odgovara drugim tekstovima u 1. Poslanici Korinćanima, koji očito odražava jedinstveno prvo stoljeće, okolnost Korinta!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:5: Žene u Bibliji.](#)

11:5 “Ali svaka žena koja ima svoju glavu nepokrivenu dok moli ili proriče” Ovo snažno podrazumijeva kako ona sa svojom pokrivenom glavom može moliti i proricati na javnim sastancima. Pojam “proriče” u ovoj Poslanici znači “dijeliti Evanđelje” ili “propovijedati javno” (usp. 1. Kor 14:39). Stihovi 4 i 5 usporedni su kad se odnose na ono što muškarci i žene rade dok sudjeluju u skupnome štovanju.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Proročanstvo Novoga zavjeta.](#)

POSEBNA TEMA: PROROČANSTVO NOVOGA ZAVJETA

- I. Nije isto kao SZ-no proročanstvo (BDB 611, KB 661; [vidjeti Posebnu temu dolje: Proročanstvo Staroga zavjeta](#)), što ima rabinsku konotaciju primanja i zapisivanja od YHWH nadahnutih otkrivenja (usp. Djela 3:18.21; Rim 16:26). Jedino proroci mogu pisati Pismo.
- Mojsije je bio nazvan prorokom (usp. Pnz 18:15-21).
 - Povijesne knjige (Jošua – Kraljevi [osim Rute]) bile su nazvane “rani proroci” (usp. Djela 3:24).
 - Proroci su zauzeli mjesto Velikog svećenika kao izvora obavijesti od Boga (usp. Izaija – Malahija).
 - Druga podjela Hebrejskoga kanona je “Proroci” (usp. Mt 5:17; 22:40; Lk 16:16; 24:25.27; Rim 3:21).
- II. U NZ-u zamisao je korištena na nekoliko načina:
- upućivanje na SZ-ne proroke i njihovu nadahnutu poruku (usp. Mt 2:23; 5:12; 11:13; 13:14; Rim 1:2)
 - upućivanje na poruku za pojedinca radije negoli za skupinu (tj. SZ-ni proroci govorili su prvenstveno Izraelu)
 - upućivanje i na Ivana Krstitelja (usp. Mt 11:9; 14:5; 21:26; Lk 1:76) i na Isusa kao navjestitelje Kraljevstva Božjeg (usp. Mt 13:57; 21:11.46; Lk 4:24; 7:16; 13:33; 24:19). Isus je također tvrdio da je veći od proroka (usp. Mt 11:9; 12:41; Lk 7:26)
 - ostali proroci u NZ-u:
 - rani Isusov život kao što je zapisano u Evandelju po Luki (tj. Marijina sjećanja):
 - Elizabeta (usp. Lk 1:41-42)
 - Zaharija (usp. Lk 1:67-79)
 - Šimun (usp. Lk 2:25-35)
 - Ana (usp. Lk 2:36)
 - ironička naviještanja (usp. Kaifa, Iv 11:51)
 - upućivanje na onoga koji navješćuje Evandelje (uključeno u popise o navođenju darova u 1. Kor 12:28-29; Ef 4:11)
 - upućivanje na neprekidan dar u Crkvi (usp. Mt 23:34; Djela 13:1; 15:32; Rim 12:6; 1. Kor 12:10.28-29; 13:2; Ef 4:11). Ponekad ovo može upućivati na žene (usp. Lk 2:36; Djela 2:17; 21:9; 1. Kor 11:4-5)
 - upućivanje na dijelove apokaliptičke Knjige Otkrivenja (usp. Otk 1:3; 22:7.10.18.19).
- III. NZ-ni proroci
- Oni ne daju nadahnuće otkrivenje u istome smislu kao što su davali SZ-ni proroci (tj. Pismo). Ova je izjava moguća zbog uporabe izričaja “vjera” (tj. smisao o potpunome Evandelju) korištenog u Djelima apostolskim 6:7; 13:8; 14:22; Poslanici Galaćanima 1:23; 3:23; 6:10; Filipljanima 1:27; Judinoj poslanici stihovi 3.20.

Ova zamisao jasna je iz punoga izričaja upotrijebljenog u Judinoj poslanici 3: “vjer(a) koja bijaše jednom za uvijek predana svetima”. Ovaj “jednom za uvijek” vjera upućuje na istine, doktrine, zamisli, kršćanska učenja o svjetonazoru. Taj jednom-dati naglasak biblijska je osnova za teološko ograničavanje nadahnutosti pisaca NZ-a i ne dopuštanje kasnijim ili drugim piscima da budu smatrani otkrivajućima ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Nadahnuće \[inspiracija\]](#)). Postoje mnoga višeznačna, neizvjesna, i siva područja u NZ-u ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor: Uvod, D: Istočnjačka književnost \[biblijski paradoksi\]](#)), ali vjernici potvrđuju vjerom da je sve “potrebno” za vjeru i vršenje uključeno s dostatnom jasnoćom u NZ. Ova je zamisao predstavljena u onome što se naziva “otkrivajući trokut”:

 - Bog je otkrio Sâm Sebe u povijesti u vremenu-prostoru (OTKRIVENJE)
 - On je odabrao određene ljudske pisce da dokumentiraju i objasne Njegova djela (NADAHNUĆE /INSPIRACIJA)
 - On je dao Svoga Duha da otvori umove i srca ljudi kako bi razumjeli ova pisanja, ne konačna, nego odgovarajuća za spasenje i učinkovit kršćanski život (PROSVJETLJENJE /ILUMINACIJA, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Prosvjetljenje \[iluminacija\]](#)). Naglasak jeste taj da je nadahnuće ograničeno na pisce Pisma. Ne postoje daljnja autoritativna pisanja, viđenja, ili otkrivenja. Kanon je završen. Mi imamo svu istinu potrebnu za primjeren odaziv Bogu. Ova se istina najbolje vidi u suglasnosti biblijskih pisaca nasuprot nesuglasja iskrenih, pobožnih vjernika. Niti jedan suvremen pisac ili govornik nema stupanj Božanskoga vodstva kao što su imali pisci Pisma.

- B. Na neke načine NZ-ni proroci slični su SZ-nim prorocima:
 - 1. naviještanje budućih događaja (usp. Pavao, Djela 27:22; Agab, Djela 11:27-28; 21:10-11; ostali neimenovani proroci, Djela 20:23)
 - 2. naviještanje Suda (usp. Pavao, Djela 13:11; 28:25-28)
 - 3. simbolička djela što živopisno oslikavaju neki događaj (usp. Agab, Djela 21:11).
- C. Oni naviještaju istine Evandjelja, ponekad na proročke načine (usp. Djela 11:27-28; 20:23; 21:10-11), ali to nije prvenstveno žarište. Prorokovanje u 1. Poslanici Korinćanima u osnovi je naviještanje Evandjelja (usp. 1. Kor 14:24.39).
- D. Oni su od Duha privremena sredstva otkrivanja privremenih i praktičkih primjena Božje istine za svako novo stanje, kulturu, ili vremensko razdoblje (usp. 1. Kor 14:3).
- E. Oni su bili djelatni u ranima Pavlovskim crkvama (usp. 1. Kor 11:4-5; 12:28.29; 13:2.8.9; 14:1.3.4.5.6.22.24.29.31.32.37.39; Ef 2:20; 3:5; 4:11; 1. Sol 5:20) i spomenuti su u *Didahama* (pisanima u kasnome prvom stoljeću ili u drugome stoljeću, nadnevak neizvjestan) te u montanizmu drugoga i trećeg stoljeća u Sjevernoj Africi.

IV. Jesu li NZ-ni darovi završeni?

- A. Na ovo je pitanje teško odgovoriti. Za razjašnjavanje pitanja pomaže određivanje svrhe darova. Znače li oni potvrđivanje početnoga propovijedanja Evandjelja ili su neprekidni načini za sâmoga crkvenog službenika i izgubljeni svijet?
- B. Promatra li netko na povijest Crkve kako bi odgovorio na to pitanje ili odgovara sâm NZ? Nema naznake u NZ-u da su duhovni darovi bili privremeni. Oni koji pokušavaju koristiti 1. Poslanicu Korinćanima 13:8-13 za naslovljavanje ovoga pitanja zlorabe autorske nakane odlomka, koji tvrdi kako će sve osim ljubavi proći.
- C. Bio sam u kušnji reći kako budući je NZ, a ne povijest Crkve, autoritet, vjernici moraju utvrditi da se darovi nastavljaju. Međutim, vjerujem da kultura utječe na tumačenje. Neki vrlo jasni tekstovi više nisu primjenljivi (tj. sveti poljubac, to da žene nose pokrivala, sastajanje crkava kod kuće, itd). Ako kultura utječe na tekstove, onda zašto ne i crkvena povijest?
- D. Ovo je jednostavno pitanje što ne može biti konačno odgovoreno. Neki će vjernici braniti "prestanak" a drugi "ne-prestanak". U tome području, kao i u mnogim pitanjima za tumačenje, ključ je srce vjernika. NZ je višeznačan i kulturološki. Poteškoća je bivanje kadrim odlučiti koji su tekstovi pod utjecajem kulture /povijesti a koji su za sva vremena i za sve kulture (usp. od Feeja i Stuarta *How to Read the Bible for All Its Worth*, str. 14-19 i 69-77). To je gdje su raspre o slobodi i odgovornosti, što su nađene u Poslanici Rimljanima 14:1 - 15:13 i 1. Korinćanima 8 - 10, ključne. Kako odgovaramo na pitanje važno je na dva načina:
 - 1. svaki vjernik mora hodati u svjetlu što ima. Bog gleda na naše srce i pobude
 - 2. svaki vjernik mora dopustiti drugim vjernicima da hodaju u svome razumijevanju vjere. Mora postojati snošljivost unutar biblijskih granica. Bog želi da ljubimo jedan drugog kao što On ljubi nas.
- E. Da sažmemo pitanje, kršćanstvo je život vjere i ljubavi, a ne život savršene teologije. Odnos s Njim što utječe na naš odnos s drugima važniji je negoli konačna obavijest ili vjeroispovijedno savršenstvo.

POSEBNA TEMA: PROROČANSTVO STAROGA ZAVJETA

I. UVOD

- A. Uvodne izjave
 - 1. Vjerujuća zajednica ne slaže se time kako tumačiti proročanstvo. Druge su istine bile ustanovljene kao ortodoksno stanje tijekom stoljeća, ali ne i ova.
 - 2. Postoji nekoliko dobro određenih stupnjeva SZ-noga proročanstva:
 - a. predmonarhijsko:
 - (1) pojedinci nazvani prorocima:
 - (a) Abraham – Knjiga Postanka 20:7
 - (b) Mojsije – Knjiga Brojeva 12:6-8; Ponovljeni zakon 18:15; 34:10
 - (c) Aron – Knjiga Izlaska 7:1 (govornik za Mojsija)

- (d) Mirjam – Knjiga Izlaska 15:20
- (e) Medad i Eldad – Knjiga Brojeva 11:24-30
- (f) Debora – Knjiga o Sucima 4:4
- (g) neimenovan – Knjiga o Sucima 6:7-10
- (h) Samuel – 1. Knjiga o Samuelu 3:20
- (2) upućivanja na proroke kao skupinu – Ponovljeni zakon 13:1-5; 18:20-22
- (3) proročka skupina ili ceh – 1. Knjiga o Samuelu 10:5-13; 19:20; 1. Kraljevima 20:35.41; 22:6.10-13; 2. Kraljevima 2:3.7; 4:1.38; 5:22; 6:1, itd.
- (4) Mesija nazvan prorok – Ponovljeni zakon 18:15-18
- b. monarhijski koji nisu pisali (oni oslovljavaju kralja):
 - (1) Gad – 1. Knjiga o Samuelu 22:5; 2. Samuelova 24:11; 1. Ljetopisa 29:29
 - (2) Natan – 2. Knjiga o Samuelu 7:2; 12:25; 1. Kraljevima 1:22
 - (3) Ahija - 1. Knjiga o Kraljevima 11:29
 - (4) Jehu - 1. Knjiga o Kraljevima 16:1.7.12
 - (5) neimenovan - 1. Knjiga o Kraljevima 18:4.13; 20:13.22
 - (6) Ilija - 1. Knjiga o Kraljevima 18 - 2. Kraljevima 2
 - (7) Mihej - 1. Knjiga o Kraljevima 22
 - (8) Elizej – 2. Knjiga o Kraljevima 2:8.13
- c. klasični proroci koji su pisali (oni oslovljavaju narod kao i kralja): Izaija - Malahija (osim Daniela).

B. Biblijski pojmovi

1. *Ro'eh* = “vidjelac”, 1. Knjiga o Samuelu 9:9. Ova uputa pokazuje svoju pretvorbu u pojam *Nabi*. *Ro'eh* je od općenitoga pojma “vidjeti”. Ova osoba razumije Božje načine i naume i bila je savjetovana za potvrdu Božje volje u određenoj stvari.
2. *Hozeh* = “vidjelac”, 2. Knjiga o Samuelu 24:11. U osnovi to je istoznačnica *Ro'eh*. To je iz rjeđe ga pojma “vidjeti”. Participni oblik bio je najčešće korišten za upućivanje na proroke (tj. “gle”).
3. *Nabi'* = “prorok”, srodan akadskome GLAGOLU *Nabu* = “pozvati” i arapskome *Naba'a* = “objaviti”. Ovo je najuobičajeniji pojam u Starome zavjetu za označavanje proroka. Upotrijebljen je više od 300 puta. Točna etimologija je neizvjesna ali “pozvati” sada izgleda najbolja mogućnost. Moguće najbolje razumijevanje dolazi od YHWH-ina opisa Mojsijeva odnosa s faraonom posredstvom Arona (usp. Izl 4:10-16; 7:1; Pnz 5:5). Prorok je netko tko govori za Boga Njegovu narodu (Am 3:8; Jer 1:7.17; Ez 3:4).
4. Sva su tri pojma bila korištena za proročku službu u 1. Knjizi Ljetopisa 29:29; Samuel - *Ro'eh*; Nathan - *Nabi'* i Gad – *Hozeh*.
5. Izričaj, '*ish ha - 'elohim*, “Božji čovjek”, također je šira oznaka za govornika za Boga. Korišten je oko 76 puta u SZ-u u smislu “prorok”.
6. Pojam “prorok” grčkoga je podrijetla. Dolazi od: (1) *pro* = “pred” ili “za” i (2) *phemi* = “govoriti”.

II. ODREDBA PROROČANSTVA

- A. Pojam “proročanstvo” imalo je šire semantičko polje u hebrejskome negoli u engleskome. Povijesna knjiga o Jošui do Knjige o Kraljevima (osim Knjige o Rutu) označene su od Židova kao “rani proroci”. I Abraham (Post 20:7; Ps 105:5) i Mojsije (Pnz 18:18) označeni su kao proroci (i Mirjam, Izl 15:20). Prema tome, pazite se pretpostavljenih engleskih odredbi!
- B. “Proroštvo može valjano biti određeno kao takvo razumijevanje povijesti koje prihvaća značenje jedino u pojmovima Božanske brige, Božanske svrhe, Božanskoga sudjelovanja”, *Interpreter's Dictionary of the Bible*, tom 3, str. 896.
- C. “Prorok nije niti filozof ni sustavni teolog, nego posrednik Saveza koji predaje Božju riječ Njegovu narodu zato da oblikuje njihovu budućnost preoblikujući njihovu sadašnjost”, “Proroci i proročanstvo”, *Encyclopedia Judaica* tom 13, str. 1152.

III. SVRHA PROROČANSTVA

- A. Proročanstvo je način za Boga da govori Svojim ljudima, osiguravajući vodstvo u njihovoj trenutačnoj okolnosti i nadi u Njegov nadzor njihovih života te zbivanja u svijetu. Njihova je poruka načelno bila

zajednička. Misli se na prijekor, ohrabrenje, produbljenje vjere i pokajanja, te na objavu Božjim ljudima o Njemu Sâmome i Njegovim naumima. Oni su održavali Božje ljude u vjernosti Božjim Savezima. Ovome se mora dodati da se često koristilo za jasnu objavu Božjega izbora govornika (Pnz 13:1-3; 18:20-22). Ono bi, u konačnici, usmjeravalo na Mesiju.

- B. Često, prorok je uzimao povijesne ili teološke krize svojih dana i prenosio ih u eshatološku okolnost. Taj uvid u kraj povijesnoga vremena jedinstven je u Izraelu te njegovo shvaćanje Božanskoga izbora i obećanja temeljem Saveza.
- C. Izgleda da je proročka služba bila ravnoteža (Jer 18:18) i prisvajanje službe velikoga svećenika kao načina da se dozna Božja volja. Urim i Tumim prešli su u govornu poruku Božjega govornika. Nakon Malahije izgleda da je služba proroka također prošlost u Izraelu. Nije se poslije ponovo pojavljivala više od 400 godina do Ivana Krstitelja. Nesigurno je kako se dar “proroštva” Novoga zavjeta odnosi na Stari zavjet. Proroci Novoga zavjeta (Djela 11:27-28; 13:1; 15:32; 1. Kor 12:10,28-29; 14;29,32,37; Ef 4:11) nisu objavitelji novoga otkrivenja ili Pisma, nego pripovjedači-daljnega i pred-pripovjedači Božje volje u zavjetnim prilikama.
- D. Proročanstvo **nije** isključivo ili prvenstveno predvidljivo u prirodi. Predvidljivost je jedan način potvrde njegove službe i njegove poruke, ali mora biti zabilježeno “manje od 2% SZ-noga proročanstva je Mesijansko. Manje od 5% posebice opisuje Doba Novoga saveza. Manje od 1% povezuje se s događajima koji će tek doći.” (Fee i Stuart, *How to Read the Bible For All Its Worth*, str 166).
- E. Proroci predstavljaju Boga ljudima, dok svećenici predstavljaju ljude Bogu. To je općenita izjava. Postoje iznimke kao Habakuk, koji usmjerava pitanja Bogu.
- F. Jedan razlog je poteškoća u razumijevanju proroka zato jer ne znamo kako su bile ustrojene njihove Knjige. One nisu kronološke. Izgleda da su tematske ali ne uvijek na način na koji bi se očekivalo. Često nema očite pozadine, vremenske okosnice ili jasne podjele između proroštava. Te su Knjige teške za: (1) čitanje odjednom; (2) isticanje teme; i (3) potvrdu središnje istine ili autorove nakane u svakome proroštvu.

IV. OSOBINE PROROČANSTVA

- A. U Starome zavjetu izgleda postoji razvitak okvira “prorok” i “proročanstvo”. U ranome Izraelu razvijalo se udruženje proroka, vođeno jakim karizmatiskim vođom kao Ilija ili Elizej. Ponekad je izričaj, “sinovi proroka”, bio korišten za označavanje takvih skupina (2. Kr 2). Proroci su bili obilježeni oblicima zanosa (1. Sam 10:10-13; 19:18-24).
- B. Doduše, ovo je razdoblje brzo prešlo u pojedinačne proroke. Bilo je takvih proroka (i istinskih i lažnih) koji su se poistovjetili s kraljem, i živjeli u palači (Gad, Natan). Također, bilo je i onih neovisnih, ponekad posve nepovezanih sa stvarnim stanjem izraelskoga društva (Amos). Bilo ih je i muških i ženskih (2. Kr 22:14).
- C. Prorok je često bio objavitelj budućnosti, uvjetovanj ljudskim trenutačnim odgovorom. Često je prorokov zadatak bio razotkrivanje Božjega sveopćeg nauma za Njegovo Stvorenje što nije ovisilo o ljudskome odgovoru. Taj sveopći eshatološki naum jedinstven je među drevnim blisko-istočnim prorocima. Dvostruko žarište proročkih poruka je proricanje i Savez vjernosti (usp. Fee i Stuart, str. 150). To ukazuje da su proroci prvenstveno imali zajedničko žarište. Uobičajeno, ali ne isključivo, obraćali su se narodu.
- D. Najviše proročke građe bilo je preneseno usmeno. Poslije je bilo usklađeno značenje tema, kronologija ili drugi obrasci blisko-istočne književnosti koji su za nas izgubljeni. Zato što je bilo usmeno ono nije građeno kao pisana proza. To čini Knjige teškima za glatko čitanje i teškima za razumijevanje izvan određene povijesne okolnosti.
- E. Za prenošenje svojih poruka proroci koriste nekoliko obrazaca:
 - 1. sudište – Bog uzima ljude na Sud, često je to slučaj rastave kad YHWH odbija Svoju ženu (Izrael) zbog njene nevjere (Hoš 4; Mih 6)
 - 2. posmrtna naricaljka – posebna metrička stopa ove vrste poruke i njenoga osobitog “jao” postavlja ju odvojeno kao poseban oblik (Iz 5; Hab 2)
 - 3. izricanje blagoslova Saveza – naglašena uvjetna narav Saveza i posljedice, i pozitivno i negativno, sročene od slova do slova za budućnost (Pnz 27 – 28).

V. KORISNI VODIČI ZA TUMAČENJE PROROČANSTVA

- A. Nađite nakanu izvornoga proroka (uređivača teksta) bilježeći povijesnu okolnost i književni okvir svakoga proroštva. Uobičajeno će ono na neki način uključiti Izraelov raskid s Mojsijevim Savezom.
- B. Čitajte i tumačite čitavo proroštvo, ne samo jedan dio; napravite kratki pregled kao njegov sadržaj. Vidite kako se ono odnosi prema okolnim proročanstvima. Pokušajte napraviti kratki pregled čitave Knjige.
- C. Pretpostavite doslovno tumačenje odlomka sve dok vam se ne istakne nešto u tekstu samo po sebi prikazano slikovito; potom stavite slikovit jezik u prozu.
- D. Raščlanite simboličko djelovanje u svjetlu povijesne okolnosti i usporednih odlomaka. Budite sigurni da ste zapamtili kako ova drevna književnost Bliskoga Istoka nije zapadnjačka ili suvremena književnost.
- E. Odnosite se prema pretkazivanju pažljivo.
 1. Je li ono isključivo za autorovo vrijeme?
 2. Jesu li ona naknadno ispunjena u povijesti Izraela?
 3. Jesu li ona tek budući događaji?
 4. Imaju li ona ispunjenje u današnjici i još u budućnosti?
 5. Dopustite autorima Biblije, ne suvremenim autorima, voditi vaše odgovore.
- F. Posebne pozornosti
 1. Je li pretkazivanje pobliže označeno uvjetovanim odgovorom?
 2. Je li nedvojbeno kome je proročanstvo upućeno (i zašto)?
 3. Postoji li mogućnost višestrukoga i biblijskog i/ili povijesnoga ispunjenja?
 4. NZ-ni su autori pod nadahnućem bili sposobni vidjeti Mesiju na mnogim mjestima u SZ-u što za nas nije vidljivo. Oni su izgleda koristili tipologiju ili igru riječi. Budući da mi nismo nadahnuti bolje je ostaviti njima takav pristup.

VI. KORISNE KNJIGE

- A. *A Guide to Biblical Prophecy* od Carla E. Amendinga i W. Warda Basqueja
- B. *How to Read the Bible for All Its Worth* od Gordona Feeja i Douglasa Stuarta
- C. *My Servants the Prophets* od Edwarda J. Younga
- D. *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic* od D. Brenta Sandyja
- E. *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, tom 4, str. 1067-1078

▣ (11:5) “**obeščašćuje svoju glavu**” Korint je bio rimska kolonija i odražavao je rimsku kulturu. Rimljanke su se udavale u ranima tinejdžerskim godinama. Veo je bio kulturološki vid bračne službe. Bilo je očekivano da ih Rimljanke nose izvan kuće. Njegovo nenošenje vidjelo bi se kao:

1. posramljena žena
2. prostitutka
3. dominantan lezbijski partner
4. “nova” žena (tj. društveni pokret o jednakosti i slobodi aktivan među rimskim društvom u prvome stoljeću).

Šepurenje žene u ovoj stvari javno bi posramilo njenog muža i dalo krivi dojam o crkvi posjetiteljima i zajednici. Krist je učinio muškarce i žene slobodnima, ali svaki ima obvezu ograničiti slobodu za Kristovo djelo. Žene i muškarci, supruge i muževi koji su vjernici pozvani su živjeti za zdravlje i rast Kraljevstva! To je tema 1. Poslanice Korinćanima 8 – 10 i nastavlja se u poglavlju 11.

▣ “**ona je jedna i ista je kao žena čija je glava obrijana**” Ovo je PERFEKT PASIVNOGA PARTICIPA. Postoji nekoliko mogućnosti za razumijevanje ovoga izričaja:

1. to upućuje na uobičajenu odjeću mjesnih prostitutki
2. to je kulturološki čin javnoga osramoćenja žene preljubnice
3. to pokazuje da su osramoćene žene bile osobina svijeta Mediterana za sljedbenike “Misterijskih religija”
4. to upućuje na kulturološki neočekivani čin kršćanki koje su rezale svoju kosu izrazito kratko kako bi pokazale svoju novu slobodu (tj. kulturni trend prvoga stoljeća Rima i njegovih kolonija).

U mnogim komentarima mogućnost #1 naglašena. Ona tvrdi kako ovo mora upućivati na hramske prostitutke boginje Dijane. Međutim, ovaj hram na Akropoli bio je uništen potresom 150 godina prije Pavlova vremena i ne postoji povijesni dokaz

da je još uvijek bio djelatatan. Isto tako ne postoji dokaz da su prostitutke u Grčkoj brijale svoje glave.

Ključno pitanje je: “Koju temu Pavao naslovljava?”:

1. primjereno ili kulturološko očekivano oblačenje i djelovanja kod šovanja
2. zloraba osobnih sloboda
3. primjeren odnos između:
 - a. muškaraca i žena
 - b. muževa i supruga
 - c. anđela i žena (1. Kor 11:10)
 - d. kulture i žena (1. Kor 11:13).

Došao sam do razumijevanja da je #1 najbolja mogućnost, jer naslovljava supruge i njihove žene koji nisu bili vođeni svojom novom slobodom u Kristu, nego svojim upornim odbijanjem da svoje kulturološke povlastice stave po strani i rade za jedinstvo i rast crkve.

11:6 “ako ... ako” Postoje dva KONDICIONALNA IZRIČAJA PRVOGA RAZREDA u ovome stihu što pretpostavljaju da su istiniti s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe. Postojale su kršćanske u crkve koje su odbile pokriti svoje glave, ali još su uvijek željele biti djelatne u skupnome šovanju. To je bilo društveno neprihvatljivo. Vjernici moraju ograničiti svoje nove slobode u Kristu zbog:

1. slabih unutar crkve (usp. Rim 14:1 - 15:13)
2. kulturološkoga očekivanja društva kojeg crkva želi evangelizirati i uključiti.

**NASB, TEV, Pešita, REB
NKJV
NRSV
NJB**

**“ne pokrije svoju glavu”
“nije pokrivena”
“neće se pokriti velom”
“ide bez vela”**

Povijesni podatak o uporabi pokrivanja lica (tj. velova) ili ramena – duga pokrivala za glavu kod drevnih ljudi Mediterana vrlo je korisna. Najnoviji dokaz dokumentirao sam u bilješkama u 1. Poslanici Korinćanima 11:4. Za Rimljanke koje su bile udane, ne za udovice, i ne za prostitutke, bilo je kulturološki očekivano javno stavljanje vela kao znak da su udane. U drevnome svijetu Mediterana postojalo je vrlo malo slobodnih žena.

U židovskoj kulturi veo za lice bio je korišten kao znak:

1. gube, Levitski zakonik 13:45
2. žalovanja za umrlim, Knjiga proroka Ezekielu 24:17-22
3. srama, Knjiga proroka Miheja 3:7
4. braka, Knjiga Postanka 24:65
5. prostitucije, Knjiga Postanka 38:14-15.

Međutim, zapamtite da Pavao uopće **ne** upućuje na židovsku kulturu jer su u toj kulturi muškarci pokrivali svoje glave u šovanju.

▣ **“neka isto tako ošiša svoju kosu”** Ovo je AORIST SREDNJEGA IMPERATIVA. Ovo ne znači da se mora uzeti doslovno. Pavao ne brani javno sramoćenje kršćanki, nego tvrdi kulturološke posljedice zbog neprimjerene djelatnosti!

▣ **“neka pokrije svoju glavu”** Ovo je PREZENT SREDNJEGA IMPERATIVA. Kršćanke se, zbog Krista, prilagođavaju očekivanoj kulturi zato da dosegnu ljude za spasenje i članstvo crkve. Oblici će se mijenjati od kulture do kulture i od doba do doba! Cilj ostaje isti (usp. Mt 28:18-20; Lk 24:47; Djela 1:8).

11:7 “je on slika i slava Božja” Ovo upućuje na Knjigu Postanka 1:26-27, ipak u okviru ovoga stiha Postanka 1:26 riječ “muškarac” je općenita. Teološki je neizvjesno na što točno upućuje “u slici i sličnosti” u Postanku 1:26-27. Većina znanstvenika povezuje to s osobnošću, samo-svjesnošću, moralnome stajalištu, sposobnosti odabiranja, sposobnosti odnosa prema drugome “ja”. Postoji očita uzajamnost između muškaraca i žena i u Postanku 1:26-27 i u 2:18. Problem dolazi u Postanku 3:16!

11:8

NASB

“Jer čovjek nije stvoren od žene, nego žena od čovjeka”

NKJV

“Jer čovjek nije od žene, nego žena od čovjeka”

NRSV

“uistinu, čovjek nije bio načinjen od žene, nego žena od čovjeka”

TEV

“jer čovjek nije bio stvoren od žene, nego žena od čovjeka”

NJB

“jer čovjek nije došao od žene; ne, žena je došla od čovjeka”

Pojam “stvoren” nije u grčkome tekstu. To je samo PRIJEDLOG *ek* (tj. iz), kao što je 1. Poslanica Korinćanima 11:12. Pavao tvrdi redosljed stvaranja u 1. Korinćanima 11:7 i 9 iz Knjige Postanka 2 (tj. Adam prvi, onda Eva). Međutim u 1. Korinćanima 11:8-9.11, Pavao tvrdi njihovu uzajamnu ovisnost (što smjera na Post 1:27 i 2:18).

11:9 “čovjek ne bijaše stvoren zbog žene” Moramo zapamtiti kako Pavlova izjava u Poslanici Galaćanima 3:28 o jednakosti žena ne minimalizira stvorene razlike između spolova, barem ne u ovome Dobu. Puna jednakost muškaraca i žena u Kristu automatski ne uklanja sva očekivanja od kulturološke /tradicijske uloge. Vjernici (muški i ženski) ne šepure se osobnim slobodama, što može oštetiti ugled crkve među nevjerujućom kulturom. Zreli vjernici ograničavaju svoju slobodu u Kristu u korist Njegova Kraljevstva. Vjernici imaju skupnu odgovornost za:

1. Tijelo Kristovo
2. nevjerujuću zajednicu!

11:10 “Zbog toga žena bi trebala imati znak ovlasti na svojoj glavi” Ovaj tekst, kao i svi drugi u ovome okviru, može biti razumjet na nekoliko načina. Ključno pitanje je što “ovlasti” (tj. *exousia*) predstavlja?

Prvo, treba biti zabilježeno da se *exousia* često odnosi na *dunamis*. Otto Betz ima zanimljiv članak o *Exousia* u *New International Dictionary of New Testament Theology*, tom 2, str. 606-611. Ovdje je pet primjera.

“Za NZ karakteristično je da se i *exousia* i *dunamis* odnose na Kristovo djelo, posljedično novo uređenje kozmičke sile moći i osnaživanje vjernika” (str. 609).

“*Exousia* vjernika. Autoritet kršćanskoga vjernika utemeljena je na Kristovoj vladavini i razoružanju svih sila. To podrazumijeva i slobodu i službu” (str. 611).

“On je slobodan ne činiti išta (1. Kor 6:12; 10:23 *exestin*); ova tvrdnja, što je bila prvotno stvorena od sektaških zanesenjaka u Korintu, bila je prihvaćena od Pavla koji ju je priznao ispravnom” (str. 611).

“U praksi, međutim, ova teorijski neograničena sloboda upravljana je promatranjem što je korisno drugima pojedinačnim kršćanima i kongregacijama kao cjelini gledajući činjenicu da potpuno iskupljenje tek mora doći (1. Kor 6:12; 10:23)” (str. 611).

“‘Sve stvari su zakonite [*exestin*] za mene, ali nisu sve stvari korisne.’ Sve stvari su zakonite [*exestin*], ali sve stvari ne izgrađuju. Neka nitko ne traži svoje vlastito dobro, nego dobro svoga bližnjega” (1. Kor 10:23 i dalje). Navod unutar ovih navoda vjerojatno su slogani sladostrasnika u Korintu. Pavao im uzvraća dopuštanjem njihove istine, ali pokazujući kako to nije čitava istina” (str. 611).

Pavao koristi ova dva pojma često u svojim pismima crkvi u Korintu:

1. *exousia*, 1. Poslanica Korinćanima 7:37; 9:4.5.6.12 (dva puta).18; 11:10; 2. Korinćanima 13:10
2. *dunamis*, 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 2:4.5; 4:19.20; 5:4; 15:24.43; 2. Kor 4:7; 6:7; 8:3 (dva puta); 12:9; 13:4 (dva puta).

Prava i snaga bila su dva glavna problema i za legaliste i za slobodoumnike. Pavao pokušava hodati po tankoj crti između obje krajnosti. U ovome okviru kršćanke su bile ohrabrene neka prihvate Bogom-dani redosljed stvaranja (tj. Krist-muškarac-žena) u svrhu širenja Kraljevstva. Pavao tvrdi izvornu uzajamnost (usp. Post 1:26-27; 2:18) u stihovima 11-12. Teološki je vrlo opasno:

1. izdvojiti jedan stih u ovome okviru
2. primijeniti krutu sustavnu denominacijsku mrežu na ovaj problem o odnosu muškaraca i žena / supruge i njihovih žena prvoga stoljeća na svaku kulturu u svakome stoljeću
3. promašiti Pavlovu ravnotežu između kršćaninove slobode i kršćaninove skupne zavjetne odgovornosti.

Gdje je kršćanka dobila slobodu sudjelovanja kao vođa na okupljenome (tj. kuća-crkva) štovanju? Jamačno ne od sinagoge. Je li to bio kulturološki trend prvoga stoljeća rimskoga društva? To je zasigurno moguće i po mome mišljenju pomaže objasniti mnoge vidove ovoga poglavlja. Međutim, također je moguće da sila Evanđelja, obnova izvorne “slike Božje” izgubljene u Padu, jeste izvor. Postoji šokantna nova ravnopravnost u svim područjima ljudskoga života i društva. Ali ova se ravnopravnost može okrenuti u dopuštenje za osobnu zlorabu. Ovo neprimjereno širenje jeste ono što Pavao naslovljava.

F. F. Bruce, *Answers to Questions*, uistinu mi je pomogao promišljati kroz mnoga sporna pitanja vezana na crkvene tradicije suvremenoga zapadnjačkog kršćanstva. Kao egzeget uvijek sam mislio kako je pokrivanje žena značilo pokazivanje Božje darovitosti (ili su-ravnopravnost iz Post 1:26.27), a ne autoritet njenoga supruga. Međutim, ne mogu naći ovo tumačenje među biblijskim izvorima što ja koristim, stoga, nevoljko sam ga stavio u komentare ili propovijedanje /poučavanje. Još se sjećam uzbuđenja i slobode koje sam osjetio kad je F. F. Bruce mislio isto (see *Answers to Questions*, str. 95). Mislim da su svi vjernici pozvani, puno-vremenski, daroviti Kristovi službenici (tj. Ef 4:11-12)!

▣ **“radi anđela”** Postoje tri linije tumačenja ovoga odlomka što se odnosi na anđele:

1. da je to referenca na anđele kao Božje predstavnike koji su prisutni u našim službama štovanja kao promatrači, 1. Poslanica Korinćanima 4:9; 1. Timoteju poslanica 5:21; Psalam 138:1; i također Svici s Mrtvoga mora
2. da su ovi zli anđeli sa seksulanim žudnjama slični anđelima u Knjizi Postanka 6:2; 2. Petrovoj poslanici 2:4; i Judinoj - stih 6; anđeli su spomenuti često u 1. Korinćanima (usp. 1. Kor 4:9; 6:3; 11:10; 13:1)
3. prevesti *aṅgelous* kao “glasnike” umjesto “anđele”.

Pojmovi za glasnika i anđela isti su i u hebrejskome (tj. *malak*) i grčkome (tj. *aṅgelos*). Ova teorija temeljena je na društvenim običajima prvoga stoljeća (usp. Bruce W. Winter, *After Paul Left Corinth*, str. 133-138). Osoba od položaja ne bi posjećivala kućnu crkvu bez slanja nekoga kako bi prvo provjerio sastanak. Ovo ima više smisla nego pokušati povezati 1. Korinćanima 11:10 s pohotnim anđelima ili anđelima kojih se tiče primjerena pristojnost (usp. Ps 138:1) u okupljenome štovanju.

[Vidjeti Posebnu temu dalje: “sinovi Božji” u Knjizi Postanka 6.](#)

POSEBNA TEMA: “sinovi Božji” U KNJIZI POSTANKA 6

- A. Postoji velika borba mišljenja o poistovjećivanju izričaja “sinovi Božji”. Postoje tri glavna tumačenja:
 1. izričaj upućuje na pobožnu Šetovu lozu (usp. Post 5)
 2. izričaj upućuje na skupinu anđeoskih bića
 3. izričaj upućuje na kraljeve ili tirane Kajinove loze (usp. Post 4).
- B. Dokaz za upućivanje izričaja na Šetovu lozu:
 1. izravan književni okvir Postanka 4 i 5 pokazuje razvitak pobunjeničke Kajinove loze i pobožne Šetove loze. Prema tome, okvirni dokaz izgleda pogoduje pobožnoj Šetovoj lozi
 2. rabini su se podijelili oko njihova razumijevanja ovoga odlomka. Neki tvrde da upućuje na Šeta (ali većina na anđele)
 3. izričaj “sinovi Božji”, iako češće korišten za anđeoska bića, rijetko upućuje na ljudska bića:
 - a. Ponovljeni zakon 14:1 – “sinovi YHWH vašeg Boga”
 - b. Ponovljeni zakon 32:5 – “Njegovi sinovi” [Njegova djeca]
 - c. Knjiga Izlaska 21:6; 22:8-9 (moguće levitski suci)
 - d. Psalam 73:15 – “Božja djeca”
 - e. Knjiga proroka Hošee 1:10 – “sinovi živoga Boga”.
- C. Dokaz za upućivanje izričaja na anđeoska bića:
 1. ovo je bilo najuobičajenije tradicionalno razumijevanje odlomka. Širi okvir Postanka može poduprijeti ovo gledište kao još jedan primjer nadnaravnoga zla pokušavajući omesti Božju volju za čovječanstvo (rabini kažu kroz ljubomoru)
 2. izričaj (“sinovi Božji”) pretežno je u SZ-u korišten za anđele:
 - a. Knjiga o Jobu 1:6
 - b. Knjiga o Jobu 2:1
 - c. Knjiga o Jobu 38:7
 - d. Psalam 29:1
 - e. Psalam 89:6.7
 - f. Knjiga proroka Daniela 3:25
 3. među-zavjetna 1. Knjiga Henokova, koja je bila vrlo popularna među vjernicima u NZ-onome razdoblju, zajedno s *Genesis Apocryphon* iz Svitaka s Mrtvoga mora, i Jubileja 5:1 tumači ovo kao pobunjene anđele (1. Hen 12:4; 19:1; 21:1-10)

4. izravan književni okvir Postanka 6 izgleda podrazumijeva da su “moćni ljudi koji *bijahu* od davnine, glasoviti ljudi” proizašli iz ovih neprimjerenih miješanja redova Stvorenja
5. 1. Henokova čak tvrdi da je Noin Potop došao kako bi uništio ovo anđeosko /ljudsko združivanje koje je bilo neprijateljsko prema YHWH-i i Njegovu naumu za Stvorenje (usp. 1. Hen 7:1 i dalje; 15:1 i dalje; 86:1 i dalje)
- D. Dokaz za upućivanje izričaja na kraljeve ili tirane Kajinove loze:
1. postoji nekoliko drevnih prijevoda koji podupiru ovo gledište:
- Targum* ili *Onkelos* (drugo stoljeće) prevodi “sinovi Božji” kao “sinovi plemenitaša”
 - Symmachus* (drugo stoljeće) grčki prijevod SZ-a, preveo je “sinovi Božji” kao “sinovi kraljeva”
 - pojam *elohim* bio je korišten za Izraelove vođe (usp. Izl 21:6; 22:8; Ps 82:1.6, zabilježite NIV i NET Bibliju)
 - Nephilim* povezani s *Gibborim* u Postanku 6:4, *Gibborim* je množina od *Gibbor* u značenju “silan čovjek junaštva; jakost; bogatstvo ili snaga”
 - ovo tumačenje i njegov dokaz uzet je iz *Hard Sayings of the Bible*, str. 106-108.
- E. Povijesni dokaz branitelja obiju uporaba:
1. izričaj upućuje na Šetite:
a.	Ćiril Aleksandrijski	e.	Kalvin
b.	Theodoret	f.	Kyle
c.	Augustin	g.	Gleason Archer
d.	Jeronim	h.	Watts
2. izričaj upućuje na anđeoska bića:
a.	pisci Septuaginte	f.	Tetulijan	k.	Olford
b.	Filo	g.	Origen	l.	Westermann
c.	Josip Flavije
(<i>Antiquities</i> 1:3:1)	h.	Luther	m.	Wenham
d.	Justin Mučenik	i.	Delitzsch	n.	NET Biblija
e.	Klement Aleksandrijski	j.	Hengstenberg		
- F. Kako se “Nefili” iz Postanka 6:4 odnose sa “sinovi Božji” i “čovječje kćeri” iz Postanka 6:1-2? Zabilježite ove teorije:
- oni su divovi proizašli iz združivanja između anđela i ljudskih žena (usp. Br 13:33)
 - oni uopće nisu povezani. Jednostavno su spomenuti kao bića na Zemlji u vremenu zbivanja Postanka 6:1-2 i isto tako nakon toga
 - R. K. Harrison u *Introduction to the Old Testament*, str. 557, ima sljedeći zagonetan navod: “promašiti čitave neprocjenjive antropološke uvide u međusobni odnos *Homo sapiens* i pred-Adamovskih vrsta koje odlomak sadržava, i što su pristupačni onim znanstvenicima koji su opremljeni pratiti ih.”
- Ovo po meni podrazumijeva da on ove dvije skupine vidi kao predstavljajuće različite skupine humanoida. Ovo bi moglo podrazumijevati kasnije posebno stvaranje Adama i Eve, ali isto tako evolucijski razvitak *Homo erectus*.
- G. Pošteno je otkriti moje vlastito razumijevanje ovoga prijepornog teksta. Prvo, dopustite mi podsjetiti svakoga od nas da je tekst u Knjizi Postanka kratak i višeznačan. Mojsijevi prvi slušatelji mora da su imali dodatni povijesni uvid ili je Mojsije koristio usmenu ili pismenu predaju iz razdoblja patrijarha koju on sâm nije posve razumio. Ovo pitanje nije ključan teološki predmet. Mi smo često znatiželjni o stvarima o kojima Pismo samo nagovještava. Bilo bi vrlo žalosno graditi poboljšanu teologiju izvan toga i sličnih dijelova biblijske obavijesti. Ako smo trebali tu obavijest Bog bi je osigurao u jasnijemu i potpunijem obliku. Osobno vjerujem da su to bili anđeli i ljudi zbog:
- izričaj “sinovi Božji” upotrebljavan je dosljedno, ako ne isključivo, za anđele u SZ-u
 - prijevoda (aleksandrijski) Septuaginte (kasno prvo stoljeće pr. Kr.) “sinovi Božji” kao “anđeli Božji”
 - pseudo-natpisa apokaliptičke 1. Henokove knjige (moguće pisane oko 200. g.pr.Kr.) koji je vrlo osobit jer upućuje na anđele (usp. poglavlja 6 – 7)

4. 2. Petrova poslanica 2 i Judina poslanica govore o anđelima koji su zgriješili i nisu zadržali svoje pravo prebivalište. Ja znam da izgleda kako se nešto od ovoga suproti Evanđelju po Mateju 22:30, ali ovi posebni anđeli nisu ni na Nebu niti na Zemlji nego u posebnome zatvoru (*Tartarus*)
5. mislim da jedan od razloga mnogih događaja u Knjizi Postanka 1 – 11 nađen u drugim kulturama (tj. slična izvješća o stvaranju, slična izvješća o Potopu, slična izvješća o anđelima koji su uzimali žene) jeste zbog toga što su svi ljudi bili zajedno i imali neko znanje o YHWH-i tijekom ovoga razdoblja, ali nakon Babilonske kule raspršivanje toga znanja postalo je pokvareno i prilagođeno mnogobožačkome obrascu.

Dobar primjer ovoga je grčka mitologija gdje su polu ljudi /polu nadnaravni divovi nazvani Titanima zatvoreni u *Tartarus*, ovo posebno ime upotrijebljenome samo jednom u Bibliji (usp. 2. Pt 2) za mjesto držanja anđela koji nisu zadržali svoje pravo prebivalište. U rabinskoj teologiji Had je bio podijeljen u dio za pravednike (Raj) i dio za grješne (*Tartarus*).

11:11-12 “u Gospodinu, niti je žena ovisna o čovjeku, niti je čovjek ovisan o ženi” Ovi stihovi naglašavaju uzajamnost između muškaraca i žena (usp. Post 1:26-27; 2:18; Gal 3:26-29).

Ova sloboda (tj. okrenuti se početnome modelu stvaranja u Post 1:26-27) mora biti izražena na primjerene načine unutar nečije pale kulture. Nema sumnje kako Pavao potvrđuje potpuno mijenjanje statusa svakoga vjernika Isusovim iskupljenjem! Mi smo svi jedno u Kristu. Naš cilj sad je pomaganje našima palim obiteljima, susjedima, i građanima kako bi našli ovo isto iskupljenje. Još uvijek postoje društveni problemi u svakoj kulturi. Zato jer vjernici mogu, ne znači da bi vjernici trebali!

Uporaba “o” (tj. *ek*, doslovno “od /iz”) u ovome okviru (dva puta) čini se pojačava uporabu “glave” kao “podrijetla”. Žena je od čovjeka; čovjek je od Boga. Pripovijetka Knjige Postanka također osigurava temelj za “glava” kao primjerenoga redosljeda stvaranja. I sloboda u Kristu i pokornost (usp. Ef 5:21) primjereni su ako je dobro crkve konačan cilj.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:5: Muško vodstvo \(iz bilježaka komentara Poslanice Efežanima 5:23\).](#)

11:13-15 Pavao koristi ovaj isti pristup u 1. Poslanici Korinćanima 10:15 gdje to može biti sarkastički, temeljeno na njegovoj uporabi “mudri ljudi” (usp. 1. Kor 4:10; 2. Kor 11:10), ali ovdje to ne izgleda sarkastično nego radije u smislu “razmišljanje kulturološki”. Pavao koristi korintsku /grčko-rimsku /etiketu prvoga stoljeća:

1. udana žena trebala bi biti pokrivena velom u javnosti ili u štovanjima (1. Kor 11:13)
2. mladići u Korintu režu svoju dugu kosu kod prijelaza na zrelost /muževnost (tj. u starosti od deset godina). Zadržavanje duge kose bio je kulturološki znak ženstvenosti ili homoseksualnosti (1. Kor 11:14)
3. žena s kratkom kosom bila je identificirana kao:
 - a. ona koja je javno osramočena
 - b. prostitutka (1. Kor 11:15).

Ovo nisu duhovni uvidi niti biblijski uvidi (tj. oni ne odgovaraju židovskim običajima), nego kulturološki uvidi.

11:13 “same sebe” Ovo je NAGLASAK.

11:14-15 “ako ... ako” Ovi su oba TREĆI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA, što govore o mogućem djelovanju.

Različiti engleski prijevodi stavljaju oznake interpunkcija u ovim stihovima kao pitanje /pitanja (tj. NRSV, NJB); izjave (tj. NASB, TEV); ili jedno pitanje i jedna izjava (tj. NKJV). PARTICIP što označava pitanje u 1. Poslanici Korinćanima 11:14 označava pitanje što očekuje “da” odgovor.

11:16 “ako” Ovo je PRVIRAZRED KONDICIONALNA što pretpostavlja da je istinit s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe. Postojali su svadljivi kršćani u crkvi u Korintu.

NASB	“je netko sklon biti svadljiv”
NKJV	“svatko tko izgleda da je svadljiv”
NRSV	“svatko tko je sklon biti svadljiv”
TEV	“svatko se želi svadati o tome”
NJB	“svatko želi biti svadljiv”

GLAGOL je PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA, što podrazumijeva neprekidno djelovanje. Ova svadljivost je neprekidan stav za njih. Oni vole razdor i prepirku!

Pojam "svadljiv" je složenica od *philos* (tj. ljubav) i *veikos* (tj. razdor /svađa). Upotrijebljen je o apostolima na Posljednjoj večeri u Evanđelju po Luki 22:24.

▣ **"mi nemamo drugi običaj, niti imaju crkve Božje"** Pavao im ne daje nešto posebno (usp. 1. Kor 4:17; 7:17; 11:16; 14:33). Ova se crkva veličala u svojoj mudrosti i slobodi. Mislili su kako oni imaju pravo živjeti drukčije od drugih kršćanskih crkava. Pavao im tvrdi da nemaju!

▣ **"crkve"** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Crkva \(*ekklesia*\)](#).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:17-22

¹⁷Ali u davanju ove upute, ja vas ne hvalim, jer dolazite zajedno ne zbog dobrog nego zbog lošega. ¹⁸Jer, na prvome mjestu, kad dodete zajedno kao crkva, čujem da podjele postoje među vama; i djelomično to vjerujem. ¹⁹Jer moraju postojati i stranke među vama, tako da oni koji su ispravni mogu postati dokazom među vama. ²⁰Zato kad jedete zajedno, to nije kako bi se blagovala Gospodnja večera, ²¹jer u vašem jedenju svaki od vas uzima svoju večeru prvo; i jedan je gladan a drugi je pijan. ²²Što! Nemate li kuće u kojima jedete i pijete? Ili vi prezirete crkvu Božju i sramotite one koji nemaju ništa? Što ću vam reći? Hoću li vas hvaliti? U ovome vas neću hvaliti.

11:17 Pavao započinje novu temu, ali ponositi stavovi nekih korintskih vjernika još su uvijek u žarištu. Tema se mijenja, ali temeljni problem se ne mijenja:

1. njihov elitizam
2. njihov naglasak na osobnoj slobodi
3. njihova uobraženost glede mudrosti.

Pavao naslovljava sve teme (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 16:1), što su im bile poslone u pismima, one se vrte oko istih pitanja.

Čak i njihov skupni blagdan ljubavi (usp. Juda stih12) bio je okrenut u "više za mene" blagdan! Pravo, sposobnost, i status nadjačali su ljubav, služenje, i zdravlje Tijela.

▣ **"ja vas ne hvalim"** Pavao ih je potvrdio u 1. Poslanici Korinćanima 11:2, ali u ovome području on ih može samo grditi.

▣ **"dolazite zajedno"** Ovo je grčki složeni pojam *sunerchomai*. Pavao je sklon *sun* zamjenicama. PRIEDLOG u osnovi znači "zajedno s". Ovaj pojam izražava istu zamisao kao sinagoge, što upućuje na skupni sastanak vjernika (usp. Heb 10:25). Poglavlja 11 – 14 bave se s okupljenim štovanjem (usp. 1. Kor 11:17.18.20.33.34; 14:23.26).

Pitam se kako ovo "dolazite zajedno" djeluje. Očito je postojalo nekoliko različitih kućnih crkava u Korintu, moguće izvor nekih od frakcijskih skupina. Podrazumijeva li Pavao ovdje da se sve kućne crkve sastaju zajedno zbog Gospodnje večere?

11:18 "na prvome mjestu" Ovaj izričaj može biti razumjet na dva načina:

1. od prve važnosti (NKJV)
2. prvi od dva ili više problema, međutim, ovdje nije spomenut "drugi", itd., u okviru
3. ista gramatička osobina nađena je u Poslanici Rimljanima 1:8.

▣ **"podjele postoje među vama"** Ove podjele prvo su spomenute u 1. Poslanici Korinćanima 1:10-17 i 3:3-4, ali njihova se prisutnost pretpostavlja diljem čitave Poslanice. U ovome okviru podjela nije što se tiče vođa, nego je karakterizirana društveno-ekonomskim čimbenicima. Ovo može odrediti frakcije kao predstavljanje društvenih klasa kao i teološke naglaske.

11:19

NASB, NKJV

"Jer moraju postojati i stranke među vama"

NRSV

"Doista moraju postojati frakcije među vama"

TEV

"(Bez sumnje moraju postojati podjele među vama)"

NJB

"da postoje različite skupine među vama"

Pojam je “frakcija” (1. Kor 11:19, tj. *hairesis*), od koje dobivamo englesku riječ hereza /krivovjere. Njegova temeljna etimologija je “odabrati” ili “izdvojiti”, ali s dodanim suzvukom pokazivanja posebne naklonosti, odabiranjem jednoga i odbacivanjem drugih odabira (usp. Djela 24:14; 1. Kor 11:19; Gal 5:20). Može se upotrijebiti za opis:

1. osobe koja vjeruje krivome učenju (usp. Tit 3:10)
2. krivo učenje samo po sebi (usp. 2. Pt 2:1).

Postoji drukčiji pojam što je bio upotrijebljen u 1. Poslanici Korinćanima 11:18, “podjele” (tj. *schisma*), od koje dobivamo englesku riječ raskol. Njegova temeljna etimologija je “razdijeliti” (usp. Mt 27:51). Bio je upotrijebljen o skupinama koje su bile podijeljene glede nekog problema (usp. Iv 7:43; 9:16; 10:19; Djela 14:4; 23:7; 1. Kor 1:10; 11:18).

Pavao spominje teološku svrhu (tj. *hina*) i neophodnost (tj. *dei*) prisutnosti ovih različitih skupina. One su bile neophodne da istinske duhovne vođe budu jasno otkrivene. Zreli vođe postat će dokazom u vremenima kriza.

Druga mogućnost je da će neke skupine i njihove vođe pokazati svojim djelovanjima kako uopće nisu kršćani (usp. 1. Iv 2:19; Mk 4:16-19).

▣ **“tako da oni koji su ispravni”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:13: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja.](#)

11:20 “to nije kako bi se blagovala Gospodnja večera” Ova povlaštena društvena elitna frakcija(e) djelovala je na način potpuno stran zajedničkome, samo-dajućem presudnome Isusovu zadnjem blagovanju s Njegovim učenicima. Stihovi što slijede razjašnjavaju njegov naglasak (usp. 1. Kor 11:22).

▣ **“Gospodnja večera”** Ovo je jedini pojavak ovoga izričaja u NZ-u. To je još jedan mogući primjer sarkazma. Ništa od njihovih stavova i djelovanja ne može se usporediti s Isusovim stavovima i djelovanjima u davanju Sâmoga Sebe za grješno čovječanstvo!

Događaj štovanja nosi nekoliko imena:

1. Gospodnja večera
2. “stol Gospodinov” (1. Kor 10:21)
3. “lomljenje kruha” (Djela 2:42; 20:7; 1. Kor 10:16; 11:24 [usp. Lk 24:30])
4. zahvaljivanje (tj. *eucharist*) ili blagoslov (tj. *eulogia*, Mt 26:26-27; 1. Kor 10:16; 11:24).

11:21 “svaki od vas uzima svoju večeru prvo” Rana crkva kombinirala je Gospodnju večeru i zajedničko blagovanje nazvano “agape” (usp. 2. Pt 2:13; Juda stih 12, i moguće Djela 20:7).

Ovaj je izričaj moguće razumjeti na nekoliko načina:

1. bogati /obrazovani /utjecajni /ljudi plemenitoga roda došli su ranije i pojeli svoj obrok tako da kad su siromašni došli nije ostalo ničega, ili gotovo ništa, za jesti
2. svaka je osoba trebala donijeti svoje jelo. Elitni vjernici pojeli su svoje brzo u prisutnosti siromašnih, ili robova koji su bili članovi crkve, koji su donijeli malo ili ništa.

Problem je bila sebičnost i proždrljivost temeljena na društvenim razlikama umjesto samo-dajuće ljubavi, kao što su Isusova prijašnja djelovanja i učenja jasno naučavala. Korinška crkva nije vjerovala da su oni jedno u Kristu. Postojala je dihotomija /račvanje između:

1. društveno imajućih nasuprot onih koji nisu imali
2. bogatih nasuprot siromašnih
3. muškaraca nasuprot žena
4. slobodnjaka nasuprot robova
5. Rimljana nasuprot svih ostalih
6. duhovne elite nasuprot običnoga vjernika.

Ove razlike jasno su ispisane u 1. Poslanici Korinćanima 11:21 i 22.

▣ **“jedan je gladan a drugi je pijan”** Bilo da je ovo prouzročeno rimskim društvenim razlikama ili sebičnošću, jasno je pokazana neprihvatljiva situacija. Svrha blagovanja u spomen i skupnoga zajedništva bila je zaboravljena. To je bio ozbiljna stvar (usp. 1. Kor 11:23). Ovaj stih ne može biti korišten za obranu potpune apstinencije. Očito je kako je vino bilo dijelom ovoga događaja. Zloporaba je ono što se osuđuje.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Biblijski stavovi prema alkoholu i zloporaba alkohola.](#)

POSEBNA TEMA: BIBLIJSKI STAVOVI PREMA ALKOHOLU I ZLOPORABA ALKOHOLA

I. BIBLIJSKI POJMOVI

A. Stari zavjet

1. *Yayin* - to je općeniti pojam za vino (BDB 406), upotrijebljen 141 puta. Etimologija je neizvjesna zato što ne potječe iz hebrejskoga korijena. Uvijek znači fermentirani voćni sok, uobičajeno grožđe. Neki posebni odlomci su Knjiga Postanak 9:21; Izlazak 29:40; Brojevi 15:5.10
2. *Tirosh* - to je "novo vino" (BDB 440). Zbog klimatskih uvjeta na Bliskome Istoku, fermentacija započinje najmanje šest sati nakon izlučivanja soka. Taj pojam upućuje na vino u tijeku fermentacije. Vidjeti neke posebne odlomke u Ponovljenome zakonu 12:17; 18:4; Knjizi proroka Izaije 62:8-9; Hošei 4:11
3. *Asis* - to je očito alkoholno piće ("slatko vino", BDB 779, tj. Joel 1:5; Iz 49:26)
4. *Sekar* - to je pojam za "jako piće" (BDB 1016). Hebrejski korijen korišten je u pojmu "pijan" ili "pijanica". Ima nekakve dodatke da bude više opojno. Usporedno je s *yayin* (usp. Izr 20:1; 31:6; Iz 28:7).

B. Novi zavjet

1. *Oinos* - grčki ekvivalent pojmu *yayin*
2. *Neos oinos* (novo vino) - grčki ekvivalent pojmu *tirosh* (usp. Mk 2:22)
3. *Gleuchos vinos* (slatko vino, *asis*) - vino u ranome stupnju fermentacije (usp. Djela 2:13).

II. BIBLIJSKA UPORABA

A. Stari zavjet

1. Vino je dar od Boga (Post 27:28; Ps 104:14-15; Prop 9:7; Hoš 2:8-9; Joel 2:19.24; Am 9:13; Zah 10:7).
2. Vino je dio žrtvenoga prinosa (Izl 29:40; Lev 23:13; Br 15:7.10; 28:14; Pnz 14:26; Suci 9:13).
3. Vino je upotrebljavano kao lijek (2. Sam 16:2; Izr 31:6-7).
4. Vino može biti stvarna poteškoća (Noa - Post 9:21; Lot - Post 19:33.35; Nabal - 1. Sam 25:36; Urija - 2. Sam 11:13; Amnon - 2. Sam 13:28; Eli - 1. Kr 16:9; Ben Hadad - 1. Kr 20:12; vladari - Am 6:6; i žene - Am 4).
5. Vino može biti zlorabljeno (Izr 20:1; 23:29-35; 31:4-5; Iz 5:11.22; 19:14; 28:7-8; Hoš 4:11).
6. Vino je bilo zabranjeno određenim skupinama (svećenicima na dužnosti, Lev 10:9; Ez 44:21; nazirejima, Br 6; i vladarima, Izr 31:4-5; Iz 56:11-12; Hoš 7:5).
7. Vino je korišteno u eshatološkoj okolnosti (Am 9:13; Joel 3:18; Zah 9:17).

B. Međubiblijski

1. Umjerenost u vinu od velike je pomoći (Prop 31:27-30).
2. Rabini kažu: "Vino je najveće od svih medicina, a tamo gdje vino nije dovoljno, potrebni su lijekovi." (BB 58b).

C. Novi zavjet

1. Isus je promijenio veliku količinu vode u vino (Iv 2:1-11).
2. Isus je pio vino (Mt 11:18-19; Lk 7:33-34; 22:17 i dalje).
3. Na dan Pedesetnice Petar je bio okrivljen za pijanstvo zbog "novoga vina" (Djela 2:13).
4. Vino može biti korišteno kao medicina (Mk 15:23; Lk 10:34; 1. Tim 5:23).
5. Vođe ga ne smiju zlorabiti. To ne znači potpuna apstinencija (1. Tim 3:3.8; Tit 1:7; 2:3; 1. Pt 4:3).
6. Vino je korišteno u eshatološkim okolnostima (Mt 22:1 i dalje; Otk 19:9).
7. Pijanstvo je za žaliti (Mt 24:49; Lk 12:45; 21:34; 1. Kor 5:11-13; 6:10; Gal 5:21; 1. Pt 4:3; Rim 13:13-14).

III. TEOLOŠKI UVID

- A. Dijalektička napetost
1. Vino je dar od Boga.
 2. Pijanstvo je najveća poteškoća.
 3. Vjernici u nekim kulturama moraju ograničiti svoje slobode radi Evanđelja (Mt 15:1-20; Mk 7:1-23; 1. Kor 8 – 10; Rim 14).
- B. Stremljenje da se ide preko datih granica
1. Bog je izvor svih dobrih stvari:
 - a. hrane – Evanđelje po Marku 7:19; Luka 11:44; 1. Poslanica Korinćanima 10:25-26
 - b. svih čistih stvari – Poslanica Rimljanima 14:14,20; 1. Timoteju poslanica 4:4
 - c. svih zakonitih stvari - 1. Poslanica Korinćanima 6:12; 10:23
 - d. svih čistih stvari - Titu poslanica 1:15
 2. Palo čovječanstvo zlorabilo je sve Božje darove uzimajući ih preko Bogom-danih granica.
- C. Zloraba je u nama, ne u stvarima. Nema ničega zloga u fizičkome Stvorenju (vidjeti B.1 - gore).

IV. PRVO STOLJEĆE ŽIDOVSKO KULTURE I FERMENTACIJA

- A. Fermentacija započinje vrlo rano, otprilike 6 sati nakon tiskanja grožđa.
- B. Židovska predaja kaže da kad se pojavi neznatna pjena na površini (znak fermentacije), tada se obvezno mora izdvojiti desetina vina (*Maaseroth* 1:7). To se naziva “mlado vino” ili “slatko vino”.
- C. Prvotna burna fermentacija bila je dovršena nakon tjedan dana.
- D. Druga fermentacija traje otprilike 40 dana. Na tome stupnju ono se smatra “zrelim vinom” i moglo bi biti ponuđeno na žrtvenik (*Edhuyyoth* 6:1).
- E. Vino što je odležalo na svome talogu (staro vino) smatralo se dobrim, ali moralo je biti dobro procijedeno prije uporabe.
- F. Vino se smatralo primjerene starosti obično nakon jedne godine fermentacije. Tri godine bilo je najdulje vremensko razdoblje unutar kojeg je vino moglo biti sigurno uskladišteno. Ono se nazivalo “staro vino” i moralo se razrijediti vodom.
- G. Fermentacija se odgađa samo u zadnjih 100 godina i to sa sterilnom sredinom i kemijskim dodacima. Stari svijet nije mogao zaustaviti prirodni tijek fermentacije.

V. ZAVRŠNE IZJAVE

- A. Budite sigurni da vaše iskustvo, teologija, i biblijsko tumačenje ne podcjenjuju Isusa i prvo stoljeće židovsko /kršćanske kulture! Oni očigledno nisu bili potpuni apstinenti.
- B. Ja ne zagovaram društvenu uporabu alkohola. Štoviše, mnogi su pretjerali biblijski stav o tome predmetu i sad zahtijevaju vrhunsku pravednost temeljenu na kulturološko /denominacijskoj predrasudi.
- C. Za mene, poslanice Rimljanima 14 i 1. Korinćanima 8 – 10 osigurale su uvid i nit vodilju temeljenu na ljubavi i poštovanju braće vjernika te objavu Evanđelja u našoj kulturi, a ne na osobnoj slobodi ili osuđujućem kriticismu. Ako je Biblija jedini izvor vjere i primjene, onda možda svi moramo ponovno razmisliti o tome predmetu.
- D. Ako proguramo potpunu apstinenciju kao Božju volju, kako ćemo razumjeti ono što se odnosi na Isusa, kao i na sve suvremene kulture koje redovito koriste vino (npr. Europa, Izrael, Argentina).

▣ (11:21) “Nemate li kuće u kojima jedete i pijete” Neki legalisti i slobodoumnici pokušavali su koristiti ovo kao dokazni tekst za ne-jedenje u crkvi. Povijest i okvir uvijek su ključni u tumačenju drevne književnosti. Navođenjem malih dijelova Pisma može se učiniti da Biblija /Bog ne kažu gotovo ništa! Kao što Gordon Fee kaže: “Knjiga što može značiti bilo što, ne znači ništa!”

Postoje nizovi retoričkih pitanja što otkrivaju Pavlove emocije s kojima je pisao. On je šokiran s ponašanjima nekih u crkvi (usp. Jak 2:6).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:23-26

²³Jer ja primih od Gospodina ono što predadoh i vama, da Gospodin Isus u noći u kojoj On bijaše izdan uzme kruh; ²⁴I kad je On dao zahvale, On ga prelomi i reče: “Ovo je Moje tijelo, koje je za vas; činite ovo u spomen na Mene.” ²⁵Na isti način On uze kalež također nakon večere, govoreći: “Ovaj kalež je novi savez u Mojoj krvi; činite ovo, onoliko često koliko ga pijete, u spomen na Mene.” ²⁶Jer toliko često dok jedete ovaj kruh i pijete kalež, vi navješćujete Gospodinovu smrt sve dok On ne dođe.

11: 23 “Jer ja primih od Gospodina ono što predadoh i vama” Pavao nije bio prisutan na Gospodnjoj večeri. On tvrdi u Poslanici Galaćanima 1:11-17 da je primio otkrivenje izravno od Isusa i u Galaćanima 1:18-19, kako ga nije primio od drugih apostola ili jeruzalemskih vođa. Međutim, njegove riječi ovdje odražavaju poznavanje tradicija sinoptičkih Evanđelja.

▣ **“uzme kruh”** Značajno je da Isus nije upotrijebio Pashalno janje kao simbol. To je isto tako bilo snažno povezano na Starim zavjetom (usp. Izl 12). Kruh je postao novi simbol jedinstva (10:16-17).

11:24 “I kad je On dao zahvale, On ga prelomi i reče” Ovo naglašava poseban povijesni čin (tj. Pashalno jelo u Gornjoj sobi u noći prije negoli je Isus bio izdan). Mnogi kršćani nazivaju ovaj obred euharistija, što dolazi od grčkoga pojma za “zahvaliti” (tj. *eucharisteō*, usp. Mt 26:27; Mk 14:22; Lk 22:19).

NASB	“Ovo je Moje tijelo, koje je za vas”
NKJV	“Uzmite, jedite; ovo je Moje tijelo što se lomi za vas”
NRSV	“Ovo je moje tijelo, koje je za vas”
TEV, NJB	“Ovo je moje tijelo, što je za vas”

Ovo je očito metaforički. Kanibalizam bi bio strava za ikoju židovsku osobu. Isus koristi slomljeni kruh kao simbol Njegova slomljenog tijela na Golgoti. Kao što kruh daje fizičku hranu i život onima koji ga jedu, tako Isusova djelovanja daju duhovan život onima koji to primaju.

Postojala je velika teološka raspra o značenju Isusovih riječi. Većina raspre temeljila se na:

1. naravi događaja
2. načinu kako Bog daje milost.

Oni koji vide to kao sakrament čvrsto se oslanjaju na Evanđelje po Ivanu 6, što u okviru, nema ništa s Gospodnjom večerom. [Vidjeti Posebnu temu dolje: Gospodnja večera u Evanđelju po Ivanu 6.](#)

POSEBNA TEMA: GOSPODNJA VEČERA U EVANĐELJU PO IVANU 6

A. Evanđelje po Ivanu ne zapisuje samu Gospodnju večeru, iako poglavlja 13 – 17 objavljuju razgovor i molitvu u Gornjoj sobi. Ovo izostavljanje može biti namjeravano. Crkva kasnoga prvog stoljeća započela je promatrati odredbe u sakramentalnome smislu. Oni su ih vidjeli kao kanale milosti. Moguće je Ivan reagirao na taj razvitak sakramentalnoga stajališta ne zapisujući Isusovo krštenje ili Gospodnju večeru.

B. Evanđelje po Ivanu 6 je u okviru hranjenja pet tisuća. Međutim, mnogi to koriste za učenje o sakramentalnome viđenju euharistije. To je izvor rimo-katoličke doktrine o transupstancijaciji (Iv 6:53- 56).

Pitanje o tome kako se poglavlje 6 odnosi na euharistiju pokazuje dvojnu narav Evanđelja. Očevidno, Evanđelja se odnose na Isusove riječi i život, ipak ona su bila napisana desetljećima kasnije i odražavala su vjeru pojedinačne autorove zajednice. Tako postoje tri stupnja autorove nakane:

1. Duh
2. Isus i izvorni slušatelji
3. pisci Evanđelja i njihovi čitatelji.

Kako to treba tumačiti? Jedina dokaziva metoda mora biti okvirni, gramatički, leksički pristup, obaviješten povijesnom okolnošću.

- C. Moramo zapamtiti da je slušateljstvo bilo židovsko a kulturološka pozadina bilo je rabinsko očekivanje bivanja Mesije super-Mojsijem (usp. Iv 6:30-31), posebice obzirom na iskustva Izlaska kao što je osiguravanje “mane”. Rabini bi koristili Psalam 72:16 kao dokazni tekst. Isusove neuobičajene izjave (usp. Iv 6:60-62.66) morale su suzbiti kriva Mesijanska očekivanja svjetine (usp. Iv 6:14-15).
- D. Očevi Rane crkve nisu se svi složili da ovaj odlomak upućuje na Gospodnju večeru. Klement Aleksandrijski, Origen, i Euzebijije nikad ne spominju Gospodnju večeru u svojim raspravama o tome odlomku.
- E. Metafore ovoga odlomka vrlo su slične Isusovim riječima upotrijebljenima sa “ženom na izvoru” u Evanđelju po Ivanu 4. Zemaljska voda i kruh upotrijebljeni su kao metafore o vječnome životu i duhovnim stvarnostima.
- F. Ovo umnažanje kruha jedino je čudo zapisano u sva četiri Evanđelja!

Postoji nekoliko varijacija grčkih rukopisa u ovome izričaju:

1. *Textus Receptus* dodaje: “uzmite, jedite”. Ovo je nađeno u grčkim MSS C³, K, L, i P. To nije izvornik
2. Pavlov skraćeni izričaj “za vas” (usp. MSS P⁴⁶, \aleph^* , A, B, C^{*}) bio je proširen od ranih pisara na nekoliko načina:
 - a. “slomljeno za vas” (usp. MSS \aleph^2 , C³, D², F, G)
 - b. “proliveno za vas” (usp. MS D^{*})
 - c. “dato za vas” (usp. Lk 22:19).

UBS⁴ ocjenjuje kraći tekst #2 (*s hyper humōn*) ocjenom “A” (izvjesno).

11:24-25 “činite ovo u spomen na Mene” Ovo je ili PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA ili PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. IMPERATIV odgovara okviru najbolje. Ovaj simbolički obrok mora biti ponavljan redovito sve do Isusova povratka.

Zanimljivo je da izričaj “činite to u spomen na Mene” u zapisu o Gospodnjoj večeri u Evanđeljima po Mateju i Marku nije uključen. Međutim, pojavljuje se u Luki 22:19 i 1. Poslanici Korinćanima 11:24-25. Toliko je iznenađujuće da je očito važan događaj u Isusovu životu, koji se trebao ponoviti, zapisan s takvom raznolikošću u Evanđeljima i Pavlovim pisanjima.

NZ ne navodi posebno koliko često to mora biti ponovljeno. Neke skupine vjernika nikad to ne rade (tj. kvekeri), drugi to čine svaki tjedan. One kršćanske skupine koje imaju sakramentalno stajalište o Večeri čine ju opetovano (tj. tjedno) i središnjim događajem. Rani palestinski vjernici moguće su ga promatrali jednom na godinu u vezi s Pashom (tj. ebioniti, usp. Origen i Epifanije). Oni kršćani koji su razdražljivi zbog ponavljanja obreda gube svoj dodir i važnost i ne vide to kao kanal milosti, oni obično rjeđe uzimaju Večeru (tj. južni baptisti jednom u kvartalu).

11:25 “Ovaj kalež je novi savez” Ovaj Novi savez je posebno spomenut u Knjizi proroka Jeremije 31:31-34 (opisano u Ez 36:22-36). Grčki pojam za Savez izvorno je značio “volja” ili “zadnja oporuka”, ali značenje ovdje odražava uporabu Septuaginte toga pojma kao “savez”.

Zamisao “Novoga saveza” mora da je bila šokantna za židovski narod. Oni su se pouzdavali u neprekidnost Mojsijevskoga saveza. Jeremija ih je morao podsjetiti da su YHWH-ini Savezi bili uvjetovani na odazivu u vjeri-pokajanju.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Savez.](#)

▣ **“u Mojoj krvi”** Ovo upućuje na hebrejsku zamisao o Isusovoj žrtvenoj smrti (usp. 2. Kor 5:21). Krv je SZ-ni hebrejski idiom što upućuje na žrtvu datu Bogu (usp. Lev 17:11.14; Pnz 12:23). Ovaj prvi Savez bio je ovjeren prolivenom krvlju (usp. Izl 24:8).

11:26

NASB, NKJV, NRSV “Jer toliko često dok jedete ... pijete”

TEV “Da svaki puta kad jedete ... pijete”

NJB “Kada god jedete ... pijete”

Zabilježite kako nisu posebna navedena vremena ovdje, ili bilo gdje drugdje, u NZ-u. U Djelima apostolskim karakterističan izričaj za opis Gospodnje večere, “slomljeni kruh”, korišten je o:

1. dnevnome iskustvu (2:42.46)
2. nedjeljnime štovanju (20:7.11).

Međutim, izričaj je također korišten i o redovitome obroku (27:34-35).

☐ **“vi navješćujete Gospodinovu smrt”** Ovo jasno pokazuje žrtveni aspekt Kristove smrti. Gospodnja večera je pogled unazad na Kristovu smrt.

☐ **“sve dok On ne dođe”** Gospodnja večera je pogled prema naprijed na Drugi dolazak (usp. 1. Kor 1:7; 4:5; 11:26; Mk 14:25).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:27-32

²⁷Stoga tko god jede kruh ili pije kalež Gospodinov na nedostojan način, bit će kriv za tijelo i krv Gospodinovu. ²⁸Ali čovjek mora ispitati sam sebe, i na taj način može jesti kruh i piti kalež. ²⁹Jer onaj tko jede i pije, jede i pije osudu samome sebi ako ne prosudi tijelo ispravno. ³⁰Iz toga razloga mnogi su među vama slabi i bolesni, i mnogi umiru. ³¹Ali ako prosuđujemo sebe ispravno, mi smo pod stegom od Gospodina tako da ne budemo osuđeni zajedno sa svijetom.

11:27

NASB, NKJV, NRSV

“tko god jede kruh ili pije kalež Gospodinov”

KJV

“tko god jede ovaj kruh i pije ovaj kalež Gospodinov”

TEV

“da ako netko od vas jede Gospodinov kruh i pije od njegovog kaleža”

NJB

“prema itko tko jede kruh pije kalež Gospodinov”

“I” nije u izvornome tekstu 1. Poslanice Korinćanima 11:27, ali jeste u 1. Korinćanima 11:28 i 29. “Ili” je u grčkome tekstu. Prevoditelji *King James Version* bojali su se rimo-katoličkoga razumijevanja gdje svećenik pije vino a laici jedu kruh, i namjerno su krivo preveli ovaj stih! NKJV je ispravila ovaj namjerno napravljen prijevod (vidjeti Bart Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture*, str. 154).

☐

NASB, NKJV, NRSV

“na nedostojan način”

TEV

“na način što ga sramoti”

NJB, Pešita, REB

“nedostojno”

Okvir podrazumijeva kako ovo upućuje na poremećeno jedinstvo crkve zbog oholih i ponosnih frakcijskih skupina, ali neki su razumjeli da ovo upućuje na nalog za primjeren duhovan stav kad se uzima Gospodnja večera (usp. Heb 10:29).

11:28 “Ali čovjek mora ispitati sam sebe” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Pojam “ispitati” ima suzvuk “ispitivati s pogledom prema odobrenju”. U jednu ruku svi su kršćani nedostojni jer su svi zgriješili i nastavljaju griješiti. U ovome okviru to upućuje posebice na nejedinstvo i frakcijske duhove nekih u crkvi u Korintu (usp. 2. Kor 13:5).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:13: Grčki pojmovi za preispitivanje i njihova suzvučja.](#)

11:29

NASB

“ako ne prosudi tijelo ispravno”

NKJV

“ne uviđajući Gospodinovo tijelo”

NRSV

“bez uviđanja tijela”

TEV

“ako ne razumijete značenje Gospodinova tijela”

NJB

“bez razumijevanja tijela”

“Njegovo tijelo” izgleda ne upućuje na: (1) Isusovo fizičko tijelo niti (2) sudionike, nego na Crkvu kao skupinu (usp. 1. Kor 10:17; 12:12-13.27). Nejedinstvo je problem. Duh nadmoćnosti ili klasne razlike uništava(ju) zajedništvo Tijela Kristova.

☐ **“prosudi”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:7 i [Posebnu temu u 1. Korinćanima 10:29: Osuđivanje \(smiju li kršćani suditi jedan drugoga?\)](#).

11:30 Pavao običnim jezikom tvrdi da vjernici koji krše jedinstvo crkve mogu trpjeti privremene fizičke posljedice, čak i smrt (usp. 1. Kor 3:17). Ovo je izravno povezano s manjkom poštovanja Tijela Kristova, Crkve, naroda Božjeg (usp. Djela 5; 1. Kor 5:5; 1. Tim 1:20).

11:31 “ako” Ovo je DRUGI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što se naziva “suprotno činjenici”. Trebalo bi se prevesti: “ako smo sebe prosudili ispravno, što nismo, onda mi ne bismo trebali biti osuđeni, što jesmo”. Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:7.

11:32 “stegom od Gospodina” Teško je znati kad kršćani trpe jer:

1. oni žive u palome svijetu
2. oni žanju posljedice svojih grješnih djela
3. oni bivaju ispitivani od Gospodina za duhovnu zrelost (usp. Heb 5:8).

Bog ispituje i provodi stegu (usp. Heb 12:5-11). To je dokaz Njegove ljubavi i našega obiteljskog položaja.

▣ **“tako da ne budemo osuđeni zajedno sa svijetom”** Privremena osuda vjernika koji ranjavaju Božju Crkvu može biti čin ljubavi tako da ih se poštedi oštrije osude povezane s uništavanjem Crkve (usp. 1. Kor 3:10-17).

Želim navesti George Ladda iz *A Theology of the New Testament*:

“Svijet također ima svoju religiju koja drži ljude u okovima asketizma i legalizma što može imati duh mudrosti i promicati neku vrstu odanosti i samo-stege, ali to konačno ne daje rješenje za moralnu dvojbu s kojom je čovjek suočen (Kol 2:20 i dalje). Gledano s ove točke gledišta svijet stoji pod osudom Božjom (1. Kor 11:32) i u potrebi je za pomirenjem (2. Kor 5:19; Rim 11:15)” (str. 399).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:33-34

³³Tako dakle, moja braćo, kad dođete zajedno jesti, čekajte jedan na drugoga. ³⁴Ako je itko gladan, neka jede kod kuće, tako da ne dođete zajedno zbog osude. Preostale stvari sredit ću kad dođem.

11:33 “kad dođete zajedno jesti, čekajte jedan na drugoga” Ovo upućuje na 1. Poslanicu Korinćanima 11:21. Oni su djelovali kao sebični pojedinci, ne kao obitelj, Tijelo. Djelovali su točno na suprotan način od Isusova samo-dajućega čina ljubavi.

11:34 “Ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što pretpostavlja da je istinito s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe.

▣ **“neka jede kod kuće”** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Ako su vjernici toliko gladni da djeluju na nasilan, sebičan način kod Gospodnje večere, onda moraju svoju glad zadovoljiti prije negoli se pridruže zajedničkome blagovanju.

▣

NASB

“Preostale stvari sredit ću kad dođem”

NKJV

“A ostatak ću postaviti u red kad dođem”

NRSV

“O drugim stvarima dat ću vam upute kad dođem”

TEV

“Što se tiče drugih stvari, sredit ću ih kad dođem”

NJB

“druge stvari uredit ću kad dođem”

Zabilježite kako Bog nije smatrao potrebitim prenijeti čitav detaljan opis što je Pavao dao ovoj crkvi. Neizvjesno je odnosi li se to jedino na Gospodnju večeru ili na druge stvari. Građa 1. Poslanice Korinćanima (odgovaranje na mnoga nepovezana pitanja) podrazumijeva da se odnosi. Sržnost Gospodnje večere ne nalazi se u liturgijskoj knjizi pravila, nego u odnosu s Isusom Kristom. Pojednosti religijskih obreda nisu važne kao dobro srce prema Bogu, što ishodi u ljubavi za Crkvu.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Moraju li suvremeni kršćani kopirati sve obrede i oblike NZ-ne crkve?
2. Što 1. Poslanica Korinćanima 11:2-16 kaže o sudjelovanju žena u voditeljskim ulogama u javnome štovanju?
3. Na što se danas odnosi veo?
4. Objasnite problem nepokrivenih žena i pokrivenih muškaraca u rimskoj kulturi prvoga stoljeća.
5. Što je Pavlova glavna svrha u raspravi o Gospodnjoj večeri u 1. Poslanici Korinćanima 11?
6. Kako objašnjavate 1. Poslanicu Korinćanima 11:30?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 12

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
				pristojnost u javnome štovanju
				(11:2 - 14:40)
duhovni darovi	duhovni darovi: jedinstvo u različitosti	raznolikost duhovnih darova	darovi od Svetoga Duha	duhovni darovi
12:1-3	12:1-11	12:1-3	12:1	12:1-3
			12:2-3	raznolikost i jedinstvo darova
12:4-11		12:4-11	12:4-11	12:4-11
jedno Tijelo s mnogim članovima	jedinstvo i raznolikost u jednome Tijelu	Tijelo zahtijeva raznolikost članova	jedno Tijelo mnogo dijelova	analogija tijela
12:12-31a	12:12-31	12:12-13	12:12-13	12:12-17
		12:14-26	12:14-20	12:18-21
			12:21-26	12:22-26
		12:27-31	12:27-31a	12:27-30
			12:31b	

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINČANIMA 12:1 – 31

- A. Poglavlja 11 – 14 oblikuju jednu književnu jedinicu što se bavi s okupljenim štovanjem. Postojali su mnogi problemi u korintskim kućnim crkvama. Pavao naslovljava mnoge od ovih problema, o kojima mu je očito crkva pisala (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12). Problemi povezani s okupljenim štovanjem bili su:
1. kako moliti i proricati:
 - a. muškarac nepokriven
 - b. žena pokrivena
 2. ponos i zloraba duhovnih darova
 3. kako primijeniti darove u štovanje:
 - a. govornici u jezicima i tumači
 - b. pjevači
 - c. proroci.
- B. Postoje tri testa povezana s duhovnim darovima:
1. poglavlje 12 – motiviraju li Kristo-centrično jedinstvo?
 2. poglavlje 13 – motiviraju li ljubav?
 3. poglavlje 14 – izgrađuju li Tijelo?
- C. Postoji nekoliko popisa duhovnih darova u NZ-u (usp. Rim 12; 1. Kor 12-14; Ef 4:11; i 1. Pt 4:10-11). Popisi nisu isti, niti je isti redosljed darova. Oni su reprezentativni primjeri, ne konačni popisi. Neki od darova djeluju u okupljenome štovanju, ali od drugih je žarište izvan skupnih sastanaka štovanja. Naglasak što Pavao stavlja na duhovnu darovitost je iznenađujuć, ali on malo kaže o tome kako neko nalazi ili identificira svoj (on /ona) dar. Nisam voljan potvrditi mnoge “duhovne testove” što su se razvili u naše vrijeme. Oni testiraju samo darove popisane u NZ-u. Mnogi od popisanih darova nisu jasno određeni (tj. darovi vodstva u Ef 4:11). Najkorisniji vodič što sam našao u tome području je IVP brošura naslovljena *Affirming the Will of God* od Paul Littlea. Ista kršćanska mudrost što nam pomaže naći Božju volju također identificira naš učinkovit dar za službu:
1. molite konkretno
 2. pitajte zrele kršćane koji vas poznaju koje snage vide u vama
 3. tražite otvorena vrata mogućnosti kako biste isprobali različita područja
 4. slijedite želje svoga srca.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:1-3

¹Sad što se tiče duhovnih *darova*, braćo, ja ne želim da budete neobaviješteni. ²Vi znate da kad bijaste pogani, *vi bijaste zavedeni nijemim idolima, kako god da bijaste vođeni*. ³Stoga ja vam dajem na znanje kako nitko tko govori pod Duhom Božjim ne kaže: “Isus je proklet”; i nitko ne može reći: “Isus je Gospodin”, osim pod Svetim Duhom.

12:1 “Sad što se tiče” Ovo je opetovani izričaj u 1. Poslanici Korinćanima što pokazuje da Pavao odgovara posebna pitanja postavljena od crkve (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12).

NASB, NKJV, Pešita
NRSV (fusnota)
TEV
NJB, REB

“duhovnih *darova*”
“duhovne osobe”
“darovi od Svetoga Duha”
“darovi Duha”

Grčki pojam je GENITIV MNOŽINE od *pneuma*. Ovo može upućivati na osobe, darove, ili duhovnosti (tj. duhovne stvari, usp. 1. Kor 14:1).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:11-12: Duh u Bibliji.](#)

▣ **“braćo”** Pavao često koristi “braćo” kao signal za promjenu tema. Ovaj prvi stih ima tri Pavlove okvirne oznake o promjeni teme:

1. “Sad se tiče”
2. “braćo”
3. “ja ne želim da budete neobaviješteni”.

Poglavlja 11 – 14 bave se s različitim vidovima okupljenoga štovanja.

Poruke što je Pavao poslao u Korint bile su toliko teške da je on često koristio “braćo” kako bi ih podsjetio o njihovu jedinstvu u Božjoj obitelji (usp. 1. Kor 1:10.11.26; 2:1; 3:1; 4:6; 6:5.8; 7:24.29; 5:12; 9:5; 10:1; 11:2.33; 12:1; 14:6.20.26.39; 15:1.6.50.58; 16:11.12.15.20; 2. Kor 1:8; 8:1.23; 9:3.5; 11:9; 13:11).

▣ **“ja ne želim da budete neobaviješteni”** Ovo je ponavljani izričaj u Pavlovim pisanjima (usp. Rim 1:13; 11:25; 1. Kor 10:1; 11:3; 12:1; 2. Kor 1:8; 1. Sol 4:13). To je bio jedan od njegovih načina uvođenja u važnu novu temu.

12:2 “bijaste pogani” Ovo je IMPERFEKT INDIKATIVA. Ovi vjernici jednom su bili pogani, ali sad moraju odbaciti taj način razmišljanja i djelatnosti povezane s tim. Crkva u Korintu bila je duboko pod utjecajem:

1. praksa poganskoga štovanja
2. rimske kulture.

Oboje je bojilo Evandjelje na neprimjerene načine.

▣

NASB	“vi bijaste zavedeni”
NKJV	“zavedeni ... kako god da bijaste vođeni”
NRSV	“vi bijaste namamljeni i zavedeni”
TEV	“vi bijaste zavedeni na mnogo načina”
NJB	“vi bijaste neodoljivo privučeni”

Ovaj izričaj ima dva povezana glagolska oblika korijena “voditi”. Prvi je PERIFRASTIČKI IMPERFEKTIVNI INDIKATIV a drugi je PREZENT PASIVNOGA PARTICIPA, “vi bijaste i nastavljate biti vođeni”.

Drugi pojam također je pojačan PRIJEDLOGOM *apo*, što podrazumijeva “voditi kao zatvorenika” (usp. Mk 14:44; 15:16). Ovi prijašnji pogani bili su neprekidno nadzirani demonskim u njihovim praksama štovanja (usp. 1. Kor 10:20) prije njihova obraćenja.

▣ **“nijemim idolima”** Ovo upućuje na bogove koji ne mogu niti govoriti ni pomoći (usp. Iz 46:5-7; Jer 10:5; Hab 2:18-19) u oprečju sa Svetim Duhom.

12:3 “nitko tko govori pod Duhom Božjim” Ovo je hebrejski idiom za nadahnuće (usp. 1. Sam 10:10; 19:23-24). To podsjeća vjernike kako nitko tko tvrdi da govori za Boga govori tako. Svaki vjernik mora procijeniti one koji tvrde da govore Božju poruku (usp. 1. Kor 12:10; Pnz 18:20-22; Mt 7; 1. Iv 4:1-3).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Govor u jezicima.](#)

POSEBNA TEMA: GOVOR U JEZICIMA

I. JEZICI U DJELIMA APOSTOLSKIM

A. Pojam u Djelima apostolskim 2:4 je “drugi jezici” (*heterais glōssais*). Prijevod “različiti jezici” odražava razumijevanje ovoga pojma temeljeno na okviru Djela apostolskih 2:6 i 11. Drugi mogući prijevod je “ekstatične izjave /izričaji”, temeljeno na 1. Poslanici Korinćanima 12 - 14 i moguće Djelima apostolskim 2:13. Neizvjesno je koliko je različitih jezika bilo govoreno na ovo iskustvo Pedesetnice, ali bilo ih je mnogo. Ako pokušate zbrojiti sve zemlje i regije u Djelima apostolskim 2:9-11 bilo ih je više od dvadeset. Nekoliko od 120 vjernika mora da je govorilo istim jezikom.

Bog je učinio nešto jedinstveno i snažno da bi nadahnuo ovu malu skupinu uplašanih muškaraca i žena, koji su čekali zaključani u Gornjoj sobi, kako bi postali hrabri navjestitelji Evandjelja (i muškarci i žene). Što god da je ovaj prvotni znak dolaska obećanoga Svetog Duha bio, Bog je to koristio i za potvrdu Svoga

prihvatanja drugih skupina (npr. Samaritanaca, službenika rimske vojske, i pogana). “Jezici” u Djelima apostolskim uvijek su bili znak vjernicima da je Evanđelje nadišlo druge etničke, zemljopisne granice /prepreke. Postoji jasna razlika između jezika u Djelima apostolskim i Pavlove kasnije službe u Korintu (usp. 1. Kor 12 - 14).

Teološki je moguće da je Pedesetnica izravno oprečna kuli u Babelu (usp. Post 10 - 11). Kad su ponosni, pobunjenički ljudi tvrdili svoju neovisnost (tj. odbijanje da se rasprše i napune Zemlju), Bog je primijenio Svoju volju uporabom mnogostrukih jezika. Sad, u Novome dobu Duha, nacionalizam što sprječava ljude od ujedinjenja (tj. jedna svjetska vlada eshatona) se, za vjernike, preokrenuo. Kršćansko zajedništvo preko svake ljudske granice (tj. doba, spola, klase, zemljopisa, jezika) preokret je posljedica Knjige Postanka 3.

- B. “kao što im je Duh dao da govore” (Djela 2:4) GLAGOL je IMPERFEKT AKTIVNOGA INDIKATIVA, što znači da im je Duh počeo davati. Riječ “govore /izražavaju” (*apophtheggomai*) je PREZENT PASIVNOGA (deponent) INFINITIVA. Ovaj pojam koristi samo Luka u Djelima apostolskim (usp. 2:4.14; 26:25). U Septuaginti je korišten za govorenje proroka (tj. Duhom-nadahnut govor, usp. Pnz 32:2; 1. Ljet 25:1; Ez 13:9.19; Mih 5:11; Zah 10:2).

Ja dajem prednost ovome tumačenju klasične grčke etimologije u značenju “povišeni volumen”, “strastveni govor”, ili “uzvišen retorički govor”. Luka je poznavao Septuagintu i bio je pod utjecajem njene terminologije. Septuaginta je bila židovska Biblija svijeta Mediterana i postala je Biblija Crkve.

II. JEZICI U KORINTU

- A. Grčki pojam upotrijebljen u 1. Poslanici Korinćanima 12:10 za “jezik” je *glōssa*.

Bio je korišten u SZ-u kao sinonim za “narod”. U grčkome je bio korišten za govor jezika naroda. Ovo bi podrazumijevalo da je to imalo suzvuk poznatoga ljudskog jezika. Međutim, potreba za tumačem, što je također duhovan dar, umjesto prevoditelja, zajedno s Pavlovom punijom rasprom u poglavlju 14, dovodi do mišljenja kako je to bio ekstatičan govor u Korintu.

Točno kako su “jezici” u Korintu povezani s jezicima na Pedesetnicu što je zapisano u Djelima apostolskim neizvjesno je. Čudo u Djelima apostolskim 2 jeste za uho (usp. Djela 2:6.8.11), ne za jezik. Ova iskustva “jezika” Djela apostolskih naviještala su Evanđelje izravno Židovima u dijaspori koji su bili prisutni. To je također djelovalo kao način shvaćanja prisutnosti, sile, i volje Božje za uključivanje ostalih skupina, kao što je Samaritanac (usp. Djela 8) i Kornelije, rimski vojni časnik (usp. Djela 10). Jezici u Djelima apostolskim bili su znak vjerujućim Židovima da je Bog otvorio vrata poganima da budu uključeni (usp. Djela 15:8). Zabilježite kako **nema** potrebe za tumačem u Djelima apostolskim!

Jezici u Korintu slični su ekstatičnome govoru grčkih religija (npr. Delfi). Korintski jezici bili su očito zlorabljeni i previše slavljani (usp. 1. Kor 13:1 i 14:1-33).

Jezici su bili način za pojedinačnoga vjernika da prisno komunicira s Bogom, ali bez razumijevanja. To je vrijedan dar (usp. 1. Kor 14:39), ali nije za sve vjernike (usp. 1. Kor 12:29-30, što ima nizove pitanja koji očekuju “ne” odgovor). To nije dar što dokazuje da je netko spašen ili pokazuje kako je netko duhovna osoba. Jezici plus tumačenje bilo je još jedno sredstvo naviještanja Evanđelja i njegove važnosti.

- B. “tumačenje jezika” (1. Kor 12:10).

Zapamtite, Korint je bio kozmopolitski grad, rimski u kulturi, grčki prema zemljopisu. Položaj grada, kombiniran s opasnošću plovidbe oko rta Grčke u zimi, činila ga je trgovačkim raskršćem istočnih i zapadnih Carstava. Svaka bi nacionalnost bila u Korintu, ali jezici su trebali duhovni dar za komuniciranje svoje poruke za crkvu, a ne samo prevoditelja. Jezici u Korintu **nisu** poznati jezik.

Prva poslanica Korinćanima 12:11 naglašava istinu da Duh daje svakome vjerniku dar za službu (usp. 1. Kor 12:7.18); isto tako, koji dar jeste odabir Duha, a ne vjernikov odabir. Ne postoji hijerarhija darova. Svi su darovi za služenje Tijelu Kristovu, Crkvi (usp. 1. Kor 12:7). Oni nisu zaslužene značke, nego, ubrusi za sluge.

III. ZAKLJUČAK

- A. Ja jamačno tvrdim da je govor u jezicima neprekinuti duhovan dar. Niti jedan od darova nije prestao s NZ-om (nadahnuće jeste, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Nadahnuće \[inspiracija\]](#)). Uporaba 1. Poslanice Korinćanima 13:8 kao dokaz za jezike loše je egzegetsko razmišljanje. Svrha 1. Korinćanima 13:8-13 jeste ta da će sve osim ljubavi iščeznuti. Molim vas zabilježite 1. Korinćanima 14:39!
- B. Međutim, zbog pitanja u 1. Poslanici Korinćanima 12:29-30, koja su sva označena kao ona što očekuju “ne” odgovor, ja ne mislim da svaki vjernik ima bilo koji dar. Gordon Fee, karizmatički komentator, pomogao mi je bolje razumjeti ovu temu. Vidjeti od Gordon Feeja:
1. *Gospel and Spirit*
 2. *How to Read the Bible For All Its Worth*
 3. *The Disease of the Health, Wealth Gospel*

▣ (12:3)

NASB

“Isus je proklet”

NKJV

“nazivati Isusa prokletim”

NRSV

“Neka Isus bude proklet”

TEV, NJB

“prokletstvo na Isusa”

Ovo je šokantna izjava. Zašto bi itko (osim tradicionalnih Židova) koji tvrdi kako govori za Boga rekao to? Pojam (tj. *anathema* - anatema) ima SZ-nu pozadinu (tj. Hebrew, *herem* - kerem). Povezan je sa zamišlju Svetoga rata, kad je grad bio uništen za Boga i, stoga, postao je svet. To je značilo da je sve u njemu što diše, ljudi ili životinje, moralo umrijeti (usp. Jš 6:17; 7:12).

Teorije kako je ovaj pojam bio korišten u Korintu su:

1. da to ima židovsku okolnost povezanu sa sinagoškom zakletvom (usp. Djela 26:11, tj. kasnije, rabinske formule prokletstva [“OSAMNAEST BLAGOSLOVA”] bile su korištene za uklanjanje kršćana iz sinagoge). Kako bi netko ostao članom on je morao odbaciti ili prokleti Isusa iz Nazareta
2. da to ima rimsku okolnost povezanu sa štovanjem Cara kad je jedino Cezar mogao biti zvan “Gospodin”
3. da to ima okolnost poganskoga štovanja kad su prokletstva bila zazivana na ljude uporabom božjega imena. Ovo bi onda moglo biti prevedeno: “Neka Isus prokune _____” (usp. 1. Kor 16:22)
4. da neki povezuju ovaj izričaj s teološkom zamisli o Isusu koji nosi SZ-no prokletstvo za nas (usp. Pnz 21:23; Gal 3:13).
5. nedavne studije iz Korinta (usp. fusnota #1 str. 164 od Bruce Wintera u *After Paul Left Corinth*) dokumentiraju pločice prokletstva što su nađene u drevnoj akropoli u Korintu. Biblijski znanstvenici pretpostavili su da bi povezni GLAGOL “je” morao biti osiguran u izričaju: “Isus je proklet”, ali ovaj arheološki dokaz jasno pokazuje manjak toga GLAGOLA u prokletstvima iz Korinta u rimskome razdoblju prvoga stoljeća (kao što pokazuju i neke od prokletstava u LXX-i u Pnz 22:15-20), kao što ima 1. Korinćanima 12:3. Postoji daljnji arheološki dokaz da su kršćani u prvome stoljeću rimskoga Korinta koristili formule prokletstva u prokletstvima kod pokopa (tj. bizantsko razdoblje), što je nađeno na kršćanskim grobovima (J. H. Kent, *The Inscriptions*, 1926-1950. Princeton: *American School of Classical Studies*, 1966., tom 8:3, br 644).

Neki dijelovi crkve vratili su se poganskim prokletstvima u Isusovo ime protiv drugih članova crkve. Ne samo da je to način problema, nego i poriv za mržnju. Ovo je još jedan primjer napetosti unutar ove crkve. Pavao želi da oni grade crkvu, izgrađuju je. Oni žele prokleti dio crkve!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Prokletstvo \(*anathema*\).](#)

POSEBNA TEMA: PROKLETSTVO (*anathema*)

I. STARI ZAVJET

Postoji nekoliko riječi u hebrejskome za “prokletstvo”. Kerem (BDB 356, KB 353) je bio korišten o nečemu što je dano Bogu (usp. LXX prevodi to kao anatema, BAGD 54, Lev 27:28). Uobičajeno je uključivalo uništenje predmeta

jer je bio presvet za ljudsku uporabu (usp. Pnz 7:26; Jš 6:17-18; 17:12). Taj je pojam bio korišten u zamisli o "Svetome ratu". Bog je rekao Jošui neka uništi Kanaance. Jerihon je bio prva prigoda, "prvi plodovi" ovoga svetog uništenja /očišćenja.

II. NOVI ZAVJET

U NZ-u anatema i njeni odnosni oblici bili su korišteni u nekoliko različitih značenja:

- A. kao dar ili prinos Bogu (usp. Lk 21:5)
- B. kao smrtna zakletva (usp. Djela 23:14)
- C. prokleti i zakleti se (usp. Mk 14:71)
- D. formula prokletstva što se odnosi na Isusa (usp. 1. Kor 12:3)
- E. davanje nekoga ili nečega za Božju osudu ili uništenje (usp. Rim 9:3; 1. Kor 16:22; Gal 1:8-9).

Točka D gore vrlo je oprečna. Uključio sam svoje bilješke iz **1. Poslanice Korinćanima 12:3**:

Ovo je šokantna izjava. Zašto bi itko (osim tradicionalnih Židova) koji tvrdi kako govori za Boga rekao to? Pojam (tj. *anathema* - anatema) ima SZ-nu pozadinu (tj. Hebrew, *herem* - kerem). Povezan je sa zamišlju Svetoga rata, kad je grad bio uništen za Boga i, stoga, postao je svet. To je značilo da je sve u njemu što diše, ljudi ili životinje, moralo umrijeti (usp. Jš 6:17; 7:12).

Teorije kako je ovaj pojam bio korišten u Korintu su:

- 1. da to ima židovsku okolnost povezanu sa sinagoškom zakletvom (usp. Djela 26:11, tj. kasnije, rabinske formule prokletstva ["OSAMNAEST BLAGOSLOVA"] bile su korištene za uklanjanje kršćana iz sinagoge). Da bi netko ostao članom on je morao odbaciti ili prokleti Isusa iz Nazareta
- 2. da to ima rimsku okolnost povezanu sa štovanjem Cara kad je jedino Cezar mogao biti zvan "Gospodin"
- 3. da to ima okolnost poganskoga štovanja kad su prokletstva bila zazivana na ljude uporabom božjega imena. Ovo bi onda moglo biti prevedeno: "Neka Isus prokune _____" (usp. 1. Kor 16:22)
- 4. da neki povezuju ovaj izričaj s teološkom zamisli o Isusu koji nosi SZ-no prokletstvo na nas (usp. Pnz 21:23; Gal 3:13).
- 5. nedavne studije iz Korinta (usp. fusnota #1 str. 164 od Bruce Wintera u *After Paul Left Corinth*) dokumentiraju pločice prokletstva što su nađene u drevnoj akropoli u Korintu. Biblijski znanstvenici pretpostavili su da bi povezni GLAGOL "je" morao biti osiguran u izričaju: "Isus je proklet", ali ovaj arheološki dokaz jasno pokazuje manjak toga GLAGOLA u prokletstvima iz Korinta u rimskome razdoblju prvoga stoljeća (kao što pokazuju i neke od prokletstava u LXX-i u Pnz 22:15-20), kao što ima 1. Kor 12:3. Postoji daljnji arheološki dokaz da su kršćani u prvome stoljeću rimskoga Korinta koristili formule prokletstva u prokletstvima kod pokopa (tj. bizantsko razdoblje), što je nađeno na kršćanskim grobovima (J. H. Kent, *The Inscriptions*, 1926-1950. Princeton: *American School of Classical Studies*, 1966., tom 8:3, br 644).

Neki dijelovi crkve vratili su se poganskim prokletstvima u isusovo ime protiv drugih članova crkve. Ne samo da je to način problema, nego i poriv za mržnju. Ovo je još jedan primjer napetosti unutar ove crkve. Pavao želi da oni grade crkvu, izgrađuju je. Oni žele prokleti dio crkve!

▣ **(12:3) "Isus je Gospodin"** Ovo je ispovijed vjere Rane crkve (usp. i Rim 10:9-13 i Djela 2:21 navode Joela 2:33; također zabilježite Fil 2:11). To je bio način potvrđivanja Isusova Božanstva i Mesijanstva. To je mogla biti ispovijed u Ranoj crkvi kod krštenja.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:3: Krist Isus kao Gospodin \(iz 2. Korinćanima 4:5\).](#)

▣ **"osim pod Svetim Duhom"** Zadatak Svetoga Duha je optužiti svijet za grijeh i privući ljude Kristu (usp. Iv 16:8-14). Niti jedan pali čovjek ne može se okrenuti Bogu ili Kristu bez pomoći /svojom snagom (usp. Iv 6:44.65). To je misterija suverenoga Boga koji ljubi sve ljude stvorene u Njegovoj slici no ipak Njegov je Savez da se oni moraju odazvati (i nastavljati se odazivati) u pokajanju, vjeri, poslušnosti, služenju, i ustrajnosti!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:4-11

⁴Sad postoje različiti darovi, ali isti Duh. ⁵I postoje različite službe, ali isti Gospodin. ⁶Postoje različiti učinci, ali isti Bog koji radi sve stvari u svim osobama. ⁷Ali svakome je dato očitovanje Duha za zajedničko dobro. ⁸Jer jednome je dana riječ mudrosti kroz Duha, a drugomu riječ znanja po istome Duhu; ⁹drugomu vjera po istome Duhu, a drugomu darovi iscjeljenja po jednome Duhu, ¹⁰i drugomu vršenje čudesa, a drugomu proricanja, i drugomu razlikovanje duhova, drugomu različite vrste jezika, a drugomu tumačenje jezika. ¹¹Ali jedan i isti Duh radi ove stvari, raspodjeljujući svakome pojedinačno točno kao što On želi.

12:4.5.6

NASB, NRSV, REB	“različiti /različite”
NKJV, Pešita	“raznolikosti”
TEV	“različite vrste”
NJB	“različito”

Ovaj pojam znači: (1) razdijeliti ili (2) raznovrsnost (usp. 1. Kor 12:4.5.6). Postoji očita književna usporednica između 1. Poslanice Korinćanima 12:4.5, i 6, što ujedinjuje djelo sve tri Osobe Trojstva.

12:4-6 “Duh ... Gospodin ... Bog” Zabilježite djelatnost Trojstva što naglašava jedinstvo usred raznolikosti, ne jednolikost. Crkva je skupina darovitih pojedinaca. Mi trebamo jedan drugoga! Svaki je važan. Svaki je darovit za službu. Pojam “Trojstvo” nije biblijski pojam, ali zamisao jeste.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Trojstvo.](#)

12:4 “darovi” Ovo je različita riječ od one upotrijebljene u 1. Poslanici Korinćanima 12:1. Ovo je grčki pojam *charisma*. On je iz korijena pojam “*chairō*”, što znači radovati se, ili biti pun radosti (usp. 1. Kor 7:30; 13:6; 2. Kor 2:3; 6:10; 7:7.9.16 i složenica sa *sun* u 1. Korinćanima 12:26 i 13:6). Iz ovoga se razvija nekoliko zamisli:

1. *chara* – radost, radovanje
2. *charis* – velikodušan dar (usp. 1. Kor 16:3; 2. Kor 8:4.6):
 - a. milost (usp. 1. Kor 1:4; 15:10)
 - b. zahvale (usp. 1. Kor 15:57)
3. *charizomai*:
 - a. dati vekodušno
 - b. oprostiti (usp. 2. Kor 2:7-10; 12:13)
 - c. otkazati dug
4. *charisma* – besplatan dar (usp. Rim 5:15,16; 6:23; 2. Kor 1:11) ili božanski dodijeljen ukras (usp. 1. Kor 12:4.9.28.30.31).

Bog je besplatno darovao Svoju Crkvu. Darovi su za izgradnju i rast Tijela Kristova. Ustvari oni su djelo Krista podijeljeno među Njegovim sljedbenicima. Vjernici moraju udružiti svoje darovitosti s ljubavlju i skupnošću jedan s drugim tako da Crkva može zadobiti i učiniti učenicima izgubljeni svijet (usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8).

12:5 “službe” Ovo je grčki pojam *diakonos*. On ima nekoliko uporaba u NZ-u:

1. *diakonos*:
 - a. sluga (usp. Mt 20:28; 22:13; 23:11; Iv2:5)
 - b. služebenik /propovjednik (usp. 1. Kor 3:5; 2. Kor 3:6; 6:4; 11:15[dva puta].23)
2. *diakoneō*:
 - a. služiti (usp. 1. Pt 4:11)
 - b. đakon (usp. Rim 16:1; 1. Tim 3:8.10.13; također zabilježite Fil 1:1)
 - c. upravitelj (usp. Djela 6:2; 2. Kor 3:3; 8:19,20)
3. *diakonia*:
 - a. pružanje pomoći (usp. Djela 6:1; 2. Kor 8:4; 9:1.12.13)
 - b. služba za Evanđelje (usp. 1. Kor 12:5; 16:15; 2. Kor 4:1; 5:8; 6:3; 11:8)
 - c. otkrivenje od Boga (usp. 2. Kor 3:7.8.9).

Ključna zamisao je služenje i pomaganje drugima u potrebi (tj. duhovnoj ili fizičkoj). Bog oprema Svoju Crkvu za služenje; služiti sebi i služiti izgubljenome i potrebitome svijetu.

12:6

NASB

“učinci ... radi”

NKJV

“djelatnosti ... radi”

NRSV

“djelatnosti ... djelatnosti”

TEV

“sposobnosti ... sposobnost”

NJB

“djelatnost ... djelo”

Ovo je igra pojma *energēs* od kojega dobivamo engleski pojam energija. Njegovo temeljno značenje je učinkovito izvršiti zadatak. Ova rečenica ima IMENICU i odgovarajući PARTICIP (PREZENT AKTIVNI). Pavao je koristio taj pojam često u svojim pismima Korinćanima:

1. *energēs, energieia, energeō, energēma*, 1. Poslanica Korinćanima 4:12; 9:6; 12:6.10.11; 16:9.10; 2. Korinćanima 1:6; 4:12
2. *ergon* i *sunergeō*, 1. Poslanica Korinćanima 3:13.14.15; 9:1; 15:58; 16:10; 2. Korinćanima 6:1; 9:8; 11:15.

Božji rad je učinkovit rad. On izvršava svoju svrhu. Vjernici su pozvani djelatno služiti, ali energija i učinkovitost je od Boga.

12:7

NASB

“Ali svakome je dato očitovanje Duha za zajedničko dobro”

NKJV

“Ali očitovanje Duha je dato svakome za dobrobit svih”

NRSV

“Svakome je dato očitovanje Duha za zajedničko dobro”

TEV

“Prisutnost Duha je pokazana na neki način svakoj osobi za dobro svih”

NJB

“Određeno očitovanje Duha pripada svakome da bude upotrijebljeno za opće dobro”

Ova istina je toliko važna za život i službu Crkve:

1. svaki vjernik ima besplatno dani dar milosti dat od Duha za službu u spasenju:
 - a. svaki vjernik je važan
 - b. svaki vjernik je darovit
 - c. svaki vjernik je službenik
2. svrha Božjega dara nije uzdizanje pojedinca, nego za zdravlje i rast čitavoga Tijela. Mi trebamo jedan drugog! Ova istina je očajnički trebala frakcijskim, oholim, izričnim vjernicima u Korintu (i u svakome dobu).

Ovo “zajedničko dobro” ili “dobit” (*sumpheron*, usp. 1. Kor 6:12; 7:35; 10:33; 2. Kor 8:10) jeste za Tijelo a ne za pojedinca. Vjernici moraju preuzeti osobnu odgovornost kako bi očuvali jedinstvo Duha u miru (usp. Ef 4:2-3). To je toliko temeljito različito od zapadnjačkoga individualizma.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:9: Kršćanstvo je skupno.](#)

12:8

NASB, NKJV

“riječ mudrosti ... riječ znanja”

NRSV

“iskaz mudrosti ... iskaz znanja”

TEV

“poruku punu mudrosti ... poruku punu znanja”

NJB

“dar iskaza što izražava mudrost ... dar iskaza što izražava znanje”

Ovo su dva različita grčka pojma, “mudrost” (tj. *sophia*) i “znanje” (tj. *gnōsis*). Oni izražavaju hebrejsku razliku između “mudrosti” i “znanja”. Prvi je praktičan a drugi, više akademski. Prvi se odnosi na življenje kršćanskim životom a drugi na primjereno objašnjenje kršćanske doktrine.

12:9 “vjera” Ovo ne upućuje na spasavajuću vjeru kao u Evanđelju po Marku 1:15; Ivanu 1:12, jer darovi su dati samo vjernicima, nego na čudesno djelovanje vjere, što se jasno vidi iz 1. Poslanice Korinćanima 13:2 (usp. Mt 17:20; 21:21).

▣ **“iscjeljenja”** Ovaj pojam (*iaomai*) je MNOŽINA (usp. 2. Kor 12:7-9.28.30), što je doslovno “darovi izlječenja”. Iscjeljenje je dar od Duha u ovome okviru i služba “starješina” u Jakovljevoj poslanici 5:14. Fizičko iscjeljenje bilo je /jeste dokaz Božje ljubavi i skrbi i znak duhovnoga iscjeljenja (tj. oprostjenje grijeha, spasenje). Za Židove je postojala veza između grijeha i bolesti, pravednosti i zdravlja (usp. Pnz 27 - 28). Međutim, Job i Psalam 73 razjašnjavaju to pitanje kao što čini i Evanđelje po Ivanu 9. Tajna jeste zašto su neki iscijeljeni a neki nisu. Nečija vjera ne može biti ključni sastavni dio, nego je to Božja volja. Nije stvar u tome koliko mnogo vježbamo vjeru, nego je to objekt naše vjere (vjera veličine goruščina sjemena pomiče planine, usp. Mt 17:20).

Hvala Bogu za iscjeljenje, iscjelitelje, i brižne crkve!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Iscjeljenje.](#)

POSEBNA TEMA: ISCJELJENJE

Za mene je potresno da svi koji su bili iscjeljeni u NZ-u **nisu** bili istovremeno “spašeni” (tj. pouzdanje u Krista i imanje vječnoga života). Fizičko iscjeljenje slab je nadomjestak za duhovno spasenje. Čudesa su samo istinski korisna ako nas dovode k Bogu. Svi ljudi žive u palome svijetu. Događaju se loše stvari. Bog često odabire ne posredovati, ali to ne govori ništa o Njegovoj ljubavi i skrbi. Budite pozorni od zahtijevanja da Bog djeluje čudesno za svaku potrebu u ovome sadašnjem Dobu zla. On je suveren i mi ne znamo potpune suzvuke ikoga datog stanja.

Na ovoj točki želio bih dodati svoje bilješke iz komentara **2. Timoteju poslanice 4:20** o Pavlu i fizičkome iscjeljenju (vidjeti www.freebiblecommentaries.org):

“Postoji toliko mnogo pitanja što bismo htjeli postaviti NZ-nim piscima. Jedno pitanje jeste to što svi vjernici razmišljaju o fizičkome iscjeljenju. U Djelima apostolskim (usp. 19:12; 28:7-9) Pavao je kadar iscijeliti, ali ovdje i u 2. Poslanici Korinćanima 12:7-10 i Filipljanima 2:25-30, on izgleda nemoćan. Zašto su neki iscjeljeni a ne svi, i postoji li vremenski prozor povezan s iscjeljenjem koji se zatvorio?”

Ja jamačno vjerujem u nadnaravnoga, milosrdnoga Oca koji je iscjeljivao i iscjeljuje fizički kao i duhovno, ali zašto je ovaj iscjeljujući vid naizgled prisutan i potom upadljivo izostaje? Ja ne mislim kako je to povezano s ljudskom vjerom, jer Pavao je zasigurno imao vjeru (usp. 2. Kor 12). Osjećao sam da iscjeljujuća i vjerujuća čudesa potvrđuju vjerodostojnost i pravovaljanost Evanđelja, koja se još uvijek događaju u područjima svijeta gdje su prvo naviještena. Međutim, osjećam kako Bog želi da mi hodamo sukladno vjeri a ne znaku. Isto tako, fizičko oboljenje često je dopušteno u životima vjernika:

1. kao privremena kazna za grijeh
2. kao životne posljedice u palome svijetu
3. da pomognu vjernicima biti duhovno zrelima.

Moja poteškoća jeste ta da nikad nisam znao što je uključeno! Moja molitva da bude vršena Božja volja u svakome slučaju nije manjak vjere nego iskrena nakana dopuštanja milostivome, milosrdnome Bogu da vrši Svoju volju u životu svakoga.”

Ovdje su moji zaključci:

1. iscjeljenje je bio važan vid službe Isusa i apostola
2. prvenstveno je bilo namjeravano potvrditi temeljito novu poruku o Bogu i Njegovu Kraljevstvu
3. ono pokazuje Božje srce za ljude koji pate
4. Bog se nije promijenio (Mal 3:6) i On još uvijek djeluje u ljubavi, u iscjeljenju (svi se duhovni darovi nastavljaju, usp. 1. Kor 12:9.28.30)
5. postoje primjeri gdje se iscjeljenje onih s velikom vjerom nije dogodilo (brošura što mi je pomogla u ovome području je od Gordon Feeja, *The Disease of the Health, Wealth Gospel*):
 - a. Pavao, 2. Poslanica Korinćanima 12:7-10
 - b. Trofim, 2. Timoteju poslanica 4:20
6. grijeh i bolest bili su povezani u rabinskoj misli (usp. Iv 9:2; Jak 5:13-18)
7. iscjeljenje nije jamstvo Novoga saveza. Ono nije dio pomirenja opisanog u Knjizi proroka Izaije 53:4-5 i Psalmu 103:3, gdje je iscjeljenje slika za oprostjenje (vidjeti Iz 1:5-6, gdje je bolest metafora za grijeh)
8. postoji istinska tajnovitost o tome zašto neki jesu a neki nisu iscjeljeni
9. moguće da iako je iscjeljenje prisutno u svakome dobu, postojalo je znakovito povećanje tijekom Isusova života; ovo povećanje ponovno će se dogoditi netom prije Njegova povratka.

Suvremeni autor koji mi je pomogao shvatiti kako je moja vlastita denominacijska predaja podcijenila djelo Duha, posebice ono čudesno, jeste Gordon Fee. On ima nekoliko knjiga, ali dvije što se bave s ovim područjem su:

1. *Paul, the Spirit, and the People of God*
2. *God's Empowering Presence: The Holy Spirit and the Letters of Paul.*

Kao i s većinom biblijskih pitanja, postoje dvije krajnosti. Mi moramo hodati u svjetlu što imamo u ljubavi, ali uvijek biti otvorenima za više svjetla iz Biblije i od Duha.

12:10 “vršenje čudesa” Ovo je izgleda usporednica s 1. Poslanicom Korinćanima 12:9a (tj. čudesno-djelujuća vjera). Budući je ovo popis, oni ne mogu biti u potpunosti istoznačnica. Točna razlika je neizvjesna.

▣ **“proricanja”** Postoje najmanje dva načina za razumijevanje ovoga pojma: (1) u pismima Korinćanima ovo upućuje na dijeljenje ili naviještanje Evanđelja (usp. 1. Kor 14:1), (2) Djela apostolska spominju proroke (usp. Djela 11:27-28; 13:1; 15:32; 21:10, čak i proročice, 21:9).

Problem s ovim pojmom je, kako se NZ-ni dar proricanja odnosi na SZ-ne proroke? U SZ-u proroci su pisci Pisma. U NZ-u ovaj je zadatak bio dan izvornoj dvanaestorici apostola i njihovim pomagačima. Dok je pojam “apostol” zadržan kao neprekidan dar (usp. Ef 4:11), ali s promijenjenim zadatkom nakon smrti Dvanaestorice, tako je također, služba proroka. Nadahnuće je završilo, ne postoji daljnje nadahnuto Pismo (usp. Juda stih 20). Prvenstveni zadatak proroka Novoga zavjeta je naviještanje Evanđelja, ali i drukčiji zadatak, moguće kako primijeniti NZ-ne istine na trenutačne situacije i potrebe.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 11:5: Proročanstvo Novoga zavjeta; i: Proročanstvo Staroga zavjeta.](#)

▣

NASB	“razlikovanje duhova”
NKJV	“razlučivanje duhova”
NRSV	“razlučivanje duhova”
TEV	“spособnost kazivanja razlike između darova koji dolaze od Duha i onih koji ne dolaze”
NJB	“snagu razlikovanja duhova”

Postoje tri različita izvora ljudske darovitosti:

1. prirodno (tj. prirodni talenti)
2. po Duhu
3. po đavlu.

Ovaj dar je sposobnost razlikovanja među ovim izvorima (usp. 1. Tim 4:1; 1. Iv 4:1-3).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(pneuma\) u Novome zavjetu.](#)

▣ **“različite vrste jezika”** Ovo je grčki pojam za “jezik” (tj. *glōssa*). U SZ-u bio je korišten kao sinonim za “narod”. U grčkome se koristio za govorenje jezika naroda. Ovo bi podrazumijevalo kako to ima suzvuk poznavanja ljudskoga jezika. Međutim, potreba za tumačem, što je također duhovan dar, umjesto prevoditelja, zajedno s Pavlovom punijom rasprom u poglavlju 14, vodi neke do razmišljanja da je ovo bilo ekstatično govorenje u Korintu.

Točno kako se “jezici” u Korintu odnose prema jezicima na Pedeseticu zapisano u Djelima apostolskim neizvjesno je. Čudo u Djelima apostolskim 2 je za uho (usp. 1. Kor 2:6.8.11), ne jezik. Iskustva jezika iz Djela apostolskih naviještala su Evanđelje izravno Židovima iz dijaspore koji su bili prisutni. To je također djelovalo kao način shvaćanja prisutnosti, sile, i volje Božje za uključivanje drugih skupina, kao što su Samaritanac (usp. Djela 8) i Kornelije, rimski vojni dužnosnik (usp. Djela 10). Jezici u Djelima apostolskim bili su znak vjerujućim Židovima da je Bog otvorio vrata za pogane da i oni budu uključeni (usp. 1. Kor 15:8). Zabilježite kako **nije** bilo potrebe za tumačem u Djelima apostolskim!

Jezici u Korintu slični su ekstatičnome govoru grčkih religija (npr. Delfi). Jezici u Korintu bili su očito zlorabljeni ili previše slavljani (usp. 1. Kor 13:1 i 14:1-33).

Jezici su bili način za vjernika pojedinca da prisno komunicira s Bogom, ali bez razumijevanja. To je vrijedan dar (usp. 1. Kor 14:39), ali nije za sve vjernike (usp. 1. Kor 12:29-30, što ima nizove pitanja koja očekuju “ne” odgovor). To nije dar koji dokazuje da je netko spašen ili pokazuje kako je netko duhovna osoba. Jezici plus tumačenje bilo je još jedno sredstvo naviještanja Evanđelja i njegove važnosti.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 12:3: Govor u jezicima.](#)

▣ **“tumačenje jezika”** Korint je bio kozmopolitiski grad, rimski u kulturi, grčki po zemljopisu. Položaj grada kombiniran s opasnošću plovidbe oko rta Grčke u zimi kombinirano je kako bi se napravila trgovačka raskrsnica istočnoga Carstva i zapadnoga Carstva. Svaka nacionalnost bila je u Korintu, ali jezici su trebali duhovan dar za naviještanje svoje poruke za Crkvu, ne samo prevoditelja. Jezici u Korintu **nisu** bili poznati jezik.

12:11 Ovaj stih naglašava istinu kako Duh daje svakome vjerniku dar za službu (usp. 1. Kor 12:7.18). Isto tako, koji dar jeste odabir Duha, ne vjernikov. Ne postoji hijerarhija darova. Svi su darovi dati za služenje Tijelu Kristovu, Crkvi (usp. 1. Kor 12:7). Oni nisu zasluženi bedževi, nego ubrusi za sluge.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:10: Osobnost Duha.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:12-13

¹²Jer čak kao što je tijelo jedno a *ipak* ima mnogo članova, i svi članovi tijela, premda ih je mnogo, jedno su tijelo, tako je isto Krist. ¹³Jer po jednome Duhu mi bijasmo svi kršteni u jedno tijelo, bilo Židovi ili Grci, bilo robovi ili slobodnjaci, i svi bijasmo napojeni jednim Duhom.

12:12 Ovo započinje novi odlomak što koristi među-odnose ljudskoga tijela kao sliku za Crkvu (usp. Ef 4:4.16). To naglašava jedinstvo usred raznovrsnosti. Žarište nije na jednome dijelu, nego na djelujućoj cjelini; ne pojedinac, nego obitelj.

SZ i NZ imaju skupni naglasak ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 3:9: Kršćanstvo je skupno](#)). Ovo ne znači podcijeniti činjenicu da ljudi postaju kršćani na pojedinačnoj osnovi, ali kad je jednom netko kršćanin, žarište je uvijek na zdravlju, jedinstvu, i dobiti cjeline!

12:13 “po jednome Duhu” Ovaj PRIJEDLOG (*en*) može značiti “u”, “s”, ili “pomoću”. Budite pozorni kod korištenja *koine* grčkih PRIJEDLOGA kako biste stvoriti doktrinarne potvrđivanja. Ovo je usporedno s Poslanicom Efežanima 2:18; 4:4.

Duh je sredstvo pomoću kojeg Bog proglašava krivim ljude za grijeh, privlači ih Kristu, krsti ih u Krista, i oblikuje Krista u njima (usp. Iv16:8-14). Ovo je Doba duha. Njegova djelatnost jeste znak da je Novo doba pravednosti došlo. Dar je Duh a Duh daje darove koji odražavaju Njegov zadatak otkrivanja Krista, privlačeći izgubljene Kristu, i oblikujući Kristo-sličnost u vjernicima.

▣ **“bijasmo svi kršteni u jedno tijelo”** Vodeno krštenje je slika prijašnjega duhovnog iskustva što se dogodilo kod obraćenja (usp. Ef 4:5). Na nekoliko načina Poslanica Efežanima 4:4-6 uspoređuje ovaj odlomak. Ovo krštenje upućuje na početno spasenje, koje pripaja vjernike u Tijelo Kristovo, Crkvu. Danas često korišten izraz “krštenje Svetim Duhom” je zbunjujući jer biblijski to upućuje na nekoga tko se pouzda u Krista kao Spasitelja, ali danas se to koristi o osnaživanju, popustljivosti, kasnije iskustvo u životima vjernika. Ja ne niječem stvarnost ovoga potonjeg iskustva, ali dajem prednost pojmu “Iskustvo Gospodstva”. U čitanju životopisa velikih kršćana izranja ovaj obrazac:

1. pouzdanje u Krista
2. pokušavanje služenja Njemu
3. ne uspijevanje stvoriti trajan plod
4. zbunjenost osobnim naporima
5. popustljivost potrebi za Bogom da On čini Svoje vlastito djelo
6. osnaživanje za službu
7. sva slava Bogu, ne ljudskoj posudi.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Krštenje Duhom.](#)

POSEBNA TEMA: KRŠTENJE DUHOM

Prvi puta ovaj je izričaj spomenut u vezi sa službom Ivana Krstitelja (usp. Mt 3:11; Mk 1:8; Lk 3:16; Iv 1:33). Povezan je s “vatrom /ognjem”. Isus krsti Svetim Duhom i vatrom, što označava proces očišćenja, kao i postupak osnaživanja.

Mesija će ustoličiti Novo doba Duha (usp. Joel 2:28-32). Njegovo će krštenje biti s (ili “u” ili “od”) Duhom (tj. Pedesetnica, usp. Djela 1:5; 2:1-4). Postojala je velika raspra među denominacijama na koji događaj u kršćanskome iskustvu to upućuje. Neki smatraju kako upućuje na iskustvo osnaživanja poslije spasenja, neku vrstu drugog blagoslova. Osobno mislim da to upućuje na postajanje kršćaninom (usp. 1. Kor 12:13; ovo je teološki usporedno s “rođen od Duha” u Iv 3:5-6). Ja ne niječen kasnije i ponavljajuće osjećaje i opremanje (usp. Djela 2:4; 4:8.31; Ef 5:18), ali vjerujem kako postoji samo jedno početno duhovno krštenje u Krista u kojem se vjernici poistovjećuju s Isusovom smrću i uskrsnućem (usp. Rim 6:3-4; Ef 4:5; Kol 2:12). Ovo početno djelo Duha opisano je u Evanđelju po Ivanu 16:8-11. Po mome shvaćanju djela Svetoga Duha su:

1. uvjeravanje o grijehu
2. otkrivanje istine o Kristu
3. vođenje do prihvaćanja Evanđelja
4. krštenje u Krista
5. uvjeravanje vjernika o nastavljaćem grijehu
6. oblikovanje Kristo-sličnosti u vjerniku.

Izgleda mi kako je izričaj upotrijebljen o dvije stvari:

1. početak Duhom osnažene Crkve (Djela 1:5)
2. početno spasenje vjernika, koji su osnaženi za službu (1. Kor 12:13).

▣ **(12:13) “bilo Židovi ili Grci, bilo robovi ili slobodnjaci”** Ne postoji više svjetovnih ljudskih razlika i prepreka između onih koji se pouzdaju u Krista (usp. Joel 2:28 naveo Petar u Djelima 2:14-36; Gal 3:27-28; Kol 3:11). Ova istina jamačno potvrđuje ravnopravnost svih ljudskih vjernika. Međutim, ali to ne uklanja neophodno sve razlike. Svi vjernici su pozvane, darovite sluge, ali kršćanin može još uvijek biti rob.

Ova ravnopravnost bila je šokantna rimskome društvu u Korintu, gdje je muškarac bio vrhovni autoritet nad:

1. svojom ženom
2. svojom djecom
3. svojim kućnim robovima.

Postojala je stroga društvena hijerarhija. Pavlova radikalna teologija, temeljena na Isusovim učenjima i djelovanjima, bila su drastična paradigma preokreta i šokantan novi svjetonazor kojeg su morali živjeti u zajedništvu u Crkvi (usp. Ef 5:18 - 6:9). U ovome području bilo je specifično što je Crkva u Korintu zastranila.

▣ **“svi bijasmo napojeni jednim Duhom”** Ovaj pojam bio je korišten o navodnjavanju vodom. Doslovno to znači “zasićen”. To je bilo tumačeno kao upućivanje na Gospodnju večeru od strane Augustina, Luthera, i Calvina, ali zbog Evanđelja po Ivanu 7:37-39 to može upućivati na Duha. To je metafora o jedinstvu i zajednici što je donio jedan posrednik, Duh.

I “kršteni” i “napojeni” su AORISTI PASIVNIH INDIKATIVA, što podrazumijeva završeno djelo u prošlo vrijeme. Glagolsko vrijeme i paralelizam pokazuju kako oni ne upućuju na vodu za krštenje kod kršćana ni na Gospodnju večeru, nego jedan potpun događaj u prošlosti (tj. preobraćenje Duhom, tj. PASIVNO STANJE, ili Kristom, usp. Mt 3:11; Lk 3:16; Djela 1:5, ili Ocem, usp. Djela 2:33).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:14-18

¹⁴Jer tijelo nije jedan član, nego mnogo. ¹⁵Ako noga kaže: “Zato jer ja nisam ruka, ja nisam *dio* tijela”, ona iz toga razloga nije manje vrijedan *dio* tijela. ¹⁶Ako uho kaže: “Zato jer ja nisam oko, ja nisam *dio* tijela”, ono nije iz toga razloga manje vrijedan *dio* tijela. ¹⁷Ako bi čitavo tijelo bilo oko, gdje bi bio sluh? Ako bi čitavo bilo sluh, gdje bi bio osjećaj njuha? ¹⁸Ali sad Bog je postavio članove, svakoga od njih, u tijelu, baš kao što On želi.

12:14-26 Pavao koristi fizičko tijelo kao analogiju kako bi pokazao međusobni odnos između pojedinačnih dijelova tijela potrebnih za djelovanje cjeline. Svaki pojedinačan dio je važan za zdravlje i učinkovitost cjeline.

12:14 Ovo je sažetak istine ponovljene nekoliko puta u ovome poglavlju (usp. 1. Kor 12:12.13.14.20.25.27).

12:15-16 “Ako ... Ako” Ovo su oba TREĆI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA što označavaju moguće djelovanje. Ovi stihovi pokazuju napetost što je postojala ne samo između frakcijskih skupina, nego i njihovih precijenjenih određenih duhovnih darova. Svi darovi su od Boga i On odabire koji je za kojeg vjernika (usp. 1. Kor 12:11.18).

12:17.19 “Ako ... Ako” Ovo su nepotpuni DRUGI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA (tj. nema GLAGOLA u 1. Korinćanima 12:17 i nema zaključne kratke rečenice u sva tri). Prvi dio je krivi (tj. čitavo tijelo nije oko, 1. Kor 12:17; čitavo tijelo nije uho, stih 17; i čitavo tijelo nije jedan član, 1. Kor 12:19, usp. A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament In Light of Historical Research*, str. 1015,1023 i *Short Grammar of the Greek New Testament*, str. 166).

12:18 “Bog je smjestio” Ovo je AORIST SREDNJEGA INDIKATIVA, što podrazumijeva potpuno i osobno djelovanje. U 1. Poslanici Korinćanima 12:11 rečeno je da Duh raspodjeljuje darove. To je očito poistovjećivanje Duha kao Božanskoga!

▣ **“Bog je postavio članove, svakoga od njih, u tijelu, baš kao što On želi”** Referenca je na stvaranje ali analogija je o duhovnim darovima (usp. 1. Kor 12:27). Mi ne odabiremo; Bog postavlja.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:19-25

¹⁹Ako bi oni svi bili jedan član, gdje bi bilo tijelo? ²⁰Ali sad postoje mnogi članovi, ali jedno tijelo. ²¹I oko ne može reći ruci: “Ja nemam potrebu za tobom”; ili ponovno glava nogama: “Ja nemam potrebu za vama.” ²²Upravo suprotno, mnogo je istinitije da su članovi tijela koji izgledaju slabijima neophodni; ²³a oni članovi tijela koje smatramo manje časnim, takvima dajemo obilnu čast, i naši manje naočiti članovi postaju mnogo više očiti, ²⁴budući naši više očiti članovi nemaju potrebe za tim. Ali Bog je tako sastavio tijelo, dajući više obilne časti onomu članu kojemu je nedostajalo, ²⁵tako da ne može postojati podjele u tijelu, nego da članovi mogu imati istu brigu jedni za druge.

12:22-24 slabijima ... manje časnim ... manje naočiti ... onomu članu kojemu je nedostajalo Ovo može upućivati na one dijelove ljudskoga tijela koji su pokriveni odjećom. Ta rasprava otkriva da su neki manje očiti, manje kulturološki željeni, manje “upadljivi” darovi bili još uvijek potrebni za zdravo, radosno Tijelo. Bog /Duh dao je darove, svi darovi su potrebni, svu darovi imaju čast.

▣ **“obilnu čast”** Ovaj pojam je i u 1. Poslanici Korinćanima 12:23 i u 24. [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:8: Obilovati \(periseuō\).](#)

12:25 Ovaj stih izražava Pavlov glavni naglasak (tj. *hina clause*, odredba o namjeri). Crkva mora biti jedno, ne podijeljena. Vjernici se moraju brinuti jedni za druge (usp. 1. Kor 12:7), a ne raditi svoje osobne stvari!

GLAGOLI su KONJUNKTIVI što uvodi možebitnost. To je ono što bi oni morali činiti, ali postoji neka sumnja glede činjenja toga.

Pojam “brigu” obično znači tjeskoba ili zabrinutost (usp. Mt 6:25.27; 10:19; 13:22; 2. Kor 11:28; Fil 4:6). Također može izraziti zakonsku brigu, kao u ovome tekstu te u 1. Poslanici Korinćanima 7:32.33.34 i Filipljanima 2:20.

▣ **“podjele”** Ovo je grčki pojam *schisma*, od koje dobivamo engleski pojam *schism* - raskol i *schismatic*. Pavao je spomenuto ove “podjele” prije (usp. 1. Kor 1:10; 11:18). Postoji temeljni problem u Korintu. Podjele su se odnosile na:

1. određene vođe
2. određene teološke naglaske
3. rimski društveni položaj
4. veličanje određenih darova
5. ostatak poganskoga načina razmišljanja.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:26

²⁶I ako jedan član trpi, svi članovi trpe s njim; ako je jedan član čašćen, svi se članovi raduju s njim.

12:26 “ako ... ako” Ovo su PRVI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA (*eite* s PREZENT INDIKATIVOM, usp. 2. Kor 1:6; bez GLAGOLA, usp. Rim 12:6-8; 1. Kor 3:22; 8:5; 14:27; 2. Kor 5:10) što izražava Pavlovu žudnju o tome kako bi se vjernici trebali odnositi jedan prema drugome (usp. Rim 12:15).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:27-31a

²⁷Sad vi ste Kristovo tijelo, i njegovi pojedinačni članovi. ²⁸A Bog je imenovao u crkvi, prvo apostole, drugo proroke, treće učitelje, onda čudesa, onda darove iscjeljenja, pomaganja, upravitelje, *različite* vrste jezika. ²⁹Svi nisu apostoli, jesu li? Svi nisu proroci, jesu li? Svi nisu učitelji, jesu li? Svi nisu *čudotvorci*, jesu li? ³⁰Svi nemaju dar iscjeljenja, imaju li? Svi ne govore u jezicima, govore li? Svi ne tumače, tumače li? ³¹Nego iskreno žudite za većim darovima.

12:28 “Bog je imenovao” Ovo je AORIST SREDNJEGA INDIKATIVA. To je teološki usporedno s 1. Poslanicom Korinćanima 12:18.

▣ **“crkvi”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Crkva \(ekklesia\).](#)

▣ **“apostole”** Grčki pojam je oblik grčkih GLAGOLA “poslati”. Obično su ga koristili rabini za onoga tko je bio poslan kao službeni predstavnik nekoga drugoga. U Evanđelju po Ivanu to uzima suzvučnik Isusa Mesije koji je bio poslan od Boga. Poslani šalje Svoje sljedbenike (usp. Iv 20:21). [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Slati \(apostellō\), iz čega dolazi “apostol”.](#)

Izvorno ovo upućuje na Dvanaesticu, ali kasnije se koristilo o drugima:

1. Barnaba (usp. Djela 14:4,14)
2. Andronik i Junije (usp. Rim 16:7)
3. Apolon (usp. 1. Kor 4:9)
4. Jakov polubrat Isusa (usp. Gal 1:19)
5. Epafrodit (usp. Fil 2:25)
6. Sila i Timotej (usp. 1. Sol 2:6).

Dar je spomenut u Poslanici Efežanima 4:11 kao neprekidan dar.

▣ **“proroke”** [Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 11:5: Proročanstvo Novoga zavjeta](#); i: [Proročanstvo Staroga zavjeta](#).

▣ **“učitelje”** Ovaj dar spomenut je u Djelima apostolskim 13:1 u kombinaciji s proroštvom, ali u Poslanici Efežanima 4:11 on je povezan s pastorima. U 2. Timoteju poslanici 1:11 Pavao kaže da je on propovjednik, apostol, i učitelj. Ovdje čini se kako to stoji neovisno kao i u Rimljanima 12:7. O tome se također izdvojeno raspravlja u Jakovljevoj poslanici 3:1 i dalje. Ovo podrazumijeva da ovi darovi za vodstvo mogu biti kombinirani na različite načine u različitim vjernicima kako bi se upoznala potreba crkve u tome danu ili području. Svaki od ovih darovitih vođa naviještali su isto Evanđelje, ali s različitim naglascima.

▣ **“čudesa”** Zabilježite kako je u 1. Poslanici Korinćanima 12:9 i 10 ovaj dar spomenut dva puta, ali ovdje samo jednom. Čudesa su bila potvrđivanja Evanđelja. Ona su istaknuta u Evanđeljima i Djelima apostolskim te spomenuta u apostolskim pismima. Ona su još uvijek uobičajena u područjima gdje je Evanđelje novo.

▣ **“iscjeljenja”** Ovaj dar djeluje i za otkrivenje Božje ljubavi i za potvrdu Evanđelja. Pitanje nije iscjeljuje li Bog još uvijek, nego zašto neke iscijeli a druge ne? Jakovljeva poslanica 5:13-18 daje daljnje smjernice o tome kako se treba baviti time u mjesnoj crkvi. U Jakovljevoj poslanici to je služba mjesnih starješina, a ne duhovni dar.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 12:9: Iscjeljenje.](#)

▣

NASB, NKJV

“pomaganja”

NRSV

“oblike pomoći”

TEV

“snagu za ... pomoć drugima”

NJB

“korisna djela”

Ovaj pojam korišten je o “korisnim djelima”. To je opći pojam i može upućivati na redovitu službu đakona (usp. Fil 1:1 i M. R. Vincent, *Word Studies*, tom 2, str. 793).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Đakoni \(iz Poslanice Filipljanima 1:1\).](#)

POSEBNA TEMA: ĐAKONI (iz Poslanice Filipljanima 1:1)

Ovo je grčki pojam za kućne slugе (*diakono*). Njegova izvorna etimologija bila je “podići prašinu čišćenjem”. Postao je opći pojam za službu korišten:

1. o Isusu u Evanđelju po Marku 10:43-45
2. za Pavla – 1. Poslanica Korinćanima 3:5; 2. Korinćanima 3:6; 6:4; 11:15.23; Efežanima 3:7; Kološanima 1:23.25
3. za Apolona – 1. Poslanica Korinćanima 3:5
4. za Timoteja – 2. Poslanica Korinćanima 3:6; 6:4; 1. Timoteju poslanica 4:6
5. za Tihika – Poslanica Efežanima 6:21; Kološanima 4:7
6. za Epafra – Poslanica Kološanima 1:7
7. za kršćane u općem smislu slugа (kao Krist, usp. Mk 10:43-45) – 1. Poslanica Korinćanima 11:15.23; Efežanima 4:12; 2. Timoteju poslanica 4:11.

Očito je ta riječ korištena u nekoliko smislova:

1. služba služenja – Djela apostolska 1:17.25
2. poslije naslov za mjesno vodstvo pod pastorom – Poslanica Filipljanima 1:1
3. vezano na duhovne darove – 1. Poslanica Korinćanima 12:5
4. usporednica s *koinonia* (davanje) – 2. Poslanica Korinćanima 8:4; 11:8 (usp. Rim 15:25, novčanim darom).

Poslanica Filipljanima 1:1 podupire dvije djelatnosti vodstva u mjesnoj crkvi, makar su spomenute i starije žene (uloga udovica) u 1. Timoteju poslanici 3:11. Ovi su pojmovi izvorno djelovali ali postali su naslovi i službe vrlo brzo (usp. I. Klementova 42 i Ignacijevu *Letter to Tralles*, 3:1 te *Letter to Smyrna*, 8:1).

Često se tvrdilo kako su prvi “đakoni” bili sedmorica muškaraca koje je izabrala jeruzalemska Crkva u Djelima apostolskim 6 kako bi pomogli apostolima. Ja osobno ne vjerujem da je to tako (vidjeti moje bilješke *online*). Jedna točka što povezuje muškarce iz Djela apostolskih 6 s kasnijim đakonima jeste ta da su oni bili sluge! Đakoni su sluge, a ne menadžeri! Nikad ne bi trebao postojati “đakonski odbor ravnatelja”!

Kvalifikacije “đakona” popisane su u 1. Timoteju poslanici 3:8-13 (vidjeti moje egzegetske bilješke *online*, www.freebiblecommentary.org, “*Written Commentary*” [“Pisani komentari”]).

▣ (12:28)

NASB, NKJV	“upravitelje”
NRSV	“oblike vodstva”
TEV	“oni kojima je dana snaga ... da ih usmjeravaju”
NJB	“darovi ... vođenja”

Ovaj pojam izvorno je bio korišten o brodskome pilotu (usp. Djela 27:11; Otk 18:17). Metaforički se koristio za crkvene vođe koji djeluju kao vodiči. To je sposobnost vođenja drugih kako bi se izvršili duhovni zadaci.

A. T. Robertson, *Word Pictures In Greek New Testament*, tom 4, kaže da “pomoći” upućuje na rad đakona u pomaganju siromašnih i bolesnih te da “upravljanja” upućuje na rad biskupa /starješina /pastora, str. 173-174.

▣ “različite vrste jezika” Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 12:10.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 12:3: Govor u jezicima.](#)

12:29-30 Ovi nizovi pitanja svi započinju s NEGATIVNIM PARTICIPOM (tj. *mē*), što označava da pitanja očekuju “ne” odgovor. To je važan odlomak u pobijanju teološkoga pretjerivanja da su “jezici” dar za svakoga vjernika, vrsta potvrdnoga znaka spasenja i /ili posebna oznaka istinske duhovnosti. To je valjani dar, ali ne za svakoga. Druga krajnost jeste odbacivanje “jezika” kao onih koji su prošli s razdobljem apostola. To je isto tako teološko pretjerivanje (usp. 1. Kor 14:39).

Čitav naglasak ovoga poglavlja jeste taj da postoji jedno tijelo, ali mnogo dijelova. Niti jedan dio (tj. dar) nije preopasan.

12:31a

NASB, NIV	“Nego iskreno žudite za većim darovima”
NKJV	“Nego iskreno žudite za boljim darovima”
NRSV	“Nego težite za većim darovima”
TEV	“Prionite svoja srca, onda, na važnije darove”
NJB	“Prionite svoj um na više darove”

Ovo je ili:

1. PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA (tj. izjava činjenice) ili
2. PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA (tj. neprekidna zapovijed).

W. Randolph Tate, *Biblical Interpretation*, daje prednost INDIKATIVU, “težite za boljim darovima”, kao još jedan od Pavlovih sarkastičkih osvrta (str. 22).

Drugi dio ovoga stiha mora ići s poglavljem 13. Veći darovi trebali bi upućivati na:

1. vjeru, nadu, i ljubav iz 1. Poslanice Korinćanima 13:13, s ljubavlju koja biva najvećom
2. darove što izgrađuju čitavo Tijelo, 1. Poslanica Korinćanima 14:1 i dalje, što bi bilo propovijedanje i poučavanje (usp. 1. Kor 12:28).

Ova opomena izgleda upućuje na crkvu kao cjelinu, ne na pojedinca. Usredotočenost na pojedinca je uobičajena zapadnjačka sklonost. Žarište ovoga poglavlja je na skupnosti. Crkva mora moliti Duha za više Njegove darovitosti (tj. vjernike) za naviještanje Evanđelja i izgradnju Tijela.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je postojao toliki problem zbog duhovnih darova u Korintu?
2. Kad vjernik prima svoj (on /ona) duhovni dar? Ima li ga svatko?
Može li netko imati više od jednoga duhovnog dara? Može li netko čak odabrati svoj (on /ona) dar?
3. Što je svrha duhovnih darova?

NEKE PRAKTIČNE SMJERNICE KAKO VJERNICI MOGU ZNATI SVOJE DAROVE

1. Molite Boga da vam to posebno pokaže.
2. Pitajte druge zrele vjernike koji vas poznaju što oni misle koji je moguće vaš dar.
3. Istražite svoje prirodne želje.
4. Krećite se u smjeru najboljega svjetla što imate i svoje želje.
5. Pokušajte i tražite osobno zadovoljstvo i duhovni plod.

Ovo je uzeto iz izvanredne knjižice od Paul Littlea, *Affirming the Will of God*, izdavatelj IVP. Ona daje kršćanima mudrost, ne Pismo, o tome kako znati Božju volju, što je podudarno s time kako znati svoj duhovni dar.

Međutim, vjernici moraju zapamtiti da popisi darova nisu isti. Bivanje kadrin imenovati svoj dar nije toliko važno kao shvatiti da imamo jedan od njih. Vjernici, svi vjernici, pozvani su i daroviti za službu (usp. Ef 4:11-12).

1. POSLANICA KORINĆANIMA 13

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ljubav	najveći dar	ljubav, najveći dar i put	ljubav	pristojnost u javnome štovanju (11:2 - 14:40)
12:31b - 13:3				redosljed važnosti u duhovnim darovima i ljubavi
	13:1-13	13:1-3	13:1-3	12:31 - 13:3
13:4-7		13:4-7	13:4-7	13:4-7
13:8-13		13:8-13	13:8-10	13:8-12
			13:11-12	
			13:13	13:13

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINĆANIMA 13:1-13

- A. Ovo poglavlje oblikuje sastavni dio Pavlove raspre o duhovnim darovima. Ovo “poglavlje o ljubavi” postavljeno je točno usred sukoba glede duhovnih darova.
- B. Crkva u Korintu pokušavala je veličati neke darove. Pavao potvrđuje sve darove i postavlja granice njihove djelatnosti i svrhe u okupljenome štovanju u poglavljima 12 - 14.
- C. Drugi glavni test duhovnih darova (vidjeti Okvirne uvide, poglavlje 12, B) : “Jesu li oni primjenjivani u ljubavi?”

OSNOVNI PRIKAZ

- A. Neophodnost ljubavi kao pobude za primjenjivanje duhovnih darova (1. Kor 13:1-3).
- B. Narav ljubavi je izražena u odnosima s ljudima (1. Kor 13:4-7).
- C. Prisna ljubav kao osobina Božje obitelji (1. Kor 13:8-13).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:31b – 13:3

^{12:31}A ja vam pokazujem ipak još odličniji put. ^{13:1}Ako govorim jezicima ljudskim i andeoskim, ali nemam ljubavi, ja sam postao bučno zvono ili cimbale što zveče. ²Ako imam dar proroštva, i znam sve tajne i sva znanja; i ako imam svu vjeru, tako da premještam planine, ali nemam ljubavi, ja sam ništa. ³I ako dam sve svoje imetke za hranu siromasima, i ako predam svoje tijelo da bude spaljeno, ali nemam ljubavi, to mi ne donosi ništa.

12:31b “ipak još odličniji put” Pojam “odličan” je grčki pojam sastavljen od *huper* (tj. nad ili iza /izvan) i *ballō* (tj. baciti). To je metaforički za ono što ide izvan /nadilazi. Pavao koristi ovu metaforu često u 2. Poslanici Korinćanima (usp. 2. Kor 1:8; 3:10; 4:7; 9:14; 11:23; 12:7).

Pojam “put” je SZ-na metafora za pobožan način života (usp. Pnz 5:32-33; 31:29; Ps 27:11; Iz 35:8). SZ-na vjera, kao i NZ-na vjera, nije bila samo ispravan kredo (ortodoksija), nego život poslušnosti (ortopraksija). Naziv Rane crkve bio je “Put” (usp. Djela 9:2; 19:9.23; 24:14.22). Božje najbolje je život samo-dajuće ljubavi, po uzoru osobno na Njega i Njegova Sina.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:1: Pavlova uporaba huper složenica.](#)

13:1 “Ako” Ovo su nizovi TREĆIH RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA što znači moguće djelovanje u 1. Poslanici Korinćanima 13:1. 2, i 3 (dva puta).

NASB, NKJV

“govorim jezicima ljudskim i andeoskim”

NRSV

“govorim jezicima smrtnika i anđela”

TEV

“mogu biti kadar govoriti jezike ljudskih bića i čak andeoske”

NJB

“iako zapovijedam jezicima i ljudskim i andeoskim”

Ovo je očito referenca na dar jezika spomenut u 1. Poslanici Korinćanima 12:10.28-29, dar kojim se korinška crkva veličala i opsjedala Pavla (usp. 1. Kor 14:1.5.6.18-19).

Budući ja mislim da su “jezici” u Djelima apostolskim bili drukčiji od “jezika” u Korintu, ova dvojna referenca čini da se pitam ako je moguće Pavao također razumio da su to ljudski jezici (tj. Pedesetnica) i ekstatično izražavanje (tj. nebeski jezik). Zasiurno, on potvrđuje kako je sama jezična sposobnost nedovoljna osim ako je osnažena energijom ljubavi! Kršćanstvo je više od poruke; ono je Osoba, samo-dajuća, ljubeća, poslušna Osoba - Isus.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 12:3: Govor u jezicima.](#)

▣ **“ljubavi”** Ovo je grčki pojam *agapē*. Bio je jedan od nekoliko riječi za “ljubav” u klasičnome grčkom, ali nerijetko se koristio (tj. oblik IMENICE). Rana je crkva izgleda odabrala ovaj pojam i prožela ga novim kršćanskim suzvukom (tj. Bog i Kristova samo-dajuća ljubav, usp. 1. Iv 4:10) zbog njegove uporabe u Septuaginti (npr. Post 22:2) i rabinskome judaizmu. U SZ-u je Božja zavjetna ljubav i odanost Njegovim obećanjima i Savezima bila izražena riječju *hesed*. Na mnogo načina *agapē* izražava ovu zamisao o “zavjetnoj ljubavi” uspoređujući ga s “Kraljevstvom Božjim”. U NZ-u postao je pojam za Božju narav, koju On želi da Njegovi sljedbenici oponašaju (usp. 1. Iv 4:7-21).

Samo bilješka o odnosu pojma *agapē* prema *philos*. U nekim okvirima izgleda postoji razlika (usp. Iv 21:15-19). Međutim, u *koine* grčkom oni su redovito istoznačni (usp. Iv 3:35 i 5:20).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:3: Ljubaznost /blagost /dobrota \(hesed\).](#)

NASB, NRSV	“bučno zvono ili cimbale što zveče”
NKJV	“kao mjed što ječi ili cimbale što zveče”
TEV	“ne više nego bučno zvono ili zvonce što zveči”
NJB	“bučno zvono ili cimbale što se sudaraju”

Povijesno u prvome stoljeću rimskoga svijeta ovo je bilo korišteno za kultove Dioniza i Cibebe u štovanju kako bi se privukla njihova božanstva. U okviru korinške izopačenosti to bi metaforički moglo značiti “fanfare truba” (usp. Mt 6:2), što privlači pozornost prema govorniku dok su muškarci pokrivali svoju kosu na okupljenome štovanju ili žene koje su otkrivale svoju kratku kosu na okupljenome štovanju (usp. 1. Kor 11:4-5).

Grad Korint bio je poznat u drevnome svijetu po svojoj brončanoj robi. Jedna od primjena te robe bila je za “pojačivače rezonancije” u kazalištima (usp. *Dictionary of Paul and His Letters*, str. 172).

Pavlov paralelizam pokazuje jačinu njegovih osjećaja glede duhovnih djelatnosti bez ljubavi:

1. “ja sam postao bučno zvono” (PERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME), 1. Poslanica Korinćanima 13:1
2. “ja sam ništa” (PREZENT GLAGOLSKO VRIJEME), 1. Poslanica Korinćanima 13:2
3. “to mi ne donosi ništa” (PREZENT GLAGOLSKO VRIJEME), 1. Poslanica Korinćanima 13:3.

13:2 “dar proroštva” U ovoj Poslanici taj pojam se najbolje razumije kao “dijeljenje poruke Evanđelja” (usp. 1. Kor 11:4.5; 14:39). Prva tri pojma 1. Poslanice Korinćanima 13:2 odnose se na darove mudrosti i znanja (usp. 1. Kor 12:8). Postojao je problem u ovome području kao što Pavlove negativne izjave 1. Korinćanima 1:17.19.20.21.22.24; 2:1.4.5.6.13; 3:19 pokazuju. Proroštvo bez ljubavi, kao i mudrost i znanje bez ljubavi, nije ugodno Bogu. Duhovni darovi mogu biti korišteni na neprimjerene načine.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 11:5: Proročanstvo Novoga zavjeta.](#)

▣ **“i znam sve tajne i sva znanja”** Pavao koristi ovo u 1. Poslanici Korinćanima 4:1 za istine Evanđelja i u 1. Korinćanima 15:51 za posebne istine o uskrsnuću tijela. U ovome okviru taj izričaj izgleda upućuje na znanje u svakome svom obliku, što su vjernici u Korintu cijenili i tražili. Čak ni savršeno znanje bez ljubavi nije ugodno Bogu.

▣ **“svu vjeru”** Ovo upućuje na vjeru koja čini čudesa (usp. 1. Kor 12:9.28; Mt 17:20; 21:21), ali zabilježite u Evanđelju po Mateju 7:21-23 ta sila što čini čudesa bez ljubavi ne ugada Bogu niti čak ne poznaje Boga.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(*pistis* \[imenica\], *pisteuō*, \[glagol\], *pistos* \[pridjev\] u NZ-u\).](#)

13:3

NASB	“dam sve svoje imetke”
NKJV	“poklonim sva svoja dobra”
NRSV	“dam sve što imam”
TEV	“mogu dati sve što imam”
NJB	“ja bih dao ... sve što posjedujem”

Ovo podrazumijeva davanje svega što netko ima, osobno, komad po komad (usp. Iv 13:26.27.30). To može biti smjernje na Isusovu raspru s bogatim mladim vladarom (usp. Mt 19:16-29; Mk 10:17-30; Lk 18:18-30).

NASB, NKJV, Pešita	“za hranu <i>siromasima</i> ”
NRSV	“–izostavlja izričaj–”
TEV	“–izostavlja izričaj–”
NJB	“ <i>siromasima</i> ”
REB	“ <i>potrebitima</i> ”

Ovaj izričaj nije u grčkome tekstu, ali podrazumijevan je u djelovanjima ovoga GLAGOLA.

NASB, NKJV, TEV, NJB, Pešita	“svoje tijelo da bude spaljeno”
NRSV	“svoje tijelo tako da se mogu hvaliti”

Postoje dvije rukopisne mogućnosti: “spaljeno” (tj. *kauthēsomai*) i “ponositi se” (tj. *kauchēsōmai*) obje nađene u ranima grčkim rukopisima i kod očeva Rane crkve. Izričaj, “da se mogu ponositi”, ima jaču rukopisnu podršku (tj. MSS P⁴⁶, s,

i B), ali UBS⁴ nije kadar donijeti odluku između njih. To je također pojam što Pavao koristi često (usp. 2. Kor 8:24; Fil 2:16; 1. Sol 2:19; 2. Sol 1:4). Mučeništvo spaljivanjem bilo je nepoznato u Ranoj crkvi, ali postalo je uobičajenije u kasnijim progonstvima (tj. Neron i Dominicijan). Prema tome, može se vidjeti kako su kasniji pisari moguće promijenili “ponositi” u “spaljeno”.

Za punu raspru o tekstualnim varijantama vidjeti Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, str. 563-564. Za oprečno mišljenje vidjeti *The Expositor's Bible Commentary*, str. 270 fusnota.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 13:4-7

⁴Ljubav je strpljiva, ljubav je ljubazna i nije ljubomorna; ljubav se ne hvali i nije ohola, ⁵ne djeluje nedolično; ona ne traži svoje vlastito, nije razdražljiva, ne uzima u obzir krivo pretrpljeno, ⁶ne raduje se nepravdosti, ali raduje se istini; ⁷podnosi sve stvari, vjeruje u sve stvari, nada se u sve stvari, trpi sve stvari.

13:4-7 Ovo može biti himna ili oda o ljubavi, što je napisao ili naveo Pavao. Svi od ovih opisa su djelatni. Ljubav je djelovanje, ne samo osjećaj. Sve ovo opisuje Isusovu službu (puno i potpuno otkrivenje YHWH) kao Onoga koji se bavi s nesavršenim ljudima. Ljubav je Osoba!

13:4 “strpljiva” Ovaj GLAGOL (PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA) ima suzvuk strpljivosti s ljudima (usp. Izr 19:11; 1. Sol 5:14; Jak 5:7.8; 2. Pt 3:9) koji djeluju nepravedno prema nama, bez osvete. To je jedan od plodova Duha (usp. Gal 5:22). To je osobina Boga (usp. Rim 2:4; 9:22; 1 Tim. 1:16; 1. Pt 3:20). Ona (IMENICA) trebala bi biti osobinom vjernika Novoga saveza, obitavajuća po Božjem Duhu (usp. 2. Kor 6:6; Kol 1:11).

▣ **“ljubazna”** Ovaj GLAGOL nađen je jedino ovdje i on je isto tako pojam što se usredotočuje na ljude. To podrazumijeva “biti nježan /blag sa svima”. I Petar koristi isti pojam za Isusa u 1. Petrovoj poslanici 2:3. Također je jedan od darova Duha u Poslanici Galaćanima 5:22.

▣ **“nije ljubomorna”** Ovo opisuje jaku žudnju, doslovno “vreti /ključati”. Ljubav ne žudi za svojim imetcima ili nadzoru nad ljudima.

▣ **“se ne hvali”** Ovaj rijedak pojam upućuje na samo-laskavu osobu koju druge vide kao hvalisavca ili klepetalo. Često je u grčkoj književnosti bio povezan s intelektualnim ili retoričkim ponosom ili hvastanjem.

▣ **“nije ohola”** Ovaj pojam upućuje na one koji precjenjuju sebe i šepure se. Često je korišten u 1. Poslanici Korinćanima (1. Kor 4:6.18.19; 5:2; 8:1) i ovdje. On istinski odražava narav ove crkve. Vidjeti bilješku u 1. Korinćanima 4:6.

13:5 “ne djeluje nedolično” Ovaj pojam nije lako odrediti. Upotrijebljen je u 1. Poslanici Korinćanima 7:36 u pozitivnijem smislu. Ovdje je njegov suzvuk negativan. Pojam se koristio u Egipatskome papirusu gdje je podrazumijevao prokletstvo ili izrečenu prisegu povezanu s prekršajem ili neprimjerenim djelovanjem (usp. 1. Kor 12:3). On podrazumijeva grubost umjesto milosrđa.

▣ **“ne traži svoje vlastito”** Ovo je često ponavljana istina (usp. 1. Kor 8:9; 10:24.33; Rim 14:16; Fil 2:3). To bi moglo teološki biti povezano s Poslanicom Efežanima 5:21, bivanje poniznim jedan prema drugome zbog poštovanja za Krista.

▣ **“nije razdražljiva”** Ovaj pojam je doslovno “naoštriti”. Korišten je metaforički za “uskomešati /dobro promiješati”. Može biti pozitivan kao u Djelima apostolskim 17:16 ili negativan, kao ovdje. Phillipsov prijevod ima “nije osjetljiva”, korišteno u smislu “ne može se lako izazvati ili naljutiti”. Ova IMENICA korištena je za Pavlovu i Barnabinu svađu zbog Ivana Marka (usp. Djela 15:39).

▣	
NASB	“ne uzima u obzir krivo pretrpljeno”
NKJV	“ne misli zlo”
NRSV	“ili zlopamtilo”
TEV	“ne vodi zapis o nepravdama”
NJB	“ne pohranjuje uvrede”

Ovo je knjigovodstveni pojam za glavnu knjigu neplaćenih računa (usp. 2. Kor 3:5; 12:6). On upućuje na nekoga tko ima osvetoljubiv duh. Primjer bi mogao biti Djela apostolska 15:36-41 i 2. Timoteju poslanica 4:11 oko Ivana Marka.

Moguće je to smjeranje na Septuagintin prijevod Knjige proroka Zaharije 8:17: "i neka nitko od vas ne smišlja zlo u svome srcu protiv svoga bližnjega." Međutim, budući okolni izričaji nisu SZ-na smjeranja, to smanjuje mogućnost da ovaj jeste.

13:6 "nepravednosti" Ovo su i negativne i pozitivne izjave istine. U ovome okviru to može upućivati na ogovaranje unutar kršćanske zajednice. Neobično je da je pojam "nepravednosti" suprotstavljen s "istinom". Vjerojatno je "nepravednosti" oprečno "ispravnome življenju" a "istinom" upućuje na poruku Evanđelja.

▣ **"istinom"** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 5:8: "Istina" u Pavlovim pisanjima.](#)

13:7 "podnosi sve stvari" Pojam "sve stvari" (tj. *panta*) stavljen je ISPRED četiri puta u ovome stihu zbog naglaska. Ljubav je uključiva. "Sve stvari" upotrijebljeno je u smislu "u sva vremena" (tj. sva četiri *glagola* su PREZENT GLAGOLSKO VRIJEME) i "u svim prigodama".

Pojam "podnosi" je iz grčke riječi za "krov" (usp. Mt 8:8). To je metaforički za: (1) pokrivanje (usp. 1. Pt 4:8, drukčiji pojam, ali ista zamisao) ili (2) trpjeti (usp. 1. Kor 12:9; 1. Sol 3:1.5). Moffatovi prijevodi imaju "sporo razotkriti".

▣ **"vjerovali u sve stvari"** U ovome okviru to podrazumijeva "vidi najbolje u drugima" ili "daje drugu kršćaninu korist od sumnje". To uvijek čuva vjeru (usp. Gal 5:22).

▣ **"nada se u sve stvari"** U ovome okviru ljubav drži nadu za eventualni razvoj u vjeri druga vjernika. Ona ne očajava. [Vidjeti Posebnu temu dolje: Nada \(elpis, kod Pavla\).](#)

POSEBNA TEMA: NADA (*elpis*, kod Pavla)

Pavao je koristio ovaj pojam često u nekoliko različitih ali povezanih značenja. Često je bio povezan s dovršenjem vjernikove vjere (npr. 1. Tim 1:1). Može biti izražen kao slava, vječni život, konačno spasenje, Drugi dolazak, itd. Dovršenje je izvjesno, ali vremenski element je budućnost i nepoznat je. Nada je često bila povezana s pojmovima "vjera" i "ljubav" (usp. 1. Kor 13:13; 1. Sol 1:3; 2. Sol 2:16). Djelomičan popis Pavlovih uporaba:

1. Drugi dolazak, Poslanica Galaćanima 5:5; Efežanima 1:18; 4:4; Titu poslanica 2:13
2. Isus je naša nada, 1. Timoteju poslanica 1:1 (Bog je naša nada, 1. Tim 5:5; 1. Pt 3:5)
3. vjernik biva predstavljen Bogu, Poslanica Kološanima 1:22-23; 1. Solunjanima 2:19
4. nada je položena u Nebu, Poslanica Kološanima 1:5
5. pouzdanje u Evanđelje, Poslanica Kološanima 1:23; 1. Solunjanima 2:19
6. konačno spasenje, Poslanica Kološanima 1:5; 1. Solunjanima 4:13; 5:8
7. slava Božja, Poslanica Rimljanima 5:2, 2. Korinćanima 3:12; Kološanima 1:27
8. spasenje pogana po Kristu, Poslanica Kološanima 1:27
9. sigurnost spasenja, 1. Poslanica Solunjanima 5:8
10. vječni život, Titu poslanica 1:2; 3:7
11. ishodi kršćanske zrelosti, Poslanica Rimljanima 5:2-5
12. iskupljenje čitavoga Stvorenja, Poslanica Rimljanima 8:20-22
13. dovršenje posinjenja, Poslanica Rimljanima 8:23-25
14. naslov za Boga, Poslanica Rimljanima 15:13
15. Pavlova žudnja za vjernike, 2. Poslanica Korinćanima 1:7
16. SZ kao vodič NZ-nim vjernicima, Poslanica Rimljanima 15:4.

▣ **(13:7) "trpi sve stvari"** Ovo je jak pojam za podnošenje kušnje i ispitivanja (usp. Mt 10:22; 24:13; Heb 10:32; Jak 1:12). Ovdje govori o dragovoljnoj, postojanoj izdržljivosti. Ovaj izričaj ne naglašava osobnu osvetu ili odbacivanje, nego postojanu ustrajnost, posebice s ljudima.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 13:8-13

⁸Ljubav nikad ne prestaje; ali ako *postoje darovi* proroštva, oni će nestati; ako *postoje jezici*, oni će iščeznuti; ako *postoji znanje*, ono će nestati. ⁹Jer mi znamo djelomično i mi prorokujemo djelomično; ¹⁰ali kad dođe savršenost, djelomičnost će nestati. ¹¹Kad sam ja bio dijete, koristio sam govor kao dijete, mislio kao dijete, rasuđivao kao dijete; kad sam postao muškarac, ja sam odbacio djetinje stvari. ¹²Jer sad mi vidimo u ogledalu nejasno, ali onda ćemo licem u lice; sad znam djelomično, ali onda ću znati u potpunosti baš kao što sam i ja u potpunosti spoznat. ¹³Ali sad vjera, nada, ljubav, ostaje ovo troje; ali najveća od ovih je ljubav.

13:8 Nekoliko prijevoda započinju novi odlomak u 1. Poslanici Korinćanima 13:8. Pavlova raspra o kršćanskoj ljubavi lagano se mijenja i razvija u novome smjeru (tj. osobine i djelatnosti ovoga Doba nasuprot usavršenju Novoga doba, što je bilo ustoličeno).

▣ “Ljubav nikad ne prestaje” Ovaj pojam ima dvije odgovarajuće metaforičke uporabe:

1. bio je korišten za glumca koji je bio izviždan na pozornici
2. bio je korišten o cvijetu što je ispustio svoje latice zbog nepovoljnih /surovih vremenskih uvjeta (usp. Jak 1:11; 1. Pt 1:24). Božja ljubav **nikad** ne odustaje!

▣

NASB	“ako <i>postoje ... ako postoje ...ako postoji</i> ”
NKJV	“bilo da ... bilo da ... bilo da”
NRSV	“što se tiče ... što se tiče ... što se tiče”
TEV	“postoje ... postoje ... postoji”
NJB	“ako postoje ... ako ... ako”

Gramatički oblik *eite* (tri PRVA RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA) podrazumijeva postojanje duhovnih darova.

▣ “proroštva ... će nestati ... jezici ... će iščeznuti ... znanje ... će nestati” Zabilježite usporednu građu. Ovo su bili duhovni darovi kojima se korinška crkva veličala (usp. 1. Kor 13:1-3). Ovaj stih često je bio korišten za podcjenjivanje jezika zbog korištenja različitoga GLAGOLA i GLAGOLSKOGA STANJA. Međutim, okvir potvrđuje da će svi duhovni darovi prestati, ali ljubav neće nikad prestati. Ne postoji naglasak u ovome okviru na elementu vremena nekoga dara nasuprot drugoga. Duhovni darovi su dio vremena, a ne dio vječnosti. Ljubav je vječna!

Ovaj pojam “nestati” je u 1. Poslanici Korinćanima 13:8,10, i 11.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Bezvrijedno /ništavno i nevažće \(katargeō\).](#)

13:9 Ovo započinje nizove stihova što naglašavaju djelomičnost i nepotpunost duhovnih darova. Ta djelomičnost je obzirom na ljudsku slabost, palu narav, i konačnost, ne obzirom na manjak povezan s Božjom darovitošću.

13:10 “kad dođe savršenost” Ovaj pojam (tj. *teleios*) znači “zrelost, potpunost”, ili “puna opremljenost za određeni zadatak” (usp. 1. Kor 2:6; 13:10; 14:20). Pitanje je uvijek bilo: “Na što ovo upućuje?”:

1. neki su tvrdili kako to upućuje na NZ. Ništa u ovome okviru ne ukazuje na to. To je samo teorija korištena za tvrdnju da su duhovni darovi prestali u vremenima nakon apostola
2. neki su tvrdili kako to upućuje na duhovnu zrelost zbog 1. Poslanice Korinćanima 13:11 (tj. dijete onda odrasli) ili primjerenu uporabu duhovnih darova
3. neki su tvrdili kako to upućuje Drugi Kristov dolazak i dovršenje Novoga doba pravедnosti zbog 1. Korinćanima 13:12 (tj. “vidjeti licem u lice”)
4. meni se čini kako je to kombinacija i #2 i #3.

Različite uporabe i suzvuci pojma *teleios* mogu se vidjeti u njegovoj uporabi u Poslanici Hebrejima.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Dovršetak i potpunost \(telos\) u Poslanici Hebrejima.](#)

POSEBNA TEMA: DOVRŠETAK I POTPUNOST (*telos*) U POSLANICI HEBREJIMA

Ova kulminacija duhovnih stvari opetovana je tema u Poslanici Hebrejima:

1. *telos* dovršetak /kraj, ispunjenje (Heb. 3:6.14; 6:8.11)
2. *teleiōo*, "učiniti savršenim":
 - a. (Isus) učini savršenim začetnika njihova spasenja kroz patnju (usp. Heb 2:10)
 - b. (Isus) bivajući učinjen savršenim kroz patnju (usp. Heb 5:8-9)
 - c. Zakon ne čini išta savršenim (usp. Heb 7:19)
 - d. Sin, savršen zauvijek (usp. Heb 7:28)
 - e. čini štovatelje savršenima (usp. Heb 9:9)
 - f. čini savršene one koji pristupaju (usp. Heb 10:1)
 - g. On je učinio savršenima za sva vremena one koji su posvećeni [one koje On posvećuje] (usp. Heb 10:14)
 - h. osim nas neće biti učinjeni savršenima [bez nas ne postignu savršenstvo] (usp. Heb 11:40)
 - i. duh pravедnosti ljude čini savršenima (usp. Heb 12:23)
3. *teleios*, narav /priroda (usp. Heb 5:14)
4. *teleios*, savršenije Svetište (usp. Heb 9:11)
5. *teleiotēs*, vršiti pritisak na zrelost (usp. Heb 6:1)
6. *teleiōsis*, ako je savršenstvo bilo kroz levitsko svećenstvo (usp. Heb 7:11)
7. *teleiōtēs*, začetnik i usavršitelj vjere (usp. Heb 12:2).

Isus donosi zrelost i potpunost što Mojsijevski Savez nikad nije mogao učiniti!

13:11 "ja sam odbacio" Ovo je grčki pojam *katargeō*, što Pavao koristi vrlo često. U ovome okviru Pavao tvrdi da:

1. proročanstva će biti dovedena kraju, 1. Poslanica Korinćanima 13:8 (FUTUR PASIVNOGA INDIKATIVA)
2. znanje će biti dovedeno kraju, 1. Poslanica Korinćanima 13:8 (FUTUR PASIVNOGA INDIKATIVA)
3. svaki dar bit će doveden kraju, 1. Poslanica Korinćanima 13:10 (FUTUR PASIVNOGA INDIKATIVA)
4. duhovno djetinjstvo bit će dovedeno kraju, 1. Poslanica Korinćanima 13:11 (FUTUR AKTIVNOGA INDIKATIVA).

13:12 "ogledalu" Korint je bio čuven po svojim ispoliranim metalnih ogledalima. Ona su bila najbolje što je bilo dostupno u to vrijeme, ali odražavala su iskrivljenu sliku. Ljudi, čak iskupljeni ljudi, ometeni su:

1. grijешnom naravi
2. konačnošću
3. ograničenom točkom gledišta
4. sviješću pod utjecajem kulture i svjetonazorom
5. vremenom kao kronološkim slijedom
6. ljudskim jezikom za objašnjavanje i opis duhovne kraljevine.

Zabilježite paralelizam:

1. 1. Poslanica Korinćanima 13:9, znanje djelomično, proroštvo djelomično nasuprot savršenosti kad dođe
2. 1. Poslanica Korinćanima 13:11, dijete nasuprot odrasloj osobi
3. 1. Poslanica Korinćanima 13:12, korintsko ogledalo nasuprot licem u lice znanje djelomično nasuprot potpunome znanju.

Ovo sve izgleda odražava sadašnju stvarnost nasuprot budućoj stvarnosti, stoga je, Drugi dolazak, što usavršava Novo doba, u žarištu.

▣ **"nejasno"** Ovo je doslovno "zagonetka" (usp. NJB). Rabini su vjerovali da je Bog govorio Mojsiju u zagonetkama (usp. Br 12:6.8).

▣ **"licem u lice"** Ovo je slika za prisno zajedništvo (tj. usporedno s Br 12:8). Prema viđenju SZ-a vidjeti YHWH-u značilo je smrt (usp. Post 32:30; Izl 33:20; Iv 1:18). U Novome dobu to će biti normalno (usp. Mt 5:8; 2. Kor 5:7; 1. Iv 3:2; Otk 22:4).

▣ **“sad znam djelomično ... ću znati u potpunosti ... u potpunosti spoznat”** Ovo je očito igra na konotaciju hebrejskoga i grčkoga pojam “znati”. U SZ-u to je upućivalo, ne na spoznajne činjenice (tj. grčka zamisao), nego na osobni odnos (usp. Post 4:1 i Jer 1:5).

U ovome stihu postoji i igra na grčku riječ za “spoznat” (tj. *ginōskō*). Prva uporaba je osnovni pojam. Druga i treća su složeni pojam (tj. *epiginōskō*), što podrazumijeva iskustveno, puno znanje /punu spoznaju. Vjernici će (s)poznati Boga u Novome dobu kao što On poznaje nas (usp. 1. Kor 8:3; Gal 4:9). “Novi savezi” karakteriziran je Božjim narodom koji Ga poznaje (usp. Jer 31:31-34). Neće biti potrebe za propovjednicima /učiteljima!

Teološka zamisao o “znanju /spoznaji” povezana je sa zamisli izbora. Misterija kako se izbor (tj. Božji odabir) odnosi na odaziv Savezu (tj. ljudski odaziv) neizvjesna je. Slijede logični SZ-ni stihovi za ovo: Psalam 1:6; Knjiga proroka Jeremije 1:5; Amosa 3:2 i ovi stihovi u NZ-ni: Poslanica Rimljanima 8:29; 11:2; 1. Korinćanima 8:3; 13:13; Galaćanima 4:9, vjernici su spoznati od Boga prije vremena, u vremenu, i izvan vremena. Vjernici, međutim, poznaju Boga u stupnjevima sličnima opravdanju, posvećenju, proslavljenju. Mi Ga poznajemo u vremenu kroz SZ, Isusa, i Evanđelje; kroz vrijeme našim rastom u Kristo-sličnosti kroz Duha; i izvan vremena poznat ćemo Ga licem-u-lice, u izravnoj prisnosti sa savršenom spoznajom Novoga doba pravednosti.

13:13 “nada” Ovaj grčki pojam nema višeznačnost i neizvjesnost engleskoga pojma. To je pouzdana sigurnost da će Božja obećanja biti stvarnost u vremenu koje On odredi.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 13:7: Nada \(*elpis*, kod Pavla\).](#)

▣ **“Ali sad vjera, nada, ljubav, ostaje”** GLAGOL je JEDNINA (usp. Gal 5:22). Pavao često koristi ovu trovalentnost (usp. Rim 5:2-5; Gal 5:5-6; Ef 1:15-18; Kol 1:4-5; 1. Sol 1:3; 5:8; Heb) a i drugi NZ-ni pisci također (usp. Heb 6:10-12; 1. Pt 1:21-22).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(*pistis* \[imenica\], *pisteuō*, \[glagol\], *pistos* \[pridjev\] u NZ-u\).](#)

▣ **“najveća od ovih je ljubav”** Ona je najveća jer će ostalo iščeznuti kod dokončanja Novoga doba. Vjera će se okrenuti u vid a nada će imati svoje ispunjenje, ali ljubav ostaje jer je ona Božja temeljna narav (usp. Iv 3:16; 1. Iv 4:8.16).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Dajte središnju zamisao ovoga poglavlja svojim riječima, u jednoj rečenici.
2. Zašto je Pavao ubacio poglavlje o ljubavi između svoje raspre o duhovnim darovima?
3. Odredite *agapē* ljubav svojim riječima.
4. Zašto je 1. Poslanica Korinćanima 13:8-13 postala bojište o duhovnim darovima u našem vremenu?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 14

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
jezici i proroštvo	proroštvo i jezici	među darovima, proroštvo nadvisuje jezike	više o darovima od Duha	pristojnost u javnome štovanju (11:2 - 14:40) duhovni darovi: njihova perspektivna važnost u zajednici
14:1-5	14:1-5	14:1-5	14:1-4 14:5-6	14:1-5
14:6-19	jezici moraju biti tumačeni 14:6-19	14:6-12 14:13-19	14:7-12 14:13-17 14:18-19	14:6-12 14:13-19
14:20-25	jezici znak nevjernicima 14:20-25 (21)	14:20-25 (21)	14:20-25 (21) 14:23-25	14:20-25
sve stvari treba urediti	red na crkvenim sastancima		red u crkvi	upravljanje duhovnim darovima
14:26-33a	14:26-40	14:26-33a	14:26-33a	14:26-33a
14:33b-36		14:33b-36	14:33b-35 14:36-38	14:33b-35 14:36-38
14:37-40		14:37-40	14:39-40	14:37-40

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI U 1. POSLANICU KORINČANIMA 14:1-40

- A. Ovo nastavlja Pavlove smjernice za okupljeno štovanje započeto u poglavlju 11. Crkva u Korintu štovala je na neprimjerene, ne-standardne načine u nekoliko područja.
- B. Glavno mjerilo u ovome poglavlju za procjenu praksi štovanja je: “Izgrađuje li ovo čitavu crkvu?” Okupljeno štovanje ima dva žarišta:
1. potrebe izgubljenih koji su prisutni
 2. potrebe vjernika koji su prisutni.
- Ovo slijedi Isusovo Veliko poslanje (usp. Mt 28:19-20). *Hard Sayings of the Bible* kaže:
- “Pavlovo operativno načelo za život i štovanje zajednice je nepromjenljivo. Što god ometa pokret Evanđelja, uzrokuje zbrku prije negoli rast, vrijeđa prije negoli ohrabruje ili osnažuje, izgrađuje sebičnost na račun drugih – sve je to oprečno Božjoj nakani. I ako su žene u Korintu i igdje drugdje u mladim crkvama koristile svoje darove oprečno Božjoj nakani, naredba da se šuti je primjerena, autoritativna riječ. Načelo što čini podlogu mjerodavno je i za muškarce i za žene u svim crkvama” (str. 616).
- C. Sad o prijepornome pitanju sudjelovanju žena u okupljenome štovanju. Ako čitate pet komentatora dobivate pet različitih stajališta. Problem je izgleda taj da mi svi prilazimo ovome poglavlju s osobnim, denominacijskim, iskustvenim, i hermeneutičkim programima rada! Nitko od nas nije neutralan. Mi Bibliju uzimamo ozbiljno, ali u Bibliji, čak i Pavao govori s dva glasa (usp. 1. Kor 11:5 nasuprot 14:34).
- Neki komentatori čak pokušavaju ukloniti 1. Poslanicu Korinćanima 14:34-35 kao pisarske dodatke (MSS D, F, G stavlja ove stihove iza 1. Kor 14:40) ili ih potisnuti na Pavla navodeći slogan lažnih učitelja. U svakome slučaju ovi pristupi čine da ovo poglavlje kaže točno oprečno onome što se čini da kaže.
- [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima: Uvod, D: Istočnjačka književnost \(biblijski paradoksi\).](#)
- D. Pavlove riječi u 1. Poslanici Korinćanima 14:34-35 odgovaraju židovskome običaju i grčko-rimskoj kulturi. Međutim, na mnogo značajnih načina Pavlova služba je protiv židovskih običaja i grčko-rimske kulture.
- E. Prvo stoljeće svijeta Mediterana bilo je društveno temeljeno na ropstvu i muškoj dominaciji. Jer da bi Isus i Pavao radikalno promijenili bilo koje ove društvene institucije to bi negativno utjecalo na rast crkve, čak i na njezivo preživljavanje. I Isus i Pavao potvrđuju dostojanstvo i vrijednost svih ljudi. Evanđelje će vremenom uništiti oba aspekta zlorabe. Može se slobodno reći da su oni govorili za svoje vrijeme s nadahnutom silom te da su njihove riječi naglašavale buduće vrijeme dostojanstva i jednakosti. Vidjeti Gordon Fee, *Gospel and Spirit*, za posebnost nekih NZ-nih tekstova.
- F. Žene ili vođe robovi u Ranoj crkvi negativno bi utjecali na evangelizaciju. Ovo je također istina i danas, ali s oprečnoga kraja. U našem društvu rječite žene nadarene za službu doseći će jedan vid našega društva učinkovitije nego drugi. Ovo nije ni na koji način želja za imanjem većine ženskoga svećenstva, nego razumijevanje da su svi vjernici pozvani, daroviti, službenici Evanđelja; svi vjernici! Ja ne zagovaram žene za ikoji određen zadatak u službi, nego snažno potvrđujem službu svih vjernika (usp. Ef 4:12).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:1-5

¹Težite za ljubavlju, ipak žudite iskreno za duhovnim *darovima*, ali posebno da možete prorokovati. ²Jer onaj tko govori u jeziku ne govori ljudima nego Bogu; jer nitko ne razumije, nego u *svome* duhu on govori tajne. ³Ali onaj tko prorokuje govori ljudima za poučavanje i tješjenje. ⁴Onaj tko govori u jeziku izgrađuje sam sebe; ali onaj tko prorokuje izgrađuje crkvu. ⁵Sad ja želim da vi svi govorite u jezicima, ali *čak* više da prorokujete; i veći je onaj tko prorokuje nego onaj tko govori u jezicima, osim ako tumači, tako da crkva može primiti pouku.

14:1 “Težite za ljubavlju” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA (usp. Rim 14:19; 1. Sol 5:15; 1. Tim 6:11; 2. Tim 2:22). To pokazuje okvirnu vezu s poglavljem 13. Ljubav je osobina Boga i Njegova naroda (usp. Gal 5:22; 1. Iv 4:7-21). Zapamtite, poglavlja 11 – 14 su književna jedinica o problemima što se odnose na okupljeno štovanje u Korintu. Budite pozorni od izdvajanja određenih stihova iz mnogo veće književne jedinice.

NASB	“žudite iskreno za duhovnim darovima”
NKJV	“žudite za duhovnim darovima”
NRSV	“težite za duhovnim darovima”
TEV	“pobudite svoja srca na duhovne darove”
NJB	“budite gorljivi, također, za duhovnim darovima”

Ovo je još jedan PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA od korijena “vreti /ključati” (usp. 1. Kor 12:31). To pokazuje okvirnu vezu d poglavljem 12. U nekome smislu poglavlje 13 zadire u okvir. Zapamtite da su poglavlja 12 – 14 jedno objedinjeno izvješće o primjerenoj uporabi duhovnih darova.

Pojam “duhovnim” isti je onaj upotrijebljen u 1. Poslanici Korinćanima 12:1 (usp. 1. Kor 2:13.15; 3:1; 9:11; 10:3.4; 14:37; 15:44.46). Može se odnositi na darove, ljude, stvari, itd. Okvir određuje konotaciju.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(pneuma\) u Novome zavjetu.](#)

▣ **“ali posebno da možete prorokovati”** Pojam “prorokovati” upotrijebljen je u 1. Poslanici Korinćanima u posebnome smislu. On ne upućuje na proročku djelatnost SZ-nih proroka (tj. pisano Pismo), nego za razjašnjavanje naviještanja Evanđelja ili javnim propovijedanjem ili osobnim svjedočenjem. To je poželjno za sve vjernike (usp. 1. Kor 14:39), ali to je također duhovni dar (usp. 1. Kor 12:10.28-29). Svi vjernici sudjeluju na nekome stupnju u svim darovima Duha, ali jedan ili drugi je ojačan i osnažen Duhom unutar pojedinačnih vjernika za posebnu učinkovitost. Ova raznolikost zahtijeva suradnički i ljubeći duh među vjernicima. Mi smo pozvani na jedinstvo, ne na jednolikost, za Evanđelje. Mi smo učinkoviti jedino kao skupnost! Mi očajnički trebamo druge vjernike. Crkva je zajednica pozvanih, darovitih, puno-vremenskih službenika. Mi smo daroviti za širenje Evanđelja te za zdravlje i cjelovitost Crkve.

Ovaj dar uspoređen je s jezicima prema mjerilu “izgrađuje li to čitavu crkvu?” U ovome okviru to znači “naviještanje Evanđelja”, što je potom blagoslov za čitavu crkvu kao i za posjetitelje. Govorenje u jezicima blagoslov je samo pojedinačnome vjerniku sve dok nije tumačen za cijelu crkvu. Pojam “prorokovati” ne smije biti shvaćen u njegovu SZ-nome smislu nadahnutoga otkrivenja.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 11:5: Proročanstvo Novoga zavjeta.](#)

14:2

NASB, NKJV, NRSV, NJB	“u jeziku”
KJV, Pešita	“u nepoznatome jeziku”
TEV	“u stranim jezicima”

Ovo je grčka riječ *glōssa*, što je bila metaforički korištena za upućivanje na određeni ljudski jezik ili narječje. Iskustvo “jezika” na Pedeseticu očito je upućivalo na poznati ljudski jezik (usp. Djela 2:6-10). Čudo kao da je bilo na uhu (tj. “svaki od njih čuo ih je kako govore na njegovu vlastitome jeziku”). Ovaj isti fenomen dogodio se nekoliko puta u Djelima apostolskim u svrhu osiguranja židovskih vjernika da je Bog prihvatio drugu skupinu ljudi (tj. Samaritance, rimske vojne dužnosnike, pogane).

Međutim, “jezici” u 1. Poslanici Korinćanima izgledaju kako su više na crti s ekstatičnim iskazima grčkih proricanja, kao što su bili Delfi, gdje je žena ušla u trans a druga je osoba tumačila ono što je rekla. Korint je bio kozmopolitski grad. Ljudi iz čitavoga poznatog svijeta bili su u Korintu, ipak tekst označava “tumačenje jezika” kao duhovni dar (usp. 1. Kor 12:10.30; 14:26), ne samo osobu kojoj se dogodilo da govori tuđim jezikom.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 12:3: Govor u jezicima.](#)

▣ **“ne govori ljudima nego Bogu”** Korintski jezici su osoban razgovor između Boga i vjernika (usp. 1. Kor 14:24). Jezici sami po sebi nisu sredstvo komunikacije, nego prisno zajedništvo s Bogom. Samo ako su tumačeni razumiju ih i onaj koji ih govori i oni koji slušaju.

▣ **“jer nitko ne razumije”** Jezici su u Korintu čini se bili nepoznati, neartikulirani zvukovi. U Delfima bi jedna posebna osoba (obično žena) izgovorila neartikulirane zvukove, onda bi ih druga tumačila za prisutnoga. Ovaj je postupak izgleda uspoređan s iskustvom “jezika” u Korintu. U Djelima apostolskim ne postoji “tumač”!

14:3 “poučavanje” Ovo je treći test korišten za procjenu duhovnih darova (vidjeti Okvirne uvide u poglavlje 12, C). Poučavaju li oni, ili izgrađuju li, crkvu? Ova je tema opetovana ponovno i ponovno u ovome poglavlju, 1. Poslanica Korinćanima 14:3.4.5.12.17.26. To je razlog zašto “prorokovanje”, shvaćeno kao dijeljenje Evanđelja, mora biti više željeno nego “jezici”.

Prorokovanje naviješta Evandjelje svima prisutnima, dok jezici blagoslivljaju samo onoga koji ih govori osim ako su tumačeni. Ako su tumačeni, jezici i njihov tumač služe istoj svrsi navješćivanja Evandjelja (tj. prorokovanju).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:1: Izgrađivati.](#)

▣ **“i poticanje i tješjenje”** Svrha naviještanja Evandjelja nije isključivo za evangelizaciju, nego i za ohrabrenje crkve (tj. poučavanje, poticanje, i tješjenje). Veliko poslanje uključuje i evangelizaciju i učenje.

14:4 “Onaj tko govori u jeziku izgrađuje sam sebe” Korintski jezici bez tumačenja su darovi usmjereni na pojedinca.

▣ **“crkvu”** Ovo je pojam *ekklesia* bez ČLANA što upućuje cijelo Tijelo vjernika. Pavlova žarka želja je da svi vjernici, ne samo nekolicina izdvojenih, budu blagoslovljeni u okupljenome štovanju.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Crkva \(*ekklesia*\).](#)

14:5 “ja želim da vi svi govorite u jezicima” Usporedite 1. Poslanicu Korinćanima 12:30 i zapamtite da je ovaj izričaj ZAVISNA REČENICA o onome što slijedi. Pavao ne omalovažava jezike, nego:

1. potvrđuje njihov primjeren odnos prema drugima duhovnim darovima
2. postavlja neke praktične smjernice. Korinćani su očito tražili ovaj dar za egoističku, osobnu slavu i ugled.

▣ **“veći je onaj tko prorokuje”** Ovo je procjena temeljena na Pavlovu mjerilu da su jezici manje vrijedni u poučavanju okupljene crkve. Ali zapamtite da je govorenje u jezicima vrijedan dar Duha (usp. 1. Kor 14:18.39)!

▣ **“osim ako tumači”** Ovco je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, uveden s *ei* umjesto s *ean*. Je li za neku osobu moguće imanje oba dara i dar jezika i dar tumačenja? Iz drugih je tekstova očito kako su kršćanski vođe imali više od jednoga duhovnog dara (usp. Djela 13:1; 2. Tim 1:11). Međutim, ako je bilo moguće za istu osobu govor u jezicima i onda tumačenje zašto bi trebao tumač? Kako se ova kombinacija razlikuje od prorokovanja? Možda je moguće da jedan vjernik ima oba dara što su korištena u različitim vremenima /prigodama, ali to nije uobičajeno (usp. 1. Kor 14:13). Vjerojatnije je kako Pavao koristi književnu tehniku da bi podertao potrebu za razumljivom komunikacijom na okupljenome štovanju.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:6-12

⁶Ali sad, braćo, ako dolazim k vama govoreći u jezicima, što ću vam koristiti osim ako vam govorim ili putem otkrivenja ili znanja ili proroštva ili učenja? ⁷Ipak čak beživotne stvari, ili frula ili harfa, u proizvođenju glasa, ako ne proizvede razliku u tonovima, kako će biti poznato što je svirano na fruli ili na harfi? ⁸Jer ako lovački rog proizvodi nejasan zvuk, tko će se pripremiti za bitku? ⁹Tako isto i vi, osim ako ne izgovorite govor jezikom koji je jasan, kako će biti poznato što je bilo rečeno? Jer vi ćete govoriti u zrak. ¹⁰Postoji, možda, mnogo vrsta različitih jezika u svijetu, i nijedna vrsta nije bez značenja. ¹¹Ako dakle ja ne znam značenje jezika, ja ću biti onome koji govori divljak, i onaj tko govori bit će divljak meni. ¹²Tako isto i vi, budući da ste žarki u duhovnim darovima, nastojte obilovati za izgradnju crkve.

14:6 “ako” Postoje četiri TREĆA RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA u ovome odlomku, 1. Poslanica Korinćanima 14:6-12, što podrazumijevaju moguće djelovanje (usp. 1. Kor 14:6.7.8.11). I 1. Korinćanima 14:6 i 7 pitanja su što očekuju “ne” odgovor (kao i 1. Kor 14:9).

▣ **“putem otkrivenja ili znanja ili proroštva”** Ovi pojmovi izgleda odražavaju različite darove, ali razlike su neizvjesne. Moguće zato jer je spomenuto nekoliko nadarenih vođa u Poslanici Efežanima 4:11 od kojih svaki naviješta Evandjelje, ali s različitim naglascima, isto tako, i ovdje. Bog otkriva Svoje istine na različite načine, ali istoga sadržaja. Mnogi darovi, jedno Evandjelje; mnogi daroviti vjernici, jedna svrha /jedan cilj (tj. pouka crkve i rast crkve, usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8).

14:7-8 Pavao koristi glazbene instrumente kako bi stvorio naglasak, frule i harfe u 1. Poslanici Korinćanima 14:7 i vojni rog u 1. Korinćanima 14:8. Glazbala su korištena za različite svrhe (tj. za glazbu ili davanje signala). Ako instrument stvara krivi zvuk to uzrokuje pomutnju. Ljudski glas služi za komunikaciju obavijesti drugim ljudima. Ako proizvodi zvukove što nemaju važnosti za druge ljude promašio je svoju svrhu (usp. 1. Kor 14:9).

14:10 Ovo je rijedak ČETVRTI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Ovaj stih ne može biti upotrijebljen kao dokaz da su jezici poznati jezik. Pavao koristi različite pojmove (tj. *phōnē* ne *glōssa*) i u 1. Poslanici Korinćanima 14:10 i 11. To je slikovit prikaz teškoće razumijevanja nepravilno izgovorenoga jezika ili stranoga jezika. Ljudski jezik mora biti razumljiv.

14:11

NASB, NJB, Pešita	“divljak”
NKJV, NRSV, TEV	“tuđinac”
REB	“blebetanje”

Ovo je bila onomatopejska riječ (tj. *barbaros*) za strane zvukove drugih jezika za Grke i Rimljane, posebice plemenskih skupina na sjeveru Rimskoga Carstva. Grci i Rimljani rekli su kako im ovi plemenski jezici zvuče kao “bar, bar”. Odatle, pojam “barbarin”.

14:12 “budući da ste žarki u duhovnim darovima” Pavao ne kritizira njihovu gorljivost (usp. 1. Kor 14:1), nego je pokušava usmjeriti za poučavanje cijele crkve (usp. 1. Kor 12:7).

▣

NASB, NKJV, NRSV, NIV	“duhovnim darovima”
RSV	“očitovanja Duha”
TEV	“darovi Duha”
NJB	“duhovne sile”

Ovo nije ista grčka riječ kao u 1. Poslanici Korinćanima 12:1 (tj. *pneumatikōn*), nego GENITIV MNOŽINE od *pneuma* ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 2:11-12: Duh u Bibliji](#)), što znači “dah”, “vjetar”, “duh”. Ovaj oblik nađen je i u 1. Korinćanima 12:10, gdje upućuje na određeni dar (tj. razlikovanje duhova, usp. 1. Iv 4:1). U okviru izgleda ovo upućuje na različite duhovne darove date od Duha (usp. 1. Kor 12:11) za zajedničko dobro Tijela (usp. 1. Kor 12:7).

▣ “nastojte obilovati za izgradnju crkve” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA MNOŽINE. Cilj duhovnih darova nije uzdizanje i slava pojedinca, nego zdravlje i rast Tijela Kristova, Crkve.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:8: Obilovati \(*periseuō*\).](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:13-19

¹³Prema tome pustite onomu koji govori u jeziku molitvu da ga može tumačiti. ¹⁴Jer ako ja molim u jeziku, moj duh moli, ali moj um je neplodan. ¹⁵Što je posljedica onda? Ja ću govoriti s duhom i ja ću moliti s umom također; ja ću pjevati s duhom i ja ću pjevati s umom također. ¹⁶Inače ako vi blagoslivljate u duhu samo, kako će onaj tko popunjava mjesto nedarovitog reći “Amen” kod vašega davanja hvala, budući on ne zna što vi govorite? ¹⁷Jer vi dajete zahvale dobre dovoljno, ali druga osoba nije poučena. ¹⁸Ja zahvaljujem Bogu, govorim u jezicima više nego vi svi; ¹⁹međutim, u crkvi ja želim reći pet riječi svojim umom tako da mogu poučiti druge također, radije nego deset tisuća riječi u jeziku.

14:13 U okviru ovo podrazumijeva da je komuniciranje Evanđelja svima bolje od osobne ekstaze (usp. 1. Kor 14:15). Podrazumijeva li ovaj stih da vjernici primaju jedan dar kod spasenja (usp. 1. Kor 12:11), ali mogu kasnije moliti za drugi? Ovo pitanje mora ostati neodgovoreno. Izvjesno je da neki imaju nekoliko darova (usp. Djela 13:1; 1. Tim 2:7; 2. Tim 1:11).

14:14 “ako” Ovo je još jedan TREĆI RAZRED KONDICIONALNA, kao u 1. Poslanici Korinćanima 14:6.7.8.11.23.24.28, i 29.

▣ “moj duh moli” Ovo upućuje na ljudski duh. To je bila književna metafora za osobnost.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(*pneuma*\) u Novome zavjetu.](#)

▣ “moj um je neplodan” Pavao je igrao na ljubav Korinćana za mudročeu. On isto tako ponovno potvrđuje da samo jezici ne komuniciraju, čak niti onome koji ih govori.

14:15

NASB	“Što je posljedica onda”
NKJV	“Što je ishod onda”
NRSV, TEV	“Što bih trebao činiti onda”
NJB	“Što onda”

Ovo je idiom (usp. 1. Kor 14:26; Djela 21:22). Pavao želi povući zaključak za svoju raspru.

▣ “ja ću pjevati s duhom” Podrazumijeva li ovo drugi duhovni dar (usp. 1. Kor 14:26; Kol 3:16; Ef 5:19)?

14:16 “ako” Ovo je još jedan TREĆI RAZRED KONDICIONALNA, kao u 1. Poslanici Korinćanima 14:6.7.8.11, i 14.

▣

NASB	“onaj tko popunjava mjesto nedarovitog”
NKJV	“on tko zauzima mjesto neupućenoga”
NRSV	“kako može itko na mjestu stranoga lica”
TEV	“kako mogu obični ljudi uzeti dio na sastanku”
NJB	“nepoznata osoba”

Ovo je bio pojam korišten o nekome tko je bio neupućen ili neobučen u određenome području, stoga, neprofesionalna osoba ili laik (usp. Djela 4:13; 2. Kor 11:6). Ova uporaba ovdje i u 1. Poslanici Korinćanima 14:23-24 može imati jedno od dva moguća značenja:

1. redovit posjetitelj kršćanskoga sastanka dok je u 1. Korinćanima 14:23 moguće to posjetitelj koji je došao prvi puta
2. moguće novi kršćanin, ali netko bez darova govorenja u jezicima ili tumačenja.

Izričaj “mjesto (od)” upućuje ili na:

1. posjetitelje ili moguće nove kršćane koji su imali označena sjedišta gdje su mogli jasno čuti
2. idiom za nekoga tko je neupućen.

▣ “reći ‘Amen’” Jamačno je moguće kako se ovaj pojam može odnositi na nenadarenoga vjernika (vidjeti F. F. Bruce, *Answers to Questions*, str. 98). Ako je tako onda je Pavao želio da vjernici “provjere” ili “prosude” proročke riječi izgovorene na okupljenome štovanju (usp. 1. Kor 2:12.15; 14:29.37; 1. Sol 5:20-21; također zabilježite 1. Iv 4:1). Nitko ne može reći “amen” osim ako:

1. oni razumiju što je bilo rečeno
2. oni su imali načina (tj. Duh) za procjenu što je bilo rečeno.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Amen.](#)

POSEBNA TEMA: AMEN

I. STARI ZAVJET

A. Pojam “Amen” je od hebrejske riječi za:

1. “istina“ (*emeth*, BDB 49)
2. “istinitost /istinoljubivost” (*emun*, *emunah*, BDB 53)
3. “vjera” ili “vjernost”
4. “pouzdanje” (*dmn*, BDB 52).

B. Njegova etimologija označava stabilan fizički stav osobe. Oprečno bi bilo on tko je nestabilan, klizav (usp. Ps 35:6; 40:2; 73:18; Jer 23:12) ili teturajući (usp. Ps 73:2). Od ove doslovne uporabe razvilo se metaforičko proširenje o vjernosti, vjerodostojnosti, odanosti, i pouzdanosti (usp. Hab 2:4).

C. Posebne uporabe ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu](#)):

1. stup /uzdanica, 2. Knjiga o Kraljevima 18:16 (1. Tim 3:15)
2. sigurnost, Knjiga Izlaska 17:12
3. nepokolebljivost, Knjiga Izlaska 17:12
4. stabilnost /postojanost, Knjiga proroka Izaije 33:6
5. istinito, 1. Knjiga o Kraljevima 10:6; 17:24; 22:16; Izreke 12:22
6. čvrsto, 2. Knjiga Ljetopisa 20:20; Knjiga proroka Izaije 7:9
7. pouzdano /čvrsto (Tora), Psalam 119:43.142.151.160.

- D. U SZ-u dva su druga hebrejska pojma korištena za djelatnu vjeru:
1. *bathach* (BDB 105), pouzdanje
 2. *yra* (BDB 431), strah, poštovanje, štovanje (usp. Post 22:12).
- E. Od smisla pouzdanosti ili vjerodostojnosti razvila se liturgijska uporaba za potvrdu istine ili vjerodostojne izjave drugoga (usp. Br 5:22; Pnz 27:15-26; 1. Kr 1:36; 1. Ljet 16:36; Neh 5:13; 8:6; Ps 41:13; 72:19; 89:52; 106:48; Jer 11:5; 28:6).
- F. Teološki ključ ovome pojmu nije vjernost čovječanstva, nego YHWH-ina (usp. Izl 34:6; Pnz 32:4; Ps 108:4; 115:1; 117:2; 138:2). Jedina nada paloga čovječanstva je milostiva, vjerna, zavjetna odanost YHWH i Njegovih obećanja. Oni koji poznaju YHWH-u moraju biti slični Njemu (usp. Hab 2:4). Biblija je povijest i zapis Božje obnove Njegove slike (usp. Post 1:26- 27) u čovječanstvu. Spasenje obnavlja sposobnost čovječanstva da ima prisno zajedništvo s Bogom. To je razlog zašto smo stvoreni.

II. NOVI ZAVJET

- A. Uporaba riječi “amen” kao zaključna liturgijska potvrda izjave istinitosti uobičajena je u NZ-u (usp. 1. Kor 14:16; Otk 1:7; 5:14; 7:12).
- B. Uporaba pojma kao završetak molitve uobičajena je u NZ-u (usp. Rim 1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal 1:5; 6:18; Ef 3:21; Fil 4:20; 2. Sol 3:18; 1. Tim 1:17; 6:16; 2. Tim 4:18).
- C. Isus je jedini koji je koristio pojam (dvostruko u Evanđelju po Ivanu - 25 puta, tj. Iv 1:51; 3:3.5.11; itd.) za uvođenje važnih izjava (usp. Lk 4:24; 12:37; 18:17.29; 21:32; 23:43).
- D. Pojam je korišten kao naslov za Isusa u Otkrivenju 3:14 (također zabilježite 2. Kor 1:20, moguće naslov za YHWH-u iz Iz 65:16).
- E. Zamisao vjernosti ili vjere, istinitosti, ili pouzdanja izražena je u grčkome pojmu *pistos* ili *pistis*, što je u engleskome prevedeno kao “pouzdanje”, “vjera”, “vjerovati” ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(pistis \[imenica\], pisteuō, \[glagol\], pistos \[pridjev\] u NZ-u\)](#)).

14:16.17 “kod vašega davanja hvala ...vi dajete zahvale” Ovaj izričaj može upućivati na Večeru Gospodnju, što je bila nazvana *Eucharist* od grčkoga pojma “davati hvale”. Stih 17, međutim, podrazumijeva kako to upućuje na molitvu.

[Vidjeti posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:4: Zahvaljivanje.](#)

▣ **“druga osoba”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 6:1.

14:18 “Ja zahvaljujem Bogu, govorim u jezicima više nego vi svi” Pavao je znao o čemu govori. Ovaj stih, kombiniran s 1. Poslanicom Korinćanima 14:39, mora napraviti to da suvremeni kršćani dva puta promisle prije negoli kritiziraju zamisao govorenja u jezicima u današnje vrijeme. To isto tako mora učiniti da i oni koji to naglašavaju promisle dva puta. Pavao to priznaje kao da se to podcjenjivalo.

Zanimljivo je kako se ovo poglavlje prebacuje između JEDNINE, 1. Poslanica Korinćanima 14:2.4.9.13.14.19.26.17, i MNOŽINE, 1. Korinćanima 14:5.6.18. 22.23.39.

Napetost u ovoj crkvi bila je: (1) između društvenih klasa i (2) između pojedinačne nadarenosti i skupne pouke. U Crkvi pojedinac uvijek služi skupnosti (usp. 1. Kor 12:7)!

Ovo je još jedan primjer Pavlova pokušaja identificiranja, u najmanju ruku do neke mjere, s previše gorljivim vjernicima u Korintu. Kao što potvrđuje znanje, ali naglašava ljubav, on sad potvrđuje jezike, ali naglašava pouku.

14:19 “međutim, u crkvi ja želim reći pet riječi svojim umom ... radije nego deset tisuća riječi u jeziku” Književna jedinica poglavlja 11 – 14 bavi se s javnim, okupljenim štovanjem (usp. 1. Kor 14:23.28.34). U ovoj okolnosti osobnoga štovanja u jezicima manje je poželjno jer se nitko drugi nije učio i time obratio (usp. 1. Kor 14:24-25) ili poučavao /izgrađivao (“tako da mogu poučiti i druge”, usp. 1. Kor 14:3.4.5.12.13.19.26).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:20-25

²⁰Braćo, nemojte biti djeca u svome razmišljanju; ipak u zlu budite dojenčad, ali u svome razmišljanju budite zreli. ²¹U Zakonu je pisano: “BUDITE LJUDI STRANIH JEZIKA I USNAMA STRANACA JA ĆU GOVORITI OVOME NARODU, I ĆAK I TAKO ONI NEĆE POSLUŠATI MENE”, govori Gospodin. ²²Tako onda jezici su za znak, ne onima koji vjeruju nego nevjernicima; ali proroštvo je za znak, ne nevjernicima nego onima koji vjeruju. ²³Stoga ako se cijela crkva skupi zajedno i svi govore u jezicima, i nedaroviti ljudi ili nevjernici uđu, neće li oni reći da ste vi ljudi? ²⁴Ali ako svi prorokuju, i nevjernik ili nedarovit čovjek uđe, on je osuđen od svih, on je pozvan dati račun od svih; ²⁵tajne njegova srca su objelodanjene; i tako on će pasti na svoje lice i štovati Boga, izjavljujući da je Bog zasigurno među vama.

14:20 “nemojte biti djeca” Ovo je PREZENT IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što obično znači zaustaviti djelo što je u tijeku. Oni su bili djeca u ovome području (usp. Ef 4:14), iako su mislili da su toliko duhovni i mudri!

▣ **“u svome razmišljanju”** Ovo je od grčke riječi za dijafragmu ili prečagu. To, a ne mozak, smatralo se fiziološkim mjestom uma za drevne ljude.

▣ **“ipak u zlu budite dojenčad”** U nekim područjima vjernici bi trebali biti neobaviješteni (usp. Mt 10:16; Rim 16:19). Jedna od najvećih zaštita protiv zla je zanemarivanje ili bezazlenost.

▣ **“budite zreli”** Pavao koristi ovaj pojam (tj. *teleios*) za opis vjernika koji u potpunosti razumije Evanđelje i živi ga (usp. 1. Kor 2:6; 13:10; 14:20; Ef 4:13; Fil 3:15; Kol 1:28). Svi vjernici započinju kao bebe kršćani i moraju rasti. Postoje stupnjevi razumijevanja i pobožnoga života. Međutim, ovaj pojam ne podrazumijeva bezgrješnost, nego duhovnu puninu i opremu za službu.

14:21-22 Ovo je djelomičan navod iz Knjige proroka Izaije 28:11-12. Odnosi se na asirijsku invaziju na Izrael. Stih 22 odnosi se na ovaj navod a **ne** na čitavi okvir. Ova rečenica je upravo oprečna svemu što je Pavao rekao u ovome okviru. To se mora odnositi jedino na SZ-ni navod. Pavao koristi “znak” na dva načina: osuda i milost.

14:21 “U Zakonu” Uobičajeno bi u židovskome okviru ovo upućivalo na Mojsijeva pisanja (tj. Post - Pnz), ali ne uvijek. U Evanđelju po Ivanu 10:34; 12:34; i 15:25, ovaj izričaj upućuje na navod iz Psalama, kao i u Poslanici Rimljanima 3:9. Taj isti izričaj upotrijebljen je u 1. Poslanici Korinćanima 14:34, ali neizvjesno je na koji tekst upućuje osim moguće na Knjigu Postanka 3.

Walter Kaiser, u *Toward An Exegetical Theology*, str. 110, daje zanimljiv komentar kako su stihovi 34 i 35 navod iz pisma što je Pavao primio od korinške crkve. Obično su Pavlovi odgovori na njihova napisana pitanja uvedeni izričajem, “sad glede /što se tiče” (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1), ali ne uvijek (tj. očit navod iz pisma nađen je u 1. Kor 6:12 i 10:23). Ako je ovo istina onda “Zakon također kaže” može upućivati na Psalam 68:11, na kojeg je smjerano bez navođenja u 1. Poslanici Korinćanima 14:36! Psalam 68:11 tvrdi naviještanje dobrih vijesti na okupljenome štovanju od strane žena.

Gordon Fee, u svome komentaru 1. Poslanice Korinćanima (*New International Commentary*), također potvrđuje kako Pavao nije napisao 1. Korinćanima 14:34-35 (str. 699-708). Vidjeti Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary On the Greek New Testament*, str. 565-566.

14:23 “ako” Ovo je još jedan TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE (usp. 1. Kor 14:6.7.8.11, i 14).

▣ **“cijela crkva skupi zajedno”** Književni okvir poglavlja 11 – 14 bavi se sa smjericama za okupljeno štovanje.

Obično su se rane crkve sastajale u privatnim kućama (tj. kućne crkve). Često je u gradu veličine Korinta bilo uključeno nekoliko kuća. Ovo može biti jedan od razloga za razvitak frakcija unutar crkve. Pavlove riječi podrazumijevaju sastajanje veće skupine moguće zbog slavljenja blagdana ljubavi (usp. 1. Kor 11:17-34) i Gospodnje večere. Koliko često i gdje su se sastajali neizvjesno je. Iz ovoga stiha očito je da su gosti bili dopušteni, što pokazuje kako to nije bio tajni ili zatvoreni sastanak.

▣

NASB, REB	“(da) ste vi ljudi”
NKJV, NRSV	“vi ste van pameti”
TEV	“svi ste svi ljudi”
NJB	“vi svi buncate”

Ovaj pojam (tj. *mainomai*) upotrijebljen je u Djelima apostolskim 12:15 i 26:24-25. U Evanđelju po Ivanu 10:20 upotrijebljen je za opis demonske opsjednutosti. Taj pojam ne podrazumijeva ludilo, nego opsjednutost duhom. U grčkoj kulturi to bi se vidjelo kao privilegirano duhovno stanje, ali to nije tako u kršćanstvu.

14:24 “ako” Ovo je još jedan TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE (usp. 1. Kor 14:6.7.8.11.14.23.24.28.29).

NASB	“osuđen ... pozvan dati račun”
NKJV	“uvjeren ... osuđen”
NRSV	“ukoren ... pozvan dati račun”
TEV	“uvjereni o svome grijehu ... osuđeni”
NJB	“naći se na kušnji ... osuđen”

Proročanstvo donosi razumijevanje i proglašenje krivim /osudu; jezici donose zbrku posjetiteljima nevjernicima ili novim vjernicima.

▣ “svi ... svih ... svih” Ovo ne podrazumijeva da je svaki vjernik govorio na svakoj službi štovanja, nego da su sve što su radili na službi štovanja dodavali duhovnome uvjerenju što su posjetitelji i moguće novi vjernici doživjeli. Ovi “svi /svih” sigurno uključuje prisutne žene vjernice.

14:25 “tajne njegova srca su objelodanjene” Ovo može upućivati na istinu da:

1. Bog poznaje misli čovječanstva i donosi uvjerenje o krivnji Svojim Duhom (usp. 1. Kor 14:24)
2. javno ispovijedanje grijeha bio je dio štovanja prvoga stoljeća (usp. Mt 3:6; Mk 1:5; Djela 19:18; i Jak 5:16).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:9: Srce.](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:26-33

²⁶Što je *ishod* onda, braćo? Kad se sastanete, svaki od vas ima psalam, ima učenje, ima otkrivenje, ima govor u jeziku, ima tumačenje. Neka sve stvari budu učinjene za izgradnju. ²⁷Ako itko govori u jeziku, *to bi trebala biti* dvojica ili najviše trojica, *svaki* za redom, a jedan mora tumačiti; ²⁸ali ako nema tumača, on mora šutjeti u crkvi; i neka on govori sebi i Bogu. ²⁹Neka dvojica ili trojica proroka govore, a drugi neka prosuđuju. ³⁰Ali ako je otkrivenje dano drugome koji sjedi, prvi mora ušutjeti. ³¹Jer vi svi možete prorokovati jedan po jedan, tako da svi mogu učiti i svi mogu biti opomenuti; ³²a duhovi proroka podložni su prorocima; ³³jer Bog nije *Bog* zbrke nego mira, kao u svim crkvama svetih.

14:26-33 Ovo nam daje pravi uvid u dinamičku, neustanovljenu službu štovanja Rane crkve. Očevidno nije postojalo, još, profesionalno svećenstvo. Svatko je mogao i govorio je slobodno. Problemi su iznikli u dva područja:

1. postojala je zbrka zbog previše onih koji su željeli govoriti
2. oni su prekidali jedan drugoga.

Pavao nastoji ustrojiti službu okupljenoga štovanja tako da ne ograniči slobodu Duha, nego naglasi svrhu sastanka, što je spasenje nespasjenih i zrelost spašenih (usp. Mt 28:19-20). Ovo nije ustroj zbog ustroja (usp. 1. Kor 14:32)! Pavao **ne** traži uspostavu okolnosti nadziranoga štovanja!

14:26 “Što je *ishod* onda” Vidjeti bilješku u stihu 15.

▣ “Neka sve stvari budu učinjene za izgradnju” Ovo je ponavljani nalog (tj. PREZENT PASIVNOGA [deponent] IMPERATIVA). Svrha duhovnih darova nije uzdizanje pojedinca, nego rast (i u broju i u zrelosti) Crkve. Reći to drugim riječima: “Vrši li ovaj čin ili ustroj svrhu Isusova Velikoga poslanja” (usp. Mt 28:19-20)?

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 8:1: Izgrađivati.](#)

14:27 “Ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Pavao ne potvrđuje njihova djelovanja, nego daje napomenu o njihovim djelovanjima.

14:28 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Pavao želi da okupljeno štovanje osigura duhovnu obavijest svima prisutnima. Govor u jezicima je prihvatljiv ako se tumači. Okupljeno štovanje nije vrijeme i mjesto za privatno iskustvo i pobožnost kako bi se nadvladala svrha skupnoga sastanka!

▣ **“ako nema tumača, on mora šutjeti u crkvi”** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Jezici i proroštvo je nadzirajuće od osobe koja je darovita (usp. 1. Kor 14:30). Izgradnja Tijela Kristova i evangelizacija, ne osobna sloboda, ključevi su javnoga štovanja.

14:29 Proroci nemaju nepobitnu slobodu (tj. tema, vrijeme, ili sadržaj) da govore. Oni moraju biti procijenjeni od drugih darovitih vjernika (usp. 1. Kor 14:30 i 12:10; 1. Iv 4:1-3). Zapamtite da su demoni bili prisutni kad je Isus govorio i u sinagogi i propovijedao na otvorenome.

▣ **“neka prosuđuju”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 4:7 i [Posebnu temu u 1. Korinćanima 10:29: Osuđivanje \(smiju li kršćani suditi jedan drugoga?\)](#).

14:30 “ako” Ovo je još jedan TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE (usp. usp. 1. Kor 14:6.7.8.11.23.24.28.29).

▣ **“prvi mora ušutjeti”** Ovo je usporedno s 1. Poslanicom Korinćanima 14:28 (tj. PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA). To podrazumijeva da govornik može biti prekinut od drugoga vjernika te da trenutačni govornik mora slušati novoga govornika prije odazivanja ili dodavanja otkrivenju. Ove rane službe bile su vrlo dinamičke i improvizirane. Ovo apelira na neke osobe jednako snažno kao i na strogi red drugih osoba!

Sad pitanje glasi: “Je li to bio standardan ustroj u svima Pavlovim crkvama ili jedinstveni vid crkve u Korintu? Uzimamo li ovu raspru kao NZ-ni dokaz o tome kako bi sve službe trebale biti ustrojene ili je to samo primjer kako se baviti s problemima u ovome području?”

14:31 “Jer vi svi možete prorokovati jedan po jedan” Kako se mora doslovno uzeti ovaj izričaj? Tvrdi li Pavao ustroj ili neograničenu mogućnost za bilo koga i sve vjernike da govore u istoj službi štovanja? Nije li bilo vremenskih ograničenja u ranim okupljenim službama? Ovo je primjer književne izjave, a ne doslovne izjave. U okviru Pavao ograničava njihovu slobodu, a ne širi njihovu slobodu!

Međutim, pojam “svi” sigurno podrazumijeva kako su i muškarci i žene mogli prorokovati (usp. 1. Kor 11:5). Svi vjernici, muški i ženski, daroviti su za zajedničko dobro (usp. 1. Kor 12:7; 14:26). Ovo dodaje daljnjoj potrebi razjašnjavanja 1. Poslanice Korinćanima 14:34!

▣ **“tako da svi mogu učiti i svi mogu biti opomenuti”** Ova rečenica o svrsi (tj. *hina*) izjavljuje Pavlovu glavnu brigu, ne to kako su svi kadri govoriti, nego da su svi izgrađeni, poučeni, i zreli! To je ponavljana tema ovoga poglavlja.

14:32

NASB, NKJV, NRSV “**duhovi proroka podložni su prorocima**”

TEV “**dar naviještanja Božje poruke trebao bi biti pod nadzorom govornika**”

NJB “**proročki duh je pod nadzorom proroka**”

Ove mogućnosti prijevoda pokazuju dva različita načina kako se može razumjeti ovaj izričaj:

1. oni koji navješćuju Božju poruku podložni su (tj. PREZENT PASIVNOGA INDIKATIVA) drugima koji navješćuju Božju poruku (tj. proroci provjeravaju proroke, 1. Kor 14:29)
2. onaj tko naviješta Božju poruku ima osoban nadzor (tj. PREZENT SREDNJEGA INDIKATIVA) kada i što će reći (usp. 1. Kor 14:30).

Pojam “duh” upotrijebljen je na iste načine kao u 1. Poslanici Korinćanima 14:2.14.15 (dva puta).16. To je idiomski način upućivanja na osobnost pojedinca (usp. 1. Kor 2:11; 5:3-4; 7:34; 16:18). Vidjeti bilješke o “podložnosti” u 1. Korinćanima 16:16.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(*pneuma*\) u Novome zavjetu; i \[Posebnu temu dolje: Pokornost \\(*hupotassō*\\)\]\(#\).](#)

POSEBNA TEMA: POKORNOST (*hupotassō*)

Septuaginta koristi ovaj pojam za prijevod deset različitih hebrejskih riječi. Njegovo temeljno značenje bilo je “naručiti” ili “pravo zapovijedanja”. Ovo je uzeto iz Septuaginte (LXX):

1. Bog zapovijeda (usp. Lev 10:1; Jona 2:1; 4:6-8)

2. Mojsije zapovijeda (usp. Izl 36:6; Pnz 27:1)
3. kraljevi zapovijedaju (usp. 2. Ljet 31:13).

U NZ-u ovaj se smisao nastavlja kao u Djelima apostolskim 10:48, gdje apostol zapovijeda “pokornost”. Međutim, novi suzvuci razvili su se u NZ-u:

1. razvija se dragovoljni aspekt (često SREDNJE STANJE)
2. ovo samo-ograničavajuće djelovanje može se vidjeti u Isusovoj pokornosti:
 - a. Ocu (usp. 1. Kor 15:25)
 - b. Njegovim zemaljskim roditeljima (usp. Lk 2:51)
3. vjernici se pokoravaju vidovima kulture kako se to ne bi štetno odrazilo na Evanđelje:
 - a. drugi vjernici (usp. Ef 5:21)
 - b. žene vjernika (usp. Kol 3:18; Ef 5:22-24; Tit 2:5; 1. Pt 3:1)
 - c. vjernici poganskim vladama (usp. Rim 13:1-7; 1. Pt 2:13).

Vjernici djeluju iz pobuda ljubavi, za Boga, za Krista, za Kraljevstvo, za dobro drugih.

Kao *agapaō* (ljubav) Crkva je ispunila taj pojam s novim značenjem temeljenim na potrebama Kraljevstva i potrebama drugih. Ovaj pojam poprima novu plemenitost nesebičnosti, ne temeljenu na zapovijedi, nego na novome odnosu prema samodajućem Bogu i Njegovome Mesiji. Vjernici slušaju i pokorni su za dobro cjeline i blagoslova Božje obitelji.

14:33

NASB

“jer Bog nije *Bog* zbrke nego mira”

NKJV

“jer Bog nije začetak zbrke nego mira”

NRSV, NJB

“jer Bog je Bog ne nereda nego mira”

TEV

“jer Bog ne želi da mi budemo u neredu nego u skladu i miru”

Ovo je upućuje na stvaranje. To nije red nasuprot kaosa, nego frakcijski klinč ili egoizam nasuprot mira. To ne omalovažava dinamičku narav štovanja prvoga stoljeća (usp. 1. Kor 14:39-40), nego ljubomoran, egoističan stav nekih nadarenih govornika (usp. 2. Kor 6:5; 12:20; Jak 3:16). I način našega štovanja i stav odražavaju se na Boga za kojeg tvrdimo da slavimo (usp. 1. Kor 11:17-34).

▣ “kao u svim crkvama svetih” Neizvjesno je ide li ovaj izričaj s 1. Poslanicom Korinćanima 14:33a (NASB, NKJV) ili s 1. Korinćanima 14:34 (NRSV, TEV, NJB). Zato jer se izričaj “u crkvama” ponavlja u 1. Korinćanima 14:33b vjerojatno je da 33b oblikuje zaključnu oznaku kao što čini u 1. Korinćanima 4:17 i 7:17. Ovaj izričaj izjavljuje jasno svima korinćanskim kućnim crkvama da one nisu posebno, superiorno, ili jedinstveno darovite (usp. 1. Kor 4:17; 7:17; 11:16; 14:33.36; 16:1).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Sveti \(*hagios*\).](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:34-36

³⁴Žene moraju šutjeti u crkvama; jer njima nije dopušteno govoriti, nego se moraju pokoriti, baš kao što Zakon kaže isto tako. ³⁵Ako one žele naučiti bilo što, neka pitaju vlastite muževe doma; jer neprimjereno je ženama govoriti u crkvi. ³⁶Je li od vas to da je riječ Božja *prvo* izašla? Ili je ona došla samo k vama?

14:34 “Žene moraju šutjeti u crkvama” Ovaj stih postao je glavni teološki problem u određenim dijelovima suvremene crkve. Suvremeni zapadnjački društveni, kulturološki trend prema pravima pojedinca i jednakosti učinio je da NZ, posebice Pavao, izgledaju osuđujući i oni koji su negativni glede ovoga pitanja. U Pavlovome vremenu njegova teologija što se odnosila na žene bila je radikalno pozitivna (usp. Ef 5:22-23). Pavao je očito radio s mnogim ženama, kao što njegov popis u suradnicama u Poslanici Rimljanima 16 pokazuje.

Čak i u ovome okviru, Pavao izriče ravnotežu, 1. Korinćanima 11:5 nasuprot 14:34. Nekako se 1. Korinćanima 14:34-35 jedinstveno odnosi na Korint i prvo stoljeće. Mnogo je teorija ([vidjeti Posebne teme dolje](#))! Kako se odnosi na naše vrijeme problematično je. Dogmatizam i dokazni-tekstovi su neprikladni. Biblijski svjedok nije jednoobrazan niti monolitan o ovome pitanju.

Pavao ograničava nekoliko skupina u okolnosti korinćanskoga štovanja, “šutjeti”, 1. Korinćanima 14:28.30.34. Postojao je problem u okupljenome štovanju u Korintu. Kršćanke su bile dio toga problema. Njihova nova sloboda u Kristu (ili njihovo

bivanje dijelom rimskoga društvenog pokreta žena za slobodom) prouzročila je kulturološke, teološke, i evangelizacijske probleme. U naše vrijeme suprotno tome može biti istina. Darovite žene-vođe pomoći će da crkva u dvadeset i prvome stoljeću dosegne svijet s Evanđeljem. To ne utječe na Bogom-dani red Stvorenja, nego pokazuje prvenstvo evangelizacije (usp. 1. Kor 9:22). Ovaj problem nije Evanđelje niti je to doktrinarni problem.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:5: Žene u Bibliji](#); i [Posebne teme dolje: Pavlova uporaba žena u službi](#); i: [Teorije što se odnose na “žene neka šute”](#).

POSEBNA TEMA: PAVLOVA UPORABA ŽENA U SLUŽBI

Zabilježite sve žene u Poslanici Rimljanima 16 koje su bile Pavlovi suradnici u Evanđelju (usp. Fil 4:3):

Feba (đakonica) u Poslanici Rimljanima 16:1

Priska u Poslanici Rimljanima 16:3

Marija u Poslanici Rimljanima 16:6; Juniya (ili Juniye—ako je tako onda je to bio muškarac) u Poslanici Rimljanima 16:7

Trifena i Trifoza u Poslanici Rimljanima 16:12

Persida u Poslanici Rimljanima 16:12

“njegovu majku” u Poslanici Rimljanima 16:13

Julija (moguće apostol) u Poslanici Rimljanima 16:15

i “njegovu sestru” u Poslanici Rimljanima 16:15.

Budite pozorni od dogmatizma u ovome području žena u službi. Svi su vjernici daroviti (usp. 1. Kor 12:7.11); svi vjernici su puno-vremenski službenici (usp. Ef 4:12). U ovome popisu imamo ženu đakonicu, Febu, moguće ženu koja je bila apostol, Juniya (usp. Joel 2:28; Djela 2:16-21). Teško je znati kako se nositi s tim pitanjem biblijski zbog naizgled paradoksalnih Pavlovih izjava kao što je u 1. Poslanici Korinćanima 11:4-5 uspoređeno s 14:34.

POSEBNA TEMA: TEORIJE ŠTO SE ODOSE NA “ŽENE NEKA ŠUTE”

- I. Ovo nije izjava od Pavla, nego kasniji dodatak (usp. Gordon Fee, *New International Commentary*, “1. Poslanica Korinćanima”, str. 699-708), obično temeljena na nekima grčkim rukopisima (tj. MSS D, F, G; jedan MS od Vulgate; otac Latinske crkve Ambrosiaster, poslije godine 384.) koji stavlja 1. Poslanicu Korinćanima 14:33-34 nakon stiha 40.
- II. Pavao navodi pismo iz Crkve, što izriče kriva stajališta frakcijske skupine. Pavao je navodi kako bi je nijekao. Međutim, ova razvučena raspra (tj. 1. Kor 14:33-35 ili 36) ne odgovara ranijim Pavlovi “sloganima”. To nije jednostavno izjava što je promijenio Pavao, nego neprekidan argument.
- III. Pavao upućuje na problem skupine žena koje su prekidale službu štovanja ili govorom u jezicima, prorokovanjem, ili pitanjima. Njihov suvišak u njihovoj novoj slobodi u Kristu bio je prouzročen kulturološkim različitostima u evangelizaciji i štovanju.
- IV. Pavao ograničava žene, ne u javnome prorokovanju, nego u procjeni poruka drugih proroka (tj. muških proroka), čime se podrazumijeva autoritet nad njima (James Hurley, *Men and Women in Biblical Perspective*, str. 185-194 i Wayne Grudem, *The Gift of Prophecy in I Corinthians*, str. 239-255).
- V. Pavao se bavi s različitim situacijama u 1. Poslanici Korinćanima 11:5 i 14:34.
 - A. Jedna je kućna crkva (tj. 11:5) a jedna je okupljena crkva (tj. 14:34).
 - B. 11:5 naslovljava žene koje su same a 14:34 žene koje su udane.
 - C. Neke su žene bile jogunaste /neposlušne ili previše otvorene.

Raznolikost i broj tumačenja pokazuje nesigurnost suvremenih tumača što se odnosi na prakse štovanja u Korintu (vidjeti Bruce W. Winter, *After Paul Left Corinth*) i u tome slučaju, kršćanskih kongregacija prvoga stoljeća. Je li problem bio:

1. položaj (tj. iznimno Korint),
2. rimska kultura prvoga stoljeća,
3. zloporaba darovitosti,

4.	pokušaj dominacije žena,
5.	pokušaj uvođenja židovskoga ustroja,
6.	krivo gledište frakcijske skupine u Korintu?

▣ (14:34)

NASB	“se moraju pokoriti”
NKJV	“one moraju biti pokorne”
NRSV	“trebaju biti podređene”
TEV	“one ne smiju biti glavne”
NJB	“njihov je podređeni dio”

Ovo je PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA. “Pokoriti” je vojni pojam što opisuje zapovjedni lanac. Korišten je o Isusu (usp. Lk 2:51 za Njegove zemaljske roditelje i u 1. Kor 15:28 za Njegova nebeskoga Oca) i sveopća je istina za Crkvu (usp. Ef 5:21).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 14:32: Pokornost \(*hupotassō*\).](#)

▣ “**baš kao što Zakon kaže isto tako**” Upućuje li Pavao na poseban tekst ili na opće načelo? Ne postoji SZ-ni tekst što kaže to. Moguće je da u svjetlu 1. Poslanice Korinćanima 11:8-9 to upućuje na Knjigu Postanka 2:20-24 (usp. 1. Tim 2:13). Neki misle kako je to ishod Pada te da ovo upućuje na Postanak 3:16. Također je okvirno moguće da se “pokornost” odnosi na uporabu riječi u 1. Korinćanima 14:32, gdje bi to upućivalo na pokornost drugim prorocima (usp. *Hard Sayings of the Bible*, str. 616).

Postoji tečnost u Pavlovim pisanjima u uporabi ovoga pojma “Zakon /zakon”. Najčešće upućuje na Mojsijevski Zakon, Stari savez, ali ponekad upućuje na općenitu zamisao o zakonu. Ako je tako ovdje onda to upućuje na opća načela patrijarhalne, “muškarci prvi”, kulture.

Ako je ženama bilo dopušteno bivanje na čelu, čak i u javljanju, to bi povrijedilo Kristovu uzročnost u prvome stoljeću grčko-rimskoga svijeta. Na ovaj je način to slično načinu kako se NZ odnosi prema problemu ropstva. Vidjeti bilješku u 1. Korinćanima 14:21 za različito razumijevanje ovoga izričaja.

14:35 Ovaj stih pokazuje kako pojam “žene” u 1. Poslanici Korinćanima 14:34 upućuje na “supruge”. Podrazumijeva li to da neudane žene smiju govoriti? Ova ista višeznačnost nalazi se i u poglavlju 11:5.

Ovaj stih odnosi se na 1. Timoteju poslanicu 2:11-12 i Titu 2:5. Je li to teološki ili kulturološki u 1. Timoteju 2:13-14? Je li to zaključano u jedinstvenu povijesnu okolnost ili je to sveopća istina za sve kulture, sva doba? Biblijski svjedok govori s dva glasa (usp. *How to Read the Bible For All Its Worth* od Gordon Feeja i Douglasa Stuarta, str. 15.63.72.74).

▣ “**Ako**” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Kršćanke su postavljale pitanja na okupljenome štovanju u Korintu. Crkveni sastanci već su bili prekidani pjevačima, govornicima u jezicima, tumačima jezika, i prorocima. Sad su znatiželjne žene ili žene koje su se šepurile svojom slobodom također postale djelatno uključene u kaos!

▣ “**neka pitaju**” Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Ovim je ženama bilo rečeno koga nek pitaju i kad neka pitaju i zašto! Njihova su djelovanja utjecala na učinkovitost okupljenoga štovanja.

Molim vas pročitajte bilješku o razumijevanju Waltera C. Kaisera 1. Poslanice Korinćanima 14:34-36 i 1. Korinćanima 14:21, odlomak dva.

14:36 Ovo je bilo sarkastičko pitanje za sudar ponosite korinške crkve s duhovnom stvarnošću i njihovu mjestu među drugim kongregacijama. Gramatički oblik ova dva pitanja u 1. Poslanici Korinćanima 14:36 očekuje “ne” odgovor.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:37-38

³⁷Ako itko misli da je prorok ili duhovan, neka shvati da su stvari što vam pišem Gospodinova zapovijed. ³⁸Ali ako netko ne priznaje *to*, on nije priznat.

14:37-38 Pavao tvrdi kako bi oni s istinskim duhovnim darovima trebali prepoznati druge koji govore i daroviti su od Boga (usp. 1. Kor 14:32; Mt 11:15; 13:9.15.16.43). Pavlov opis njegova osjećaja vodstva izrečen je u 1. Poslanici Korinćanima 7:40 i 14:38. Pavao je prepoznao svoj apostolski dar i svoju ovlast da govori za Krista. Njegovo apostolstvo bivalo je propitkivano i izazivano od nekih u Korintu.

Stih 38 podrazumijeva Božansko prokletstvo (PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA) nad onima koji odbacuju apostolski autoritet (usp. Wayne Grudem, *The Gift of Prophecy in 1 Corinthians*, str. 52 fusnota #104).

▣ **“Ako ... ako”** Ovo su oba PRVI RAZREDI KONDICIONALNIH REČENICA, što podrazumijevaju da su istiniti s autorove točke gledišta ili za njegove književne svrhe. Neki u Korintu “misle” da su “duhovni” (tj. *pneumatikos*, usp. 1. Kor 12:1), ali njihova djelovanja i njihov odnos prema apostolskome autoritetu (tj. Pavlovu autoritetu) pokazuju da nisu. Ako nisu prepoznali i pokorili se Pavlovu autoritetu onda oni ne mogu biti prepoznati kao duhovne vođe.

14:38

NASB	“on nije priznat”
NKJV	“neka bude zanemaren”
NRSV	“ne smije biti priznat”
TEV	“ne obraćajte pozornost na njega”
NJB	“ta osoba ne prepoznaje samu sebe”

Postoji varijacija glede GLAGOLSKOGA VREMENA u grčkim manuskriptima, između PREZENTA PASIVNOGA INDIKATIVA (MSS κ^* , A*) i PREZENTA AKTIVNOGA IMPERATIVA (MSS P⁴⁶, κ^2 , A^c, B, D²). PASIVNI INDIKATIV podrazumijeva “zanemaren ili nepriznat od Boga”. IMPERATIV zapovijeda vjernicima u Korintu neka odbace osobu koja odbacuje Pavlov autoritet ili moguće Pavlov autoritet predstavljen u njegovoj obrani i opunomoćenju, Timoteja. UBS⁴ daje indikativu ocjenu “B” (gotovo izvjesno).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:39-40

³⁹Prema tome, moja braćo, žudite ozbiljno za prorokovanjem, i nemojte braniti govoriti u jezicima. ⁴⁰Ali sve stvari moraju biti napravljene pristojno i uredno.

14:39 “žudite ozbiljno” Ovo je Pavlov pojam za jaku želju (usp. 1. Kor 12:31; 14:1). TEV ima “stavite na srce”. Za Pavla u ovoj kulturološkoj okolnosti žudnja je usmjerena prema naviještanju /dijeljenju Evanđelja za dobro vjernika i nevjernika. Usporedite ovo s Knjigom Brojeva 29:11.

Izgleda kako je Pavlova uvodna izjava u 1. Poslanici Korinćanima 14:1 i zaključna izjava u 1. Korinćanima 14:39. Grčki pojam *ōste*, slijeđen IMPERATIVOM, može biti način uvođenja apostolskih sažetaka (usp. 1. Kor 10:12; 11:33; 14:39; 15:58; Fil 2:12; 1. Sol 4:18).

▣ **“nemojte braniti govoriti u jezicima”** Ovo je potrebna ravnoteža za probleme Korinta i za danas. Mi stremimo pretjerivanju u našim stavovima glede duhovnih stvari. Cesta istine ima jamu pogrješke sa svake strane (tj. svaki govori u jezicima nasuprot nitko ne govori u jezicima)!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima: Uvod, D: Istočnjačka književnost \(biblijski paradoksi\).](#)

▣

NASB	“pristojno i uredno”
NKJV, NRSV	“pristojno i uredno”
TEV	“primjereno i na uredan način”
NJB	“primjereno i na uredan način”

Prvi pojam je iz složenice od PRIDJEVA “dobar” (*eu*) i IMENICE “način” ili “oblik” (usp. Rim 13:13; 1. Sol 4:12).

Drugi pojam znači “urediti na primjeren način, dati urednost” (usp. Kol 2:5). Ovaj je izričaj uspoređan s 1. Poslanicom Korinćanima 14:33. To se mora napraviti, ne s unaprijed određenim redom (tj. nadzirani raspored), nego u svrhu službe okupljenoga štovanja, s evangelizacijom i učenishtvom (usp. Mt 28:19-20).

Ovo je Pavlova zaključna izjava u temi okupljenoga štovanja, što je započela u poglavlju 11.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Koja su tri mjerila za prosudbu duhovnih darova?
 - a.
 - b.
 - c.
2. Zašto je govor u jezicima podcijenjen prorokovanju u ovome poglavlju? Jesu li jezici manje vrijedan duhovan dar?
3. Kako se um odnosi prema govoru u jezicima?
4. Što je problem sa stihom 22?
5. Je li crkva u Korintu morala biti korištena kao smjernica za sve crkve?
6. Moraju li žene šutjeti u crkvi? Objasnite svoj odgovor uspoređujući 11:5 i 14:34.

1. POSLANICA KORINĆANIMA 15

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Kristovo uskrsnuće	uskršli krist, stvarnost vjere	Evangelje o Kristovoj smrti i uskrsnuću	Kristovo uskrsnuće	činjenica uskrsnuća
15:1-11	15:1-11	15:1-11	15:1-2 15:3-7 15:8-11	15:1-8 15:9-11
uskrsnuće mrtvih	uskršli Krist, naša nada	važnost uskrsnuća za nas	naše uskrsnuće	
15:12-19	15:12-19	15:12-19	15:12-19	15:12-19
	posljednji neprijatelj uništen			
15:20-28	15:20-28	15:20-28	15:20-28	15:20-28
	učinci nijekanja uskrsnuća			
15:29-34	15:29-34	15:29-34 (32b-33)	15:29-32 15:33-34	15:29-34
uskrsnuće tijela	proslavljeno tijelo	narav uskrsnuća	uskrsnuće tijela	način uskrsnuća
15:35-41	15:35-49	15:35-41	15:35-38 15:39 15:40-41	15:35-38 15:39-44a
15:42-49		15:42-49	15:42-49	15:44b-49
	naša konačna pobjeda			
15:50-58	15:50-58 (55)	15:50-57 (54b-55)	15:50 15:51-57 (55)	15:50-53 završetak himne pobjede 15:54-57
		15:58	15:58	15:58

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#))
SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Iz okvira je očito da Pavao reagira na moguću mjesnu herezu koja niječe uskrsnuće mrtvih (s kojom bi se većina Židova složila). Postavljeno je nekoliko teorija o mogućemu podrijetlu:
 1. zamisli početnoga gnostika ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:12: Gnosticizam \(od grčke riječi *gnosis*, što znači “znanje”, usp. 1. Tim 6:20\)](#) koji je naglašavao dualizam između duha (tj. Bog, koji je dobar) i materija (tj. materijalne stvari, koje su zlo)
 2. ovi su tvrdili kako se uskrsnuće već dogodilo (usp. 2. Tim 2:17-18).
- B. Ovo je zaključan odlomak u NZ-u o uskrsnuću Krista i uskrsnuću vjernika. Mora biti zapamćeno kako je ovaj odlomak vjerojatno bio pisan prije negoli je bilo napisano ikoje Evanđelje.
[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:14: Uskrsnuće.](#)
- C. Zabilježite Pavlov pastoralni način naglašavanja kako završava ovo poglavlje, 1. Poslanica Korinćanima 15:58. To je slično 1. Solunjanima 4:18. Pavao uvijek svodi doktrine na dnevno življenje i služenje. Istina daje obavijest načinu života!
- D. Ono pomaže vidjeti cjelokupnu građu ovoga dugog poglavlja. Dr. David King, kolega ja *East Texas Baptist University*, ima dobar kratak pregled iz svojih bilježaka za razrednu nastavu:

“IV. Rast zrelih kršćana zahtijeva razumijevanje vjere u uskrsnuće (1. Kor 15:1-58).

1. Uvod: (1. Kor 15:1-11):
 - a. samo Evanđelje čvrsto je utemeljeno na uskrsnuću Isusa (1. Kor 15:1-8):
 - (1) temeljne činjenice Evanđelja (*Kerygma*) bave se smrću, ukopom, i uskrsnućem Isusa (1. Kor 15:3-4).
 - (2) Isusova ukazanja nakon uskrsnuća dokazuju izvan svake sumnje da je Isus uskrsnuo od mrtvih (1. Kor 15:5-7)
 - (3) Pavao veliča Božju milost koja mu je dopustila biti među svjedocima Isusova uskrsnuća (1. Kor 15:8-11)
2. temelj doktrine našega uskrsnuća jeste uskrsnuće Isusa (1. Kor 15:12-34):
 - a. neki kažu da On nije uskrsnuo od mrtvih. Što su implikacije toga (1. Kor 15:12-19)?:
 - (1) naše je propovijedanje bez vrijednosti (1. Kor 15:12-14)
 - (2) naša je vjera beskorisna (1. Kor 15:14 i 17)
 - (3) mi smo krivi svjedoci istine o Bogu (1. Kor 15:15)

- (4) mi smo još uvijek u našim grijesima (1. Kor 15:17)
- (5) oni vjernici koji su umrli izgubljeni su zauvijek (1. Kor 15:18)
- (6) svi vjernici moraju žaliti sami sebe (1. Kor 15:19)
- b. ali Krist je bio (i još uvijek jeste!) Uskrsli! Što su implikacije toga (1. Kor 15:20-34)?:
 - (1) On je prvi-plod dolazeće žetve (1. Kor 15:20)
 - (2) Krist, čovjek, nadvladao je smrt koju je u svijet uveo prvi čovjek, Adam (1. Kor 15:21-22, usp. Rim 5:12-21)
 - (3) uskrsnuće je podijeljeno u dva dijela: uskrsnuće Krista i uskrsnuće ostalih (1. Kor 15:23)
 - (4) Smrt će biti nadvladana uskrsnućem i **bit će** podložna Bogu, Stvoritelju svega (1. Kor 15:24-28)
 - (5) vjernici su kršteni u vjeru vjerujući i u duhovno i fizičko uskrsnuće (1. Kor 15:29)
 - (6) mi se možemo suočiti sa svim vrstama opasnosti bez straha, jer ako umremo, mi **ćemo** živjeti ponovno i biti suđeni, prema našim djelima (podrazumijevano) dakle moramo biti pozorni kako živimo (1. Kor 15:30-34)
3. doktrina o uskrsnuću vjernika je razložna. Pavao odgovara na neka njihova pitanja (1. Kor 15:35-57):
 - a. kako će mrtvi uskrsnuti? Odgovor: silom Božjom, baš kao što Bog podiže biljke iz sjemena (1. Kor 15:35-38)
 - b. kakvu vrstu tijela će imati? Odgovor: drukčiju vrstu tijela prikladnu drukčijoj vrsti života kojeg ćemo živjeti u vječnosti (1. Kor 15:39-41):
 - (1) Bog je stvorio različite vrste tijela za život u ovome svijetu (1. Kor 15:39-41)
 - (2) uskrsnuće tijela jeste nova vrsta tijela (1. Kor 15:42-44):
neprolazno umjesto prolaznoga,
slavno umjesto poniženoga,
snažno umjesto slabog,
duhovno umjesto životinjskog (ili fizičkoga)
 - (3) narav uskrsnuća tijela razjašnjena je suprotnošću s prirodnim tijelom što Pavla vodi do oprečja između Adama i Krista (1. Kor 15:45-49, usp. Rim 5:12-21)
 - c. kad će se sve ovo dogoditi? Odgovor: kad Isus ponovno dođe (1. Kor 15:50-57):
 - (1) promjena je neophodna za **sve** (1. Kor 15:50)
 - (2) mi ćemo svi biti promijenjeni trenutačno (1. Kor 15:51-52, usp. 1. Sol 4:14-17)
 - (3) to će se dogoditi kad zazvuči Božja truba (1. Kor 15:52 - usp. 1. Sol 4:16)
 - (4) kad se dogodi promjena potpuna pobjeda nad Smrću bit će naša u Isusu Kristu (1. Kor 15:53-57)
4. zaključak: ishod vjerovanja u ovu doktrinu je postojanost u službi jer znamo da naša služba nije uzaludna (1. Kor 15:58)."

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:1-2

¹Sad obznanjujem vam, braćo, evanđelje koje vam propovijedam, kojeg i primiste, i u kojem i stojite, ²i po kojem ste i spašeni, ako čvrsto držite riječ što sam vam propovijedao, osim ako ne vjerujete uzalud.

15:1

NASB

“Sad obznanjujem vam”

NKJV

“Štoviše, objavljujem vam”

NRSV

“Sad podsjećam vas”

TEV

“A sad vas želim podjestiti”

NJB

“Želim vam razjasniti”

Pavao je gradio svoje pismo oko nekoliko pitanja što mu je korintska crkva poslala (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1) s izričajem “sad glede” (tj. *peri de*). Poglavlje 15 započinje s *de*. Je li moguće kako ova raspra glede uskrsnuća nije bilo pitanje što je crkva postavila, nego stanje kojeg je Pavao bio svjestan i koje je također želio nasloviti?

Ovo je PREZENT AKTIVNOGA INDIKATIVA oblika *gnōrizō*, što znači učiniti poznatim, otkriti, ili objaviti /obznaniti. Međutim, Pavao nije davao novu obavijest (usp. 1. Kor 12:3), nego doktrinarni sažetak uređujući Evanđelje koje im je ranije propovijedao.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:18: *Kerygma*.](#)

▣ **“braćo”** Pavao često koristi ovu riječ za označavanje novoga vida svoje teme ili promjene subjekta, kao što čini ovdje (usp. 1. Kor 1:10; 2:1; 3:1; 4:6; 8:12; 10:1; 11:33; 12:1; 14:6.20.26; 15:1.58; 16:12.15).

▣ **“evanđelje”** Pavao uspoređuje zamisao o “Evanđelju” s “riječ što sam vam propovijedao” (1. Kor 15:2). U hebrejskoj misli postoji sila Božanske riječi (npr. Post 1:3.6.9.11.14.20.24; Ps 33:6.9; Iz 55:11; Iv 1:1). Ovaj je pojam slika za sadržaj Pavlova propovijedanja.

Ovaj stih ima SRODNI AKUZATIV, doslovno “Evanđelje koje sam vam evangelizirao”.

Ovo su moji komentari o “Evanđelju” iz moga komentara, *Gospel According to Peter*, tom 2 (vidjeti online na www.freebiblecommentary.org):

“S Markom koji je vjerojatno bio prvi pisac Evanđelja, ovo je prva uporaba pojma *euangelion* (usp. Mk 1:14,15; 8:35; 10:29; 13:10; 14:9) od pisca Evanđelja (Pavlova uporaba u Gal 2:2 i 1. Sol 2:9 mogla bi kronološki biti ranija). To je doslovno “dobre vijesti” ili “dobra poruka”. Ovo očito odražava Knjigu proroka Izaije 61:1 te moguće Izaiju 40:9 i 52:7. Njegov gramatički oblik može biti razumjet kao: (1) poruka dana od Isusa ili (2) poruka o Isusu. Broj 2 je vjerojatno namjeravano značenje. Međutim, *Dictionary of Jesus and the Gospels*, izdavač IVP, kaže: ‘Genitiv (“od”) je vjerojatno i subjektivan i objektivan: Isus naviješta Evanđelje a ono objavljuje njegovu priču’ (str. 285). *Jerome Biblical Commentary* kaže: ‘Markova uporaba riječi ‘Evanđelje’ srodna je onoj kod Pavla gdje ona prije može značiti ili čin naviještanja ili sadržaj onoga što se naviješta.’”

▣ **“kojeg i primiste”** Ovaj pojam koristili su Židovi za “zbog predaja /prema predajama” (usp. 1. Kor 11:23; 15:3; Mk 7:4; Fil 4:9; 1. Sol 4:10; 2. Sol 3:6). Pavao je predao ono što je primio (tj. Evanđelje, usp. 1. Kor 15:3) od Krista (usp. Gal 1:12.16; Djela 9:1-22; 22:3-16; 26:7-18). Prije nego što je Pavao bio apostol pogana, on je osobno bio primatelj Evanđelja. Ovo je AORTIST AKTIVNOGA INDIKATIVA. Iako je Isus umro za sav ljudski grijeh, očito je da od ovoga i drugih odlomaka (usp. Iv 1:12; 3:16; Rim 10:9-13) svaka osoba mora osobno primiti Božju besplatnu ponudu (usp. 1. Kor 15:11) spasenja. Evanđelje uključuje:

1. dobrodošlicu osobe
2. vjerovanje istina o toj osobi
3. življenje života u oponašanju te osobe.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Što znači “Primiti”, “Vjerovati”, “Ispovjediti se /Priznati” i “Pozvati se”?; i Posebnu temu dolje: Primiti \(iz 1. Poslanice Solunjanima 2:13\).](#)

POSEBNA TEMA: PRIMITI (iz 1. Solunjanima 2:13)

“Primiti” u 1. Poslanici Solunjanima 2:13 je AORIST AKTIVNOGA PARTICIPA. To pokazuje neophodnost našega osobnog odaziva. Ovdje, to upućuje na poruku; u Evanđelju po Ivanu 1:12 upućuje na Osobu Krista; u 1. Poslanici Solunjanima 4:1, upućuje na način života. Evanđelja se usredotočuju oko tri naglaska:

1. osobni odnos (usp. Kol 2:6)
2. doktrinarna istina (usp. 2. Sol 3:6; 1. Kor 15:1-4)
3. način života Kristo-sličnosti (usp. Fil 4:9).

Vjernik se za zrelost mora odazvati na sva tri naglaska.

Izričaj “primili Riječ Božju” postaje idiomom za “primiti Evanđelje” (“on tko čuje Moju riječ i povjeruje u Njega koji Me posla”, Iv 5:24):

1. *dechomai* – Evanđelje po Luki 8:13; Djela apostolska 8:14; 11:1; 17:11; 1. Poslanica Solunjanima 1:16
2. *paralambanō* - 1. Poslanica Solunjanima 2:13
3. *paradechomai* - Evanđelje po Marku 4:20
4. *apolambanō* - Jakovljeva poslanica 1:21.

Zabilježite kako postoji spoznajni element i voljni element.

NZ ima nekoliko stvari povezanih s GLAGOLOM prevedenom "primiti":

A. negativne stvari:

1. Poslanica Rimljanima 8:15 – ne primiti (*lambanō*) duha ropstva
2. 1. Poslanica Korinćanima 2:14 – naravni čovjek ne prima (*apolambanō*) stvari od Duha Božjeg
3. 1. Poslanica Korinćanima 2:12 – ne primiti (*lambanō*) duh svijeta
4. 2. Poslanica Korinćanima 6:1 – ne primiti (*apolambanō*) milost Božju uzalud
5. 2. Poslanica Solunjanima 2:10 – oni nisu primili (*apolambanō*) ljubav istine tako da budu spašeni

B. pozitivne stvari:

1. Djela apostolska 1:8 – primiti (*lambanō*) snagu
2. Djela apostolska 2:33 – primiti (*lambanō*) Očevo obećanje
3. Djela apostolska 2:38; 8:15.17.19; 10:47; 19:2 – primiti (*lambanō*) dar Svetoga Duha
4. Djela apostolska 10:43; 26:18 – primiti (*lambanō*) oprostjenje
5. Poslanica Rimljanima 5:11 – primiti (*lambanō*) pomirenje
6. Poslanica Rimljanima 5:17 – primiti (*lambanō*) obilje milosti i dar pravедnosti
7. Poslanica Rimljanima 8:15 – primiti (*lambanō*) duh posinjenja
8. Poslanica Galaćanima 3:14 – primiti (*lambanō*) obećanje Duha kroz vjeru
9. Poslanica Kološanima 2:6 – primiti (*paralambanō*) Isusa Krista
10. Poslanica Hebrejima 10:36 – primiti (*komizō*) obećane stvari
11. Poslanica Hebrejima 11:17 – primiti (*anadechomai*) obećanja
12. Poslanica Hebrejima 12:28 – primiti (*paralambanō*) Kraljevstvo koje ne može biti uzdrmano
13. Jakovljeva poslanica 1:21 – primiti (*apolambanō*) riječ usađenu koja je kadra spasiti duše
14. 1. Petrova poslanica 5:4 – primiti (*komizō*) besmrtnu krunu slave
15. 1. Ivanova poslanica 2:27 – primiti (*lambanō*) pomazanje.

Vau, kakav opseg predivnih stvari dolazi s Evanđeljem!

“primiti ... prihvatili” - ovi sinonimni pojmovi opisuju potrebu za ljudskim odazivom na Božansku ponudu Evanđelja! Palo čovječanstvo mora se pokajati i vjerovati Evanđelje (usp. Mk 1:15; Djela 3:16.19; 20:21), i nastaviti kajati se, vjerovati, i živjeti Evanđelje.

Prethodna riječ je složenica nađena u Evanđelju po Ivanu 1:12. Kasnije znači dati dobrodošlicu nekome kao gostu. U ovome okviru, netko mora dati dobrodošlicu Evanđelju. NZ opisuje Evanđelje i kao Osobu i kao poruku.

“riječ Božju” Pavlovo propovijedanje (poruka Evanđelja) bilo je otkrivenje nadahnuto od Boga (usp. 2. Tim 3:15-17; 1. Pt 1:23-25; 2. Pt 1:20-21; 3:15-16). U 1. Poslanici Solunjanima 2:13 to ne upućuje na Bibliju, nego na apostolsku objavu i učenje. NZ zapisuje samo izdvojeni dio Isusovih riječi i djela te poruku apostola.

Nedugo sam razmišljao o ovome problemu o “primanju” Krista. Molim vas [pogledajte Posebnu temu gore: Što znači “Primiti”, “Vjerovati”, “Ispovjediti se /Priznati” i “Pozvati se”?](#)

▣ **(15:1) “u kojem i stojite”** Ovo je PERFECT AKTIVNOGA INDIKATIVA, što označava potpuno djelovanje u prošlo vrijeme koje je postalo trajno stanje. To govori o neophodnosti ustrajnosti.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 7:37: Stav \(*histēmi*\); i u 1:2: Ustrajnost.](#)

15:2 “ste ... spašeni” Ovo je PREZENT PASIVNOGA INDIKATIVA, “bivanje spašenim” (usp. 1. Kor 1:18; 2. Kor 2:15; 1. Pt 3:21; 4:18). Spasenje je tijekom prema Kristo-sličnosti.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Grčka glagolska vremena upotrijebljena za opis spasenja.](#)

▣ **“ako”** Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što podrazumijeva da će se oni “čvrsto drž(ati)” istine Evanđelja, koje im je on propovijedao, ali to dodaje bilješku o mozebitnosti drugim "ei" (tj. osim ako). Ovo izgleda usporedno s Isusovom parabolom o tlima (usp. Mt 13) i Ivanovoj raspru u 1. Ivanovoj poslanici 2:19 o onima koji su bili u zajedništvu, ali su otišli.

Postojale su takve frakcije u Korintu koje su svojim djelovanjima, stavovima, i teologijom pokazale da nikad nisu bili vjernici! Oni su odbacili: (1) Pavlovo Evanđelje; (2) Pavlov apostolski autoritet; i (3) stopili Evanđelje u rimsku kulturu, čime je kultura postala prevladavajuća! Kulturološko kršćanstvo je uvijek slabo i ponekad nije istinsko kršćansko!

Međutim, molim vas zabilježite kako okvirno Pavao tvrdi svoje uvjerenje da su korintski vjernici istinski vjernici:

1. AORIST GLAGOLSKO VRIJEME, 1. Poslanica Korinćanima 15:1, “primiste”
2. PERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME, 1. Poslanica Korinćanima 15:1, “u kojem i stojite”
3. PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, 1. Poslanica Korinćanima 15:2, “budući da čvrsto držite”.

▣ **“osim ako ne vjerujete uzalud”** “Ako čvrsto držite ... uzalud”. Riječ “uzaludno” (*eikē*) znači “bez svrhe” (usp. Gal 3:4; 4:11). Iz Evanđelja po Mateju 13:1-9,18-23, i Ivanu 8:31-59 očito je da su krivi interesi stvarnost religijskoga života. Ovaj izričaj oblikuje četvrtinu u nizovima što opisuju neophodne elemente kršćanskoga života: prihvaćanje, položaj, napredak, i neprekidnost. Spasenje je tijek koji uključuje pokajanje, vjeru, poslušnost (i početnu i neprekidnu), kao i ustrajnost.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Apostazija \[otpadništvo\] \(*aphistēmi*\).](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:3-11

³Jer ja vam predah kao od prve važnosti što i ja primih, da je Krist umro za naše grijeha prema Pismima, ⁴i da je On bio ukopan, i da je uskrsnuo treći dan prema Pismima, ⁵i da se ukazao Kefi, onda dvanaestorici. ⁶Nakon toga On se ukazao više od pet stotini braće u jednemu trenutku, od kojih je većina ostala sve dosada, ali neki su usnuli; ⁷Onda se On ukazao Jakovu, onda svim apostolima; ⁸i naposljetku, kao jednome neblagovremeno rodenome, On se ukazao meni također. ⁹Jer ja sam najmanji od apostola, i ne pristaje biti nazvan apostolom, jer ja sam progonio crkvu Božju. ¹⁰Ali milošću Božjom ja sam što jesam, i Njegova milost prema meni nije se pokazala uzaludnom; ali ja sam radio čak više nego svi oni, ipak ne ja, nego milost Božja sa mnom. ¹¹Što god onda *to bi* ja ili oni, tako mi propovijedamo i tako vi povjеровaste.

15:3 “ja vam predah” Ovo upućuje na:

1. kršćanskoga svjedoka što je Pavao primio (tj. od Stjepana, Djela 7; od Ananije, Djela 9:10-18; i od progonjenih kršćana, Djela 9:1-2; 1. Kor 15:9)
2. izravno otkrivenje od Gospodina (usp. 1. Kor 11:23; Djela 9:1-22; 22:3-16; 26:9-18; Gal 1:12).

Pavao je prenio istine Evanđelja što je primio. Pavao **nije** bio inovator, nego vjeran svjedok koji je primijenio istine Evanđelja u novim situacijama pogana.

▣ **“prve važnosti”** Ovo je jedini sažetak Evanđelja u NZ-u. Naši suvremeni sažeci Evanđelja, kao Rimska cesta (tj. Rim 3:23; 5:8; 6:23; 10:9-13), suvremene su selekcije uzete iz većih nadahnutih spisa. Pavao ih želi podsjetiti o sržnostima Evanđelja.

Pavlov sažetak Evanđelja:

1. Krist je umro za naše grijeha
2. Krist je uistinu bio mrtav i pokopan
3. Krist je uskrsnuo od mrtvih
4. znamo da je to istina jer se On ukazivao mnogim ljudima mnogo dana.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:18: *Kerygma*.](#)

▣ **“je Krist umro za naše grijeha”** Pojam “Krist” je grčki prijevod hebrejskoga pojma Mesija, što znači Pomazanik. Ovaj pojam, bez uobičajenoga “Isus Krist” ili “Gospodin Isus Krist” pokazuje prvotno podrijetlo Pavlove predaje, gdje je Isus potvrđen kao židovski Mesija, Obećani. Po svojoj prilici, Pavao je primio ovaj oblik od Ananije i drugih vjernika u Damasku nakon svoga obraćenja.

Ovo je AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA. “Isus je platio dug kojeg nije imao a mi smo imali dug kojeg nismo mogli platiti” (usp. Gal 3:13; 1. Iv 4:10).

PRIJEDLOG “za” (*hyper*) znači “u korist”; često je istoznačno bio korišten s drugim grčkim PRIJEDLOGOM, *anti*, što znači “umjesto”. To je bila referenca na zamjensko, nadomjesno pomirenje (usp. Iz 53; Mk 10:45).

Kristova smrt bila je ponavljana tema u Pavlovim pisanjima. On je koristio nekoliko različitih pojmova i izričaja za upućivanje na Isusovu nadomjesnu smrt:

1. krv (usp. 1. Kor 11:25.27; Rim 3:25; 5:9; Ef 1:7; 2:13; Kol 1:20)
2. predao je Sebe (usp. Ef 5:2.25)
3. dao je (usp. Rim 4:25; 8:32)
4. žrtva (usp. 1. Kor 5:7)
5. umro (usp. Rim 5:6; 8:34; 14:9.15; 1. Kor 8:11; 15:3; 2. Kor 5:15; Gal 5:21; 1. Sol 4:14; 5:10)

6. križ (usp. 1. Kor 1:17-18; Gal 5:11; 6:12-14; Ef 2:16; Fil 2:8; Kol 1:20; 2:14)
7. raspeće (usp. 1. Kor 1:23; 2:2; 2. Kor 13:4; Gal 3:1).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Mesija.](#)

▣ **“prema Pismima”** Ovo upućuje na SZ jer ništa od NZ-a nije bilo napisano do toga vremena osim možda Poslanice Galaćanima i Solunjanima. Uporaba ovoga izričaja u 1. Poslanici Korinćanima 15:3-4 potvrđuje proročki (usp. Lk 24:27) i predodređeni iskupiteljski Božji naum (usp. Djela 2:23; 3:18; 4:28; 13:29).

Međutim, moguće da kako Pismo ovdje upućuje na jedno od Evanđelja (ili Isusove riječi iz kasnijih Sinoptika što su kružile izdvojeno). Neizvjesno je kad su bile napisane, i kad su kružile među ranim crkvama. Ako izričaj upućuje na izvješće Evanđelja, onda “treći dan” može upućivati na Isusa koji je uskrsnuo u nedjelju, prvoga dana sedmice i, prema židovskome računanju, tri dana.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Biblija \(njena jedinstvenost i nadahnutost\).](#)

POSEBNA TEMA: BIBLIJA (njena jedinstvenost i nadahnutost)

Iako je izjava: “Biblija je jedinstvena i nadahnuta”, pretpostavljena, kao što je i sve ljudsko znanje, to ne znači da ne postoji vjerodostojan podupirući dokaz. Na ovoj točki hajdemo istražiti nešto od toga dokaza.

- A. Biblija sadrži vrlo točne navještaje (povijesne, ne tipološke [tj. Hoš 11:1] ili apokaliptičke [tj. Zah 9]) o budućim događajima, ne u neodređenim formulacijama, nego u određenim i često šokantnim točnostima. Slijede dva dobra primjera:
 1. bilo je navješteno da će područje Isusove službe biti u Galileji, Knjiga proroka Izaije 9:1. To je bilo vrlo neočekivano od judejskih Židova jer Galileja se nije smatrala baš *košer* /istinski čista zbog svoje fizičke udaljenosti od Hrama. Ipak, većina Isusove službe odvijala se u ovome zemljopisnom području
 2. mjesto Isusova rođenja posebno je zapisano u Knjizi proroka Miheja 5:2. Betlehem je bio vrlo malo selo što je bilo slavno zato jer je obitelj Jišaja živjela tamo. Ipak, 750 godina prije rođenja Isusa Biblija ga posebice naglašava kao mjesto rođenja Mesije. Čak su i rabinski učenjaci na Herodovu dvoru to znali (Mt 2:4-6). Netko može sumnjati da je VIII. st.pr.Kr. bilo nadnevak rođenja i Izaije i Miheja, međutim, zbog Septuaginte (što je grčki prijevod hebrejskoga Pisma, započet oko 250.-200. g.pr.Kr.), čak i s najmanjom mogućnošću ova su proročanstva bila dana više od 200 godina prije svoga ispunjenja.
- B. Drugi dokaz odnosi se na suvremenu znanstvenu disciplinu arheologije. Nekoliko zadnjih desetljeća vidjelo se vrlo mnogo arheoloških otkrića. Prema mome znanju ne postoji niti jedan nalaz što bi odbacio biblijske povijesne točnosti (Nelson Glueck, *Rivers in the Desert*, str. 31: “Nije utvrđeno niti jedno arheološko otkriće što se suproti ili osporava povijesnim izjavama Pisma”), nego upravo suprotno. Arheologija potiče povjerenje u povijesnost Biblije iznova i iznova:
 1. jedan primjer je uporaba mezopotamijskih imena na Pločicama iz Nuze i Mare u drugome tisućljeću pr.Kr., što se isto tako pojavljuju u Knjizi Postanka. Sad to nisu isti ljudi, nego ista imena. Imena su karakteristična za određeno vrijeme i mjesto. Imena “Terah” i “Nahor” zajednička su biblijskome zapisu i ovim drevnim pločicama
 2. postojanje uljudbe Hetita u Maloj Aziji još je jedan primjer. Mnogo godina (XIX. st.) svjetovna povijest nema reference na stabilnu, visoko razvijenu kulturu poznatu pod time imenom. Međutim, Knjiga Postanka 10 i povijesne Knjige Biblije spominju ih često (2. Kr 7:6.7; 2. Ljet 1:17). Arheologija je nedugo potvrdila, ne samo njihovo postojanje, nego njihovu dugovječnost i snagu (tj. 1950. g., arheolozi su pronašli kraljevsku knjižnicu s 2.000 *kuneiformnih* /pisanih klinastim pismom pločica gdje je narod nazvan i Anatolija i Hetiti)
 3. postojanje Baltazara, zadnjega babilonskog kralja (Dn 5), često je bilo poricano. Postoji deset popisa babilonskih kraljeva u svjetovnoj povijesti uzetih iz babilonskih dokumenata, ali niti jedan ne sadrži ime Baltazar. S daljnjim arheološkim nalazima postalo je očevidno da je Baltazar bio su-vladar i nadležni dužnosnik tijekom toga razdoblja. Njegov otac, Nabonid, čija je majka bila velika svećenica

boginje, *Sin*, toliko je bila uključena u štovanje *Sina* (Nana) da je morala biti sklonjena u Temu (Arabija), njen sveti grad, za vrijeme deseto-godišnje vojne kampanje protiv Egipta. On je ostavio svoga sina, Baltazara, neka vlada u gradu Babilonu u njegovoj odsutnosti.

- C. Daljnji dokaz za nadnaravnost Biblije jeste dosljednost njene poruke. Ovo ne govori kako Biblija ne sadrži neku paradoksalnu građu, ali ona se isto tako ne suproti sama sebi. To je zadržljivo kad se promatra kako je ona bila pisana u vremenskoj razdoblju više od 1600 /1400 godina (ovisi o nadnevku Izlaska, tj. 1495., 1290. g.pr.Kr.) od autora radikalno različitoga obrazovanja i kulturoloških pozadina od Mezopotamije do Egipta. Sastavljena je od različitih književnih žanrova i pisana je na tri različita jezika (hebrejski, aramejski, i *koine* grčki). Ipak, čak sa svima ovim varijantama, predstavljena je jedinstvena poruka (tj. shematska crta).
- D. Konačno, jedan od najčudesnijih dokaza za jedinstvenu nadahnutost Biblije su trajno moralno promijenjeni životi muškaraca i žena iz različitih kultura, različitih stupnjeva obrazovanja, i različitih društveno-ekonomskih stupnjeva kroz povijest. Bilo da je Biblija prosto samo čitana, događaju se radikalne, trajne promjene načina života. Biblija je svoj najbolji apologet /branitelj.
- E. Vidjeti tri službe proučavanja od dr. Utleyja o ovome *online* na www.freebiblecommentary.org u prvome odlomku početne stranice.

15:4 “je On bio ukopan” On je stvarno bio mrtav!

▣ **“treći dan”** Ne postoji jasna SZ-na ovjera o “treći dan”. Međutim, to je bio dio *kerygme* (usp. Mk 10:34; Lk 24:46; Djela 10:40, [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:18: Kerygma](#)). Neki to vide kao upućivanje na Knjigu proroka Jone 1:17 ili Psalm 16:10, međutim, Isusovi se osvrti (usp. Mt 12:40) izgleda odnose na Jonino iskustvo u velikoj ribi.

▣ **“(On) je uskrsnuo”** Ovo je PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA, često korišten u ovome poglavlju (usp. 1. Kor 15:4.12.13.14.16.17.20). To grčko GLAGOLSKO VRIJEME govori o Kristovu neprekidnome statusu kao “Uskrsloga” a PASIVNO STANJE govori o djelovanju Boga Oca u Njegovu (Kristovu) podizanju iz mrtvih. Ovo tvrdi Očevo odobrenje Isusova života, učenja, i žrtvene smrti. NZ često pripisuje djela iskupljenja svim trima osobama Božanstva:

1. Bog Otac uskrisio je Isusa (usp. Djela 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30.33.34.37; 17:31; Rim 6:4.9; 10:9; 1. Kor 6:14; 2. Kor 4:14; Gal 1:1; Ef 1:20; Kol 2:12; 1. Sol 1:10)
2. Bog Sin uskrisio je Sebe (usp. Iv 2:19-22; 10:17-18)
3. Bog Duh uskrisio je Isusa (usp. Rim 8:11).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:14: Uskrsnuće.](#)

15:5 “(On) se ukazao” [Vidjeti Posebnu temu dolje: Isusova ukazanja nakon uskrsnuća.](#)

POSEBNA TEMA: ISUSOVA UKAZANJA NAKON UKRSNUĆA

Isus se pokazao nekolicini ljudi kako bi potvrdio Svoje uskrsnuće:

1. ženama na grobu, Evanđelje po Mateju 28:9
2. jedanaestorici učenika na dogovorenome susretu u Galileji, Evanđelje po Mateju 28:16
3. Šimunu, Evanđelje po Luki 24:34
4. dvojici na cesti za Emaus, Evanđelje po Luki 24:15
5. učenicima u Gornjoj sobi, Evanđelje po Luki 24:36
6. Mariji Magdaleni, Evanđelje po Ivanu 20:15
7. desetorici učenika u Gornjoj sobi, Evanđelje po Ivanu 20:20
8. jedanaestorici učenika u Gornjoj sobi, Evanđelje po Ivanu 20:26
9. sedmorici učenika na Galilejskome moru, Evanđelje po Ivanu 21:1
10. Kefi (Petar), 1. Poslanica Korinćanima 15:5

11. Dvanaestorici (apostoli), 1. Poslanica Korinćanima 15:5
12. 500 braće, 1. Poslanica Korinćanima 15:6 kombinirano s Evanđeljem po Mateju 28:16-17
13. Jakovu (Njegova zemaljska obitelj), 1. Poslanica Korinćanima 15:7
14. svim apostolima, 1. Poslanica Korinćanima 15:7
15. Pavlu, 1. Poslanica Korinćanima 15:8 (Djela 9).

Očito da neka od ovih ukazanja upućuju na isti pojavak. Isus je želio da oni znaju zasigurno da je On živ!

▣ **“Kefi” [Kefa]** Pavao ga obično zove tim imenom u svojim korinćkim pismima (usp. 1. Kor 1:12; 3:22; 9:5; 15:50), ali u Poslanici Galaćanima zove ga i Kefa (usp. 1. Kor 2:9) i Petar (usp. 1. Kor 1:18; 2:7.8.11.14). Pavao ga nikad ne naziva Šimun.

Začuđujuće je kako je prva osoba (nakon žena kod grobnice) kojoj se uskrsli Krist ukazao bila ista ona koja Ga je zaniijekala tri puta, ista ona koja je propovijedala prvu propovijed Crkve na Pedeseticu. Isus ga određuje za poseban naglasak u Evanđelju po Marku 16:7, gdje je apostolima bilo rečeno kako će Isusa sresti u Galileji. To jamačno pokazuje ljubav, razumijevanje, oprost, i obnovu Kristove sile. Većina Evanđelja po Ivanu 12 opisuje Petrovu obnovu za vodstvo.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Petar, čovjek.](#)

POSEBNA TEMA: PETAR, ČOVJEK

I. NJEGOVA OBITELJ

- A. Petrova je obitelj živjela u Galileji poganskoj u gradu Bethsaida na sjevernoj obali Galilejskoga mora (ili Tiberijsko more, usp. Iv 1:44), ali očito su u nekome trenutku krenuli prema Kafarnaumu (usp. Mk 1:21.29).
- B. Ime Petrova oca bilo je Jona (usp. Mt 16:17) ili Ivan (usp. Iv 1:42; 21:15-17).
- C. Njegovo dato ime bilo je Šimun (usp. Mk 1:16.29.30.36), što je bilo uobičajeno u Palestini prvoga stoljeća. Bio je to židovski oblik od Simeon (usp. Djela 15:14; 2. Pt 1:1).

Isus ga je preimenovao u Petar (*Petros*, što znači “stijena”, što je moralo opisati njegovu krajnju snagu i postojanost) u Evanđelju po Mateju 16:18; Marku 3:16; Luki 6:14; i Ivanu 1:42. Aramejski oblik je *Cephas / Kefa* (usp. Iv 1:42; 1. Kor 1:12; 3:22; 9:5; 15:5; Gal 1:18; 2:9.11.14). Često su u NZ-u ova dva imena navedena zajedno (usp. Mt 16:16; Lk 5:8; Iv 1:40; 6:8.68; 13:6.9.24.36; 18:10.15.25; 20:2.6; 21:2-3.7.11.15).

- D. Ime Petrova brata bilo je Andrija (usp. Mk 1:16). On je bio učenik Ivana Krstitelja (usp. Iv 1:35.40) a kasnije vjernik i sljedbenik Isusa (usp. Iv 1:36-37). On je doveo Šimuna Isusu (usp. Iv 1:41). Nekoliko mjeseci kasnije Isus se suočio s njima kod Galilejskoga mora i pozvao ih da budu Njegovi službeni puno-vremenski učenici (usp. Mt 4:18-20; Mk 1:16-18; i Lk 5:1-11).
- E. On je bio oženjen (usp. Mk 1:30; 1. Kor 9:5), ali djeca nisu spomenuta.

II. NJEGOVO ZANIMANJE

- A. Petrova obitelj posjedovala je nekoliko ribarskih lađa i čak unajmljene slugе.
- B. Petrova obitelj možda je bila partner s Jakovom, Ivanom, i njihovim ocem, Zebedejem (usp. Lk 5:10).
- C. Petrova obitelj kratko se vratila ribarenju nakon Isusove smrti (usp. Iv 21).

III. NJEGOVA OSOBNOST

- A. Petrove prednosti:
 1. on je bio predan sljedbenik, ali vrlo nagao (usp. Mk 9:5; Iv 13:4-11)
 2. pokušavao je djela vjere, ali često nije uspio (npr. hodanje po vodi, usp. Mt 14:28-31)
 3. bio je hrabar i voljan umrijeti (usp. Mt 26:51-52; Mk 14:47; Lk 22:49-51; Iv 18:10-11)
 4. nakon Njegova uskrsnuća, Isus je njega osobno naslovio kao diskreditiranoga vođu Dvanaestorice u Evanđelju po Ivanu 21 i osigurao mogućnost za pokajanje i obnovu vodstva.
- B. Petrova slabost:
 1. on je u početku imao sklonosti prema židovskome legalizmu:
 - a. jedenje s poganima (Gal 2:11-21)
 - b. zakoni o hrani (Djela 10:9-16)

2. on, kao i svi apostoli, nije u potpunosti razumio Isusova temeljito nova učenja i njihove primjene:
 - a. Evanđelje po Marku 9:5-6
 - b. Evanđelje po Ivanu 13:6-11; 18:10-11
3. Isus ga je osobno i žestoko izgrdio (Mk 8:33; Mt 16:23)
4. on je spavao umjesto molio u Isusovu teškome trenutku potrebe u Getsemaniji (Mk 14:32-42; Mt 26:36-46; Lk 22:40-60)
5. on je ponovljeno nijekao poznavanje Isusa (Mk 14:66-72; Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Iv 18:16-18.25-27).

IV. NJEGOVO VODSTVO APOSTOLSKE SKUPINE

- A. Postoje četiri popisa apostola (usp. Mt 10:2-4; Mk 3:16-19; Lk 6:14-16; Djela 1:13). Petar je uvijek popisan prvi. Dvanaestorica su bila podijeljena u tri skupine po četvero. Vjerujem da im je ovo dopuštalo vratiti se kući kako bi provjerili svoje obitelji.
- B. Petar često služi kao glasnogovornik za apostolsku skupinu (usp. Mt 16:13-20; Mk 8:27-30; Lk 9:18-21). Ovaj odlomak također je bio korišten za potvrdu Petrova autoriteta unutar skupine (usp. Mt 16:18). Međutim, unutar ovoga samog okvira Isus ga je ukorio kao oruđe Sotone (usp. Mt 16:23; Mk 8:33). Isto tako, kad su se učenici prepirali tko je najveći među njima, Petar nije pretpostavio uzeti taj položaj (usp. Mt 20:20-28, posebice stih 24; Mk 9:33-37; 10:35-45).
- C. Petar nije bio vođa Crkve u Jeruzalemu. To je pripalo Jakovu, Isusovu polu-bratu (usp. Djela 12:17; 15:13; 21:18; 1. Kor 15:7; Gal 1:19; 2:9.12).

V. NJEGOVA SLUŽBA NAKON ISUSOVA USKRSNUĆA

- A. Petrova uloga vođe jasno se vidi u prvim poglavljima Djeja apostolskih:
 1. on je vodio u izboru zamjene Jude (usp. Djela 1:15-26)
 2. on je propovijedao prvu propovijed na Pedeseticu (usp. Djela 2)
 3. on je ozdravio hromog čovjeka i propovijedao drugu zapisanu propovijed (usp. Djela 3:1-10; 3:11-26)
 4. on je govorio hrabro Sanhedrinu u Djelima apostolskim 4
 5. on je predvodio crkvenu stegu nad Ananijom i Safirom u Djelima apostolskim 5
 6. on je govorio na saboru u Jeruzalemu u Djelima apostolskim 15:7-11
 7. nekoliko drugih događaja i čudesa pripisana su njemu u Djelima apostolskim.
- B. Petar, međutim, nije uvijek utjelovio primjene Evanđelja:
 1. on je zadržao SZ-ni umni sklop (usp. Gal 2:11-14)
 2. on je imao posebno otkrivenje za uključivanje Kornelija (usp. Djela 10) i drugih pogana.

VI. GODINE ŠUTNJE

- A. Postoji malo ili ništa obavijesti o Petru nakon sabora u Jeruzalemu u Djelima apostolskim 15:
 1. Poslanica Galaćanima 1:18
 2. Poslanica Galaćanima 2:7-21
 3. 1. Poslanica Korinćanima 1:12; 3:22; 9:5; 15:5.
- B. Predaja Rane crkve:
 1. mučeništvo Petra u Rimu spomenuto je u pismu Klementa Rimskog upućenog Crkvi u Korintu godine 95.
 2. Tertulijan (godine 150-222.) također bilježi Petrovo mučeništvo u Rimu pod Neronom (godine 54 - 68.)
 3. Klement Aleksandrijski (godine 200.) kaže da je Petar bio ubijen u Rimu
 4. Origen (godine 252.) kaže da je Petar bio mučenički razapet, s glavom prema dolje, u Rimu.

▣ (15:5) “dvanaestorici” Zapadna obitelj grčkih manuskripta (tj. MS D [*Codex Bezae*]), kao i Vulgata, imaju “jedanaest”. Pojam “Dvanaest” postao je tehnički pojam za apostolsku skupinu. Pavao nikad nije upotrijebio ni u kojem od svojih pisanja ovu riječ. Neki misle kako to podrazumijeva da 1. Poslanica Korinćanima 15:3-7 može biti sažetak katekizma Rane crkve.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Broj dvanaest.](#)

POSEBNA TEMA: BROJ DVANAEST

Dvanaest je uvijek bio simbolički ([vidjeti Posebnu temu dolje: Simbolički brojevi u Pismu](#)) broj uredbe.

- A. Izvan Biblije:
1. dvanaest znakova Zodijskoga
 2. dvanaest mjeseci godine.
- B. U SZ-u (BDB 1040 plus 797):
1. sinovi Jakova (židovska plemena)
 2. odraženo u:
 - a. dvanaest stupova žrtvenika u Knjizi Izlaska 24:4
 - b. dvanaest dragulja na naprsniku velikoga svećenika (što stoji za plemena) u Knjizi Izlaska 28:21
 - c. dvanaest hljebova kruha u Svetinji u Šatoru sastanka u Levitskome zakoniku 24:5
 - d. dvanaest uhoda poslanih u Kanaan u Knjizi Brojeva 13 (po jedan iz svakoga plemena)
 - e. dvanaest štapova (plemenska mjerila) kod pobune Koraha u Knjizi Brojeva 17:2
 - f. dvanaest Jošuinih kamenova u Knjizi o Jošui 4:3.9.20
 - g. dvanaest upravnih okruga u Salamonovoj upravi u 1. Knjizi o Kraljevima 4:7
 - h. dvanaest kamenova Ilijinoga žrtvenika YHWH-i u 1. Knjizi o Kraljevima 18:31.
- C. U NZ-u:
1. dvanaest odabranih apostola
 2. dvanaest košarica kruha (po jedan za svakog apostola) u Evandjelju po Mateju 14:20
 3. dvanaest prijestolja na kojima sjede NZ-ni učenici (upućivanje na 12 plemena Izraela) u Evandjelju po Mateju 19:28
 4. dvanaest legija anđela za izbavljenje Isusa u Evandjelju po Mateju 26:53
 5. simbolizam Knjige Otkrivenja:
 - a. 24 starješine na 24 prijestolja u 4:4
 - b. 144.000 (12x12.000) u 7:4; 14:1.3
 - c. dvanaest zvijezda na ženinoj kruni u 12:1
 - d. dvanaest vrata, dvanaest anđela što odražavaju dvanaest plemena u 21:12
 - e. dvanaest temeljnih kamenova Novoga Jeruzalema i na njima imena dvanaest apostola u 21:14
 - f. dvanaest tisuća stadija u 21:16 (veličina novoga grada, Novoga Jeruzalema)
 - g. zid je 144 lakata u 21:17
 - h. dvanaest vrata od biserja u 21:21
 - i. stabla u Novome Jeruzalemu s dvanaest vrsta ploda (po jedan za svaki mjesec) u 22:2.

POSEBNA TEMA: SIMBOLIČKI BROJEVI U PISMU

- A. Određeni brojevi djelovali su i kao brojevi i kao simboli:
1. jedan - Bog (npr. Pnz 6:4; Ef 4:4-6)
 2. četiri - čitava Zemlja (tj. četiri ugla [kraja Zemlje – op.prev.], četiri vjetra)
 3. šest - ljudska nesavršenost (jedan manje od 7, npr. Otk 13:18)
 4. sedam - Božansko savršenstvo (sedam dana stvaranja). Zabilježite simboličke uporabe u Knjizi Otkrivenja:
 - a. sedam svijećnjaka, Otkrivenje 1:12.20; 2:1
 - b. sedam zvijezda, Otkrivenje 1:16.20; 2:1
 - c. sedam crkava, Otkrivenje 1:20
 - d. sedam Božjih duhova, Otkrivenje 3:1; 4:5; 5:6
 - e. sedam svjetiljka, Otkrivenje 4:5
 - f. sedam pečata, Otkrivenje 5:1.5

- g. sedam rogova i sedam očiju, Otkrivenje 5:6
 - h. sedam anđela, Otkrivenje 8:2.6; 15:1.6.7.8; 16:1; 17:1
 - i. sedam truba, Otkrivenje 8:2.6
 - j. sedam gromova, Otkrivenje 10:3.4
 - k. sedam tisuća, Otkrivenje 11:13
 - l. sedam glava, Otkrivenje 13:1; 17:3.7.9
 - m. sedam zala [ili: pošasti – op.prev.], Otkrivenje 15:1.6.8; 21:9
 - n. sedam čaša /kaleža, Otkrivenje 15:7; 21:9
 - o. sedam kraljeva, Otkrivenje 17:10
5. deset – potpunost:
- a. uporaba u Evanđeljima:
 - (1) Evanđelje po Mateju 20:24; 25:1.28
 - (2) Evanđelje po Marku 10:41
 - (3) Evanđelje po Luki 14:31; 15:8; 17:12.17; 19:13.16.17.24.25
 - b. uporaba u Knjizi Otkrivenja:
 - (1) 2:10: deset dana nevolje
 - (2) 12:3; 17:3.7.12.16: deset rogova
 - (3) 13:1: deset kruna
 - c. umnožak od 10 u Knjizi Otkrivenja:
 - (1) $144.000 = 12 \times 12 \times 1000$, usp. 7:4; 14:1.3
 - (2) $1.000 = 10 \times 10 \times 10$, usp. 20:2.3.6
6. dvanaest – ljudska uredba:
- a. dvanaest sinova Jakova (tj. dvanaest plemena Izraela, Post 35:22; 49:28)
 - b. dvanaest stupova, Knjiga Izlaska 24:4
 - c. dvanaest kamenova naprsnika velikoga svećenika, Knjiga Izlaska 28:21; 39:14
 - d. dvanaest hljebova, za stol u Svetome mjestu (simbolička Božja opskrba za dvanaest plemena), Levitski zakonik 24:5; Knjiga Izlaska 25:30
 - e. dvanaest uhoda, Ponovljeni zakon 1:23; Knjiga o Jošui 3:22; 4:2.3.4.8.9.20
 - f. dvanaest apostola, Evanđelje po Mateju 10:1
 - g. uporaba u Knjizi Otkrivenja:
 - (1) dvanaest tisuća opečaćenih, 7:5-8
 - (2) dvanaest zvijezda, 12:1
 - (3) dvanaest vrata, dvanaest anđela, dvanaest plemena, 21:12
 - (4) dvanaest temeljnih kamenova, imena dvanaest apostola, 21:14
 - (5) Novi Jeruzalem bio je pravokutnik od dvanaest tisuća stadija, 21:16
 - (6) dvanaest vrata napravljenih od dvanaest bisera, 21:12
 - (7) drvo života s dvanaest vrsta plodova, 22:2
7. četrdeset - broj za vrijeme:
- a. ponekad doslovno (Izlazak i lutanje pustinjom, npr. Izl 16:35); Ponovljeni zakon 2:7; 8:2
 - b. može biti doslovno ili simbolički:
 - (1) Potop, Knjiga Postanka 7:4.17; 8:6
 - (2) Mojsije na brdu Sinaj, Knjiga Izlaska 24:18; 34:28; Ponovljeni zakon 9:9.11.18.25
 - (3) podjele Mojsijeva života:
 - (a) četrdeset godina u Egiptu
 - (b) četrdeset godina u pustinji
 - (c) četrdeset godina vodi Izraela
 - (4) Isus je postio četrdeset dana, Evanđelje po Mateju 4:2; Marko 1:13; Luka 4:2
 - c. zabilježite (pomoću konkordance) koliko se puta taj broj pojavljuje u označavanju vremena u Bibliji!
8. sedamdeset - okrugli broj za ljude:
- a. Izrael, Knjiga Izlaska 1:5
 - b. sedamdeset starješina, Knjiga Izlaska 24:1.9

- c. eshatološki, Knjiga proroka Daniela 9:2.24
- d. misijska grupa, Evanđelje po Luki 10:1.17
- e. oprost (70x7), Evanđelje po Mateju 18:22.

B. Dobre preporuke

- 1. John J. Davis, *Biblical Numerology*
- 2. D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks*.

15:6 “On se ukazao više od pet stotini braće” Ovo vjerojatno upućuje na Evanđelje po Mateju 28:16-20, posebice 1. Poslanica Korinćanima 15:17, što pokazuje da je Veliko poslanje bilo dano cijeloj Crkvi, ne samo nekolicini vođa. Pavlov naglasak u 1. Korinćanima 15:6 je povijesna stvarnost uskrsnuća. Ako netko nije vjerovao, postojalo je mnogih očevidaca spremnih to posvjedočiti.

▣ **“sve dosada”** Isus je bio razapet sredinom 30-ih a 1. Poslanica Korinćanima bila je pisana sredinom 50-ih, tako u tih dvadeset godina razmaka mnogi od onih koji su bili osobno dodirnuti Isusovim riječima i djelima bili su još uvijek živi i svjedočili su!

▣ **“usnuli”** Pavao slijedi Isusovu uporabu (usp. Mt 27:52; Iv 11:11.13) i SZ-nu uporabu (usp. Dn 12:2) o snu kao eufemizmu za smrt.

15:7 “Jakovu” [Jakov] Ovo upućuje na Gospodinovog brata koji Mu nije povjerovao sve do nakon uskrsnuća (usp. Mk 3:21; Iv 7:5). Svi od njegove obitelji bili su prisutni u Gornjoj sobi (usp. Djela 1:14). Ovaj Jakov bio je poistovjećen kao Gospodinov polu-brat (usp. Mt 13:55; Mk 6:3), kako ga se ne bi poistovjećivalo s Jakovom apostolom, dijelom unutarnjega kruga, koji je bio ubijen vrlo rano (usp. Djela 12). Nekoliko naraštaja je Crkva u Jeruzalemu imala Isusovoga fizičkog srodnika kao svoga vođu. Nekoliko biblijskih odlomaka (usp. Djela 12:17; 15:13; 21:18; 1. Kor 15:7; i Jak 1:1) pokazuje kako je Jakov bio vrlo važan vođa Crkve u Jeruzalemu. Pavao je jedini koji spominje ukazanje. To pokazuje koliko je mnogo pojedinosti izostavljeno u NZ-u o Isusovu naučavanju i djelovanjima. Mi imamo sve što trebamo za pouzdanje u Njega i za slijediti Njega, ali nedovoljno za potpunu povijest Njegova života.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Jakov, Isusov polu-brat.](#)

POSEBNA TEMA: JAKOV, ISUSOV POLU-BRAT

- A. On je bio nazvan “Jakov Just” i kasnije je bio prozvan “devina koljena” jer je neprestano molio na svojim koljenima (od Hegesippusa, navodio Euzebiju u *Hist. Eccl.* 2.23-24; 4-18).
- B. Jakov nije bio vjernik sve do nakon Uskrsnuća (usp. Mk 3:21; Iv 7:5). Isus mu se ukazao osobno nakon Uskrsnuća (usp. 1. Kor 15:7).
- C. On je bio prisutan u Gornjoj sobi s učenicima (usp. Djela 1:14) i moguće također tamo kad je Duh došao na Pedesetnicu.
- D. On je bio oženjen (usp. 1. Kor 9:5).
- E. Na njega upućuje Pavao kao na stup jeruzalemske Crkve (moguće apostol, usp. Gal 1:19; [vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Slati \[apostellō\], iz čega dolazi “apostol”](#)) ali nije bio jedan od Dvanaestorice (usp. Gal 2:9; Djela 12:17; 15:13 i dalje; 21:18).
- F. U *Antiquities of the Jews*, 20.9.1, Josip Flavije kaže da je bio kamenovan godine 62. po nalogu saduceja u Sanhedrinu, dok druga predaja (pisci drugoga stoljeća, Klement Aleksandrijski ili Hegesippus) kaže da je bio gurnut sa zida Hrama.

G. Za mnogo naraštaja nakon Isusove smrti srodnik Isusa bio je imenovani vođa Crkve u Jeruzalemu.

H. On je bio autor NZ-ne Knjige “Jakova” i brat autora NZ-ne Knjige “Jude” (usp. Juda 1).

▣ **“svim apostolima”** Budući su Dvanaestorica spomenuti u 1. Poslanici Korinćanima 15:5, ovo izgleda upućuje na širu uporabu ovoga pojma. Jakov je čini se bio “apostol” u istome smislu kao Barnaba (usp. Djela 14:4.14); Andronik i Junija (ili Junije, usp. Rim 16:7); Apolon (usp. 2. Kor 4:9); Epafrodit (Fil 2:25); ili Silvan i Timotej (usp. 1. Sol 2:6; Djela 18:5).

Moguće je tvrditi da je Kefa bio spomenut odvojeno od Dvanaestorice tako da se “svim apostolima” može odnositi na Dvanaesticu također.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:1: Slati \[apostellō\], iz čega dolazi “apostol”.](#)

15:8

NASB, NRSV

“kao jednome neblagovremeno rodenome”

NKJV

“kao rodenome u zadnjem vremenu”

TEV

“čak iako sam kao netko tko je bio rođen neuobičajeno”

NJB

“čak iako sam bio neuobičajeno rođeno dijete”

Ovi engleski prijevodi pokazuju opći smisao ovoga rijetkog pojma. Upotrijebljen je samo tri puta u Septuaginti (usp. Br 12:12; Job 3:16; i Prop 6:3) za neuspjeh. Pojam podrazumijeva neblagovremeno, zemaljsko rođenje. Međutim, u ovome okviru, Pavao izgleda opisuje njegovo kasno dodavanje apostolskoj skupini (tj. obraćenje na cesti za Damask, usp. Djela 9).

Jamačno je moguće kako je ovo jedna od omalovažavajućih primjedaba o jednoj ili više frakcija u Korintu koji su odbacili Pavlov autoritet (tj. on nije bio redovit apostol). Pavao priznaje Kristovu milost jer mu se ukazao usred njegova progona Crkve (usp. 1. Kor 15:10; Gal 1:23). Međutim, on je još uvijek na izdvojenoj listi onih kojima se Krist ukazao nakon Svoga uskrsnuća. Pavao moguće tvrdi da je on sveti kojemu se proslavljeni (tj. uzneseni) Krist ukazao (usp. Gal 1:15-16).

Također je moguće da je pojam imao drugotno značenje “čudovište /nakaza”, što bi moglo upućivati na oštre i ponovljene napade na Pavla od nevinih vjernika (tj. Djela 9:1-2, vidjeti *Jerome Biblical Commentary*, str. 273). Pavao je moguće skovao ovu riječ budući ona opisuje njegovo židovsko bogatstvo prije obraćenja.

15:9 “najmanji od apostola” Pavao je bio ponižen Božjom milošću čak usred njegova proganjanja Isusove Crkve. On često koristi izričaje kao ovaj za opis sebe (vidjeti punu bilješku u 1. Kor 1:1; usp. 2. Kor 12:11; Ef 3:8; 1. Tim 1:15).

▣ **“jer ja sam progonio crkvu Božju”** (usp. Djela 9:1.13.21; 22:4.19; 26:10-11; Gal 1:13.23; Fil 3:6; 1. Tim 1:13). Božje dopuštenje Petru da propovijeda prvu propovijed o Crkvi (tj. Djela 2) te Pavlovo spasenje i poziv za službu, jasno pokazuje milosrđe i milost Božju.

15:10 “milošću Božjom ja sam što jesam” “Milošću” je na čelu rečenice zbog naglaska (usp. Rim 12:3; Ef 2:8-9). Svi vjernici su ono što jesu milošću Božjom, ali zabilježite potrebnu ravnotežu u namjeravanome ljudskom djelovanju (usp. Fil 2:12-13).

▣ **“nije se pokazala uzaludnom”** Ovo je drukčija riječ od one u 1. Poslanici Korinćanima 15:2. Zapravo, Pavao koristi tri različita pojma prevedena kao “uzaludno” ili “prazno” u ovome poglavlju:

1. *eikē*, 1. Poslanica Korinćanima 15:2
2. *kenos*, 1. Poslanica Korinćanima 15:10.14.48; 2. Korinćanima 6:1
3. *mataios*, 1. Poslanica Korinćanima 15:17; 2. Korinćanima 3:20.

Njegov naglasak jeste da se Božja milost dokazala učinkovito u Pavlovoj službi, od koje je korinška crkva bila dokaz i ishod.

▣ **“ja sam radio čak više nego svi oni”** Okvir diktira da ovo upućuje na druge apostole (usp. stih 9). Pavao uspoređuje sebe s drugim apostolima u Poslanici Galaćanima jer je njegov apostolski autoritet bivao izuziman (usp. 2. Kor 11:16-28). Vjerojatno su jedna ili više frakcija radile istu stvar u Korintu. Pavao se nije svađao s Dvanaesticom. On naprosto jasno potvrđuje svoj vlastiti poziv i autoritet!

▣ **“ipak ne ja, nego milost Božja sa mnom”** Postoji ravnoteža u Pavlovoj teologiji između poziva, darovitosti, i služenja povezano s Božjom suverennošću. Postoji uvijek zavjetna ravnoteža između ova dva načina gledanja na nečiju učinkovitost. Pavao tvrdi kako je on radio napornije od ostalih apostola, ali on je isto tako znao da je Bog izvor, a ne on sâm. Ova ista ravnoteža vidi se između Evanđelja po Ivanu 15:5 (tj. vino i mladice) i Poslanice Filipljanima 2:12-13; 4:13.

15:11 Pavao žestoko tvrdi da je primio Evanđelje i propovijedanje je bilo posve isto kao što je bilo propovijedanje izvornih apostola. Sama činjenica njegove tvrdnje pokazuje s kojim se protivljenjem suočavao u Korintu. Neki su nijekali njegov apostolski autoritet i, čak moguće, sadržaj njegova Evanđelja.

▣ **“vi povjerovaste”** Ovo je AORIST INDIKATIVA. Evanđelje mora biti primljeno.

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 15:1: Primiti \(iz 1. Poslanice Solunjanima 2:13\); i u 1:2: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \(*pistis* \[imenica\], *pisteuō*, \[glagol\], *pistos* \[pridjev\] u NZ-u\).](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:12-19

¹²Sad ako je Krist propovijedan, da je uskrsnuo od mrtvih, kako neki kažu među vama da ne postoji uskrsnuće od mrtvih? ¹³Ali ako nema uskrsnuća od mrtvih, čak ni Krist nije uskrsnuo; ¹⁴i ako Krist nije uskrsnuo, onda je naše propovijedanje uzaludno, vaša vjera je isto tako uzaludna. ¹⁵Štoviše mi smo čak nađeni *da smo* lažni Božji svjedoci, jer smo svjedočili protiv Boga da je On uskrsio Krista, kojeg On nije uskrsio, ako stvarno mrtvi ne uskrsavaju. ¹⁶Jer ako mrtvi ne uskrsavaju, čak ni Krist nije uskrsnuo; ¹⁷i ako Krist nije uskrsnuo, vaša vjera je bezvrijedna; vi ste još uvijek u svojim grijesima. ¹⁸Onda su i oni koji su usnuli u Kristu umrli. ¹⁹Ako smo se nadali u Krista samo u ovome životu, mi smo oni koje treba od svih ljudi najviše žaliti.

15:12 “ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što podrazumijeva da je Krist bio propovijedan (usp. 1. Kor 15:11). Postoje nizovi PRVIH RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA u ovome odlomku (tj. stihovi 12.13.14.15.16.17.18).

▣ **“kako neki kažu među vama da ne postoji uskrsnuće od mrtvih”** Izvor ovoga nijekanja uskrsnuća vjerojatno ima svoje podrijetlo u grčkoj filozofiji (tj. gnosticizam, [vidjeti Rječnik](#)), koja je naučavala da je fizičko tijelo bilo izvor zla. Tekstualno je neizvjesno jesu li oni nijekali Kristovo uskrsnuće ili uskrsnuće svih vjernika. Ovo nije bio jedinstveni problem u Ranoj crkvi (usp. 2. Tim 2:18).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:14: Uskrsnuće.](#)

15:13 “ako” Ovo je još jedan PRVI RAZRED KONDICIONALNA. Gramatičari ga često nazivaju “jednostavan” ili “logičan” uvjet (usp. 1. Kor 15:13.14.15.16.17.19). Očito ga Pavao u ovome stihu koristi kako bi pojačao svoj književni dokaz i ne tvrdi da Krist nije uskrsnuo! Ali logika u ovih nekoliko narednih stihova je snažna. Ako Krist nije uskrsnuo onda:

1. uopće nema uskrsnuća, 1. Poslanica Korinćanima 15:13.16
2. naše propovijedanje je uzaludno, 1. Poslanica Korinćanima 15:14
3. naša vjera je uzaludna, 1. Poslanica Korinćanima 15:14
4. oni su lažni svjedoci, 1. Poslanica Korinćanima 15:15
5. vaša vjera je bezvrijedna, 1. Poslanica Korinćanima 15:17
6. vi ste još uvijek u svojim grijesima, 1. Poslanica Korinćanima 15:17
7. oni koji su umrli oni su mrtvi, 1. Poslanica Korinćanima 15:18
8. nas od svih ljudi treba najviše žaliti, 1. Poslanica Korinćanima 15:19.

Ovo teološko pitanje o Kristovu uskrsnuću nije mali problem! On je živ ili je kršćanstvo laž! To je doktrina razvođa!

15:14.17 “uzaludno ... bezvrijedna” Ova dva različita pojma podrazumijevaju prazninu i besplodnost. Bez uskrsnuća tvrdnje poruke Evanđelja nemaju učinka!

15:19 “Ako smo se nadali u Krista samo u ovome životu” Ovo je još jedan u nizu PRVIH RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA. Pavao naglašava da ako Krist nije uskrsnuo mi imamo samo nadu (PERIFRASTIČKI PERFEKT AKTIVNI) u ovome životu jer ne postoji život nakon smrti ako Krist nije uskrsnuo!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:20-28

²⁰Ali sad Krist je uskrsnuo od mrtvih, prvi od plodova onih koji su usnuli. ²¹Jer budući po čovjeku *dode* smrt, po čovjeku također *dode* uskrsnuće od mrtvih. ²²Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će isto u Kristu svi oživjeti. ²³Ali svaki po svome redu: Krist prvi od plodova, nakon toga oni koji su Kristovi kod Njegova dolaska, ²⁴onda *dolazi* kraj, kad On preda kraljevstvo Bogu i Ocu, kad bude On ukinuo svako poglavarstvo i svaku vlast i silu. ²⁵Jer On mora vladati

sve dok On ne položi sve Svoje neprijatelje pod Svoje noge. ²⁶Posljednji neprijatelj koji će biti uništen je smrt. ²⁷JER ON JE POLOŽIO SVE STVARI U PODLOŽNOST POD NJEGOVE NOGE. Ali kad On kaže: “Sve stvari stavljene su u podložnost”, to je dokaz da On izuzima onoga koji je stavio sve stvari u podložnost Njemu. ²⁸Kad sve stvari budu podložene Njemu, onda će Sin Sâm također biti podložen Bogu koji je podložio sve stvari Njemu, tako da može biti Bog sve u svemu.

15:20 “Ali” Kakva važna suprotivost!

▣ **“Krist je uskrsnuo”** Ovo poglavlje često je zvano “Poglavlje o Uskrsnuću”. I uskrsnuće Krista i Njegovih sljedbenika opetovana je tema. Izvjesnost i trajni ishodi ovoga mogu se vidjeti u GLAGOLU *egeirō*, što znači probuditi se, podići:

1. stih 12, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
2. stih 13, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
3. stih 14, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
4. stih 15, AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA (dva puta)
5. stih 16, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
6. stih 16, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
7. stih 17, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
8. stih 20, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
9. stih 32, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
10. stih 35, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
11. stih 42, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
12. stih 43, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
13. stih 44, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA
14. stih 52, FUTUR PASIVNOGA INDIKATIVA.

Zabilježite dosljednost PASIVNOGA STANJA. Trojedini Bog uskrsnuje mrtve. PERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME govori o Isusovu uskrsnuću u prošlom vremenu, što postaje stanje bivanja. Vjernici dijele stvarnost Njegova uskrsnuća i vjerom, svoju sigurnost!

▣ **“onih koji su usnuli”** Ovo je PERFEKT SREDNJEGA PARTICIPA (usp. Mt 27:52), što je bio hebrejski idiom za smrt (tj. Pnz 31:16; 2. Sam 7:12; 1. Kr 1:21; 2:10; 11:21.43; i mnogi drugi navodi).

▣ **“prvi od plodova”** Ovo je SZ-ni godišnji žrtveni obred o kojem raspravlja Levitski zakonik 23:10 i dalje. Prvi plodovi u SZ-u bili su zreli snopovi žetve ječma kojima se mahalo pred Gospodinom u Hramu dan nakon Svete subote u tjednu Pashe, što bi bila Uskrsna nedjelja. Oni su bili dati kako bi se pokazalo Božje vlasništvo čitave ljetine. Ovo je SZ-na vrsta za obećanje uskrsnuća svih Kristovih sljedbenika! Pavao koristi ovaj pojam ponovno u 1. Poslanici Korinćanima 16:15 za opis prvih vjernika u Ahaji. Koristi ga i u Rimljanima 8:23 opisujući vjernike kao one koji primaju Duha, ali nestrpljivo čekaju uskrsnuće. Isus je prvi koji je uskrsnuo (usp. Kol 1:18), ali u pravo vrijeme svi će Njegovi sljedbenici doživjeti isto. U duhovnome smislu mi već imamo uskrsli život (usp. Ef 2:5-6).

15:21-22 Ovo je Adam-Krist tipologija što će biti slijeđena u 1. Poslanici Korinćanima 15:45-48 (usp. Rim 5:12-21; Fil 2:6-11). U Adamu svi su ljudi bili pogođeni grijehom (tj. smrt). U Kristu, potencijalno svi ljudi mogu biti pogođeni milošću.

Ovi višeznačni stihovi, zajedno s Rimljanima 5:18-19, prouzročili su tvrdnje nekih teologa kako je moguće spasenje za sve ljude. Drugi su to vidjeli kao upućivanje na uskrsnuće i spašenih i izgubljenih (usp. Dn 12:2). U Adamu svi umiru; u Isusu svi će uskrsnuti (tj. neki za nagradu, neki za osudu, usp. Mt 25:46). Meni izgleda očitim kako Pavlova pisanja, uzeta u okviru, zahtijevaju u pokajanju odaziv vjeri da se bude spašen!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 10:4: Tipologija.](#)

15:23-25 Neki teolozi tvrde da ovi stihovi potvrđuju pred-milenijsku zamisao eshatologije. Međutim, ovaj tekst nije raspra o tisućljeću, nego o uskrsnuću. Smrt je bila poražena kod prazne grobnice, a ne u budućoj zemaljskoj kraljevini. Moramo biti pozorni od naših teoloških rasporeda iz kojih povlačimo tumačenje okvira. Pavao nikad ne raspravlja o Tisućljeću, čak ni u svojoj raspri o uznesenju (usp. 1. Sol 4:13-18) niti o Antikristu (usp. 2. Sol 2). Niti je Isus ikada raspravljao o Tisućljeću, čak ni u Svojim eshatološkim govorima (usp. Mt 24; Mk 13; Lk 21). Postoji nekoliko dobrih knjiga što daju sažetak svake

trenutačne tisućljetne pozicije i neka druga stajališta što ukazuju na prednosti i slabosti svake:

1. Robert G. Clouse (izd.), *The Meaning of the Millennium, Four Views*
2. C. Marvin Pate (izd.), *Four Views on the Book of Revelation*
3. Darrell L. Boch (izd.), *Three Views on the Millennium and Beyond*.

Vidjeti moje komentare Otkrivenja, poglavlje 20, *online*, na www.freebiblecommentary.org.

15:23 “Njegova dolaska” [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: NZ-ni pojmovi za Kristov povratak.](#)

15:24 “kraljevstvo” Iznenadujuće je koliko često je ova zamisao korištena od Isusa u Sinoptičkim Evanđeljima. To je tema Njegove prve propovijedi i zadnje propovijedi kao i potisak većine parabola. Iznenadujuće je upotrijebljena samo dva puta u Evanđelju po Ivanu. To je Božja kraljevina u vjerujućima ljudskim srcima sad što će jednoga dana biti dovršena nad cijelom Zemljom.

Isus ju je koristio kao sadašnju prisutnost Kraljevstva Božjega u i kroz Njegovu osobnu prisutnost i naučavanje (usp. Mt 3:2; 4:17; 10:7; 11:12; 12:28; Mk 1:15; Lk 9:9.11; 11:20; 21:31-32). Međutim, ona je također povezana s budućim slavim dovršetkom kod Njegova povratka (usp. Mt 6:10; 16:28; 26:64). To je “već /ali ne još” eshatološka napetost Evanđelja!

Posebne reference za “kraljevstvo” relativno su rijetke u Pavlovim pisanjima:

1. Poslanica Rimljanima – 14:17
2. 1. Poslanica Korinćanima – 4:20; 6:9; 15:24.50
3. Poslanica Galaćanima – 5:21
4. Poslanica Efežanima – 5:5
5. Poslanica Kološanima – 1:13; 4:11
6. 1. Poslanica Solunjanima – 2:12
7. 2. Poslanica Solunjanima – 4:1.18.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Kraljevstvo Božje.](#)

▣ **“kad bude On ukinuo svako poglavarstvo i svaku vlast i silu”** Ovo upućuje na anđeoske sile (*eoni* u gnostičkoj misli) ovoga sadašnjeg Doba zla (usp. Rim 8:38; Ef 1:21; 3:10; 6:12; Kol 1:16; 2:10.15). To ukidanje očito se događa:

1. teološki na križu i uskrsnuću
2. vremenski kod Kristova povratka.

Ako je to tako, onda je 1. Poslanica Solunjanima 4:13-18 najbliža usporednica u Pavlovim pisanjima. Zabilježite kako nakon uznesenja, vjernici su s Gospodinom zauvijek (usp. 1. Sol 4:17), što je Očevo vječno Kraljevstvo (usp. Dn 7:13-14).

Za “poglavarstvo” [vidjeti Posebnu temu dolje: Archē.](#)

Za “vlast” [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:12: Vlast \(*exousia*\).](#)

Ovaj okvir može upućivati na gnostičke *eone*.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Stupnjevi anđela u Pavlovim pisanjima.](#)

POSEBNA TEMA: ARCHĒ

Grčki pojam *archē* znači “početak” ili “podrijetlo” nečega:

1. početak stvorenog reda (usp. Iv 1:1; 1. Iv 1:1; Heb 1:10)
2. početak Evanđelja (usp. Mk 1:1; Fil 4:15; 2. Sol 2:13; Heb 2:3)
3. prvi očevici (usp. Lk 1:2)
4. početni znaci (čuda, usp. Iv 2:11)
5. početna načela (usp. Heb 5:12)
6. početna sigurnost temeljena na istinama Evanđelja (usp. Heb 3:14)
7. početak, Poslanica Kološanima 1:18; Knjiga Otkrivenja 3:14.

Koristi se kao “pravilo” ili “ovlast” kod:

1. ljudskih upravnih dužnosnika:
 - a. Evanđelje po Luki 12:11
 - b. Evanđelje po Luki 20:20

- c. Poslanica Rimljanima 13:3; Poslanica Titu 3:1
- 2. anđeoskih vlasti:
 - a. Poslanica Rimljanima 8:38
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 15:24
 - c. Poslanica Efežanima 1:21; 3:10; 6:12
 - d. Poslanica Kološanima 1:16; 2:10.15
 - e. Judina poslanica, stih 6.

POSEBNA TEMA: STUPNJEVI ANĐELA U PAVLOVIM PISANJIMA

Rabini su mislili da su anđeli bili ljubomorni na Božju ljubav i pozornost (tj. davanje Njegova Zakona na gori Sinaj) prema palome čovječanstvu i, stoga, bili su neprijateljski prema njima. Gnostički krivi učitelji tvrdili su kako je spasenje bilo dostupno tajnim lozinkama kroz neprijateljske anđeoske sfere (usp. Kol i Ef), što je vodilo do visokoga, dobrog boga.

O pojmovima što je koristio Pavao za anđele George Eldon Ladd ima dobar sažetak u svojoj knjizi *A Theology of the New Testament*:

“Pavao ne upućuje samo na dobre i zle anđele, na Sotonu i demone; on koristi još jednu skupinu riječi za označavanje anđeoskih duhova. Terminologija je kako slijedi:

‘Poglavarstvo’ [*archē*], 1. Poslanica Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21; Kološanima 2:10

‘Poglavarstva’ [*archai*; RSV, ‘kneževine’], Poslanica Efežanima 3:10; 6:12; Kološanima 1:16; 2:15; Rimljanima 8:38

‘Vlast’ [*exousia*], 1. Poslanica Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21; Kološanima 2:10

‘Vlasti’ [*exousiai*; RSV, ‘autoriteti /vlasti’], Poslanica Efežanima 1:21

‘Sila’ [*dynamis*], 1. Poslanica Korinćanima 15:24; Efežanima 1:21

‘Sile’ [*dynameis*], Poslanica Rimljanima 8:38

‘Prijestolja’ [*thronoi*], Poslanica Kološanima 1:16

‘Gospodstvo’ [*kyriotēs*; RSV, ‘vlast’], Poslanica Efežanima 1:21

‘Gospodstva’ [*kyriotētes*], Poslanica Kološanima 1:16

‘Svjetski vladari ove tame’, Poslanica Efežanima 6:12

‘Duhovno (vojske) zlo u nebesima’, Poslanica Efežanima 6:12

‘Vlast tame’, Poslanica Kološanima 1:13

‘Svako ime što je imenovano’, Poslanica Efežanima 1:21

‘Nebeska, zemaljska, i podzemaljska bića’ Poslanica Filipljanima 2:10” (str. 401).

15:25 “(sve dok) On ne položi sve Svoje neprijatelje pod Svoje noge” Ovo je SZ-ni idiom o potpunoj pobjedi (usp. Ps 8:6; 110:1). U SZ-u neprijatelji su bili okolni poganski narodi, ali u NZ-u postoje anđeoske, duhovne sile neprijateljske prema Bogu i Njegovu Kristu. Ove zle sile utječu na ljude da budu u nevjeri i pobuni. Isus je u potpunosti porazio ove sile križom i Svojim uskrsnućem. Konačno uskrsnuće svih vjernika označit će dovršetak ove pobjede!

Postoje dvije zanimljive knjige što pokušavaju točno odrediti na što izričaj “sila /sile” upućuje:

1. Hendricus Berkhof, *Christ and the Powers*
2. Oscar Cullmann, *Christ and Time*.

15:26 “Posljednji neprijatelj koji će biti uništen je smrt” Ovo znači “učiniti bezvrijednim i ništavnim”. Smrt je poražena (usp. 2. Tim 1:10; Otk 21:4). Smrt nije bila Božja volja za čovječanstvo, nego je ona ishod Pada (tj. Post 3). Prokletstvo će biti ukinuto (usp. Otk 21:3) kao što je sad poraženo.

Za pojam “uništen” [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:19: Uništenje \(*apollumi*\)](#); i [Posebnu temu 1:28: Bezvrijedno /ništavno i nevažće \(*katargeō*\)](#).

15:27-28 ZAMJENICE prethodnoga člana su višeznačne. Očito ovo upućuje na unutarnji odnos unutar Božanstva (usp. 1. Kor 3:23; 11:3). Krist, Sin, podložan je (ali ne neistovrijedan, usp. Kol 3:11) Ocu u Njegovoj iskupiteljskoj dužnosti unutar vremena (usp. Rim 11:33-36).

15:27 Ovo je navod iz Psalma 8:6 s dodanim smjeranjem na Psalam 110:1. Za “podložnost” vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 16:16.

15:28 “Kad sve stvari budu podložene Njemu” Kad će se ovo dogoditi? To je pitanje! Očito postoje vremenski pokazatelji kroz ovaj odlomak:

1. nakon toga (*epeita*), 1. Poslanica Korinćanima 15:23
2. onda (*eita*), 1. Poslanica Korinćanima 15:24
3. kad (*hotav*, dva puta), 1. Poslanica Korinćanima 15:24
4. sve dok (*achri*), 1. Poslanica Korinćanima 15:25
5. kad (*hostan*), 1. Poslanica Korinćanima 15:27
6. kad (*hostan*), 1. Poslanica Korinćanima 15:28.

Upućuje li to na:

1. Isusovu smrt i uskrsnuće
2. Isusovo uznesenje
3. Isusov povratak /uznesenje
4. neki vidovi Tisućljeća.

Očito postoji vremenski poredak, ali Pavao je previše višeznačan za ikoje tumačenje što bi to objasnilo sa sigurnošću. Često naše predrasude i sustavne teologije uobličuju ovaj odlomak u svaki željeni oblik!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:29-34

²⁹Drugim riječima, što će učiniti oni koji su kršteni za smrt? Ako mrtvi ne uskršavaju uopće, zašto su onda oni kršteni za njih? ³⁰Zašto smo i mi u opasnosti svakoga trenutka? ³¹Ja tvrdim, braćo, hvastanjem u vama što imam u Kristu Isusu našem Gospodinu, ja umirem dnevno. ³²Ako sam se iz ljudskih pobuda borio s divljim zvijerima u Efezu, što mi to koristi? Ako mrtvi ne uskršavaju, HAJDEMO JESTI I PITI, JER SUTRA UMIREMO. ³³Nemojte biti obmanuti: “Loše društvo pokvari dobre ćudorednosti.” ³⁴Postanite trijezni kao što trebate biti, i prestanite griješiti; jer neki nemaju znanje o Bogu. Ja govorim *ovo* vama na sramotu.

15:29 “Drugim riječima” Naredni logički odjeljak započinje ovdje s nizovima pitanja o “što ako ne postoji uskrsnuće” (usp. stih 3, “Ako mrtvi ne uskršavaju”):

1. dva, stih 29 (jedna izdvojena misao)
2. jedno, stih 30 (stihovi 30-32 drugi naglasak)
3. jedno, stih 32 (stihovi 33-34 drugi naglasak).

Stih 30 ide sa stihovima 31-32 i izravno se ne odnosi na stih 29. Čini se kako postoje tri različite misli u ovome odlomku:

1. krštenje za smrt, stih 29
2. fizičke opasnosti, stihovi 30-32
3. nemoralne štetočine, stihovi 33-34.

Moguće da su stihovi 33-34 odvojeni odlomak (TEV), što označavaju kako neki u Korintu ne samo da niječu uskrsnuće nego, zbog ovoga vjerovanja, žive nećudoredne živote.

▣ **“što će učiniti oni koji su kršteni za smrt”** Ovaj je stih prouzročio velike probleme u tumačenju. Mi nemamo usporedne odlomke u Pismu. Nemamo drugu referencu za ovu praksu u Ranoj crkvi, iako postoji neki povijesni dokaz o nečemu sličnome provođenju praksa među hereticima drugoga i trećega stoljeća. Moramo dopustiti da naprosto ne znamo jasno biblijski na što ovo upućuje. Neke teorije su:

1. neki kršćani su se krstili kako bi zauzeli mjesto mrtvih kršćana
2. novi obraćenici krstili su se zbog drugih vidova za ljubljenoga umrlog
3. osobe u katekizmu koje su umrle prije bivanja krštenima bile su zamjenski krštene od živih kršćana
4. novi obraćenici bili su kršteni nad gobovima velikih kršćana.

Hermeneutički mora biti primijenjeno nekoliko pretpostavki za tumačenje ovoga stiha:

1. u osnovi to je u smislu nizova primjera /prikaza stvarnosti uskrsnuća
2. ne gradimo teologiju /doktrinu na slikovitim prikazima

3. budući ne postoji točna povijesna referenca, ovaj tekst ne smije biti naglašen ili primijenjen i zasigurno ne okrenut u doktrinu (tj. mormonizam)
4. čak je i okvirno neizvjesno ako Pavao potvrđuje ovu praksu ili jednostavno stvara smjernje na to (usp. TEV, NJB).

▣ **“Ako”** Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE upotrijebljen za stvaranje kontrapunkta. Grčki tekst ima riječ *holōs* (zapravo) u ovoj rečenici. Vidjeti bilješke u 1. Poslanici Korinćanima 5:1.

15:30 Ovaj stih ide sa stihovima 31 i 32, ne sa stihom 29.

15:31

NASB, NKJV, Pešita	“Ja tvrdim”
NASB (1970.)	“Ja protestiram”
NRSV	“Izvjesno je”
TEV	“Ja obznanjujem ovo”
NJB, REB	“Ja se zaklinjem /prisežem”

Ovo nije u grčkome tekstu (začuđen sam što to nije u *kurzivu*), ali u okviru naredni izričaj može biti formula prisege. Pavao koristi formule prisege vrlo često za potvrdu istinitosti svojih izjava (usp. Rim 9:1; 2. Kor 1:18.23; 11:10-11.31).

▣ **“hvastanjem u vama što imam u Kristu”** Pavao tvrdi kako je njegov rad u Korintu dokaz njegova kasnijeg rada za Kristu. Njegov se rad isplatio (tj. “nije bio uzaludan”, usp. 2. Kor 3:1-2; 7:4; 9:2-3). Pavlove crkve bile su dokaz njegova apostolstva i učinkovitosti.

▣ **“ja umirem dnevno”** Ovaj je izričaj bio smješten na prvome mjestu u rečenici zbog naglasaka (usp. 2. Kor 5:14-15; Gal 2:20; 1. Iv 3:16). Stihovi 30-32 upućuju na:

1. krštenje kao simbol smrti i novoga života
2. poteškoće s kojima se Pavao suočavao u služenju Kristu (usp. 2. Kor 1:8-10; 4:8-12; 6:3-10; 11:23-27).

On je znao da je to bilo vrijedno jer je osobno vidio proslavljenoga Krista na cesti za Damask (usp. Djela 9:1-22; 22:3-16; 26:9-18). Pavlova teologija nas izvješću temeljem osobnoga iskustva i osobnoga otkrivenja (usp. Djela 9:1-22; Gal 1:11-12) te SZ-a kroz njegovu rabinsku obuku.

15:32 “Ako” Pavao koristi dva PRVA RAZREDA KONDICIONALNIH REČENICA kako bi stvorio naglasak. Ako ne postoji uskrsnuće i nema kršćanske nagrade, zašto je Pavao bio voljan trpjeti dnevno za Evanđelje?

▣ **“borio (sam se) s divljim zvijerima u Efezu”** Pavao ne spominje ovaj događaj u svojoj litaniji patnji u 2. Poslanici Korinćanima 11:23-27, i zato jer je Pavao bio rimski građanin, on nije bio prisiljen boriti se s divljim zvijerima. Ovo mora biti metafora o teškome duhovnome stanju s kojim je Pavao bio suočen u Efezu (tj. podjele unutar crkve, moguće vođa kućnih crkava, usp. 1. Kor 1:8-10). Neki ovaj tekst uzimaju doslovno i tvrde kako se radi o utamničenju u Efezu.

▣ **“što mi to koristi”** Pavlovi teški radovi za Krista su bez duhovnoga učinka ako ne postoji uskrsnuće, niti Krista i time nema uskrsnuća ni za Pavla. On je teško radio za Evanđelje, ali ako Evanđelje nije istinito, nema nagrade (tj. nema spasenja, nema uskrsnuća, nema vječnoga života, nema zajedništva s Bogom, nema ujedinjenja s ljubljenima u Nebu, usp. 1. Kor 15:12-19).

▣ **“HAJDEMO JESTI I PITI, JER SUTRA UMIREMO”** Ovo je bio moto epikurejaca. To je i navod iz Knjige proroka Izaije 22:13, što odražava potrebu za pokajanjem, a ne za slavljenjem (usp. Iz 56:12; Lk 12:19). To je slično današnjem kazivanju: “Jednom idete uokolo u životu, dakle uzmite sve što možete!” Ali, što ako postoji uskrsnuće? Što ako ćemo stati pred svetoga Boga kako bismo dali račun o daru života (usp. Dn 12:2)?!

15:33 “Nemojte biti obmanuti” Ja mislim da su stihovi 33-34 odvojeni odlomak (TEV).

Ovo je NIJEČNI PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA. Crkva u Korintu bila je zavedena krivom teologijom (usp. 1. Kor 6:9; Lk 21:8; Gal 6:7-10; Jak 1:16), tako također, i crkve u Maloj Aziji (usp. Ef 4:14).

▣ **“Loše društvo pokvari dobre ćudorednosti”** Ovo je izgleda navod od grčkoga proroka, u Menanderovim *Thais*, u vezi s prostitutkom. Neke frakcije u Korintu bile su ponosne zbog svoga:

1. grčko-rimskoga nasljeđa
2. seksualne slobode.

Pavao pojačava svoj kritičizam navodeći od njihovih vlastitih filozofa (usp. 1. Kor 15:32 i 33). Pavao je odrastao u Tarzu, što je bio poznat po svojim školama grčke filozofije (usp. Djela 17:28 i Tit 1:12). On je jedinstveno bio učen u rabinskome judaizmu i sekularnoj grčkoj misli.

▣ **“pokvari”** [Vidjeti Posebnu temu dolje: Uništiti, upropastiti, pokvariti \(*phtheirō*\).](#)

POSEBNA TEMA: UNIŠTITI, UPROPASTITI, POKVARITI (*phtheirō*)

Temeljno značenje ovoga pojma *phtheirō* je uništiti, upropastiti, pokvariti, ili pljačkati. Može se koristiti za:

1. novčano upropaštenje (moguće 2. Kor 7:2)
2. fizičko uništenje (usp. 1. Kor 3:17a)
3. moralnu iskvarenost (usp. Rim 1:23; 8:21; 1. Kor 15:33,42,50; Gal 6:8; Otk 19:2)
4. seksualno zavođenje /prijevanu (usp. 2. Kor 11:3)
5. vječno uništenje (usp. 2. Pt 2:12,19)
6. uništavajuće ljudske predaje (usp. Kol 2:22).

Često je ovaj pojam korišten u istome okviru kao negativno oprečje (usp. Rim 1:23; 1. Kor 9:25; 15:50,53). Zabilježite usporedne suprotivosti između naših zemaljskih fizičkih tijela i naših nebeskih vječnih tijela:

1. raspadljivo nasuprot neraspadljivome, 1. Poslanica Korinćanima 15:42,50
2. sramota nasuprot slave, 1. Poslanica Korinćanima 15:43
3. slabost nasuprot snazi, 1. Poslanica Korinćanima 15:43
4. prirodno tijelo nasuprot duhovnome tijelu, 1. Poslanica Korinćanima 15:44
5. prvi Adam nasuprot posljednjem Adamu, 1. Poslanica Korinćanima 15:45
6. slika zemaljskoga nasuprot slici nebeskoga, 1. Poslanica Korinćanima 15:49.

15:34

NASB

NKJV

NRSV

TEV

NJB

“Postanite trijezni”

“probudite se pravednosti”

“dodite k trijeznome i ispravnome umu /razmišljanju”

“vratite se svojim ispravnim osjetilima”

“probudite se iz svoje uspavanosti /tupavosti kao što biste i trebali”

Ovo je AORIST AKTIVNOGA IMPERATIVA. To izgleda znači: “dođite svojim moralnim osjetilima jednom i zauvijek”.

▣ **“prestanite grijehiti”** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA s NEGATIVNIM PARTICIPOM što obično znači zaustaviti djelo u postupku. Očito je kako su oni koji su nijekali uskrsnuće također živjeli bezbožne živote. Pavao koristi njihovu nećudorednost kao način pokazivanja pogrešne valjanosti njihove teološke tvrdnje (tj. nema uskrsnuća).

▣ **“nemaju znanje o Bogu”** U engleskome ovo je pojam “*agnostic /agnostik*”. Ovo je bila vješta sarkastička opaska onima koji su toliko visoko cijenili znanje. Njihova teologija i djelovanja jasno su pokazali da nemaju pravo znanje!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:35-41

³⁵Ali netko će reći: “Kako su mrtvi uskrsnuli? I s kakvom vrstom tijela oni dolaze?” ³⁶Ti ludače! To što siješ ne dolazi u život osim ako ne umre; ³⁷i to što si posijao, ti ne siješ tijelo kakvo ono mora biti, nego golo zrno, možda od žita ili nečega drugoga. ³⁸Ali Bog mu daje tijelo baš kao što je On želio, i svakome sjemenu tijelo njegovo vlastito. ³⁹Svako tijelo nije isto tijelo, nego postoji jedno *tijelo* od ljudi, a drugo tijelo od zvjeradi, i drugo tijelo od ptica, a drugo od ribe. ⁴⁰Postoje isto tako nebeska tijela i zemaljska tijela, ali sjaj nebeskoga je jedan, a *sjaj* zemaljskoga je drugi. ⁴¹Postoji jedan sjaj od sunca, a drugi sjaj od mjeseca, i drugi sjaj od zvijezda; jer zvijezda se razlikuje od zvijezde u sjaju.

15:35 “netko će reći” Ovo je Pavlova uporaba tehnike nazvane oštra kritika. Ovaj format pitanje /odgovor također se vidi u SZ-u u Knjizi proroka Malahije te u NZ-u u Poslanici Rimljanima i 1. Ivanovo poslanici. Tema književnoga rada prenošena je dijalogom između pisca i pretpostavljenoga prigovarača (tj. dva pitanja). Ovdje je čimbenik pomaknut na lagano drukčiju temu. Prvo, neke od frakcijskih skupina nijekale su Kristovo uskrsnuće i time uskrsnuće svih vjernika. Sad Pavao naslovljava one koji dovode u pitanje uskrsnuće tijela.

▣ **“s kakvom vrstom tijela oni dolaze”** Jedan izvor sukoba glede uskrsnuća tijela dolazi od negativnoga stajališta o fizičkome tijelu u nekim školama grčke filozofije. Grci su često vidjeli materiju kao zlo (tj. gnosticizam) i čak gore, fizičko tijelo kao zatvorsku kuću vječne božanske iskre ili duše u svim ljudima. Ova kulturološko /filozofijska pozadina dolazi u izravan sukob s Pavlovom hebrejskom (tj. farizejskom) pozadinom o tvrdnji fizičkoga, tjelesnoga života nakon smrti.

15:35-41 Pavao koristi nizove slikovitih prikaza što pokazuju neprekidnost, a ipak raznolikost, između fizičkoga tijela i duhovnoga tijela:

1. sjeme nasuprot zreloj biljci, 1. Poslanica Korinćanima 15:37
2. ljudsko nasuprot životinjskome tijelu, 1. Poslanica Korinćanima 15:39
3. nebesko tijelo nasuprot zemaljskim tijelima, 1. Poslanica Korinćanima 15:40
4. noćna svjetla nasuprot svjetlu Sunca, 1. Poslanica Korinćanima 15:41.

15:36 “Ti luđače” Ljudi koji tvrde da poznaju Boga, ali misle i djeluju na neprimjerene načine često su okarakterizirani kao jadni mislitelji! Pavlovi sarkastički osvrti, toliko česti u 1. i 2. Poslanici Korinćanima, otkrivaju njegovu vrstu osobe. Oni su bili toliko samouvjereni kako posjeduju znanje da nisu mogli vidjeti niti prepoznati istinsko znanje!

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:18: Budalasto /glupavo.](#)

15:37 “To što siješ ne dolazi u život osim ako ne umre” Pavao opetovano slijedi Isusove riječi (usp. Iv 12:24). Ovo je uporaba fenomenološkoga jezika (tj. način kako stvari dolaze na vidjelo s pet osjetila). To ne znači kako je ovo sarkastička izjava, nego ratarska metafora o novome životu iz tvrdoga, naizgled mrtvoga, sjemenja.

Pojam “osim ako” označava TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što znači moguće djelovanje.

▣ **“možda”** Ovo je nepotpun ČETVRTI RAZRED KONDICIONALNA (usp. 1. Kor 14:10). Pavao tvrdi mogućnost različitih vrsta sjemena zrna.

15:39-40 “drugo ... drugo” Prvo, upotrijebljeno četiri puta u 1. Poslanici Korinćanima 15:39 i tri puta u 1. Korinćanima 15:41, jeste *allos* a sljedeće “drugo” je upotrijebljeno tri puta u 1. Korinćanima 15:40 i to je *heteros*. Razlika između ovo dvoje bila je isključivo u klasičnome grčkom, ali je gotovo nestala u *koine* grčkom. U ovome okviru izgleda razlika ostaje:

1. *allos*, drugo od iste vrste (usp. 1. Kor 15:39.41)
2. *heteros*, drugo od različite vrste (usp. 1. Kor 15:40).

15:40.41.43 “sjaj / sjaju” [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:8: Slava \[kabod\] \(SZ\).](#)

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:42-49

⁴²Tako je isto s uskrsnućem mrtvih. Sijano je u prolazno *tijelo*, uskrisuje u neprolaznome *tijelu*; ⁴³sijano je u sramoti, uskrisuje u slavi; sijano je u slabosti, uskrisuje u snazi; ⁴⁴sijano je prirodno *tijelo*, uskrisuje duhovno *tijelo*. Ako postoji prirodno *tijelo*, postoji i duhovno *tijelo*. ⁴⁵Tako je također pisano: “Prvi ČOVJEK, Adam, POSTADE ŽIVA DUŠA.” Posljednji Adam *postade* život-dajni duh. ⁴⁶Međutim, duhovno nije prvo, nego prirodno; onda duhovno. ⁴⁷Prvi čovjek je od zemlje, zemaljski; drugi čovjek je od neba. ⁴⁸Kao što je zemaljsko, takva ista su ona koja su zemaljska; i kao što je nebesko, takva ista su ona koja su nebeska. ⁴⁹Baš kao što smo nosili sliku zemaljskoga, isto tako ćemo nositi sliku nebeskoga.

15:42-49 Biblija ne otkriva posebno ili potpuno stvari što se odnose na život poslije smrti. Vjerojatno zato jer ih mi nismo sposobni u našem palome, privremenome, zemaljskome stanju shvatiti. Ovaj odlomak raspravlja o uskrsnuću tijela uspoređujući ga sa zemaljskim tijelom. Ipak, još uvijek to nije jasno određeno. Sve što se može reći jeste to da će naša nova tijela biti savršeno pripremljena za život, zajedništvo, štovanje, i služenje našega Boga u Novome dobu. U svjetlu toga, točan oblik nije važan (usp. Fil 3:21; 1. Iv 3:2).

15:42

NASB, NRSV, NJB, REB
NKJV, Pešita
TEV

“prolazno ... neprolaznome”
“pokvarljivo ... nepokvarljivo”
“smrtno ... besmrtno”

Često je ovaj pojam korišten u istome okviru kao niječno oprečje (usp. Rim 1:23; 1. Kor 9:25; 15:50.53). Zabilježite usporedne suprotivosti između naših zemaljskih fizičkih tijela i naših nebeskih vječnih tijela:

1. pokvarljivo nasuprot nepokvarljivo, 1. Poslanica Korinćanima 15:42.50
2. sramoti nasuprot slavi, 1. Poslanica Korinćanima 15:43
3. slabosti nasuprot snazi, 1. Poslanica Korinćanima 15:43
4. prirodno tijelo nasuprot duhovnome tijelu, 1. Poslanica Korinćanima 15:44
5. prvi Adam nasuprot posljednjega Adama, 1. Poslanica Korinćanima 15:45
6. slika zemaljskoga nasuprot slici nebeskoga, 1. Poslanica Korinćanima 15:49.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 15:33: Uništiti, upropastiti, pokvariti \(*phtheirō*\).](#)

15:43 “slabosti” [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:3: Slabost \(*astheneō*\).](#)

15:44 “Ako” *The United Bible Society* u *Handbook on Paul's First Letter to the Corinthians* kaže da to nije PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, nego izjava činjenice (usp. str. 361). Međutim, A. T. Robertson u *Word Pictures in the New Testament* tvrdi da to jeste PRVI RAZRED KONDICIONALNA (usp. str. 197). Gramatika nije znanost.

15:45 “Prvi ČOVJEK, Adam” Ovo je navod iz Knjige Postanka 2:7. Isusovo spominjanje Adama (usp. Mt 19:4; Mk 10:6; Lk 3:38) označava povijesnost. Isus je preuzeo iskvarenost prvotnoga para nazvanoga Adam i Eva. Pavlova uporaba Adam-Krist tipologije, i ovdje i u Poslanici Rimljanima 5:17-21; Filipljanima 2:6-11, zahtijeva posebno stvaranje Adama i Eve. Ovo može biti kasnije stvaranje (vidjeti moj komentar Knjige Postanka 1 - 11 *online* na www.freebiblecommentary.org, gdje tvrdim staru Zemlju, ali relativno skorašnje stvaranje Edena), ali meni izgleda kako to mora biti **posebno** stvaranje.

▣ “Posljednji Adam *postade* životu-dajni duh” Ovo mora upućivati na Isusovo uskrsnuće i buduća uskrsnuća po Njemu (usp. stih 57). To ne znači nijekanje fizičkoga vida Isusovih ukazanja nakon uskrsnuća, nego suprotstavljanje prvoga Adama, čija su djelovanja prouzročila smrt, s posljednjim Adamom, čija su djelovanja prouzročila život, vječni život, uskrsli život! Ovo je primjer Adam - Krist tipologije (usp. Rim 5:12-21; 1. Kor 15:21-22.45-49; Fil 2:6-8).

▣ “Životu-dajni duh” Ovo je dobar primjer poteškoće u nekim okvirima o znanju mora li “duh” biti pisan s malim slovom “d” (usp. Rim 8:9; 2. Kor 3:3; Gal 4:6; 1. Pt 1:11). Biblija koristi pojam *pneuma* u nekoliko različitih stihova.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(*pneuma*\) u Novome zavjetu.](#)

15:46 Ovo nije ontološka izjava, nego vremenska izjava povezana s prvim Adamom i drugim Adamom (usp. 1. Kor 15:47). Fizički ljudski život prethodi duhovnome životu!

15:47 “drugi čovjek je od neba” Postoji nekoliko dodataka ovome izričaju u grčkim rukopisima. Većina njih nastoje naglasiti da je Isus čovjek kao Adam, ali više nego čovjek. Bart D. Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture*, str. 94-95, misli kako su ove promjene bile ishod doktrinarnih kontroverzi unutar crkve tijekom razdoblja kad su ovi manuskripti bili prepisivani. On predlaže kako su dodaci bili svrsishodna, teološka razjašnjenja kod ortodoksnih pisara.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Tekstualni kriticizam.](#)

15:49 “Baš kao što smo nosili sliku zemaljskoga” Ovaj tekst pojavljuje se u ranima grčkim manuskriptima P⁴⁶, κ , A, C, D (tj. AORIST AKTIVNOGA KONJUNKTIVA). Okvir čini se zahtijeva tekst ranoga Aleksandrijskoga manuskripta B, koji kaže: “Mi ćemo nositi ...” (tj. FUTUR AKTIVNOGA INDIKATIVA). Obje od ovih grčkih riječi bile su slično naglašene.

Rani rukopisi često su bili prepisivani istovremeno tako da je jedan čovjek čitao tekst glasno a nekoliko ih je radilo pisane prepiske. Teološki se daje prednost FUTURU INDIKATIVA. Drugi GLAGOLI u okviru su FUTUR. To je opisni okvir, a ne hortijalan (tj. poticanje na djelovanje).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:50-57

⁵⁰Sad ja kažem ovo, braćo, da meso i krv ne mogu baštiniti kraljevstvo Božje; niti kvarljivo baštiniti nepokvarljivo. ⁵¹Pazite, kazujem vam tajnu; mi nećemo svi usnuti, ali svi ćemo biti promijenjeni, ⁵²u trenutku, u treptaju oka, kod zadnje trube; jer truba će zazvučati, i mrtvi će uskrsnuti nepokvarljivi, i mi ćemo biti promijenjeni. ⁵³Jer ovo kvarljivo mora biti obučeno u nepokvarljivo, a ovo smrtno mora biti obučeno u besmrtno. ⁵⁴Ali kad ovo kvarljivo bude obučeno u nepokvarljivo, i ovo smrtno bude obučeno u besmrtno, tada će se zbiti kazivanje što je zapisano: “SMRT JE PROGUTANA U POBJEDI. ⁵⁵O SMRTI, GDJE JE TVOJA POBJEDA? O SMRTI, GDJE JE TVOJ ŽALAC?” ⁵⁶Žalac smrti je grijeh, a snaga grijeha je zakon; ⁵⁷ali hvale neka budu Bogu, koji nam daje pobjedu po našem Gospodinu Isusu Kristu.

15:50 “meso i krv” Ovo je metafora za ljudstvo (usp. Mt 16:17; Gal 1:16; Ef 6:12; Heb 2:14).

▣ **“baštiniti”** Ovo je obiteljska metafora što opisuje naše stalno zajedništvo s Bogom. U SZ-u leviti nisu primili veliki dio zemlje u baštinu (samo 48 levitskih gradova), čime im je bilo rečeno da imaju YHWH-u kao svoju baštinu. NZ prenosi to (kao što prenosi mnoge svećeničke djelatnosti) na sve vjernike.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:9: Baština vjernika \(iz 1. Petrove poslanice 1\).](#)

▣ **“kraljevstvo Božje”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 15:24.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:7: Kraljevstvo Božje.](#)

15:51 “tajnu” Bog ima jedinstvenu svrhu za iskupljenje čovječanstva što je čak prethodila Padu (Post 3). Nagovještaji ovoga nauma otkriveni su u SZ-u (Post 3:15; 12:3; Izl 19:5-6; i opći odlomci u Prorocima). Međutim, ovaj uključujući raspored nije bio jasan (1. Kor 2:6-8). S dolaskom Isusa i Duha to postaje očitije. Pavao je koristio pojam “tajna” za opis ovoga potpunoga iskupiteljskog nauma, koji je jednom bio skriven, ali sad je potpuno otkriven (1. Kor 4:1; Ef 6:19; Kol 4:3; 1. Tim 1:9). Međutim, on ga je koristio u nekoliko različitih smislova:

1. djelomično otvrdnuće Izraela kako bi se dopustilo poganima biti uključenima. Ovo ulijevanje pogana djelovat će kao mehanizam (ljubomora) za Židove da prihvate Isusa kao Mesiju proročanstva (Rim 11:25-32)
2. Evanđelje je bilo obznanjeno narodima, od kojih su svi moguće uključeni u Krista i po Kristu (Rim 16:25-27; Kol 2:2)
3. vjernici će imati nova tijela kod Drugoga dolaska (1. Kor 15:51-57; 1. Sol 4:13-18)
4. sažimanje svega u Kristu (Ef 1:8-11)
5. pogani i Židovi su su-baštini (Ef 2:11-3:13)
6. prisnost odnosa između Krista i Crkve opisana je u pojmovima braka (Ef 5:22-33)
7. pogani su bili uključeni u zavjetni narod i u njima obitava Duh Kristov kako bi proizveo Kristo-sličnu zrelost, to jest, obnovljenu sliku Boga u palome ljudstvu (Post 1:26-27; 5:1; Kol 1:26-28)
8. kraj Antikrista (2. Sol 2:1-11)
9. rani sažetak tajne Crkve nađen je u 1. Timoteju poslanici 3:16.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.](#)

▣ **“mi nećemo svi usnuti, ali svi ćemo biti promijenjeni”** Ovo izgleda tvrdi kako će postojati živi kršćani kod Drugoga dolaska (usp. 1. Sol 4:13-18). San je biblijski eufemizam za smrt.

Očekuje li Pavao da će biti živ kod Drugoga dolaska ili je ovo urednički “mi” (živi kod Isusova povratka, 1. Kor 15:51-52; 1. Sol 4:15.17 ili uskrsnuti kod Isusova povratka, 1. Kor 6:14; 2. Kor 4:14; 5:1-10)? Kao i svi NZ-ni autori i Isus, on je čini se očekivao skorašnji povratak proslavljenoga Krista. Ali jedino Otac je znao to vrijeme (usp. Mt 24:36; Mk 13:32; Djela 1:7). Vjernici moraju živjeti svakoga dana u svjetlu nade Drugoga dolaska, ali planirati i vježbati se za djelatnosti Kraljevstva kao da će ono zakasni.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 6:14: Isusov povratak svakoga trenutka nasuprot ne-još povratka \(NZ-ni paradoks\).](#)

15:52 “u trenutku” Od ovoga grčkog pojma dobivamo englesku riječ “atom”, što znači “nedjeljivo”.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Uznesenje \(iz 1. Poslanice Solunjanima 4:17\).](#)

POSEBNA TEMA: UZNESENJE (iz 1. Poslanice Solunjanima 4:17)

Naša teološka zamisao o “uznesenju” dolazi od GLAGOLA “uhvaćen”. “Uznesenje” je latinsko izvođenje od grčkoga GLAGOLA u 1. Poslanici Solunjanima 4:17 (*harpazō* – FUTUR PASIVNOGA INDIKATIVA), što podrazumijeva snažno “otimati se” (usp. Iv 6:15; 10:12.28-29). Ovaj je događaj također spomenut u 1. Poslanici Korinćanima 15:51-52.

Mnogi se nisu slagali o ovome događaju na kraju vremena. Neki očekuju tajno uznesenje vjernika (usp. Mt 24:40-42, što ne vjerujem kako je to naučavano u NZ-u, vidjeti moje bilješke *online*) prije tisućgodišnje Kristove vladavine nad Zemljom ([vidjeti Posebnu temu dolje: Tisućljeće \[iz mojih komentara Otkrivenja 20 online\]](#)). Često je razdoblje od sedam godina nevolje (usp. Dn 7:25; 9:27) povezano s ovim. Neki teolozi imaju uznesenje prije, usred, ili nakon toga razdoblja od sedam godina. Redosljed i narav ovih događaja kraja vremena u najbolju su ruku višeznačni. Dogmatizam je jamačno neprimjeren ovdje.

Vjernici će susresti Gospodina u zraku, jer je u NZ-u zrak bio viđen kao kraljevina Sotone (usp. Ef 2:2) a u grčkoj misli niži zrak (atmosfera) bio je nečist i, prema tome, područje nečistih duhova. Vjernici će ponovno biti sjedinjeni sa svojim Gospodinom usred kraljevstva Sotone kako bi se pokazao njegov potpuni poraz.

1. Poslanica Solunjanima 4:17: “zajedno s njima” Ova crkva krivo je razumjela Pavlovo propovijedanje o Drugome dolasku. Pavao je pisao i 1. i 2. Poslanicu Solunjanima kako bi odgovorio na ova pitanja. Crkva je željela znati:

1. hoće li kršćani koji su umrli sudjelovati u događajima na kraju vremena? i
2. kad će umrli i živi vjernici biti ponovno sjedinjeni? Ova je tema bila naslovljena u 2. Solunjanima 2:1.

▣ **“u oblacima”** Oblaci su bili tradicionalno sredstvo prijenosa Božanstva (usp. Dn 7:13; Mt 24:30; 26:64; Djela 1:9-11; Otk 1:7). Ta slika poziva na sjećanje na *Šekina* Oblak iz SZ-noga iskustva Izlaska (usp. Izl 13:21.22; 14:19.20.24; 16:10; 19:9.16; 24:15.16.18; 34:5; 40:34-38) što simbolizira Božju prisutnost s Njegovim narodom.

POSEBNA TEMA: TISUĆLJEĆE (iz mojih komentara Otkrivenja 20 online)

A. Poglavlje 20 mora biti teološki povezano s poglavljima 19 (Drugi dolazak) i 21 - 22 (Vječno kraljevstvo). Pitanje za tumačenje jeste prethodi li Drugi dolazak tisućgodišnjoj vladavini Krista [Tisućljeće], ako je tako, onda je neki oblik premilenijanzma neizbježan (ako jeste to mora biti tumačeno kao povijesna pripovijetka). Ali što ako su poglavlja 20 – 22 nova jedinica koja sažimlje 17 – 19 (usp. W. Hendriksen, *More Than Conquerors*, ovo je i moje osobno gledište Otkrivenja, vidjeti moje komentare *online*)? Ova promjena mogla bi biti slična rekapitulaciji između pečata, truba, i čaša, ako je tako, onda neki oblik idealizma ili amilenijanzam odgovara najbolje.

B. Poglavlje 20 uvodi nekoliko teoloških zamisli neotkrivenih u ostalim dijelovima Biblije:

1. dvostupanjsko uskrsnuće
2. ograničena privremena kraljevina mučenika
3. Mesijanska zemaljska kraljevina 1000 godina
4. neuspješna kraljevina Mesije (čovječanstvo se buni opetovano zbog huškanja Sotone nakon 1000 godina Kristove kraljevine)
5. još jedna bitka s nevjernicima nakon Suda Velikoga bijelog prijestolja.

C. Poteškoće u tumačenju postoje zbog:

1. teoloških osobitosti poglavlja 20
2. višeznačnosti u nekoliko ključnih područja:
 - a. vezanje Sotone, Otkrivenje 20:2
 - b. broj skupina u Otkrivenju 20:4
 - c. tko je uključen u prvo uskrsnuće, Otkrivenje 20:5
 - d. tko, gdje, i kako ove Kraljevine s Kristom, Otkrivenje 20.6
 - e. odakle dolaze “narodi” u Otkrivenju 20:8
 - f. značenje i mjesto “ljubljenoga grada”, Otkrivenje 20:9

- g. tko sudjeluje u Sudu Velikoga bijelog prijestolja Otkrivenja 20:11-15 i kako se to odnosi prema Evanđelju po Mateju 25:31 i dalje
- 3. postoji veliki manjak suglasja među pobožnim, vjerujućim komentatorima, čak onih koji su pristaše iste teorije o Tisućgodišnjem kraljevstvu. Nečija teorija Mijeniija ne smije utjecati na stvarnost fizičkoga, doslovnoga Drugog dolaska na koji se često upućuje u NZ-u
- 4. neki dobri navodi od ljudi kojima vjerujem:
 - a. u svome komentaru, *Revelation*, George E. Ladd kaže: “Američki evangelikalizam stavio je neopravdan naglasak na ovu doktrinu o Mileniju. Jedno je jasno; on (Isus) ne bavi se učenjem privremenoga zemaljskog kraljevstva prije vječnoga poretka u Dobu koje mora doći.”
 - b. u *Word Pictures in the New Testament*, A. T. Robertson kaže: “Ova predivna Knjiga bila je pisana kako bi ohrabrila svete u vremenu velikoga iskušenja, a ne zbog stvaranja razdora između njih” (str. 457-458)
 - c. u *Worthy is the Lamb*, Ray Summers kaže: “Ovome se poglavlju mora pristupiti s velikom poniznošću duha, prepoznavanjem njegovih poteškoća, izbjegavanjem dogmatskih izjava, i poštovanjem za iskreno tumačenje drugih. Ovo je poglavlje bilo gorko tlo raspravljanja za kršćane kroz mnogo stoljeća” (str. 202)
 - d. u svome komentaru *The Book of Revelation, New International Commentary Series*, Robert H. Mounce, kaže: “Sudeći po količini pozornosti date od mnogih pisaca prvima deset stihova poglavlja 20, može se procijeniti kako je to jedini najvažniji segment Knjige Otkrivenja. Težnja mnogih tumača na ovoj točki jeste postajanje apologetima određenog stajališta o mileniju. Bez poricanja važnosti ovoga značajnog odlomka, on ne smije biti dignut nad tako temeljnim temama kao što je Kristov povratak, konačan sud i uklanjanje svake bezbožnosti, te veličanstvenosti vječnoga stanja. Pozorno čitanje milenijskoga odlomka (Otk 20: 1-10) pokazat će kako je možda ograničen samo na uskrse mučenike, te da ne sadržava posebnu najavu kako će se njihovo kraljevanje s Kristom dogoditi na zemlji ili kako neophodno slijedi drugi dolazak” (str. 351).

D. Tisućgodišnja kraljevina nije ista kao:

1. Mesijansko doba, ili
2. Kraljevstvo Božje (obje #1 i #2 su vječne, usp. Dn 7:14.27; Iz 9:7; Lk 1:33; 2. Pt 1:11; Otk 11:15; 22:5).

E. Zamisao o 1000 godina blaženstva s Kristom mogla je proizaći iz zamisli od 6000 godina povijesti i potom Subotnjeg počinka od blaženstva iz Knjige Postanka 1. Ovo je izgleda (povijesni premilenijanzizam) bio dio nekih ranih kršćanskih pisanja (usp. Poslanica Barnabe 15 i 2. Henokova 33).

F. Ovo je poglavlje očito nadahnuto otkrivenje i ima Božansku svrhu. Međutim, što je svrha: (1) prikazivanje događaja na kraju vremena u glavnim crtama ili (2) davanje duhovnoga uvida u duhovnu bitku svakoga doba?

Tumači moraju biti pozorni da ne guraju svoj osobni raspored a ne Ivanov. Radoznalost, ambicija ili odanost teološkome gledištu ili učitelju prouzročila je legiju tumača i loših stavova. Ivanov raspored /svrha prenesen je u njegov odabir žanra i njegov odabir SZ-ne, ne NZ-ne, slike! Uzimanje apokaliptičke književnosti doslovno nije znak konzervatizma, nego posljedica pogrešno vođenog entuzijazma! Zašto današnji tumači pokušavaju napraviti neke od Ivanovih simbola doslovnima a druge slikovitima? Oni su svi slikoviti (ovo ne znači da nisu istiniti)! Ivanovo predstavljanje kraja vremena prvenstveno je SZ-na građa. On izgleda namjerno zanemaruje Isusova i Pavlova eshatološka učenja. Biblijski pisci, i SZ-ni i NZ-ni, ne otkrivaju sustavnu eshatologiju. Oni jamačno predstavljaju istinu, ali ne na logičan, kronološki, ili sustavan način! Potvrdimo središnje istine viđenja i nemojmo biti dogmatskima oko pojedinosti.

G. Ovo je poglavlje bilo napravljeno kako bi donijelo teološku težinu nesrazmjerno njenome mjestu u cjelokupnoj građi i poruci Knjige Otkrivenja, i time, NZ-u! To nije glavni naglasak autora! Tisućgodišnje kraljevstvo prethodnica je Vječnoj Božjoj kraljevini. Jedino Knjiga Otkrivenja odabire spomenuti ovu privremenu Mesijansku

kraljevinu. Pojavljuje se u žanru koji navješćuje istinu pomoću simboličkoga jezika. Osobno, milenijska kraljevina nije ona koja me iznenađuje (u svjetlu SZ-nih tekstova), nego:

1. dvostupanjski Sud
2. miješanje uskrslih svetih i običnih ljudi zajedno u zemaljskoj okolnosti
3. prisutnost pobune naklon duge Mesijanske kraljevine.

Hoće li Kristovo osobno kraljevanje biti neučinkovito u dovođenju čovječanstva u pravednost čak i s odsutnošću Sotone? Ili je to simbolički način jasnoga pokazivanja domašaja i pokvarenosti ljudske vrste?

H. Neka nam Bog pomogne svima u svjetlu Knjige Otkrivenja 22:18-19! Mi smo svi pogođeni našom grješnom naravi, našim dobom, našim iskustvom, i našim učiteljima!

▣ (15:52) “u treptaju oka” Ovo je korišteno o treptanju zvijezde ili brzom kretanju krila komaraca. Suzvuk ova dva pojma jeste kako će se Isusov povratak dogoditi vrlo brzo jednom kad započne. Neće biti zadnje minute za molitve.

▣ “kod zadnje trube” Ovo je bio SZ-ni način objavljivanja događaja kraja vremena pomoću *shophara* (tj. lijevi oinov rog, usp. Iz 27:13; Zah 9:13; Mt 24:31; 1. Sol 4:16). Zasiurno je moguće da je truba bila metafora za Božji glas (usp. Izl 19:16.19; 20:18; Otk 1:10), također korištena o proročkim glasovima (usp. Iz 58:1; Heb 12:19).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Rogovi korišteni kod Izraela.](#)

POSEBNA TEMA: ROGOVI KORIŠTENI OD IZRAELA

Postoje četiri riječi u hebrejskome povezane s rogovima /trubama:

1. “ovnov rog” (BDB 901, KB 1144) – korišten kao puhačko glazbalo, usp. Knjiga o Jošui 6:5. Ova je ista riječ korištena za ovna uhvaćenog vlastitim rogovima koje će Abraham nadomjestiti za Izaka u Knjizi Postanka 22:13
2. “truba” (BDB 1051) – iz asirijskoga pojma za divlju ovcu (kozorog). Ovo je rog koji je bio korišten u Knjizi Izlaska 19:16.19 na planini Sinaj /Horeb. Točke #1 i #2 usporednice su u Knjizi o Jošui 6:5. Bio je korišten za obavješćivanje o:
 - a. vremenima za štovanje (usp. Lev 25:9)
 - b. vremenima za borbu (tj. u Jerihonu je bilo za oboje, usp. Jš 6:4; Suci 3:27; 6:34; 1. Sam 13:3; Jer 4:5; Hoš 5:8)
 - c. vremenima za pomazanje novoga kralja, 1. Knjiga o Kraljevima 1:34.39
 - d. puhanje od Boga, Knjiga proroka Zaharije 9:14
3. “ovnov rog” (BDB 385, KB 398) – od fenicijske riječi za ovan (usp. Jš 6:4.6.8.13). To također stoji za Godinu Jubileja (usp. Lev 25:13.28.40.50.52.54; 7:17.18.23.24).
Svi od ova prva tri čini se kako su zamjenjivi bez naznačene razlike. Mišna (RH 3.2) dopušta životinjske rogove od ovaca, koza, ili antilope, ali ne od krave.
4. “trube” (BDB 348, KB 344) – moguće od GLAGOLA “razapeti”, što podrazumijeva ravnu kost (ne zakrivljenu kao životinjski rogov). Ove su bile izrađene od srebra (kasnije egipatskoga obrisa i oblika). Te su bile korištene:
 - a. s običajima štovanja (usp. Br 10:2.8.10; Ezra 3:10; Neh 12:35.41)
 - b. za vojne svrhe (usp. Br 10:9; 31:6; Hoš 5:8)
 - c. za kraljevske svrhe (usp. 2. Kr 11:14).

Jedan od ovih metalnih rogova opisan je na Titovu slavoluku u Rimu; opisuje ih i Josip Flavije u *Antiq.* 3.12.6.

15:54 Ovo je referenca na Knjigu proroka Izaije 25:8, na što se smjera i u Evandjelju po Mateju 5:11; 1. Petrovoj poslanici 4:14; Otkrivenju 7:17; 21:4. Stihovi 54 i 55 očito su Pavlov način zajedljivosti prema zadnjemu velikome neprijatelju čovječanstva – Smrti, koja je bila u potpunosti pobijeđena u Kristovu uskrsnuću od mrtvih i Njegovi su sljedbenici bili oslobođeni od smrtno kazne i čekaju svoje sigurno uskrsnuće.

15:55 Ovo je referenca na Knjigu proroka Hošee 13:14, što okreće redosljed navođenja u Septuaginti. Većina SZ-nih navoda u NZ-u su iz grčkih prijevoda SZ-a. To je bila Biblija prvoga stoljeća Crkve.

15:56 U ovome stihu Pavao tvrdi prekinut ljudski odnos s Bogom prouzročen grijehom (usp. Post 3; Rim 2 - 3). Ova nam je pobuna prouzročila da se osjećamo udaljenima od sâmog Boga koji nas je stvorio za Sebe.

Grieh je ušao u svijet kroz voljni čin neposluha. Pojam “zakon” ne upućuje na Mojsijevski Zakon, nego na Božje zabrane općenito. Mi smo pokvareni, ali Bog je odabrao obnoviti zajedništvo po Kristu. Ono što je grijeh uništio, Krist obnavlja (tj. trajno zajedništvo s Bogom; oštećena slika je popravljena).

15:57 “hvale neka budu Bogu” Ovo me podsjeća na Pavlov vapaj u Poslanici Rimljanima 6:17 i 7:25. To nagovještava Pavlovu metaforu o rimskome trijumfalnome maršu u 2. Poslanici Korinćanima 2:14, kao njegovu provalu zahvalnosti u 2. Korinćanima 9:15.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Pavlova molitva, veličanje, i zahvaljivanje Bogu.](#)

POSEBNA TEMA: PAVLOVA MOLITVA, VELIČANJE, I ZAHVALJIVANJE BOGU

Pavao je bio čovjek veličanja. On je poznavao Stari zavjet. Svaka od prve četiri podjele (tj. Knjige) Psaltira završava s doksologijom (usp. Ps 41:13; 72:19; 89:52; 106:48). Ljudi koji su poznavali Boga veličali su Ga i uzvisivali često:

1. uvodni odlomci u njegovim pismima:
 - a. uvodni blagoslovi ili pozdravi (usp. Rim 1:7; 1. Kor 1:3; 2. Kor 1:2)
 - b. uvodni blagoslovi (*eulogētos*, usp. 2. Kor 1:3-4; Ef 1:3-14)
2. kratki nastupi /provale veličanja:
 - a. Poslanica Rimljanima 1:25; 9:5
 - b. 2. Poslanica Korinćanima 11:31
3. doksologije (karakterizirane uporabom: [1] *doxa* {tj. slava} i [2] “za uvijek i uvijek”):
 - a. Poslanica Rimljanima 11:36; 16:25-27
 - b. Poslanica Efežanima 3:20-21
 - c. Poslanica Filipljanima 4:20
 - d. 1. Timoteju poslanica 1:17
 - e. 2. Timoteju poslanica 4:18
4. zahvaljivanja (tj. *eucharisteō*):
 - a. uvodi u pismima (usp. Rim 1:8; 1. Kor 1:4; 2. Kor 1:11; Ef 1:16; Fil 1:3; Kol 1:3.12; 1. Sol 1:2; 2. Sol 1:3; Flm 1:4; 1. Tim 1:12; 2. Tim 1:3)
 - b. poziva na davanje hvala (usp. Ef 5:4.20; Fil 4:6; Kol 3:15.17; 4:2; 1. Sol 5:18)
5. kratki nastupi /provale zahvaljivanja:
 - a. Poslanica Rimljanima 6:17; 7:25
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 15:57
 - c. 2. Poslanica Korinćanima 2:14; 8:16; 9:15
 - d. 1. Poslanica Solunjanima 2:13
 - e. 2. Poslanica Solunjanima 2:13
6. završni blagoslovi:
 - a. Poslanica Rimljanima 16:20.24
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 16:23-24
 - c. 2. Poslanica Korinćanima 13:14
 - d. Poslanica Galaćanima 6:18
 - e. Poslanica Efežanima 6:24.

Pavao je poznavao Trojedinoga Boga teološki i iskustveno. U svojim pisanjima on započinje s molitvom i veličanjem. U sredini njegovih predavljanja on bukti u veličanju i zahvaljivanju. Na završetku svojih pisama, on uvijek spominje da se mora moliti, veličati, i dati hvalu Bogu. Pavlova pisanja odišu molitvom, veličanjem, i zahvaljivanjem. On je poznavao Boga, on je poznavao sebe, i on je poznavao Evandjelje.

▣ (15:57) “pobjedu po našem Gospodinu Isusu Kristu” Svaka duhovna pobjeda dolazi po Kristu i samo po Kristu! Ona je već došla! Vjernici žive u svjetlu Kristove pune i potpune pobjede!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Krist Isus kao Gospodin \(iz 2. Poslanice Korinćanima 4:5\).](#)

POSEBNA TEMA: KRIST ISUS KAO GOSPODIN (iz 2. Poslanice Korinćanima 4:5)

Ovaj izričaj bio je izjava vjere Rane crkve kod krštenja (usp. Rim 10:9-13; 1. Kor 12:3; Fil 2:9-11). Sva tri glavna pojma korištena u NZ-u za označavanje Obećanoga, Patećega Sluge, upotrijebljena su u ovome izričaju:

1. Krist – ovo je grčka istoznačnica hebrejskoga pojma *messiah*, što znači “pomazanik” ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Mesija](#)). To podrazumijeva “netko pozvan i opremljen od Boga za poseban zadatak”. U SZ-u tri su skupine vođa (svećenici, kraljevi, i proroci) bili pomazani. Isus ispunjava sve tri od ovih pomazanih službi (usp. Heb 1:2-3)
2. Isus – ovo aramejsko ime znači “YHWH spašava” ili “YHWH donosi spasenje”. To je njegovim roditeljima otkrio anđeo (usp. Mt 1:21). “Isus” je povučeno od hebrejske riječi za “spasenje”, *hosea*, nadodano kratici zavjetnoga Imena za Boga, “YHWH”. Ono je isto kao hebrejsko ime Jošua ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Imena za Božanstvo](#))
3. Gospodin – pojam “gospodin” (*kurios*) može biti korišten u općem smislu ili u posebnome teološkom smislu. Može značiti: (1) “gospodar”, “*sir*”, “vlasnik”, “muž /suprug”, ili (2) “potpuni Bog-čovjek”. SZ-na uporaba ovoga pojma (*adon*) dolazi od židovskoga ustezanja izgovaranja zavjetnoga Imena za Boga, YHWH, što je bilo od hebrejskoga GLAGOLA “biti” (usp. Izl 3:14). Oni su se bojali kršiti zapovijed što kaže: “Ne uzimaj Ime Gospodinovo uzalud” (usp. Izl 20:7; Pnz 5:11). Mislili su da ako ga ne izgovaraju, neće ga uzimati uzaludno. Tako, oni su ga nadomjestili hebrejskom riječju, *Adonai* /Adonaj (kao grčka riječ, *Kurios* (tj. značenje #1, usp. Iv 4:11). NZ-ni autori koristili su ovaj pojam za opis potpunoga Kristova Božanstva. Postoji nekoliko ispovjednih izričaja korištenih o Isusu:
 - a. Isus je Mesija /Krist – Djela apostolska 5:42; 9:22; 17:3; 18:5.28; 1. Poslanica Korinćanima 1:23
 - b. Isus je Sin Božji – Djela apostolska 9:20; Poslanica Rimljanima 1:3-4; Hebrejima 4:14
 - c. Isus je Gospodin – Djela apostolska 2:36; 10:36; 11:20; Poslanica Rimljanima 10:9; 2. Korinćanima 4:5; Filipljanima 2:11; Kološanima 2:6.

U određenome smislu ovi pojmovi sažimaju rano-crkveno razumijevanje Isusa iz Nazareta.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:58

⁵⁸Prema tome, moja ljubljena braćo, budite postojani, nepokolebljivi, uvijek obilujući u radu za Gospodina, znajući da vaš umor nije u zaludu u Gospodinu.

15:58 Pavao zaključuje ovu ogromnu teološku raspravu o uskrsnuću s praktičkim pastoralnim ohrabrenjem za potrebom za postojanost i ustrajnost u našim dnevnim kršćanskim životima. Vječan život ima vidljive osobine! Postoji jedan PREZENT IMPERATIVA slijeđen s dva PARTICIPA upotrijebljenih kao IMPERATIVI. Bit će vrijedno toga kad svi vidimo Njega i budemo dobrodošli u vječno Kraljevstvo!

▣ “znajući da vaš umor nije u zaludu u Gospodinu” Postojat će dan Suda /nagrada za vjernike (usp. 2. Kor 5:10).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:8: Stupnjevi nagrada i kazne.](#)

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite četiri vida kršćanskoga života pronađenih u 1. Poslanici Korinćanima 15:1 i 2.
2. Popišite glavna načela Evanđelja nađenih u 1. Poslanici Korinćanima 15:3 i 4.
3. Zašto je Pavao sebe smatrao zadnjim od apostola?
4. Što je bio temelj nijekanja uskrsnuća članova crkve u Korintu?
5. Što je Adam-Krist tipologija?
6. Što znači krstiti se za umrle?
7. Budu li naša uskrsna tijela humanoidna?

1. POSLANICA KORINĆANIMA 16

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
prilog za svete	skupljanje za svete	završne poruke	prinos za potrebite vjernike	pohvale, pozdravi
16:1-4	16:1-4	16:1-4	16:1-4	16:1-4
naumi za putovanje	osobni naumi		Pavlovi naumi	
16:5-9	16:5-12	16:5-9	16:5-7 16:8-9	16:5-9
16:10-11		16:10-11	16:10-11	16:10-12
16:12		16:12	16:12	
završni zahtjev i pozdravi	završni poticaji		završne riječi	
16:13-14	16:13-18	16:13-14	16:13-14	16:13-14
16:15-18		16:15-18	16:15-16 16:17-18	16:15-18
	pozdravi i svečan oproštaj			
16:19-20	16:19-24	16:19-20	16:19-20a 16:20b	16:19-20
16:21-24		16:21-24	16:21 16:22a 16:22b 16:23 16:24	16:21 16:22 16:23 16:24

ČITANJE KRUGA TRI (iz [Vodiča dobrog biblijskog čitanja](#)) SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xiv.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet suvremenih prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

UVOD

- A. Poglavlje 15 visoko je razvijen teološki dokaz što se bavi sa stvarnošću uskrsnuća, dok se poglavlje 16 odnosi na dnevno praktično kršćanstvo. Pavao nije imao poteškoće s kretanjem između istine i života. Oni se moraju držati zajedno. Ova vrsta iznenadne promjene od jedne teme na drugu karakterizira Pavlova pisanja.
- B. Kratki pregled:
1. Poslanica Korinćanima 16:1-4, skupljanje za judejske siromahe
 2. 1. Poslanica Korinćanima 16:5-9, provizorni naumi za putovanje u Korint
 3. 1. Poslanica Korinćanima 16:10-12, drugi kršćanski radnici
 4. 1. Poslanica Korinćanima 16:13-18, završne opomene
 5. 1. Poslanica Korinćanima 16:19-24, zaključni pozdravi.
- C. Pavlov odnos s Akvilom i Priskom:
1. Oni su bili židovski izrađivači šatora (ili kožarski radnici) u Rimu. Klaudijevim proglasom godine 49-50., kojim su svim Židovima bile zabranjene prakse štovanja (koje su u tome razdoblju uključivale i crkvene djelatnosti), bili su prisiljeni otići
 2. oni su sreli Pavla u Korintu, Djela apostolska 18:2
 3. kasnije su se preselili u Efez i započeli kućnu crkvu, 1. Poslanica Korinćanima 16:19
 4. oni su se vratili u Rim nakon Klaudijeve smrti godine 54. i opoziva njegova proglasa, Poslanica Rimljanima 16:6.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:1-4

¹Sad glede skupljanja za svete, kao što sam uputio crkve u Galaciji, tako upućujem i vas. ²Prvoga dana svakoga tjedna svaki od vas neka stavi na stranu i pohrani, kako može uspjeti, tako da se ne skupljaju prinosi kad dođem. ³Kad stignem, komu god budete odobrili, ja ću im poslati s pismima da se odnese vaš dar u Jeruzalem; ⁴a ako bude i meni odgovaralo ići, oni će ići sa mnom.

16:1 “Sad glede” *Peri de* je grčki izričaj što uvodi Pavlove odgovore na pitanja koja je korintska crkva poslala Pavlu (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12).

▣ **“skupljanja”** *Logia* je pojam što je nađen u grčkome papirusu u Egiptu kao novčani dar za religijske svrhe, ali nije se odnosio na redovit porez (usp. Moulton, Milligan, *The Vocabulary of the Greek Testament*, str. 377). Pavao prvi puta spominje ovu brigu za siromašne u Judeji u razgovoru s Jakovom, Petrom, Ivanom, i Barnabom u Poslanici Galaćanima 2:10; 6:10. Ovaj poseban prinos bio je započet od crkve u Antiohiji gdje su Pavao i Barnaba služili, Djela apostolska 11:27-30. Ovaj prinos spomenut je nekoliko puta u knjigama NZ-a (usp. Rim 15:26; 2. Kor 8 - 9; 1. Kor 16:1). To je bila nakana da se zapečati odnos između hebrejske majke Crkve i poganskih crkava.

Pavao ovaj jednokratni prinos naziva s nekoliko imena:

1. milostinja (darovi milosrđa), Djela apostolska 24:17; [vidjeti Posebnu temu dolje: Milostinja](#)
2. zajedništvo, Poslanica Rimljanima 15:26.27; 2. Korinćanima 8:4; 9:13; [vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:9: Koinōnia \(zajedništvo\)](#)
3. dugovanje, Poslanica Rimljanima 15:27
4. služba, Poslanica Rimljanima 15:27; 2. Korinćanima 9:12.

POSEBNA TEMA: MILOSTINJA

I. POJAM

- A. Ovaj se pojam razvio unutar judaizma.
- B. Upućuje na davanje siromašnima /ili potrebitima.
- C. Engleska riječ, milostinja, dolazi od skraćenoga grčkog pojma *eleēmosunē*.

II. STAROZAVJETNA ZAMISAO

- A. Zamisao o pomaganju siromašnih bila je izražena ranije u Tori:
 - 1. tipičan okvir, Ponovljeni zakon 15:7-11
 - 2. “skupljati /pabirčiti”, ostavljajući dio žetve za siromašne, Levitski zakonik 19:9; 23:22; Ponovljeni zakon 24:20
 - 3. “subotnja godina”, dopuštajući siromašnima jesti proizvode sedme, godine ugara, Knjiga Izlaska 23:10-11; Levitski zakonik 25:2-7.
- B. Zamisao se razvila u Mudrosnoj književnosti (izdvojeni primjeri):
 - 1. Knjiga o Jobu 5:8-16; 29:12-17 (poročni opisani u 24:1-12)
 - 2. Psalmi, 11:7
 - 3. Izreke 11:4; 14:21.31; 16:6; 21:3.13.

III. RAZVITAK U JUDAIZMU

- A. Prva podjela Mišne bavi se s time kako postupati sa siromašnima, potrebitima, i mjesnim levitima.
- B. Izdvojeni navodi:
 - 1. Knjiga Propovjednika (također poznata kao Mudrost Ben Siraha) 3:30: “kao što voda gasi razbuktalu vatru, tako milostinja okajava grijeh” (NRSV)
 - 2. Knjiga Tobije 4:6-11: “Jer ako činiš po istini, uspijevat ćeš u djelima svojim, kao svi oni koji čine pravdu. ⁷Dijeli milostinju od svoga dobra: kad dijeliš milostinju, neka ti ne bude oko stisnuto. Ne okreći lica od siromaha, pa ni Bog neće okrenuti lica od tebe. ⁸Od onoga što imaš i prema tome koliko imaš dijeli milostinju: Imaš li malo, daj malo, ali ne oklijevaj dati milostinju. ⁹Jer dobar polog spremaš sebi za dan potrebe. ¹⁰Udijeljena milostinja oslobađa od smrti i ne dopušta da odeš u mrak. ¹¹Jer milostinja je mio dar pred licem Svevišnjega.” (KS, Zagreb, 1994.)
 - 3. Knjiga Tobije 12:8-9: “⁸Dobra je molitva s postom, s milostinjom i s pravednošću. Bolje je malo s pravednošću nego mnogo s nepravdom. Bolje je dijeliti milostinju nego sabirati u hrpe zlato. ⁹Milostinja oslobađa od smrti, ona čisti od svakoga grijeha. Koji dijele milostinju i čine pravednost, napunit će se života.” (KS, Zagreb, 1994.)
- C. Zadnji navod iz Tobije 12:8-9 pokazuje razvijajuću poteškoću. Ljudska djela /ljudske zasluge bile su viđene kao mehanizam i za oprost i za obilje.

Ova se zamisao dalje razvijala u Septuaginti gdje je grčki pojam za “milostinju” (*eleēmosunē*) postao istoznačnica za “pravednost” (*dikaïosunē*). One mogu biti nadomještene jedna za drugu u prijevodu hebrejske riječi “pravednost” (BDB 842, Božja zavjetna ljubav i odanost, usp. Pnz 6:25; 24:13; Iz 1:27; 28:17; 59:16; Dn 4:27).
- D. Ljudska djela sućuti postala su ciljem u njima samima kako bi postigli nečije osobno obilje ovdje i spasenje kod smrti. Sâm čin, umjesto poriva iza čina, postao je teološko vodeći. Bog gleda na srce, onda sudi djelo ruku. To je bilo učenje rabina, ali ono se nekako izgubilo u samo-pravednosti pojedinca (usp. Mih 6:8).

IV. NOVOZAVJETNO OČITOVANJE

- A. Pojam je nađen u:
 - 1. Evandelju po Mateju 6:1-4
 - 2. Evandelju po Luki 11:41; 12:33
 - 3. Djelima apostolskim 3:2-3.10; 10:2.4.31; 24:17.

- B. Isus naslovljava tradicionalno razumijevanje pravednosti kao (usp. 2. Klementova 16:4):
1. milostinju
 2. post
 3. molitvu.
- C. U Isusovoj Propovijedi na gori (usp. Mt 5 - 7), On temeljito preusmjerava tradicionalno gledište o pravednosti (tj. pouzdanje u nečija djela). "Novi savez" Knjige proroka Jeremije 31:31-34 postaje novo mjerilo bivanja pravednim pred Bogom (usp. Rim 3:19-31). Bog daje novo srce, novi um, novi duh. Žarište nije ljudsko vršenje /izvedba nego Božansko vršenje /izvedba (tj. Ez 36:26-27).

▣ **(16:1) "za svete"** "Sveti" (*hagioi*) su iz SZ-noga pojma "svet" (*kadosh*), što znači "odvojiti za Božju službu" (usp. 1. Kor 1:2; 2. Kor 1:1; Rim 1:1; Ef 1:1; Fil 1:1; Kol 1:2). To je uvijek MNOŽINA u NZ-u osim jednom u Poslanici Filipljanima (4:21), ali čak i tamo, upotrijebljen je skupno. Biti spašen jeste biti dijelom zavjetne zajednice vjere, obitelji vjernika.

Božji narod je svet zbog pripisane Isusove pravednosti (usp. Rim 4; 2. Kor 5:21). Božja je volja da oni žive svete živote (usp. 1. Kor 1:4; 4:1; 5:27; Kol 1:22; 3:12). Vjernici su i proglašeni svetima (položajno posvećenje) i pozvani na način života svetosti (napredujuće posvećenje). Opravdanje i posvećenje moraju se čvrsto držati zajedno!

[Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Sveti \(*hagios*\); i NZ-na svetost /posvećenje.](#)

▣ **"kao što sam uputio crkve u Galaciji"** Pavao nije promatrao crkvu u Korintu na drukčiji način. Postojala je standardna procedura (usp. 1. Kor 4:17; 7:17; 11:34; 14:33; Tit 1:5) u ovoj ponudi. Mi ne znamo kako je Pavao priopćio to galacijskim crkvama. Zapravo nismo sigurni na koje crkve ovaj pojam upućuje. Neki misle kako upućuje na rimsku provinciju dok drugi misle kako se to odnosi na jezik ili etničku skupinu. Vidjeti Uvod u Poslanicu Galaćanima *online*.

▣ **"crkve"** [Vidjeti Posebne teme u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Crkva \(*ekkllesia*\).](#)

16:2 "Prvoga dana svakoga tjedna" Ovaj obrazac štovanja bio je postavljen Isusovim ranim ukazanjima u noći u nedjelju nakon uskrsnuća (usp. Iv 20:19.20). Razvio se u redovit dan štovanja za okupljenu crkvu (usp. Djela 20:7; Otk 1:10). Nedjelja je bila prvi dan tjedna sve do vremena Konstantina (car Rimskoga Carstva od godine 306 – 337.). Kršćani su se susretali prije rada nedjeljama zbog štovanja, propovijedanja, i Gospodnje večere.

Židovski vođe reorganizirali su se nakon pada Jeruzalema godine 70. i uveli nekoliko reformi. Jedna od njih bila je zakletva što proklinje i odbacuje Isusa kao Mesiju. Rani vjernici susretali su se u sinagogi u subotu a s crkvom u nedjelju. Međutim, ova zakletva prisilila je nastajanje razdora i vjernici su nedjelju učinili svojim određenim danom štovanja.

▣ **"svaki od vas neka stavi na stranu i pohrani"** Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA slijeden PREZENTOM AKTIVNOGA PARTICIPA upotrijebljenog kao IMPERATIV. Ovaj tekst izgleda podrazumijeva da kad dođe prvi dan tjedna, svaki pojedinac stavlja prinos na sigurno mjesto u kući, koji je kasnije bio odnesen u crkvu. Međutim, činjenica kako je to bilo u nedjelju podrazumijeva kako su oni prikupljali skupljene prinose dnevno u tjednu službe štovanja (usp. Justin Martyr, *Apology* 1.67-68). Zabilježite kako nam ovaj kratak stih kombiniran s 2. Poslanicom Korinćanima 8 i 9 daje temeljne smjernice za NZ-no davanje:

1. redovito
2. kao prvenstvo
3. dragovoljno
4. radosno
5. srazmjerno.

Iznenadujuće je kako NZ-ni autori ne raspravljaju redovito o kršćanskome davanju. Pavlove riječi ohrabivanja i postupak jednokratnoga dara od poganskih crkava za majku Crkvu u Jeruzalemu samo su smjernice što se odnose na ovu temu. Kršćani su shvatili kako oni nisu bili vlasnici ničega ali bili su upravitelji svih svojih sredstava. Ovo razumijevanje nadmašuje SZ-nu zamisao o "desetini". Jamačno je istina da možete odrediti prvenstva neke osobe prema njegovoj čekovnoj knjižici i kalendaru! Kršćansko davanje je stvar prepunoga srca, a ne kalkulatora!

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Desetina.](#)

POSEBNA TEMA: DESETINA

NZ ima nekoliko referenci na desetinu. Ja ne vjerujem o NZ-nim učenjima o desetini jer ovaj čitav odjeljak je o “cjepidlačenju” židovskoga legalizma i samo-pravednosti (tj. Mt 23:13-36). Vjerujem da su NZ-ne smjernice za redovito davanje (ako ih ima) nađene u 2. Poslanici Korinćanima 8 i 9 (tj. upućivanje na jednokratno davanje crkava sastavljenih od pogana siromašnoj Majci Crkvi u Jeruzalemu), što ide daleko izvan desetine! Ako je Židovima samo s obavijesti SZ-a bilo zapovjedbno dati deset do trideset posto (postoje dvije, moguće tri, zahtijevane desetine u SZ-u; [vidjeti Posebnu temu dolje: Desetine u Mojsijevskome zakonodavstvu](#)), onda kršćani moraju dati daleko izvan toga i ne uzimati vremena za raspru o desetini!

NZ-ni vjernici moraju biti pozorni od okretanja kršćanstva u novi zakonski kôd usmjeren na vršenje (kršćanski Talmud). Njihova želja da ugođe Bogu uzrokuje im pokušavanje nalaženja smjernica za svako područje života. Međutim, teološki je opasno uvlačiti starozavjetna pravila što nisu ponovno potvrđena u NZ-u (tj. Jeruzalemski sabor u Djelima 15) i napraviti ih dogmatskim mjerilom, posebice kad se tvrdi (od suvremenih propovjednika) kako su ona uzrocima nesreće ili obećanja o napretku (usp. Mal 3).

Ovdje je dobar navod od Franka Stagga, *New Testament Theology*, str. 292-293:

“Novi zavjet niti jednom ne uvrštava desetinu u milost davanja. Desetine su spomenute samo tri puta u Novome zavjetu:

1. u cenzuriranju farizeja za zanemarivanje pravde, milosrđa, i vjere dok provode sitničavu brigu o desetini čak i u vrtnim proizvodima (Mt 23:23; Lk 11:42)
2. u izlaganju o ponosu farizeja koji se ‘molio sam sebi’, hvaleći se kako posti dva puta svakoga tjedna i daje desetinu od svih svojih dobara (Lk 18:12)
3. u raspravljanju o nadmoćnosti Melkisedeka, a time i Krista, prema Leviju (Heb 7:6-9).

Jasno je da je Krist odobrio desetinu kao dio sustava Hrama, baš kao što je u načelu i u praksi podupro opće provedbe u Hramu i sinagogama. Ali ne postoji naznaka da je nametnuo ikoji dio vjerskih obreda Hrama Svojim sljedbenicima. Desetine su bile uglavnom proizvodi, formalno jedeni u Svetišću od jedne desetine a kasnije su ih jeli svećenici. Desetina kao što je navedena u Starome zavjetu može se provoditi jedino u religijskome sustavu izgrađenome oko sustava žrtvovanja životinje.

Mnogi kršćani nalaze kako je desetina pošten i izvediv naum za davanje. Tako dugo dok to nije napravljeno da bude prisilan ili legalistički sustav, može se pokazati prikladnim naumom. Međutim, ne može se tvrditi da o desetini uči Novi zavjet. Ona je prepoznata kao primjerenom za židovski običaj (Mt 23:23; Lk 11:42), ali nije nametnuta kršćanima. Zapravo, sad je nemoguće za Židove ili kršćane davati desetinu u starozavjetnome smislu. Davanje desetine danas samo slabo sliči drevnoj obrednoj praksi što je pripadala žrtvenome sustavu Židova.”

Stagg je to sažeo ovako:

“Dok se mnogo toga može reći za dragovoljno usvajanje desetine kao mjerila za nečije davanje bez krute zlorabe nad drugima kao da je to kršćanski zahtjev, jasno je u usvajanju takve prakse kako to nitko ne provodi kao praksu Staroga zavjeta. Najviše netko radi nešto samo izdaleko podudarno starozavjetnoj praksi davanja desetine, što je bio porez za podupiranje Hrama i svećeničkoga sustava, društvenoga i religijskoga sustava koji više ne postoji. Desetine su bile obvezatne u judaizmu kao porez sve do uništenja Hrama godine 70., ali one nisu tako obvezujuće za kršćane.

Ovo nije zato da se obezvrijedi desetina, nego da se razjasni njen odnos prema Novome zavjetu. To je zbog nijekanja da Novi zavjet podupire prisilne, legalističke, dohodovne porive, i pogađanje što toliko često karakterizira poziv na davanje desetine danas. Kao dragovoljni sustav, davanje desetine nudi više; ali to mora biti iskupljeno milošću ako je to kršćanin. Braniti da ‘to djeluje’ samo je usvajanje pragmatičkih testova svijeta. Puno ‘djela’ ne znači biti kršćaninom. Davanje desetine, ako to znači biti pogodan teologiji Novoga zavjeta, mora biti ukorijenjeno u Božjoj milosti i ljubavi.”

POSEBNA TEMA: DESETINE U MOJSIJEVSKOME ZAKONODAVSTVU

A. Pisamske reference:

1. za svećenike i središnje Svetište:
 - a. Levitski zakonik 27:30-32
 - b. Ponovljeni zakon 12:6-7.11.17; 14:22-26

- c. Knjiga Brojeva 18:21-24
 - d. Knjiga Nehemije 12:44
 - e. Knjiga proroka Malahije 3:8.10
 - 2. za mjesne levite:
 - a. Ponovljeni zakon 12:12; 14:27; 26:12-15
 - b. Knjiga Brojeva 18:25-29 (leviti moraju dati desetine od svoje desetine za središnje svetište)
 - c. Knjiga Nehemije 10:37.38
 - 3. za mjesne siromahe:
 - a. Ponovljeni zakon 14:28-29
 - b. Knjiga Nehemije 12:44.
- B. Primjeri o davanju desetine što su prethodile Mojsijevskome zakonodavstvu:
- 1. Knjiga Postanka 14:20, Abraham Melkisedeku (Heb 7:2-9)
 - 2. Knjiga Postanka 28:22, Jakov YHWH-i.
- C. Desetine od Izraela bile su korištene za podupiranje središnjega Svetišta, ali svake treće godine desetine što je dao narod bile su usmjerene isključivo za mjesne siromahe.

▣ (16:2)

NASB, NKJV

“kako može uspjeti”

NRSV

“što god više možete”

TEV

“srazmjerno onome što ste zaradili”

NJB

“onoliko koliko svaki može uštedjeti”

Pešita, REB

“što god si može dopustiti”

Ovo je doslovno “što god ako mu može uspjeti” (A. T. Robertson, *Word Pictures In the New Testament*, kaže: “neizvjesno je što je gramatički oblik *eudō tai*, PREZENT PASIVNOGA KONJUNKTIVA, PERFEKT PASIVNOGA INDIKATIVA, ili čak PERFEKT PASIVNOGA KONJUNKTIVA”, str. 200). Ovo je bio grčki idiom za željeti nekome sretno, uspješno putovanje (za trgovačke svrhe). Pavao to koristi kao načelo kršćanskoga davanja (tj. prema vašoj mogućnosti, usp. 2. Kor 8:3.11).

Budite pozorni od ljudi koji pokušavaju učiniti ovo, i stihove kao što je ovaj, obećanjem “blagostanja /napretka /uspjeha” svim vjernicima. Jedna od najboljih knjiga što sam pročitao o ovoj neprimjerenosti teologiji je od karizmatskoga autora, Gordon Feeja, u njegovoj brošuri *The Disease of the Health, Wealth Gospel*.

▣ “tako da se ne skupljaju prinosi kad dođem” Pavao je bio uvijek oprezan što se tiče baratanja s novcem. Moguće je:

- 1. vidio razvoj problema u tome području
- 2. bio osobno optužen u ovome području.

On neće uzimati novac od poganskih crkava s kojima trenutačno radi i isto tako kad odnese ovaj dar u Jeruzalem on želi da ga prate predstavnici različitih crkava. On čak nije ni siguran hoće li ići on sâm (usp. 1. Kor 16:4).

16:3 “komu god budete odobrili, ja ću im poslati s pismima da se odnese vaš dar” Ovaj stih je zanimljiva mješavina apostolskoga autoriteta i kongregacijskoga autoriteta. Bilo je raspravljano tko je napisao pisma preporuke, Pavao ili crkva (usp. Djela 18:27). Oboje je gramatički moguće. *King James Version* i RSV pretpostavljaju da je to bila crkva dok Williamsov NZ, TEV, NIV, NJB, i REB pretpostavljao da je to bio Pavao. Pavao želi da crkva odredi predstavnike koji bi pratili prinos kako on ne bi bio optužen za krive pobude, kao što je vrlo često bio od ove crkve (usp. 1. Kor 9:3-18).

Pavao je često pisao pisma preporuke za svoje su-radnike (usp. Rim 16:1; 2. Kor 3:1; 8:18-24; i drugi primjeri, Djela apostolska 9:2; 22:5; 3 Iv). Pavao koristi ovu zamisao metaforički u 2. Poslanici Korinćanima 3:1 u smislu kako su njegove djelotvorne crkve bile njegovo pismo preporuke. Očito da je apostol Ivan također koristio ovu istu vrstu pisma (usp. 3. Iv stih 9). U određenome smislu to je bila metoda kojom su rane crkve potvrđivale svoje putujuće službenike Evandjelja.

16:4 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što znači moguće djelovanje.

▣

NASB

“meni odgovaralo ići”

NKJV

“odgovaralo da idem”

NRSV "činilo pogodnim"
TEV "činilo vrijednim truda"
NJB "vrijednim moga odlaska"

Izgleda kako se ovo odnosi na:

1. veličinu prinosa
2. nekoga tko je započeo ovaj prinos da mu se pridruži
3. Pavlovu želju da ova crkva, koja je imala takve poteškoće s njegovim autoritetom, shvati njegovu ulogu i vjerodostojnost.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:5-9

⁵Ali ja ću doći k vama nakon što prođem Makedoniju, jer prolazim kroz Makedoniju; ⁶i možda ću ostati s vama, ili čak provesti zimu, tako da me možete otpremiti na moj put gdje god mognem ići. ⁷Jer ne želim vas vidjeti sad *samo* u prolazu; jer ja se nadam da ću ostati s vama neko vrijeme, ako Gospodin dopusti. ⁸Ali ostat ću u Efezu sve do Pedesetnice; ⁹jer široka vrata za učinkovitu *službu* otvorila su mi se, a tamo su mnogi protivnici.

16:5-9 Pavao je pisao iz Efeza na svome trećemu misijskome putovanju. On je kasnije bio napadnut od skupine unutar crkve u Korintu zbog njegovih tobože "hirovitih" nauma glede putovanja (usp. 2. Kor 1:15 i dalje). On je prvo uzeo morsku rutu za Korint i onda prošao Makedoniju, ali premda je želio ostati duže, odlučio je ići kopnenom rutom kroz Makedoniju prvo a onda u Korint. Tamo je ostao prezimiti (usp. Djela 20:2.3). Neki u crkvi koristili su Pavlovu neodlučnost u vezi njegovih nauma putovanja za napad na njegovu teologiju (tj. Evanđelje).

16:6 "tako da me možete otpremiti na moj put gdje god mognem ići" GLAGOL *propempō* korišten je kao tehnički pojam za opskrbu s potrebama za putovanje Božjih putujućih službenika (usp. 1. Kor 16:11, "poslati ga na", usp. Djela 15:3; Rim 15:24; 2. Kor 1:16; Tit 3:13; 3. Iv stih 6).

16:7 "ako Gospodin dopusti" Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE što znači moguće djelovanje. Ovo nije bio običan izričaj za NZ-ne kršćane. Oni su vjerovali kako je njihove korake vodio providnošću Gospodin (usp. Djela 18:21; 1. Kor 4:19; Jak 4:14; Heb 6:3).

16:8 "Pedesetnice" Ovaj izričaj obično znači "pedeseti". To upućuje na Blagdan žetve pšenice /žita (tj. Blagdan sedmica, usp. Br 28:26) Židova koji se događao 50-oga dana nakon drugoga dana Blagdana beskvasnoga kruha (tj. *Nisan* 16). U ovome okviru izgleda kako je upotrijebljen kao metoda datiranja Pavlovih nauma putovanja a ne kao potvrda da je Pavao još uvijek održavao ove židovske blagdanske dane.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Blagdani Izraela.](#)

POSEBNA TEMA: BLAGDANI IZRAELA

- I. Mojsijevski godišnje Blagdani (usp. Izl 23:14-17; Lev 23; Br 28; Pnz 16).
 - A. Od svih Židova muškaraca bilo je zahtijevano vršenje tri godišnja Blagdana (usp. Izl 23:14.17; 34:23) ako je moguće.
 - B. Ovi su Blagdani imali ratarsko, kao i nacionalno značenje.
 - C. Svaki je bio dan odmora, štovanja, i zajedništva zajednice.
 - D. Tri zahtijevana godišnja Blagdana:
 1. Pasha (usp. Izl 12:1-14.21-28; Lev 23:4-14; Br 28:16-25; Pnz 16:1-8; [vidjeti Posebnu temu dolje: Pasha](#)):
 - a. davanje zahvalnosti i posveta žetve ječma
 - b. slavljenje spomena na Izlazak
 - c. to je bilo slijeđeno osmodnevnom Blagdanom beskvasnoga kruha (usp. Izl 12:15-20; 34:18-20)
 2. Pedesetnica (Blagdan sedmica, usp. Izl 23:16; 34:22):
 - a. davanje zahvalnosti i posveta žetve pšenice

- b. slavljenje spomena na davanje Tore Mojsiju na gori Sinaj rabinskim računanjem
- c. vidjeti Levitski zakonik 23:15-21; Knjigu Brojeva 28:26-31
- 3. Kolibe /Sjenice /Barake (Sukot [*Sukkot* – Blagdan sjenica – op.prev.]):
 - a. davanje zahvale za žetvu općenito
 - b. slavljenje spomena na početak razdoblja lutanja pustinjom
 - c. vidjeti Knjigu Izlaska 23:16; 34:22; Levitski zakonik 23:34-44; Ponovljeni zakon 16:13-17
 - d. to je bilo slijeđeno osmodnevnim slavljenjem (usp. Lev 23:36; Br 29:35-38).
- E. Ostali godišnji Blagdani:
 - 1. Svečanost Nove godine (*Roš-hašana*):
 - a. vidjeti Levitski zakonik 23:23-25; Knjigu Brojeva 29:1-6
 - b. ovaj se dan odmora i žrtvovanja održavao prvoga dana *Tišrija*
 - c. vid Blagdana ovog dana, tako uobičajen u NZ-no vrijeme, neodređen je u Tori
 - 2. Dan pomirenja - “dan pokrivanja” ili *Yom Kippur* (jedini dan posta):
 - a. dan odmora, posta, i pokajanja
 - b. obred za uklanjanje skupne nečistoće (šatora, svećenika, i naroda)
 - c. vidjeti Knjigu Izlaska 30:10; Levitski zakonik 16; 23:26-32; 25:9; Knjigu Brojeva 29:7-11
 - d. teško je točno objasniti kad je taj Blagdan bio ponovo uspostavljen nakon Izgnanstva.

II. Ostali Mojsijevski dani Blagdana:

- A. Sabat ([vidjeti Posebnu temu dolje: Sabat /Subota \[SZI\]](#)):
 - 1. tjedni dan odmora i štovanja
 - 2. vidjeti Knjigu Postanka 2:1-3; Izlazak 16:22-30; 20:8-11; 23:12; 31:12-16; Levitski zakonik 23:1-3; Brojevi 28:9-10.
- B. Subotnja godina:
 - 1. svake sedme godine zemlja je otpočinula (nije sijana)
 - 2. vidjeti Knjigu Izlaska 23:10-11; Levitski zakonik 25:1-7; Ponovljeni zakon 15:1
 - 3. to je označavalo da je YHWH vlasnik zemlje i da ju je dao Izraelu
 - 4. svi su robovi bili oslobođeni (usp. Izl 21:2-6) i svi dugovi oprošteni (usp. Pnz 15:1-6).
- C. Jubilarna godina:
 - 1. svake sedme Subotnje godine (tj. 50.-te godina)
 - 2. vidjeti Levitski zakonik 25:8-18; 27:17-24
 - 3. otpuštanje dugova i vraćanje zemlje, oslobađanje robova (usp. Lev 25:10.13, vrlo slično Subotnjoj godini)
 - 4. njeno uvođenje nikad nije zabilježeno.
- D. Mjesečev mlađak:
 - 1. posebni prinosi i dan odmora
 - 2. vidjeti Knjigu Brojeva 10:10; 28:11-15
 - 3. moguće slavljenje uspomene na postavljanje Šatora (usp. Izl 40:2.17)
 - 4. židovski kalendar temeljen je na mjesečevim ciklusima.

III. Ovi obredi i pravila pokazuju razvoj tijekom vremena. Ti Blagdani i post mogli su imati početak u poganskim kalendarima ([vidjeti Posebnu temu dolje: Štovanje Mjeseća](#)), ali bili su razvijeni u jedinstveno židovsko veličanje YHWH i posvetu YHWH-i. Prirodni (sezonski), poljodjelski (sađenje, kiša, i žetva), te nacionalni događaji (Izlazak, davanje Zakona, itd.) bili su usklađeni s posebno označenim vremenima godine za štovanje.

POSEBNA TEMA: PASHA

I. UVODNE IZJAVE

- A. Božanski čin osude Egipćana i oslobođenje za Izrael mjerilo je za YHWH-inu ljubav i uspostavu Izraela kao naroda (tj. posebice za Proroke).

- B. Izlazak je posebno ispunjenje YHWH-ina obećanja Abrahamu u Knjizi Postanka 15:12-21. Pasha se sjeća izlaska.
- C. Ovo je posljednja, najšira (zemljopisno, tj. Egipat i Gošen) i najrazornija (ljudski prvorođenci i stoke ubijeni) od deset pošasti što je YHWH poslao na Egipat kroz Mojsija.

II. POJAM (BDB 820, KB 947)

- A. Značenje IMENICE je neizvjesno:
 - 1. vezana na “pošast”, time “udariti nesrećom” (tj. Izl 11:1); YHWH-in anđeo udara prvorođence od ljudi i stoke.
- B. Značenje GLAGOLA:
 - 1. “hramati” ili “šepati” (usp. 2. Sam 4:4), korišteno u smislu “preskočiti označene domove” (tj. Izl 12:13.23.27, BDB 619, popularna etimologija)
 - 2. “plesati” (usp. 1. Kr 18:21)
 - 3. akadski – “umiriti”
 - 4. egipatski – “udariti”
 - 5. usporedni GLAGOLI u Knjizi proroka Izaije 31:5, “stajati na straži” (usp. REB u Izl 12:13)
 - 6. rana kršćanska popularna igra zvuka između hebrejskoga *pasah* na grčki *paschō*, “patiti”.
- C. Mogući povijesni prethodni slučajevi:
 - 1. pastirska žrtva za novu godinu
 - 2. beduinska žrtva i zajedničko jelo u vrijeme selidbe šatora na proljetnu pašu kako bi se obranilo od zla
 - 3. žrtva za obranu od zla od nomadskoga naroda.
- D. Razlozi zbog kojih je toliko teško biti siguran o značenju same riječi, ali i njenome podrijetlu jesu ti da ima vrlo mnogo različitih značajki o Pashi nađenih u drugim drevnim obredima:
 - 1. nadnevak proljeća
 - 2. etimologija IMENICE neizvjesna
 - 3. povezano s noćnim promatranjima
 - 4. uporaba krvi
 - 5. slika /kip anđela /demoni
 - 6. posebno jelo
 - 7. ratarski elementi (beskvasni kruh)
 - 8. bez svećenika, bez oltara, određeno mjesto.

III. DOGAĐAJ

- A. Događaj je zapisan u Knjizi Izlaska 11 - 12.
- B. Godišnji Blagdan opisan je u Knjizi Izlaska 12 i kombiniran s osmodnevnim Blagdanom beskvasnoga kruha:
 - 1. izvorno to je bio mjesni događaj, usp. Knjiga Izlaska 12:21-23; Ponovljeni zakon 16:5 (usp. Br 9):
 - a. bez svećenika
 - b. bez posebnoga žrtvenika
 - c. posebne uporabe krvi
 - 2. postao je događaj u središnjem svetištu
 - 3. ova kombinacija mjesnoga žrtvovanja (tj. krv janjeta kao sjećanje na prolaženje Anđela smrti) i Blagdan žetve u središnjem svetištu bilo je vršeno otprilike u mjesecu *abibu* ili *nisanu* 14. i 15-21. dana.
- C. Simboličko vlasništvo svih prvorođenaca ljudi i stoke i njihovo iskupljenje opisano je u Knjizi Izlaska 13.

IV. POVIJESNA IZVJEŠĆA O NJENOME ODRŽAVANJU:

- A. prva Pasha slavila se u Egiptu, Knjiga Izlaska 12
- B. na gori Horeb /Sinaj, Knjiga Brojeva 9
- C. prva Pasha slavila se u Kanaanu (u Gilgalu), Knjiga o Jošui 5:10-12
- D. u vrijeme Salamonova posvećenja Hrama, 1. Knjiga o Kraljevima 9:25 i 2. Ljetopisa 8:12 (vjerojatno, ali nije posebno navedeno)
- E. jedna u vrijeme vladavine Ezekije, 2. Knjiga Ljetopisa 30
- F. jedna u vrijeme Jošijine obnove, 2. Knjiga o Kraljevima 23:21-23; 2. Ljetopisa 35:1-18
- G. zabilježite 2. Knjigu o Kraljevima 23:22 i 2. Ljetopisa 35:18 gdje se navodi Izraelovo negodovanje zbog održavanja toga godišnjeg Blagdana.

V. VAŽNOST

- A. Ovo je jedan od tri zahtijevana godišnja Blagdana (usp. Izl 23:14-17; 34:22-24; Pnz 16:16):
 - 1. Pasha /Beskvasni kruh
 - 2. Blagdan sedmica
 - 3. Blagdan sjenica.
- B. Mojsije naviješta kako će taj dan biti promatran iz središnjega svetišta (kao što su bila druga dva Blagdana) u Ponovljenome zakonu.
- C. Isus je koristio prigodu godišnjega Pashalnog jela (ili dan prije) kako bi otkrio Novi savez u simbolu kruha i vina, ali nije koristio janje:
 - 1. zajedničko jelo
 - 2. iskupiteljska žrtva
 - 3. neprekidna važnost za kasnije naraštaje.

POSEBNA TEMA: SABAT /SUBOTA (SZ)

Ovo je iz hebrejske riječi u značenju “odmor” ili “prestanak” (BDB 992). Povezana je sa sedmim danom stvaranja gdje se Bog odmorio od Svoga rada nakon završetka početnoga Stvorenja (usp. Post 2:1-3). Bog se nije odmarao jer je On bio umoran, nego: (1) jer je Stvorenje bilo potpuno i dobro (usp. Post 1:31) i (2) kako bi dao čovječanstvu redovit obrazac za štovanje i odmor. Ovo korištenje kao što je dan za štovanje počinje s Knjigom Postanka 2:2-3, gdje YHWH koristi Svoj odmor kao obrazac za životinje (usp. Izl 23:12) i čovječanstvo (ljudi trebaju redovit raspored za rad, odmor, i štovanje). Subota započinje kao i svi dani u Postanku 1, u suton; prema tome, suton u petak do sutona u subotu bilo je uobičajeno vremensko razdoblje. Sve pojedinosti njegova običaja date su u Izlasku (posebice poglavlja 16; 20; 31; i 35) i Levitskome zakoniku (posebice poglavlja 23 - 26). Prva posebna uporaba ovoga dana od Izraela bila je u Izlasku 16:25-26 u skupljanju mane. On potom postaje dio “Deset Riječi /Deset zapovijedi” (usp. Izl 20:8-11; Pnz 5:12-15). To je jedan primjer gdje je Deset zapovijedi u Izlasku 20 lagano različito od Deset zapovijedi u Ponovljenome zakonu. Ponovljeni zakoni je priprema Izraela za nastanjeni, ratarski život u Kanaanu.

Farizeji su uzeli ove odredbe i, svojim usmenim raspravama, tumačili ih kako bi uključili mnoga pravila. Isus je često izvodio čudesa, znalački kršeći njihova izbirljiva pravila tako da uđe u razgovor s njima. Nije subota bila ta što je Isus odbacio ili omalovažao, nego njihova samo-pravedni legalizam i nedostatak ljubavi.

POSEBNA TEMA: ŠTOVANJE MJESECA

Štovanje Mjeseca bila je najraširenija mitologija Drevnoga Bliskog Istoka započevši sa *Sumerom* (prva pisana kultura Drevnoga Bliskog Istoka). Postojala su oba vida mita i muški i ženski. Prvotno je bog Mjeseca proizašao iz silovanja boginje žitarica, *Ninlil* od *Enlila*, boga neba. *Enlil* je bio izbačen iz panteona i osuđen na podzemlje zbog svoga djela, ali kad je *Ninlil* otkrila da je s djetetom ona mu se pridružila. Djetetu, imenom *Sin*, bilo je dopušteno penjati se na nebo svake noći.

Štovanje Mjeseca obilježeno je različitim izričajima:

1. novi Mjesec – *Asimbabbar*
2. polumjesec – *Sin*
3. puni Mjesec – *Nanaa* (sumerska “iluminacija” od *En-su*, “gospodar mudrosti”).

Ova imena u osnovi znače “mudar gospodar” (tj. *Suen*, akadski) ili “iluminacija” (*Nanaa*, sumerski), štovan u Uru Kaldejskome. Samo je mjesto često bilo nazivano gradom Nannar. Par plodnosti (tj. *Ensu* i ortak *Ningal*) bio je štovan u ziguratima (široke piramide s ravnim vrhovima) smještenima u gradu. Bog Sunca (*Šamaš*) bio je prvorođenac para i kasnije *Ereškigal* (Kraljica Podzemlja) i *Inanna* (Kraljica Neba /nebeskoga svoda).

Kult je bio proširen diljem Drevnoga Bliskog Istoka, ali glavna središta štovanja bila su:

1. Ur
2. Haran
3. Tema
4. Kanaan
5. Meka.

U osnovi ova je mitologija složenica naglasaka plodnosti i astralnoga štovanja.

SZ odbacuje astralno štovanje (usp. Pnz 4:19; 17:3; 2. Kr 21:3.5; 23:5; Jer 8:2; 19:13; Sef 1:5) i štovanje plodnosti (tj. *Baal* i *Ašera*, ugaritski spjevovi). Hebreji, izvorno nomadi, bili su vrlo pozorni u otporu prema štovanju Mjeseca jer je općenito štovanje Mjeseca bila osobina nomadskih naroda koji su putovali noću, dok je Sunce bilo mnogo više općenito štovano od sjedilačkih ili poljodjelskih naroda. Na kraju nomadi su se ustalili i onda je astralno štovanje općenito postalo poteškoćom.

16:9

NASB

“jer široka vrata za učinkovitu službu otvorila su mi se”

NKJV

“Jer su mi se otvorila velika i učinkovita vrata”

NRSV

“jer su mi se otvorila široka vrata za učinkovit rad”

TEV

“Postoji stvarna mogućnost ovdje za veliki i rad vrijedan truda”

NJB

“vrlo obećavajuća vrata stoje mi širom otvorena”

Ovo je PERFECT AKTIVNOGA INDIKATIVA. Uporaba pojma “vrata” kao slike za mogućnost uobičajena je u NZ-u (usp. Djela 14:27; 2. Kor 2:12; Kol 4:3; Otk 3:8).

[Vidjeti Posebnu temu dolje: “Vrata” u NZ-u.](#)

POSEBNA TEMA: “VRATA” U NZ-U

NZ koristi “vrata” u nekoliko smislova:

1. doslovno:
 - a. domova, Evanđelje po Mateju 6:6; Marku 1:33; 2:2; 11:7, Gornja soba, Evanđelje po Ivanu 20:19.26
 - b. Hrama, Djela apostolska 3:2; 21:30
 - c. tamnice, Djela apostolska 5:19.23; 12:6; 16:26-27
 - d. grobnice, Evanđelje po Mateju 27:60; 28:2; Marku 15:46; 16:3
 - e. obora za ovce, Evanđelje po Ivanu 10:1.2
 - f. dvorišta, Evanđelje po Ivanu 18:16; Djela apostolska 12:13
2. metaforički:
 - a. blizina vremena, Evanđelje po Mateju 24:33; Marku 13:29; Djela apostolska 5:9; Jakovljeva poslanica 5:9
 - b. ograničenje ulaska istinskoj vjeri, Evanđelje po Mateju 7:13-14; Luki 13:24; Otkrivenje 3:20
 - c. mogućnost spašavanja izgubljene vjere, Evanđelje po Mateju 25:10; Luki 13:25; Otkrivenje 3:7
 - d. mogućnost spašavajuće vjere, Djela apostolska 14:27; Otkrivenje 3:7

- e. mogućnost za službu, 1. Poslanica Korinćanima 16:9; 2. Korinćanima 2:12; Kološanima 4:3; Otkrivenje 3:8
f. otkrivenje, Otkrivenje 4:1; 19:11
3. naslov za Isusa, Evanđelje po Ivanu 10:7.9.

▣ (16:9) “**tamo su mnogi protivnici**” Božje prilike često su popraćene protivljenjem. Za posebnu povijesnu okolnost pročitati Djela apostolska 19:19-20; 20:19.23.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:10-11

¹⁰Sad ako dođe Timotej, gledajte da bude s vama bez razloga da bude uplašen, jer on radi djelo za Gospodina, kao što radim i ja. ¹¹Tako neka ga nitko ne prezire. Ali pošaljite ga na njegov put u miru, tako da može doći k meni; jer očekujem ga s braćom.

16:10 “ako” Ovo je TREĆI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE, što znači moguće djelovanje. Izgleda da je Pavao već poslao Timoteja i Erasta (usp. Djela 19:22), i moguće Tita (usp. 2. Kor 2:13; 7:6.7) u Korint kopnenom rutom. On je poslao svoje pismo morskim putom i ono bi stiglo brže.

▣ “**Timotej**” [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 4:17: Timotej.](#)

▣ “**gledajte da bude s vama bez razloga da bude uplašen**” Pavao stavlja ovo u oblik zapovijedi (tj. PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA). On je osobno znao koliko crkva može biti neljubeća. On nije želio da njegov mladi pomoćnik bude omalovažavan zbog:

1. svoje starosne dobi
2. svoje osobnosti
3. njihova bijesa prema Pavlu (usp. 1. Kor 16:11).

16:11

NASB, NKJV, NRSV, Pešita

“**Tako neka ga nitko ne prezire**”

TEV

“**Nitko neka ne gleda s visine na njega**”

NJB

“**nitko ga ne smije podcijeniti**”

REB

“**nitko ga ne mora prezirati**”

Ovo je AORIST AKTIVNOGA KONJUNKTIVA što doslovno znači “napraviti apsolutno ništa od” (usp. 1. Kor 1:28; 1. Tim 4:12; Tit 2:15).

▣ “**s braćom**” Nismo sigurni koga ovo uključuje. Može biti da je to Erast (usp. Djela 19:22, i Tit, 2. Kor 2:13; 7:6-7), ali tko još, ako je itko, neizvjesno je.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:12

¹²Ali što se tiče Apolona našega brata, uvelike sam ga poticao da dođe k vama s braćom; a nije *opće* bila njegova želja doći sad, ali doći će kad bude imao priliku.

16:12 “Ali što se tiče” Ovo je još jedan odgovor na pitanje što je postavila korinška crkva (usp. 1. Kor 7:1.25; 8:1; 12:1; 16:1.12).

▣ “**Apolona**” [Apolon] Ovo je bio visoko obrazovani i rječit propovjednik iz Aleksandrije, Egipat. On je ranije bio u Korintu (usp. Djela 18:24-19:1), ali odbio je vratiti se (usp. 1. Kor 16:12).

▣ “**a nije opće bila njegova želja doći sad**” Tekst može biti tumačen na dva načina:

1. Apolonova želja nije bila doći
2. Božja volja za njega nije bila da dođe.

Iz ovoga stiha čini se da je Apolon otišao iz Efeza u međuvremenu kad je Pavao razgovarao s njim i pisanja ovoga pisma.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:13-14

¹³Budite na oprezu, stojte čvrsto u vjeri, ponašajte se kao muškarci, budite jaki. ¹⁴Neka sve što činite bude činjeno u ljubavi.

16:13-14 Ovo je niz od pet PREZENTA IMPERATIVA. Oni su vrlo slični praktičnim opomenama iz 1. Poslanice Korinćanima 15:58. Prvih četiri su TREĆE LICE MNOŽINE i imaju vojnu pozadinu. Zadnji je DRUGO LICE JEDNINE i izgleda kako naslovljava skupnu crkvu.

16:13

NASB, REB	“Budite na oprezu”
NKJV, Pešita	“pazite”
NRSV	“budite budni”
TEV	“bdijte”
NJB	“budite budni”

Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. Njegovo temeljno značenje je probuditi se, upotrijebljeno u smislu “paziti” (usp. Mt 24:42; 25:13; 26:38.40.48; Mk 13:35.37; 14:34.37.38). Pavao ih opominje da budu oprezni i budni glede strančarskoga duha, hereze, razuzdanosti, i ponosa!

NASB, TEV, Pešita, REB	“stojte čvrsto u vjeri”
NKJV	“stojte čvrsto u vjeri”
NRSV	“stojte čvrsto u svojoj vjeri”
NJB	“stojte čvrsto u vjeri”

Ovo je još jedan PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA. To je vojni pojam za držanje položaja. “U vjeri” upućuje na kršćansku istinu ili kršćansku doktrinu (usp. Juda stihovi 3.20).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 7:37: Stav \(histēmi\).](#)

▣ **“ponašajte se kao muškarci”** Ovo je PREZENT SREDNJEGA (deponent) IMPERATIVA. Ovo je jedina uporaba toga pojma u NZ-u. To je GLAGOLSKI OBLIK pojma *anēr*, što znači zreo muškarac ili muž. Pojavljuje se u LXX-i u Knjizi o Jošui 1:6. To nije rodni pojam (tj. ne upućuje samo na muške), nego ohrabruje čitavu crkvu neka djeluje primjereno kao zreli i hrabri vjernici.

▣ **“budite jaki”** Ovo je PREZENT PASIVNOGA IMPERATIVA.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Budite jaki.](#)

POSEBNA TEMA: BUDITE JAKI

Ovaj pojam (*krataioō*) u PASIVNOME STANJU upotrijebljen je nekoliko puta u NZ-u u različitim smislovima:

1. Isusov prirodni razvitak kao ljudsko biće, Evanđelje po Luki 1:80; 2:40
2. vjernici osnaženi Svetim Duhom, Poslanica Efežanima 3:16
3. vjernici moraju biti čvrsti ili odvažni u svojoj vjeri pred unutrašnjim borbama u crkvi u Korintu, 1. Poslanica Korinćanima 16:13.

16:14 “Neka sve što činite bude činjeno u ljubavi” Zabilježite da je “sve” na čelu rečenice u grčkome tekstu zbog naglaska. U religijskoj i kulturološkoj situaciji kao dinamičkoj, raznolikoj, i problematičnoj kao što je bila u Korintu, ljubav je ključna. Ovo je još jedan PREZENT SREDNJEGA (deponent) IMPERATIVA. Ortodoksija i ortopraksija bez ljubavi nije ni Božja volja niti način (usp. 1. Kor 14:1)! Teško je shvatiti da su sredstva (za kršćane) jednako ključna kao i ciljevi.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:15-18

¹⁵Sad potičem vas, braćo (vi znate kućanstvo Stefana, da su oni bili prvi plodovi Ahaje, te kako su se oni posvetili službi za svete), ¹⁶da i vi također budete u podložnosti takvim ljudima i svakome tko pomaže u djelu i teškome radu. ¹⁷Ja se radujem dolasku Stefana i Fortunata i Ahajika, jer oni su nadoknadili ono što vam je nedostajalo. ¹⁸Jer oni su osvežili moj duh i vaš. Stoga priznajte takve ljude.

16:15 “potičem vas” Ovo ide s 1. Poslanicom Korinćanima 16:16. Pavao je ubacio roditeljsku misao o kućanstvu Stefana.

▣ **“braćo”** NRSV ima “braćo i sestre”, što je Pavlova nakana da naslovi cijelu crkvu. Pavao koristi ovu riječ u svojim pismima za uvod nove teme ili razvitka svoga izlaganja.

▣ **“kućanstvo Stefana”** Ovi rani preobraćenici (tj. prvi plodovi) bili su očito vođe u mjesnoj crkvi. Pavao spominje i druge rane vjernike u Djelima apostolskim 17:34.

Zamisao o “kućanstvima” gdje su se svi obratili odjednom kad se obratila glava obitelji preobraćenika (usp. Kornelije, Djela 11:14-17; Lidija, Djela 16:14-15; tamničar iz Filipa, Djela 16:31-33) često je teška za protestante koji naglašavaju pojedinačna obraćenja. Ipak kultura je ključna u razumijevanju ne samo kako obiteljska vjera djeluje, nego i plemenska vjera. Bog nije ograničen na ili bezrazložno impresioniran suvremenim zapadnjačkim individualizmom! Ovo je toliko bolno za naše uskogrudno razmišljanje i dogmatizam.

Zamisao o obraćenjima “kućanstva” koriste denominacije za potvrdu krštenja djece. Uobičajeno su izraelski obredi obrezanja također naznačeni kao pripajanje djeteta staroga osam dana u obitelj Izraela. Vjerojatno biblijski mora početak biti gledan s kraja. Istinska vjera raste, kaje se, vjeruje, sluša, i ustrajava. Istinska vjera vidi se po svojim plodovima, ne samo po svojim običajima inicijacije (usp. 1. Kor 16:16b te Jak i 1. Iv).

▣ **“posvetili službi”** Ovo je vrlo zanimljiv izričaj. Pojam “posvetili” je *tassō*, što obično znači “imenovati”. Vjera, istinska vjera, vidi svoju svrhu u služenju! Razumjeti Evanđelje zahtijeva voljnost davanja sebe u služenju za druge kao što je Isus dao Sebe za nas (usp. 1. Iv 3:16). To je uobičajen razvitak vjere, a ne izniman. Kao što su se frakcije (tj. korinška elita) bavile sebičnim interesom, sebičnim promicanjem, usmjerenošću na sebe, istinska vjera bavi se ljubavlju (usp. 1. Kor 14:4; 16:14). Vjernici su spašeni i daroviti za Veliko poslanje (usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8) i zajedničko dobro Tijela Kristova, Crkve (usp. 1. Kor 12:7).

Stefana i njegovo kućanstvo odlučili su koristiti svoja sredstva za Kraljevstvo. Ako je Stefana bio bogat član elitne društvene klase onda su njegova djelovanja bila po uzoru Pavlovih učenja. On je postao uzorak za druge bogate elitne članove crkve (usp. Bruce W. Winter, *After Paul Left Corinth*, str. 184-205).

▣ **“službi”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 3:5: Služeće vodstvo.](#)

▣ **“svete”** [Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 1:2: Sveti \(*hagios*\).](#)

16:16 “da i vi također budete u podložnosti takvim ljudima” Ovo je PREZENT PASIVNOGA KONJUNKTIVA. “Podložnost” (*hupotassō*) je vojni pojam za svrstavanje sebe unutar zapovjednoga lanca. U Pavlovim pismima Korinćanima korišten je o:

1. duhovima proroka u podložnosti prorocima, 1. Poslanica Korinćanima 14:32
2. svemu podložnome Isusu, 1. Poslanica Korinćanima 15:27
3. Isusu podložnome Ocu, 1. Poslanica Korinćanima 15:28
4. vjericima podložnima pobožnim vođama, 1. Poslanica Korinćanima 16:16.

Postoji možda igra riječi između vođa “posvećenih služenju” (od *tassō*) i “vjernika koji su podčinjavaju (*hupo* plus *tassō*) pobožnim vođama” (usp. 2. Kor 9:12-13).

Ova crkva imala je problema u području primjerenoga odnosa i poštovanja svojih istinskih vođa (usp. 1. Kor 16:18; 1. Sol 5:12; Heb 13:17). Pismo Klementa Rimskog, pisano ovoj istoj crkvi 40 godina poslije, pokazuje kako su oni još uvijek imali istu poteškoću.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 14:32: Pokornost \(*hupotassō*\).](#)

16:17 “Stefana i Fortunata i Ahajika” Neki su tvrdili kako su zadnja dva imena, o kojima ništa više ne čujemo u NZ-u, bili članovi obitelji Stefana. Drugi tvrde kako su sva trojica bili robovi, ali to ne može biti potkrijepljeno. Oni su izgleda donijeli

pismo od korinške crkve Pavlu. Pavao je primio neku obavijest o crkvi od Klojinih ljudi. Klement Rimski pisao je Korintu oko 40 godina poslije i on spominje prezbitera imenom Fortunata.

▣ **“oni su nadoknadili ono što vam je nedostajalo”** Ovaj izričaj zvuči negativno u engleskome, ali to nije mišljeno na taj način. Njihovo izvješće donijelo je Pavlu novosti od ove crkve koju je ljubio, čak sa svima njihovim problemima (usp. 1. Kor 16:24). Oni su djelovali kao crkveni predstavnici Pavlu. Točno što su oni napravili za Pavla, osim što su mu donijeli radost (usp. 1. Kor 16:18) svojom prisutnošću, neizvjesno je.

16:18 “moj duh i vaš” Iz okvira je očito da Pavao koristi “duh” kao način upućivanja na sebe (usp. 1. Kor 2:11; 5:4; 2. Kor 2:13; 7:13; Rim 1:9; 8:16; Fil 4:23).

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 2:4: Duh \(*pneuma*\) u Novome zavjetu.](#)

▣

NASB, NKJV

“priznajte takve ljude”

NRSV

“Dakle dajte priznanje takvim osobama”

TEV

“Takvi ljudi kao ovi zaslužuju pozornost”

NJB

“trebali biste cijeniti ljude kao što su oni”

Ovo je PREZENT AKTIVNOGA IMPERATIVA od *ginōskō* u smislu priznavanja (usp. 2. Kor 3:2) ili znati tako kao i prihvatiti (usp. 1. Kor 8:3).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:19-20

¹⁹Crkve Azije pozdravljaju vas. Akvila i Priska pozdravljaju vas srdačno u Gospodinu, s crkvom koja je u njihovoj kući. ²⁰I sva braća pozdravljaju vas. Pozdravite jedan drugoga sa svetim poljupcem.

16:19 “Crkve Azije” Ovo upućuje na prvo stoljeće rimske provincije zapadne trećine suvremene države Turske.

▣ **“Akvila i Priska”** Akvila je bio židovski izrađivač šatora (ili kožarski radnik), kao Pavao. Svi Židovi, čak i rabini, bili su učeni trgovini tako da ne uzimaju novac za svoja učenja. Žena Akvile, Priscila ili Priska, popisana je prva četiri puta od šest puta koliko su spominjani (usp. Djela 18:2.18.26; Rim 16:3; 1. Kor 16:19; 2. Tim 4:19). Mnogi su primjećivali kako je njeno ime bilo rimsko plemenitaško ime (*gens Prisca*). Budući je ona spomenuta prva, što je vrlo neuobičajeno za židovske ljude, mnogi su u njima vidjeli veliku ljubavnu priču o rimskoj bogatoj gospođi i putujućega židovskog izrađivača šatora!

Textus Receptus ima Priscila, što je njeno ime u Djelima apostolskim 18:2.18.26. Ono se pojavljuje i u Poslanici Rimljanima 16:3 i ovdje. To slijedi grčke manuskripte A, C, D, F, G, K, L, Sirijske prijevode, i većinu kasnijih minuskulnih rukopisa. Međutim, Pavao ju naziva Priska, što je nađeno u rukopisima P⁴⁶, x, B, M, te Vulgati i Koptskim prijevodima. Vidjeti Bruce Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, str. 570.

▣ **“crkvom koja je u njihovoj kući”** Rana crkva nije imala zgrade. Oni su se sastajali u domovima. To je bilo zbog:

1. manjka novca
2. potreba za tajnošću, budući je kršćanstvo postalo nezakonskom religijom u Rimskome Carstvu u vrlo rano vrijeme
3. potrebe za pojavom zakonitosti budući su Rane crkve bile organizirane kao rimska društvena društva.

Zamisao kućne crkve započinje u Djelima apostolskim 2:46; 5:4. Nastavila se i razvila u Poslanici Rimljanima 16:5.23, Kološanima 4:15; Filemonu stih 2.

▣ **“sva braća pozdravljaju vas”** Ovo očito upućuje na cijelu crkvu, ne samo na muškarce.

16:20 “Pozdravite jedan drugoga sa svetim poljupcem” Ovaj oblik javnoga pozdravljanja (ljubljenje jednoga ili oba obraza) i znak zajedništva može se vidjeti u SZ-u u Knjizi Izlaska 4:27. Može se vidjeti u Evanđelju po Marku 14:45. To je postalo standardom u Ranoj crkvi (usp. Rim 16:16; 2. Kor 13:12; 1. Sol 5:26; 1. Pt 5:14), što je slijedilo obrazac sinagoge. Muškarci su ljubili muškarce a žene su ljubile žene. Došlo je do zlorabe od nekih kršćana i krivoga razumijevanja od strane nevjernika i Rana crkva je to odbacila. Međutim, to se još uvijek nastavlja u posebnim prigodama u zapadnjačkim crkvama. Suvremeni ekvivalent zapadnjačkome bio bi srdačan stisak ruke ili zagrljaj.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:21-24

²¹Pozdrav je mojom vlastitom rukom – Pavlovom. ²²Ako itko ne ljubi Gospodina, neka bude proklet. Maran atha. ²³Milost Gospodina Isusa neka bude s vama. ²⁴Moja ljubav neka bude s vama svima u Kristu Isusu. Amen.

16:21 “Pozdrav je mojom vlastitom rukom - Pavlovom” Ovo je bila uobičajena Pavlova praksa nakon diktiranja svoje prepiske. To je bio način osiguranja njene izvornosti (usp. Gal 6:11; 2. Sol 2:2; 3:17; Kol 4:18; Flm stih 19).

16:22 “Ako” Ovo je PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE. Očito neki u korintskoj crkvi nisu ljubili Gospodina!

▣ **“ne ljubi”** Ovo je grčka riječ *phileō*. Pavao ne koristi ovaj pojam za ljubav vrlo često (usp. Tit 3:15). Zbog ovoga, mnogi su pretpostavili kako on navodi himnu ili liturgijsku formulu. Pojam ima isti korijen kao “poljubac” (*philēma*). *Phileō* u koine grčkom postao je istoznačnica s *agapaō* (usp. Iv 5:20; 16:27), ali ponekad se još uvijek može utvrditi okvirna razlika (usp. Iv 21:15-17).

▣ **“proklet”** *Anathema* /anatema je grčka riječ što odražava grčki pojam *herem* /kerem ili nešto posvećeno Bogu, što onda postaje sveto i mora biti uništeno (posebice Jerihon u Jš 6:17-19). Postao je pojam što se koristio u smislu Božanskoga prokletstva (usp. Djela 22:12.14; Rim 9:31; 1. Kor 12:3; 16:22; Gal 1:8-9). Ova jaka izjava može odraziti prisutnost krivih učitelja u Korintu (usp. 1. Kor 12:3). Moguće je da odražava trenutačne prakse u Korintu. Vidjeti bilješku o tome pojmu u 1. Poslanici Korinćanima 12:3.

▣ **“Maran atha”** Isus i rani apostoli govorili su aramejski (ne hebrejski). To je postao zajednički jezik od Perzijskoga Carstva. Postoji nekoliko aramejskih riječi /izričaja zapisanih u NZ-u:

1. *talitha kum* – Evanđelje po Marku 5:41
2. *ephphatha* – Evanđelje po Marku 7:34
3. *abba* – Evanđelje po Marku 14:36; Poslanica Rimljanima 8:15
4. *maranatha* – 1. Poslanica Korinćanima 16:22.

[Vidjeti Posebnu temu dolje: Maranatha.](#)

POSEBNA TEMA: MARANATHA

Ovo je aramejski izričaj što odražava potvrdu rane palestinske crkvene teološke liturgije o: (1) Isusovu Božanstvu (Ps 110) ili (2) Isusovu drugome dolasku (Djela 3:19-21). Njegovo značenje ovisi o tome kako netko dijeli riječ:

1. “Naš Gospodine, dođi” (tj. *marana-tha*) značenje je sličnoga IMPERATIVNOGA izričaja Knjige Otkrivenja 22:20. Prema tome, većina prijevoda pretpostavlja to značenje u 1. Poslanici Korinćanima 16:22. Ako je tako, onda bi to trebala biti molitva za Isusov povratak.
2. “Naš je Gospodin došao” (tj. *maran-atha*) trebao bi biti aramejski PERFEKT. Ovo je prijevod kojem Krisostom (345-407.) daje prednost, što govori o Isusovu Utjelovljenju.
3. “Naš Gospodin dolazi” trebalo bi odražavati hebrejski PROROČKI PERFEKT, koji je korišten od mnogih kako bi pretpostavio pobudu za kršćansku službu. Drugi dolazak uvijek je bio ohrabrenje za vjernike u svakome Dobu.
4. *Didache* (pisane u kasnome prvom ili drugom stoljeću) 10:6, koriste ovaj isti izričaj u okviru Gospodnje večere gdje su Isusova i trenutačna nazočnost i budućí, eshatološki Dolazak naglašeni u molitvama.

16:23 “Milost Gospodina Isusa” Prvi korak u tumačenju Biblije je utvrditi izvorno izražavanje. Koristan izvor za ovo je od United Bible Societies *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, od Bruce M. Metzgera. Kako bih pokazao koliko to može biti od koristi dopustite mi navesti odlomak o ovome stihu:

“*The Textus Receptus*, slijedeći ⲛⲥ A C D F G K L M većinu minuskula, uključujući 6 424^c 920 1739, it^{d,g,r} syr^{p,h} cop^{8a,bo} arm eth, čita Ἰησοῦ Χριστοῦ. Kraćem čitanju Ἰησοῦ, što podržava ⲛ* B 2 33 35 226 356 442 823 1611 1908

2002 vg goth *al*, daje se prednost. Obzirom na prisutnost dužeg čitanja u drugima Pavlovskim blagoslovima (Rim 16:24; 2. Kor 13.13; Gal 6:18; Fil 4:23; 1. Sol 5:28; 2. Sol 3:18; Flm stih 25), kao i prirodne naklonjenosti pisara za širenjem svetoga imena, možda je izuzetno važno da su se ikoji svjedoci morali oduprijeti takvim pritiscima” (str. 570).

16:24 “Moja ljubav neka bude s vama svima” Ovo je jedan od rijetkih izraza Pavlove osobne ljubavi. Zabilježite njegovu izraženu ljubav za sve u crkvi koja je bila toliko frakcijska i puna mržnje.

▣ **“Amen”** Vidjeti bilješku u 1. Poslanici Korinćanima 14:16.

[Vidjeti Posebnu temu u 1. Poslanici Korinćanima 14:16: Amen.](#)

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite pitanja što je crkva u Korintu napisala Pavlu.
2. Koji su bili različiti izvori Pavlove obavijesti o trenutačnome stanju u korintskoj crkvi?
3. Popišite smjernice za novozavjetno davanje.
4. Zašto je Pavao bio toliko zainteresiran za prilog Crkvi u Jeruzalemu?
5. Zašto je Pavao još uvijek održavao židovske blagdanske dane nakon što je bio spašen?
6. Kako je 1. Poslanica Korinćanima 16:15 usklađena s Djelima apostolskim 17:34?
7. Tko su bili Akvila i Priska?
8. Zašto je Pavao koristio aramejski izričaj u pismu grčkoj crkvi?

DODACI

KRATKE ODREDBE GRČKIH GRAMATIČKIH POJMOVA

Koine grčki, često nazvan helenistički grčki, bio je zajednički jezik mediteranskoga svijeta počevši od osvajanja Aleksandra Velikoga (336.-323. g.pr.Kr.) i trajao je oko osam stotina godina (300. g.pr.Kr. – 500. g.po.Kr.). To nije bio samo pojednostavljen, klasičan grčki, nego na mnogo načina noviji oblik grčkoga što je postao drugim jezikom drevnoga Bliskog Istoka i mediteranskoga svijeta.

Grčki Novoga zavjeta bio je jedinstven na neke načine zbog njegovih korisnika, osim Luke i autora Poslanice Hebrejima, koji su vjerojatno koristili aramejski kao svoj prvenstveni jezik. Prema tome, njihova su pisanja bila pod utjecajem idioma i gradbenih oblika aramejskoga. Isto tako, oni su čitali i navodili Septuagintu (grčki prijevod SZ-a) koji je također bio pisan u koine grčkom. Ali Septuaginta je isto tako bila pisana od židovskih znanstvenika čiji materinji jezik nije bio grčki.

Ovo služi kao podsjetnik da ne možemo gurati Novi zavjet u zbijenu gramatičku građu. On je jedinstven a ipak ima mnogo zajedničkoga s: (1) Septuagintom; (2) židovskim pisanjima kao onima od Josipa [Flavija – op.prev.]; i (3) papirusima nađenima u Egiptu. Kako onda pristupamo gramatičkoj raščlambi Novoga zavjeta?

Gramatičke osobine koine grčkog i koine grčkoga Novoga zavjeta su isprepletene. Na mnogo načina to je bilo vrijeme pojednostavljenja gramatike. Okvir će biti naš glavni vodič. Riječi jedino imaju značenje u širem okviru, prema tome, gramatička građa može biti jedino razumjeta u svjetlu: (1) određenoga autorova stila; i (2) određenoga okvira. Nisu moguće ikakve zaključne odredbe grčkih oblika i građa.

Koine grčki bio je prvenstveno govorni jezik. Često ključ za tumačenje jeste vrsta i oblik GLAGOLA. U većini glavnih kratkih rečenica GLAGOL će se pojaviti prvi, pokazujući svoju nadmoćnost. U raščlanjivanju grčkoga GLAGOLA moraju biti zabilježena tri dijela obavijesti: (1) temeljni naglasak GLAGOLSKOGA VREMENA, STANJA i NAČINA (akcidencija ili morfologija); (2) temeljno značenje određenoga GLAGOLA (leksikografija); i (3) tijek okvira (sintaksa).

I. GLAGOLSKO VRIJEME

A. Glagolsko vrijeme ili vid uključuje odnos GLAGOLA s dovršenim djelovanjem ili nedovršenim djelovanjem. To se često naziva “SVRŠENI GLAGOL“ i “NESVRŠENI GLAGOL”.

1. SVRŠENO GLAGOLSKO VRIJEME usredotočuje se na okolnost nekog djelovanja. Nije dana daljnja obavijest osim da se nešto dogodilo! Njen početak, nastavak ili vrhunac nije naslovljen.
2. NESVRŠENO GLAGOLSKO VRIJEME usredotočuje se na nastavljavajući tijek nekog djelovanja. Ono može biti opisano u pojmovima pravocrtnoga djelovanja, trajnoga djelovanja, napredujućega djelovanja, itd.

B. Glagolska vremena mogu se grupirati po tome kako autor vidi djelovanje kao napredovanje:

1. to se dogodi = AORIST
2. to se dogodilo i ishodi ostaju = PERFEKT
3. to se bijaše dogodilo u prošlosti i ishodi su ostali, ali ne sad = PLUSKVAMPERFEKT
4. to se događa = PREZENT
5. to se dogodiše = IMPERFEKT
6. to će se dogoditi = FUTUR

Jasan primjer o tome kako ova GLAGOLSKA VREMENA pomažu u tumačenju mogao bi biti pojam “spasiti”.

Bio je korišten u nekoliko različitih glagolskih vremena kako bi pokazao oboje i njegov tijek i vrhunac:

1. AORIST – “bijasmo spašeni” (usp. Rim 8:24)
2. PERFEKT – “bili smo spašeni i ishod se nastavlja” (usp. Ef 2:5.8)
3. PREZENT – “spašeni smo” (usp. 1. Kor 1:18; 15:2)
4. FUTUR – “bit ćemo spašeni” (usp. RIm 5:9.10; 10:9).

C. Usredotočujući se na GLAGOLSKA VREMENA, tumači traže razlog izvornoga autorovog izbora za izražavanjem sâmoga sebe u određenome VREMENU. Mjerilo “ne natrpanog” vremena bio je AORIST. On je bio redovito “neodređen”, “neoznačen”, ili “bez dodataka” oblik GLAGOLA. Mogao se koristiti na mnogostruke načine koje mora odrediti okvir. Jednostavno je bilo navedeno da se nešto dogodilo. Vid prošloga vremena bio je jedino namjeravan u INDIKATIVNOM NAČINU. Ako je bilo upotrijebljeno ikoje drugo GLAGOLSKO VRIJEME, bilo je naglašeno nešto više određeno. Ali što?

1. PERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME. Ono govori o dovršenome djelovanju s trajnim ishodima. Na neki je način to bila složenica AORISTA i PREZENTA GLAGOLSKIH VREMENA. Uobičajeno je žarište na trajnim ishodima ili dovršetku nekog djelovanja (primjer: Ef 2:5 i 8: “vi ste bili i nastavljate biti spašeni”).
2. PLUSKVAMPERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME. Ovo je kao PERFEKT osim što su trajni ishodi završeni. Primjer: Evanđelje po Ivanu 18:16: “Petar bijaše stajao na vratima s vanjske strane”.
3. PREZENT GLAGOLSKO VRIJEME. On govori o nekome nepotpunome ili nedovršenome djelovanju. Žarište je uobičajeno na nastavljanju događaja. Primjer: I. Ivanova poslanica 3:6 i 9: “Svatko tko prebiva u Njemu ne nastavlja grijehiti.” “Svatko tko je rođen od Boga ne nastavlja činiti grijeh.”
4. IMPERFEKT GLAGOLSKO VRIJEME. U ovome glagolskom vremenu odnos s GLAGOLSKIM VREMENOM PREZENTA analogan je odnosu između PERFEKTA i PLUSKVAMPERFEKTA. IMPERFEKT govori o nedovršenome djelovanju koje se dogodilo ali sad je završeno ili o početku nekog djelovanja u prošlosti. Primjer: Evanđelje po Mateju 3:5: “tada sav Jeruzalem nastavljaše uzlaziti k njemu” ili onda sav Jeruzalem počеше uzlaziti k njemu”.
5. FUTUR GLAGOLSKO VRIJEME. Ono govori o nekom djelovanju koje je uobičajeno preneseno u okvir budućega vremena. Usredotočuje se na mogućnost za neki događaj prije negoli na sadašnji događaj. Često govori o izvjesnosti događaja. Primjer: Evanđelje po Mateju 5:4-9: “Blagoslovljeni su oni oni će...”

II. STANJE

- A. STANJE opisuje međusobni odnos između djelovanja GLAGOLA i njegova SUBJEKTA.
- B. AKTIVNO STANJE bilo je uobičajeno, očekivano, nenaglašen način potvrde da je subjekt izvršio djelovanje GLAGOLA.
- C. PASIVNO STANJE znači da je subjekt primio djelovanje GLAGOLA proizvedenog od vanjskog posrednika. Vanjski posrednik koji proizvodi djelovanje bio je naznačen u grčkome NZ-u sljedećim PRIJEDLOZIMA i padežima:
1. osobni izravni posrednik s *hupo* s ABLATIVOM (usp. Mt 1:22; Djela 22:30)
 2. osobni prijelazni posrednik s *dia* s ABLATIVOM (usp. Mt 1:22)
 3. neosobni posrednik s *en* s INSTRUMENTALOM
 4. ponekad ili osobni ili neosobni posrednik sa sâmim INSTRUMENTALOM.
- D. SREDNJE STANJE znači da subjekt proizvodi djelovanje GLAGOLA i također je izravno uključen u djelovanje GLAGOLA. To je često nazvano stanje povećanoga osobnog zanimanja. Ovakva građa naglašavala je subjekt kratke rečenice ili rečenicu na neki način. U engleskome takva građa nije nađena. U grčkome ima široke mogućnosti značenja i prevođenja. Neki primjeri oblika su:
1. POVRATNO – izravno djelovanje subjekta na samog sebe. Primjer: Evanđelje po Mateju 27:5: “objesio se”.

2. KOJE POJAČAVA – subjekt proizvodi djelovanje za samoga sebe. Primjer: II. Poslanica Korinćanima 11:14: “Sâm se Sotona pretvara u anđela svjetla”.
3. RECIPROČNO (UZAJAMNO) – uzajamno djelovanje dva glagola. Primjer: Evanđelje po Mateju 26:4: “oni se savjetovahu jedan s drugim”.

III. NAČIN (ili “OBLIK”)

- A. U koine grčkom postoje četiri NAČINA. Oni označavaju odnos GLAGOLA sa stvarnošću, barem u okviru autorova vlastitog mišljenja. NAČINI su podijeljeni u dvije široke skupine: onu koja označava stvarnost (INDIKATIV) i onu koja označava mogućnost (KONJUNKTIV, IMPERATIV i OPTATIV [željni način– op.prev.]).
- B. INDIKATIVNI NAČIN bio je uobičajen način za izražavanje djelovanja koje se pojavilo ili se pojavljivalo, barem u autorovom razmišljanju. To je bio jedini grčki način koji je izražavao konačno vrijeme, ali čak i ovdje je njegov vid bio drugotan [sporedan].
- C. KONJUNKTIVNI NAČIN izražavao je moguće buduće djelovanje. Nešto se još nije dogodilo, ali prilike su bile pogodne da se bude dogodilo. On ima mnogo zajedničkoga s FUTUROM INDIKATIVA. Razlika je bila ta da KONJUNKTIV izražava neki stupanj sumnje. U engleskome to je često izraženo pojmovima “moći”, “htjeti”, “smjeti” ili “može biti”.
- D. OPTATIVNI NAČIN izražavao je želju teorijski moguću. Smatrao se jednim korakom dalje od stvarnosti nego KONJUNKTIV. OPTATIV je izražavao mogućnost pod određenim uvjetima. OPTATIV je bio rijedak u Novome zavjetu. Najučestalija uporaba je Pavlov čuveni izričaj: “Daleko od toga” (KJV “Bože sačuvaj”), korišten pedeset puta (usp. Rim 3:4.6.31; 6:2.15; 7:7.13; 9:14; 11:1.11; 1. Kor 6:15; Gal 2:17; 3:21; 6:14). Ostali primjeri nađeni su u Evanđelju po Luki 1:38; 20:16, Djelima apostolskim 8:20, i 1. Poslanici Solunjanima 3:11.
- E. IMPERATIVNI NAČIN naglašavao je moguću zapovijed, ali naglasak je bio na nakani govornika. On potvrđuje samo voljnu mogućnost i bio je uvjetovan izborom drugoga. Postojala je posebna uporaba IMPERATIVA u molitvama i zahtjevima treće osobe. Ove su zapovijedi u NZ-u nađene jedino u PREZENTU i AORIST GLAGOLSKOME VREMENU.
- F. Neke gramatičke skupine razvrstavaju PARTICIPE kao još jednu vrstu načina. U grčkome NZ-u vrlo su zajednički, uobičajeno određeni kao GLAGOLSKI PRIDJEVI. Oni su prevedeni zajedno s glavnim GLAGOLOM s kojim su u odnosu. Bila je moguća široka mogućnost prevođenja PARTICIPA. Najbolje se savjetovati s nekoliko engleskih prijevoda. *The Bible in Twenty Six Translations* izdan od Bakera ovdje je od velike pomoći.
- G. AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA bio je uobičajen ili “neoznačen” način za bilježenje događaja. Bilo koje drugo GLAGOLSKO VRIJEME, STANJE ili NAČIN imali su neko osobito značenje tumača koje je izvorni autor želio prenijeti.

IV. Za osobu koja nije osposobljena za grčki sljedeća će pomagala za proučavanje osigurati potrebne obavijesti:

- A. Friberg, Barbara i Timothy: *Analytical Greek New Testament*; Grand Rapids: Baker, 1988.
- B. Marshall, Alfred: *Interlinear Greek-English New Testament*; Grand Rapids: Zondervan, 1976.
- C. Mounce, William D.: *The Analytical Lexicon to the Greek New Testament*; Grand Rapids: Zondervan, 1993.
- D. Summers, Ray: *Essentials of New Testament Greek*; Nashville: Broadman, 1950.
- E. Akademski ovlašten dopisni tečaj koine grčkog dostupan je preko *Moody Bible Institute* u Chicagu, IL.

V. IMENICE

- A. Prema sintaksi, IMENICE su razvrstane prema PADEŽU. PADEŽ je bio onaj sklanjajući oblik IMENICE koji je pokazivao njen odnos s GLAGOLOM i ostalim dijelovima rečenice. U koine grčkom mnogo od djelovanja

PADEŽA bila su naznačena PRIJEDLOZIMA. Budući da je oblik PADEŽA bio sposoban odrediti nekoliko različitih međusobnih odnosa, PRIJEDLOZI su se razvili kako bi dali jasnije razdvajanje ovih mogućih djelovanja.

B. Grčki PADEŽI razvrstani su na sljedećih osam načina:

1. NOMINATIV je bio korišten za imenovanje i to je uobičajeno bio SUBJEKT rečenice ili kratke rečenice. Bio je također korišten za PREDIKATNE IMENICE i PRIDJEVE s povezivanjem GLAGOLA “biti” ili “postati”.
2. GENITIV je bio korišten za opis i uobičajeno pridružen dodatku ili vrsnoći riječi na koju se odnosio. Odgovarao je na pitanje: “Koje vrste?” Često se izražavao uporabom engleskog PRIJEDLOGA “of” (iz, kod, na, o, od, po, s(a), u, za, zbog).
3. ABLATIV je koristio iste oblike sprezanja kao GENITIV, ali bio je korišten za opis odvajanja. Uobičajeno je poricao odvajanje od točke u vremenu, prostoru, izvoru, podrijetlu ili stupnju. Često je bio izražen uporabom engleskoga PRIJEDLOGA “from” (iz, kod, od, odakle, po, s(a), u).
4. DATIV je bio korišten za opis osobnoga zanimanja. Ovaj bi mogao obilježavati pozitivni ili negativni vid. Često je to bio INDIREKTAN OBJEKT. Često je bio izražen engleskim PRIJEDLOGOM “to” (do, k, kako, na, prema, u [mjesto], za).
5. LOKATIV je bio isti oblik sprezanja kao DATIV, ali on je opisivao položaj ili mjesto u prostoru, vremenu ili logičkim granicama. Često je izražavan engleskim PRIJEDLOZIMA “in” (iz, kod, među, na, po, pri, u, za), “on” (iz, iznad, k, kod, na, o, po, pod, pri, u), “at” (do, k, kod, na, oko, pored, pri, u, uz, za), “among” (između, među, pored), “during” (dok, po, prilikom, tijekom, u toku, u vrijeme, za, za vrijeme), “by” (blizu, dalje, iz, kod, kraj, od, ovdje, po, pomoću, pored, prije, uz, za), “upon” (gore, na, nakon, o, po, odozgo, po, pri, prilikom, na temelju čega), i “beside” (blizu, do, kraj, mimo, okolo, osim, pokraj, pored, uz).
6. INSTRUMENTAL je bio isti oblik sprezanja kao DATIV i LOKATIV. Izražava sredstvo ili pridruživanje. Često je bio izražavan engleskim PRIJEDLOZIMA “by” [vidi #5 – op.prev.] ili “with” (kod, kraj, od, pomoću, protiv, s(a), uz, za).
7. AKUZATIV je bio korišten za opis zaključka nekog djelovanja. Izražavao je ograničenja. Njegova glavna uporaba bila je DIREKTNI/IZRAVNI OBJEKT. Odgovara na pitanje: “Kako daleko?” ili “Do koje granice?”
8. VOKATIV je bio korišten za izravno oslovljavanje.

VI. VEZNICI I POVEZNICE

A. Grčki je vrlo točan jezik zato jer ima tako mnogo veznika. Oni povezuju misli (KRATKE REČENICE, REČENICE, i ODLOMKE). Toliko su uobičajeni da je njihov nedostatak (asindeton [izostavljanje veznika –op.prev.]) često egzegetski [koji tumači – op.prev.] značajan. Činjenica jeste, ovi VEZNICI i POVEZNICE pokazuju smjer autorove misli. Oni su često ključni u određivanju što se točno pokušava prenijeti.

B. Ovdje je popis nekih VEZNIKA i POVEZNICA te njihova značenja (ova je obavijest skupljena uglavnom iz *A Manual Grammar of the Greek New Testament* od H. E. Dana i Juliusa K. Manteyja).

1. Vremenske POVEZNICE
 - a. *epei, epeidē, hopote, hōs, hote, hotan* (veznik) – “kad”
 - b. *heōs* – “dok”
 - c. *hotan, epan* (VEZNIK) – “bilo kad”
 - d. *heōs, achri, mechri* (VEZNIK) – “dok (ne), sve dok”
 - e. *priv* (BESKONAČAN) – “prije”
 - f. *hōs* – “budući da, otad,” “kad” “i, kad”
2. Logičke POVEZNICE
 - a. Svrha
 - (1) *hina* (VEZNIK), *hopōs* (VEZNIK), *hōs* – “zato da”, “da”
 - (2) *hōste* (ARTIKULARNI [zglobni] AKUZATIV INFINITIVA) – “da”
 - (3) *pros* (ARTIKULARNI AKUZATIV INFINITIVA) ili *eis* (ARTIKULARNI AKUZATIV INFINITIVA) – “da”

- b. Ishod (postoji bliska veza između gramatičkih oblika svrhe i ishoda)
 - (1) *hōste* (INFINITIV, najuobičajeniji, najčešći) – “zato da”, “dakle”
 - (2) *hiva* (VEZNIK) – “tako da”
 - (3) *ara* – “tako”
 - c. Uzročni ili povod
 - (1) *gar* (uzrok/učinak ili povod/zaključak) – “budući da, jer” “stoga, jer, zbog”
 - (2) *dioti, hotiy* – “stoga, jer, zbog”
 - (3) *epei, epeidē, hōs* – “budući da, jer”
 - (4) *dia* (s akuzativom) i (s artikularnim infinitivom) – “budući da, jer”
 - d. Izveden zaključivanjem
 - (1) *ara, poinun, hōste* – “dakle, prema tome, stoga, zato”
 - (2) *dio* (najjače izveden zaključivanjem VEZNIKA) – “zbog čega”, “čemu, zašto”, “dakle, prema tome, stoga, zato”
 - (3) *oun* – “dakle, zato”, “tako”, “dakle, nego”, “otuda, prema tome, stoga”
 - (4) *toinoun* – “prema tome”
 - e. Suprotno ili oprečno
 - (1) *alla* (jako SUPROTNO) – “ali”, “osim, osim ako, ako ne”
 - (2) *de* – “ali”, “ionako, kakogod, doduše, međutim”, “ali, bez obzira na, iako, dapače”, “u drugu ruku”
 - (3) *kai* – “ali”
 - (4) *mentoi, oun* – “ionako, kakogod, doduše, međutim”
 - (5) *plēn* – “ništa-manje” (najčešće u Luki)
 - (6) *oun* – “ionako, kakogod, doduše, međutim”
 - f. Usporedba
 - (1) *hōs, kathōs* (uvodi USPOREDNE KRATKE REČENICE)
 - (2) *kata* (u složenicama, *katho, kathoti, kathōsper, kathaper*)
 - (3) *hosos* (Hebrejima poslanica)
 - (4) *ē* – “nego, od, onda”
 - g. Neprekidno ili niz
 - (1) *de* – “i”, “sad”
 - (2) *kai* – “i”
 - (3) *tei* – “i”
 - (4) *hina, oun* – “budući da”
 - (5) *oun* – “onda, potom” (u Ivanu)
3. Posebno naglašene uporabe
- a. *alla* – “jamačno, izvjesno”, “jest, tako”, “zapravo, uistinu”
 - b. *ara* – “zaista, naravno”, “jamačno, izvjesno”, “doista, stvarno, ustvari, zapravo”
 - c. *gar* – “ali stvarno”, “jamačno, izvjesno”, “zaista, naravno”
 - d. *de* – “zaista, naravno”
 - e. *ean* – “čak, dapače, pače čak”
 - f. *kai* – “čak, dapače, pače čak”, “zaista, naravno”, “doista, stvarno, ustvari”
 - g. *mentoi* – “doista, stvarno, ustvari”
 - h. *oun* – “doista, stvarno, ustvari”, “svakako, na svaki način”

VII. KONDICIONALNE REČENICE

- A. KONDICIONALNA REČENICA jeste ona koja sadrži jednu ili više kondicionalnih kratkih rečenica. Ova gramatička građa pomaže tumaču jer osigurava uvjete, razloge ili uzroke zašto se pojavljuje ili se ne pojavljuje djelovanje glavnoga GLAGOLA. Postojale su četiri vrste KONDICIONALNIH REČENICA. One pomiču oblik od onoga koji je zamišljen da bude istinit s autorove točke gledišta ili za njegovu svrhu na onaj koji je bio samo želja.

- B. PRVI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE izražavao je djelovanje ili postojanje koje je bilo istinito s piščeve točke gledišta ili za njegove svrhe čak iako je bio izražen s “ako”. U nekoliko okvira mogao bi biti preveden kao “budući da, otad, jer” (usp. Mt 4:3; Rim 8:31). Doduše, to ne znači podrazumijevanje da su svi PRVI RAZREDI istiniti do zbilje. Često su korišteni za isticanje u nekoj činjenici ili isticanje obmane (usp. Mt 12:27).
- C. DRUGI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE često je nazvan “oprečno činjenici”. On izjavljuje nešto što je bilo neistinito do istinitosti da se naglasi. Primjeri:
1. “Ako je On uistinu bio prorok, što On nije, On bi znao tko i kakve je naravi žena koja Ga se dotiče, ali On ne zna” (Lk 7:39)
 2. “Ako ste stvarno vjerovali Mojsiju, što ne vjerujete, vjerovali biste Meni, što ne vjerujete” (Iv 5:46)
 3. “Ako bih ipak pokušavao svidjeti se čovjeku, što ne radim, ne bih bio rob Kristov uopće, što ja jesam” (Gal 1:10).
- D. TREĆI RAZRED govori o mogućem budućem djelovanju. Često pretpostavlja vjerojatnost toga djelovanja. Uobičajeno podrazumijeva možebitnost. Djelovanje glavnoga GLAGOLA ovisno je o djelovanju u kratkim “ako” rečenicama. Primjeri iz 1. Ivanove poslanice: 1:6-10; 2:4.6.9.15.20.21.24.29; 3:21; 4:20; 5:14.16.
- E. ČETVRTI RAZRED najviše je odmaknut od mogućnosti. Rijedak je u NZ-u. Činjenica jeste, ne postoji potpun ČETVRTI RAZRED KONDICIONALNE REČENICE u kojem oba dijela uvjeta odgovaraju odredbi. Primjer djelomičnoga ČETVRTOG RAZREDA je početna rečenica u 1. Petrovoj poslanici 3:14. Primjer djelomičnoga ČETVRTOG RAZREDA je zaključna kratka rečenica u Djelima apostolskim 8:31.

VIII. ZABRANE

- A. PREZENT IMPERATIVA s MĚ PARTIKULOM [ČESTICOM –op.prev.] često (ali ne isključivo) ima naglasak na zaustavljanju djela koje je već u tijeku. Neki primjeri: “prestanite skupljati vaša blaga na zemlji...” (Mt 6:19); “prestanite se brinuti o vašem životu...” (Mt 6:25); “prestanite davati za griješenje dijelove vaših tijela kao oruđa prijestupa...” (Rim 6:13); “morate prestati vrijeđati Božjega Svetog Duga...” (Ef 4:30); i “prestanite se opijati vinom...” (5:18).
- B. AORIST KONJUNKTIVA s MĚ PARTIKULOM ima naglasak na “nemoj čak ni početi ili započeti neko djelo”. Neki primjeri: “Nemojte čak početi pretpostavljati da ...” (Mt 5:17); “nemojte nikad započeti brinuti se ...” (Mt 6:31); “ne smijete nikad biti posramljeni...” (2. Tim 1:8).
- C. DVOSTRUKA NEGACIJA s KONJUNKTIVNIM NAČINOM vrlo je naglašena negacija. “Nikad, ne nikad” ili “ni pod kojim okolnostima”. Neki primjeri: “on neće nikad, ne nikad iskusiti smrt” (Iv 8:51); “Ja neću nikad, ne, nikad...” (1. Kor 8:13).

IX. ČLAN

- A. U koine grčkom ODREĐENI ČLAN “the [taj]” ima sličnu uporabu u engleskom. Njegova osnovna djelatnost bila je “naglašavanje”, način privlačenja pozornosti na riječ, ime ili izričaj. Uporaba u Novome zavjetu razlikuje se od autora do autora. ODREĐENI ČLAN može također djelovati:
1. suprotno sredstvo kao pokazna ZAMJENICA;
 2. kao znak upućivanja na prethodno uvedeni SUBJEKT ili osobu;
 3. kao način poistovjećivanja SUBJEKTA u rečenici s veznim GLAGOLOM. Primjeri: “Bog je Duh” (Iv 4:24); “Bog je svjetlo” (1. Iv 1:5); “Bog je ljubav” (1. Iv 4:8.16).
- B. Koine grčki nije imao NEODREĐENI ČLAN kao engleski “a” [član koji se obično ne prevodi: jedan, neki – op.prev.] ili “an” [član koji se obično ne prevodi: jedan, neki – op.prev.]. Izostanak ODREĐENOG ČLANA može značiti:
1. žarište na osobinama ili kakvoći nečega
 2. žarište na stupnju nečega.

C. NZ-ni autori vrlo su se razlikovali u tome kako je ČLAN bio upotrijebljen.

X. NAČINI POKAZIVANJA NAGLASKA U GRČKOME NOVOM ZAVJETU

A. Tehnike pokazivanja naglasaka u NZ-u razlikuju se od autora do autora. Najdosljedniji i najpravilniji pisci bili su Luka i autor Hebrejima poslanice.

B. Ranije smo ustanovili da je AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA mjerilo i nenaznačen za naglasak, ali bilo koje drugo GLAGOLSKO VRIJEME, STANJE, ili NAČIN imaju značajku tumačenja. To ne podrazumijeva da AORIST AKTIVNOGA INDIKATIVA nije često upotrebljavan u znakovitome gramatičkom smislu. (Primjer: Rim 6:10 [dva puta]).

C. Redosljed riječi u koine grčkom

1. Koine grčki bio je jezik sa spregom koji nije ovisio, kao engleski, o redosljedu riječi. Stoga, autor bi mogao promijeniti uobičajeno očekivani redosljed kako bi pokazao:

- a. što je autor želio naglasiti čitatelju
- b. što je autor mislio da bi bilo iznenađujuće za čitatelja
- c. što je autor duboko osjećao o tome.

2. Uobičajeni redosljed riječi u grčkome još je uvijek neriješeno pitanje. Doduše, pretpostavljeni uobičajeni redosljed je:

- a. za povezivanje GLAGOLA
 - (1) GLAGOL
 - (2) SUBJEKT
 - (3) DOPUNA
- b. za PRIJELAZNE GLAGOLE
 - (1) GLAGOL
 - (2) SUBJEKT
 - (3) OBJEKT
 - (4) POSREDNI OBJEKT
 - (5) PRIJEDLOŽNI IZRIČAJ
- c. za IMENIČNE IZRIČAJE
 - (1) IMENICA
 - (2) RIJEČ KOJA ODREĐUJE DRUGU
 - (3) PRIJEDLOŽNI IZRIČAJ.

3. Redosljed riječi može biti krajnje važan za egzegetsku svrhu. Primjeri:

- a. “dadnu desnicu meni i Barnabi u znak zajedništva”. Izričaj “desnica zajedništva” je podijeljen i smješten naprijed za pokaz njegovog značaja (Gal 2:9)
- b. “s Kristom” je bilo smješteno na prvo mjesto. Njegova je smrt bila središnjica (Gal 2:20)
- c. “Bilo je malo pomalo i na mnogo različitih načina” (Heb 1:1) bilo je na prvome mjestu. Onako kako je Bog otkrio Sámoga Sebe bila je srž razlikovanja, ne činjenica otkrivenja.

D. Uobičajeno su neki stupnjevi naglasaka bili pokazani:

1. ponavljanjem ZAMJENICE koja je bila već prisutna u GLAGOLSKOM obliku sprezanja. Primjer: “Ja, osobno, sigurno ću biti s vama. . .” (Mt 28:20)
2. izostankom očekivanog KONJUNKTIVA, ili nekoga drugog poveznog sredstva između riječi, izričaja, kratkih rečenica ili rečenica. Ovo je nazvano asindeton [izostavljanje veznika – op.prev.] (“nepovezan”). Povezujuće sredstvo bilo je očekivano, tako bi njegov izostanak privukao pozornost. Primjeri:
 - a. blaženstva, Evanđelje po Mateju 5:3 i dalje (naglašen popis)
 - b. Evanđelje po Ivanu 14:1 (nova tema)
 - c. Poslanica Rimljanima 9:1 (novi dio)
 - d. II. Poslanica Korinćanima 12:20 (naglašava popis)

3. ponavljanje riječi ili izričaja prisutno u datom okviru. Primjeri: “na hvalu Njegove slave” (Ef 1:6.12 i 14). Ovaj je izričaj bio korišten za pokaz djela svake Osobe Trojstva
4. uporaba idioma ili riječi (zvuk) djeluje između pojmova kao:
 - a. eufemizmi [ublaženi izraz – op.prev.] – zamjenske riječi za tabu [zabrana– op.prev.]) subjekte, kao “spavanje” za smrt (Iv 11:11-14) ili “stopala” za muške genitalije (Rut 3:7-8; I. Sam 24:3)
 - b. potanka opisivanja [ili okolišanja] – zamjenske riječi za Božje Ime, kao “Nebesko kraljevstvo” (Mt 3:21) ili “glas s neba” (Mt 3:17)
 - c. SLIKOVIT GOVOR
 - (1) nemoguće preuveličavanje (Mt 3:9; 5:29-30; 19:24)
 - (2) blago preuveličavanje (Mt 3:5; Djela 2:36)
 - (3) personifikacije (I. Kor 15:55)
 - (4) ironija (Gal 5:12)
 - (5) lirski odlomci (Fil 2:6-11)
 - (6) igra glasa između riječi:
 - (a) “crkva”:
 - (i) “crkva” (Ef 3:21)
 - (ii) “poziv” (Ef 4:1.4)
 - (iii) “pozvani” (Ef 4:1.4)
 - (b) “slobodno”:
 - (i) “slobodna žena” (Gal 4:31)
 - (ii) “sloboda” (Gal 5:1)
 - (iii) “slobodno” (Gal 5:1)
 - d. idiomski jezik – jezik koji je uobičajeno kulturološki i jezično osobit:
 - (1) slikovita uporaba “hrane” (Iv 4:31-34)
 - (2) slikovita uporaba “Hrama” (Iv 2:19; Mt 26:61)
 - (3) hebrejski idiom za suosjećaj, “mržnja” (Post 29:31; Pnz 21:15; Lk 14:36; Iv 12:25; Rim 9:13)
 - (4) “Sve” nasuprot “mnogo”. Usporedi Knjigu proroka Izaija 53:6 (“svi”) s 53:11 i 12 (“mnoge”). Pojmovi su istoznačni kao što pokazuju Poslanica Rimljanima 5:18 i 19.
5. Uporaba potpunoga jezičnog izričaja umjesto jedne riječi. Primjer: “Gospodin Isus Krist”.
6. Posebna uporaba *autos*:
 - a. kad je s ČLANOM (atributni položaj) preveden je kao “jednak, isti sličan”
 - b. kad je bez ČLANA (predikatni položaj) preveden je kao POJAČANA POVRATNA ZAMJENICA—“on sâm”, “ona sâma” ili “ono sâmo”.

E. Učenici Biblije koji ne čitaju grčki mogu odrediti naglasak na nekoliko načina:

1. uporabom analitičkog leksikona i grčko/engleskoga teksta koji je napisan između redaka
2. usporedbom engleskih prijevoda, posebice iz različitih teorija prevođenja. Primjer: uspoređivanje “riječ-za-riječ” prijevoda (KJV, NKJV, ASV, NASB, RSV, NRSV) s “dinamičkim ekvivalentom” (Williams, NIV, NEB, REB, JB, NJB, TEV). Ovdje dobra pomoć može biti *The Bible in Twenty-Six Translations*, izdao Baker
3. uporabom *The Emphasized Bible* od Josepha Bryanta Rotherhama (Kregel, 1994.)
4. uporabom potpuno doslovnog prijevoda:
 - a. *The American Standard Version* iz 1901.
 - b. *Young’s Literal Translation of the Bible* od Roberta Younga (Guardian Press, 1976.).

Učenje gramatike je zamorno ali neophodno za pravilno tumačenje. Ove kratke odredbe, osvrti i primjeri namijenjeni su ohrabrivanju i osposobljavanju ne-grčkih čitatelja za korištenje gramatičkih zabilješki omogućenih u ovoj knjizi. Svakako ove su odredbe pojednostavljene. One ne smiju biti upotrebljavane u dogmatskom, nepopustljivome načinu, nego kao stepenica

naprijed ka većem razumijevanju sintakse Novoga zavjeta. Nadam se kako će ove odredbe također omogućiti čitateljima razumjeti osvrte drugih pomagala za proučavanje kao što su tehnički komentari Novoga zavjeta.

Moramo biti sposobni provjeriti svoje tumačenje temeljeno na dijelovima izvješća nađenog u tekstu Biblije. Gramatika je jedna od najveće pomoći u ovim predmetima; drugi predmeti mogu uključiti povijesnu pozadinu, književni okvir, suvremenu uporabu riječi, i usporedne odlomke.

RJEČNIK

Adopcionizam Ovo je bilo jedno od ranih viđenja Isusova odnosa s Božanstvom. U osnovi tvrdi da je Isus bio običan čovjek na svaki način i da je bio na poseban način usvojen od Boga pri Njegovu krštenju (usp. Mt 3:17; Mk 1:11) ili pri Njegovu uskrsnuću (usp. Rim 1:4). Isus je živio takav primjeren život da Ga je Bog, u nekome trenutku, (krštenje, uskrsnuće) usvojio kao Svoga “sina” (usp. Rim 1:4; Fil 2:9). Ovo je bilo manjinsko stajalište rane Crkve i osmoga stoljeća. Umjesto da Bog postane čovjekom (utjelovljenje) to se okrenulo i sad je čovjek postao Bogom!

Teško je izreći riječima kako je bio Isus, Bog Sin, pred-postojeće Božanstvo, nagrađen ili uznesen zbog primjerenog života. Ako je On već bio Bog, kako je On mogao biti nagrađen? Ako je On imao pred-postojeću Božansku slavu kako je mogao biti više prihvaćen? Iako je to za nas teško razumjeti, Otac je nekako prihvatio Isusa u posebnome smislu za Njegovo savršeno dovršenje Očeve volje.

Aleksandrijska škola Ovaj način biblijskoga tumačenja bio je razvijen u Aleksandriji, Egipat, u drugome stoljeću. Koristila je temeljna načela tumačenja Phila, sljedbenika Platoa. Često je nazvana alegorijski način. Ona je zadržavala utjecaj u crkvi sve do vremena Reformacije. Njeni najjači predlagači bili su Origen i Augustin. Vidi Moises Silva, *Has The Church Misread The Bible?* (Academic, 1987.).

Alexandrinus Ovaj grčki rukopis petoga stoljeća iz Aleksandrije, Egipat, uključuje Stari zavjet, apokrifne, i većinu Novoga zavjeta. On je jedan od našega glavnog svjedočanstva za čitavi grčki Novi zavjet (osim dijelova Mateja, Ivana, i 2. Korinćanima). Kad se ovaj rukopis, označen s “A”, i rukopis označen s “B” (*Vaticanus*) slažu u čitanju, to se smatra izvornikom od većine znanstvenika u većini slučajeva.

Alegorija Ovo je vrsta biblijskog tumačenja izvorno razvijenog u okviru aleksandrijskog judaizma. Bilo je učinjeno poznatim od Phila iz Aleksandrije. Njen temeljni potisak je želja da se Pisma učine mjerodavnima za jednu kulturu ili filozofijski sustav zanemarivanjem biblijske povijesne okolnosti /ili književnog okvira. Ona traži skriveno ili duhovno značenje iza svakoga teksta Pisma. Mora biti uvaženo da su se Isus, u Evanđelju po Mateju 13, i Pavao, u Poslanici Galaćanima 4, koristili alegorijom za navješćivanje istine. Ovo je bilo, međutim, u obliku doktrine, ne strogo alegorije.

Analitički leksikon Ovo je vrsta istraživačkog alata koji nekome omogućuje odrediti svaki grčki oblik u Novome zavjetu. To je kompilacija, po grčkome alfabetskome redu, oblika i temeljnih odredbi. U složenici s prijevodom napisanim između redaka, on omogućava ne-grčkim vjernicima koji čitaju raščlaniti grčku gramatiku Novoga zavjeta i oblike sintakse.

Analogija Pisma Ovo je izričaj korišten za opis stajališta kako je čitava Biblija od Boga nadahnuta i, stoga, nije oprečna nego dopunjujuća. Ta pretpostavljena tvrdnja osnova je za korištenje usporednih odlomaka u tumačenju biblijskoga teksta.

Ambigvitet Ovo upućuje na neizvjesnost što proizlazi u pisanome spisu kad postoji dva ili više mogućih značenja ili kad upućuje na dvije ili više stvari istovremeno. Moguće Ivan koristi ambigvitet namjerno (dvostruki ulazi).

Antropomorfno Značenje “imati osobine pridružene ljudskim bićima”; ovaj je pojam bio korišten za opis našega religijskog jezika o Bogu. Dolazi od grčkoga pojma za čovječanstvo. To znači da mi govorimo o Bogu kao da je On bio čovjek. Bog je opisan u fizičkim, sociološkim, i psihološkim pojmovima koji se odnose na ljudska bića (usp. Post 3:8; 1. Kr 22:19-23). Ovo je, naravno, samo analogija. Međutim, za nas ne postoje druge skupine ili pojmovna osim onih ljudskih koje koristimo. Stoga, naše je znanje o Bogu, iako istinito, ograničeno.

Antiohijska škola Ova je metoda biblijskoga tumačenja bila razvijena u Antiohiji, Sirija, u trećem stoljeću kao reakcija na alegorijsku metodu Aleksandrije, Egipat. Njen temeljni potisak bio je usredotočenost na povijesno značenje Biblije. Tumačila je Bibliju kao običnu, ljudsku književnost. Ova se škola uključila u raspru o tome je li Krist imao dvije naravi (nestorijanizam) ili jednu narav (potpuni Bog i potpuni čovjek). Ona je od strane Rimokatoličke crkve označena kao heretička i bila preseljena u Perziju ali škola je imala mali značaj. Njena temeljna hermeneutička načela kasnije postala su načela tumačenja klasičnih protestantskih reformatora (Luthera i Kalvina).

Antiteza [oprečan, proturječan] Ovo je jedan od tri opisna pojma korištena za označavanje odnosa između redaka hebrejske poezije. Odnosi se na retke poezije što su oprečni u značenju (usp. Izr 10:1; 15:1).

Apokaliptička književnost Ovo je bila prevladavajuća, moguće čak jedinstvena, židovska književna vrsta. Bila je tajnovita vrsta pisanja korištena u vremenima najezda i zauzimanja Židova od moćnika stranoga svijeta. Ona pretpostavlja da je osoban, iskupljujući Bog stvorio i nadzire svjetska zbivanja, te da je Izrael Njemu posebno zanimanje i briga. Ova književnost obećava konačnu pobjedu kroz Božji osobit napor.

Ona je visoko simbolička i maštovita s mnogo tajnovitih pojmova. Često je izražavala istinu u bojama, brojevima, viđenjima, snovima, anđeoskim posredovanjem, tajnim kôdnim riječima i često oštrim dualizmom između dobra i zla.

Neki primjeri ove književne vrste su: (1) u SZ-u: Knjiga proroka Ezekijela (poglavlja 36 – 48), Knjiga proroka Daniela (poglavlja 7 – 12), Knjiga proroka Zaharije; i (2) u NZ-u: Evanđelje po Mateju 24; Evanđelje po Marku 13; 2. Poslanica Solunjanima 2 i Knjiga Otkrivenja.

Apologetičar (apologetika) Ovo je oblik grčkoga korijenja za “zakonsku obranu”. To je posebna znanost unutar teologije što traži davanje dokaza i razumskih razloga za kršćansku vjeru.

A priori U osnovi ovo je istoznačnica s pojmom “pretpostavka”. Uključuje izlaganje iz prethodnih prihvaćenih odredbi, načela ili položaja pretpostavljenih da jesu istiniti. To je ono što je prihvaćeno bez istraživanja ili raščlambe.

Arijanizam Arije je bio prezbiter [crkveni starješina – op.prev.] u crkvi u egipatskoj Aleksandriji u trećem i ranome četvrtom stoljeću. On je tvrdio da je Isus pred-postojao ali ne Božanski (nije iste biti kao Otac), moguće slijedeći Izreke 8:22-31. Bio je izazvan od biskupa Aleksandrije, koji je započeo (318. godine) raspru što je trajala mnogo godina. Arijanizam je postala službena vjeroispovijed Istočne crkve. Nicejski koncil je godine 325. osudio Arija i potvrdio punu jednakost i Božanstvo Sina.

Aristotel On je bio jedan od filozofa stare Grčke, učenik Platona i učitelj Aleksandra Velikog. Njegov utjecaj, čak i danas, doseže u mnoga područja suvremenih studija. To je zato jer je on naglašavao spoznaju putem promatranja i razvrstavanja. To je jedno od pravila znanstvene metode.

Autograf Ovo je ime dato izvornim spisima Biblije. Ti izvornici, rukom pisani rukopisi bili su izgubljeni. Ostali su samo prijepisi ostataka. To je izvor mnogih tekstualnih različnosti u hebrejskim i grčkim rukopisima te drevnim verzijama.

Bezae Ovo je grčki i latinski rukopis šestoga stoljeća. Označen je s “D”. Sadržava Evanđelja i Djela apostolska te neke opće Poslanice. Okarakteriziran je brojnim pisarskim dodacima. On oblikuje osnovu za “*Textus Receptus*”, glavnu grčku rukopisnu predaju u pozadini Verzije Kralja Jamesa [*King James Version*].

Bias Ovo je pojam korišten za opis jake sklonosti prema nekom predmetu ili točki gledišta. To je način razmišljanja u kojem je nepristranost nemoguća u odnosu na određeni predmet ili točku gledišta. To je pristrano gledište.

Biblijski autoritet Ovaj je pojam korišten u vrlo stručnome smislu. Određen je kao razumijevanje što je izvorni autor rekao svome vremenu i primjenjivanje te istine na naše vrijeme. Biblijski autoritet uobičajeno je određen kao promatranje same Biblije kao našega jedinog autoritativnog vodiča. Međutim, u svjetlu tekućih, neprimjerenih tumačenja, ja sam ograničio pojam na Bibliju budući je tumačena prema pravilima povijesno-gramatičke metode.

Kanon Ovo je pojam korišten za opis spisa za koje se vjeruje da su jedinstveno nadahnuti. Korišten je u vezi s Pismima Staroga i Novoga zavjeta.

Kristocentrik Ovaj je pojam korišten za opis Isusova središnjeg položaja. Ja ga koristim vezanog s poimanjem da Isus jeste Gospodin čitave Biblije. Stari zavjet ukazuje prema Njemu i On je njegovo ispunjenje i cilj (usp. Mt 5:17-48).

Komentar Ovo je posebna vrsta istraživačke knjige. Daje opću pozadinu Knjiga Biblije. Tada pokušava objasniti značenje svakoga dijela Knjige. Neki se usredotočuju na primjenu, dok se drugi bave tekstem na više tehnički način. Ove su knjige pomagala, ali morale bi se koristiti nakon što netko napravi vlastito pripremno proučavanje. Tumačenja komentatora nikad ne bi smjela biti prihvaćena nekritički. Uspoređivanje nekoliko komentara iz različitoga teološkog gledišta obično je od pomoći.

Konkordanca Ovo je vrsta istraživačkog alata za proučavanje Biblije. Popisuje svaki pojavak svake riječi u Starome i Novome zavjetu. Ona pomaže na nekoliko načina: (1) određuje hebrejsku ili grčku riječ što leži iza svake određene engleske riječi; (2) uspoređuje odlomke gdje je korištena ista hebrejska ili grčka riječ; (3) pokazuje gdje su dva različita hebrejska ili grčka pojma prevedena istom engleskom riječi; (4) pokazuje učestalost uporabe određenih riječi u određenim knjigama ili autorima; (5) pomaže nekom pronaći odlomak u Bibliji (usp. Walter Clark *How to Use New Testament Greek Study Aids*, str. 54-55).

Svici s Mrtvoga mora Ovo upućuje na nizove drevnih tekstova na hebrejskom i aramejskom što su pronađeni blizu Mrtvoga mora 1947. godine. Oni su bili religijske knjižnice sektaškog judaizma prvoga stoljeća. Pritisak rimske okupacije i ratova zelota 60.-ih uzrokovali su skrivanje svitaka u hermetički zatvorene glinene ćupove u pećinama ili jamama. Oni su nam pomogli razumjeti povijesnu okolnost prvoga stoljeća Palestine i potvrdili su Masoretski tekst kao vrlo pouzdan, najmanje do ranoga razdoblja prije Krista. Označeni su skraćenicom "DSS".

Deduktivno Ova metoda logike ili izlaganja kreće od općih načela do specifičnih primjena na osnovu razloga. Ona je oprečna induktivnom izlaganju, koje odražava znanstvenu metodu što se kreće od promatranih osobitosti do općih zaključaka (teorije).

Dijalektičko Ovo je metoda izlaganja čime ono što izgleda oprečno ili paradoksalno stoji zajedno u napetosti, tražeći jedinstveni odgovor što uključuje obje strane paradoksa. Mnoge biblijske doktrine imaju dijalektičke parove, predestinacija – slobodna volja; sigurnost – ustrajnost; vjera – djela; odluka - učenje; kršćanska sloboda – kršćanska odgovornost.

Dijaspora Ovo je tehnički grčki pojam korišten od palestinskih Židova za opis drugih Židova koji žive izvan zemljopisnih granica Obećane zemlje.

Dinamički ekvivalent Ovo je teorija o prevođenju Biblije. Prijevod Biblije može biti viđen kao neprekidnost od "riječi do riječi" prepiske, gdje neka engleska riječ mora podupirati svaku hebrejsku ili grčku riječ, do "izričaja" gdje je prevedena samo misao s manje pozornosti prema izvornome pisanju ili izražavanju. Između te dvije teorije je "dinamički ekvivalent" koji stremi uzeti izvorni tekst ozbiljno, ali ga prevodi u suvremenim gramatičkim oblicima i idiomima. Vrlo dobra rasprava o ovima različitim teorijama prevođenja pronađena je u *How to Read the Bible For All Its Worth*, str. 35 od Feeja i Stuarta i u Uvodu u TEV od Robert Bratcher.

Eklektički Ovaj je pojam korišten u vezi s tekstualnim kriticizmom. Upućuje na praksu odabiranja podataka iz različitih grčkih rukopisa zato da se dođe do teksta što je pretpostavljeno blizak izvornim vlastoručnim pismima. Odbacuje stajalište da ikoja obitelj grčkih rukopisa zarobljava izvornike.

Eizegeza Ovo je oprečno egzegezi. Ako je egzegeza "izvođenje" izvorne autorove nakane, ovaj pojam podrazumijeva "uvođenje" tuđe zamisli ili mišljenja.

Etimologija Ovo je vid proučavanja riječi što pokušava utvrditi izvorno značenje riječi. Iz toga značenja korijena, lakše je odrediti posebne uporabe. U tumačenju, etimologija nije glavno žarište, radije suvremeno značenje i uporaba riječi.

Egzegeza Ovo je tehnički pojam za provedbu tumačenja posebnog odlomka. On znači "izvoditi" (iz teksta) podrazumijevajući kako je naša svrha razumjeti izvornu autorovu nakanu u svjetlu povijesne okolnosti, književnog okvira, sintakse i suvremenoga značenja riječi.

Žanr Ovo je francuski pojam koji označava različite vrste književnosti. Potisak pojma je podjela književnih oblika u skupine što dijele zajedničke osobine: povijesnu pripovijetku, pjesništvo, mudru izreku, apokaliptičko i zakonodavstvo.

Gnosticizam Većina našega znanja o ovoj herezi dolazi od gnostičkih spisa drugoga stoljeća. Međutim, početne su zamisli bile prisutne u prvome stoljeću (i prije).

Neka utvrđena načela Valencijana i Cerinta iz drugoga stoljeća su: (1) materija i duh bili su su-vječni (ontološki dualizam). Materija je zla, duh je dobar. Bog, koji je duh, ne može biti izravno uključen s oblikovanjem zle materije; (2) postoje emanacije [zračenja; isijavanja – op.prev.] (*eoni* ili stupnjevi anđela) između Boga i materije. Zadnji ili najniži bio je YHWH SZ-a, koji je oblikovao svemir (*kosmos*); (3) Isus je bio emanacija kao YHWH ali viši na ljestvici, bliži pravome Bogu. Neki Ga stavljaju kao najvišeg ali ipak nižeg od Boga i sigurno nije utjelovljeno Božanstvo (usp. Iv 1:14). Budući da je materija zla, Isus ne bi mogao imati ljudsko tijelo i ipak biti Božanski. On je bio duhovna prikaza (usp. 1. Iv 1:1-3; 4:1-6); i (4) spasenje je bilo postignuto kroz vjeru u Isusa plus osobito znanje, koje je znano samo posebnim osobama. Znanje (lozinka) bilo je potrebno za prolaz kroz nebeske sfere. Židovski legalizam također je zahtijevao dohvaćanje Boga.

Gnostički krivi/lažni učitelji zastupali su dva oprečna etička sustava: (1) za neke, način života bio je u potpunosti nevezan na spasenje. Za njih, spasenje i duhovnost bili su zatvoreni u tajno znanje (lozinke) preko anđeoskih sfera (*eoni*); ili (2) za druge, način života bio je ključan za spasenje. Oni su naglašavali asketski [isposnički – op.prev.] način života kao dokaz istinske duhovnosti.

Hermeneutika Ovo je tehnički pojam za načela što vode egzegezu. To je i skupina posebnih smjernica i vještina/dar. Biblijski, ili vjerski, hermeneutika je uobičajeno podijeljena na dvije skupine: opća načela i posebna načela. Ova se odnose na različite književne vrste pronađene u Bibliji. Svaka različita vrsta (žanr) ima vlastite jedinstvene smjernice ali i dijeli neke zajedničke pretpostavke i postupke tumačenja.

Viši kriticizam Ovo je postupak biblijskoga tumačenja što se usredotočuje na povijesnu okolnost i književnu građu određene biblijske Knjige.

Idiom Ova je riječ korištena za izričaje nađene u različitim kulturama što imaju posebno značenje nevezano na uobičajeno značenje pojedinačnih pojmova. Neki suvremeni primjeri su: “to je bilo strašno dobro”, ili “baš me ubijaš”. Biblija također sadržava ove vrste izričaja.

Iluminacija Ovo je ime dato za zamisao da je Bog govorio čovječanstvu. Čitava je zamisao uobičajeno izražena s tri pojma: (1) otkrivenje – Bog je djelovao u povijesti čovječanstva; (2) nadahnuće – On je dao primjereno tumačenje Svojih djela i njihova značenja određenim odabranim ljudima za objavu čovječanstvu; i (3) iluminacija – On je dao Svoga Duha da pomogne čovječanstvu razumjeti Njegovu samo-objavu.

Induktivno Ovo je metoda logike ili zaključivanja što kreće od pojedinosti ka cjelini. To je iskustvena metoda suvremene znanosti. U osnovi ovo je Aristotelov pristup.

Interlinearno Ovo je vrsta istraživačkog alata što omogućava onima koji ne čitaju biblijski jezik da budu sposobni raščlaniti njegovo značenje i građu. Ono smješta engleski prijevod na stupanj riječ za riječ odmah ispod izvornoga biblijskog jezika. Taj alat, kombiniran s “analitičkim leksikonom”, dat će oblike i osnovne odredbe hebrejskoga i grčkoga.

Nadahnuće Ovo je zamisao da je Bog govorio čovječanstvu vođenjem biblijskih autora da točno i jasno zabilježe Njegovo otkrivenje. Potpuna je zamisao uobičajeno izražena s tri pojma: (1) otkrivenje – Bog je djelovao u ljudskoj povijesti; (2) nadahnuće – On je dao primjereno tumačenje Svojih djela i njihova značenja određenim odabranim ljudima za objavu čovječanstvu; i (3) iluminacija – On je dao Svoga Duha da pomogne čovječanstvu razumjeti Njegovu samo-objavu.

Opisni jezik Korišten je vezano s idiomima u kojima je pisan Stari zavjet. Govori o našem svijetu u pojmovima na način kako stvari izgledaju našim pet osjetilima. To nije znanstveni opis, niti je zamišljen da bude.

Legalizam Ovaj je stav obilježen prenaglašavanjem pravila ili obreda. Nastoji se osloniti na ljudsku izvedbu pravila kao sredstva prihvaćanja od Boga. Nastoji podcijeniti odnos i razviti izvedbu, I JEDNO I DRUGO od kojih su važni vidovi zavjetni odnos između svetoga Boga i grješnog čovječanstva.

- Doslovno** Ovo je drugo ime za tekstualno-usredotočenu i povijesnu metodu hermeneutike iz Antiohije. To znači da tumač uključuje uobičajeno i očito značenje ljudskoga jezika, iako se još uvijek prepoznaje prisutnost slikovnog jezika.
- Književna vrsta** Ovo upućuje na različite oblike što ljudska komunikacija može prihvatiti, takva kao što je poetska ili povijesna pripovijetka. Svaka vrsta književnosti ima svoje posebne hermeneutičke postupke uz opća načela za svu pisanu književnost.
- Književna jedinica** Ovo upućuje na glavnu zamisao podjela biblijske Knjige. Može biti napravljena od nekoliko stihova, odlomaka ili poglavlja. To je samo-sadržavajuća jedinica sa središnjim subjektom.
- Niži kriticizam** Vidi “tekstualni kriticizam”.
- Rukopis** Ovaj se pojam odnosi na različite prepiske grčkoga Novog zavjeta. Uobičajeno su podijeljeni u različite vrste obzirom na: (1) materijal na kojem su napisani (papirus, koža), ili (2) oblik samog pisanja (sva velika slova ili pisana slova bez odvajanja). Skraćeno je to “MS” (jednina) ili “MSS” (množina).
- Masoretski tekst** Ovo upućuje na deveto stoljeće hebrejskih rukopisa Staroga zavjeta napravljenog od naraštaja židovskih znanstvenika koji sadrži samoglasničke točke i druge tekstualne bilješke. On oblikuje temeljni tekst za naš engleski Stari zavjet. Njegov je tekst bio povijesno potvrđen od hebrejskih MSS, posebice Knjiga proroka Izaije, poznata iz svitaka s Mrtvoga mora. Njegova skraćunica je “MT”.
- Metonimija** Ovo je slikovit govor u kojem je ime jedne stvari upotrijebljeno za predstavljanje nečega drugog povezanog s njom. Primjerice: “kotlić vrije” što zapravo znači “voda u kotliću što vrije”.
- Muratorijevi fragmenti** Ovo je popis kanonskih knjiga Novoga zavjeta. Bio je napisan u Rimu prije 200.-te godine. On daje istih dvadeset i sedam knjiga kao i protestantski NZ. Jasno pokazuje da su mjesne crkve u različitim dijelovima Rimskoga Carstva “praktički” imale kanon prije glavnih crkvenih koncila četvrtoga stoljeća.
- Prirodna objava** Ovo je jedna skupina Božjeg samo-objavljenja čovjeku. Uključuje prirodni poredak (Rim 1:19-20) i moralnu svjesnost (Rim 2:14-15). O tome se govorilo u Psalmu 19:1-6 i Poslanici Rimljanima 1 – 2. Ona je različita od posebnoga otkrivenja, što je Božja posebna objava u Bibliji i konačna u Isusu iz Nazareta.
Ova je teološka kategorija bila ponovno naglašena pokretom “stare zemlje” među kršćanskim znanstvenicima (npr. spisi Hughja Rossa). Oni su koristili ovu kategoriju za potvrdu da je sva istina Božja istina. Priroda su otvorena vrata znanju o Bogu; to je različito od posebnoga otkrivenja (Biblija). Ona omogućuje suvremenoj znanosti slobodu istraživanja prirodnoga reda. Po mome mišljenju to je predivna nova mogućnost za svjedočenje suvremenome znanstvenom zapadnom svijetu.
- Nestorijanizam** Nestorije je bio patrijarh Konstantinopola u petome stoljeću. Bio je obučen u Antiohiji sirijskoj i tvrdio da je Isus imao dvije naravi, jednu potpunu ljudsku i jednu potpuno Božansku. Ovo je stajalište odstupalo od aleksandrijskoga ortodoksnog stajališta o jednoj naravi. Nestorijeva glavna briga bila je naslov “majka Božja”, dat Mariji. Nestorije je bio opreka Ćirilu iz Aleksandrije i, prešutno, svojoj vlastitoj obuci u Antiohiji. Antiohija je bila sjedište povijesno – gramatičko – tekstualnome pristupu biblijskome tumačenju, dok je Aleksandrija bila sjedište četverostrukoj (alegorijskoj) školi tumačenja. Nestorije je konačno bio udaljen iz službe te prognan.
- Izvorni autor** Ovo upućuje na stvarne autore/pisce Pisma.
- Papirus** Ovo je vrsta materijala iz Egipta za pisanje. Bio je napravljen iz riječnih trski. To je materijal na kome su napisane naše najstarije prepiske grčkoga Novog zavjeta.
- Usporedni odlomci** Oni su dio zamisli da je čitava Biblija Bogom–dana te je, stoga, ona svoj najbolji tumač i davatelj ravnoteže paradoksalnih istina. Ovo je također od pomoći kad netko pokušava tumačiti neki nejasan ili dvoznačni odlomak. Isto tako oni pomažu naći najjasniji odlomak o danome subjektu kao i svima drugim vidovima Pisma o danome subjektu.

Parafraza Ovo je ime za teoriju biblijskoga prijevoda. Biblijski prijevod može biti gledan kao neprekidnost prepiske od “riječi do riječi”, gdje engleska riječ mora biti ponuđena za svaku hebrejsku ili grčku riječ “parafrazi” gdje je prevedena samo misao s manje pozornosti prema izvornome izražavanju ili načinu pisanja. Između ove dvije teorije je “dinamički ekvivalent” koji nastoji ozbiljno uzeti izvorni tekst, ali prevodi ga u suvremenim gramatičkim oblicima i idiomima. Uistinu dobra rasprava o ovim raznolikim teorijama prevođenja nađena je u *How to Read the Bible For All Its Worth*, str. 35 od Feeja i Stuarta.

Paragraf U osnovi ovo je tumačenje književne jedinice u prozi. Sadrži jednu središnju misao i njen razvitak. Ako ostanemo kod njene glavne misli nećemo polagati važnost na manje važno ili propustiti izvornu autorovu nakanu.

Parohijalizam Ovo se odnosi na predrasude [vidi *bias* – op.prev.] što su zatvorene u mjesnu teološku /kulturalnu okolnost. Ne prepoznaje transkulturalnu prirodu biblijske istine ili njene primjene.

Paradoks Ovo upućuje na one istine što izgledaju oprečno, iako su oboje istinite, premda su u napetosti jedna s drugom. One uobličuju istinu predstavljajući je iz njenih oprečnih strana. Većina biblijske istine predstavljena je u paradoksalnim (ili dijalektičkim) parovima. Biblijske istine nisu izdvojene zvijezde, nego zvijezda napravljena prema uzorku zvijezda.

Plato On je bio jedan od filozofa drevne Grčke. Njegova je filozofija uvelike utjecala na Ranu crkvu preko znanstvenika Aleksandrije, Egipat, i kasnije, Augustina. On je tvrdio da je sve na Zemlji bilo prividno i potpuna preslika duhovnoga pralika. Teolozi su kasnije izjednačili Platove “oblike/zamisli” s duhovnom kraljevnom.

Pretpostavka Ovo upućuje na naše unaprijed stvoreno razumijevanje stvari. Često oblikujemo mišljenja ili prosudbe o pitanjima prije negoli pristupimo sâmim Pismima. Ta je sklonost poznata i kao *bias*, *a priori* stanje, nagađanje ili pred-razumijevanje.

Proof-texting Ovo je primjena tumačenja Pisma navođenjem stiha bez obzira na njegov trenutačni okvir ili širi okvir u njegovoj književnoj jedinici. To pomiče stihove od nakane izvornoga autora i uobičajeno uključuje nakanu za dokazivanjem osobnoga mišljenja ma da izjavljuje biblijski autoritet.

Rabinski judaizam Ovaj stupanj života židovskoga naroda započinje u babilonskome progonstvu (586.-538. g.pr.Kr.). Kad je bio uklonjen utjecaj svećenstva i Hrama, mjesne su sinagoge postale žarište židovskoga života. Ova mjesna središta židovske kulture, zajedništva, štovanja i biblijskoga proučavanja postala su žarište nacionalnoga religijskog života. U Isusovo vrijeme ova “religija pisara [književnika – op.prev.]” bila je usporedna s onom od svećenika. Kod pada Jeruzalema 70.-te godine, pisarski oblik, što je prevladavao kod farizeja, nadzirao je smjer židovskoga religijskog života. Osobina mu je bila primjenjivo, legalističko tumačenje Tore objašnjene usmenom predajom (Talmud).

Otkrivenje Ovo je ime dato zamisli da je Bog govorio čovječanstvu. Puna zamisao uobičajeno je izražena s tri pojma: (1) otkrivenje – Bog je djelovao u ljudskoj povijesti; (2) nadahnuće – On je dao primjereno tumačenje Svojih djela i njihova značenja određenim odabranim ljudima za objavu čovječanstvu; i (3) iluminacija – On je dao Svoga Duha da pomogne čovječanstvu razumjeti Njegovu samo-objavu.

Semantičko polje Ovo upućuje na potpuni doseg značenja povezanog s riječju. To je u osnovi razlika što imaju značenja riječi u različitim okvirima.

Septuaginta Ovo je ime dato grčkom prijevodu hebrejskoga Starog zavjeta. Predaja kaže da je bila napisana u sedamdeset dana od strane sedamdeset židovskih znanstvenika za knjižnicu u Aleksandriji, Egipat. Nadnevak prema predaji je oko 250. g.pr.Kr. (u stvarnosti je uzeo više od stotinu godina da se dovrši). Taj je prijevod značajan jer: (1) daje nam drevni tekst za usporedbu s Masoretskim hebrejskim tekstom; (2) pokazuje nam stanje židovskoga tumačenja u trećem i drugom stoljeću prije Krista; (3) daje nam židovsko mesijansko razumijevanje prije odbacivanja Isusa. Njena kratica je “LXX”.

- Sinaiticus** Ovo je grčki rukopis četvrtoga stoljeća. Našao ga je njemački znanstvenik, Tischendorf, u samostanu sv. Katarine na Jebel Musi, tradicionalnome mjestu brda Sinaj. Ovaj je rukopis označen prvim pismom hebrejskoga alfabeta nazvanog “*aleph*” (א). Sadrži oba i Stari i čitavi Novi zavjet. To je jedan od naših najstarijih uncijalnih MSS.
- Spiritualiziranje** Ovaj je pojam istoznačnica s alegoriziranjem u smislu da on uklanja povijesni i književni okvir odlomka i tumači ga na temelju drugog mjerila.
- Sinonim** Ovo upućuje na pojmove s točnim ili vrlo sličnim značenjima (iako u stvarnosti ne postoje dvije riječi što se potpuno semantički preklapaju). One su tako usko povezane da mogu zamijeniti jedna drugu u rečenici bez gubitka značenja. Također je korišten za označavanje jednoga od tri oblika hebrejskoga pjesničkog paralelizma. U ovome smislu on upućuje na dva retka pjesništva što izražavaju istu istinu (usp. Ps 103:3).
- Sintaksa** Ovo je grčki pojam što upućuje na građu rečenice. Povezuje načine dijelova rečenice stavljenih zajedno kako bi se stvorila potpuna misao.
- Sintetski** Ovo je jedan od tri pojma što se odnose na vrste hebrejskoga pjesništva. Taj pojam govori o redcima pjesništva što se grade jedan na drugom u zbirnome smislu, ponekad nazvan “klimatik” (usp. Ps 19:7-9).
- Sustavna teologija** Ovo je stupanj tumačenja što pokušava povezati biblijske istine u jedinstven i razumski stil. Ona je logička, radije negoli čisto povijesna, predstavka kršćanske teologije prema kategorijama (Bog, čovjek, grijeh, spasenje, itd.).
- Talmud** Ovo je naziv za kodificiranje židovske usmene predaje. Židovi vjeruju da je bio od Boga usmeno dat Mojsiju na brdu Sinaj. U stvarnosti kroz godine postaje skupna mudrost židovskih učitelja. Postoje dvije različite pisane verzije Talmuda: Babilonski i kraći, nedovršeni Palestinski.
- Tekstualni kritičizam** Ovo je proučavanje biblijskih rukopisa. Tekstualni kritičizam je neophodan jer ne postoje izvornici a prepiske se razlikuju jedna od druge. Njegova nakana je objasniti različnosti i postići (što je bliže moguće) izvorno izražavanje autografa Staroga i Novog zavjeta. Često je nazvan “niži kritičizam”.
- Textus Receptus** Ova se oznaka razvila u Elzevirovu izdanju grčkoga NZ-a 1633. godine. U osnovi to je oblik grčkoga NZ-a napravljen iz nekoliko kasnijih grčkih rukopisa i latinskih verzija Erazma (1510.-1535.), Stefana (1546.-1559.) i Elzevira (1624.-1678.). U *An Introduction to the Textual Criticism of the New Testament*, str. 27, A. T. Robertson kaže: “Bizantski tekst je praktički Textus Receptus.” Bizantski tekst je najmanje vrijedan od tri obitelji ranih grčkih rukopisa (Zapadni, Aleksandrijski i Bizantski). On sadrži nagomilane pogriješke kroz stoljeća rukom-prepisivanih tekstova. Međutim, A.T. Robertson također kaže: “Textus Receptus je očuvao za nas u suštini ispravan tekst.” (str. 21). Ovaj oblik predaje grčkoga rukopisa (pogotovo Erazmovo treće izdanje 1522. godine) oblikuje osnovu za *King James Version* 1611. godine.
- Tora** Ovo je hebrejski pojam za “učenje”. To postaje službeni naslov za Mojsijeva pisanja (od Postanka do Ponovljenog zakona). To je, za Židove, najautoritativnija podjela Hebrejskoga kanona.
- Tipološko** To je posebna vrsta tumačenja. Uobičajeno uključuje istinu Novoga zavjeta pronađenu u odlomcima Staroga zavjeta posredstvom analoškog simbola. Ova kategorija hermeneutike bila je glavni element aleksandrijske metode. Zbog zlorabe ove vrste tumačenja, može se ograničiti njegovu uporabu na posebne primjere zapisane u Novom zavjetu.
- Vaticanus** Ovo je grčki rukopis četvrtoga stoljeća. Nađen je u knjižnici Vatikana. Izvorno je sadržavao čitavi Stari zavjet, apokriife i Novi zavjet. Međutim, neki su dijelovi izgubljeni (Postanak, Psalmi, Hebrejima poslanica, pastoralne poslanice, Poslanica Filemonu i Otkrivenje). To je rukopis od velike pomoći za određivanje izvornoga izričaja autografa. Označen je velikim slovom “B”.

Vulgata Ovo je ime Jeronimova latinskog prijevoda Biblije. Postao je osnovom ili “općim” prijevodom za Rimokatoličku crkvu. Bio je napravljen 380.-tih godina.

Mudrosna književnost Ovo je bila književna vrsta zajednička drevnome blisko-istočnome (i suvremenome) svijetu. U osnovi ona je bila nakana upućivanja novoga naraštaja vodičima za uspješan život kroz pjesništvo, mudru izreku, ili esej. Upućena je bila više pojedincima negoli skupnome društvu. Nije koristila smjerenja na povijest nego se temeljila na životnim iskustvima i promatranju. U Bibliji, Job kroz Pjesmu nad pjesmama sažimlje prisutnost i štovanje YHWH, ali ovaj religijski pogled na svijet nije izričit za svako ljudsko iskustvo u svakome vremenu.

Kao književna vrsta ona izjavljuje općenite istine. Međutim, ova književna vrsta ne može biti korištena u svakoj osobitoj prilici. Ovo su općenite izjave koje se ne primjenjuju uvijek za svaku pojedinačnu priliku.

Ovi su se mudraci usudili pitati teška životna pitanja. Često su promijenili tradicionalne religijske poglede (Job i Propovjednik). Oblikuju ravnotežu i streme prema lakim odgovorima o životnim potresnim događajima.

Slika svijeta i pogled svijeta Ovo su pojmovi koji prate jedan drugoga. Oba su filozofijske zamisli vezane na stvaranje. Pojam “slika svijeta” upućuje na “kako” stvaranja dok se “pogled svijeta” odnosi na “Tko”. Ovi pojmovi odgovaraju tumačenju da se Knjiga Postanka 1 – 2 prvenstveno bavi s Tko, ne kako, stvaranja.

YHWH Ovo je Zavjetno Ime za Boga u Starome zavjetu. Određeno je u Knjizi Izlaska 3:14. To je **UZROČAN** oblik hebrejskoga pojma “biti”. Židovi su se bojali izgovoriti to Ime, u najmanju ruku ne uzaludno; stoga, oni su ga nadomjestili hebrejskim pojmom *Adonai*, “Gospodin”. To je način kako je Zavjetno Ime prevedeno u engleskome.

BOBOVA DOKTRINARNA IZJAVA

Ne brinem se posebno za izjave vjere ili vjeroispovijedi. Dajem prednost potvrdi same Biblije. Međutim, uviđam da će izjava vjere onima koji me ne poznaju osigurati način procjene mog doktrinarnog gledišta. U našim vremenima tako punima teološke pogreške i obmane, ponuđen je kratki sažetak moje teologije.

1. Biblija, oba i Stari i Novi zavjet, nadahnuti je, nepogrešiva, autoritativna, vječna Riječ Božja. Ona je Božje samootkrivenje zapisano od čovjeka pod nadnaravnim vodstvom ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:1: Nadahnuće \[inspiracija\]](#)). Ona je naš jedini izvor jasne istine o Bogu i Njegovim svrhama ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: YHWH-in vječni iskupiteljski naum](#)). Također je i jedini izvor vjere i primjene za Njegovu Crkvu.

2. Postoji samo jedan vječni, Stvoritelj, Iskupitelj Bog ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Monoteizam](#)). On je Stvoritelj svega, vidljivoga i nevidljivoga. On je objavio Sam Sebe kao ljubećeg i brižnog dok je istovremeno On i pravičan i pravedan. On je Sam Sebe objavio u tri zasebne Osobe: Otac, Sin i Duh, istinski odvojene ali ipak iste u biti ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:8: Trojstvo](#)).

3. Bog je djelatno u nadzoru Svojem svijeta. Postoje oba i vječni naum za Njegovu Stvorenje koji je nepromjenljiv i pojedinačni koji je usredotočen na omogućavanje slobodne volje čovjeka. Ništa se ne događa bez Božjega znanja i dopuštenja, ali ipak On dozvoljava pojedincima izbore i među anđelima i među ljudima. Isus je Očev Izabrani Čovjek i svi su pretpostavljeno izabrani u Njemu. Božje predznanje o događajima ne ograničava ljude na konačan pred-pisani spis. Svaki je od nas odgovoran za svoje misli i djela ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:9: Predestinacija \[kalvinizam\] nasuprot ljudske slobodne volje \[arminijanizam\]](#)).

4. Čovječanstvo, iako stvoreno prema Božjoj slici i oslobođeno od grijeha, izabralo je pobuniti se protiv Boga. Iako iskušavani od nadnaravnog posrednika ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 5:5: Osobno zlo](#)), Adam i Eva bili su odgovorni za svoju voljnu okrenutost samima sebi. Njihova je pobuna pogodila čovječanstvo i Stvorenje. Mi smo svi potrebni Božjeg milosrđa i milosti za oboje i za naše zajedničko stanje u Adamu i za našu pojedinačnu voljnu pobunu.

5. Bog je osigurao sredstvo oprostjenja i obnove za palo čovječanstvo. Isus Krist, Božji jedinstveni Sin, postao je čovjek, živio je bezgriješnim životom, i posredstvom Njegove zamjenske smrti, platio kaznu za grijeh čovječanstva. On je jedini način za obnovu i zajedništvo s Bogom. Ne postoji nijedno drugo sredstvo spasenja osim kroz vjeru u Njegovu dovršeno djelo.

6. Svaki od nas mora osobno primiti Božju ponudu oprostjenja i obnove u Isusu. To je postignuto posredstvom voljnoga pouzdanja u Božja obećanja kroz Isusa i voljnim okretanjem od poznatoga grijeha ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Što znači "Primiti", "Vjerovati", "Ispovjediti se /Priznati", i "Pozvati se"?](#)).

7. Svakome je od nas potpuno oprosteno i obnovljeni smo temeljem našeg pouzdanja ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Vjera, uvjerenje, ili pouzdanje \[\(Pistis \[IMENICA\], Pisteuō, \[GLAGOL\], Pistos \[PRIDJEV\] u NZ-u\)](#) u Krista i pokajanja ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:2: Pokajanje u Novome zavjetu](#)) zbog grijeha. Međutim, dokaz za taj novi odnos vidljiv je u promijenjenome, te mijenjajućem, životu. Božji cilj za čovječanstvo nije jedino Nebo jednoga dana nego Kristo-sličnost sada. Oni koji su stvarno iskupljeni, bez obzira na povremeno griješenje, bit će stalno u vjeri i pokajanju kroz svoje živote.

8. Sveti Duh jeste "drugi Isus" ([vidjeti Posebnu temu u 1. Kor 1:10: Isus i Duh](#)). On je prisutan u svijetu kako bi vodio izgubljene Kristu i razvijao Kristo-sličnost u spašenima. Darovi Duha dati su prilikom spasenja. To su život i služba Isusa podijeljeni između Njegova Tijela, Crkve. Darovi koji su u osnovi stavovi i pobude Isusa moraju biti potaknuti plodom Duha. Duh je djelatno u našem vremenu kao što je On bio u biblijska vremena.

9. Otac je učinio uskrsloga Isusa Krista Suce m svega. On će se vratiti na Zemlju kako bi sudio svemu čovječanstvu. Oni koji su se pouzdali u Isusa i oni čija su imena zapisana u Janjetovoj Knjizi života primit će kod Njegova povratka svoja vječna proslavljena tijela. Oni će biti s Njim zauvijek. Međutim, oni koji su odbili odazvati se Božjoj istini bit će vječno odvojeni od radosti zajedništva s Trojedinim Bogom. Oni će biti osuđeni zajedno sa Sotonom i njegovim anđelima.

Ovo zasigurno nije potpuno ili cjelokupno ali nadam se da će vam dati teološki okus moga srca. Želim izjaviti:

"U biti—jedinstvo, prema van—sloboda, u svemu—ljubav."